
BIBLIOTECA · DEL · DUQUE · DE · OSUNA

BULLARUM
PRIVILEGIORUM AC DIPLOMATUM
Romanorum Pontificum
AMPLISSIMA COLLECTIO

Cui accessere Pontificum omnium Vitæ, Notæ, & Indices opportuni.

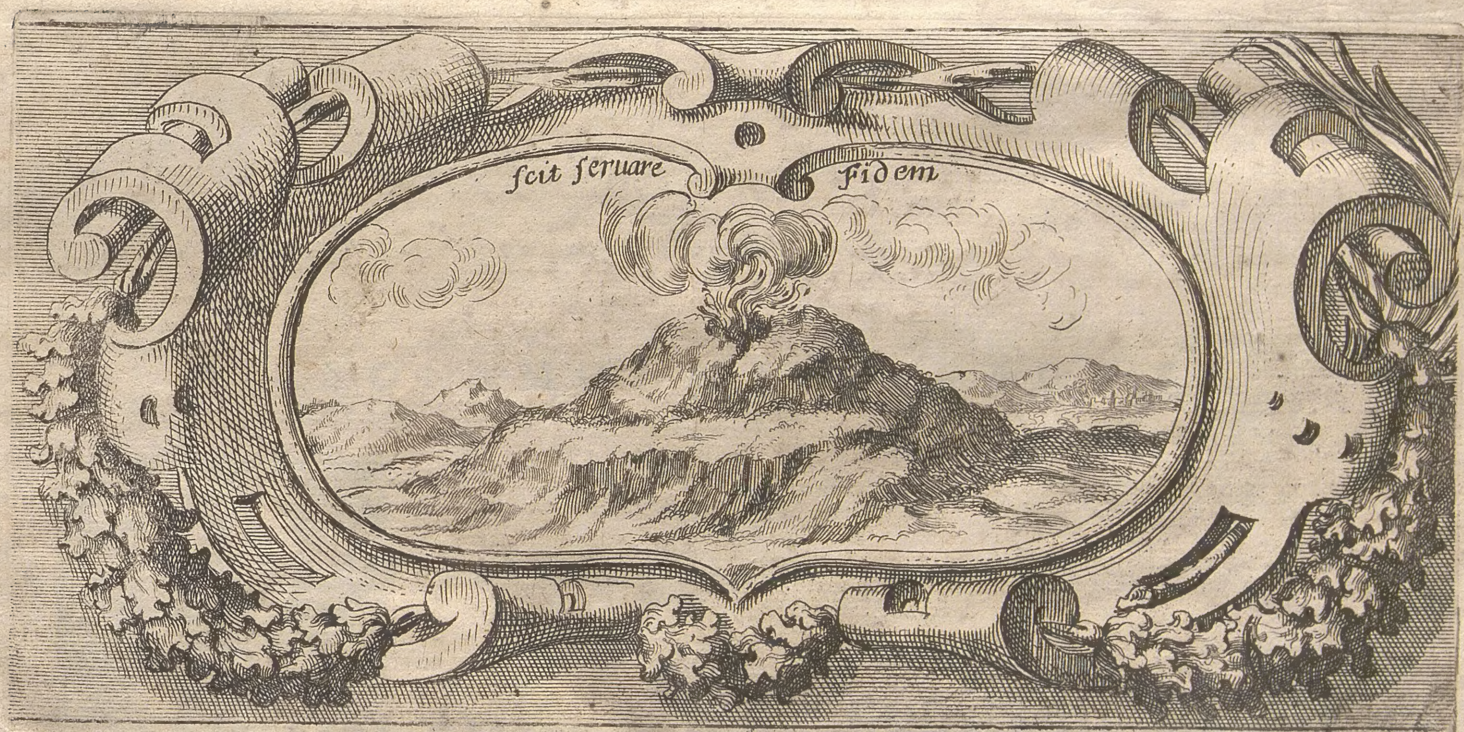
OPERA ET STUDIO

CAROLI COCQUELINES.

TOMUS QUARTUS

PARS PRIMA.

Ab HADRIANO VI. ad PAULUM IV. scilicet
ab Anno 1521. ad 1559.

ROMÆ, MDCCXLV.

TYPIS, ET SUMPTIBUS HIERONYMI MAINARDI.
SUPERIORUM FACULTATE.

Eminentissimo, & Reverendissimo PRINCIPI

D. THOMÆ
DE ALMEYDA

S. R. E. CARDINALI

PATRIARCHÆ LISBONEN.

HIERONYMUS MAINARDUS F. P.

Risco atque constanti Majorum more, CARDINALIS AMPLISSIME, servatum est, ut qui præclara quæque Volumina sunt edituri, Heroes ex

primariis illustrium Virorum ordinibus, dignitatibus, muneribus, virtutibus, præclarisque factis præstantes quærant, quibus illa dedicent. Hoc autem sapientissimum institutum multo magis sibi locum vindicat, ubi de iis agitur publicæ auctoritatis Libris, qui delectis congruentes Personis, vicissim sibi decus impertiunt, & apud exteros variarum Nationum, & Regionum Populos, ad quos perferri, ac publicari contigerit, dignum communi celebratione nomen proferant, & amplificent. His ego caussis, & rationibus motus, Primam Tomi Quarti Bullarii Romani Partem, quam Typis meis impressam, publicæ utilitati, communique Judicum, & Jurisconsultorum usui profuturam evulgo, Tibi, PATRIARCHA AMPLISSIME, inscribo, & consecro. Talis enimvero es, PRINCEPS EMINENTISSIME, ut quum Dignitatum amplitudine, ac bene gestis muneribus non ita multos pares habeas, virtute tamen nulli secundus habearis, & prædiceris. Egregiæ dotes animi magis magisque præstans genus illustrant, tam arcte autem præclaro generi splendida virtus inhæsit, ut altera alteri per omnes vitæ gradus visa sit decus, & ornamentum auxisse. Natus siquidem ex nobilissima Familia Almeida, Comitatibus de Avintes, & Lauradio, in Lusitania cum primis clara, & inter Regni primores Principes cooptata,

Patrem

Patrem habuiſti Comitem Antonium de Almeida, Virum non uno nomine præſtantiſſimum, Matrem vero Mariam Antoniam Borboniam ex Comitibus de Arcos, pari Nobilitate, ac virtutum ſplendore ornatam fœminam. Quorum inſignem pietatem imitatus, aviti generis, atque utriuſque majorum gloriam ab ineunte ætate novis meritis cumulaſti. In Regium proinde Senatum Juvenis cooptatus, tum ſummæ rei a ſecretis delectus, ob inſignium virtutum præſtantiam ſublimioribus muneribus, ac dignitatibus omnium ſapientium judicio digniſſimus es reputatus. Hiſce de cauſſis quum Regi, Regnoque univerſo gratiſſimus, & acceptiſſimus eſſes, ſpectatæ virtutis fama ad CLMENTEM quoque XI. immortalis memoriæ Pontificem Maximum delata eſt. A quo mature comprobatus, primum Lamacenſis, tum Portugallenſis, poſtremo Lisbonenſis Patriarcha renunciatus fuiſti. Quos ampliſſimos ſacræ dignitatis gradus magno cum omnium plauſu, tui ſemper ſimilis, tam vigilanter, ſancteque geſſiſti, ut CLEMENS XII. Summus Pontifex anno Domini ſeptingenteſimo triceſimo ſeptimo ſupra milleſimum Eminentiſsimo Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Ordini adſcripſerit, honorificentiſsime de tuis meritis, & multiplici virtute præfatus. Neque id mirum. Noverat enim ſapientiſsimus Pontifex inſignem doctri-

nam atque prudentiam, qua exornaris: noverat etiam flagrantissimum Religionis studium, quo ubicumque res exegit, de creditis Tibi Populis, & Orthodoxa Ecclesia bene meritus es. Nec praeterea latebant praecipua veneratio, & obsequium, quibus sacratissimam Sancti Petri Sedem constantissime prosequutus fuisti: &, ut Episcopum, & Cardinalem decet, illustrioribus in dies exemplis prosequeris. Splendidissimae virtutis egregia etiam argumenta praebuisti Sanctissimo Domino Nostro BENEDICTO PAPÆ XIV. Christianam Ecclesiam feliciter gubernanti; qui quum pro negotiorum, temporum, ac locorum opportunitate res gravissimas, ac difficillimas Tibi commisisset, ea prudentia, ex voto confecisti, ut conceptam jampridem exspectationem, omnibus numeris, & partibus impleveris. Tantis illustris ornamentis apud Lusitanos perinde ac exteros eximiis laudibus celebraris: neque ullus fere est praestantium Personarum ordo, ad quem virtutum tuarum fama non pervaserit. Iis ego suffragaturus, etsi non pro meritis, saltem pro facultate, honorificum Testimonium posteritati addo; hoc Tibi CARDINALIS AMPLISSIME, Volumen dedicans, quod Summorum Pontificum Hadriani Sexti, Clementis Septimi, Pauli Tertii, Julii item Tertii, Marcelli Secundi, & Pauli Quarti Constitutiones complectitur. Id autem ea potissimum de causa prae-

stiti,

ſtiti, ut hoc etiam monimenti genere Nomen tuum exornatum, una cum ſacris Legibus in Orbe Literario, atque Catholico perennet illuſtrius. Accedet ſimul ab Eminentia Tua validiſsimum mihi, ac Typographiæ meæ Patrocinium: quod quidem memoratis nominibus tanti facio, quantum verbis non poſſum exprimere.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendissimo Patri Sacri Palatii Apostolici Magistro.

F. M. de Rubeis Archiep. Tarsi Vicesger.

IMPRIMATUR,

Fr. Aloysius Nicolaus Ridolfi Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apostolici Magister.

INDEX

INDEX
CHRONOLOGICUS
PONTIFICUM,

Quorum Bullæ in hac Quarti Tomi Parte Prima continentur.

INDEX
ALPHABETICUS
PONTIFICUM,

Quorum Bullæ in hac Quarti Tomi Parte Prima continentur.

CLEMENS VII.	habet Conſtit.	L.
HADRIANUS VI.	habet Conſtit.	VI.
JULIUS III.	habet Conſtit.	XXXV.
MARCELLUS II.	non habet Conſtit.	
PAULUS III.	habet Conſtit.	LXV.
PAULUS IV.	habet Conſtit.	XXXII.

INDEX RUBRICARUM

BULLARUM ET PRIVILEGIORUM OMNIUM,

Quæ in hac Tomi Quarti Parte Prima continentur.

Quæ hoc Indice ☞ designantur, erant in editione Cherubini.

Curso-

Appro-

Contra

Decla-

INDEX INITIALIS
BULLARUM,
Quæ in hoc Volumine referuntur

A

B

C

D

E

HADRIA-

HADRIANUS VI. PAPA CCXX. ANNO DOMINI MDXXII.

Hadrianus Tituli SS. Joannis, & Pauli Presbyter Cardinalis, & Episcopus Dertusensis absens, & in Hispania degens electus est in Summum Pontificem die 9. Januarii 1522. qui retento priore nomine Hadrianus VI. voluit appellari. Romam maritimo itinere proficiscens, Urbemque ingressus die 30. Augusti anni ejusdem, sequenti die coronatus est. Sedit in Pontificatu annum I. Mens. VIII. dies VI. temporibus Caroli V. Regis Romanorum, & unum Willhelmum Enchavordium in Cardinalium Collegium cooptavit. Obiit die 14. Septembris anno 1523. & sepultus est ad S. Petrum, ex qua Basilica in Ædem S. Mariæ Theutonicorum ejus ossa translata marmoreo sepulchro consignata sunt. Vacavit Sedes Menses II. dies V.

I.

Declaratio, & revocatio concessionum Jurispatronatus, & præsentandi ad beneficia Ecclesiastica, a Sede Apostolica, & ejus Officialibus ab anno primo Pontificatus Innocentii Papæ VIII. citra factarum.

De hac materia notavi supra in ejusdem argumenti Constit. VII. Innoc. VIII. Tom. III. Par. III. fol. 203. Cum ab Apostolica.

Causa hujus Constitutionis.

SANCTISSIMUS Dominus Noster Dominus Hadrianus Papa VI. Accepto per Sanctitatem Suam quod nonnulli Romani Pontifices ejus Prædecessores diversis personis Collegiis laicorum juspatronatus, ac facultates, & indulta præsentandi, seu nominandi personas idoneas ad Ecclesias etiam Metropolitanas, Monasteria, & beneficia Ecclesiastica, Sæcularia, ac Regularia, ac Hospitalia, & alia pia loca ex tunc deinceps vacatura etiam interdum pro eorum hæredibus, & successoribus alias sub variis modis, & formis per diversas eorum literas in perpetuum, vel ad certum tempus reservarunt, & concesserunt, considerans quod per hujusmodi facultates, & indulta Romanus Pontifex sæpius impeditur, quo minus personas qualificatas, utiles, & necessarias ad Ecclesias, & Monasteria promovere, ac de beneficiis Ecclesiasticis similibus personis providere, hospitalia quoque, & pia loca hujusmodi personis etiam utilibus, & Monasteriis, committere, & alias de illis disponere libere possit.

Revocatio cōcessionis jurispatronatus, & præsentandi, quoad beneficia electiva.

§. 1. Ideo ut per Sanctitatem Suam, & Sedem Apostolicam liberius de personis benemeritis dictis Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis provideatur, & de illis ac aliis dignitatibus, beneficiis, hospitalibus, & piis locis hujusmodi disponatur, opportune providere volens, felicis recordationis Innocentii Papæ VIII. Suæ Sanctitatis Prædecessoris inhærendo vestigiis, omnes, & singulas reservationes, & concessiones jurispatronatus, ac facultates, & indulta præsentandi, seu nominandi personas hujusmodi, ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Præposituras, Dignitates, Personatus, Administrationes, Officia, Canonicatus, & Præbendas, aliaque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, Sæcularia, & Ordinum quorumcumque Regularia, qualitercumque qualificata, ac hospitalia, & alia pia loca, per Prædecessores, & Sedem Apostolicam, aut ejus Legatos, Nuncios, Executores, & Subexecutores ab anno primo Pontificatus ejusdem Innocentii Prædecessoris citra quibusvis Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, ac aliis Principibus, & Personis, necnon Communitatibus, Universitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis sæcularium personarum, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis, existentibus, etiam ex motu proprio, & ex certa scientia, ac de potestatis Apostolicæ plenitudine, aut etiam consistorialiter, & alias tam simpliciter, quam sub quibusvis conditionibus, & promissionibus, & alias quomodocumque, & qualitercumque, & ex quibusvis causis, præterquam ratione ereptionis locorum, in quibus Ecclesiæ, Monasteria, & beneficia prædicta consistunt, ex infidelium manibus, & potestate, facta, & concessa, quorum omnium formas, & tenores eadem Sua Sanctitas haberi voluit pro expressis quoad Metropolitan., ac alias Cathedrales Ecclesias, & Monasteria, necnon Prioratus, & Præposituras, ac alias dignitates Conventuales, & alia electiva, etiam si ii, quibus reservationes, & concessiones, facultates, & indulta hujusmodi facta, & concessa fuerunt, quascumque conditiones eis propterea quomodolibet impositas, & promissiones per eos propterea factas adimpleverint.

Et quoad nō electiva, cum declarationibus positis.

§. 2. Quo vero ad alia beneficia, & hospitalia, & pia loca hujusmodi, si illi, quibus reformationes, & concessiones, ac facultates, & indulta hujusmodi facta, & concessa fuerunt, ut præfertur, illorum occasione fructus proxime dictorum beneficiorum hospitalium, & piorum locorum ad medietatem unius anni valoris fructuum eorumdem secundum communem extimationem de propriis eorum bonis non auxerunt, vel eorum Ecclesias, aut Hospitalia, & pia loca hujusmodi de novo fundamentaliter non ædificarunt, seu funditus non reædificarunt, seu fundos, in quibus ædificarent ædificia in præsentiarum subsecuto non concesserunt, ac quorum augmentis ædificationis, reædificationis, & concessionis respectivæ probationem eos, qui tali jurepatronatus seu præsentandi, & nominandi directe, vel indirecte uti voluerint, eadem Sua Sanctitas teneri decrevit, etiam si conditiones, ad quas alias quam modis præmissis tenebantur, executioni demandatæ fuissent, & in literis reformationum, & primo dictarum concessionum, seu facultatum, & indultorum hujusmodi cautum sit, quod dictum jus simpliciter, vel sub certis conditionibus, modis, & formis ex fundatione, vel dotatione pertineat, aut pertinere censeatur, vel perinde habeatur ac si ex fundatione, vel dotatione prædicta pertineret, & quod reservationes, primo dictæ concessiones, facultates, & indulta hujusmodi revocari non possint, & clausulæ etiam derogatoriarum derogatoriæ fortiores, efficaciores, & insolitæ in dictis literis pro illarum præservatione desuper adjectæ sint, illarum formas, & tenores pro expressis habendo, revocavit, cassavit, & annullavit, ac Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Præposituras, Dignitates, & beneficia hujusmodi ad eorum primævam naturam, præmissis non obstantibus reduxit. Decernentes irritum &c.

Papæ subscriptio. Pub. P. An. I. die 9. Dec.

Placet, publicetur, & describatur. A.

Lecta, & publicata fuit supradicta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1522. die vero nona Mensis Decembris, Pontificatus prælibati SSmi D. N. Papæ Anno I.

II.

Hortatur Fridericum Saxoniæ Ducem, ut Martinum Lutherum hæresiarcham dimittat, ejusque relictis erroribus, Catholicam fidem sequatur.

Errorum autem ipsius Martini, ipsorumque & ipsius damnationes, habes supra in Leonis X. Constit. XLIV. Exurge *fol. 487. & Const. seq. fol. 493. Tom. III. Par. III.*

HADRIANUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Dilecte fili, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Leo X. monuit Ducem Saxoniæ, ut Martinum dimitteret.

SAtis, & plus quam satis sustinuimus, dilecte in Christo, si forte Dei pietas tuam animam dignetur invisere, ac dare pœnitentiam ad cognoscendum veritatem, ut resipisceres a diaboli laqueis, a quo captivus detineris. Novimus te paterne monitum a fel. rec. Prædecessore nostro, ut a te separantes perniciem illam Christianæ Religionis Martinum Lutherum, & cum jam toti Orbi manifestæ essent scelestissimæ machinationes illius, speravimus, & te ad cor pœnitus reversurum.

Ille verō magis reprobus factus est. Ideo Pontifex iste multis rationibus hortatur, ut resipiscat.

§. 1. Sed quoniam expectavimus uvas, & ecce quia frustra conflavit conflator, malitiæ enim tuæ non sunt consumptæ, coegit nos miseratio tui, coegit paternus amor, quo te, & subditos Saxones in Domino semper

per fuimus prosequuti, salutaribus, & paternis monitis adhuc convenire, ut vel tandem resipiscatis, antequam plane in vos conveniat, quod mox subdit Propheta: Argentum reprobum vocate vos, quia Dominus projecit eos.

Saxones commendantur fideles, & propterea Gregorius V. natione Saxo, creavit Ducem Saxoniæ electorem Romani Imperii.

§.2. Et quid dicemus vobis, quam quod Galatis suis Paulus: O insensati, quis vos fascinavit veritati non obedire? Currebatis bene. Interrogate patres vestros, ac dicent vobis: majores vestros, & annunciabunt vobis. Quod ab ea ætate, quo uno eodemque tempore vixere Hadrianus Rom. Pont., & Carolus ille Magnus Imperator, Saxoniæ fidei plantatores, ad nostra usque, & carissimi in Christo filii nostri Caroli tempora, & avi, & proavi vestri, atque adeo Saxones omnes, semper habiti estis veluti pacis amatores, fidei propugnatores, & per omnia obedientiæ pacifici filii, talesque, ut non immerito Gregorius V. natione Saxo, olim Romanus Pontifex, Saxoniæ Ducem in Romani Imperatoris constituerit Electorem. Quomodo ergo tam cito mutatus est color optimus? Cur tam facile transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi, in aliud Evangelium, quod non est aliud, nisi sunt quidam, qui vos conturbant, & volunt convertere Evangelium Christi? Quis vineam Domini Sabaoth tam pulchre plantatam est demolitus? Certe exterminavit eam aper de sylva, & singularis ferus depastus est eam. Sed væ illud a vobis, a domesticis, & amicis, a cruciatu præcordiorum. Obsecramus te fili dilecte in Christo, leva oculos tuos in directum, & vide ubi sis prostratus.

Lutherus quę mala inducat.

§.3. Considera quantam Ecclesiæ Christi, tot malis undique circumvallatæ, ac pene oppressæ, pro opera, qua illi subvenire debueras, cladem insuper intulisti. Oppugnatur foris ab infestissimo illo, ac potentissimo Christiani nominis hoste. Dissident intus principes Reipublicæ Christianæ, & in mutuam armati perniciem, cruentissimis inter se odiis conflictantur, & in fraterna viscera ferrum stringunt, ut vix ethnici inter se crudelius. An hæc ita tibi visa sunt non satis gravia, nisi contritionem induceres super contritionem, nutriens ac fovens serpentem illum in sinu tuo, qui veneno linguæ suæ Ecclesiam, & terras infecit adeo, ut nunc pervenerit gladius etiam usque ad animam? Quanto autem pluris est anima, quam corpus, tanto gravius est prædictis omnibus horrendum illud, & plus quam tartareum venenum, quo hæresum, ac schismatum contagione tot myriades animarum interierunt, intereuntque. Ita tibi debemus omnes, quod nunc passim ab unitate Matris Ecclesiæ recedatur. Quod avertatur vulgus indoctum, ac bis mille præstigiis, ac fascinationibus retrahatur a fide, quam suxit ab ubere materno: Quod Basilicæ sint sine plebibus, plebs sine Sacerdotibus, Sacerdotes sine debita reverentia, & sine Christo denique Christiani: Quod sacramenta fidei, non sacra censeantur: Quod sanctuarium Christi, sanctum esse negetur: Quod dies festi festivis frustrentur solemniis: Quod moriantur homines in peccatis suis, rapiantur animæ ad tribunal terrificum, nec Pœnitentia reconciliati, nec sacra Communione muniti: Quod pulcherrimus ille Tabernaculi ordo confusus sit, & pro Christiana pace, ac tranquillitate ad rebellionem, ad rapinas, ad cædes, ad incendia, cum magno ac manifesto Christianæ Reipublicæ discrimine, veluti classico passim excitati. Pro quibus egregiis tuis in Ecclesiam Christi meritis, quo te præmio, immo quo non supplicio dignum censebimus? At dices forte, Serpens me decepit. Dignam certe recepisti mercedem, qui illum nutrivisti in sinu tuo. Sed itane stultus es, ac sine corde, ut in eis maxime rebus, in quibus errare, damnari est: uni homuncioni cooperto peccatis, quam tot sanctissimis ab initio Patribus, qui in lege Dei meditati sunt die ac nocte, & quam tot universalibus Conciliis, adversus quæ impudens os illud velut sepulchrum patens, se aperire non erubescit, sanctæ denique, & Catholicæ Ecclesiæ, cujus ritum, consuetudinem, & decreta, a temporibus Apostolorum ad nos usque inviolabiliter observata, unus iste sacrilega temeritate damnare præsumit, plus credere potueris? O cæcam dementiam, ac plusquam Judaicam cæcitatem. At fortassis hoc tibi imposuit, quod veterator ille Martinus, & ejus sequaces, de capitulis scripturarum visi sunt sua conformare. Et quis tandem hæreticorum ita non fecit: An non ne sunt veteris serpentis astutiæ, qui hac veluti esca obducto hamo, miseris animabus mille technis, & versutiis semper est insidiatus, quippe, quo angularem infringeret vere fidei lapidem, ac Christianam scinderet unitatem, in scripturarum agrum, suum seminare semen, & perversam scripturarum intelligentiam, jampridem est aggressus? Cum itaque maxime semper pars Ecclesiarum, imperita turba sit, & vix unus reperiatur aut alter, qui spiritualibus oculis de scripturarum intelligentia digne valeat judicare: siquidem librum signatum legimus, quem solus Leo de Tribu Juda dignatus est aperire, ac solvere signacula ejus: quæ tandem est ista diabolica excæcatio, uni carnali homuncioni, semper eructanti crapulam & potum, quam reliquo Orbi universo, quam tot spiritualibus patribus, quorum voluntas semper fuit in lege Domini, qui vitæ sanctimonia, ostentione spiritus, ac virtute, glorioso denique martyrio suam doctrinam comprobaverunt, in scripturarum intelligentia plus te fidei habere potuisse? O cæcitatem novam, & inauditam! Unus apostata tibi potius persuadere, fefellisse priores universos, errare posteros, & in solum se, & quos decepit, pervenisse Regnum Dei, pervenisse totas miserationum Dei divitias, ac gratiam universitatis? Et quid non dicimus cum Propheta: Heu, heu, heu Domine, ergo ne decepisti populum tuum? Quin potius, cur non deviatis (secundum Apostolicum præceptum) quæstionibus ac pugnis verborum, ex quibus oriuntur invidiæ, contentiones, blasphemiæ, suspitiones malæ, conflictationes hominum men-

mente corruptorum, & subvertunt corda audientium, ex operibus suis, juxta Dominicam designationem, studuistis cognoscere filium prophanum istum, qui ad vos venit primum in vestimentis ovium, lupus intrinsecus rapacissimus? Siquidem non ex foliis, non ex floribus, sed ex fructibus arbor cognoscenda erat.

Lutheri furor & immanis audacia.

§.4. An non manifesti sunt nequissimi fructus ejus? Siquidem sacrilegus hic adversus Deum, Imagines sacras, atque adeo ipsam Crucem Christi, sceleratis manibus confringere, & pollutis conculcare pedibus non formidat, contra Sacerdotes Dei furore impio temerarie debacchans, non desinit laicos, ad lavandas sibi in eorum sanguine manus, sedulo concitare: Ecclesiam Christi parricidalibus armis oppugnans, hoc agit assiduo, ut suffocentur homines in peccatis suis: hoc unum elaborat, ne divina misericordia suis sacramentis, quæ peccatorum remedia efficacia esse voluit, vulneratos in Ecclesia sua curet. Ita enim ea aut sustulit universa, aut hæreseos suæ pestifero infecit veneno, ut toxicum magis requirat, quam animarum medicinas.

Lutheri improba mandata.

§.5. Præcipit suis, ne indignanti Deo quis satisfaciat, ne jejuniis, orationibus, lamentationibus peccata redimat, ne ostia illa placens Deo, corpus & sanguis Domini nostri Jesu Christi a Sacerdotibus offeratur quotidie pro peccatis nostris. Vota decet non reddere Domino Deo suo. Et cum ipse sit apostata, ac professionis suæ desertor, ut plurimos sui faciat similes, sancta illa Deo vasa polluere non veretur, consecratasque Christo Virgines, & vitam Monasticam professas, extrahere a Monasteriis suis, & mundo, immo diabolo, quem semel abjuraverunt, reddere. Quod in veteri lege in umbraticis Sacerdotibus Dominus non tulit, quod ethnici Idolorum suorum flaminibus omnes sunt abominati, Christi Sacerdotes etiam vilissimis copulat meretricibus. Sanctos Patres illos, quorum vita & doctrina illustravit universum mundum; non solum debito honore non prosequitur, sed multo quam Cain scelestius despicit, deridet, contemnit, insectatur.

Lutherus Conciliis detrahit, & licentiosa vitam inducere tentat.

§.6. Sacrosanctis omnibus universalibus Conciliis impudenti ore palam contradicit, ac sacrilega lingua detrahit, libertatis specie, licentiosam quandam, nullis constrictam legibus, ac fere ferinam, inducere conatur legem. Unde & exlex homo, contemptor, ac violator legum omnium, in tantam erupit mentis vesaniam, ut sanctissimorum Patrum decreta, & Ecclesiasticos canones igne publico concremare non formidarit. Et breviter, Christianam veritatem, omnem rerum ordinem, pulcherrimam denique Ecclesiæ faciem, à Christo, ab Apostolis, Apostolicisque viris, ac sanctissimis Patribus ab initio constitutam, unus hic post tot centenos annos discindere, invertere, ac deformare molitur.

Lutherus asserebat se esse alterum Danielem.

§.7. Quod si nondum satis etiam internoscis de Christiano magisterio, an de Antichristi spiritu ista proficiscantur, si ita fascinavit te præstigiator ille, ut credere possis unum hunc perfidissimum apostatam, veluti alterum Helisæum habere duplicem spiritum Heliæ, aut alterum esse, quem se jactitat, Danielem, in quo sit spiritus amplior, & intelligentia scripturarum major, quam in omnibus olim sanctissimis illis doctissimisque viris, quam in Sacrosancta Ecclesia Catholica, quid est te uno cæcius? Aut si jam ex fructibus arborem cognoscens, in errore persistis tamen, quid te miserius?

Lutheri sermo iniquissimus.

§.8. Sed esto, transfiguratus sit coram te Satanas ille in Angelum lucis, & quæ manifesta sunt opera carnis ac diabolica, spiritus esse & Christi opera, venenata sua facundia persuadere potuerit, nunquid non ubique, vel hoc ipso prodidit, cujusnam spiritus sit, quod omnis ejus sermo amarus est, virulentus, arrogans, ac maledicentissimus, nusquam non scatens conviciis, blasphemiis, ac scommatibus plusquam venenatis, adversus omne Christianæ pietatis, modestiæ, mansuetudinis ac benignitatis officium? Numquid ita docuit Paulus, cujus se jactitat spiritum habere, cum nulla ejus extet epistola, quæ non pacem & unitatem, ac alias id genus virtutes redoleat? An non Romanos suos hortatur in Domino, ut in caritate fraternitatis se diligant, invicem sectentur, quæ sunt pacis, & quæ ædificationis custodiant? Corinthiis an non testatur, se docere in Ecclesiis, Deum, non dissensionis, sed pacis Deum esse? Et breviter, numquid non ubique clamat, ubique docet Evangelica illa tuba, ut digne ambulemus in omni humilitate ac mansuetudine, cum patientia supportantes invicem in caritate, soliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis, utque deponamus omnem iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem? Quo igitur pacto maledicentiam, amaritudinem, iram, indignationem, blasphemiam, inflationem, jactationem, quæ ita huic peculiaria sunt, ut illa Paulo, ac illius Discipulis universis, qui mitis est ac humilis corde: non Paulini, non Christiani, sed diabolici spiritus esse certissima judicia, vel cæco non clarissime appareat?

Lutherus ex sermone cognosci potuit valde perfidus.

§.9. Ex verbis illius, quomodo non intellexisti, Christum in corde suo, an vero Antechristum haberet, secundum quod ipsa veritas in Evangelio ait: Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali? De abundantia enim cordis, os loquitur. Et cum scriptum sit, quod maledici regnum Dei non possidebunt: Item cum in Evangelio dicat Dominus: Quicumque dixerit, fratri suo racha, reus erit Concilio: Qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ incendio.

Lutherus Sacerdotes, ac Romanum Pontificem in sermonibus suis lacerabat & insectabatur.

§.10. Illumne esse Antichristi Apostolum, cuiquam obscurum esse poterit? Qui non modo Sacerdotes Dei, sed & Principem Sacerdotum, Petri successorem, Jesu Christi in terris Vicarium, tam nefandis infamibusque nominibus, tam inauditis contumeliis, conviciis, ac blasphemiis, nusquam non lacerat, discerpit, & insectatur, ut ea commemorare pudica refugiat lingua, & audire

dire horreant aures castæ. Qui Apostolicam Cathedram, in qua præsedit caput Apostolorum Petrus, cui præfuerunt tot Sancti Pontifices, quam Ecclesiam principalem, unde sit exorta unitas Sacerdotalis, Sanctus ille, & gloriosus Martyr Cyprianus non dubitat asserere, impio ac pestilenti ore Cathedram pestilentiæ, Antichristianam, diabolicam, & si quæ potuit excogitare nefandiora, toties appellare non cessat. Qui scholas Christianas, quæ tam multos doctissimos sanctissimosque viros, tam egregias in Ecclesia Dei columnas nobis protulerunt, impudica lingua sua, lupanaria, Sodomas & Gomorrhas ubique vocare non verecundatur. Qui non satis habet, omnipotentis Dei Sacerdotes probris omnibus, conviciis, contumeliis, ac blasphemiis horrendis, & inauditis, numquam non publice ac privatim insectari, quibusvis canibus viliores facere, nisi etiam laicos concitet ad lavandas sibi manus in sanguine ipsorum. Cum tamen quanto honore haberi velit Sacerdotes suos, maxime autem Principem Sacerdotum, idem ipse Dominus in Deuteronomio testatus est, dicens: Si difficile & ambiguum apud te judicium esse prospexeris inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & non lepram, & judicium intra portas tuas videris verba variari, surge, & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, veniesque ad Sacerdotes Levitici generis, & ad judicem, qui fuerit illo tempore, quæresque ab eis, qui indicabunt tibi judicii veritatem, & facies quæcumque dixerint, qui præsunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te juxta legem ejus, sequerisque sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram, neque ad sinistram. Qui autem superbierit, nolens obedire Sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex decreto judicis morietur homo ille, & auferes malum de Israel: cunctusque populus audiens timebit, ut nullus deinceps intumescat superbia. Et Samuel cum sperneretur a filiis Israel, an non dicit Dominus: Non enim te spreverunt, sed me, ne regnem super eos, manifeste ostendens, invisibilem se contemni, cum visibilem quis spernit Sacerdotem? Quare & Moses murmuranti adversus se populo respondit: Non adversus me murmurastis, sed adversus Dominum Deum vestrum. Quod si Leviticos illos Sacerdotes tanta honoris prærogativa præcellere voluerit Dominus, qui exemplari tantum ac umbræ deserviebant cœlestium, in umbratico illo Tabernaculo sacrificiorum officia consummantes: quo tamdem honoris loco eos haberi voluit, quibus tradidit claves Regni Cœlorum? tantamque tribuit potestatem, ut quæ ligarent super terram, ligarentur & in Cœlis, & quæ solverent super terram, soluta essent & in Cœlis: utque quorum ipsi dimitterent peccata, dimissa forent, quorum retinerent, forent & retenta? Qui non sanguinem hircorum aut vitulorum, sed Hostiam vivam, sanctam, immaculatam, Corporis, & Sanguinem Domini nostri Jesu Christi offerunt quotidie pro peccatis nostris, conficiunt verbo suo, ac manibus tractant, & breviter sacramenta omnia, quibus hominibus vita salusque tribuitur animarum, suis perficiunt orationibus. Quanto, inquam, honore hos præcellere voluerit Dominus, quis tandem dubitavit, quod nec ipse tacuit in Evangelio, cum dicit ad eos. Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit: qui autem me spernit, spernit, & eum qui misit me? Et quid consequitur? Quod in eumdem Christum blasphemus esset, & maledicus, qui Sacerdoti Christi blasphemat aut maledicit. An non hoc primum mandatum in retributione, honora patrem & matrem, ut sis longævus super terram? Qui autem maledicit patri aut matri morte moriatur. Numquid ad carnales tantum parentes illud est referendum? Et num minus ad eos, qui nos in Christo regeneraverunt, per quos Christiani sumus, qui nobis peccata dimittunt, qui cœlestibus nos pascunt sacramentis? Quid si peccatores sunt, & mali Sacerdotes? Quid si parentes? Numquid propterea eos, quos Dominus misit ante faciem suam, & ad quos dicebat: Quicumque non receperit vos, neque audierit sermones vestros, exeuntes foras de domo, aut de Civitate, excutite pulverem de pedibus vestris: Amen dico vobis, tolerabilius erit terræ Sodomorum, & Gomorrhæorum in die judicii, quam illi Civitati. An non præcipit ita Apostolus: obedite præpositis vestris, & subiacete eis? Quod si malis, & peccatoribus non sit obediendum, quibus tandem? Quoniam si dixerimus, peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Ovis es, noli discutere pastorem: noli te judicem Dei constituere, & Christi. An non ita præcipit Dominus in Evangelio, dicens: Super Cathedram Moysi sederunt Scribæ & Pharisæi, omnia quæcumque dixerint vobis, servate, & facite, si quæ autem fecerunt mala, facere nolite, manifeste significans, habere eos dignitatem, tametsi vitæ essent perditæ. Numquid idem Dominus, cum postea tempore passionis alapam accepisset a servo Sacerdotis, dicente sibi: Sic respondes Pontifici? adversus Pontificem quidquam dixit contumeliose? quin magis innocentiam suam asserens, & ostendens: Si male, inquit, locutus sum, exprobra de malo: sin bene, quid me cædis? An non & Paulus, cum cæderetur in Concilio jussu Ananiæ, diceretque ad eum: Percutiet te Deus paries dealbate. Et tu sedens judicas me secundum legem, & contra legem jubes me percuti: Audiens ab adstantibus: Sic insimulas Sacerdotem Dei, maledicendo ipsum? tamen inane nomen, & umbram quandam Sacerdotis cogitans, expavit: Nesciebam, inquit, fratres, quia Princeps Sacerdotum. Scriptum est enim: Principi populi tui non maledices. Quo magis miramur, quod ex istis diabolici spiritus operibus, veluti fructibus nequissimis, arborem pessimam nondum cognovistis. Et quis tandem est ita hebes animo, ut non videat quo nunc prorumpant furiosissimi conatus istius, cum ut quisque est facinorosissimus, desperatissimus, aut perditissimus latro aut homi-

homicida, sub istius vexillis ac signis, conveniant? Ecclesiam jam Christi parricidalibus ac sacrilegis manibus, non clam, sed palam oppugnantes, consecrata Deo loca, templa & monasteria exurunt, & profanant. Christo dicatas Virgines, Sacerdotes Christi, & Monacos crudelissime persequuntur, Ecclesiarum bona diripiunt, & breviter, rapinis, latrociniis, cœdibus, ac incendiis confundunt universa, excæcante nimirum eos justo Dei judicio, & in insaniam tam manifestam erumpere permittente, ut neminem jam latere possint scelestissimæ machinationes istius. Atque hi, qui pestifera contagione ipsius infectos sese tandem cognoverunt, schismatico errore deposito, ac hæretico furore deserto, unitatis, ac veritatis domicilium fidei sanitate repetunt, inter quos, dilecte nobis in Christo Jesu, cum ante non ex postremis reversurum ad salutarem matris sinum speravissemus, quem reverentem libenter & obviis excepissemus manibus, bona spe tandem nostra frustrati, videmus super petram induravisse te faciem tuam, videmus perniciem illam animarum Lutherum sub tuo patrocinio latitantem, super adhuc virus longe lateque spargere. Sed quoniam adhuc potens est Dominus Deus etiam de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ, antequam egrediatur, ut ignis, indignatio ejus, & succendatur, nec sit qui extinguat, ideo te fili dilecte in Christo obsecramus per viscera nostri Redemptoris Domini nostri Jesu Christi, per Christianam unitatem, per patriæ caritatem, per tuam denique ipsius, tuorumque salutem, miserere Ecclesiæ Christi, & tot jam malorum procellis undique exagitatæ ac pene oppressæ tua maxime culpa, aliquando fer opem, miserere patriæ nostræ, quæ sinceræ olim fidei, eximiæ religionis, sanctæ sub jugo Domini ac religiosæ obedientiæ insigni præcellens gloria, perniciem istam religionis Christianæ, ac fidei, ac pietatis publicum hostem Martinum, in suis se peperisse ac fovisse visceribus, nunc erubescit. Miserere denique tui ipsius, tuorumque miserere seductorum Saxonum, quos, nisi resipiscatis, & quidem cito, manet præsens & certa ultio Divina, quam neque in hoc sæculo effugietis, neque in futuro. Hæc dicit Dominus Deus: Audi popule stulte, audi princeps qui non habes cor, qui habetis oculos, & non auditis: Me ergo non timebitis, & a facie mea non dolebitis? numquid non audistis, quæ fecerim in diebus antiquis? Legite scripturas, in quibus putatis vos vitam æternam habere, & invenietis, quam gravis semper fuerit, & quam terribilis Divina vindicta in illos, qui in populo Dei schismata concitaverunt. Numquid non legistis horribilem Divinam ultionem adversus Dathan & Abiron, quod multitudinem adversus Mosen concitavissent, quos dehiscens sub pedibus terra, & aperiens os suum, deglutivit, & omnia quæ ad eos pertinuerunt, ita ut descenderent viventes in infernum? Et adversus Core, quem eandem ob causam cum ducentis, & quinquaginta viris cœlestis flamma devoravit. Quod si ob durius imperium fortassis, aut quorumdam pastorum seu ignaviam, seu malitiam, schismata excitanda putatis, numquid non ex libro Regum audistis adeo indignatum fuisse Dominum adversus decem tribus filiorum Israel, & in omne semen eorum, ut dimoverit eos, & tradiderit in direptionem, donec proijceret eos a facie sua? Ob quam tandem culpam, nisi quod ob durius imperium Salomonis, & imprudentius arrogantiusque responsum Roboam Regis Hierusalem, scissæ fuerunt a tribu Juda & Beniamin? Quam præsens semper fuerit Dominus vindex Sacerdotibus suis, an non Saul ab Regio abjectus honore, & Ozias Rex Juda percussus lepra, propterea quod, quæ Sacerdotum erant, contra Sacerdotes Domini sunt ausi usurpare, sufficienti vobis potuerunt esse argumento? Et breviter. An non omnes testantur historiæ, universos ultrice Domini manu infelici periisse exitu, qui in Christos Domini sacrilegas manus iniicere non formidaverunt? Contra autem, felicia omnia, & longam illis contigisse vitam, qui Christum in Sacerdotibus suis venerati sunt? Moveant ergo vos exempla aliorum, & cogitate quid vobis sit expectandum, qui venerabilem Dei chorum, in manus tentatis tradere profanas. Proinde quod Dominus per Mosen præcipit universo populo Israel, ut separarentur a Tabernaculis, Core, Dathan, & Abiron, nec tangerent quidquam quod ad eos pertineret, ne involverentur in peccatis eorum, & hoc & vobis, præcipue autem tibi dilecte fili, ejusdem Domini nostri auctoritate præcipimus, & obsecramus in Christo Jesu, ut separamini a Martino Luthero, auferatis a vobis petram illam scandali, neque tangatis quod illius est, ne & vos divina ultio involvat subito in peccatis illius. Expurgate quamprimum fermentum illud, quod reliquam fidei vestræ massam corrupit, ut sitis nova conspersio, novaque creatura.

Hortatur Ducem Saxoniæ ut desistat ab Ecclesiæ persecutione, & Divum Paulum imitetur.

§. 11. Non dedigneris fili dilecte Paulum imitari, quem sicut vicisti in Ecclesiæ Dei persecutione, tam gravem animarum perniciem sub tuo nutriens patrocinio, ita reversus ad Cor, effice ut omnes intelligant tuam conversionem, utque qui per te sunt scandalizati, in te rursus glorificent Deum. Maxime ante hoc præsta quamprimum, ut impurum os illud obstruatur, ut capuletur blasphema lingua, quæ contra Deum, ac Sanctos ejus loqui non cessat, & virus suum undique spargit. Et ut propheticis vos verbis admoneamus, state super vias, & videte, ac interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea, & invenietis refrigerium animabus vestris. State, inquam, & doctrinis variis, & peregrinis nolite abduci. Interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, per quam ambulaverunt patres vestri, quam demonstraverunt tot myriades Martyrum, docueruntque tot millia Confessorum, & ambulate in ea.

Præmia conversionis proponit.

§. 12. Quod si a vobis impetraverimus, sicut, & sincere speramus, erit quod gaudea-

deamus cum Angelis de peccatore pœnitentiam agente, & perditam ac rursus inventam ovem humeris nostris ad ovile Domini gaudentes reportabimus, paternaque pietate, quantum in nobis fuerit, stolam vobis pristinam restituemus.

Pœnas inpœnitentiæ denunciat.

§.13. Quid si dixeritis: Non ambulabimus, paterne salubriterque, vos monenti respondebitis: Non audiemus. Ideo audite gentes, dicit Dominus, & cognoscite congregationes, quanta ego faciam eis. Ecce ego adducam mala super populum istum, fructum cogitationum ejus, quia verba mea non audierunt, & legem meam projecerunt. Sed & hoc tibi denuntiamus in virtute omnipotentis Dei, & Domini nostri Jesu Christi, cujus in terris Vicarius sumus, nec te in præsenti sæculo hoc laturum impune, & in futuro æterni te ignis expectare incendium. Vivunt una Pontifex Hadrianus, & religiosissimus Imperator Carolus, meus carissimus in Christo filius, & alumnus: Cujus tu edictum vere Christianum adversus Lutheranam perfidiam, & quod talem debeat Imperatorem, non sine gravi offensa, ac vilipensione Cæsareæ Majestatis violare non timuisti. Non committemus, ut quos olim cum Magno Carolo, Hadrianus Pontifex in Christo genuerunt, nunc Hadrianus Pontifex, & Imperator Carolus sub schismatico, ac hæretico Tyranno, hæresum ac schismatum sinamus interire contagione. Quare revertimini ad cor, & resipiscite tu tuique misere seducti Saxones, nisi utrumque glaudium, Apostolicum simul, & Cæsareum, velitis experiri. Scripta Romæ 1522.

D.P. An.I.

III.

Ex Archivo Angliæ Rimer T.XIII. pag.780.

Ad parandam expeditionem contra Turcas Treugas Triennales Principibus Christianis indicit sub pœna excommunicationis incurrenda per infractores.

HADRIANUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§.1. MOnet nos veritas in Propheta, vigilem Pastorem venientem gladium ex specula prospicere, atque annunciare oportere, alioquin animarum, quæ perierint, exactam rationem ab eo requirendam esse. Hoc potentius cogitantes Romani Pontifices Prædecessores nostri, præsertim ab eo tempore, quo Turcarum effrænata rabies Constantinopolim expugnavit, ac procul intuentes hostilem gladium Christianorum jugulis in dies magis imminentem, ad Christianos omnes, & præsertim Principes, qui juxta Isidorum a Christo Ecclesiam tuendam susceperunt, clamare, ac eos monere non cessarunt, quantum universæ Christianitati periculum, atque excidium immineret, nisi mutuarum inter se dissensionum, & discordiarum obliti communi hosti resisterent, atque impetum Christianam Religionem funditus evertere molientis reprimerent. Hactenus tamen malo nostro annunciata calamitas non fuit credita, non fuerunt auditæ ipsorum Pastorum voces, sed utiles eorum admonitiones surdo pertransivere aure Christiani Principes, quorum culpa, immanissimo Christi hoste invalescente, Christiana Respublica innumeris cladibus, ac ruina vexata, atque afflicta fuit, ac tot jacturas, & irreparabilia damna accepit, ut nemo Christifidelis, absque ingenti mærore, & lacrymis ea referre, audireve possit. Quis enim a lacrymis abstineat audiens sanctam illam Jerusalem, ac sacrum Calvariæ Montem, salutiferæ Crucis triumpho inclytum, sacratissima loca illa, quæ Dominus, & Salvator noster Jesus Christus humana carne vestitus, & sacri Discipuli ejus incoluere ab Infidelibus barbaris occupata detineri, nec a nobis ipsum Domini Sepulchrum, nisi precio Dominici nominis blasphematoribus persoluto, visitari posse? Quis non pie ingemiscat, animo reputans Patriarchales illas Sedes Sanctorum Patrum, suavem odorem adhuc redolentes, spurcissimis Christi hostibus servire? Constantinopolim, Græciæ lumen, & Orientalis Imperii caput, reliquamque Græciam, & magnam Europæ partem, Syriam, Asiam ipsam fere universam, ab infidelibus Turcis, Christianorum Principum culpa ablata fuisse, miserosque Christianos illuc degentes, nisi Christum abnegare, & Mahumeticæ impietatis, & Sathanæ mancipia fieri velint, dira, & crudeli Barbarorum servitute opprimi? Quis, ut antiqua, & vetera omittamus, non perterreatur, atque exhorrescat cogitans modernum Turcarum Tyrannum proximo anno Belgradum, quod totius Regni Hungariæ claustrum semper fuit, brevissimo temporis spatio cæpisse? Nuper vero Insulam Rhodum totius Orientalis Maris Januam ab Jerosolymitanis militibus per tot annos defensam, multisque Turcarum cladibus nobilitatam, & si maximis terra, marique copiis obsessam, non usque adeo tamen coarctatam, qui si Christiani Principes inter se juncti, ac potius, quæ Jesu Christi, quam quæ sua cujusque erant, quærentes, mature succurrissent, & Rhodus ipsa (ut alias parvo subsidio memoria nostra factum fuit) liberari, & de hostibus Victoria cum Dei adjutorio obtineri potuisset, in ditionem, ac potestatem suam redegisse, & nunc tot, & tantis rerum successibus elatum, aperte minari, se Almam Urbem Romanam, Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli aliorumque Martyrum sanguine consecratam in qua Vicarii sui Sedem esse voluit Altissimus expugnaturum, ejusque Sanctissima Templa, ac Sanctorum Venerandas Reliquias prophanaturum, demum Christianum omne Imperium, & ipsius nomen funditus eversurum.

Sæpe moniti Christiani Principes a Pontificibus, ut sepositis particularibus odiis contra Turcam convenirent.

Sed frustra, unde plurima mala exorta sunt Reipublicæ Christianæ.

Belgradum, & alia multa a Turcis capta.

Turca minas intentat Urbi Romæ.

§.2. Quocirca nos considerantes quod Salvator noster Dominus Jesus Christus, in excelsis tenens Imperium, gregis sui tutelam non deserens, Romanum Pontificem in

Hadrianus ante suum ad Urbem accessũ ad Principes Chri-

stianos Nuncios mittit ad pacem inter eos conciliandam.

in terris Vicarium suum constituit, qui dictum gregem vigilanti cura protegere, ipsamque Ecclesiam ab omnibus adversis, quantum in se esset, conservare, defendere, ac Reges, & Principes ad Imperii fastigia divina permissione vocatos contra barbaras Nationes, Catholicam Fidem opprimere conantes, potissimum inducere, atque animare debeat, animoque revolventes nostri officii esse, his præsertim difficillimis, & calamitosis temporibus, inter ipsos Christianos Reges, & Principes mutuis, inter se discordiis, & dissensionibus divisos, pacem, quam Christus in cœlum ascensurus tamquam munus hæreditarium Discipulis suis reliquit, seminare, memoresque nos postquam de nostra ad Summi Apostolatus apicem assumptione in longinquis Hispaniarum partibus positi, certiores facti fuimus, antequam ad Urbem iter arriperemus, Reges, Principes, & Potentatus Christianos, Literis, ac Nuntiis ad hoc unum destinatis, ad perpetuam inter se pacem, & concordiam, vel saltem annorum aliquot inducias, quam instantissime hortatos fuisse, eosque admonuisse, nullum aliud rebus nostris remedium contra formidandam Turcarum potentiam superesse, quam si illi, inter se reconciliati, & uniti conjunctis viribus perfidorum hostium consilia perverterent: & postquam Deo favente, ad Urbem ipsam appulimus nihil ardentiori studio, & conatu procurasse, quam concordiam, seu inducias hujusmodi.

Monitionibus Ecclesiasticas censuras addendas putat ut induciæ inter Principes fiant.

§.3. Et tamen ob quorumdam dictorum Principum, heu! nimis inveterata inter se odia hujusmodi instantiam nostram per parum profecisse, ut Regibus, Principibus, Potentatibus, ac aliis præfatis nulli excusationi locus ultra relinquatur, omnesque intelligant nos nihil, quod ad Pastorale officium attinet, omisisse, cogimur, ex quo humana admonitio, atque auctoritas, uti experientia docuit, ad præmissa frustra tentata est, annorum aliquot inducias, seu treugas inter ipsos Reges, Principes, ac Potentatus sub Ecclesiasticis censuris, & pœnis divina auctoritate, qua Jesu Christi in terris Vicarium licet immeriti agentes fungimur, indicere, ut si non zelo Fidei, ac Religionis ipsius Christi, cujus causa agitur, saltem divini Judicii metu ad cor redeant; & privatis affectibus publica commoda anteponant.

Triennales, itaque indicit Treugas.

§.4. Habita igitur super his cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione, ac diligentissimo examine ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, & individuæ Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, atque ad revocandum saltem ad tempus hæreditatem Domini, ad pacem scilicet, atque concordiam, a Christianis finibus tamdiu nostris demeritis exulantem, atque ut tandem sancta, & pernecessaria expeditio, universali Christianorum damno, & dedecore tamdiu procrastinata ulterius non differatur, quorumdam Prædecessorum nostrorum, præsertim Innocentii III., Nicolai V. & aliorum vestigiis inhærentes triennales inducias, seu treugas, inter omnes Reges, ac Principes, Communitates, Potentatus, Respublicas, ceterosque Christifideles Sæculares, & Ecclesiasticos de omnipotentis Dei, ac præfatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, & ea, quæ a nobis ex alto concessa est, auctoritate, ac de eorumdem Fratrum consilio, & assensu, indicimus.

Principibusque eas servandas jubet sub pœna excommunicationis latæ sententiæ.

§.5. Ac eosdem Reges, Principes, Communitates, Potentatus, Respublicas, ceterosque Christifideles omnes, præmissas inducias, seu treugas sub excommunicationis latæ sententiæ anathematisque, & interdicti Ecclesiastici, in terris, & dominiis eorum omnium, & singulorum, pœnis, dicto durante triennio inviolabiliter servare debere decernimus.

Ab offensionibus hoc tempore præcipit abstineri.

§.6. Nos nihilominus in virtute sanctæ obedientiæ requirentes, ac per viscera Misericordiæ Domini nostri Jesu Christi, per acerbissimam Passionem, quam immaculatus, & innocens Agnus, ut nos miseros peccatores ab æterna morte redimeret, pati dignatus est, per judicium extremum, in quo omnes stabunt ante tribunal ejus, accepturi unusquisque secundum opera sua, perque spem vitæ æternæ, quam repromisit Deus diligentibus se, paterno affectu obtestantes, ut in unitate, & charitate mutua, sine qua nihil Deo acceptum esse potest, perseverantes a mutuis offensionibus abstineant, armaque bellica, Christiani contra Christianos, dicto durante triennio amplius non exerceant. Satis enim superque fraterni sanguinis per Fratres effusum, satis cum gravissima Dei offensa, inter vos, Christiani Reges, Principes, & Potentatus, sævitum est. Velitis ergo injuriarum, quæ inter vos invicem illatæ, atque acceptæ fuerunt, propter Christum Redemptorem vestrum saltem ad tempus oblivisci, ut manifestæ ruinæ, nobis, & universæ Christianitati ab immanissimis Christi hostibus imminenti, unione, & concordia vestra occurrere, unitisque animis, & armis hostes ipsos, non tam propriis viribus suis, quam vestris discordiis, & dissentionibus confidentes a vestris, & subditorum vestrorum, omniumque Christianorum cervicibus repellere, necnon tot Civitatibus, Provinciis, ac Regnis ademptis recuperandis, Fratribusque vestris, crudelissimo servitutis jugo tamdiu oppressis, opemque vestram sublatis ad Cœlum manibus implorantibus, a perfidissimorum Turcarum Tyranni jugo durissimo eripiendis viam parare possitis. Date inducias has Deo, a quo tam amplam in terris potestatem accepistis, ut eo vobis hoc pacto, potestatem vestram, alioquin ut certo expectare potestis, vobis auferendam, retinere mereamini. Date denique inducias ipsas Christo Salvatori nostro, qui in ligno Crucis tenso corpore pendens crucifigentibus se pepercit, ac Deum Patrem etiam pro illis rogavit, qui nos de nihilo a se creatos, & per primorum parentum inobedientiam exules Paradisi factos, nullis nostris meritis,

sed

sed infinita sua clementia precioso suo Sanguine redemit, ne si quod absit, privatas inimicitias, & commoda vestra ejus honori præferentes, tam immensis ejus beneficiis ingratos vos exhibueritis, sacramque ejus Religionem a perfidissimis Hostibus conculcari, & innumerabiles ipsius Christi Sanguine redemptorum animas, vel in miserrimam servitutem adduci, vel in exitiale infidelitatis barathrum præcipitari permiseritis, horrendum, & durissimum ipsius, qui terribilis est, & aufert spiritum Principum, judicium, & in præsenti, & in futuro contra vos provocetis.

Reservat sibi decisionē Dubiorum, quæ super hujusmodi induciis exoriri contingat.

§.7. Ceterum quia forte peccatis nostris exigentibus inimicus humani generis, ubi indictæ induciæ per vos nostris, immo divinis his mandatis obedientes acceptatæ fuerint, quas a principio impedire non potuit, temporis successu perturbare non desinet, licet enim de prudentia, magnanimitate, & constantia vestris in Domino fiduciam habeamus, ut nullo modo vos ejus malignitati locum daturos arbitremur, tamen propterea induciæ ipsæ ne dissolvantur, dubiorum si qua super induciis hujusmodi, aut earum dependentibus, emergentibus, & annexis, vel connexis quoquomodo oriantur, decisionem, & declarationem nobis tamquam summi pacis auctoris vices in terris gerentibus, una cum præfatis Fratribus nostris reservamus, ipsis induciis nihilominus, juxta præsentium literarum tenorem in suo robore permansuris.

Conclusiones.

Nulli ergo omnino &c.

Dat. die 30. Aprilis Anno 1523. Pōtif. An. I.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimotertio, Pridie Kalendas Maii Pontificatus nostri Anno I.

IV.

Administratio Militiarum Sancti Jacobi de Spatha, de Calatrava, & de Alcantara, in Regnis Hispaniarum institutarum, Ordinum S.Augustini, & Cisterciensis, Coronæ Regiæ perpetuo conceditur, cum omnibus juribus, quæ earum Magni Magistri habere consueverunt.

De Militia S. Jacobi, habes etiam sup. in Constit. LXXX. Alexand. III. Benedictus. *Tom. II. fol.* 436., *Const. XXI. Jul. II.* Romani. *Tom. III. Par. III. fol.* 305. *Et Const. L. Leon. X.* In Apostolicæ. *Ibid. fol.* 501.

HADRIANUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Militum S. Jacobi de Spatha, de Calatrava, & Alcantara, & Caroli V. Imperatoris opera, nonnulla regna occupata a Mauris nuper recuperata fuerunt.

DUM intra nostræ mentis arcana, debita moderatione pensamus, S. Jacobi de Spatha, ac de Calatrava, & de Alcantara, in Regnis Hispaniarum erectas, propterea Militias institutas fuisse, ut contra orthodoxæ fidei Hostes, & inimicos, arma quædam, & valida præsidia essent, earumque Milites in infidelium expugnatione, ac Regnorum ab ipsis infidelibus occupatorum recuperatione jugiter vacarent, strenuaque ipsorum virtute, & opera, proximis annis, non solum quamplurimas Civitates, & loca; sed etiam aliquot Principatus, Dominia, & Regna, quæ infideles Mauri occupaverant, & per multos annos detinuerant, non sine proprii sanguinis effusione, cum magna Christi nominis gloria recuperata, & ad fidem Christi reducta fuisse consideramus. Insuper & animo revolvimus, quæ carissimus in Christo filius noster Carolus, Castellæ, & Legionis Rex Catholicus, in Imperatorem electus, claræ memoriæ Ferdinandi Avi, & Elisabeth Reginæ Aviæ, Castellæ, & Legionis hujusmodi, ac aliorum progenitorum suorum vestigia secutus, pro universa Ecclesia (cujus ut nos ad Summi Apostolatus apicem assumptione pastor, ita ipse ad Sacri Imperii fastigium electione advocatus existit.) non solum insulæ Servarum, quam ipsi Mauri detinebant, expugnatione, sed etiam adversus Marthinum Lutherum per Sedem Apostolicam hæreticum declaratum executione, fecit, & in dies ipsum sub disciplina nostra a teneris educatum, ob ejus devotionem, ac fidem erga nos, & hanc sanctam, in qua permissione divina sedemus, ac universam Rempublicam Christianam, divina favente gratia facturum fore speramus, dignum merito censemus, & congruum, ut Militiæ prædictæ, Coronæ Regni Castellæ, & Legionis perpetuo applicentur, non minus ut Caroli ipsius in Imperatorem electi studia, & conatus, ad profligandos, & subjugandos infideles barbaros concedente Domino crescant, & augeantur, quam ut ipsarum Militiarum felix, & prosperum regimen semper in melius procedant, & illorum Militum disciplina solertior evadat, ipsumque Carolum in Imperatorem electum, ejusque posteritatem signo specialis benevolentiæ prosequamur, & quadam perpetuitatis memoria decoremus.

Similiaque facinora a Ferdinando Rege, & aliis progenitoribus gloriose acta fuerunt.

§.1. Sane cum Ferdinandus Rex, & Elisabeth Regina præfati, in humanis agentes, suorum, & ipsi progenitorum vestigia secuti, quamplurima egregia facinora, & gesta fecerint; nec solum Hispaniam a Saracenis, & Mauris, qui Regnum Granatæ, ac plura alia dominia occupaverant, non sine multis laboribus, & impensis, magna Christiani sanguinis effusione purgaverint, ac quamplurimos infideles a falsis Idolorum tenebris, ad veram orthodoxæ fidei lucem reduxerint, sed pluribus etiam casibus Oceanum Mare penetraverint, & ad diversas, ac maximas, & antea mortalibus ignotas insulas, salutiferæ Crucis vexillum detulerint, & in ipsis insulis plurimas Metropolitanas, & Cathedrales, ac alias Ecclesias ad Christi nominis gloriam & exaltationem erigi, seque ob talia merita Catholici nomine, ab hac Sancta Sede insigniri obtinuerint.

§.2. Cumque in dictis Castellæ, & Legionis

Et ad ejusmodi peragenda opera, d. militiæ instituta fuerunt.

gionis Regnis, S. Jacobi de Spatha, ac Calatrava, & Alcantara, S. Augustini, & Cisterciensis Ordinis Militiarum Magistratus, ad ejusdem fidei exaltationem, & infidelium barbarorum maxime circumvicinarum partium depressionem, & expugnationem instituti fuerint, ut præfertur.

Et quandoque eædem Militiæ, eisdem Regibus, aut eorum primogenitis per Sedem Apostolicam in administrationem datæ fuerunt. Et multis de causis eisdem perpetuo sic dari expedit.

§.3. Et quandoque illi per Romanos Pontifices Prædecessores nostros, Regibus Castellæ, & Legionis hujusmodi, seu eorum primogenitis, aut propinquioribus infantibus nuncupatis respective, in administrationem, dum expediens fore visum fuerit, concedi consueverint, illorumque ad præsens idem Catholicus Rex in Imperatorem electus perpetuus administrator per Sedem prædictam deputatus existat, ipsarumque Militiarum Magistrorum electiones, ad prædictarum Militiarum hujusmodi præceptores, seu Milites spectare noscantur, ac inter eos, occurrente dictorum Magistrorum vacatione, super electionibus pro tempore faciendis, possent quandoque dissensiones oriri, plurimumque Regis Castellæ, & Legionis pro tempore existentis intersit, ut ipse Magistratuum hujusmodi curam, & administrationem habeat, cum Magistratus ipsi quamplurimas Civitates, & Arces, partim ab ipsis Regibus Castellæ, & Legionis donatas, partim per ipsos Magistros ab infidelium manibus proprii sanguinis effusione comparatas, & acquisitas possideant, & si illorum Magistri aliquando se Regi opponerent, ex illorum institutione, quæ ad eorumdem Regnorum pacem & quietem, ac infidelium expugnationem emanavit, gravia scandala, & pericula in Regnis ipsis, prout proximis annis cum in minoribus constituti, & dictorum Regnorum regimini, & administrationi præpositi essemus, propter aspirationes ad ipsos Magistratus, oculis nostris vidimus, succedere possent, si autem Magistratus ipsi Coronæ Regiæ Regis Castellæ, & Legionis hujusmodi pro tempore existentis perpetuo unirentur, annecterentur, & incorporarentur, ita tamen quod ex illorum hujusmodi unione tituli singulorum Magistratuum hujusmodi ad infrascriptum effectum extincti non censeantur, illi per Regem ipsum longe melius regi, & gubernari possent, curaretque Rex ipse, ut illarum Militiarum Milites idonei, & in arte militari adeo periti, & experti essent, ut de illis merito sperari posset, quod non solum dicta Regna ab infidelibus defenderent, sed ipsum Regem ad expeditionem contra Turcas, & alios infideles, maritima classe, ac terrestri exercitu suscipiendam, & prosequendam, ultro solicitarent, & invitarent, scandalisque, & dissensionibus inter ipsos præceptores, seu Milites electores, ac aliis periculis, quæ exoriri possent, obviaretur; ipseque Carolus Rex in Imperatorem electus ad sanctum pacis & unitatis Regum, & Principum opus, quod pro totius Christianæ Reipublicæ necessaria defensione, ac contra hostes Turcas felici expeditione perficere, & concludere desideramus, pro sua Religione & devotione in hanc Sanctam Sedem nos plurimum juvare, ac Rempublicam Christianam a tam gravi periculo in quo constituta est, divina favente gratia liberare posset, ac omnia pro Fidei Catholicæ exaltatione, ac Infidelium barbarorum depressione, libentius, & constantius facere non cessaret, similiterque ejus successores facere parati essent, Militesque dictarum Militiarum, sub Regis hujusmodi disciplina magistrali, & experti, & ad conferendum manus contra Turcas, & Infideles hujusmodi, multo promptiores, & alacriores redderentur.

Et ideo d. administrationẽ militiarũ prædictarum dictæ Coronæ Regiæ perpetuo unit.

§.4. Nos præmissa diligenti consideratione pensantes, ac animo revolventes, qualia, & quanta ejusdem Caroli Regis in Imperatorem electi majores, priscis, ac etiam nostris temporibus, pro expurgatione Infidelium, & Barbararum nationum perfecerint, quodque Regna, & Terras, ac Insulas ab ipsorum Infidelium manibus eripuerint, & ad Christianam Religionem reduci curaverint, & quæ ipse Carolus Rex in Imperatorem electus, tam ferventi animo hac tempestate nostra pro Christianæ Fidei Religione, & hujus Sanctæ Sedis dignitate tuenda, adversus Martinum Lutherum præfatum, & ejus fautores, ac alios, qui contra nos, & dictam Sedem superbiæ cornua erexerunt, ac in dictæ insulæ Servarum expugnatione, quam divino assistente auxilio, sibi subdidit, digne & laudabiliter effecerit, ac sperantes quod quanto majoribus beneficiis & gratiis Majestas Sua a Sede Apostolica se præmunitam, & affectam cognoverit, tanto magis eidem Ecclesiæ, cujus advocatus, ut præfertur, existit, exuberantes favores, quoties opus fuerit, exhibebit, ac brevi tempore, pro sua ipsius singulari devotione ac virtute, Regiaque magnanimitate, & Imperiali celsitudine, ad honorem Dei, & nominis Christiani propagationem adversus nefandissimos Turcas Christiani nominis perpetuos hostes, & contra spurcissimam illam gentem, quæ Christianum sanguinem avide sitit, & nostris cervicibus imminet, justissimum bellum suscipiet, ac tot Provincias & Regna ab ipsis Turcis & aliis Infidelibus occupata recuperabit, & nomen Salvatoris Domini nostri Jesu Christi, longe lateque propagabit, habita super iis cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum consilio & assensu, Magistratus prædictos, quorum omnium qualitates, necnon verum & ultimum vacationis modum, illorumque, ac Coronæ Regiæ Castellæ, & Legionis hujusmodi Regnorum veros annuos valores, præsentibus pro expressis haberi volentes, eidem Coronæ Regiæ, etiam si Corona ipsa aliquo tempore ad mulierem spectaret, cum omnibus præeminentiis, jurisdictionibus, facultatibus, redditibus, juribus, obventionibus, & pertinentiis suis universis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus, ita quod jus administrandi ipsos Magistratus, sive in virum, sive in mulie-

mulierem, cum corona transeat, & omnia, quæ ipsi Magistri, qui pro tempore fuerint, facere, & exercere; & commendas ipsas, & præceptorias, ac alia beneficia militiarum hujusmodi, personis idoneis conferre libere possit, in omnibus, & per omnia, perinde ac si unio hujusmodi quo ad præmissa dumtaxat, minime facta fuisset, ipsorumque Magistratuum possessionem propria auctoritate libere continuare, seu illam de novo Sibi, & Regi Castellæ, & Legionis pro tempore existenti, etiam propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus, & proventus, in suos, ac Magistratuum hujusmodi usus, ad quos deputati sunt, & utilitatem convertere; Diœcesanorum locorum, & quorumvis aliorum licentia, seu consensu minime requisitis. Ita tamen quod ipse Catholicus Rex in Imperatorem electus, ejusque successores Castellæ, & Legionis Reges pro tempore existentes, ea quæ spiritualia concernunt, per personas dictarum militiarum religiosas per ipsos Reges pro tempore existentes ad id deputandas, ad eorum nutum amovibiles, probe, & laudabiliter exerceri facere debeant, & teneantur. Quibus sic pro tempore deputatis personis gerendi, faciendi, mandandi, ordinandi, exercendi, exequendi, & disponendi, omnia & singula quæ dictarum militiarum Magistri pro tempore existentes, de jure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet, facere, gerere, exercere, mandare, disponere, exequi poterant, & consueverant, auctoritate, & tenore præmissis, plenam, liberam, & omnimodam facultatem concedimus, & ne in præjudicium dictæ unionis, per milites, seu fratres dictorum Ordinum, aliquid de facto teneatur, per viam electionis, vel postulationis, seu alias decedente Rege, vel Regina, qui dictos Ordines administraverit, auferimus ab eis omne jus, ac potestatem eligendi, postulandi, vel de novo administratore perpetuo providendi, & sub pœna excommunicationis, ac privationis commendarum, & præceptoriarum, ac aliorum beneficiorum quæ obtinent, inhabilitatisque ad ipsa inposterum obtinenda, omnibus, & singulis prohibemus, ne eligant, postulent, vel de eligendo, aut postulando tractent, quas pœnas volumus eos ipso facto incurrere, absolutionem nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus specialiter reservantes.

Derogatio contrariorum

§.5. Non obstantibus, nostra, qua voluimus, quod in unionibus exprimi deberet valor etiam beneficii, cui unio fieret, & semper commissio fieret ad partes, vocatis quorum interest, ac aliis constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, ac stabilimentis, usibus, & naturis dictarum militiarum, juramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & Indultis, ac literis Apostolicis, dictis Militiis, earumque præceptoribus, militibus, & conventibus per dictam Sedem forsan concessis, illis præsertim, quibus caveri dicitur, quod Magistratus de Alcantara, & de Calatrava per personas regulares S. Augustini, & Cisterciensis Ordinis hujusmodi, expresse professas, & non uxoratas, ac alias certo modo qualificatas dumtaxat, obtineri possint, quibus etiam si ad eorum derogationem, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales id importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, illorum tenores hujusmodi præsentibus pro expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliqui super provisionibus faciendis hujusmodi Magistratibus, ac dignitatibus, speciales, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in partibus generales, dictæ Sedis, vel ejus Legatorum literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum, quas quidem literas, & processus habita per easdem, & inde secuta quæcumque ad Magistratus hujusmodi volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem Magistratuum, aut beneficiorum aliorum præjudicium generari, & quibuscumque privilegiis, indulgentiis, vel specialibus, & literis Apostolicis generalibus quorumcumque tenorum existant, per quos præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impedire valeat quomodolibet, vel differri, tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, provisioque dicti Magistratus debitis propterea non fraudentur obsequiis, sed eorum congrue supportentur onera consueta. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane; Si secus super iis a quoquam quavis, auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Prohibitio alienandi bona immobilia, aut mobilia pretiosa dictarum Militiarum. Facultas exigendi jura Magistris solvi consueta.

§.6. Volumus autem quod ipse Rex pro tempore existens, ab alienatione quorumcumque bonorum immobilium, & pretiosorum mobilium, dictorum Magistratuum penitus abstineat.

§.7. Quodque antequam dictos Magistratus, vel eorum aliquem administrare possit, succedendo in regno hujusmodi, vobis, seu Successoribus vestris canonice intrantibus, jura omnia solvere teneantur, quæ Magistris pro tempore solvere consueverunt, quibus solitis, extunc confirmatio, & licentiæ concessæ sint, & esse censeantur, administrationemque libere exercere possit.

Declaratio pro certis casibus concessio, & gratia hujusmodi irrita sit.

§.8. Et ille ex iis, qui ullo umquam tempore, quod absit, a nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentis canonice intrantis, & Romanæ Ecclesiæ obedientia, & devotione se subtraxerit, vel contra eum bellum susceperit, in ejus damnum, & detrimentum honoris, aut rerum, per se, vel alium, seu alios, directe, vel indirecte

directe machinatus fuerit, hujuſmodi gratia privatus exiſtat, præſenteſque literę nullius ſint roboris, vel momenti, ipſaque unio eo ipſo diſſoluta ſit. Ipſique Magiſtratus per diſſolutionem hujuſmodi vacare cenſeantur, & de illis per Sedem prædictam libere diſponi poſſit.

Nulli ergo &c.

D. P. An. I. 4. Maii. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo tertio, IV. Nonas Maii, Pontificatus noſtri Anno I.

V.

Canonizatio S. Bennonis Epiſcopi Miſnenſis, ejuſq; in SS. Confeſſorum numerum relatio, cum ejus Feſtivitatis pro die 16. Maii inſtitutione, & Indulgentiarum pro ea die ad illius ſepulchrum quotannis accedentibus elargitione.

HADRIANUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Deus Eccleſiam ſuam multorũ Sanctorum agmine illuſtravit, atque munivit.

§. 1. EXcelſus Dominus militantem Eccleſiam prætioſorum lapidum vivorum, ipſo ſummo angulari lapidi Chriſto Jeſu unitorum ornatiſſima varietate decoratam, ſtructura mirabili fundare diſpoſuit, hinc proceſſerunt Beati Patriarchæ, qui fide præclari ſanctorum Angelorum ſuſceptores effecti, facie ad faciem Deum videre meruerunt. Hos ſecuti ſunt Sancti Prophetæ, quibus oſtendit Deus ſecreta ſua, ut ventura quaſi præſentia Spiritu Sancto illuminante agnoſcere, atque enunciare potuerint. Poſtquam autem venit plenitudo temporis, & oriens ex alto, in aſſumpta ſibi humanitate nos viſitare, noſtræque ſalutis myſteria, ſicut prædixerant Prophetæ, adimplere dignatus eſt, conſtituti fuerunt Beati Apoſtoli divinæ legis promulgatores, & prædicatores, qui per orbem univerſum genus humanum, quod ſub diabolicæ poteſtatis jugo tenebatur, ad ſalutem excitantes, Dei verbum in omnibus Terræ finibus prædicarunt. Hos ſecuti ſunt Martyres ſplendidi, qui fidei loricam induti, & inconcuſſæ ſtabilitatis baltheo ſuccincti, ac ſtolas ſuas in ſanguine innocentis agni lavantes, & candidato exercitu Chriſtum Jeſum imitati, cum glorioſa victoria palmas manibus geſtantes, ſe dicto vivo lapidi Chriſto adjunxerunt, ſempiternam ſui memoriam, & exemplum venerabile militanti Eccleſiæ relinquentes. Progreſſi ſunt Doctores lucidi, qui ſuis doctrinis, & exemplis, catholicam, & orthodoxam fidem ipſam ſubvertere ſatagentibus ſe opponentes, dictam militantem Eccleſiam multipliciter illuſtrarunt; quibus eadem Eccleſia comitata progreditur quaſi aurora conſurgens, pulchra ut luna, electa ut ſol, terribilis, ut caſtrorum acies ordinata. Sequuntur poſtea Sancti Confeſſores, qui virtutum gemmis coruſcantes, Domino rationem de talentis creditis repoſcenti, utpote fideles, & boni ſervi multiplicatum de ſuis laboribus fructum attulerunt, & in arcam cæleſtem repoſuerunt, omniaque mundi blandimenta, ut venenum aſpidum fugientes, latibula in terris petierunt antris abditi, rudi victu, ſcaturientis aquæ leni potu, carnem macerantes, tegmine hircino amicti, junceo, vel ſtramineo feſſa membra ſomno foventes, nudis pedibus Dominum quæſierunt, æternamque patriam invenerunt. Adſunt, & Virgines nitidæ, mundo corpore, ſincero corde, ſanctaque mente, cum oleo in lampadibus ſuis, ſponſo, qui eſt præ filiis hominum ſpecioſus, obviam venientes. Devotæ tamdem, continenteſque Viduæ, & aliæ quamplurimæ ſexus utriuſque perſonæ, piis, & ſanctis operibus ſemper intentæ, cum plenis manipulis eidem cæleſti ſponſo ſe repræſentaverunt, cum Angelis gloriam in altiſſimis Deo, & in terra pacem hominibus bonę voluntatis mirifice depromentes.

Et mox in ea ſuſcitavit Sanctũ Bennonẽ, qui ſuis meritis eam decoravit.

§. 2. Hæc omnia unus, & idem Spiritus admirando plurimum operatur myſterio, & ſicut Altiſſimus ab initio vineam ſuam talibus piis cultoribus juxta ſanctam promiſſionem ſuam viſitavit, firmavit, & auxit, ſic ſemper ad illam ſuæ protectionis auxilium multipliciter impartitur, & eamdem vineam more ſolito viſitans, virum fortem ad hujuſmodi vineæ culturam adduxit, glorioſum ſcilicet Confeſſorem Beatum Bennonem, ſuperno cœtui merito ſociandum, immo verius ſociatum, qui inter cæteros Chriſti athletas ſuis meritis, & exemplis ipſam Sanctam Eccleſiam divina cooperante gratia multipliciter decoravit, præſentiſque temporis caliginem ſuæ lampadis fulgore mirabiliter illuſtravit. Ipſe enim adverſus mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicavit, & in odorem Altiſſimi currens, copioſam utriuſque ſexus Chriſtifidelium multitudinem ſalubriter poſt ſe traxit, ac velut effuſam ſuper faciem terræ religioſam profeſſionis ſuæ generationem dereliquit, ut ad illuminationem gentium celebri memoria tamquam rutilum ſidus in Eccleſiæ firmamento ſervaretur.

Miraculis etenim ac virtutibus multis in vita claruit, Quorum aliqua hic indicantur.

§. 3. De cujus quidem origine, vita, moribus, & fama, necnon mirabilibus, quæ in præmium ſanctitatis ejus Deus mundo multipliciter oſtendere dignatus eſt, ne de jam celebri viro etiam poſteritas maneat ignara, pauca ex multis duximus recenſenda. Siquidem Fridericus Bultenburgenſis vir nobili loco natus, pater fuit Beati Bennonis, quem ex Bezela ejus pia uxore ſuſceperat. Cumque in Beato Bennone ab ineunte ætate bona indoles eluceret, ne illa æqualium ſtudiis, malis moribus, ac depravatis opinionibus (ut illa ætas aſſolet) corrumperetur, magnopere ſibi providendum exiſtimavit, & eum, ut primum ex infantia exceſſit, divo Bernardo Epiſcopo Hildeſemenſi commendavit, & tradidit. Qui cum negocium ſibi commiſſum attenderet, ut puer ad virtutem recte informaretur,

retur, illum primum ad amorem Dei optimi maximique induxit, deinde vero cum vir prudens intelligeret, utile esse si literæ cum virtute conjungerentur, Beatum Bennonem a Bigario, bono sane viro, & docto instruendum curavit, sub quo magnos ille progressus fecit, quamobrem ineunte jam adolescentia, cum ad bene beateque vivendum satis instructus esset, monasticam vitæ rationem suscepit. Monachus itaque cum esset, rejectis voluptatibus, omnem vitæ cursum in virtute confecit, quod cum Fratres, cum quibus vivebat, probassent, tantumque in eo virtutis esse cognovissent, quantum Ecclesiasticis honoribus erat mandandum, defuncto eorum Abbate cunctis fere suffragiis Abbatiam illi detulerunt, sed quia res in contentionem inciderat, cum essent sed non ita multi, qui Sigiberto religioso viro suffragabantur, Beatus Benno ut erat ab omni ambitione alienus, honorem recusavit, & pro Sigiberto summo studio egit, rogavitque, ne se ab ea vivendi ratione, qua in tranquillitate esset, distraherent, sed quo ille vehementius rogabat, eo magis Monacorum studia incendebantur. Urgentes igitur, & instantes, Beatum Bennonem, vel invitum ad dignitatem rapiunt, quam ipse tertio post mense deposuit, seque ad pristinam vitam, & bene quidem institutam retulit, cœpitque eum claræ memoriæ Henricus Tertius Imperator diligere primum, qui cum videret sanctissimum hominem ad rempublicam bene gerendam natum esse, tantum virum in cœnobii angulis ætatem consumare passus non est. Sed cum a fel. record. Leone Papa IX. Prædecessore nostro assensum obtinuisset, illum magnopere repugnantem e Monasterio eduxit, ac Præposituræ Ecclesię Bossarien. Hidesemen. Diœcesis prefecit. In ea vero cum usque ad ingravescentem ætatem, integre, casteque conversaretur, Canonici Ecclesiæ Misnii fama ejus inducti, venerandum senem, qui tunc quinquaginta sex annos natus erat, Ecclesiæ suæ præesse voluerunt. In qua cum omnia præclare, tum hoc præclarissime egit, quod Vandalos de Religione Christiana male sentientes, ex pernicioso errore eripuit, eoque traduxerit, ut una cum Catholica Ecclesia pari studio fidem Christianam tuerentur. Quod factum, & memorabile est, & plane divinum. Illis namque temporibus piæ mem. Gregorius Papa VII. etiam prædecessor noster, & similis memoriæ Henricus Quartus Imperator, magnas inter se inimicitias gerebant, & ita quidem, ut alter alterum de eo, in quo locatus erat, dignitatis gradu dejectum studeret, qua de causa uterque suos in Concilium vocabat. Paruerunt Imperatori non solum Principes, sed etiam universi, & Germani, & Galliarum Episcopi; solus Beatus Benno decreti Imperatoris auditor non fuit, quippe qui præclarum fore existimabat, si Ecclesiæ dignitatem, quoad ejus fieri posset, tueretur. Atque ut suæ erga Ecclesiam devotionis documentum daret, Imperatorem, Marchionemque Misnen. hostes religionis judicatos excommunicavit, quin etiam Marchioni ingressum templi Misnen. prohibuit, seque ad Concilium Pontificis contulit. Ad hanc magnitudinem animi quid addi potest? Sed antequam profectionem susciperet beatus Benno, in Albim magnum, & celebre flumen perfluens, Ecclesiæ suæ Misnen. claves projecit, ut iis, qui se Imperatoris causæ adjunxissent, eamque ob rem excommunicati essent, ingressus Ecclesiæ non pateret, ex quo facile concipi potest, quantas ille inimicitias pro Ecclesia Catholica susceperit, quantoque se obtulerit periculo. Nam cum Imperator se suosque injuria affectos existimaret, ac suas, & communes injurias prosequi intenderet, Beatum Bennonem a Concilio reversum, ut suum expleret animum, in vincula conjecit. Sed Deus omnipotens, qui bonos scelerate oppressos erigit, divinum hominem respexit, fuit igitur Beatus Benno non ita multo post, & liberatus, & in pristinum statum restitutus. Cum autem eo tempore claves Ecclesiæ Misnen. de quibus præfati sumus, desiderarentur, in dicto Albi flumine capitur piscis, in cujus visceribus claves amissæ reperiuntur, magnum sane, & haud obscurum divinitatis specimen. Nunc vero de iis quibus Ecclesiam suam exornavit Sanctissimus homo. Et primo quidem cum videret egregium cantum rebus sacris magno ornamento esse, optimam quidem ille canendi rationem instituit, quæ hodie in templo Misnen. magno cum decore viget, Ecclesiam præterea bonis multis, atque facultatibus locupletiorem fecit, quid quod in eo loco in quem secedere solebat, si quando a cæteris curis ad contemplationem Dei Optimi maximi se convertere vellet Ecclesiam Collegiatam extruxit, instituitque. Sed quid pluribus de propenso Beati Bennonis in rem Ecclesiasticam studio? Albim flumen prædictum siccis pedibus transivit, cumque aliquando (itaut facere solebat) agricolas inviseret, videretque homines de labore fessos vehementer sitire, commiseratione adductus, aquam in vinum convertit. Idemque Beatus Benno alio quodam tempore, cum in valle proxima Civitati Misnen. concionem ad populum haberet, animadvertit multos, ut fit tempore æstivo, siti pene exanimes, ut illis subveniret terram percussit, e qua subito uberrimus, & perennis fons emanavit, qui adhuc hodiernis diebus fons sacer appellatur. Campana vero ab ipso divo Bennone consecrata, omnem vim cœli ab agris finitimis avertit, tum ager ille per quem iter facere solebat vir divinus, omnes, qui in ea vicinia sunt, agros ubertate facile superat. Est præterea pagus quidem Neumberch nuncupatus, a Misna longe distans, aliquando tamen divinitus accidit, ut uno eodemque tempore Beatus Benno, & illic rem sacram faceret, & Misnæ rebus sacris interesse videretur. Marchio quidam Misnen. ad rem avidior, cum per summum scelus in possessionem bonorum Ecclesiæ Misnen. irruisset, Beatus Benno, hominem recte facturum affirmavit,

mavit, si ea quæ ipsi Ecclesiæ Mishenii eripuisset, restitueret, sin minus Deum aliquando pro tanta improbitate pœnas ab eo expetiturum. Quibus verbis homo furens concitatus, sanctissimum virum alapa percussit, tunc Beatus Benno divo spiritu afflatus, hanc tantam injuriam inquit, hoc eodem tempore sequentis anni, Deus omnipotens ulciscetur. Quem Marchio ille protervus atque superbus irrisit, ac paulo post Beatus Benno ægrotare cepit, & brevi futurum sperans, ut ex hac vita ad superos, quorum consuetudo dulcis est, atque æterna, migraret, paulo antequam moreretur Canonicos suos adhortatus est, ut eam caritatem, quam nos docuit Christus, studiose complecterentur, deinde Eucharistiam cibum illum divinum magna cum pietate suscepit, & cum orationes ad Deum optimum maximumque habuisset, e vita excessit, & id quidem quadragesimo Pontificatus sui anno, post Christum autem natum millesimo centesimo sexto. Hactenus de iis, quæ in vita non humano consilio, sed divinitus gessit divinus homo.

Et post mortem miraculis etiã emicuit.

§.4. Ad ea vero, quæ post mortem illius, summa cum admiratione acciderunt, nonnulla recitanda censuimus, ac primum, Marchio de quo paulo ante mentionem fecimus, cum tempus illud evenisset quo Sanctus vir ipsum Marchionem pœnas daturum prædixerat, in hanc vocem prorupit, Benno superiori tempore nescio quod periculum nobis hodierno die eventurum minabatur, mortuus est ille, non igitur est quod nobis timeamus. Vix ille hæc verba finierat, subito consternitur, & auxilium eorum, qui aderant implorans, miserandum in modum, ac magno cum dolore, & gemitu moritur. Hinc facile concipi potest, divinam potestatem divino homini communicatam esse. Accedit huc alterum exemplum priori haud dissimile. Willelmus alius Marchio antedictam Misnen. Ecclesiam injuriose tractabat, cumque Præpositus ejusdem Ecclesiæ hominem magnis precibus a malo instituto abducere vellet, ipse non solum recte monentibus parere noluit, sed etiam multo magis quam antea ipsam Ecclesiam vexavit, tum dictus Præpositus cum aliunde auxilium petere non posset, ad Divum Bennonem confugit, ab eoque precatus est, ut Ecclesiam servaret, quo factum est, ut beatus Benno Marchionem per quietem admonuerit, ne quid gravius adversus Ecclesiam moliretur, quod cum ille ut inane somnium contemneret, quarto deinceps vehementer objurgatus, alterum oculum amisit, periculo graviori proposito, nisi ab improbo instituto desisteret, Willelmus Marchio partim metu, partim pœnitentia ductus Ecclesiæ restituit omnia, illiusque facultates, quantum potuit, auxit, quin etiam divum Bennonem, & plurimi fecit, & maxime coluit. Illud vero prætereundum non est, duos esse Pagos, in quorum altero, Marchionem dum fugeret, se abdidit, in altero vero Vandalos a summa impietate ad fidem Christianam convertit, in quibus vestigia pedum ejus adhuc integra concernuntur, tum tugurium illud, in quo apud Vandalos fuit, etsi nulla stabiliori structura firmetur, tectumque habeat stramineum vetustate confectum, illud tamen nec unquam vitium fecit, nec igni est consumptum, cum tamen sæpenumero vicinæ ædes incendio flagrarunt. Habitus quoque Episcopalis quo corpus suum terræ commendatum extitit, una cum mitra Episcopali ultra ducentos annos sub terra latuit, & absque aliqua alteratione ex sepulchro effossus, hodie integer cernitur, & ostenditur. Possent hic quamplurima alia miracula afferri. Multos enim divini Bennonis meritis e mortuis excitatos constat: multos variis morbis curatos, denique qui votum fecerit, neminem illius beneficium non sensisse.

Carolus ergo V. Imperator, & alii Principes, pro B. Bennonis canonizatione huic Pontifici supplicarunt.

§.5. Propter quæ carissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum, & Hispaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus, & dilecti filii nostri Albertus S. Petri ad Vincula Presbyter, & Matthæus S. Angeli Diaconus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac Venerabiles Fratres nostri Riccardus Treveren., & Hermanus Colonien. Archiepiscopi per eorum patentes literas, necnon dilecti filii nobiles viri Ferdinandus Archidux Austriæ, ac Georgius, & Henricus fratres Germani Duces Saxoniæ, Lantgravii Thuringiæ, & Marchiones Misnæ, per Venerabilem fratrem nostrum Joannem Episcopum Misnen. Nuncium, & oratorem ad Nos ab eis destinatum, & dilectum filium Willelmum de Enckfort electum Durtusen., Datarium, & Prælatum nostrum domesticum, eorum apud Nos, & Sedem Apostolicam etiam oratorem, & negociorum gestorem humiliter supplicari fecerunt, ut præmissis diligenter inquisitis, & exploratis, ad beati Viri canonizationem procedere dignaremur.

Qui post Inquisitionem, & processum desuper ab Alexandro VI., Julio II., & Leone X. habitos re mature discussa servatis servandis ad Sãcti Bennonis canonizationẽ devenit die ultima Maii 1523.

§.6. Quorum quidem precibus licet libenter annuere vellemus, summopereque gauderemus hujusmodi canonizationem nostris temporibus divino quodam mysterio contigisse, ac nobis justum videretur, ut idem beatus Benno, quem jam Deus in cœlesti gloria Sanctorum choro dignum fecisse plurimis, & manifestis indiciis, & miraculis ostenderat, in terris etiam sibi debito Sanctorum honore non defraudaretur, non statim rem tanti ponderis, ac momenti faciendam, sed juxta veterem, & laudabilem consuetudinem cunctanter matureque considerandam duximus. Post triplicem igitur inquisitionem ex recolendæ memoriæ Alexandri Sexti primo, & deinde Julii Secundi, & successive Leonis Decimi Prædecessorum etiam nostrorum commissionibus super hoc debite factam, tamdem idem Leo Decimus tribus etiam Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ex tribus illorum ordinibus, videlicet Venerabilibus Fratribus nostris Bernardo Ostien. Sanctæ Crucis in Hierusalem, & Antonio Albanen. Episcopis tunc Tit. S. Vitalis Presbytero, ac Joannis SS. Cosmæ, & Damiani Diacono Car-

Cardinalium de Fratrum suorum, de quorum numero licet absentes tunc eramus, consilio, & assensu commisit, ut ipsi visis, & examinatis processibus editis super ejusdem Beati Viri vita, moribus, fama, & miraculis, ante, & post ipsius decessum, ejus intercessionibus a Deo factis, aliisque cunctis ad Sanctorum canonizationem hujusmodi necessariis, se super omnibus, & singulis diligenter informarent, & per eos comperta in suo secreto Consistorio, ut moris erat, fideliter referrent. Cumque ipsi Cardinales visis, & examinatis diversis processibus in partibus Germaniæ de Sedis prædictæ commissione habitis, & ad Curiam nostram transmissis, testiumque fide dignorum depositionibus, pro tanta rei dignitate debite ponderatis, de supradictis miraculis ac vitæ sanctimonia, & aliis a jure requisitis fidelem nobis relationem in pluribus etiam secretis Consistoriis fecissent, Nosque ipsorum, & omnium Cardinalium vota pro celebranda d. Canonizatione convenientia, & conformia invenissemus, & pro celebriori executione, dilectus filius JoannesBaptista de Senis utriusque juris doctor, & aulæ nostræ Consistorialis Advocatus in publico Consistorio, omnia de ipsius Beati Viri vita, moribus, fama, & miraculis copiose percensuisset, Nobisque humiliter supplicasset, ut ad ejusdem Beati Viri Canonizationem, matura deliberatione præhabita procedere dignaremur; Nos de relatis coram Nobis, in primis maximas omnipotenti Deo gratias agentes, rogavimus omnes in eodem publico Consistorio tunc astantes, ut suis orationibus, & jejuniis Ecclesiam Dei juvarent, ac ne eam Altissimus modo aliquo in hujusmodi Canonizationis officio errare permitteret, instanter orarent, demum post aliquot dies convocatis denuo in aula nostra Consistoriali in Palatio Apostolico, universis, & singulis, qui tunc aderant in Romana nostra Curia, Ecclesiasticis Prælatis, Patriarchis videlicet, Archiepiscopis, & Episcopis, in præsentia eorumdem fratrum nostrorum dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, eosdem processus super ejusdem Beati vita, moribus, fama, & miraculis editos, per eumdem Joannem Baptistam breviter summarieque repeti fecimus, quæ cum ex serie per Cardinales, ac alios quibus id munus per Nos injunctum fuerat, enarrata, & exposita fuissent, omnesque astantes Prælati, quid sibi super hujusmodi Canonizationis negotio videretur interrogati, unanimi consensu nullo penitus discrepante respondissent, sibi videri, quod idem Beatus Vir inter Sanctos merito adscriberetur, & connumeraretur. Nos iterum humiles ipsi omnipotenti Deo, quod ad Beatum Servum suum debitis honoribus prosequendum corda nostra illuminare dignatus esset gratias agentes, ad ipsius Canonizationem diem Dominicam primam post Pentecostem, quæ tunc occurrebat ultima die mensis Maii Anno Domini 1523. deputavimus, ac in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, amplum suggestum ligneum de more parari, & exornari jussimus super quo quidem, astante universo Clero, & populo, de vita, miraculis, & fama ejusdem Beati Bennonis humili, devotioneque pleno (ut moris est) sermone habito, deindeque Litania, & Hymno, *Veni creator Spiritus*, per omnia devote decantatis, necnon a Procuratoribus causæ ipsius Canonizationis, & ab ejusdem Caroli in Imperatorem electi apud Sedem prædictam constituto Oratore, a Nobis magna cum instantia petito pronunciari abscribi inter Sanctos eumdem Beatum Bennonem, cum jam omnia consumata essent, omnesque Ecclesiæ ceremonias consuetas super ea re rite servavissemus, Deum præ oculis habentes, ad Canonizationem ejusdem Beati sub his verbis procedendum duximus, & processimus.

Ipsumque Cathalogo SS. Confessorum adscripsit. Festum ejus die 16. Junii agi jubet.

§.7. Ad laudem, & honorem Sanctæ, & Individuæ Trinitatis, & exaltationem Fidei Catholicæ, & Christianæ religionis augmentum, auctoritate Domini nostri Jesu Christi, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & nostra, de Fratrum nostrorum consilio decernimus, & definimus, bonæ memoriæ Bennonem olim Episcopum Misnensem Sanctum esse, & in Sanctorum Cathalogo adscribendum, ipsumque in eodem Sanctorum Confessorum Cathalogo describimus. Statuentes, ut ab universali Ecclesia quolibet anno Festum ipsius, & officium, sicut pro uno Confessore Pontifice, sextadecima die mensis Junii, hoc est die depositionis suæ, devote, & solemniter celebretur.

Indulgentias quę ea die annis singulis ad ejus sepulchrum accedentibus, elargitur,

§.8. Et insuper eadem auctoritate omnibus vere pœnitentibus, & confessis, qui annis singulis ad sepulchrum ejusdem S. Bennonis eadem die accesserint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis misericorditer relaxamus.

Missam deinde celebrat cum Oratione, & collectis Sancti Bennonis, & astantibus Indulgentiam impartitur.

§.9. Quibus debite peractis, inchoatoque per nos, ac decantato usque ad finem a Cantoribus nostris hymno, *Te Deum laudamus*, in illius etiam finem, Cardinali Diacono in cantu dicente: *Ora pro nobis Beate Benno*, a Choroque responso, *Ut digni efficiamur promissionibus Christi*. Nos illico propriam Orationem de eodem Sancto alta voce decantavimus dicentes: *Deus, qui nos Beati Bennonis Pontificis confessione gloriosa circumdas, & protegis; da nobis, & ejus imitatione proficere, & intercessione gaudere. Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit, & regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum*. Deinde vero a dicto Choro responsum, *Amen*. Solemnem illic Missam, Nos ipsi celebravimus de dicta tunc occurrente Dominica prima post Pentecosten. Collectas singulas sub una conclusione terminantes, additis etiam prædicta ceterisque specialibus ejusdem Sancti Bennonis collectis immediate sequentibus. Pro secreta videlicet: *Sanctus tuus quæsumus Domine Benno Confessor, & Pontifex, nos ubique lætificet, ut dum ejus recolimus merita gloriosa, apud te semper patrocinia sentiamus*. Cum sua conclusione videlicet, *per Christum &c.* Deinde

de vero post Communionem subiunximus dicentes: *Quæsumus Domine salutaribus repleti mysteriis, ut Sancti tui Bennonis Confessoris, & Pontificis, cujus solemnia celebramus, etiam intercessione adjuvemur*, cum simili conclusione. Et ita Missam ipsam ad finem usque cum solitis ceremoniis juxta ordinarium Apostolicum illic debite terminavimus, Indulgentiamque plenariam omnibus Officio hujusmodi tunc astantibus devote elargiti sumus.

Has literas desuper editas.

§.10. Præsentes literas in præmissorum testimonium concedentes. Ad laudem, & & gloriam omnipotentis Dei, qui in Sanctis suis mirabilis est, ac gloriosus vivit, & regnat benedictus in sæcula sæculorum.

Eorumque transumptis credi jubet. Sanctionē pœnalē apponit. D.P. An.I. die 31. Maii.

§.11. Ceterum quia difficile foret &c.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimotertio, pridie Kalendas Junii, Pontificatus nostri Anno I.

VI.

Contra Christianam fidem susceptam abnegantes, sacramentis abutentes, sortilegiisque, & maleficiis alios lædentes, ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, graviter puniendos.

Adversus Malefieos, & Sortilegos, vide quæ dixi sup. Constit.I. Innoc.VIII. Summis. *Tom.III. Par.III. fol.*191.

HADRIANUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Inquisitori Comensi, dilecte fili, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Inquisitores Cremonę pro sedebant cōtra maleficos, & obedientiā diabolo præstantes.

§.1. DUdum, uti nobis exponi fecisti, per fel. recor. Julium Papam II. Prædecessorem nostrum, non sine magna tunc animi sui displicentia accepto, quod per quemdam Georgeum de Casali, Ordinis Fratrum Prædicatorum Professorem, & in Civitate Cremonensi hæreticæ pravitatis Inquisitorem deputatum in nonnullis Lombardiæ partibus, & præsertim in locis, in quibus dictus Georgius Inquisitor deputatus erat, repertæ fuerunt quamplures utriusque sexus personæ, propriæ salutis immemores, & a Fide Catholica deviantes certam sectam facientes; fidem, quam in sacri susceptione baptismi susceperant, abnegantes, sanctam Crucem pedibus conculcantes,& obbrobria super eam perpetrantes, Ecclesiasticis, & præsertim Eucharistiæ Sacramentis abutentes, diabolum in suum dominum, & patronum assumentes, eique obedientiam, & reverentiam exhibentes, & suis incantationibus, carminibus, sortilegiis, aliisque nefandis superstitionibus jumenta, & fructus terræ multipliciter lædentes, aliaque quamplurima nefanda, excessus, & crimina eodem diabolo instigante committentes, & perpetrantes, in animarum suarum periculum, divinæ Majestatis offensam, perniciosumque exemplum, & scandalum plurimorum.

§.2. Contra quas cum dictus Georgius tunc, ut asserebat, in dictis locis suæ Inquisitionis deputatis, prout ipsius Georgii incumbebat officio, ipse Georgius processisset, nonnulli autem tam clerici, quam laici illarum partium, quærentes plures sapere, quam oportet, præmissa delicta ad ejusdem Georgii Inquisitionis officium non pertinere temere asserentes, præsumentes in populo errores, & scandala seminaverunt, sicque eumdem Georgium in populo odiosum reddere, & dicti Georgii officium impedire conati fuerunt, prout etiam tunc impediebant, ita quod propter præmissa, personæ prædictæ delicta hujusmodi perpetranda quotidie inducebantur, in non modicum fidei obbrobrium, animarum periculum, & scandalum plurimorum.

Aliqui se illis opponebāt.

§.3. Dictus Prædecessor volens (ne inquisitionis officiis executio quomodolibet retardaretur, & labes hæreticæ pravitatis longe venena diffunderet) providere, dicto Georgio per quasdam suas in forma brevis literas commisit, & mandavit quatenus in locis ejusdem Georgii Inquisitioni deputatis de excessibus hujusmodi cognoscere, & contra quascumque personas, cujuscumque conditionis, & præeminentiæ forent, inquisitionis officium exercere, & exequi, ipsasque personas, quas in præmissis culpabiles reperiret, una cum locorum Ordinariorum Vicariis, quatenus voluissent interesse, juxta dictarum personarum demerita corrigere, & punire deberet, secundum modum contra alios hæreticos a jure ex sacris canonibus statutum, contradictores quoscumque per censuram ecclesiasticam, & alia juris opportuna remedia compescendo. Eos vero qui in præmissis, consilium, auxilium, vel favorem præstarent, præfatus Prædecessor noster, eisdem indulgentiis uti & gaudere decrevit, quibus Crucesignati contra alios hæreticos, ex indulto Apostolico eis concesso, tunc gaudebant, & utebantur, prout in dictis literis plenius contineri dicitur.

Julius ergo II Inquisitorem procedere cōtrā eos jussit.

§.4. Et sicut eadem expositio subjungebat, non solum delicta, & crimina hujusmodi contra Fidem Catholicam, & Christianam religionem, sub jurisdictione Inquisitionis Cremonensis committuntur, & perpetrantur, sed omnibus aliis locis, & Diœcesibus sub jurisdictione aliorum Inquisitorum dicti Ordinis Congregationis Lombardiæ, in dies perpetrantur, & committuntur. Et cum eadem sint delicta, eadem profecto provisione, & castigatione eis est earumdem literarum tenore providendum. Quare tu, sicut asseris, in Civitate Comensi ubi dictæ pravitatis Inquisitor existis, tam tuo, quam omnium aliorum dictorum Ordinis, & Congregationis hæreticæ pravitatis Inquisitorum ubilibet consistentium, & deputatorum nominibus fecisti nobis humiliter supplicari, ut literas prædictas ad vos extendere, & ampliare, aliasque desuper opportune dignaremur providere.

Hic modo Pontifex justa de causa, & delata ab Inquisitore Comensi.

§.5. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, literas prædictas, cum omnibus in eis contentis clausulis, in omnibus, & per

Hoc idem omnibus Inquisitoribus mandat.

per omnia prout in eisdem literis continetur, ad te, & ad alios Ordinis, & Congregationis hujusmodi Inquisitores, tam in præsentiarum deputatos, quam in futurum perpetuis futuris temporibus deputandos, ac si tibi, & cuilibet Inquisitorum dirigerentur, & directæ fuissent, Apostolica auctoritate, tenore præsentium extendimus. Ipsasque literas tibi & illis, ut præmittitur, eisdem auctoritate, & tenore concedimus.

Contrariis derogat.

§.6. Non obstantibus illis, quæ idem Julius Prædecessor voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet. D. Pt An.I. die 20. Julii.

§.7. Et quia difficile foret &c.

Datum Romæ apud S.Petrum, sub Annulo Piscatoris die 20. Julii 1522. Pontificatus nostri Anno I.

CLEMENS SEPTIMUS
PAPA CCXXI.
ANNO DOMINI MDXXIII.

Die 19. Novembris anno 1523. Universalis Ecclesiæ clavo præficitur Julius Cardinalis Medices, Archiepiscopus Florentinus, & S.R.E. Vice-Cancellarius, appellaturque Clemens VII. Pontificiam Thiaram induit die 26. Mensis ejusdem. Fuit temporibus Caroli V. Imperatoris, & Ferdinandi II. Regis Romanorum, & XIII. Promotionibus XXXIV. creavit Cardinales. Vixit in Pontificatu Annos X. Mens.X. Dies VII. Obiit die 25. Septembris 1534., & sepultus est in Basilica Vaticana, unde sub Paulo III. corpus ejus translatum est ad S. Mariam supra Minervam. Vacavit Sedes dies XVII. (*a*)

(*a*) Exclusis extremis.

I.

Canonizatio S. Antonini Archiepiscopi Florentini, professoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, cum institutione suæ festivitatis pro die 2. mensis Maii, ex Constitutione Hadriani VI.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Rationi congruit, & convenit æquitati ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu literæ Apostolicæ super illis confectæ non fuerint, suum debitum consequantur effectum.

Angelos Deus pro salute hominum destinavit.

§.1. Dudum siquidem fel. record. Hadrianus Papa VI. Prædecessor noster pie præmeditans singulos, præsertim a qua regenerationis renatos populos Propheta docente misericordias Domini in æternum cantare decere, magnaque profecto, & mirabilia esse opera misericordiæ, quibus Salvator noster Jesus Christus in salutem generis humani miserationis hujus largissime sese effundere dignatus fuerat, quæ si ab initio creati hominis recensenda forent, nullæ humanæ linguæ ad id sufficere poterant, quia inenarrabile illud erat, quod cum Deus ipse hominem creasset ad imaginem, & similitudinem suam, illi ut felicitatis æternæ participes fieri, & in cœlesti patria illa consortiis Angelorum adscribi posset benigne concesserat, si datæ sibi divinitus legis non contempsisset imperium, neque tamen ipsum legis hujusmodi transgressorem factum passa erat divina clementia penitus interire, quinimmo congruentes exhibere medicinas dignata extiterat, quibus a lege Domini aberrans in certam salutis semitam perduceretur, Angelos destinando, qui ei divinam patefacerent voluntatem, ipsumque justa suaderent, & ad implendum divina mandata opportune adjuvarent.

Patriarchas postea misit.

§.2. Mittendo etiam Patriarchas gratiæ suæ spiritu repletos, qui exemplo sui totum humanum genus instruerent ad salutem.

Prophetas etiam.

§.3. Necnon Prophetas, qui Spiritu Sancto illuminati omnibus non præsentia solum beneficia commemorarent, sed futura etiam prædicerent.

Filium deinde proprium.

§.4. Illud vero erat maximum, & cui nullum aliud miserationis opus comparari poterat, quod ipse Dei Filius in persona sua, naturam nostræ mortalitatis assumere, ac ea mysteria, quæ passione, & morte sua per Sanctorum Prophetarum ora prædicata, & annunciata fuerant, adimplere, ac per passionem, & mortem suam hujusmodi, nos a perpetua morte liberare dignatus fuerat.

Leo igitur agnoscens ipsius Dei nomen glorificari, dum ejus Sancti venerantur in terris.

§.5. Cumque prædecessor ipse tot gratiis, & beneficiis invitatus, ac provocatus, nihil studiosius curare, ac efficere quam ejus voluntati, ac mandatis parere, atque obedire deberet, ipsisque in illis qui sibi propter vitæ integritatem, ac sanctimoniam dilecti fuerant, & per quos diversa, & magna miracula ostendebat, sanctissimum

ſimum nomen ſuum glorificari, ipſoſque Cathalogo Sanctorum adſcribi, & ab univerſali Eccleſia claris honorum, ac laudum præconiis honorari mandaret, ſicut etiam ipſa ſancta Mater Chriſti Salvatoris noſtri hujuſmodi ſponſa prædeceſſorem ipſum docebat, ut fidelium animas ſuperna ac cæleſti beatitudine fruentes, debita reverentia proſequeretur, quos dum in humanis adhuc agerent, ipſi Deo acceptos, poſt autem ab hoc ſæculo migrationem in Beatorum numero collocatos, & aggregatos eſſe intelligebat, dum fidelibus aliquo calamitatis genere oppreſſis, ac eorum ſuffragia implorantibus, divina omnipotentia in eorumdem cœleſtis beatitudinis teſtimonium, miraculoſe ſubvenire dignabatur, ſuperna quoque patria illa Jeruſalem ita omnium electorum ſalutatione lætabatur, ut quorum præſtantiora erant merita pro illorum uberioribus præmiis, copioſiora etiam gaudia percipiebat, quod in exceſſu mentis ſuæ poſitus Iſaias Propheta ſenſiſſe videbatur, cum diceret: Exulta, & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus.

Ideo S. Antoninum Catalogo SS. aſcribere cogitavit, ſicut apud eum pro Canonizatione uſitatum fuerat.

§.6. Prædeceſſor igitur ipſe dicendum putavit. Exultent omnes Angelorum Chori, qui de evacuatarum ſedium repletione ſoliciti, humiles corde, ac bonis, & ſanctis operibus præcellentes, per virtutum gradus, in beatas illas manſiones, unde ſuperbi corruerant Spiritus, perducere gaudent. Exultent quoque animæ juſtorum, qui Chriſti veſtigia ſequuti, vitæ hujus ſtipendiis emeriti, ac mundi illecebris omnibus ſuperatis cœleſti regno tandem perfrui meruerunt, & etiam tunc numeroſiore cœleſtium civium populo lætarentur. Exultet univerſum cœlum laudibus, reſultet terra gaudiis cum ſanctorum editio lætitiam habeat plurimarum. Siquidem fidei zelus exigebat, ac juſtitiæ pietas poſtulabat, ut quod pro ſalute plurimorum gerebatur, communibus ubique gaudiis, & plauſibus celebraretur. Præcipue vero prædeceſſor ipſe etiam putavit exultare debere Pontificum beatorum cœtum, & ſacram illam Doctorum concionem, inter quos ſanctus Antoninus poſtquam ex hac lacrymarum valle ad cœleſtem illam, quæ ſurſum eſt Jeruſalem (vocante ipſum Domino) migraverat, tamquam novum ſydus glorioſe micabat, & fulgebat. Cumque ejuſdem Antonini Archiepiſcopi Florentini ex Civitate Florentiæ oriundi Ordinis Prædicatorum vitæ excellentia, caſti mores, fructuoſa prædicatio, ac ſanctiſſimorum operum perpetua coruſcatio toti fere Orbi nota eſſet, & ab omnibus prædicaretur. Nos tunc in minoribus conſtituti, & tituli Sancti Laurentii in Damaſo tunc Sanctæ Mariæ in Dominica Diaconus, qui ex conceſſione Apoſtolica Eccleſiæ Florentinæ præeſſe dignoſcebamur, & dilectus filius noſter tunc ipſius prædeceſſoris, Thomas tit. Sancti Sixti tunc Ordinis Prædicatorum Generalis Magiſter, Presbyteri Cardinales, ac tunc Priores libertatis, & vexilliſer juſtitiæ populi Florentini, necnon Archidiaconus, & dilecti filii, Capitulum Eccleſiæ Florentinæ, conſiderantes ipſius Antonini Archiepiſcopi vitæ ſanctimoniam, quotve, & quibus miraculis tam in vita, quam poſt mortem claruerat, & in dies clarebat, deſiderantesque ipſum juxta morem, & ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Canonizationis dignitate præfulgere, ac Sanctorum numero, & Cathalogo aggregari, piæ memoriæ Leoni Papæ X. ſecundum carnem fratri patrueli, etiam prædeceſſori noſtro in dicta Eccleſia Florentina tunc exiſtenti, Miſſa pontificali, & aliis peractis ſolemniis humiliter ſupplicarunt, ut glorioſæ memoriæ dicti Antonini Archiepiſcopi Canonizationi intendere dignaretur.

Ideo proceſſum deſuper fieri comiſit.

§.7. Idem Leo Prædeceſſor eorum pio deſiderio annuere volens, dilectis filiis Magiſtris Jacobo Symonetæ, & Guillermo Caſſadoro, noſtris tunc ipſius Leonis prædeceſſoris Capellanis, & Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus commiſerat, ut ipſi, & quilibet eorum de ſanctitate vitæ, ceteriſque virtutibus, & miraculis ejuſdem Antonini Archiepiſcopi ſe diligenter informarent, & habita ſuper his informatione matura ipſi Leoni prædeceſſori in Conſiſtorio ſuo ſecreto fideliter referrent, ut de fratrum ſuorum conſilio, ad omnipotentis Dei laudem efficere poſſet, quæ ſanctorum Patrum dogmata, & ſanctorum Canonum inſtitutiones, necnon juſtitia & Chriſtiana caritas poſtularet, atque requireret. Cumque Auditores præfati ad inquiſitionem præmiſſorum procedentes, articulis, & interrogatoriis datis, ac citatione legitima præcedente, ſexaginta duos teſtes coram eis productos recepiſſent, eoſque prævio juramento examinaſſent, idem Leo prædeceſſor ex dicta Civitate Florentiæ ad Almam Urbem, & Romanam Curiam redire propoſuiſſet, dilectos filios Joannem Mariam Abbatem Monaſterii Vallis Umbroſæ Feſulanæ Diœceſis, & Antonium Sacramorum Canonicum dictæ Eccleſiæ Florentinæ, ac Leonardum de Guaſconibus tunc Vicarium Epiſcopi Feſulani in ſpiritualibus generalem, dictorum Auditorum loco in cauſa Canonizationis hujuſmodi ſubrogaverat, eiſque commiſerat, & mandaverat, ut ipſi, vel duo, aut unus eorum ad ulteriorem præmiſſorum inquiſitionem procederent, ac teſtes reciperent, eorumque atteſtationes, ac depoſitiones, & omnia alia acta in ſcriptis fideliter redacta, ſub eorum ſigillo clauſa, ad ipſum Leonem prædeceſſorem remitterent.

Et Commiſſarii proceſſū abſolverunt, & Leoni trāſmiſerunt.

§.8. Ipſique ſubrogati in cauſa inquiſitionis hujuſmodi ad ulteriora procedentes, quadragintaocto teſtibus coram eis productis, juratis, & examinatis, ac proceſſu deſuper formato, & abſoluto, illum ſub eorum ſigillis clauſum, ad eumdem Leonem prædeceſſorem remiſerant, & ſucceſſive nonnullis aliis teſtibus tam per præfatum Vicarium, quam nonnullos alios Notarios ad procuratoris fidelis, Civitatis Floren. inſtantiam examinatis, & eorum atteſtatio-

stationibus etiam sub sigillo clausis, ad eosdem Auditores remissis, & de eorum mandato per Notarium causæ in registro insertis, præfatus Jacobus præsente eodem Guillermo die nona mensis Decembris, anni millesimi quingentesimi sextidecimi, omnia & singula in hujusmodi Canonizationis causa, tam coram eis, quam dictis subrogatis, & Notariis acta, deducta, & probata, plene, fideliter, & diligenter eidem Leoni Prædecessori, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, in Consistorio suo secreto retulerat.

Leo prædictus eosdem processus tribus Cardinalibus iterum examinandos dedit.

§.9. Qua relatione facta idem Leo Prædecessor eam volens adhibere diligentiam, & gravitatem, quam rei magnitudo postulabat, processus in ipsius Canonizationis negotio factos venerabili fratri nostro tunc suo, Bernardino Ostien. tunc Sabin. Episcopo, & tunc in humanis agentibus bon. mem. Leonardo tit. S. Petri ad Vincula Presbytero, & Bernardo S. Mariæ in Porticu Diacono Cardinalibus, per eos denuo diligenter examinandos in dicto Consistorio secreto, vivæ vocis oraculo commiserat. Cumque idem Leo Prædecessor præfatum Bernardum Cardinalem ad carissimum in Christo filium nostrum tunc suum Franciscum Francorum Regem Christianissimum Legatum a latere suo destinasset, in ejus locum dilectum filium nostrum tunc suum Innocentium S. Mariæ in Dominica Diaconum Cardinalem subrogaverat.

Et successive eorum veritas, in Consistoriis Papæ relata fuit.

§.10. Ipsique Bernardinus, ac Leonardus, & Innocentius Cardinales in causa Canonizationis hujusmodi rite procedentes, ac dicto processu una cum Auditoribus, & Abbate præfatis, necnon dilecto filio Melchiorre Baldastino Juris utriusque Doctore nostræ, tunc ipsius Leonis Prædecessoris Aulæ Consistorialis Advocato, iteratis vicibus diligenter examinato, & causa hujusmodi mature discussa, primo per Bernardinum Episcopum die tertiadecima Junii anni millesimi quingentesimi deciminoni, in uno multis, & magnis in vita, deinde in alio Consistorio secretis per Leonardum Cardinalem præfatum post mortem ipsius Antonini Archiepiscopi miraculis fideliter relatis, eodem Innocentio Cardinale præsente, & relationem per ipsos factam comprobante. Et si ex eorumdem Cardinalium relationibus de vitæ sanctimonia, & humilitate, aliisque virtutibus, & miraculis ejusdem Antonini Archiepiscopi plenissime constaret, quam plurimis tamen fide dignis testibus se offerentibus, ac super eisdem miraculis deponere volentibus.

Idem tamen Leo, alios testes desuper recipi & examinari jussit.

§.11. Idem Leo Prædecessor die vigesimaquinta mensis Januarii anni millesimi quigentesimi, vigesimi eisdem Jacobo, & Guillermo Auditoribus, etiam commiserat, & mandaverat, ut per se, vel alium, seu alios tam in dicta Urbe, quam extra eam, & ad partes ad aliorum testium receptionem, & illorum examinationem procederent, & deinde in dicto Consistorio secreto referrent, ipsique Jacobus, & Guillermus Auditores dilectos filios venerabilium fratrum nostrorum tunc ipsius Leonis Prædecessoris Archiepiscopi Senen., & Pistorien. ac ejusdem Fesulan. Episcopatuum Vicarios in spiritualibus generales, ac præfatum Anonium Sacramorum Canonicum juxta tenorem commissionis eis factæ subdelegaverant, eisque, & eorum cuilibet mandaverant, ut super miraculis in vita, & post mortem per ipsum Antoninum Archiepiscopum factis testes reciperent, & prævio juramento diligenter examinarent, eorumque dicta, & attestationes in scriptis redigerent, & cuncta sub eorum sigillis clausa ad eos remitterent. Cujus commissionis vigore dilectus filius Ludovicus de Adimaris præfati Episcopi Fesulan. Vicarius in spiritualibus generalis, in causa Canonizationis hujusmodi rite procedens, super eisdem miraculis, centum quinquaginta & uno testibus coram eo adhibito fideli procuratore hujusmodi deductis, juratis, & fideliter examinatis, eorumque dictis in scriptis redactis, processum per eum absolutum, & suo sigillo clausum ad eosdem Jacobum, & Guillermum Auditores, per proprium Nuncium remiserat.

Visoque processu, Auditores Rotæ illum de novo in Consistorio retulerunt, & Leo aliis Prælatis revisionem ultimi processus cōmisit, cujus relatione habita bis, Sanctum Antoninū canonizandum esse censuit de voto Cardinalis.

§.12. Ipsoque processu per eosdem Auditores recepto, & aperto, ac diligenter examinato, & facta per eos super illum in secreto Consistorio fideli relatione, idem Leo Prædecessor ipsius ultimi processus examen commiserat eisdem Bernardino Episcopo, & Innocentio Cardinali ac dilecto filio nostro, tunc ipsius Leonis Prædecessoris Achilli tit. Sanctæ Mariæ Transtiberim Presbytero Cardinali, quem ipse Leo Prædecessor loco ejusdem Leonardi Cardinalis vita functi in hujusmodi causa subrogaverat, ipsique omnibus processibus per eosdem Bernardinum, & Achillem, ac Innocentium Cardinales de novo diligenter examinatis, facta per eos plena, & fideli relatione, ac scrutatis eorumdem Cardinalium votis, in eamdem sententiam convenerunt, & Antoninum Archiepiscopum ipsum canonizandum censuerunt. Deinde alio tempore, videlicet die quartadecima mensis Decembris anni millesimi quingentesimi vigesimi, servatis votis omnium, & singulorum Cardinalium, qui numero trigintaseptem tunc in secreto Consistorio aderant, una & eadem omnium sententia fuerat, ipsum videlicet Antoninum Archiepiscopum canonizandum fore.

Et publicum Consistorium pro absolvenda Canonizatione indixit,

§.13. Quibus peractis idem Leo Prædecessor in Vigilia Pentecostes anni millesimi quingentesimi vigesimi primi, publicum Consistorium pro sexta Feria post festum ipsius Pentecostes indixerat, & teneri mandaverat, in quo idem Melchior publicam Orationem de vita, sanctitate, moribus, ac virtutibus ipsius Antonini Archiepiscopi, necnon miraculis in vita, & post mortem factis, & in processibus hujusmodi contentis, atque probatis, ut ea in secretis Consistoriis relata Prælatis Curiæ, ac Curialibus omnibus innotescerent, habiturus erat.

Sed morte prævetus fuit.

§.14. Sed cum ante dictam sextam Feriam febre correptus fuisset, Consistorium illud

illud præfata sexta Feria teneri non potuerat. Deinde impedimentis, ac postremo obitu ejusdem Leonis Prædecessoris supervenientibus, in Canonizationis hujusmodi negotio ulterius processum non fuerat.

Hadrian. VI. ad Pontificatum assumptus, peste in Urbe sæviente, Canonizationis absolutionem distulit.

§.15. Idem Adrianus Prædecessor post ipsius Leonis Prædecessoris obitum, divina favente clementia, ad summi Apostolatus apicem assumptus fuerat, cum ad dictam Urbem Domino concedente pervenisset, & a nobis tunc in minoribus constitutis, ut præfertur, ac Thoma Sancti Sixti præfato, ut venerabile Fratre nostro, tunc ipsius Adriani Prædecessoris, Nicolao Episcopo Cardinali de Flisco dicti Ordinis Prædicatorum Protectore, ac eisdem Prioribus libertatis, & vexillifero justitiæ populi Florentini requisitus fuisset, ut ad ulteriorem ejusdem Canonizationis expeditionem procedere dignaretur. Etsi omnino ipse Adrianus Prædecessor id facere intenderet, peste tamen in dicta Urbe tunc ultra modum sæviente, idipsum aliquantulum differre coactus fuerat.

Ea postea cessante S. Antoninum canonizandum esse dixit.

§.16. Postmodum vero cum pestis ipsa per Dei misericordiam cessasset, ipse Adrianus Prædecessor Christiani gregis universalem curam gerens, pro debito Pastoralis officii, militantem Ecclesiam cœlesti ac triumphanti sponso illius conformare, & pro ejus ædificationis implemento omnibus diligenter examinatis, ac mature discussis, ipsum beatum Antoninum in Catalogo Sanctorum referendum esse duxit.

Et pauca ex multis ejus miraculis recenseri jussit, quæ hic inseruntur.

§.17. De cujus quidem Antonini Archiepiscopi origine, vita, moribus, & fama omissis in præsentiarum miraculis præ multitudine illorum, quæ libello quodam impresso ex ipso Canonizationis processu per causæ procuratorem fideliter excepta, & per ipsum fideliter revisa, atque collata continentur, aliqua ex multis ipse Adrianus Prædecessor duxit recensenda.

Virginitatem infans vovit, & conservavit.

§.18. Antoninus igitur ipse Beatus in Civitate Floren. quæ inter cunctas Italiæ Civitates cum multis aliis virtutibus, & dotibus, urbes insignes, & præclaras facientibus, tum maxime pietate, ac religione semper floruerat, e Nicolao, & Thomasia, sub timore Domini, pie, & caste viventibus, tanquam, ex bona arbore bonum fructum faciente ortus, & ab eis bene, & pudice educatus, cum primum per ætatem Deum sibi cognoscere licuerat, eligens ei soli servire, ac mundi pompis omnibus renuntiare velle, sese ipsi Deo in totum dicaverat, ac in oratorio horti sancti Michaelis dictæ Civitatis ante imaginem Crucifixi, humiles ac devotas preces porrexerat, ut virginitatem, quam illi voverat, usque ad ultimum vitæ spiritum illius dono, & gratia conservare posset. Imitaturus enim Christum ipsum, quem de Virgine natum, virginitatem perpetuo conservasse constat, & secreta Dei contemplaturus, nullum gratius donum petere, atque impetrare potuisset. Virginitatem namque servanti, tantum dabatur propius arcana, & cœlestia contemplari, ac divinarum rerum veritatem cognoscere, quantum ea virtus secretior erat, & a terrenis sordibus, omnique corporis contagione, & fœditate longius abest. Deus qui scrutator est cordium, sinceram pueri mentem, purumque animum introspiciens, humilem, ac sanctam ejus orationem exaudiverat, eumque inter illos commendandum elegerat, quos in Apocalipsi præviderat Joannem sequentes Agnum quocunque iret, cantantes canticum novum ante thronum Dei, quod soli modulantur, qui cum mulieribus non sunt coinquinati, & labem carnis, atque immunditiam omnem execrati, amiciuntur stolis albis, & corona immortalis gloriæ decorantur.

Jejuniaque & studia frequētavit.

§.19. Puer igitur ipse a Deo electus, crebris jejuniis continua ad Deum præmeditatione, frequentibus circa orationem, & studia vigiliis, etiam illud modicum ætatis calorem extinguebat.

Religionem S. Dominici anno suæ ætatis 13. ingredi petiit.

§.20. Cumque tertiumdecimum attigisset annum, ut humanis illecebris posthabitis, atque contemptis, soli Deo, ejusque mandatis servire, ac penitus vacare posset, Religionem sancti Dominici, quæ per ardua tendit, ingredi statuerat, & die quadam devotionis fervore accensus ad domum ejusdem sancti Dominici de Fesulis, dicti Ordinis pergens, a Priore dictæ domus habitum per Fratres dicti Ordinis gestari solitum sibi exhiberi magna cum humilitate petierat. Prior ipse, quem pueri tenerior ætas, & religionis austeritas ad habitum illum ipsi negandum, ejus vero fervor ac devotio ad exhibendum inducebat, secum ipse cogitando, quonam modo præmaturum pueri desiderium diferre posset, eum interrogaverat, quibus studiis vacaret, qui cum respondisset, se decretorum lectioni operam dare, tunc Prior modum invenisse ratus, quo interponerentur anni donec maturior illi ætas accederet, dixerat non solere canonistis habitum dicti Ordinis exhiberi, nisi toto decretorum libro memoriæ commendato.

Sed repulsus ad domum paternam redit, & anni spatio, integrum decretorum librum memoriæ mādavit.

§.21. Quibus verbis fide adhibita, innocens, simplexque ut columba puer a Priore discedens, & Domum paternam repetens, decretorum lectioni totis viribus incumbere, ac vacare cœperat, adeoque sedula lectione, ac assidua oratione profecerat, ut cum sapiente merito dicere posset, Optavi, & datus est mihi sensus. Illuminatus enim ab eo, qui illuminat omnem sensum, & qui lux, via, & veritas est, ejusdem anni spatio decretum integrum memoriæ mandaverat, quod propter sui magnitudinem tam brevi temporis spatio a quoquam vix legi posset.

Postea habitum Religionis suscepit.

§.22. Quo peracto, lætus, & alacer, quasi ad victoriæ suæ palmam accipiendam properans, Fesulas redierat, ac Priori asserens se integrum decretorum librum mandasse memoriæ, dictum habitum, qui librum hujusmodi memoriæ mandassent, dari solitum, magna instantia postulaverat. Prior secum considerans quam essent mirabilia opera Dei, accitis Patribus ipsius domus,

mus, factoque memoriæ periculo, illis rei miraculo stupentibus, ac inter se dicentibus. Quis putas puer iste erit, de illorum unanimi consensu, eidem Antonino ipsum genibus flexis humiliter petenti, cum benedictione Domini exhibuerat.

In quà multum profecit, & reformavit.

§.23. In quo per quadragintaquatuor annos, tanta humilitate, ac vitæ sanctimonia perseveraverat, talentum sibi a Domino creditum, non sudario alligans, aut terræ infodiens, sed ut providus dispensator in communem utilitatem convertens, ut qui ejus innocentiam, & puritatem noverant, dicere soliti fuerant, sibi videri quod in eo Adam non peccasset, adeoque ipsius Religionis servator fuerat, ut omnium fratrum oculos in se tanquam lucidissimum exemplar, ac rectissimam normam converteret, ipsique fratres eum tunc ætate juvenem aliorum regimini præposuerant, invitumque coegerant, ut domorum dicti Ordinis Italiæ gubernacula susciperet, ac officium generalis Vicariatus Congregationis Tusciæ regularis observantiæ exerceret. In quo ita se laudabiliter gesserat, ac tantam animi, & corporis humilitatem ostenderat, non solum doctrina, paternisque monitionibus (ut officium illud prælationis exigebat) subditos regens, atque instruens, sed corporali etiam servitio, & proprio servili ministerio utens, ut verus Christi miles, ejusque Sanctorum operum imitator ab omnibus judicaretur, & in eo Dominicum istud verbum videretur impletum. Qui major est vestrum, sit ipse minister vester. Nonnullas dicti Ordinis domos, in quibus regularis observantia relaxata fuerat, visitando eas, ad veram, & sanctam regularem observantiam reduxerat.

Orationibus, vigiliis, jejuniisque, & prædicationibus incumbebat.

§.24. Et ut se omnibus exemplar præberet, ultra continuos animi, & corporis labores, ac præter assiduas in orationibus, studiisque vigilias, a carnium esu quasi semper abstinuerat. Cilicium nunquam dimiserat, ac ferreo super nudam carnem cingulo cinctus, nudam terram seu ligneas tabulas pro lecto habuerat, donec ad senectutis annos pervenerat, tunc enim strato ex paleis, uti cœperat, jejuniis, aliisque corporis macerationibus supra tenues corpusculi vires continue pœnitentiam agens, horas fere omnes diei, ac noctis, ad arcana Dei contemplanda, ac verbum ejus evangelizandum, & ea scribendum, quæ ad communem utilitatem, & Christianam Religionem pertinent, sedulo, ac jugiter impendebat, nec solum viva voce prædicando tunc viventibus, sed & posteris plurima librorum optimorum, tum in sacris literis, tum in naturalibus, tum maxime in moralibus scientiis monumenta utilissima relinquendo, prodesse studuerat.

Eugen. ideo IV. Archiepiscopum Florentinum eum, quamvis reluctantem creavit.

§.25. Quarum tam grandium, atque adeo insignium virtutum fama permotus piæ memoriæ Eugenius Papa Quartus etiam prædecessor noster, Ecclesiæ Floren. tunc Pastore carenti de persona ejus præter omnem spem providerat, ipsumque illi præfecerat in Archiepiscopum, & Pastorem. Quod cum sibi nunciatum fuisset, haudquaquam hujusmodi nuncio lætatus fuerat, sed ut omni humilitate plenus tale onus humeris suis impar judicaverat, ac statim cogitare ceperat, quo pacto posset illo absolvi, ac liberari. Suis igitur, & amicorum literis eidem Pontifici supplicare non destiterat, ut se in minoribus inter confratres suos relinquere, ac dictæ Ecclesiæ de persona alterius, qui tantæ dignitati magis idoneus esset futurus, providere dignaretur. Cogitaverat autem Sardiniam petere, ac ibi tantisper delitescere, donec alius eidem Ecclesiæ præficeretur, sed ut dici consuevit, Homo cogitat, & proponit, Deus autem disponit. Nam quanto magis reluctabatur, ne Archiepiscopalis dignitatis onus sibi imponeretur, tanto magis operabatur Deus, ne alius quam ipse Archiepiscopus crearetur. Siquidem ipsi Ecclesiæ, & Civitati Floren. pariter consulere volens, tum ipsum Eugenium Papam, tum etiam Cosmum Medices, qui tunc temporis in ipsa Civitate ingenio, opibus, & auctoritate ceteris præstabat, ac inter egregias animi dotes, atque virtutes Religionem in primis colebat, inspiraverat, ut hominem partim precum blanditiis, partim censurarum timore compellerent ad consentiendum provisioni de se factæ, qui cum illam Dei voluntatem esse agnosceret, ne illi contumacius velle resistere videretur, obedientiæ jugo collum submiserat, ac Pontificis mandatis, & Cosmi precibus (uti par erat) paruerat, & obtemperaverat, ac non solum ipsi Ecclesiæ, sed etiam universæ Civitati Floren. illiusque populo, & gregi sibi commisso ita utiliter præfuerat, ut inde omnes intelligerent ipsum divino potius, quam humano consilio ipsi Ecclesiæ pro illius populi salute in Archiepiscopum præfectum fuisse.

Opera pietatis, successive ipse exercuit in Archiepiscopatu.

§.26. Nam secum ipse reputans ad hujusmodi dignitates vocatos non luxui, ac deliciis deditos esse oportere, sed omnibus, & præsertim subditis, frugalitatis, ac virtutis exemplar esse debere, nihil prorsus de illo tenui, ac simplici victu, quo per quadragintaquatuor annos in Religione usus fuerat, immutaverat, ipsamque paupertatem, quam veluti sponsam charissimam semper dilexerat, constantissime retinuerat, etiam semper aliquid de necessariis usibus suis detrahens, ut largior erga pauperes, ac liberalior esse posset. Octo familiaribus, inter quos unus erat Religiosus utens, qui pro Archiepiscopatus negociis vix sufficere poterant, charitatis, & misericordiæ operibus semper intentus. Nam ut hospitale, quod pauperum verecundorum dicitur, in dicta Civitate, in eoque confraternitas pro illius regimine institueretur, præfato Cosmo viro pientissimo plurimum adjuvante auctor fuerat, solent enim ipsius confraternitatis confratres egestate oppressis, seu mendicare erubescentibus uberes, copiosasque eleemosynas elargiri. Et ut ipse beatus Antoninus omnia misericordiæ opera præstaret, infirmos, ac etiam peste laborantes visitabat, illisque non solum de spiritualibus, sed etiam

etiam de temporalibus cibis, & medicinis opportunis providebat, illisque interdum sibi paratos cibos, cum aliter prandere non posset, inaudita charitate largiebatur, nudos etiam propria quandoque tunica, cum jam omnia erogasset, vestiebat. Cumque omnes mensæ suæ Archiepiscopalis fructus, redditus, atque proventus in pauperum alimoniam, virginum dotes, atque Hospitalium sustentationem, aliosque pios usus erogasset, ac pro temporum angustiis esset pauperum copia, & nihil aliud superesset unde pauperibus ipsis, & indigentibus subveniri posset, a præfato Eugenio, & recolendæ memoriæ Nicolao Quinto, ac Callisto Tertio, & Pio Secundo Roman. Pontificibus similiter Prædecessoribus nostris, quibus ob vitæ sanctitatem carus erat, non parvas pecuniarum summas in hujusmodi pios usus convertendas recipiebat, easque pauperibus ipsis distribuebat. Denique nullum caritatis & misericordiæ genus erga carceratos, viduas, & pupillos omittebat, memor scilicet verbi Pauli Apostoli dicentis. Et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, caritatem autem non habuero, nihil sum. In administranda justitia, nullus judicum eo tempore illi comparari potuerat, ita ut præfatus Nicolaus Prædecessor appellationes, quas a suis sententiis ad Sedem Apostolicam deferri contingeret, nulli alteri committi, sed ad eum ipsum examinandas remitti mandabat, ratus hominem ab omni odio, amicitia, prece, precio, aliisque omnibus, quæ judicantium animos in sententiis dictandis perturbare, ac pervertere solent, penitus alienum esse. Causas omnes ad eum delatas concordia componere, aut celeri sententia definire studebat. Cujus judicio fere omnes propterea acquiescebant, quia id ab ore sanctissimi viri, Deo sic inspirante, procedere existimarent. In corrigendis vitiis, emendandisque delictis ingenti utebatur severitate, ita tamen, ut in eo misericordia cum justitia conjuncta esse videretur. Fidei, & ecclesiasticæ libertatis defensorem se præbebat acerrimum, nec ullius minas formidabat. Cumque olim cives quidam Florentini insolentiores illi voluntatibus ipsorum se opponenti minati fuissent, ita responderat, ut ostenderet nihil sibi ex bonis terrestribus adimi posse, quo valde tristaretur, & se Ecclesia sua spoliatum libenter ad Religionem & fratres suos rediturum fore, qui læti, ac libentes eum variis curarum oneribus levatum exciperent. Clerum reformaverat, ac Populum correxerat, pravosque civitatis mores emendaverat, ludos omnes prohibitos, atque damnatos substulerat, superfluos mulierum ornatus restrinxerat, ac fere omnium cordibus devotionem spiritualem infixerat, quandoque fræno, quandoque vero calcaribus pro animarum, & temporum qualitate utens, ut semotis seditionibus sub Dei timore, & caritatis zelo viverent, & in sancta Religione persisterent.

§.27. Quibus animi virtutibus in dicto Ordine quadragintaquatuor, in Archiepiscopatu vero tredecim annos continue, absque non solum culpa, sed etiam culpæ suspicione usus, cum annum septuagesimum ageret, quod sæpius prædixerat, susceptis de more summa cum devotione Ecclesiæ sacramentis, bonis omnibus (si qua tunc illi remanserant) inter pauperes Christi distributis, cum lacrymis imagine Crucifixi amplexa, ac sæpius iis repetitis verbis. Servire Deo regnare est, ac sancta & immaculata Virginitas, quibus te laudibus efferam nescio; hilari, atque læto animo coram suis caris religiosis fratribus, orantibus, & flentibus, sexto nonas Maii, anni millesimi quadrigentesimi quinquagesimi noni, ita immaculatam animam reddiderat Creatori, ut cum Apostolo dicere posset. Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, in reliquo reposita est mihi corona justitiæ.

Tandem annum agens 70 in Domino obdormivit.

§.28. Postridie præfatus Pius Prædecessor, cum viri sanctitatem jampridem cognitam haberet, Florentiam ingressus, omnibus Christifidelibus ejus corpus, antequam sepulchro conderetur, visitantibus, indulgentiam septem annorum, & totidem quadragenarum concesserat. Ex quo tanta non solum ipsius Civitatis, sed etiam circumvicinorum locorum multitudo confluxerat, ut ejus corpus per octo dies sepulchro tradi non potuisset, omnibus id videre, atque osculari volentibus, multisque infirmis ejus intercessione sanitatem a Deo implorantibus, eamque miraculose consecutis; qui licet ex sanctis operibus suis beatus & sanctus ab omnibus ejus vitam intuentibus, aut famam integerrimam audientibus certissime crederetur, eam tamen opinionem auxerat manifesta & oculata visio Dominica cuidam Tuccio Monaco Monasterii Cistelli Floren. Cistercien. Ordinis in Civitate ipsa Floren. & Constantio de Fabriano, tam sanctitate vitæ claro, quam scientia, & doctrina in dicto Prædicatorum Ordine professori, in Civitate Aesculana oblata. Quorum uterque eadem noctis hora, qua dictus beatus Antoninus ad Dominum transivit, ejus animam ab Angelis in cœlum visibiliter portari viderant. Eamdemque opinionem, fidemque postea confirmabat magna, & innumera miraculorum multitudo, quæ omnipotens Deus ipsius B. Antonini inter cœlestes beatorum choros recepti meritis, tam dum in hac misera luce vixerat, quam vita functus, post mortem ipsam mundo manifestaverat. Siquidem ejus invocato nomine dæmoniaci a malis spiritibus liberati: diversorum morborum generibus oppressi, & a medicis omnino destituti, ac mortui, & pro mortuis utique habiti revixerant, ac pristinæ sanitati restituti, surdi auditum, muti loquelam, contracti motum liberum, cæci lumen recuperaverant; ejusque sanctitatis non modicæ ipsi Adriano Prædecessori, & toti populo testimonium perhibere poterant verba, quibus vivente adhuc ipso beato Antistite Antonino idem Nicolaus Prædecessor

Et miraculis postea claruit.

cessor in Canonizatione sancti Bernardini de Senis per eum facta usus fuerat; asserendo non minus ad Dei laudem Antoninum vivum, quam Bernardinum mortuum inter sanctos referendum putare.

Idem Adrianus VI. de prædictis Deo gratias egit, & triduum orationis, & jejunia indixit.

§.29. Quibus & aliis multis, quæ per eumdem Adrianum Prædecessorem recenseri poterant, jure, ac merito Prædecessor ipse Adrianus ad ipsius Beati Antonini venerationem inducebatur. Egitque omnipotenti Deo quantas potuit gratias, quod Prædecessorem Adrianum ipsum dignum reddiderat per quem Canonizatio ipsa celebraretur. Cumque præter magna & multiplicia hujus Beati Antonini merita, & mirabilia signa per divinam potentiam ad ejus intercessionem mortalibus ostensa, quæ in libellum, ut præfertur a diligenti, & fideli Procuratore causæ ex processu, & testium dictis, redacta & impressa, adeo multa essent, & probatissima, & vera, ut per se Adrianum Prædecessorem hujusmodi ad Canonizationem eamdem faciendam facile persuadere possent, sciretque ipse Adrianus Prædecessor nihil numquam fere ab omnibus Regibus, & Principibus Christianis, etiam a claræ memoriæ Maximiliano in Imperatorem electo tunc in humanis agente, majore instantia a præfato Leone, & ab eodem Adriano Prædecessoribus postulatum, ac prope flagitatum fuisse, durum, & quodammodo impium ipse Adrianus Prædecessor arbitratus fuerat, eos tam pio ac devoto desiderio suo diutius frustrari. Ne igitur ipse Adrianus Prædecessor tam præfatis Principibus pie supplicantibus, ac Spiritui sancto resistere videretur, qui per os Prophetæ laudare Deum in Sanctis suis jubet, Consistorium publicum habuerat, in quo cum pro ulteriori executione, præfatus Melchior Advocatus omnia de ipsius beati viri vita, moribus, & miraculis copiose percensuisset, ipsique Adriano Prædecessori pro eorumdem Regum, Ducum, Principum, ac plurimorum Prælatorum, Episcoporum, Capitulorum, ac Religionum humiliter supplicasset, ut ad ejusdem Canonizationem, matura deliberatione præhabita, procedere dignaretur. Idem Adrianus Prædecessor de relatis coram eo in primis humiliter Deo gratias agens, magna multitudine astante, in triduum orationes, jejuniaque indixit, ut Deus omnipotens ipsi Hadriano Prædecessori quod factum optimum in hac re foret, ostendere dignaretur, nec pateretur militantem Ecclesiam suam errare, qui se triumphanti conformare consueverat.

Postea convocatis in Consistorio Prælatis, & processibus repetitis, fuit dictum quod canonizandus est S. Antoninus.

§.30. Triduo deinde elapso, omnes, qui in Romana Curia erant, Prælatos jussit in suo secreto Consistorio convenire, qui processibus super ipsius beati Antonini vita, moribus, fama, & miraculis editis per ipsum Melchiorem Advocatum breviter repetitis, ad unum interrogati quid super hujusmodi negocio faciendum censerent, in eamdem sententiam convenerunt, beatum videlicet Antoninum canonizandum esse.

Adrianus ita ceteris aliis ritè & rectè peractis; S. Antoninum canonizavit, & SS. Confessorum numero adjunxit.

§.31. Ipse ergo Adrianus Prædecessor, Dei nutum, & voluntatem sequens, attendensque justum, ac debitum esse, ut quos Deus honorat in Cœlis, venerationis officio laudarentur, & glorificarentur in terris, cum ipse potius laudetur, & glorificetur in illis, qui est laudabilis, & gloriosus in sæcula. Diem illum Canonizationis ipsius Beati Antonini in medio Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, quo maxima omnis generis, ordinisque multitudo confluxerat celebrandæ statuerat, ibi astante populo, & universo Clero, de vita, & fama, & miraculis ejusdem Antonini, humili, devotioneque pleno sermone per eumdem Adrianum Prædecessorem, ut moris est, habito. Deinde Letania, & Hymno, *Veni creator Spiritus*, devote cantatis, ac reliquis omnibus legitime peractis, prædictus Ordinis Prædicatorum in causa procurator in medio stans, dictumque illud Beati Joannis Apostoli, clara voce proponens, videlicet: Tres sunt qui testimonium dant in cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus, probaverat ipsas Beatæ Trinitatis personas testimonium perhibere, quod Beatus Antoninus in cœlis esset. Patrem videlicet in miraculorum potentia, Filium in doctrinæ sapientia, & Spiritum Sanctum in vitæ ipsius bonitate. Et propterea non solum nominibus omnium, qui antedictam Canonizationem fieri supplicaverant, sed etiam ex parte ipsius sanctæ, ac summæ individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, quatenus ipse Adrianus Prædecessor eumdem B. Antoninum sanctum pronunciare dignaretur, postulaverat. Ea propter Adrianus Prædecessor hujusmodi, considerans quod in eadem Canonizatione non permissurus esset Deus ipsum errare, qui omnia in ea quomodolibet requisita observata fuisse cognoverat, & observari fecerat, prout observaverat, sub data videlicet pridie Kalen. Junii, Pontificatus sui anno primo de eorumdem Fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, omniumque Prælatorum in Romana Curia existentium unanimi consensu, & maturo consilio, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisus, Beatæ memoriæ Antoninum Floren. Sacræ Theologiæ professorem ex gremio Sacri Ordinis Prædicatorum, & ex officio Vicariatus Generalis Congregationis Thusciæ regularis observantiæ hujusmodi, in Archiepiscopum Floren. assumptum, Sanctum esse, & aliorum Sanctorum Dei Cathalogo adscribendum, & aggregandum fore, ac fideliter firmiterque teneri debere decrevit, ipsumque Sanctorum Confessorum, & Doctorum, quos sancta Dei venerabatur Ecclesia, consortio solemniter adscripsit, aggregavitque, ac eum tamquam Sanctum, publice, privatimque colendum esse declaravit, ac voluit.

Festumque ipsius die secūda Maii celebrari jussit.

§.32. Statuitque, & mandavit universis venerabilibus fratribus nostris tunc suis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis dictorum, ac Patriarchalium, Metro-

Metropolitan. , & Cathedralium Ecclesiarum, Capitulis, & quorumvis Ordinum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium professoribus, nec non quibuscumque Ecclesiasticis personis, ut Festum ipsius Sancti Antonini, secunda die mensis Maii, qua die nexu carnis soluta ejus anima preciosa Cœlos ascenderat, singulis annis solemniter, & devote celebrarent, divinum Officium veluti pro uno Confessore Pontifice, & Doctore, tam publice, quam privatim, prout contingeret, persolvendum. Dilectis vero filiis fratribus dicti Ordinis Prædicatorum hujusmodi Officium sub duplici festo, & majori, cum octavis, eo modo, quo aliorum dicti Ordinis Prædicatorum Sanctorum celebrare festo, tam in die, quam in octavis consueverant, etiam in vacantiis feriarum hebdomadalium in Provincia juxta consuetudinem Ordinis præfati celebrandi concessit facultatem.

Decantato postea hymno *Te Deum laudamus*&c Orationem propriam de ipso S. Antonino recitavit, & Missam tunc currentem de Dominica Trinitatis celebravit.

§.33. Quibus debite peractis, inchoatoque per eumdem Adrianum Prædecessorem, & decantato, ac ad finem usque a cantoribus prosecuto hymno *Te Deum laudamus*; In illius etiam fine Cardinali Diacono in cantu dicente, *Ora pro nobis B. Antonine*; A choroque responso. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi*. Ipse Adrianus Prædecessor illico propriam orationem de eodem Sancto alta voce decantavit, quæ talis est, videlicet. *Gregem tuum quæsumus Pastor æterne custodi, & quos Beati præsidis Antonini a te virginitatis, & pietatis speciali prærogativa dotati, doctrina salutis illustras, ejusdem etiam semper tuere præsidiis. Per Dominum nostrum Jesum Christum &c.* Deinde vero a dicto Choro responso. *Amen*. Solemnem illic Missam idem Adrianus Prædecessor celebravit de dicta tunc currente Dominica Trinitatis, collectas singulas sub una conclusione terminans, additis etiam prædicta, ceterisque specialibus ejusdem Sancti Antonini collectis immediate sequentibus.

Secreta.

§.34. *Munera, quæ in salutiferæ passionis Filii tui memoriam sacrificantes offerimus, quæsumus, ut Beato Antonino Confessore tuo, atque Pontifice assistente nobis ad salutem provenire concedas. Per eumdem Dominum nostrum Jesum Christum* &c. Deinde vero post communionem subjunxit, dicens:

Oratio post communioné.

§.35. *Quæsumus Domine Deus noster, ut cœlesti, & admirabili Sacramento salutis nostræ refecti, Beati Antistitis Antonini Confessoris tui auxiliis semper adjuti, & abstrahamur a noxiis, & ad salutaria dirigamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum* &c. cum simili conclusione: & ita Missam ipsam ad finem usque, cum solitis cœremoniis juxta ordinarium Apostolicum illuc debite terminavit.

Indulgentiam illic assistentibus, & futuræ S Antonini translationi intervenientibus cōcessit.

§.36. Indulgentiamque plenariam omnibus officio hujusmodi tunc assistentibus devote concessit. Quam etiam plenariam Indulgentiam similiter, omnibus, & singulis fidelibus in die, qua contingeret Translatio fieri Sacri Corporis ejusdem Beatissimi Antonini de loco, ubi humiliter tunc jacebat in terra in Ecclesia S. Marci Floren. Ordinis Prædicatorum, ad eminentiorem, & honorabiliorem locum per Fratres dictæ Ecclesiæ, in eadem Sancti Marci Ecclesia, ad honorem, & laudem Dei, & ipsius Sancti convenientibus, & manus adjutrices porrigentibus, tam pro se ipsis viventibus, quam pro defunctis, & absentibus, seu infirmis, aut corporaliter accedere impeditis, mittentibus pro ea consequenda ad dictam Ecclesiam eleemosynam a primis vesperis translationis ipsius, & deinde per totam octavam ejusdem pro una vice tantummodo duraturam, volens, ut ad effectum prædictæ Indulgentiæ consequendæ; tam Prior domus ipsius Ecclesiæ S. Marci, quam alii duodecim Fratres per eumdem ibidem Priorem deputandi, possent absolvere omnes confitentes ab omnibus casibus, & censuris, a quibus de jure Episcopi, & Diœcesani poterant, & vota similiter commutare. Ac etiam in loco sepulturæ ejusdem Sancti Antonini, in depositionis suæ die videlicet secunda Maii hujusmodi perpetuo duraturam, quadraginta annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam annuatim condonavit.

Adrianus tamen obiit, literis non expeditis, quas hic modo Pōtifex expediri mandat.

§.37. Ne autem de Canonizatione, decreto, adscriptione, aggregatione, declaratione, voluntate, statuto, mandato, concessionibus, & condonatione prædictis pro eo quod super illis ipsius Adriani Prædecessoris literæ, ejus superveniente obitu confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, volumus & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quod Canonizatio, quam tam Communitatis dictę Civitatis Floren. quam nostris, qui eisdem Ecclesiæ Florentinæ præeramus impensis, summo desiderio, ac diligentia fieri procuramus, ac decretum, adscriptio, aggregatio, declaratio, voluntas, statutum, mandatum, concessiones, & condonatio prædictæ, perinde a dicta die pridie Kalen Junii suum debitum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Adriani Prædecessoris literæ sub ejusdem diei data confectæ fuissent, & prout superius enarratur. Quodque præsentes literæ ad probandum plene Canonizationem, decretum, adscriptionem, aggregationem, declarationem, voluntatem, statutum, mandatum, concessiones, & condonationem Adriani Prædecessoris hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Easque solemniter publicari jubet.

§.38. Nos enim omnes & singulos in dignitate constitutos, in virtute sanctæ obedientiæ requirimus, & monemus, quatenus universis Clericis, & Populis suarum Civitatum, & Diœc., & Parochialium, præsentes nostras literas solemniter publicantes, eosdem hortentur, ut Deus ipse, a quo bona cuncta procedunt, ipsius Sancti Doctoris, & Confessoris Antonini meritis, & precibus exoratus, militantem Ecclesiam, Apostolicam Fidem, & cunctos Christifideles, a Paganorum, & aliorum Infidelium, & Hæreti-

reticorum tueatur incursibus, & a periculis semper protegat, atque defendat, ac illam, quam nobis mundus dare non potest pacem, hostium omnium sublata formidine, firma cum tranquillitate concedat. Utque post hujus vitæ militiam, depositumque Pastoralis officii ministerium una cum grege nobis credito, ad sempiterna tandem gaudia pervenire mereamur.

Earum transumptis credi præcipit. §.39. Demum quia difficile foret &c.

Sanctio pœnalis. Nulli ergo.

D.P. An.I. 26. Novemb. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimotertio, VI. Kalen. Decembr. Pontificatus nostri anno primo.

II.

Gratiæ, immunitates, & privilegia Abbatis Conventus Fratrum S. Antonii Viennen. Ordinis S. Augustini, ex Constitutione Leonis X.

Privilegia hujus Ordinis vide Tom.III.Par.II. in Constit.XI. Bonif.VIII. In dispositione *fol.*86.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. RAtioni congruit & convenit honestati, ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu, literæ Apostolicæ desuper confectæ non fuerint, suum sortiantur effectum.

Leo X. & ante eum. §.1. Dudum siquidem fel. recordat. Leoni Papæ X. Prædecessori nostro pro parte dilecti filii Theodori Abbatis Monasterii S. Antonii de S. Antonio ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinen. Ordinis S. Augustini, Viennen. Diœcesis exposito, quod licet alias præfatum Monasterium, in quo corpus ejusdem gloriosi S. Antonii requiescebat, & ad quod multi Christifideles Altissimo, & eidem S. Antonio vota sua reddituri in dies conveniebant, per olim Francorum Regem, necnon Præceptoriæ, domus, & alia loca Religionis ipsius S. Antonii a primæva eorum institutione, aliorum Christifidelium eleemosynis fundata extitissent, & quasi nulla alia bona immobilia haberent, fructusque, redditus, & proventus domorum Religionis hujusmodi, seu illarum Præceptoriarum etiam generalium, in quæstuis quæ per Religiosos ipsius Religionis, seu ab eis deputatos nuncios quæstores pro tempore per diversa loca fiebant, & eleemosynis, quæ in dies a Christifidelibus erogabantur, consisten. incerti existerent, ac potissime in ipso Monasterio sancti Antonii, & aliis Præceptoriis, domibus, & locis prædictis, seu illorum Hospitalibus, ex bonis & quæstuis, ac eleemosynis hujusmodi jugis, & indefessa hospitalitas observaretur, pauperes horrendo morbo S. Antonii nuncupato laborantes, & languentes, & aliæ miserabiles personæ undique confluentes alerentur, vestirentur, & gubernarentur ac peregrini reciperentur, & quamplura caritatis opera ejusdem Sancti Antonii contemplatione exercerent.

Callistus II. §.2. Et etiam alias piæ mem. Callistus Secundus, qui singulari devotione ductus ad Monasterium ipsum se personaliter conferens, illius Ecclesiam consecraverat.

Urb.IV.Gregor.X.Ben.XI Nicol.IV. & Mart.V.Callist.III. Pius II.Sixtus IV. Alex. VI. & Jul.II. & alii Pôtifices plurima privilegia & præsertim quæstuandi pro manutentione hospitalium concesserunt. §.3. Ac Urbanus Quartus, Gregorius X., Benedictus XI., Nicolaus IV., Martinus V., qui ex Concilio Constantien.Romam rediens ipsum Monasterium visitaverat.Callistus III., Pius II., Sixtus IV., Alexander VI., & Julius etiam II., ac alii Romani Pontifices etiam Prædecessores nostri, tunc sui ad plenum informati, & animo revolventes Religionem ipsam hospitalitate continua onustam, & eidem Religioni in hospitalitate hujusmodi servanda, & utriusque sexus illius personis manutenen. ingentia onera incumbere, quæ Abbas Monasterii S. Antonii, & Præceptores Religionis hujusmodi absque quęstuis, & eleemosynis prædictis, subire, & manutenere non poterant, sed loca religionis & hospitalitatem hujusmodi deserere, & ab innumeris, quæ in ipsis locis celebrari & exerceri consueverant, divinorum celebrationibus, & pietatis operibus cessare, victumque vagando, & mendicando miserabiliter quærere cogerentur, Monasterio, & Religioni Sancti Antonii hujusmodi, ac ejusdem Monasterii pro tempore existenti Abbati, & dilectis filiis Conventui, ac Præceptoribus, & aliis ipsius Religionis personis, domibus, & locis quamplura & diversa privilegia, præeminentias, facultates, indulgentias, concessiones etiam quæstuandi, & quæstuas fieri, ac percipi mandandi, necnon gratias, & indulta concessissent.

Sixtus IV. decrevit beneficia Ord.S.Antonii ejus tãtum regulam professis conferri posse, sed eam non posui, uti hic sufficienter relatam. §.4. Et Sixtus, ac nonnulli alii ex Prædecessoribus hujusmodi, quod Præceptoriæ, & alia beneficia dictæ Religionis quibusvis aliis, quam dictum Ordinem expresse professis, ac de Regis Francorum pro tempore existentis, expresso consensu non commendarentur, statuissent, ac prohibuissent.

Nonnulli ex d.d.Pont. gratias d. Ordinis præservarunt, etiam si aliorum privilegia suspenderint. §.5. Nonnullique ipsorum Prædecessorum, interdum indulgentias, & privilegia, aliis Ordinibus etiam exemptis, concessas & concessa consideratione vel causa aliqua, etiam intuitu cruciatæ contra infideles, aut spoliorum & damnorum pro fide catholica illatorum, seu Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & aliarum Ecclesiarum, aut piorum locorum fabricarum suspendendo, Religionem S. Antonii hujusmodi illæsam præservavissent.

Exemptamque a solutione impositionum esse voluerunt. §.6. Eamque a quibusvis impositionibus, Apostolica vel ordinaria, aut alia auctoritate quacumque ratione impositis, necnon decimis, oneribus, & aliis gravaminibus & solutionibus exemissent.

Legata etiam piis locis Sancti Antonii relicta, d. Religionis esse declaraverunt. §.7. Ac quod oblationes, & alia pia relicta, vota, & bona, quæ in Capellis, Oratoriis, Hospitalibus ecclesiasticis beneficiis, & aliis piis locis, sub ipsius Sancti Antonii invocatione pro tempore offerentur, pie largirentur, ut Religionis ejusdem Sancti Antonii essent & esse censerentur, declaravissent.

Privilegiisque d Ordinis derogari prohibuerunt.

§.8. Necnon privilegiis, Ordini, Religioni, per eosdem Prædecessores, & Sedem Apostolicam concessis, etiam prætextu clausulæ in supplicationibus apponi solitæ, videlicet, cum derogatione privilegiorum, & indultorum Religioni Sancti Antonii concessorum in literis latissime extendenda minime derogari posse forsan voluisset.

Leo X. supradicta approbavit &c.

§.9. Et idem Leo Prædecessor voluisset, privilegiaque ipsa approbavisset, prout in diversis Prædecessorum prædictorum desuper confectis literis plenius contineri dicebatur, & ut a nonnullis asserebatur, alias antequam supplicationes, Religionem hujusmodi concernen. eisdem Prædecessoribus porrigerentur, per Protectores ipsius Ordinis tunc existentes, an Ordini & illius privilegiis hujusmodi contrariarentur inspici, & si contrariæ essent, lacerari consuevissent.

Sed præfata privilegia de facto non servabantur, & Ordo S. Antonii multa danna patiebatur.

§.10. Nihilominus causantibus sinistris eventibus, aut hominum malitia, & pullulante cupiditate, vel alias a certis annis tunc citra, Religionis hujusmodi sic exemptæ tot annis illæsa privilegia, immunitates, indulgentiæ, & indulta, prætextu Cruciatarum, ac fabricarum dictæ Basilicæ, & aliarum Ecclesiarum fore annuatim, suspensa, moderata, & modificata, ac Abbas, Conventus, & personæ Religionis hujusmodi, nedum ratione bonorum illius immobilium, sed etiam mobilium & quæstuarum, eleemosynarum per illius religiosos, aut ab eadem deputatos fieri solitarum, & decimarum, & impositionum, solutionum, sub diversis censuris, & pœnis compulsi, & quod deterius erat, privilegia hujusmodi, in genere, & in specie, importunitate vel præoccupatione revocata, ac nonnulla bona immobilia & quæstuæ, ac beneficia ad ipsam Religionem spectantia ab illis Præceptoriis, & Hospitalibus dismembrata, ac aliis beneficiis, absque Abbatis præfati consensu, applicata & unita, ac forsan in alia beneficia erecta fuerant, ipsaque bona immobilia, quæstuæ, & beneficia etiam absque aliqua recognitione ipsius Abbatis tamquam applicata, & unita, ac erecta, & præscripta a diversis Communitatibus, seu personis, ecclesiasticis & sæcularibus detinebantur, & nonnullarum Ecclesiarum Capitula, necnon locorum Communitates, & earumdem Communitatum particulares, ac aliæ sæculares, & regulares personæ, quæ pias eleemosynas, & oblationes ad honorem ejusdem sancti Antonii Religioni hujusmodi elargiri, & facere consueverant, illas tunc facere minime curabant, ac contra privilegia & indulta prædicta per longissima tempora inviolabiliter observata, nonnulli locorum Ordinarii, Cathedraliumque & Collegiatarum Canonici, necnon Parochialium Ecclesiarum Rectores, suarum conscientiarum prodigi, medietatem, aut aliquam partem quæstuarum, eleemosynarum prædictarum exigere, & literas licentiæ quæstuas hujusmodi faciendi, Religioni, seu eorum Nunciis præfatis denegare non expavebant; nonnullique diversorum aliorum Ordinum, Ecclesiarum, & Hospitalium quæstores, prætextu quorumdam privilegiorum illis forsan tunc noviter concessorum, quæstuas nolis & campanellis sonantibus faciebant, ac sub ficto nomine, quod eidem Sancto Antonio offerebant, surripientes nolas seu campanas, porcis & aliis animalibus appendebant, & quod dolenter referendum erat, Communitates & aliæ personæ hujusmodi, certa Oratoria, Capellas, beneficia, ac forsan Hospitalia sub dicti S. Antonii nomine fieri, & in illis ejusdem S. Antonii figuram & imaginem depingi facien. Oratoria, & Hospitalia, ac beneficia ipsa, sub invocatione ejusdem sancti, Apostolica, seu Ordinaria auctoritate erigi procurabant, & illorum prætextu, eleemosynas, & alia pia relicta, quæ Religioni hujusmodi pro languidorum, & pauperum, in illis Hospitalibus degentium, necnon religiosorum, die noctuque in Monasterio, domibus, Præceptoriis, ac aliis locis dictæ Religionis Altissimo famulantium substentatione relinquebantur, de facto percipiebant, detinebant, occupabant, ac in damnabiles eorum usus convertebant, eisdemque Abbati, & Conventui, ac Religioni subjici recusabant, in animarum suarum periculum.

§.11. Propter quæ Religio hujusmodi eatenus gravem passa erat, & in dies patiebatur jacturam, ac in maximam lapsa erat, & dietim labebatur ruinam, & hospitalitas in Hospitalibus Religionis hujusmodi, prout consueverat, non observabatur, divinus cultus, ac Religionis hujusmodi facultates diminuebantur, religiosique & aliæ ipsius Religionis personæ, maximis necessitatibus circumveniebantur, & Religio hujusmodi ad nihilum reducebatur.

Et fere ad nihilum reducebatur.

§.12. Unde pro parte dicti Theodori Abbatis, qui paulo ante apud Sedem Apostolicam constitutus asseverat, se etiam ad id assiduis querelis Præceptorum, & Religiosorum dictæ Religionis, ac in illius Hospitalibus degentium, utriusque sexus languidorum, & aliarum miserabilium personarum excitatum, cui Leoni Prædecessori fuit humiliter supplicatum, ut privilegia, præeminentias, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, facultates, indulgentias, concessiones & indulta prædicta, approbare, & innovare, alias super eis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Abbas igitur dicti Ordinis, prædictorum privilegiorum & gratiarum innovationem & confirmationem a prædicto Leone X petierat.

§.13. Idem Leo Prædecessor, qui ad sacrum Apostolatus ministerium, divina disponente clementia evocatus, Monasteriorum, & aliorum piorum locorum, omnium suæ curæ commissorum necessitates, paterna consideratione pensabat, & ut illis, ac personis in eis sub suavi Religionis jugo Altissimo famulantibus, & ad ea hospitalitatis causa divertentibus, opportuna in suis necessitatibus subsidia correspondērent, ac eorum conservatio, quies, & augmentum provenirent, opem & operam, quantum sibi ex alto concedebatur, favorabiliter adhibe-

Qui Leo ea innovavit, & approbavit.

adhibebat, & illa, quæ propterea per Prædecessores suos Romanos Pontifices, provida deliberatione concessa comperiebat, ut firmius & illibata servarentur, libenter approbabat, ac de novo concedebat, aliasque provisiones congruas desuper adjiciebat, prout etiam Catholicorum Principum exposcebat devotio, & id conspiciebat in Domino salubriter expedire; quique Religionem hujusmodi S. Antonii, in visceribus gerebat caritatis, & illam non dum conservari, sed in melius dirigi suis potissime temporibus sinceris desiderabat affectibus, præfatum Theodorum Abbatem, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existebat, ad effectum infrascriptorum dumtaxat consequendum absolutus, & absolutum fore censeretur, hujusmodi supplicationibus inclinati, considerationes etiam carissimorum in Christo filiorum nostrorum, tunc suorum, Caroli in Imperatorem electi Romanum, & Hispaniarum Catholici, necnon qui dicti Monasterii fundator, & protector existebat, Francisci Francorum Christianissimi Regum eidem Leoni Prædecessori desuper, per eorum literas humiliter supplicantium, sub datis videlicet, IV. Non. Octob. Pontif. sui anno nono, omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, facultates, indulgentias, concessiones, gratias, indulta, Monasterio, Religioni, Abbatiæ, Conventui, & personis prædictis, per præfatos & quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, tunc suos, concessa, & singulas ipsorum Prædecessorum, & suas desuper confectas literas, & in eis contenta quæcumque, auctoritate Apostolica approbavit & innovavit, ac ea omnia & singula, prout per prædictos Prædecessores concessa fuerunt, de novo, ita quod Abbas, & Conventus, necnon Præceptores, & personæ præfatæ, privilegiis, quibus tempore Sixti, & Innocentii, ac Alexandri & aliorum Prædecessorum præfatorum uti poterant, & utebantur, etiam in Urbe, & Curia Romana, libere & licite uti possent, concessit, illaque robur perpetuæ firmitatis obtinere, & inviolabiliter observari debere.

Eisque nonnisi certa hic data forma observata, derogari posse decrevit.

§.14. Necnon de cetero perpetuis futuris temporibus, singulas Prædecessorum hujusmodi, ac supra, & infra scriptas conficiendas literas, necnon privilegia, immunitates, indulgentias, prærogativas, facultates, exemptiones, concessiones, gratias, indulta & alia in eisdem literas contenta, sub literis per eumdem Leonem Predecessorem, alias venerabili fratri nostro, tunc suo moderno Episcopo Melden. super suspensione & modificatione indulgentiarum, ac privilegiorum dictæ Religionis Sancti Antonii, sub dat. videlicet duodecimo Kalendas Septembris, dicti Pontificatus anno septimo, ultimo concessis, & aliis quibuscumque etiam quæ per Leonem, & alios Prædecessores hujusmodi, etiam contemplatione Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe prædicta, a quarta feria cinerum fieri consueverant, revocationibus, suspensionibus, modificationibus, generalibus vel specialibus; etiam si in specie, de Religione Sancti Antonii hujusmodi specialis nominata, & expressa mentio fieret, etiam si subsidium sanctæ Cruciatæ, contra Infideles, aut dictæ Basilicæ, necnon aliarum etiam Patriarchalium, Cathedralium, vel aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum, ac aliorum quorumcumque piorum locorum, ac occasione damnorum, etiam per Infideles illatorum, & bonorum oblatorum, aut in recompensam laborum Romano Pontifici, & Sedi Apostolicæ, etiam contra dictos Infideles impensorum, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, & alias qualitercumque efficacissimis & insolitis eatenus factis, & in posterum faciendis minime comprehendi, posse, neque debere, sed ab aliis semper excepta, ac quoties hujusmodi suspensiones, revocationes, & modificationes emanarent, toties, quoties in pristinum, & eum, in quo antequam illæ emanassent, erant statum, restitutæ, repositæ, & plenarie reintegratæ essent; & si illa per Leonem Prædecessorem, aut ejus successores Romanos Pontifices pro tempore existentes, importunitate, aut etiam motu simili, vel alias revocari, suspendi, aut modificari contingeret, revocationes, suspensiones, & modificationes hujusmodi, nisi ille de consilio Venerabilium S. R. E. Cardinalium, tunc & pro tempore existentium, consistorialiter habito, & cum trina intimatione per literas Apostolicas sub plumbo, ita ut semper & qualibet vice trimester intercederet, eisdem Carolo electo, & Francisco Regi, ac aliis Romanorum Imperatoribus, sive in Imperatores electis, ac Francorum Regibus, & eorum successoribus pro tempore existentibus facienda, ac eorum per diversas literas ipsorum propriis manibus subscriptas, & parvis eorumdem sigillis munitas, & non alias aliter nec alio modo, expresso accedente consensu fierent suffragari; nec privilegiis, indultis, & literis Apostolicis dicto Ordini concessis, prætextu quarumcumque specialium clausularum, præsertim illius in supplicationibus per Leonem Prædecessorem, & ejus successores Romanos Pontifices pro tempore existentes hujusmodi, aut de eorum mandato eatenus signatis, & pro tempore signandis, videlicet dum derogatione privilegiorum, indultorum, & literarum Apostolicarum latissime extenden. in supplicationibus apponi solitæ, etiam si in supplicationibus ipsis de Sixti, & aliorum, etiam ipsius Leonis Prædecessorum privilegiis, ac Religione hujusmodi mentio fieret, non operari; necnon prædicto Sixti privilegio derogatum non censeri, neque vigore dictæ clausulæ in eisdem supplicationibus apponi solitæ debuisse, neque posse in literis Apostolicis

Apostolicis, tam per Cancellariam, quam Cameram Apostolicam, expeditis & expediendis ad dictum privilegium Sixti Prædecessoris extendi, nisi in dictis supplicationibus fieret specialis & specifica mentio dicti privilegii, necnon Regis, ad cujus instantiam concessum fuisset, literasque Apostolicas desuper etiam per Cameram Apostolicam expeditas, seu in futurum expediendas illis pro quibus vigore dictarum supplicationum, & illorum sumptorum expeditæ fuissent, seu in futurum expedirentur, non suffragari posse, neque debere, illasque ipsius Leonis Prædecessoris, & ejus successorum hujusmodi intentionis defectu carere, & pro cassis, irritis, & non legitime expeditis haberentur, & ad dictam Cameram, seu Cancellariam corrigendæ remitterentur, ipsasque super supra, & infrascriptas conficiendas literas vim contractus, & indissolubilis obligationis inter eumdem Leonem Prædecessorem, & Sedem prædictam, ac Franciscum Regem, & ejus successores, necnon Theodorum, & pro tempore existen. Abbatem præfatos obtinere. Et sic per quoscumque Judices Ecclesiasticos, & Seculares etiam S.R.E. Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, in eadem Curia, vel extra eam, in quibusvis causis & instantiis sententiari, decidi, judicari, & interpretari debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, ac quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decrevit & declaravit.

Et quæstuandi facultatem iterato concessit.

§.15. Et nihilominus ut necessitatibus dictæ Religionis commodius provideretur, quod deinceps perpetuis futuris temporibus liceret religiosis dictę Religionis, & aliis personis ab eis, ut prius deputatis, quæstuas, vota, eleemosynas, pia relicta & alia etiam Confraternitatum pia suffragia, quæ in dicti S.Antonii honorem fierent, in quibuscumque Regnis, Ducatibus, Communitatibus, & aliis etiam Imperatoris dominii, ac Dioecesis, etiam in Urbe & Curia prædictis, Ordinariorum locorum, & quorumcumque aliorum licentia petita, licet non obtenta, facere; ac Ordinarii locorum, & aliæ personæ, ad quos pertinere dignosceretur, literas, seu mandata licentiæ quæstuandi hujusmodi nullis, nisi a præfato Theodoro, & tempore existen. Abbate dicti Monasterii, & Generali Capitulo ejusdem Religionis Sancti Antonii per eorum literas paten. specialiter deputatis, concederent, ac illa ipsis deputatis absque ea, quam contra dicta privilegia, & indulta exigere solebant pecuniarum exactione, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac aliis censuris, & pœnis in dictis privilegiis desuper concessis, contentis concedere tenerentur, nec ultra unum florenum pro dictis literis & mandatis, juxta privilegia prædicta percipere possent; & si quid ultra percepissent, ad restitutionem ejus Religiosis, & deputatis præfatis faciendam, sub anathematis pœna tenerentur.

Exemptionémque a decimis & aliis impositionibus elargitus est. Ad hoc habes etiam Bullam Bonif. VIII. cit. in rub.

§.16. Quodque Abbas Monasteriis, & Præceptores, & aliæ religiosæ personæ Religionis hujusmodi, etiam in Urbe & Curia hujusmodi occasione quæstuarum, votorum, eleemosynarum, relictorum, Confraternitatum, & aliorum piorum suffragiorum, & quorumcumque bonorum mobilium & immobilium, ad solutionem alicujus decimæ, subsidii, aut alterius impositionis talliarum, gabellarum, jucundorum adventuum, etiam Imperatorum, Regum, Legatorum etiam de latere, seu Nunciorum Sedis prædictæ, etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & aliorum quorumcumque Prælatorum Ecclesiasticorum, quavis etiam Apostolica, vel alia quavis auctoritate impositis, seu imponendis minime tenerentur, nec ad id compelli, aut propterea interdici, suspendi, vel excommunicari, aggravari, reaggravari, & beneficiis suis privari possent.

Supplicationes gratiam vel justitiam concernentes, circa negocia, & causas Ordinis S. Antonii nonnisi certa hic data forma expediri posse decrevit.

§.17. Quodque de cetero, etiam perpetuis futuris temporibus supplicationem, tam gratiam, quam justitiam, & alia negocia dictæ Religionis concernentia, aut impetrationes beneficiorum, seu Præceptoriarum dicti Ordinis, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi consistentium continentes, per ipsum Leonem Prædecessorem, & pro tempore existentem Romanum Pontificem, seu de eorum mandato non signarentur, aut per Referendarios pro tempore existen. non referendarentur, sed nunc ei pro tempore existenti dictæ Religionis Protectori mandarentur, & ipse Protector supplicationes hujusmodi, si dictæ Religioni præjudicare non cognosceret, manu sua signaret, & Leoni Prædecessori, vel pro tempore existenti Roman. Pontif., aut Cardinali, seu alteri curam Signaturæ habenti signandas remitteret, & quæcumque gratiæ eidem Religioni præjudicantes, absque manu dicti Protectoris de cetero concedendæ, subreptionis, & obreptionis vitio subiacerent, nulliusque roboris, vel momenti existerent.

Beneficia dicti Ordinis ejus tantum religiosis conferri voluit.

§.18. Ac quod Religionis hujusmodi consisten. Præceptoriæ, & alia beneficia, etiam in Urbe, & curia hujusmodi nullis nisi dictum Ordinem expresse professis, ac de expresso consensu Regis Francorum, ac Abbatis pro tempore existentium prædictorum, per Leonem Prædecessorem, aut successores suos hujusmodi, necnon Sedis prædictæ Legatos etiam de Latere, & Nuncios legatorum de latere potestate fungentes, etiam ad tempus commendari, aut in administrationem dari possent, & si commendas de illis per Leonem Prædecessorem, aut successores suos Legatos, & Nuncios hujusmodi fieri contingeret, commendæ hujusmodi defectu intentionis Leonis Prædecessoris, & successorum eorumdem carerent, literæque desuper pro tempore confectæ nullæ, irritæ, & invalidæ existerent.

Capellas & Oratoria, ac pia loca omnia sub invocatione S. Antonii constructa & cõstruẽda, Abbati S. Antonii subjicit.

§.19. Ac quod Hospitalia, Cappellæ, Oratoria, Beneficia, & alia pia loca, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, seu aliis quibuscumque terris, dominiis, & locis, sub dicti S. Antonii invocatione fundata, constructa, ædificata, & erecta, & quæ in posterum perpetuis futuris temporibus fundari, construi, ædificari, & erigi contingeret, cum

cum eorum applicationibus, appropriationibus, unionibus, annexionibus, & incorporationibus, factis, & deinceps faciendis, ad Abbatem, & Religionem hujusmodi spectarent & pertinerent, illis quo subiicerentur, & subjecta existerent, & a dicto Monasterio dependerent, illaque per ejusdem Religionis Canonicos, & Religiosos, non autem per alios, ecclesiasticos & sæculares, etiam oppidorum, locorum, & villarum, & communitatum personas, nisi de Abbatis, & Conventus prædictorum expresso consensu, regi, & gubernari deberent, & in signum recognitionis superioritatum hujusmodi de aliquo annuo rationabili canone, seu censu per eosdem Abbatem & Conventum, ac Definitores generalis Capituli hujusmodi imponendo, & eis singulis annis persolvendo respondere deberent & tenerentur; ac in eventum rebellionis, aut non subjectionis, ac remissionis singulares Communitatum, & aliæ personæ hujusmodi, majoris excommunicationis sententia per Leonem Prædecessorem, & ejus successores præfatos innodatæ, earumque Ecclesiæ interdictæ essent, & esse censerentur; nec ab hujusmodi majori excommunicatione per Leonem Prædecessorem, aut successores prædictos absolvi, aut interdicta ipsa relaxari possent, nisi ad id, Abbatis & Conventus prædictis expressis per eorum patentes literas accederet assensus; liceretque Theodoro & pro tempore existenti Abbati & Conventui, necnon Præceptoribus hujusmodi, beneficia, Oratoria, Hospitalia, & alia loca, sub nomine ejusdem S. Antonii pro tempore, etiam in Urbe & Curia prædictis, fundata, & dotata, quæ eidem Theodoro, & pro tempore existenti dicti Monasterii Abbati, & Conventui, ac Præceptoribus hujusmodi obedire, seu subiici, aut annuam responsionem solvere recusare contingerit, solo æquare, aut demoliri, & imagines a parietibus delere, seu per easdem Communitates, & alias personas, ecclesiasticas & sæculares, solo æquari & demoliri, ac imagines hujusmodi deleri, sub excommunicationis latæ sententiæ, interdicti, ac aliis censuris, & pœnis, etiam cum invocatione auxilii brachii sæcularis facere.

Eleemosynas nolis sonantibus colligere, & nolas animalibus appendere posse d.Ordini tantummodo permisit.

§.20. Quodque etiam deinceps perpetuis futuris temporibus, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, nullis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis forent, nisi dictæ Religionis Religiosis, aut ab eis deputatis procuratoribus, seu nunciis, sub eadem excommunicationis latæ sententiæ, & vigintiquinque ducatorum auri de Camera, Cameræ Apostolicæ applicandorum pœnis, liceret quæstuas hujusmodi facere, ac vota, legata, eleemosynas, oblationes, & alia pia suffragia qualitercumque donata, seu donanda petere, quærere, exigere, colligere, aut recipere nolis, seu campanis sonantibus, aut per sonum nolarum, seu campanellarum hujusmodi, nec campanellas seu nolas, porcis, & aliis animalibus quomodocumque nuncuparentur, appendere, seu appendi facere, auctoritate Apostolica prædicta statuit & ordinavit.

Uniones & suppressiones beneficiorum dicti Ordinis prohibet, & annullat.

§.21. Et insuper quascumque uniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, applicationes, erectiones, & institutiones factas, ac tunc, prout eodem die, & e contra, perpetuis futuris temporibus faciendas, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, absque Abbatis & Conventus, ac Capituli generalis, seu Definitorum prædictorum expresso consensu, de Præceptoriis, beneficiis, Hospitalibus, Oratoriis, Confraternitatibus, & aliis bonis, ad dictam Religionem Sancti Antonii quomodolibet spectan. & pertinentibus, aut quocumque titulo spectarent, & pertinerent, Apostolica auctoritate prædicta, revocavit, cassavit, irritavit, & annullavit; ac Præceptorias, Hospitalia, Oratoria, Beneficia, Confraternitates, quæstuas, & vota prædicta, in pristinum & eum, in quo antequam hujusmodi uniones, annexiones, incorporationes, suspensiones, applicationes, erectiones, & institutiones fierent, erant statum, restituit, reposuit, & plenarie reintegravit; necnon uniones, annexiones incorporationes, suppressiones, applicationes, approbationes, erectiones, & institutiones prædictas, nullas, irritas, cassas, & inanes, illarumque prætextu, quæstuas, & alia bona mobilia hujusmodi præscripta non esse, neque præscribi posse, neque debuisse, locum cuicumque præscriptioni contra eamdem Religionem, & illius bona, non esse, neque in futurum fore; liceretque deinceps Theodoro, & pro tempore existenti Abbati, & Conventui, ac Præceptoribus præfatis, bona prædicta, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi recuperare, ac illorum corporalem possessionem apprehendere, & apprehensam continuare; dictasque uniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, applicationes, & approbationes, ac Oratoriorum, & Capellarum, Imaginum, & Hospitalium sub invocatione dicti Sancti Antonii erectiones, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, absque Abbatis & Conventus, ac Capituli prædictorum consensu, per Leonem Prædecessorem, & ejus successores præfatos, seu eorum & dictæ Sedis Legatos, aut locorum Ordinarios hujusmodi, fieri non posse, neque debere; & si quæ fierent illas concessas, irritas & inanes existere, etiam decrevit.

Ordinemque S.Antonii super prædictis molestari interdixit.

§.22. Districtius inhibens, omnibus & singulis Commissariis, etiam Fabricæ dictæ Basilicæ, ac quibusvis aliis Nunciis Apostolicis, & aliis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existen. & quacumque auctoritate, etiam Apostolica, vel mundana, etiam contra exemptos, & eorum privilegia tunc fungentibus & functuris, necnon quibusvis sæcularibus, & quorumcumque Ordinum etiam Mendicantium, etiam de observantia nuncupatorum regularibus personis, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, tunc

tunc & pro tempore existen. ne Abbatem & Conventum Monasterii, ac Præceptores, & personas Religionis hujusmodi, directe, vel indirecte, quovis quæsito colore, vel ingenio, sub dicta excommunicationis latæ sententiæ, & aliis etiam pecuniariis censuriis & pœnis, arbitrio pro tempore existen. dicti Monasterii Abbatis, moderandis, & Cameræ Apostolicæ, ac Religioni prædictis applican. ratione cujusvis decimæ, aut impositionis in dictis quæstuis, & bonis, etiam prætextu quarumcumque suspensionum molestarent, turbarent, inquietarent, seu molestari, turbari, inquietari facerent, aut permitterent; necnon omnibus locorum Ordinariis, & eorum officiariis, & aliis quibusvis ubilibet, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi constitutis personis, quacumque etiam Apostolica auctoritate fungentibus, ne literas quæstuandi cum campanellis, quorumvis Ordinum personis de cetero concederent, ac decernens ex tunc irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuscumque non obstantibus.

§.23. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Monasterii, & Ordinis prædicti, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, per prædictos, & quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, tunc suos, ac etiam ipsum Leonem Prædecessorem, & Sedem eamdem, etiam consistorialiter, etiam per viam legis, & statuti perpetui, ac stipulati contractus, etiam juramento vallati, etiam in favorem Cruciatæ, & Basilicæ prædictarum, & fidei Catholicæ, ac motu simili, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusvis efficacissimis, & insolitis etiam irritativis, & cassativis, revocativis, præservativis, mentis attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in contrarium quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda foret, & in eis cavaretur expresse, quod illis nullatenus derogari posset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, & forma in illis tradita observata inserti fuissent, eidem Leoni Prædecessori pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat, specialiter expresse derogavit, contrariis quibuscumque, aut si locorum Ordinariis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim a dicta esset Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possent, per literas Apostolicas non facien. plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Suarumque literarum trãsumptis idem Leo X. credi jussit.

§.24. Ceterum quia difficile erat super supra, & infrascriptis conficien. literis hujusmodi, ad singula quæque loca, in quibus de illis fides facienda esset, deferri, voluit idem Leo Prædecessor, & Apostolica auctoritate prædicta decrevit, earum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eamdem prorsus fidem, in judicio, & extra adhiberi debere, quæ eisdem originalibus literis adhiberetur, si præsentialiter essent exhibitæ, vel ostensæ.

Sed quia dictæ literæ ejus supervenieute obitu expeditæ non fuerunt, ideo hic Pontifex Clemens VII. a die datæ eorum validas esse decernit.

§.25. Ne autem de absolutione, approbatione, innovatione, concessione, decretis, declaratione, statuto, ordinatione, revocatione, cassatione, annullatione, restitutione, reintegratione, inhibitione, derogatione, & voluntate Leonis Prædecessoris hujusmodi, pro eo quod super illis ipsius Leonis Prædecessoris, ejus superveniente obitu, literæ non confectæ fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, ipseque Theodorus, & pro tempore existens dicti Monasterii Abbas, illorum frustrentur effectu, volumus, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quod absolutio, approbatio, innovatio, concessio, decreta, declaratio, ordinatio, revocatio, cassatio, irritatio, annullatio, restitutio, repositio, reintegratio, inhibitio, derogatio, & voluntas Leonis Prædecessoris hujusmodi, perinde a dicta die quarto nonas Octobris, suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Leonis Prædecessoris, sub ejusdem diei datis confectæ fuissent, prout superius enarratur.

Et hanc Bullam prædicta omnia sufficienter probare decernit.

§.26. Quodque præsentes literæ ad proban. plene absolutionem, approbationem, innovationem, concessionem, decreta, declarationem, statutum, ordinationem, revocationem, cassationem, irritationem, annullationem, restitutionem, repositionem, reintegrationem, inhibitionem, derogationem, & voluntatem Leonis Prædecessoris hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Exécutores prædictorum omnium deputat.

§.27. Quocirca universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac personis in dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel plures, aut eorum unus, per se, vel alium, seu alios, omnes, & singulas prædictas, & præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Theodori, & pro tempore existentis Abbatis, & Conventus, ac Præceptorum præfatorum desuper requisiti fuerint publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assisten. faciant auctoritate nostra, literas ipsas, ac privilegia præeminentias, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, facultates, concessiones, gratias, & indulta, ac alia in eis contenta hujusmodi, firmiter observari, ipsosque Abbatem,

batem, & Conventum, ac Præceptores, quæstores, & alios quos literæ ipse concernunt, illis pacifice gaudere, non permittentes illos, aut eorum aliquem desuper modo aliquo indebite molestari, aut impeditores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, & pœnas, ac alia in eis remedia appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis, servatis processibus, censuras, & pœnas prædictas quoties opus fuerit, aggravando, & reaggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, non obstantibus omnibus supradictis. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat.P. An.I. 26. Novemb. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo tertio, sexto Kal. Decembris Pont. nostri anno I.

III.

Institutio Collegii 60. virorum, ad curandam perfectionem Fabricæ Basilicæ S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, cum facultate deputandi Judicem ad cognitionem causarum interesse d. Fabricæ concernentium.

Ante hanc Bullam, Julius II. in sua Constit. XXVIII. Liquet. *Part.III. Tom.III. fol.*313. *& Leo X. amplas facultates Fabricæ Collegio dederunt in exigendis legatis piis, & incertis.*

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

SS.Petrus, & Paulus Apost. Romæ fidem Catholicam firmarunt. ADmonet nos suscepti cura regiminis, & auctoritas Pontificalis inducit, ut ad ea potissimum intendamus, per quæ gloriosi Principes terræ Petrus, & Paulus, qui primi evangelium Christi in Alma Urbe prædicarunt, in eaque, postquam Christianam Religionem fundarunt, & erexerunt, ac universum Orbem sacræ doctrinæ splendore, & miraculorum fama repleverunt, sancti martyrii coronam sub eodem persecutore, ac eadem die, eodemque loco susceperunt, eo majori veneratione a Christifidelibus colantur, quo majoribus meritis inter alios Apostolos excelluerunt. Quorum licet Salvator noster peculiarem curam semper habuerit, quippe qui, ut alia innumera omittantur; Petrum in fluctibus ambulantem, ne mergeretur, dextera sua erexit, Paulum vero tertio naufragantem, de profundo pelagi liberavit, ipsum tamen Petrum, cui claves Regni Cœlorum dedit, plenitudinem potestatis habere, aliorumque Apostolorum Principem esse voluit. Et propterea non convenit, Ecclesiam, seu Basilicam sub ejus nomine dedicatam, apud quam Palatium Apostolicum existit, & in qua super ipsius B. Petri Altari Romani Pontifices quolibet anno Missas Pontificales solemniter celebrare consueverunt, necessaria instauratione, ac reparatione carere, & ab illis, qui devotionis causa, ad eorumdem Apostolorum limina visitanda confluunt, quasi desertam, atque relictam conspici.

§.1. Sane considerantes quod in ipsa Urbe Roma, in qua Omnipotens primatum Ecclesiæ suæ sanctæ, statuit, atque firmavit, claræ memoriæ Constantinus, qui Monarchiam tenebat imperii, postquam a B. Silvestro per sancti baptismi sacramentum, veritatem fidei, & spem salutis æternæ suscipere meruit, in proprio Lateranensi Palatio Ecclesiam in honorem Salvatoris Mundi erexit, eorumdemque Apostolorum Basilicam pari prope forma, & magnitudine a fundamentis ædificavit, ac propriis humeris duodecim coperhinos terræ ex earum fundamentis exportavit, ac eas ipsas eadem die ab ipso Beato Silvestro consecrari obtinuit, aliaque multa mente revolventes, ad officium nostrum pertinere arbitramur, ut postquam fel. record. Julius Papa II. Prædecessor noster existimans quemadmodum ipse Petrus Apostolorum Princeps habetur, ita ejus Basilicam ædificii pulchritudine, & magnificentia, inter alias principatum obtinere debere, ipsam propterea demoliendam mandavit, ut longe ampliore, ac magis admirabili ædificio reficeretur, ac instauraretur. Constantinus Imperator eorum Ecclesias Romæ itidem ædificavit.

§.2. Nos qui ejusdem B. Petri Successores sumus, ipsumque peculiari devotione prosequi tenemur, quod ipse Julius Prædecessor morte præventus, successiveque Leo X., Adrianus VI. Romani Pontifices etiam Prædecessores nostri, variis causantibus impedimentis, perficere non potuerunt, id omni conatu, ac totis viribus nostris aggrediemur. Attendentes autem hoc sacrum, & sublime B. Petri templum non nostri, neque cujusque esse proprium, sed omnium Christianarum nationum commune, quando a Domino Deo, Deique Filio, ipsi Petro super omnes gentes potestas est data, ipseque, & Successores ejus Romani Pontifices pro salute omnium mediatores apud Dominum nostrum Jesum Christum esse debent, cogitavimus propterea Collegium unum LX. virorum Curialium quarumcumque nationum instituere, & ordinare, qui dictæ Basilicæ, favente Deo, reficiendæ diligentem curam habere debeant. Et cum singularum nationum in nostra Romana Curia degentium, Curiales digniores ex eis numerus LX. non excedentes ad hoc de mandato nostro elegerint; Nos ut exinde optatus subsequatur effectus, & Fabrica ipsius Basilicæ, cujus absolutionem sincero cordis affectu desideramus, prosperiores complectatur successus, ac suffragia pro eadem Fabrica, pia Christifidelium devotione eroganda, fideliter exigantur, & conserventur, necnon proventus illi in Fabricam ipsam, & non aliam causam debite convertantur, opportune providere volentes, ac quoscumque Præfectos officiales ad opus dictæ Fabricæ cujuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis fuerint, etiam si Pontificali dignitate, aut Cardinalatus, honore

Hic modo Pontifex, ut Ecclesia S. Petri Apostolorum Principis sit ceteris præstantior, erigit istud Collegium, ad illius Fabricæ perfectionem curandam.

honore præfulgeant, per dictos Prædecessores, & Nos, ac Sedem Apostolicam hactenus deputatos, ac omnes commissiones, & facultates eis desuper sub quacumque verborum forma factas, & concessas revocantes, ipsosque Præfectos, & officiales ab hujusmodi præfectione, & aliis officiis, & commissionibus alias eisdem specialiter, vel generaliter factis absolventes; Motu proprio, non ad aliquorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, unum Collegium Fabricæ Basilicæ Beati Petri nuncupandum, omnium Oratorum, Christianorum Regum, & Principum, Rerumque publicarum, ac ex singulis nationibus hujusmodi, ut præfertur, electorum, loco quorum pro tempore decedentium, vel se diutius absentantium, alii earumdem nationum similiter eligi possint, sic tamen quod dictum numerum LX. non excedant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium erigimus, & instituimus.

Illudque sibi soli subjicit.

§.3. Ac Collegium hujusmodi, & pro tempore existentes singulares personas ejusdem, ab omni superioritate, dominio, potestate, jurisdictione, & auctoritate quarumvis personarum, quacumque dignitate, & excellentia, etiam si Cardinalatus honore, & Legationis de latere officio, ac quavis facultate pro tempore fungentium, etiam ratione Archipresbyteratus dictæ Basilicæ, quoad omnia, & singula, quæ Fabricam hujusmodi concernunt, auctoritate, & tenore prædictis eximimus, & totaliter liberamus, ac sub nostra, & Sedis prædictæ suscipimus protectione, nobisque, & eidem Sedi, ita ut nullum alium quam Nos, & Successores nostros Romanos Pontifices in superiores recognoscere debeant, nullique alii in eos aliquam superioritatem, dominium, potestatem, jurisdictionem, aut auctoritatem quoquomodo exercere valeant, immediate subjicimus.

Collegio facultatem deputandi Judicem causarū d. Fabricæ, & alios Officiales, concedit.

§.4. Ipsisque Collegio omnimodam administrationem, curam, & directionem, ac omne regimen dictæ Fabricæ plenarie committimus, ac eisdem Collegio, ut de eorum gremio Officiales ad tempus per eos statuendum, tam ad specialem curam ipsius Fabricæ, ac quæcumque alia inferiora illam concernentia, quam etiam (dummodo ex dignioribus doctoribus, & clericis eligantur) ad justitiam ministrandum, qui juxta facultatem eis per eosdem Collegium tribuendam, contra debitores dictæ Fabricæ, prout justitia exegerit, procedere possint, eligere, & ipsis Officialibus electis salaria decentia constituere, ac omnia, & singula, quæ cetera Collegia quæcumque tam in dicta Urbe, & Curia Romana, quam alibi, de jure, vel consuetudine statuere, ordinare, & disponere possunt, & debent, tam prosperum regimen, & debitum ordinem ipsius Collegii, quam multas committentium fraudes in dispensatione proventuum Fabricæ hujusmodi, & alia Fabricam ipsam concernentia (quæ postquam per eos statuta, ordinata, & disposita fuerint, eo ipso dicta Auctoritate Apostolica approbata, & confirmata sint, & esse censeantur, prout illa ex nunc, prout ex tunc, & e contra approbamus, & confirmamus, statuere, ordinare, & disponere libere, & licite valeant, plenam, & liberam facultatem, auctoritatem, & potestatem, auctoritate Apostolica, & tenore supradictis concedimus.

Qui Officiales juramentum præstare debent recte administrandi

§.5. Et insuper, ut omnia per ipsos Collegium gerenda, omni odio, amore, & sinistra machinatione postpositis, secundum Deum, & rectam conscientiam dirigantur, eisdem auctoritate, & tenore statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli de dicto Collegio, ac per eos pro tempore eligendi Officiales, sub attestatione damnationis æternæ, quod ipsi in hujusmodi Fabricæ administratione, cura, & directione, ac regimine, & Officialium electione secundum Deum absque dolo, fraude, odio, vel rancore, prout cuilibet eorum conscientia dictaverit, procedent, & votum dabunt, ac officium exercebunt, juramentum, quod per præfatos Collegium aut ab eis deputandos, quoties qualitas negotii id exegerit, & Officialibus deputandis pro tempore expedire visum fuerit, repeti possit, præstare teneantur.

Eleemosynasque & oblationes, omnes in opus Fabricę exponant.

§.6. Ac quod omnia & singula, pecunias, res, & bona debita, & debenda, etiam piæ oblationes tam in dicta Urbe, quam extra eam, operi dictæ fabricæ erogandæ, penes Collegium seu Officiales eligendos prædictos, aut Depositarium per Collegium deputandum permanere, & per eos claves arcarum & truncorum, ubi pecuniæ & eleemosynæ in ipsa Urbe reponantur, custodiri, ipsæque pecuniæ omnes per eosdem Collegium & Officiales ad hoc ab eis deputandos, seu eligendos, ad opus dictæ fabricæ & non ad alium usum omnino distribui, exponi, & converti debeant, etiam si Nos, & successores nostri Romani Pontifices aliter disponeremus & ordinaremus, etiam per quæcumque mandata tam in scriptis, quam etiam vivæ vocis oraculo, sub quibusvis pœnis & censuris facienda, quibus Oratores Regum, Principum, necnon Rerumpublicarum in dicta Curia residentes, pro eisdem Collegio firmiter resistere, & in hujusmodi eventum præfati Collegium pecunias, res, & bona omnia prædicta, nomine Oratorum deponere, nec dicti Oratores, aut Collegium ratione residentiæ hujusmodi aliquas censuras sive pœnas incurrere, neque Collegium præfati ad aliud quam ad deponendum, ut præfertur, adstringi possint, ipsique Oratores eo casu pecunias, res, & bona hujusmodi ad aliud opus, quam dictæ fabricæ exponere nequeant, & qui contrarium fecerint, ad restitutionem de proprio, damni eidem fabricæ eorum culpa, vel facto illati teneantur.

Cum debitoribus Fabricæ transigere possint.

§.7. Quodque omnia & singula per inferiores Officiales prædictos pro tempore acta & gesta cum subscriptione Officialium deputandorum, & sigillo Collegii prædictorum munita valeant, plenamque roboris firmi-

firmitatem obtineant, ac in judicio & extra fidem faciant, acsi per Camerarium nostrum, & Præsidentes Apostolicæ Cameræ gesta & facta. Et similiter dilationes, pacta, transactiones, relaxationes, seu remissiones per Collegium præfatos pro quiete mentis debitorum ipsius fabricæ faciendæ, illas vim & auctoritatem habeant, quas haberent, si nobiscum, & cum successoribus nostris præfatis, ac Camerario & Præsidentibus Cameræ hujusmodi confecta, & celebrata forent, nec in aliquo alio per Camerarium,& Præsidentes præfatos,seu quoscumque alios Officiales molestari, aut inquietari possint.

Collectoresque deputare ad exigenda legata.

§.8. Ac quod Collectores pro exigendis hæreditatibus, legatis, & aliis bonis ex donationibus causa mortis, seu irrevocabiliter inter vivos dictæ fabricæ factis, seu faciendis, ac piis eleemosynis tam in Curia & Basilica prædictis, quam extra eamdem Curiam, & in quibuscumque Civitatibus, Diœcesibus, & locis erogandis deputari, eligi, & transmitti non possint per alios, quam per Collegium præfatos, ac per ipsos Collegium pro tempore deputati, & electi, ut sine impedimento aliquo, & cum mentis quiete officium eis commissum exercere valeant; eorumque familiares Clerici dumtaxat ad opus fabricæ hujusmodi deservientes, durante eorum officio, & illius exercitio dumtaxat, ab omni superioritate & jurisdictione quorumcumque Ordinariorum Ecclesiasticorum liberi & exempti, ac sub nostra & dictæ Sedis protectione constituti sint, & esse censeantur. Quodque Communitas, Civitas, vel Universitas loci, in qua seu quo Collector deputatus fuerit, adjungere debeant unum civem laicum bonæ famæ, & facultatibus idoneum, qui simul cum Collectore exactionibus interveniat, & computum teneat, ac de actis fidem Collegio præfatis faciat, ac gratiis spiritualibus, & temporalibus, quibus gaudebit Collector, gaudeat.

Et pecunias inde redigendas in opus Fabricæ exponant.

§.9. Quodque omnia, & singula bona, seu hæreditates, & legata dictæ fabricæ, donationes ex causa mortis, seu inter vivos, seu alias quomodolibet relicta, & facta, ultimo emptori & plus offerenti sive dicta bona in mobilibus, sive immobilibus rebus, seu nominibus debitorum consistant, publice subhastari, & vendi debeant, ac ex redditibus, & bonis prædictis pecuniæ proventuræ penes Collegium, seu Depositarium per Collegium deputandum, ad effectum ut opus dictæ Basilicæ continuari, & finiri possit, deponi debeant.

Judicis causatum Fabricæ facultas summarie &c. & etiam Sede vacante, causas Fabricæ cognoscendi.

§.10. Et ne ipsi Collegium, & ab eis pro tempore eligendi Officiales pro exigendis oblationibus, bonis, & rebus dictæ fabricæ, tam ratione contractuum, quam quarumcumque dispositionum inter vivos,& ultimarum voluntatum pro tempore debitis, in diversis tribunalibus litigare cogantur, & per varias cavillationes, & subterfugia solutiones differantur, sicque prosecutio fabricæ hujusmodi impediatur,vel retardetur, quod Collegium præfati ordinariam jurisdictionem exercere, & de quibusvis causis quorumcumque dictæ fabricæ debitorum, etiam quarumcumque maximarum summarum, & ex quavis causa contractorum cum peritorum consilio cognoscere, & judicare, ac ad instantiam œconomi, seu procuratoris ipsius fabricæ per Collegium præfatos deputandi contra quoscumque dictæ fabricæ ex quibusvis causis debitores cujuscumque dignitatis, gradus, vel conditionis fuerint, præsentes videlicet in dicta Curia manu regia, constito de debitis per instrumenta quæcumque, seu per testes idoneos parte citata examinandos, clare, & concludenter debitum probantes, aut alias legitimas probationes, etiam si debitum mediate ex quovis titulo, etiam cessionis, libere & sine fraude, nec ad commodum aliquod cedentis factæ, seu applicationis ad ipsam fabricam pertineat, solemnitate a jure naturali introducta, vel si expedierit, unica citatione dumtaxat personaliter, vel ad domum eorum solitæ habitationis, si videbitur, facienda præcedente, absque alia tela judiciaria, etiam singulis diebus, & tempore quarumcumque feriarum, non tamen ad Dei honorem pro tempore indictarum, etiam Nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus a Romana Curia absentibus, ac etiam Sede vacante, usque ad effectualem executionem; necnon contra Capitula, Collegia, Communitates, & Universitates, ac personas, res, & bona ad dictam fabricam spectantia habentes, & detinentes etiam vigore monitorii pœnalis per ipsos Collegium, sub censuris, & pœnis eidem fabricæ, si res, & bona hujusmodi non restituerint, applicandis, decernendi, ac contra contumaces unica, vel pluribus citationibus, si videbitur, præcedentibus, etiam per affixionem in valvis,seu janius ipsius Basilicæ Principis Apostolorum, etiam per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia procedere; & mandatum executivum, loco sententiæ ferendæ, seu literarum decernere; necnon singulos prædictos, etiam per edicta publica in locis publicis circumvicinis affigenda, quæ ipsos perinde arctent, ac si eis personaliter intimata forent, constito, summarie & extrajudicialiter, de non tuto ad eos accessu, more Auditorum causarum Palatii Apostolici, absque alia speciali, nostra, vel successorum nostrorum commissione, citare, & monere.

Censurasque pœnas infligendi.

§.11. Et tam præsentes quam absentes debitores, etiam si absentes personaliter, vel alias comparuerint, nisi soluerint, seu de solutione legitime docuerint, necnon singulares personas Capitulorum, Collegiorum, Communitatum, & Universitatum detinentium res,& bona fabricæ hujusmodi, absque alia juris solemnitate, excommunicationis sententia innodare, a divinis suspendere, ac excommunicatos & suspensos declarare, ac excommunicationis & alias censuras, & pœnas prædictas, quotiens opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggravare, ac contra eos auxilium brachii sæcularis invocare,

care, & interdictum generale, vel speciale, tam in Ecclesiis, quam Civitatibus, & locis, in quibus debitores, & detinentes præfati moram traxerint, & ad quæ eos declinare contigerit, apponere, illudque suspendere, tollere, seu revocare, ac quæcumque alia remedia per Præsidentes Cameræ Apostolicæ exerceri solita, donec de debito ipsi fabricæ fuerit integre satisfactum, exercere libere, & licite valeant.

A sententia d. Judicis appellatio datur solummodo ad Collegium met.

§.12. Et si contingat dictos debitores animo differendi solutiones, prout verisimiliter præsumi potest, ante vel postquam ad solvendum totum illud, in quo reperti erunt veri debitores, condemnati fuerint, per varia subterfugia, & remedia confirmare gravamina eis allata, seu inferenda, etiam nullitatis, & telæ judiciariæ non servatæ, & propterea causas appellationis, seu appellationum, ac nullitatis, & nullitatum, aliquibus judicibus, in dicta Curia, vel extra eam committi procuraverint, quod omnes, & singulæ causæ dictam fabricam concernentes, tam negotii principalis in præjudicium jurisdictionis concessæ Collegio hujusmodi, quam appellationis, & nullitatis, seu appellationum, & nullitatum per ipsos Collegium, seu Officiales deputandos decidi debeant, nec cuiquam judici committi, neque commissiones per quemcumque a Nobis, & Sede Apostolica ad commissiones justitiæ signandas deputatum, etiam si dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis fuerit, nec per ejusdem S.R.E. Vice-Cancellarium, aut illius Locumtenentem pro tempore existentes, nisi per Nos & Successores præfatos manu nostra, vocatis dictis Officialibus prius, signari possint, ac de nullitate processus non possit in dubium deduci, neque cognosci, sed perinde rejectis nullitatibus, etiam censurarum, ac si de nullitate declaratum fuisset propter periculum animarum, etiam si ex actis de illis constaret, de novo in negotio principali procedi possit, nisi de justitia negocii principalis ex actis constiterit, seu alias infra breve tempus apparere possit.

Judicis prædicti mandata a quocumque exequi debent & nullatenus impediri possunt.

§.13. Et quod decreta & mandata de solvendo per officiales Collegii hujusmodi, exigente justitia, contra debitores præfatos facta per quoscumque Officiales ipsius Urbis, etiam Barisellum, & Marescallos exequi debeant. Nec talia mandata, & executiones per quoscumque Officiales, etiam prælatos Cardinales, etiam Sede vacante, etiam collegialiter, quovis quæsito colore, aut etiam per Camerarium nostrum, & Præsidentes Cameræ hujusmodi, seu etiam per literas salvi conductus, ac dilationes datas ad persolvendum, etiam cum idonea cautione, impediri, seu retardari valeant, omnesque literæ, salvi conductus, & dilationes per Camerarium, & dictæ Cameræ præsidentes præfatos, seu per Collegium S. R. E. Cardinalium, etiam dicta Sede vacante, vel Romano Pontifice a Romana Curia absente concedendæ, nullius roboris, vel momenti existant, ac illis non obstantibus, mandata, & decreta hujusmodi per Officiales, quibus illa fuerint præsentata, exequi debeant.

Dispositiones ad favorem Fabricæ non impediantur, neque occultentur.

§.14. Ac quod omnes, qui executiones, seu perceptiones pecuniarum, & bonorum quorumcumque, tam mobilium, quam immobilium, ex quavis causa, & dispositione ultimæ voluntatis, seu inter vivos ad dictam fabricam spectantium impediverint, & eadem bona, vel instrumenta, seu testamenta, codicillos, ultimas voluntates, donationes, tam ex causa mortis, quam inter vivos, occultaverint, seu quominus ad notitiam Collegii, & Collectorum, tam in dictis Urbe, & Curia, quam extra ea deputandorum pervenire valeant, impediverint, eo ipso excommunicationis sententiam incurrant, & tam per Collegium, & illius Officiales pro tempore deputatos, quam etiam per eosdem Collectores in partibus, & locis ubi deputati fuerint, pro excommunicatis, declarari, & publicari possint, nec per alios, quam dictos Officiales, seu Collectores, etiam in vim quarumcumque literarum, & facultatum, & Cruciatæ quibusvis Principibus concedendæ, nisi prius satisfecerint, vel si in mortis articulo constituti fuerint, præstita cautione de satisfaciendo per se, si convaluerint, alias hæredibus & executoribus satisfactionem injungendo absolvi, hujusmodique absolutionem Officiales & Collectores ipsi parentibus talium impedientium & occultantium, qui de jure pro impedimentis, & occultationibus per eos præstitis & factis obligati fuerint, impendere possint.

Notarii eas notificent Fabricæ.

§.15. Quodque Notarii, Rectores parochialium Ecclesiarum, seu Vicarii, vel quicumque alii de donationibus prædictis rogati, seu de illis notitiam habentes, illas infra mensem, Collegio, seu Collectoribus, & si Collectores præsentes non fuerint, in Curia Episcopali loci intimare teneantur, & debeant.

Clausula præservativa.

§.16. Decernentes & declarantes pro potiori præmissorum robore, quod si adversus illa, vel eorum aliqua, quævis literæ Apostolicæ, tam quascumque declarationes, concessiones, & clausulas generales, vel speciales etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores, efficaciores, & insolitas, ac irritantia decreta, necnon mandata etiam pœnalia, sub quacumque forma, & verborum expressione in se continentes, etiam præsentibus expresse derogantes, etiam motu proprio, & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, a Nobis, seu successoribus nostris præfatis, aut nostra, vel eorumdem successorum nostrorum auctoritate, seu aliis quibusvis modis emanaverint, aut aliquo umquam tempore apparuerint, per quæ effectus earumdem præsentium retardari, vel impediri, aut illis quomolibet derogari, vel præjudicium aliquod in aliqua sui parte quovis modo afferri posset, quod illa cum omnibus, & singulis inde secutis executionibus, & processibus, pro infectis habeantur, nulliusque roboris, vel momenti existant, ipsæque

que præsentes literæ vim validi, & efficacis pacti, & contractus, inter Nos & Collegium præfatos initi etiam juramento vallati, ad effectum ut non liceat Nobis, nec successoribus nostris prædictis præmissa rovocare, habere censeantur. Et sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, quicquid secus super præmissis, vel eorum aliquo per quoscumque, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio executorum hujus Bullæ.

§.17. Quo circa universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, & aliis personis in dignitate ecclesiastica constitutis, necnon Patriarcalium, & Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac eorumdem Patriarcarum, Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, & Vicariis in spiritualibus, & temporalibus ubilibet constitutis, motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerint, ac quotiens pro parte Collegii, & ab eis pro tempore deputandorum Officialium, & Collectorum prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi, sub censuris & poenis ecclesiasticis firmiter observari, non permittentes Collegium, & ab eis pro tempore deputatos Officiales & Collectores præfatos desuper per quoscumque quavis auctoritate fungentes quomodolibet molestari, impediri, seu perturbari, contradictores, molestatores quoscumque, & rebelles, per easdem censuras & pœnas, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, quoties opus fuerit, aggravando, necnon loca, in quibus eos morari, & ad quæ declinare contigerit, Ecclesiastico interdicto subiiciendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum

§.18. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis. ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis Ecclesiis, monasteriis, civitatibus, & locis, ac Capitulis, Collegiis, Communitatibus, Universitatibus, Judicibus, & personis cujuscumque dignitatis, & conditionis, existentibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, & insolitis clausulis concessis, approbatis, & innovatis, quibus, etiam si de aliis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & individua mentio fieri deberet, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus, pro sufficienter expressis & insertis habentes, quo ad præmissa specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse, & adversus nemini suffragari posse decernimus, ac quorumvis tribunalium consuetudinibus contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim a dicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§.19. Ceterum quia difficile foret &c. Nulli ergo omnino &c.

Transumptorum fides.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimotertio, pridie idus Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

Dat.P.An.I. 12. Decemb.

IV.

Jurisdictio Judicis Curiæ Ripettæ Almæ Urbis, cognoscendi causas civiles occasione mercium per Ripettam vehendarum, &nonnullas causas criminales.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Motu proprio, &c.

Jurisdictio antiqua Consulum ArtisBarcarolorum.

NUper fel. rec. Adrianus Papa VI. Prædecessor noster ad supplicationem dilectorum filiorum & universitatis Nautarum, sive Barcarolorum Tyberonis, & Anienis, seu Tyberonis Ripettæ Almæ Urbis nonnulla statuta, & in Camera Apostolica discussa, & concessa Apostolica auctoritate approbaverat, quibus inter alia cavebatur expresse, quod præfati Consules deputati pro tempore in aliquibus controversiis, & causis super quibusdam rebus, & bonis per fluvium Tyberis & Anienis devectis, in certis pecuniarum summis haberet jurisdictionem cognoscendi, & terminandi, sola facti veritate inspecta, etiam manu Regia.

Quam hic Pontifex ex causis hic expressis.

§.1. Cum autem, sicut accepimus, multas quæstiones, & controversias quotidie in facto oriri, non solum inter ipsos Barcarolos, sed etiam inter Cives Romanos, aliosque mercatores se exercentes in dicto flumine ventilandas, quæ in apicibus juris involutæ, deberent decidi, & cognosci consilio jurisperitorum, & propterea præfatos Consules penitus ignaros indigere summopere viro juris peritia insignito.

Transfert in Judicem deputandum a Præside Riparum,

§.2. Nos, qui ipsius Urbis præcipuam curam gerere tenemus, prospero statui, ac felici regimini, ac tam Romanorum Civium, & Curialium, ac forensium Mercatorum in fluminibus se exercitantium, & ad ipsam Urbem victualia multa, & alias merces deferentium, ac deferri facientium, quam præfatorum Consulum, & Universitatis

tatis Barcarolorum commodo, & utilitati providere volentes ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia & quælibet statuta, privilegia, ac facultates per Adrianum Prædecessorem præfatum Consulibus, & Universitati Barcarolorum quomodolibet concessa approbamus, confirmamus, & ampliamus. Eisdem etiam omnibus, ac singulis privilegiis, facultatibus, Nautis, & Mercatoribus Ripæ Urbis, concessis, ac concedendis, in rebus, & bonis per dicta flumina conducendis pariter, in omnibus & per omnia uti, potiri, & gaudere, libere ac licite possint, & valeant, auctoritate prædicta indulgemus. Volumus autem, quod per Præsiden. Cameræ nostræ Apostolicæ, seu ejus Decanum pro tempore existentem deputetur aliquis jurisperitus, qui in eorum tribunali justitiam cuique administrare possit, & valeat.

Qui causas civiles ripales omnes, criminales autē hic expressas privative quo ad alios cognoscit.

§.3. Et eidem sic, ut præmittitur, deputato quascumque causas, controversias, quæstiones, seu contentiones, ac differentias, super, & pro quibusvis rebus, & bonis, ac mercibus per dicta flumina ad Urbem devectis, & quomodocumque ad eam devehen. concernen. tangen. ac quibusvis pecuniarum summis propterea debitarum, ac exigen. Necnon criminales, & præsertim a rixis, ac blasphemiis, in Deum, & ejus Matrem Virginem, ac Sanctos, etiam per dictos Barcarolos, & hujusmodi mercatores inibi exercen. prolatis provenien. in quibus tamen pœna pecuniaria, & non sanguinis, venit imponenda, cum omnibus, & singulis suis emergentibus inciden. dependen. annexis, & connexis, summarie, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta, etiam manu regia audien. cognoscen. deciden. fineque debito terminan., ac dictos criminosos, & blasphematores, & cultus divini contemptores, qui pœna pecuniaria, pro tertia parte Cameræ Apostolicæ, pro alia tertia dictæ Universitati, & reliqua tertia parte exequenti applican. mulctandi venient, & debite puniendi, ac omnia, & singula in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facien. plenam & liberam auctoritatem, & licentiam, auctoritate Apostolica concedimus, & impartimur. Eidemque deputato, & pro tempore deputando, ejusque jurisdictioni, omnesque, & singulas causas cum præfatis inciden., & annexis, illarumque actores, & reos subjicimus, & submittimus, ita & taliter, ut ne quis eorum quolibet alio tribunali simili occasione præmissarum rerum, & allegata jurisdictione hujusmodi fori, non nisi nulliter procedi possit. Item quæcumque quæ per ipsum, ut præmittitur, deputatum alias rite ordinari, statui, pronunciari, & decerni contigerit, valida, & efficacia fore, & firmiter observari. Sicque per quoscumque Judices &c. Sublata &c. Judicari debere, irritum quoque &c. decernimus.

Executorum deputatio.

§.4. Mandantes dilectis filiis Præsiden., & Clericis Cameræ Apostolicæ, ac eisdem Consulibus, & Universitati Barcarolorum, ac eorum Judici, ut dicitur deputan. ad nutum eorumdem Clericorum amovibili in præmissis pacifice gaudere faciant, nec eos desuper quomodolibet impediri, perturbari, vel molestari permittant, ac quascumque literas necessarias desuper, quatenus opus fuerit, tradant, & concedant.

Contrariorū derogatio.

§.5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis: ac Urbis Ripæ, & Ripettæ prædictæ, juramento &c. roboratis, statutis, consuetudinibus, reformationibus, & decretis, nec non quibusvis privilegiis, indultis, & concessionibus, illis, aut aliis quomodolibet in contrarium forsan concessis, & confirmatis, quibus derogamus, ac eis adversus præmissa, nullatenus suffragari posse volumus, etiam si talia forent, quæ de verbo ad verbum inseri deberent, quorum tenores, & compendia pro expressis habemus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscriptio.

Fiat ut petitur. I.

Et motu proprio, & ad beneplacitum Cameræ. Fiat. I.

Dat.P.An.I. 13.Januarii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Idibus Januarii, Anno I.

V.

Privilegia pro abundantia rei frumentariæ, & agricultura in districtu AlmæUrbis.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

AD sacram Beati Petri Sedem, meritis licet imparibus, divina dispositione vocati, continua meditatione urgemur, ut juxta commissi nobis pastoralis officii debitum, circa ea, per quæ Almæ Urbis nostræ, in qua Sedes ipsa dignoscitur collocata, prosperitati, illiusque incolarum, & ad eam convenientium personarum commodo, & necessitati opportune consuli possit, sollicitis studiis intendamus, ac incolarum, & personarum earumdem dispendiis, congruentibus remediis occurramus, prout temporum qualitate mature pensata conspicimus in Domino salubriter expedire.

Sixtus IV. cujus Const. hic non habes, licentiam omnibus concessit, arandi, & colendi tertiam partem tenutarum & agrorum, territorii Urbis, & Patrimonii, &c. ad quoscumque etiā loca ipsa spectantium, habita licentia ab aliquo ex Judicibus deputatis &c.

§.1. Sane licet dudum fel. rec. Sixtus Papa IV. Prædecessor noster, attendens quod a pluribus tunc retroactis annis omnis regio dictæ Almæ Urbi finitima frequenter habuerat steriles frumenti, & bladorum proventus, cum gravi populorum in ea degentium jactura, & afflictione, & considerans id præter, & ultra cœli naturalem cursum, & dispositionem, potissime etiam provenire ex raritate culturæ agrorum, qui propter aliquam forte majorem utilitatem inde provenientem eorum domini potius servabantur inculti, ut essent in pascua animalibus brutis, quam colerentur, aut coli sinerentur in alimentum, & sustentationem hominum, per suas literas statuerat, & ordinaverat, quod ex tunc deinceps, perpetuis futuris temporibus liceret, & omnibus & singulis agros arare, & colere volentibus in prædictæ Urbis nostræ territorio, & Pa-

tri-

trimonii B. Petri in Tuſcia, ac Campaniæ maritimæ, rumpere, & arare, ac colere, alias debitis, & conſuetis temporibus, tertiam partem uniuſcujuſque tenimenti, ſeu tenutæ, quam eligendam duceret, tam ad quævis monaſteria, capitula, ſeu alias Eccleſias, & pia loca, quam ad quaſvis privatas, & particulares perſonas, cujuſvis ſtatus, vel conditionis ſpectantes, & pertinentes, petita tamen, licet non obtenta, eorum ad quos ſpectaret licentia, dummodo judicium tunc deſuper deputatorum, ſeu alicujus eorum auctoritas interveniret. Et mandaverit propterea omnibus, & ſingulis tenimentorum, ſeu tenutarum hujuſmodi dominis, tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, cujuſvis ſtatus, vel conditionis exiſterent, & quavis dignitate præfulgerent, ut abſque ulla prorſus reſiſtentia ſinerent omnes, & ſingulos colere volentes, tenutas ipſas pro eorum arbitrio, & voluntate, juxta ſtatuti hujuſmodi tenorem, & formam, rumpere, & arare, nullum omnino eis, aut alicui eorum, vel ipſorum famulis, & miniſtris, per ſe, aut alios, impedimentum, aut moleſtiam inferentes.

Differentias præmiſſorum occaſione oriendas, præcipit per Judices deputatos cognoſci.

§.2. Volueritque tam ſuper tempore rumpendi, quam ſuper electione tertiæ partis hujuſmodi tenutarum, quæ arari deberet, ac reſponſione pro arata, & culta parte dominis facienda, & ſuper aliis quibuſcumque differentiis, & controverſiis, ſi forte aliquas differentias, ſeu controverſias ſuper iis quovis modo oriri contingeret inter eos, qui arare, & colere vellent, & quorum tenutæ ararentur, præcipue ſuper damnis, & intereſſe, ſi quæ forſan illo primo anno prætendere poſſent prædicti domini tenutarum, ſeu eorum conductores, ſe ex inſperato eorum cultu pati, utraque pars præfatorum judicum, aut duorum ex eis judicio, & determinationi ſtare, & acquieſcere tenerentur, neque poſſent, aut deberent ſe mutuo ſuper hujuſmodi, & quibuſvis aliis differentiis ex hujuſmodi, ſtatuti tenore quovis modo provenientibus, coram quibuſvis aliis judicibus convenire, aut judices ipſi quacumque etiam poteſtate, & auctoritate fungerentur, eos audire, vel ſe de ipſis controverſiis impediri, & ſi ſecus forſan actum foret, id totum irritum, & inane, ac nullius roboris, vel momenti eſſe decreverit.

Julius II. cujus Conſt. hic non habes, innovavit dictã Conſt. Six. IV

§.3. Et deinde piæ memoriæ Julius Papa II. etiam Prædeceſſor noſter literas prædictas per quaſdam innovaverit, & quamvis ex proviſione ſuá hujuſmodi plurimi agriculturæ ſe dediſſent, & in territorio dictæ Urbis, & aliis locis circumvicinis magna frumenti, & aliorum bladorum quantitas colligeretur, & ex illa dictæ Urbis neceſſitatibus abundanter ſubveniri poſſet.

Baronibuſque & aliis mandavit ne interdicerent eorum ſubditis delationem frumentorum ad Urbem, neque illos inducerent ad vendendum eis, ut carius ipſi revenderent.

§.4. Quia tamen Barones, & Domicelli dictæ Urbis, domini temporales oppidorum circumvicinorum eorum ſubditis, ne frumentum, & alia blada ad dictam Urbem deferre præſumerent, interdicebant, & ab eiſdem ſubditis, qui non ſine magnis ſudoribus illud recolligerent, vili pretio habere, illudque eis, cum frumentum aliis carius vendidiſſent, perſolvere nolebant, ab agriculturæ hujuſmodi laudabili, & perneceſſario exercitio, in animarum ſuarum periculum, & incolarum Urbis, & Curialium hujuſmodi non modicum præjudicium, & gravamen deſiſtere compellebantur, idem Julius Prædeceſſor motu proprio, & ex certa ſcientia, per alias ſuas literas, omnes, & ſingulos Barones, & Domicellos Romanos, ac quaſcumque alias perſonas, tam Eccleſiaſticas, quam Sæculares, Oppida, Terras, & Villas infra quinquaginta milliaria a dicta Urbe poſſidentes, ab eorum ſubditis, frumenta, & blada, præterquam pro uſu, & neceſſitate victus domus eorum, emere, & ad dictam Urbem deferri, interdicere, & prohibere, aut illa ad alia loca, quam ad eamdem Urbem abſque ſpeciali ſua, ſeu Cameræ Apoſtolicæ ſibi nota licentia deferre præſumentes, ac in præmiſſis auxilium, conſilium, vel favorem, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quovis quæſito colore præſtantes, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, etiam ſi Cardinalatus honore fulgentes forent, requiſiverit, & monuerit, eiſque diſtricte præcipiendo mandaverit, quatenus infra quindecim dierum ſpatium, poſtquam poſteriorum literarum prædictarum notitiam haberent, videlicet Communitates, & Univerſitates, ac Barones, & alii in præmiſſis auxilium, & favorem præſtantes, ab emptionibus, & prohibitionibus, ac juriſdictionibus hujuſmodi, ex tunc deinceps penitus, & omnino deſiſterent, alioquin lapſis dictis quindecim diebus, Barones, ac Communitatum, & Univerſitatum ſingulares perſonas, & alios, auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes, ex tunc prout ex ea die, & e contra, excommunicationis ſententiam, a qua ab alio quam Romano Pontifice, & facta de eo ſpeciali, & expreſſa mentione, præterquam in mortis articulo conſtituti, & prævia ſatisfactione, abſolvi nequirent, innodaverit. Archiepiſcopos vero, Epiſcopos, & alios Prælatos ſuſpenderit a divinis, & nihilominus, ſi aliqui ex prædictis Baronibus, & alii civitates, oppida, & terras, in feudum, ſeu vicariatum, aut alias quovis titulo obtinentes, lapſis aliis ex tunc ſequentibus quindecim diebus a præmiſſis non deſiſterent, dominio dictorum feudorum omnino, & penitus privaverit, Fiſcoque Apoſtolicæ Cameræ applicaverit, & eorum Civitates, Terras, Oppida, & Villas Eccleſiaſtico ſubjecerit interdicto ipſo facto, quod niſi prævia ſatisfactione relaxari per alium, quam per ipſum Julium Prædeceſſorem interdixit, & prohibuit. Si vero ultra ſemeſtre dictos ultimos quindecim dies immediate ſequentes in eorum pravo propoſito, & duritia obſtinate perſeverando mandatis ſuis hujuſmodi non parerent, ſed parere contemnerent, ex tunc ipſo jure omnibus & ſingulis Civitatibus, Oppidis, Terris, Villis, feudis, & juribus, quæ a Romana, & aliis Eccleſiis, aut alias obtinebant, vel reco-

recognoscebant, eadem auctoritate privaverit, & ad illa, & alia obtinenda perpetuo inhabilitaverit, privatosque, & inhabiles esse, ac Civitates, Oppida, Terras, Villas, & jura hujusmodi Cameræ Apostolicæ pleno jure incorporata decreverit, & declaraverit, prout in eisdem literis plenius continetur.

Hic modo Pontifex dictas Sixti IV. & Julii II. Bullas confirmat,& extendit.

§.5. Et in ipsa Urbe in præsentiarum propter multiplicationem, & augmentum illius incolarum habitatorum, major copia frumenti, quam antea notorie sit necessaria, nihilominus exercitium artis agriculturæ, & colendorum agrorum hujusmodi in regione dictæ Urbi finitima, & illius territorio prædictis ultra medietatem ab eo, quod ante viginti annos existebat, diminutum fuerit, & cultus exercendæ agriculturæ hujusmodi, etiam docente experientia rerum magistra, propter multitudinem vaccarum rubearum in eodem territorio existentium, in dies prætermittatur, & ars ipsa quodammodo pereat, quo fit ut in dicta Urbe frumenti penuria invalescat. Nos considerantes terram præfatæ Urbi finitimam, qua illius domini ad pascua multorum animalium utuntur, sub isto cœlo fæcundam existere, & convenientius fore, ut terra ipsa vomere, & aratro scindatur & aretur, ac potius semen ex ea ad usum hominum, quam fænum, quod sua sponte ad usum animalium produxit, recolligatur, & quod ex cultu agriculturæ hujusmodi homines ad laborem nati in exercitio honesto se poterunt exercere, & aer salubrior reddetur, & non solum dictæ Urbi, & illius incolis, & curialibus, ac ceteris hominibus in terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subiectis de frumento necessario provideri, verum etiam illud per mare ad alias nationes grano indigentes deferri poterit. Ac propterea volentes artem agriculturæ, & colendorum agrorum hujusmodi in pristinum statum restituere, ac rei frumentariæ in dicta Urbe opulentiæ providere, & futuræ illius penuriæ obviare, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, literas Sixti & Julii prædecessorum hujusmodi,ac in eis contenta quæcumque, ita ut tertia pars omnium tenutarum, & possessionum, & casalium, tam in territorio, & Patrimonio, ac Campania maritima prædictis, quam citra Urbem infra viginti milliaria consistentium, tam ad Ecclesias, monasteria, & hospitalia quæcumque, ac Cameram Apostolicam, quam Barones, Domicellos, & cives Romanos, ac forenses cujuscumque dignitatis, & conditionis, etiam si Prælati, Commendatarii, vel etiam S. R. E. Cardinales fuerint, aut eorum domini quacumque alia dignitate, tam ecclesiastica quam mundana & temporali fulgeant, quomodolibet pertinentium, absque ulla exceptione vel prohibitione singulis annis pro frumentis ferendis, & recolligendis, scindi, arari, & coli possit, & debeat, a die publicationis præsentium liceat unicuique tenutas possessiones & casalia prædicta ad tenutas & possessiones ipsas pro futuro anno rumpendum, & colendum ingredi, sic tamen, quod si domini earumdem tenutarum & possessionum illas pro dicta tertia parte colere, vel per alios coli facere voluerint, dummodo frumenta in illis recolligenda ad dictam Urbem deferantur, non liceat aliis in eorum casalibus aliquid innovare, aut illorum possessiones sed eisdem dominis tenutas, & possessiones ipsas colere nolentibus, liceat aliis civibus, vel mercatoribus Urbis habitatoribus, vel quibusvis aliis personis tertiam partem tenutarum, & possessionum hujusmodi in quolibet casali, pro eorum arbitrio, & ubi eis melius videbitur, absque aliqua prohibitione, & impedimento, sub pœna quingentorum ducatorum auri Cameræ Apostolicæ applicandorum pro qualibet vice, per prohibentes vel impedientes eo ipso incurrenda, rumpi, arari, & coli facere, ita ut cultores ipsi cum dictis possessionibus pascuale pro pascendis bobus laborantibus necessarium habeant, & laboratores illo indigentes, easdem possessiones pro pascualibus reservatas quolibet anno a principio mensis Augusti custodiri, & culturas eligendas in principio mensis Januarii, vel post, prout eisdem commodius & opportunius videbitur, rumpi & arari facere possint, nec pro intratura pro rubro terræ aliquid, vel tantum pro quolibet rubro terræ laboratæ in pecunia, sed solum, & dumtaxat de tenutis, possessionibus, & casalibus infra octo milliaria ab ipsa Urbe consistentibus, quintam partem frumenti, vel bladorum recollectorum in dicto territorio fideliter, & more boni coloni, in frumento bono & recipienti, ac mercantili arbitrio Consulum artis solvere teneantur. Et pro tenutis, possessionibus, & casalibus in eodem territorio ab octo milliaribus ultra distantibus ab Urbe, usque ad quindecim, vel sexdecim milliaria, similiter de septima parte frumenti recollecti pro quolibet rubro, modo, & forma præmissis, respondere debeant, sic tamen quod sub tenutis, & possessionibus prædictis, non comprehendantur, nec comprehensa censeantur, quo ad responsionem septimæ partis fructuum, tenutæ,& possessiones in Latio, & Campania maritima consistentes, pro quibus propter faciliorem earum culturam, & multitudinem laboratorum de quinta parte fructuum respondetur, & in quibus consuetudo hactenus servari solita servetur, & si contingat illas per aliquos præsentium vigore laborari, responderi debeat modo præmisso, ac pro tenutis, & possessionibus ultra dicta xvi. milliaria, citra, & ubicumque consistentibus (dummodo non sint loca vicina fluminum Tyberis, in quibus consuetudo loci, quo ad responsiones servetur) cultores illorum dominis eorum decimam partem frumenti, & bladorum, quæ in illis sic cultivatis & laboratis excreverint, responderetur, teneantur, exceptis dominis illarum eas colere volentibus, qui aliis præferan-

ferantur, dummodo blada ipsa etiam illa, de quibus daretur tracta, ad Urbem prædictam deferantur, ac per flumen & fauces Ostiæ extrahantur, auctoritate Apostolica tenore præsentium innovamus, ac vim, & vigorem perpetuo habere, viribusque subsistere, & observari debere decernimus.

Agricultores eximi a represaliis, & molestationibus pro debitis, & tractas concedit.

§.6. Et nihilominus pro potiori cautela præmissa omnia de novo modo supradicto, ac quod cultores præfati cum animalibus, bobus, & equabus necessariis ab omni represalici receptione, & retentione, tam in Urbe, quam extra, liberi & exempti existant, nec occasione alicujus debiti, vel obligationis etiam in forma dictæ Cameræ, & Ripæ, & Ripettæ molestari, capi, pignorari, nec eorum animalia, vel frumenta tolli, pignorari, seu auferri possint. Et quotiescumque precium frumenti in præfata Urbe non excedet decem & octo julios, pro quolibet rubro ad mensuram majorem, Pala batuta nuncupatam, debeat dari cuilibet mercatori tracta quinquaginta rubrorum pro quolibet aratro, cum solutione tractæ duorum juliorum pro rubro, & non ultra, de quibus unus julius cum dimidio dictæ Cameræ, medius vero julius pro quolibet rubro Militibus S. Petri cedat, quæ quidem tracta dari debeat pro una tempore recollectionis frumentorum, & pro alia medietatibus in festo Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, & interim tractæ dari non debeant aliis, donec ipsi eorum frumenta vendiderint, vel navigio ad alia loca deferri fecerint. Possint tamen dari tractæ per ad id deputatos pro majori summa, quando esset major abundantia, eorum arbitrio, ita quod in Urbe ipsa propterea penuria non proveniat, juxta voluntatem nostram, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium, & discretionem executorum infrascriptorum.

Locationibus ad longum tempus renunciari potest.

§.7. Ac quod liceat habentibus locationes casalium, etiam ad longum tempus ab Ecclesiis, & Monasteriis Urbis, vel Hospitalibus hujusmodi renunciare in perpetuum dictis locationibus, quas in hujusmodi eventum cassamus, irritamus, & annullamus, ad effectum præmissum, nec teneantur ad solutionem alicujus summæ ultra tempus quo tenutas, possessiones, & casalia hujusmodi tenuerunt, & illorum fructus perceperunt. Nec liceat alicui habere armentum vaccarum rubearum in dicto Urbis territorio infra decem milliaria, excedens centum & vigintiquinque vaccas ad plus.

Romanique & Incolæ forensibus præferuntur.

§.8. Quodque in tenutis, possessionibus, & casalibus Civium Romanorum laicorum illas colere, & agriculturam exercere volentium, non possint alii forenses laborare, sed solum & dumtaxat alii Cives Romani, de quibus domini illorum contententur, & alii habitantes in dicta Urbe artem prædictam exercere volentes, dummodo tenutæ, & possessiones ipsæ pro dicta tertia parte cultiventur, & laborentur, auctoritate, & tenore prædictis statuimus, & ordinamus.

Inhibitio contra molestantes eos.

§.9. Districtius inhibentes omnibus, & singulis tenutarum, seu possessionum, & casalium prædictorum dominis, tam Ecclesiasticis, quam Sæcularibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus, quavis dignitate præfulgentibus, ne tenutas, & possessiones ipsas colere volentibus, seu eorum Ministris, & famulis præfatis, per se, vel alium, directe, vel indirecte impedimentum, vel molestiam aliquam inferre quoquo modo presumerent, sed eos absque ulla prorsus resistentia, tenutas, & possessiones predictas pro eorum arbitrio, & voluntate, juxta predictarum, & presentium literarum tenorem, rumpere, & arare permitterent.

Prohibitiones Julii II. contra Dominos, & Barones ementes frumenta a subditis ultra usum familiæ, aut blada ad Urbem deferri interdicentes, illorumque fautores innovat.

§.10. Et nihilominus prefatos barones, & domicellos Romanos, ac quascumque alias personas, tam Ecclesiasticas, quam Seculares, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existentes, etiam Cardinalatus honore fulgentes, oppida, terras, & villas in dicto territorio possidentes, requirimus, & monemus, eisque districte precipiendo mandamus, quatenus ab eorum subditis frumenta, & blada, preterquam pro usu, & necessitate victus, & domus eorum, ut prefertur, emere, & ad dictam Urbem deferri, interdicere, & prohibere, aut illa ad alia loca, quam ad eamdem absque speciali nostra, seu Camere predicte nobis nota licentia deferre, aut in premissis, auxilium, vel consilium, aut favorem, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quovis quesito colore prestare ulterius presumant. Alioquin si contrafecerint, ex nunc prout ex tunc, & e contra ipsos, omnes, & singulos excommunicationis, suspensionis, interdicti, privationis, inhabilitatis, applicationis, & incorporationis, ac alias censuras, & pœnas in posterioribus literis Julii Predecessoris hujusmodi contentas post terminos in eisdem posterioribus literis contentos incurrisse declaramus, ac quicquid secus attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Executores istius Constitutionis.

§.11. Quo circa venerabili fratri Antonio Episcopo Prænestinen. & dilecto filio nostro Andreæ tituli Sanctæ Priscæ Presbytero Cardinali, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi ac venerabilis frater noster Bernardus Episcopus Gervisin. modernus, & pro tempore existens in dicta Urbe Gubernator, necnon dilecti filii Magister Philippus de Senis Notarius noster dictæ Cameræ Clericus, & Jacobus de Frejapanibus, ac Julius Petri de Matthæis Romanus, & Jacobus de Rucellariis Florentinus civis, & illis deficientibus per eumdem Gubernatorem eorum loco subrogandi, seu tres, aut plures ex eis, per se, vel per alium prædictas & præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte dictorum colere volentium desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, singulas literas, & in eis contenta hujusmodi, juxta illarum tenorem, quacumque recusatione, vel præterquam ad nos interposita recla-

reclamatione non obstante, firmiter observari, non permittentes eosdem colere volentes, desuper dominos præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet molestari, impediri, vel perturbari. Necnon communitates, universitates, barones, & alias personas præfatas, auxilium, consilium, favorem præstantes, quotiens opus fuerit, excommunicatos, & a divinis suspensos publicent, & ab aliis etiam nominatim, nunciari, & publicari, & ab omnibus Christifidelibus, donec meruerint absolutionis beneficium obtinere, arctius evitari. Et demum etiam civitatibus, oppidis, terris, feudis, & juribus prædictis privatos, & illa eidem Cameræ incorporata fore, etiam omissis solemnitatibus positivi juris, instante etiam Fisci nostri Procuratore, declarent, & ad declarationem hujusmodi, etiam brachio militari, & gentium armorum, ad nostra, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ stipendia militantium exequantur, Contradictores, molestatores, impedientes, perturbatores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, eorum arbitrio imponendas, & realiter exigendas, ac alia opportuna juris remedia compescendo.

Clausulæ derogatoriæ.

§.12. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac literis institutionis Militum prædictorum, necnon Urbis, terrarum, oppidorum, & villarum, prædictorum juramanto, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, reformationibus, & decretis, privilegiis quoque, & indultis Apostolicis, Communitatibus, Universitatibus, Baronibus, ac aliis præfatis a dicta Sede forsan concessis, quæ eis quo ad præmissa nolumus suffragari, necnon pactis & conditionibus in dictis locationibus forsan appositis, ac omnibus illis, quæ dicti prædecessores in præfatis literis voluerunt non obstare, contrariis quibuscumque. Aut si Communitatibus, Universitatibus, Baronibus, & aliis præfatis, vel quibusvis aliis, communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma publicandi istam Constitutioné

§.13. Ceterum ne quemquam de præmissis hæsitare, aut ignorantiam allegare forsan in posterum contingat, volumus pariter, & dercernimus, quod præsentium literarum tenor per omnia loca publica dictæ Urbis solemniter publicari, ac præconizari debeat, & sic publicatus & præconizatus a die, qua publicatus fuerit, perinde arctet omnes, quos concernit, ac si singulis eorum personaliter intimatus fuisset.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. I. 20. Februarii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimoquarto, X. Kalend. Martii, Pontificatus nostri Anno I.

VI.

Jurisdictio, & facultates Conservatorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Paula, in litibus, causis, & controversiis.

Hic Franciscus in Sanctorum numerum relatus fuit a Leone X. Prædecessore, in Constit. XLI. Excelsus. *Tom. III. Par. III. fol.* 475.

CLEMENS PAPA VII.

Universis & singulis Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, necnon eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in spiritualibus generalibus, ubilibet constitutis.

Ordo exposuit Papę multa gravamina, quæ patiebatur, circa quartam canonicam, decimas, & funeralia, & apostatas, seu extra claustra vagantes. *Tu de quarta funeralium habes Concil. Trid. Sess. ult. cap. 13.*

Conquæstionem dilectorum filiorum Generalis, & Provincialium, ac aliorum Correctorum, & universorum Fratrum Ord. Minimorum S. Francisci de Paula percepimus, quod nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, aliique Ecclesiarum Prælati, & Rectores, eorumque Vicarii, & Officiales, ac Clerici, & aliæ Ecclesiasticæ personæ, tam Religiosæ quam sæculares, necnon laici Communia civitatum & diœcesum, ac aliarum diversarum partium, qui nomen Domini vacuum recipere non formidant, a prædictis Correctoribus & Fratribus quartam canonicam, seu alias portiones ex rebus, & bonis, eis ratione funeralium, & Christifidelium piorum legatorum ad certos & determinatos usus, præsertim ad fabricam Ecclesiarum, domorum, & locorum suorum, seu in eleemosynam, aut alias sibi pie relictis, vel erogatis, ac decimas fructuum ex possessionibus, & petiis terrarum ad eos legitime spectantibus, & pertinentibus provenientium, contra privilegia, & indulta Apostolica, eis & Ordini, ac domibus prædictis concessa, exigunt, & in dies exigere conantur, ac relicta, & erogata hujusmodi indebite occupata detinent, seu ea detinentibus, aut decimas, & portiones hujusmodi exigentibus præstant auxilium, consilium, vel favorem, & alias ipsis super his, ac aliis libertatibus, privilegiis, & indultis, domibus & Ordini prædictis, illorumque personis, tam a Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quam alias rite a Regibus, & aliis Principibus sæcularibus concessis. Necnon bonis, rebus, & aliis juribus ad dictas domos, illarumque Sacristias spectantibus, multiplices molestias, injurias, & jacturas inferunt, eosque coram diversis tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus judicibus ad judicium trahunt. Nonnulli etiam dictum Ordinem professi post emissam ab eis Regularem professionem apostatantes ad aliorum Ordinum loca se transferunt, & sæpius per sæcularium habitationes, secundum vana sui cordis desideria vagando, insolenterque, & scandolose viven-

vivendo, se ab obedientia, & subjectione suorum Prælatorum, etiam prætextu indultorum, seu licentiarum a Sede Apostolica surreptitie impetratarum, subtrahunt in contemptum Religionis, & animarum suarum periculum, & scandalum plurimorum.

Et supplicavit pro opportuna provisione.

§.1. Quare Generalis, & Provinciales, ac alii Correctores, & Fratres prædicti, Nobis humiliter supplicare fecerunt, ut cum eis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Sedem prædictam habere recursum, providere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus.

Hic ideo Pōtifex Judices Conservatores Ordinis cum amplis facultatibus deputat. Vide Concil. Trid. Sess.7. cap.14.

§.2. Nos igitur, qui pro debito pastoralis officii, Religiosarum personarum quarumlibet dispendiis occurrimus, & profectibus libenter intendimus, adversus exactores, occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores, ac subtrahentes se ab obedientia hujusmodi illis volentes eisdem Correctoribus, & Fratribus subvenire, per quod illorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia præcludatur. Discretioni vestrę, per hæc scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus deputati estis Conservatores, & Judices, prędictis Generali, Provincialibus, & aliis Correctoribus, & Fratribus efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eosdem super libertatibus, privilegiis, indultis, rebus, & bonis prędictis ab eisdem, & quibuslibet aliis indebite molestari, vel eis gravamina, vel damna, seu injurias irrogari, aut coram quibuscumque judicibus ordinariis, vel delegatis, etiam Apostolicis, quavis occasione, vel causa, etiam criminali, eosdem Fratres trahi, facturi Generali, Provincialibus, & aliis Correctoribus, ac Fratribus prędictis cum ab eis, vel Procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, de prędictis, & aliis personis quibuslibet, super restitutione bonorum, ac rerum, & jurium prędictorum, necnon libertatum, privilegiorum, & indultorum prędictorum, & aliorum eis pro tempore concessorum, observatione, necnon professorum, & se ab obedientia subtrahentium hujusmodi ad regularia loca dicti Ordinis revocatione, & reductione, de quibuslibet molestiis, injuriis, atque damnis, præsentibus, & futuris, in illis videlicet, quæ judicialem requirunt indaginem, summarie simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, in aliis vero prout qualitas eorum exegerit, justitiæ complementum ministrare. Inhibendo etiam quibuscumque judicibus prædictis, tam in principio, quam in medio, vel in fine causæ, ne in causis dictorum Fratrum, etiam criminalibus, eisdem invitis, se quo modolibet intromittant, ac occupatores, seu detentores, exactores, præsumptores, molestatores, ac injuratores hujusmodi, necnon inobedientes, & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, illos, quos censuras, & pœnas per vos pro tempore latas incurrisse constiterit, eas incurrisse declarare, (& quoties opus fuerit etiam iteratis vicibus) aggravare curetis. Ceterum, si per summariam informationem super his per vos habendam, etiam vobis constiterit, quod ad loca, in quibus occupatores, detentores, exactores, præscriptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, ac alios, quos præsentes literæ concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus ipsis, & citationibus de eis faciendis, tutus non pateat accessus. Nos vobis citationes, & monitiones quaslibet per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad notitiam citandorum, & monendorum hujusmodi pervenire valeat, plenam & liberam concedimus, tenore præsentium facultatem, ac volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod monitiones sic factæ, perinde eosdem citatos & monitos arctent, ac si eis personaliter intimatæ extitissent.

Contrariis omnibus derogat.

§.3. Non obstantibus tam fel. record. Bonifacii Papæ Octavi Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis dummodo non ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, quam aliis quibuscumq; constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, tam de judicibus delegatis, & conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad judicium non vocantibus, necnon quibusvis privilegiis, & indultis Apostolicis, quibusvis personis, sæcularibus, vel regularibus, Militiis, Communitatibus, Universitatibus, Capitulis, Castris, Villis, Terris, & locis prædictis, ac quibusvis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis, aut aliis Ecclesiis, Capitulis, Conventibus, Monasteriis, Hospitalibus, & aliis piis locis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, etiam de non trahendis eorum subditis, vel personis ipsarum Ecclesiarum, Civitatum, Universitatum, Castrorum, Villarum, & locorum respective extra eas, aut coram illis judicibus, & personis, quam eis etiam vigore quarumcumque literarum Apostolicarum, aut alias quibusvis modis, & qualitercumque, & sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam plena, expressa, specialis, specifica, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quęvis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus. Quodque vos filii Canonici, Officiales, & Vicarii de personis, quæ deputari possint Conservatores non sitis, seu si aliquibus, communiter, vel divisim a prædicta sit Sede indultum, quod excom-

excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto, & earum personis, locis, & ordinibus, & nominibus propriis mentionem, ceterisque contrariis quibuscumque.

Ampliat Cõservatorum facultates.

§.4. Ceterum volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus.

Ampliatque magis.

§.5. Quodque a datis præsentium sit vobis, & unicuique vestrum in præmissis omnibus, & eorum singulis, cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris, perpetua potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis in præmissis omnibus, cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia, & singula coram vobis cœpta fuissent, & jurisdictio vestra, & cuilibet vestrum in prædictis omnibus, & singulis per citationem, & modum alium perpetuo legitimum extitisset, Constitutione prædicta super Conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita, non obstantibus.

Transumptis credi jubet.

§.6. Volumus etiam, & Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis manuNotarii publici subscriptis &c.

Dat. P. An.I. 19. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimonono Martii, millesimo quingentesimo vigesimo quarto, Pont. nostri Anno I.

VII.

Facultas Fratrum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum quærendi eleemosynas pro opere dictæ Redemptionis, non obstante quacumque prohibitione contra quæstores.

Hujus Ordinis institutionem, & alia, vide sup. apud Const.XVII. Innoc.III. Operante *Tom. III. fol.76.*

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Venerabilibus in Christo fratribus Archiepiscopis, dilectisque filiis, ac filiabus nostris Abbatissis, Prioribus, Priorissis, exemptis, Decanis, Presbyteris, ac alii Ecclesiarum Rectoribus, ac Cappellanis, Curatis, & non Curatis (ad quos præsentes literæ pervenerint) Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

GRatum Deo credimus impendere famulatum, cum Christifideles, ad ea opera misericordiæ nunc exhortamur, per quæ salus mundi, animæ utilia procurantur.

Causa hujus indulti.

§.1. Cum itaque Ministri, ac Fratres Ordinis Sanctæ Trinitatis, Redemptionis Captivorum fratrum nostrorum Christianorum totis viribus elaborent, transeundo ad partes ultramarinas, pro afflictis, ac captivis Christianis redimendis, in manibus inimicorum fidei Christianæ captivis, ac detentis. Et cum dicti fratres pro dictis captivis redimendis, corpora sua, mortis periculo subjacere non verentur, videntesque dictos Captivos duris ac diversis tormentis assuetos, ac cruciatos. Et cum pro dictis pauperibus Captivis redimendis, qui a Paganis captivantur, (Altissimo permittente) ipsisque ab hujusmodi captivitate liberandis, Domino coadiuvante, auxilio, totis viribus, attendentes, quod ad ea exercenda, (propter diversarum onera expensarum) eisque propriæ non suppetant facultates, ac ad id opus tam pium, ac laudabile peragendum, eleemosynæ fidelium sint quamplurimum opportunæ.

§.2. Hinc est, quod vobis omnibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, mandamus, ac præcipimus, firmiter injungentes, quatenus, cum Fratres dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis, ac Redemptionis Captivorum prædictorum, seu Procuratores, aut eorum Nuncii, ad vos accesserint, cum fueritis requisiti, vestras bonas, fortissimas, ac gratiosas pro petendis eleemosynis ad sustentationem prædictorum literas diœcesanas eisdem liberaliter concedatis.

Ordinarii faveant Fatribus Ordinis in quærendis eleemosynis.

§.3. Et vos Abbates, Priores, exempti, ac non exempti similiter Presbyteri, Curati, ac non Curati, ac omnes alii, prædictos Fratres, Procuratores, vel eorum Nuncios in Ecclesiis vestris benigne, gratiose, ac favorabiliter, & honeste recipiatis, ac eisdem ob reverentiam Sedis Apostolicæ transeundo Ecclesiam ministretis, ac sine tristitia, Vosque Decani, Presbyteri, Curati, & non Curati, ac Ecclesiarum rectores, dictos Fratres, Procuratores, aut eorum Nuncios prædicare verbum Dei, quia sic eis indultum est per sanctam Sedem Apostolicam, ipsosque permittentes in predictis Ecclesiis, populo (prout a latore præsentium Fratribus, vel eorum Nunciis fueritis requisiti) diligenter, ostiatim, ac nominatim convocando de domo in domum, omnes Parochianos vestros utriusque sexus, ætatem habentes, in Ecclesiis vestris in unum congregari faciatis ad idem, locum, ac horam, quas lator præsentium vobis assignaverit, ipsosque spontanea spectatione pacifica, intra missarum solemnia. Caveatis etiam, ne ad divina officia accedere præsumatis, quousque verbum Dei, ac necessitates dicti Ordinis fuerint diligenter declaratæ.

Abbates, & ceteri benigne recipiant, & adjuvent.

§.4. Non obstante aliqua inhibitione facta per Prædecessores nostros in Capitulo de Quæstoribus, in Concilio Lugdunen. sive in aliis Capitulis. Quia isti non sunt Quæstores, sed sunt viri Religiosi, & approbati.

Ipsi enim Fratres non sunt quæstores, sed religiosi quærẽtes eleemosynas ad opus redemptionis.

§.5. Item districte vobis præcipimus, ac mandamus, quod nullum verbum exhortationis, seu prædicationis per aliquem Religiosum, seu per aliquos Religiosos, Mendicantes, Quæstores, vel non Quæstores, ad populum exponere permittatis illa die, qua ad vos accesserint fratres prædicti, Procurato-

Ideoque ab aliis Religiosis impediri non debent.

curatores, vel eorum Nuncii.

etiam tempore interdicti. *Vide Concil. Trid. Sess. 25. cap. 12.*

§.6. Volumus insuper, ac præcipimus, quod cum dicti Fratres, Procuratores, vel eorum Nuncii, ad aliquas Ecclesias advenerint interdictas, in eorum jucundo adventu Ecclesiæ aperiantur, ac campanæ pulsentur, ac quod ibidem, campanis pulsatis, & januis apertis, divina officia celebrentur, ac corpora mortuorum ibidem Ecclesiasticæ tradantur sepulturæ: nisi excommunicati nominatim fuerint, aut eorum publici usurarii.

Nec ab aliquo molestiam pati.

§.7. Inhibemus insuper, ac sub pœna canonica, ne quis dictis Fratribus, Procuratoribus, vel eorum Nunciis mandatum nostrum Apostolicum secum deferentibus, in aliquo injuriare præsumant, in aliquibus Civitatibus, Castris, Villis, seu Ecclesiis, in quibus fractio, seu injuratio facta fuerit, vel mandatum impedimentum, seu etiam perturbatum, aut dictorum Fratrum, Procuratorum, vel Nunciorum ipsorum bona detenta, fuerint destituta, Ecclesiastico supponentes Interdicto, nulla ibidem celebrentur divina officia, præter Baptismum parvulorum, ac pœnitentiam morientium, quousque Fratribus, Procuratoribus, vel Nunciis supradictis, de illatis injuriis fuerit plenarie satisfactum.

Perturbatores eorum coerceantur.

§.8. Quicumque autem, mandatorum nostrorum extiterint contemptores, rebelles, ac inobedientes, seu perturbatores in aliquo, eosdem denuncietis, campanis pulsatis, candelis extinctis, excommunicatos, auctoritate nostra Apostolica, ac anathematizatos, ac numquam a prædicta denunciatione cessantes, donec de eorum absolutione a Sede Apostolica impetrata, vobis appareat competenter. Plebes vobis subditas piis exhortationibus, ac salutaribus monitis inducentes, ut de bonis a Deo super terram collatis, ad sustentationem præmissorum pias elargiantur eleemosynas, ac grata subsidia caritatis ministretis, ut illa penuria valeat consumare vos, ab incipientibus pariter verbo, ac exemplo, ut per hæc, & alia bona, quæ vos, ac ipsi Domino inspicientes, feceritis, ad æterna mereamini felicitatis gaudia pervenire.

Benefactores Indulgentias hic enunciatas consequuntur.

§.9. Nos enim de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus benefactoribus dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis, ac Redemptionis captivorum prædictorum, vere pœnitentibus, & confessis, vel infra annum confiteri volentibus, post declarationem nostrarum indulgentiarum, vere pœnitentes, ac confessi fuerint, pro nostris indulgentiis acquirendis in festivitatibus D.N.J.C. videlicet: Nativitatis, Circumcisionis, Apparitionis, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, ac Sanctæ Trinitatis, Eucharistiæ, ac in quatuor festivitatibus S. Mariæ Virginis per singulos dies dictarum festivitatum, septem annos, & totidem quadragenas, eisdem benefactoribus, de injunctis sibi pœnitentiis, duximus indulgendos, & per omnes octavas dictarum festivitatum tres anno, ac tres quadragenas. Item ac per totam Quadragesimam, singulis diebus, unum annum, ac quadraginta dies. Si quis vero clericus, vel laicus dictis Fratribus secundum quantitatem substantiæ suæ, ac qualitatem criminis de bonis suis dederit, vel transmiserit ad sustentationem præmissorum, pro prædictis indulgentiis acquirendis, ac si in capite ejusdem anni, vere pœnitens, ac confessus moriatur, volumus, ac de gratia speciali concedimus, quod ab omnibus peccatis suis in Domino permaneat absolutus.

Redemptionem impediens excommunicatur.

§.10. Si quis vero clericus, & laicus hoc impedierit ictu, verbo, vel opere, Diabolo instigante, quod non credimus, sciat se excommunicatum esse, ac anathematizatum, ac beneficium suæ absolutionis, nullatenus obtinebit, quousque de damnis dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis, & contemptu Romanæ Ecclesiæ, satisfecerit competenter.

Adiuvans premium consequitur.

§.11. Sacerdotibus vero, clericis, ac viris religiosis, tam viris, quam mulieribus, dictum negotium diligenter tractantibus, ac de bonis suis, misericorditer erogantibus, quidquid in divinis officiis, ac horis canonicis dicere omiserint per negligentiam, aut per defectum librorum, seu per infirmitatem corporis, misericorditer in Domino absolvimus.

Indulgentiæ Ordinis confirmantur.

§.12. Ac omnes indulgentias a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, dicto Ordini Sanctæ Trinitatis, ac Redemptionis concessas, ex certa scientia confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. I. 17. Aprilis.

Dat. Perusii decimoquinto Kalen. Maii Pontificatus nostri Anno I.

VIII.

Confirmatio, & extensio constitutionum a Prædecessoribus Pont. editarum circa ea, quæ observanda sunt, quo ad impetrationes beneficiorum Ecclesiasticorum Consistorialium.

Habes in hoc Leonis X. Const. XXXVIII. Cum Sixtus, Tom. III. Par. III. fol. 471.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Motu proprio, &c.

Sixtus IV. Julius II. & alii Constitutiones ediderunt, quo ad impetrationes, de quibus in rubric.

CUM dudum fel. record. Sixtus PP. IV. & Julius II., ac nonnulli Prædecessores nostri, providendo ne illis, de quorum personis Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monasteriis Consistorialibus providetur, seu ipsa Monasteria commendantur, prorogatio Consistorii præjudicium, sive occasionem litigandi inferret, constituerint, & ordinaverint, quod supplicationes desuper signarentur, & datarentur, ad quarum datas cedulæ Consistoriales retrotraherentur, alias nullius essent roboris, vel momenti, necnon ut Camera Apostolica, & sacrum dilectorum filiorum Cardinalium

nalium Collegium cum periculo promotorum animarum in eorum juribus, & annatis non defraudarentur, similiter constituerint, & ordinaverint, quod literæ provisionis, seu commendæ Ecclesiarum Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Monasteriorum Consistorialium, sine literis dispensationum retentionum Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum sæcularium, & regularium, ac pensionum quarumcumque non expedirentur.

Leo etiam X. & Adrian. VI Ego tamen posui solummodo Bullam Leon. prætermissis aliis uti similibus.

§.1. Ac deinde piæ mem. Leo Papa X. & Adrianus VI. etiam Prædecessores nostri intellecto per eos, quod supplicationes dispensationum hujusmodi retentionum Monasteriorum, & beneficiorum, ac pensionum prædictarum ad partem signabantur, & de illis in cedulis Consistorialibus nulla mentio fiebat, ad effectum, ut literæ Ecclesiarum, & Monasteriorum prædictorum contra ordinationes prædictas libere ad personarum provisarum libitum expediri possent, Motu proprio, & ex certa scientia, mandata, & ordinationes prædictas extendentes, de novo statuerint, decreverint, & ordinaverint, quascumque supplicationes, & motu simili, sub quibusvis datis in posterum signandas dispensationum retentionum quorumcumque Monasteriorum, & beneficiorum regularium, & sæcularium, ac quarumcumque pensionum, & similium beneficiorum vacantium, & pensionum, per hujusmodi provisiones, & commendas Consistoriales nullius esse roboris, vel momenti, nec in aliquo eisdem personis provisis suffragari, sed Monasteria, & beneficia prædicta per hujusmodi provisiones impetrari posse, ac pensiones cassatas, & extinctas intelligi debere, nisi in cedulis prædictis super illis dispensarentur, & de beneficiis sic vacantibus provisum esset, ac supplicationes prædictas sub quibusvis datis desuper signatas, nisi ad hoc quod ad illarum datas cedulæ prædictæ retrotraherentur, eis nequaquam suffragari possint.

Hic Pontifex eas approbat, & extendit.

§.2. Nos Prædecessorum prædictorum vestigiis inhærentes, ac fraudibus occurrere cupientes, constitutiones, mandata, ordinationes, statuta, & decreta Prædecessorum hujusmodi innovamus, illaque juxta eorum continentiam, & tenorem observari debere decrevimus, ac ad commendas beneficiorum quorumcumque per supplicationes etiam sub data cedula &c. Consistorialium ad partem signatas, & signandas extendimus, & innovamus.

Et ab omnibus Officialibus servari præcipit.

§.3. Mandantes dilecto filio nostro Pompeo Basilicæ XII. Apostolorum de Urbe Presbytero Cardinali Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario, & ejusdem Cancellariæ Regenti, necnon dilectis filiis de majori præsidentia Abbreviatoribus, & aliis Officialibus, ad quos expeditio dictarum literarum etiam per Cameram pertinet, præsentibus, & pro tempore existentibus, ut mandata, ordinationes, statuta, & decreta Prædecessorum prædictorum, ac nostrum hujusmodi inviolabiliter observent, & observari faciant, & mandent. Necnon ordinantes Datario nostro, & agentibus pro eo, quod supplicationes dispensationum, retentionum, & capacitatis Beneficiorum quorumcumque promotis, & translatis, ac commendatariis Ecclesiarum Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Monasteriorum Consistorialium extra cedulas Consistoriales, & extra supplicationes commendæ hujusmodi Monasteriorum ad partem signatas non darent, nec transire permittant.

Clausulæ præservativæ.

§.4. Volumus autem, quod hujusmodi mandato, & constitutioni per nullas clausulas in supplicationibus sive cedulis oppositas, etiam cum illius derogatione, & sub quibusvis attestationibus præservativis, nisi per mandatum speciale manu nostra signatum, tantum derogari posse.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscriptio. Publ. P. An. I. 19. Aprilis.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. I.

Lectum, & publicatum fuit suprascriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimoquarto, die vero decimanona mensis Aprilis, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D.N.D. Clementis divina providentia Papæ Septimi Anno I.

IX.

Approbatio, & extensio Constitutionum Pii II., Pauli II., Sixti IV., Julii II., & Leonis X. contra homicidas, bannitos, sumentesque vindictam de propinquis offendentis, necnon brigosos, &c. Ac Barones, & Communitates eorum Territoria a prædictis non custodientes in Statu Ecclesiastico.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN Sancta B. Petri Sede divina disponente clementia, meritis licet imparibus, constituti, considerantes, quod licet Deus, qui ex præcipui amoris sui dulcedine hominem ad imaginem suam creavit, in lege veteri populo illi rudi, & infirmo mandaverit proximum diligi, inimicum vero in odium haberi permiserit: tamen secundum Evangelicam doctrinam, quæ lege veteri excellentior, atque perfectior est, præcipit etiam inimicum diligi, & transgressorem hujus legis ultionem expectare debere innuit, cum dixit: Qui gladio ferit, gladio peribit. Ut igitur lex ab omnibus servetur, nec gladiorum impunitas a quoquam sperari possit, & qui virtutis amore nolunt, saltem formidine pœnæ a vetitis abstineant, ad officium nostrum spectare duximus, illa quæ pro pace, & quiete Civitatum, & Terrarum, temporali dominio Nobis, & S.R.E. mediate, vel immediate subjectarum, ac Civium, & incolarum in eis degentium, a Præ-

Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus statuta, & ordinata fuisse comperimus, ut eo majorem obtineant firmitatem, quo sæpius fuerint Apostolico præsidio communita, nostri præsidii munimine corroborare, ac etiam de novo statuere, & ampliare, prout rationabiles causæ persuadent, & in Domino conspicimus salubriter expedire.

Pius II. edidit Bullam hic cit.

§.1. Dudum siquidem postquam per fel. rec. Pium PP. II. &c. *Omittitur residuum narrativæ, quia ipsam Bullam habes supra Tom.III. Par.III. fol.*110. Ad retinendas.

Paulus II. aliam edidit Bullam hinc indicatam.

§.2. Et deinde cum in Alma, &c. Piæ mem. Paulus PP. II. &c. *Omittitur narrativa hujus Bullæ, quoniam ipsam Bullam habes supra Tom.III. Par.III. fol.*120. Viros.

Sixtus IV. approbavit Bullam Pii II.

§.3. Ac successive recolendæ memoriæ Sixtus PP. IV. similiter Prædecessor noster, accepto per eum, quod contenta in literis Pii Prædecessoris hujusmodi a certis annis tunc elapsis citra non fuerant observata, & ex illorum non observantia subditi præfatæ Ecclesiæ procliviores fuerant ad homicidia committenda, ac fere passim quotidie homicidia perpetrabantur, & homicidæ præfati ideo ad illa committenda promptiores existebant, quia sperabant latere, & suorum excessuum remissionem consequi facile posse, ac detestabilem, & horrendam talium Sicariorum nequitiam, ad aliorum cautelam juris remediis prosequi studio cupiens indefesso, habita super iis cum fratribus suis præfatæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de illorum consilio, per suas literas, decretaque Pii Prædecessoris hujusmodi, ac prout illa concernebant, omnia, & singula in dictis literis Pii Prædecessoris præfati contenta approbaverat, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverat, ac voluerat, & de eorumdem fratrum consilio statuerat, & ordinaverat, quod condemnati eatenus, & quos in posterum condemnari contingeret ubilibet, in Civitatibus, Terris, & locis prædictis pro homicidio, sive ut principales, sive ut auxilium, consilium, vel savorem præstantes, suarum condemnationum irremissionem, aut contra illas salvumconductum, & licentiam secure in loco patrati criminis, vel infra quinquaginta milliaria, ut præfertur, propinquo nullatenus obtinere possent ab alio, quam a Romano Pontifice, qui pro tempore esset, & alicujus alterius, etiam Legati de latere remissio nemini suffragaretur. Et si forsan contigeret eumdem Romanum Pontificem ad remissiones, sive salvumconductum hujusmodi procedere, talis remissio per præoccupationem processisse censeretur, & nemini prodesse posset, nisi in illa verus literarum Sixti Prædecessoris hujusmodi tenor de verbo ad verbum, non autem per clausulas idem importantes insertus foret: ac specificata, & determinata causa exprimeretur, quæ eumdem Romanum Pontificem induceret ad derogandum eisdem literis Sixti Prædecessoris, quæ cum tam matura deliberatione ab eodem Prædecessore emanarunt.

Julius II. edidit aliam Cōstitutionē hic cit.

§.4. Et demum sanctæ memoriæ Julius Papa II. etiam Prædecessor noster, &c. *Omittitur narrativa hujus Bullæ, quia eam habes supra Tom.III. Par.III. fol.*269. Cum homines.

Leo X. alteram hic indicatam.

§.5. Cum similis mem. Leo PP.X. etiam Prædecessor noster, &c. *Omittitur itidem hæc narrativa Bullæ, siquidem eam habes supra Tom.III. Par.III. fol.*472. Omnes.

Hic modo Pontifex confirmat prædictas Bullas Pii II., Pauli II., Sixti IV. Julii II., & Leonis X.

§.6. Cum autem sicuti facti notorietas attestatur, plures Urbis, Civitatum, Terrarum, Castrorum, locorum, & tenimentorum, ac Regni, & partium prædictorum contra literas Prædecessorum hujusmodi, elata cervice devenire, & se adversus justitiæ clypeum, & tutelam rebelles constituere præsumant, ac censuras, & pœnas prædictas in eisdem literis contentas, sensu reprobo parvipendere non vereantur, in animarum suarum perniciem, divinæ Majestatis offensam, & Reipublicæ læsionem. Nos quorum est, sceleratorum insolentiis, quibus adversus Deum, & proximum, ac prædictæ Sedis auctoritatem veluti Catholicæ professionis inimici sæviunt, salubriter reprimendis, ne ipsorum invalescat præsumptio, & perversitas extollatur, intendere, sed criminosorum temeritatem (ultrice justitia) cohibere, ne literæ prædictæ, quæ provida deliberatione ab ipsis Prædecessoribus emanarunt, contemptibiles reddantur, sed excessuum perpetratores, debita animadversione puniantur, opportunis remediis providere volentes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, singulas Pii, Pauli, Sixti, Julii, & Leonis Prædecessorum literas hujusmodi, cum statuti, ordinationis, extensionis, additionis, inhibitionis, decreti, declarationis, confiscationis, incorporationis, applicationis, voluntatis, & mandati, ac omnibus, & singulis aliis in eis respective contentis clausulis, auctoritate Apostolica tenore præsentium, approbamus, & innovamus, ac perpetua roboris firmitate subsistere, & per singulos, quos literæ ipsæ concernunt, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, infamiæ, suspensionis, diffidationis, criminis læsæ Majestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, depositionis, privationis, inhabilitatis, & interdicti, ac aliis censuris, & pœnis Ecclesiasticis, & temporalibus in eisdem literis contentis, quas contravenientes eo ipso incurrant, perpetuo inviolabiliter observari debere decernimus.

Et declarat Homicidas nō solum a loco delicti per 50 milliaria, ut constituerat Pius II. sed a quibuscūque terris, & locis S. R. E. exules esse debere.

§.7. Illasque etiam ad hoc ut homicidæ, sicarii, exititii, criminosi, rebelles, aliique infames propter homicidia, aut alia nefanda per eos perpetrata, excessus, crimina, & delicta, in Civitatibus, Terris, Castris, vel locis eorum, seu in quibus tunc morabantur Banniti, & condemnati, etiam habita pace ab hæredibus, filiis, seu consanguineis occisorum, aut partium læsarum, non solum a locis circumvicinis usque ad quinquaginta milliaria, sed etiam ab omnibus, & singulis Civitatibus, Terris, Castris, & locis etiam Regni, & partium prædictorum, Nobis,

Nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ quomodolibet mediate, vel immediate subjectis, Banniti, & exules sint, & esse censeantur, nec in illis, seu eorum aliquo, etiam prætextu cujusvis licentiæ, salviconductus, remissionis, reductionis, revocationis, vel alterius gratiæ per eos desuper quomodolibet pro tempore obtentæ, moram trahere possint, & si in eis resederint, vel reperti fuerint, capi, detineri, & incarcerari, ac juxta criminum, & excessuum per eos perpetratorum qualitatem, & literarum Pii Prædecessoris hujusmodi tenorem, sub pœnis in eisdem literis contentis, per Officiales Civitatis, Terræ, Castri, vel loci, in qua, vel in quo deprehensi fuerint, debitis pœnis plecti, seu inde educi, & ad forum, seu Officiales, ad quos criminum, & excessuum eorumdem punitio de jure, vel consuetudine pertinet, remitti debeant, extendimus, & ampliamus. Et nihilominus præmissa omnia, & singula, prout per Pium, Paulum, Sixtum, Julium, & Leonem Prædecessores præfatos statuta, & ordinata, inhibita, decreta, & declarata fuerunt, ita ut Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarii, Feudatarii, Capitanei, Magnates, Principes, Communitates, Cives, Officiales, & personæ, ac alii, ad quos prædictæ, & præsentes literæ concernunt, ac ipsorum singuli, literas, & in eis contenta hujusmodi non observantes, & illis quomodolibet, directe, vel indirecte contravenientes, ac eis adhærentes, eorumque fautores, & complices, singulas censuras, & pœnas prædictas, eo ipso absque alia declaratione incurrant, & incurrisse censeantur de novo.

Receptatibus Bannitos imponit pœnas hic expressas.

§.8. Quodque Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini in temporalibus, Vicarii, & Feudatarii Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum etiam Regni, & partium prædictorum Nobis, & eidem Ecclesiæ immediate subjectorum, aliquos nostros, & dictæ Ecclesiæ hostes, & inimicos, aut subditos exules, bannitos, & facinorosos cujuscumque status, vel conditionis fuerint, publice, vel occulte, ullo umquam tempore recipere, & acceptare nullatenus præsumant. Et si aliquos ad eorum dominia, & territoria confugere contigerit, illos ex eorum dominiis, vel territoriis hujusmodi expellere, seu ad simplicem jussionem, vel requisitionem nostram, vel successorum nostrorum, quo voluerimus, seu successores ipsi voluerint, tute conduci facere, ac quod præmissa a suis subditis inviolabiliter observentur, omni excusatione cessante cum effectu curare; sub similibus privationis, & rebellionis, ac crimine læsæ Majestatis pœnis, si contrafecerint, eo ipso incurrendis.

Communitates, & alii sub pœnis, de quibus hic tenentur capere homicidas complices, & fautores.

§.9. Necnon ut homicidæ, fautores, & complices præfati facilius capi, & puniri possint, quod Communitates, Civitatum, & Universitates Terrarum, Castrorum, & locorum, in quibus, seu quorum territorio, districtu, & ditione, dicta homicidia perpetrabuntur, sub interdicti Ecclesiastici, & duorum millium per Communitates, ac mille ducatorum per Universitates, necnon Civitatum, Terrarum, & locorum eorumdem Domicelli, Barones, Vicarii, aut alii in temporalibus domini, sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, & quinque millium ducatorum auri Cameræ Apostolicæ irremissibiliter applicandorum eo ipso, absque alia declaratione incurrendis pœnis; eosdem homicidas, complices, & fautores statim capere, ac omnem exactissimam diligentiam, de qua per publica documenta fidem etiam facere teneantur, capi facere. Et si eos capere nequiverint, statim commissum homicidium universitatibus, seu incolis, & habitatoribus Oppidorum circumvicinorum, ad quæ declinabunt, aut declinare poterunt, notificari. Communitates vero, & domini in temporalibus prædicti, ad quorum ditionem tales declinabunt, cum primum id ad eorum notitiam devenerit, eos apprehendere, seu apprehendi. Quod si non potuerint, similiter id Universitatibus, seu incolis, & habitatoribus vicinorum Oppidorum, & locorum, ad quæ declinabunt, aut verisimiliter declinare, poterunt insinuare, & captos ad eorum Judices ordinarios traducere, & tradere, sub similibus pœnis teneantur, & debeant, statuimus, ordinamus, inhibemus, & declaramus.

Facultates quibuscūque concessas absolvendi homicidas revocat.

§.10. Et ne facilitas veniæ incentivum præbeat delinquendi, quibusvis dictæ Sedis Legatis etiam de latere, ac Nunciis, & Provinciarum Rectoribus, necnon nostris, & dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicariis in temporalibus pro tempore existentibus, & præfatis Communitatibus omnem super absolutionibus homicidiorum hujusmodi per Nos, & Prædecessores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem eamdem sub quavis forma, & verborum expressione concessam, approbatam, & innovatam, auctoritatem, & facultatem revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus. Et si quando similes absolutiones per Nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem præfatam concedi contigerit, illas per Judices, & Officiales, ad quos pertinet, nisi trinæ literæ Apostolicæ, sub intervallo unius mensis pro singulis literis hujusmodi expressa derogatione præsentium, desuper emanaverint, nullatenus admitti, vel observari volumus.

Executores istius Constitutionis deputat.

§.11. Quocirca dilectis filiis Francisco tit. S. Mariæ in Transtyberim Presbytero Cardinali, nostro, & pro tempore existenti Camerario, Cameræ Apostolicæ Clericis, & Præsidentibus, ac universis, & singulis Legatis Provinciarum nostrarum, & aliis Rectoribus, & Gubernatoribus, ac Officialibus Civitatum, Terrarum, & partium prædictarum, Nobis, & dictæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subjectarum, Motu simili mandamus, quatenus præsentes literas solemniter, in singulis Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis prædictis publicari, necnon omnia, & singula in eis contenta inviolabiliter observari faciant, & mandent. Contrafacientes quosvis cujusvis sta-

status, gradus, ordinis, vel præeminentiæ sint, sententias, censuras, & pœnas ante dictas damnabiliter incurrisse daclarent, & declarationem hujusmodi per eos faciendam, in libris maleficiorum conscribi, & adnotari mandent, & faciant. Necnon capitales prædictas sententias a Ministris Justitiæ absque alicujus incursu irregularitatis exequi procurent. Reales autem irremissibiliter exigant, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Necnon pro exactione pœnarum pecuniarum hujusmodi contra Communitates, & Universitates, ac eorumdem inobedientium in temporalibus dominorum vasallos, propter eorum hujusmodi inobedientiam, repræsalias concedant, nec realiter, & cum effectu exequi faciant.

Domicelli, & Barones remittant homicidas, & eorum complices ad Officiales Sedis Apostolicæ.

§.12. Attentius hortantes, & requirentes in Domino Barones, & Domicellos, ac in temporalibus dominos d. Regni, necnon illius Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum Gubernatores, & Officiales pro tempore existentes, ut præfatos homicidas, fautores, & complices capiant, & capi procurent, captosque ad Præsides nostrarum Provinciarum, unde ipsi homicidæ, fautores, & complices originem traxerint, conduci, & eis realiter consignari similiter cum effectu faciant.

Clausulæ derogatoriæ.

§.13. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ dicti Prædecessores in præfatis eorum literis voluerunt non obstare, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici &c.

Nulli ergo &c. Si quis, &c.

Dat. P. An. I. 12. Junii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimoquarto, pridie Idus Junii, Pont. nostri Anno primo.

X.

Approbatio Congregationis Clericorum Regularium (qui deinde Theatini nuncupati sunt) cum elargitione omnium gratiarum, & privilegiorum Congregationis Canonicorum Regular. Lateranen.

CLEMENS PAPA VII.

Venerabili fratri Jo. Petro Episcopo Theatino, & dilecto filio Cajetano Presbytero Vicentino, ac eorum sociis, & successoribus.

Quidam magis quiete Deo servire volentes, sub habitu clericali, in communi, & de communi vivere cœperunt, & vota substantialia emittere volentes, assensum Papæ petierunt.

Exponi nobis nuper fecistis, quod vos, & nonnulli alii ejusdem propositi, socii vestri, divina, ut creditur, inspiratione ducti, cupientes cum majori animi quiete Deo servire, & illi magis pio desiderio adhærere posse, tria substantialia religiosæ vitæ, paupertatis scilicet, castitatis, & obedientiæ vota emittere, & sub solito, ac communi habitu clericali in unum habitantes, & in communi viventes, ac Deo humiliter, & devote, quantum ipse dederit, servientes, sub nostra, & Apostolicæ Sedis humili, & immediata subjectione, & speciali protectione, clericalem vitam ducere decrevistis, supplicarique Nobis fecistis, ut de nostræ, atque hujus sanctæ Sedis Apostolicæ plenitudine potestatis, solitaque clementia, in præmissis benigne annuentes, de eis, quæ ad hujus vitæ propositum conducere, aut quomodolibet expedire videntur, vobis sociis, successoribusque vestris providere dignaremur.

Qui eis illum impartitur, eosdéque sub Sedis Apostolicæ protectione recipit.

§.1. Nos, qui omnium Christifidelium piis, & honestis desideriis libenter annuimus, vestrum in hac parte laudabile desiderium, plurimum in Domino commendantes vestrisque hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & cuilibet vestrum, ut quandocumque visum fuerit, possitis tria substantialia religiosæ vitæ, ut petitis, Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ vota publice emittere, & in manibus cujuscumque Presbyteri sæcularis, vel cujusvis Ordinis regularis, solemniter profiteri, ac sub solito, & communi habitu clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, ac de communi viventes, in locis religiosis, aut sæcularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipsa fuerint, concessum fuerit, seu expedire videbitur, sub nostra, & sanctæ hujus Sedis Apostolicæ immediata subjectione, & speciali protectione in unum habitare.

Præpositumque eligendi.

§.2. Atque ex vobis, inter vos singulis annis Superiorem eligere, Præpositum nuncupandum, qui usque ad triennium, & non ultra confirmari possit.

Alios ad religionem recipiendi.

§.3. Aliosque quoscumque sæculares clericos, quavis dignitate fulgentes, seu laicos, qui, Deo inspirante, ad hujusmodi vitæ propositum, & communem vivendi modum sese conferre voluerint, recipere, & post annuam probationem, ad talem trium votorum professionem, in manibus Superioris, seu Præpositi emittendam, ad hujusmodi communem vivendi modum admittere.

Constitutionesque opportunas edédi facultatem concedit.

§.4. Necnon statuta quæcunque, ordinationes, & constitutiones, de omnibus, & singulis, quæ ad hujusmodi vitæ propositum conducere, moresque, & institutum honeste, & devote clericaliter vivendi concernere videbuntur, de Missis præcipue, & aliis divinis officiis, seu horis canonicis, prout vobis melius videbitur, celebrandis, & recitandis, licita tamen, & honesta, rationabilia, & bonis moribus, & sacris canonibus non contraria, facere, edere, & pro tempore facta, edita corrigere, reformare, & in parte, vel in totum immutare, ac de novo alia, prout vobis expedire videbitur, instituere, & ordinare, ac juxta illa vivere, quæ postquam a vobis condita, edita, reformata, instituta, aut immutata, & ordinata, ac Nobis, seu successoribus nostris exhibita fuerint, Apostolica auctoritate approbata, & confirmata sint, & esse censeantur.

Privilegia, & gratias Congregationis Canonicorum

§.5. Et ut omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, Indulgentiis, facultatibus, libertatibus, aucto-

Lateranensi ú elargitur.

ctoritatibus, indultis, favoribus, concessionibus, & gratiis spiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, aut in futurum potientur, & gaudebunt, Canonici Regulares Lateranensis Congregationis, personæ, & loca eorum, vos, personæ, & loca vestra, uti, potiri, & gaudere possitis. Quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ita ut literæ Apostolicæ super eisdem privilegiis, exemptionibus, concessionibus, & gratiis, eisdem concessis, vel pro tempore concedendis, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, & diebus, ad libitum vestrum expediri possint, perinde ac si illa omnia, & singula non solum per clausulas generales, sed per eorum tenorum de verbo ad verbum expressionem, & insertionem, fuissent vobis per has nostras literas, sub hac ipsa die, expresse, & specialiter concessa, tenore præsentium ex certa nostra scientia, & ex Apostolicæ plenitudine potestatis, vobis, ac sociis, & successoribus vestris, in perpetuum concedimus pariter, & indulgemus, & ad præmissa omnia, & singula quibuscumque impedimentis, & contradictionibus amotis, liberam plenamque auctoritatem, & facultatem elargimur.

Contrariis derogat.

§.6. Non obstantibus nomine, dignitate, & officio Episcopali, quæ Joanni Petro supradicto per alias nostras literas reservavimus, Apostolicisque, aut aliis generalibus, aut specialibus constitutionibus, ordinationibus, etiam juramento, aut alia quavis firmitate roboratis, etiam si quæ specialiter, seu de verbo ad verbum exprimenda essent, quæ pro expressis haberi, & quibus, quoad effectum præsentium dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, aliisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Dat.P.An.I. die 24. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 24. Junii 1524. Pontificatus nostri Anno I.

XI.

Declaratio circa expensas fieri permissas Militiæ de Calatrava, Ordinis Cisterciensis, de communi Thesauro dictæ Militiæ.

*De hac Militia atque Thesauro, vide in Constitut.XXI. Tom.III. Part.III. Julii II. fol.*305. Romani, *& alia in Constitut.IV. Adriani VI. fol.*8. Dum intra.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex ex injuncto sibi desuper Apostolicæ servitutis officio, ad ea libenter intendit, per quæ singuli Christifideles sub Regularibus præsertim Militiis, pro fidei Catholicæ defensione institutis militantes, expensas necessarias, & alia onera eis pro tempore incumbentia, absque aliquo conscientiæ scrupulo subire valeant, eorumque, & Catholicorum Regum desuper sibi supplicantium votis libenter annuit, prout id conspicit in Domino salubriter expedire.

Julius II. edidit Constitutionem, de qua hic.

§.1. Sane carissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum Rex Illustris in Imperatorem electus, qui etiam Castellæ, Legionis, Aragonum, & Utriusque Siciliæ Rex, per Sedem Apostolicam deputatus, Militiæ de Calatrava Cisterciensis Ordinis perpetuus Administrator extitit, suo, & dilectorum filiorum universorum, Priorum, Preceptorum, Fratrum, & Militum dictæ Militiæ hujusmodi per dilectum filium Ramirum Nuñez de Aguilera Præceptorem domus de Mestanca Militiæ, & Ordinis prædictorum, Toletanæ Diœcesis, Nuntium suum super hoc ad Nos destinatum, nuper Nobis exponi fecit, quod postquam olim pro parte clar. mem. Ferdinandi Aragonum, & Siciliæ prædictorum tunc Regis, ac ejusdem Militiæ perpetui Administratoris per Sedem eamdem etiam deputati, felicis recordationis Julio Papæ II. Prædecessori nostro expositum fuerat, &c. *Omittitur residuum narrativæ, quia ipsa Bulla Julii in Tom.III. Part.III. fol.*305. Romani.

Postea ex Thesauro, sub hac Militia de Calatrava, in casus hic relatos exponere consuevit, sed pro conscientiæ securitate, hujus Pontificis permissio petitur.

§.2. Dicta Militia ex tunc Thesaurum ipsum juxta formam statutorum, ordinationum, & literarum prædictarum habere. Et licet exinde omnes, & singulas expensas pro necessitatibus, negotiis, rebus, honore, & utilitate ejusdem Militiæ, ac illius Monasteriorum, & locorum, illorumque onerum eis pro tempore incumbentium necessarias supportare, & facere potuisse credunt; tamen ipsi, vel eorum aliqui, qui timoratæ, & scrupulosæ conscientiæ existunt, pro eorum conscientiarum tutiori cauthela, illas, quas hactenus facere consueverunt, & alias similes, vel dissimiles necessarias expensas, sive sint pro defensione, & protectione prædictis, sive etiam pro Monasteriis, & aliis locis dictæ Militiæ, eorumque fabricis, aut etiam pro expeditione quarumcumque literarum etiam Apostolicarum in favorem Militiæ, & Monasteriorum, locorum, ac personarum prædictorum expediendarum, ac satisfactione, seu remuneratione illorum, qui pro earum expeditione, ac aliis eorum, & singulorum rebus, negotiis, utilitate, vel honore, auxilium, consilium, vel favorem præstiterint, & aliorum onerum eis pro tempore incumbentium supportatione, & ex Thesauro prædicto, juxta providam ordinationem, deliberationem, & consilium Caroli Regis in Imperatorem electi, & pro tempore dictæ Militiæ Administratoris, seu Magistri, & Capituli Generalis, vel Seniorum, Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum dictæ Militiæ Administratoris, libere facere cuperent. Quare pro parte Caroli Regis in Imperatorem electi, seu Administratoris, ac Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum modernorum prædictorum Nobis fuit humiliter supplicatum,

tum, quatenus eis in præmissis oportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pōtifex de Thesauro expensas, de quibus hic certo modo fieri indulget.

§.3. Nos igitur eorum laudabili desiderio in præmissis annuentes, ac Priores, Præceptores, Fratres, & Milites modernos prædictos, eorumque singulos, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium, Carolo Regi in Imperatorem electo, & Administratori, ac pro tempore existenti Magistro, seu Administratori, necnon Majori, & aliis Præceptoribus, Prioribus, Fratribus, & Militibus modernis, & pro tempore existentibus Militiæ hujusmodi, quod ipsi de cetero perpetuis futuris temporibus omnes, & singulas expensas tam pro Militia, quam Monasteriis, & aliis locis, eorumque fabricis, rebus, & personis prædictis, quam etiam pro expeditione quarumcumque literarum etiam Apostolicarum pro eis, & aliorum singulis, ac aliorum onerum eis incumbentium, necnon satisfactione, remuneratione, & recompensatione illorum, qui in illis, & aliis eorum negotiis, rebus, commodo, utilitate, favore, honore, vel oneribus suis, aliquid fecerint, aut ad id faciendum consilium, consensum, & favorem præstiterint, ex Thesauro prædicto, de consilio Capituli Generalis, vel saltem Diffinitorum, aut Seniorum illius, facere libere, & licite valeant, indulgemus, ac ipsæ expensæ sic pro tempore factæ, quando videlicet per Carolum Regem in Imperatorem electum modernum, ac pro tempore existentem Administratorem, vel Magistrum, de Diffinitorum, & Seniorum in ejus Curia pro tempore residentium, quando vero per Diffinitores, & Seniores, aut Capitulum prædictos etiam modernos, & pro tempore existentes de Caroli Regis in Imperatorem electi Administratoris moderni, & Magistri pro tempore etiam existentium prædictorum ejusdem Militiæ factæ fuerint, bene factæ sint, & esse censeantur, ac pro bene factis habeantur, & reputentur, statuimus, & ordinamus, ac literas Prædecessoris hujusmodi etiam ad præmissa extendimus, & ampliamus.

Quibuscumque non obstantibus.

§.4. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac Militiæ, & Ordinis, eorumque Monasteriorum, & locorum prædictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, omnibus, quæ idem Prædecessor noster, in dictis literis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat.P.An.II. die 13. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimoquinto, Idus Januarii, Pont. nostri anno secundo.

XII.

Facultas Collegii deputatorum Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe, componendi pro subventione dictæ Fabricæ super legatis, Loco Pio, vel personæ incertæ, aut ignotæ, & pro male ablatis, maleve ablatorum restitutione relictis, ac bonis Ecclesiarum, & beneficiorum occupatis, &c.

Istud Collegium erexit hic Pont. in Constit. 3. Admonet, *supra fol.* 31.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Dudum admonentes nos cura regiminis, & auctoritate Pontificali inducente, ut ad ea potissimum intenderemus, per quæ gloriosi Principes terræ Petrus videlicet, & Paulus Apostoli, qui primum Evangelium Dei in Alma Urbe prædicarunt in eaque postquam Christianam Religionem ibidem plantaverant, ac universum Orbem Sacræ Doctrinæ splendore, & plurimis miraculis repleverant, gloriosi Martyrii coronam sub eodem persecutore, ac eadem die susceperunt, eo majori veneratione a Christifidelibus colerentur, quo majoribus meritis, inter alios Apostolos excelluerunt.

Julius II. jussit Basilicam S. Petri destrui, & magnificentius reædificari, *ut in ejus Const.XXVIII Tom.III.Par. III.fol.*313.

§.1. Quia tamen Salvator noster Jesus Christus Petrum aliorum Apostolorum Principem, & eum, ejusque Successores plenitudinem habere voluit, mente revolvimus ad nostrum officium pertinere, ut postquam fel. rec. Julius Papa II. Prædecessor noster existimans quemadmodum ipse Petrus Apostolorum Princeps haberetur, ita etiam Basilicam sub ejus invocatione in dicta Urbe dedicatam, ædificii pulchritudine, & magnificentia inter alias principatum obtinere debere, ipsam propterea, demoliendam duxerat, ut eam ædificio longe ampliori, & magis admirabili reficeret, & instauraret.

At ipse & successores Pontifices hoc opus perficere non voluerūt.

§.2. Quod ipse Julius morte præventus, successive Leo X., & Adrianus VI. Romani Pontifices, etiam Prædecessores nostri variis causantibus impedimentis perficere non potuerunt, id omni conatu, ac totis viribus aggrederemur, dignum quin potius debitum duximus, quod illius Fabrica etiam communi favore, & diligentia prosequenda esset.

Et ideo hic Pontifex ad curandam perfectionem d. Fabricæ Collegium Deputatorum instituit, *ut in Constit.*3.*sup. fol.*31.

§.3. Et ut Fabrica ipsa prosperiores successus amplecteretur, ac pia Christifidelium suffragia pro eadem Fabrica eroganda fideliter exigerentur, conservarentur, & in Fabricam ipsam, & non alium usum converterentur, providere volentes, revocatis per nos primitus quibuscumque Officialibus præfectis ad opus dictæ Fabricæ, cujuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis forent, etiamsi Pontificali digni-

tate,

tate, aut Cardinalatus honore præfulgerent per dictos Prædecessores, & nos, ac Sedem Apostolicam eatenus deputatis, ac omnibus commissionibus, & facultatibus eis concessis, & factis, eisque ab hujusmodi præfectione, & aliis officiis, ac commissionibus absolutis, unum Collegium Fabricæ Beati Petri de Urbe nuncupandum omnium Oratorum Christianorum Regum, & Principum, Rerumque publicarum, ac singularum nationum, in nostra Romana Curia degentium Curialium digniorum ex eis numerum sexaginta non excedentium, ad hoc de mandato nostro tunc electorum, loco quorum pro tempore decedentium, vel se diutius absentantium, alii earumdem nationum similiter eligi possent, sic tamen quod dictum numerum sexaginta non excederent, auctoritate Apostolica Motu proprio ereximus, & constituimus, ipsique Collegio administrationem, curam, & directionem, ac omne regimen dictæ Fabricæ plenarie commisimus, prout in nostris inde confectis literis plenius continetur.

Et modo pro subventione ejusdem Fabricæ, dat Collegio auctoritatem componendi super.

§.4. Cognoscentes autem ad tanti operis absolutionem, facultates Cameræ Apostolicæ quam pluribus debitis, & aliis oneribus gravatæ, non sufficere, & opus ipsum tam sublime, & excelsum, ad finem optatum, absque piis, & largis Christifidelium erogationibus, & aliis subsidiis, perduci non posse, ac considerantes indulgentias, & alias gratias, tam spirituales, quam temporales, per præfatos Prædecessores in favorem dictæ Fabricæ concessas jamdudum expirasse, Motu simili, & ex certa scientia, ac Apostolicæ potestatis plenitudine, præfatis Collegio, & ab eis ad infrascripta, in genere, vel in specie deputandis, aut subdelegandis, ut ad biennium a publicatione præsentium literarum in valvis dictæ Basilicæ tribus diebus continuis facienda computandum, & deinde ad nostrum, & Sedis Apostolicæ beneplacitum, cum quibuscumque utriusque sexus Christifidelibus, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, tam Ecclesiasticis, etiam Religiosis, quam Sæcularibus per totum Orbem constitutis.

Male ablatis incertis.

§.5. Super quibuscumque male ablatis, incertis, vel per usurariam pravitatem quæsitis, etiam certis quæ fœnerator ab alio fœneratore extorsisset, & quæ ipse requisitus usuras restituere paratus non esset.

Debitis Ecclesiæ cui Romana succederet Ecclesia

§.6. Vel alicui privatæ Ecclesiæ deberentur, in quibus tamen Romana Ecclesia de jure communi succedere posset.

Restituendis personæ incertæ.

§.7. Ac etiam bonis, quæ ad alicujus manus pervenissent, & illa habentes quibus restitui deberent, ignoraverint, vel dubitaverint, quamquam male ablata per eos non existant, seu alias illa ad eos pervenerint.

Legatis piis incertis.

§.8. Et similiter de eis, quæ Deo, ejus Sanctis, & eorum intuitu pauperibus, & aliis piis locis in genere, & absque ulla speciali determinatione, & propriis nominibus personarum non expressis, pure in diem, vel sub conditione, etiam per viam substitutionis, vel translationis, aut alias quomodolibet relicta fuerunt, ac biennio, & beneplacito hujusmodi durantibus relinquentur, tam pro præterito, quam futuro temporibus, etiam ante illorum purificationem, vel diei adventum, aut cessionem componere, ita ut soluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica eisdem Collegio, seu deputandis, vel subdelegandis ab eis dumtaxat, a reliquorum sic relictorum, male ablatorum, ac per usurariam pravitatem extortorum, seu ad eos alias pervenerint, & cui ea restituere debeant, dubitanter ignorant, ut præfertur, restitutione absoluti existant, & ultra restituere minime teneantur, eis concedere.

Inexactis etiam Ordinario donatis, vel relictis pro incertis, &c.

§.9. Ac illa, quæ tempore publicationis literarum Indulgentiarum Julii, & Leonis, ac Adriani Prædecessorum, hujusmodi inexacta remanserunt, etiam si illa Ordinariis pro ipsis tamen incertis quomodolibet relicta, donata, & quæ eis quovis modo obvenerint. Necnon quæ ab ipsis Ordinariis, vel eorum nomine, post ipsam publicationem, exacta, & eis quoquomodo soluta, ac etiam quæ ante ipsam publicationem pro ipsis certis, aut incertis personis, & locis non debebantur, sed post publicationem prædictam postea deberi cœperunt, etiam si ea Ordinariis, ut præmittitur, relicta, donata, aut obventa, tamquam eis indebita per ipsos Collegium, & deputandos, seu subdelegandos ab ipsis nomine dictæ Fabricæ libere exigi, ac repeti, & assequi posse, & debere decernimus, etiam censuris Ecclesiasticis, ac pecuniariis pœnis, aliisque juris remediis opportunis, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Bonis Ecclesiarum, & beneficiorum restituendis, &c.

§.10. Ac cum quibuscumque, qui bona Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus, ad illorum restitutionem compelli non possent, etiam si per eos probari posset.

Relictis pro male ablatis.

§.11. Quæ bona omnia, ac quæcumque legata, & alias quomodolibet etiam hæreditatis titulo pro male ablatorum restitutione relicta hactenus, & quæ relinqui, ac largiri contigerit in futurum biennio, & beneplacito hujusmodi durantibus in quibuscumque testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus per quoscumque, & ubicumque factis.

Legatis piis locis, & personis incertis, vel absentibus & ignoratis.

§.12. Et quæ durante biennio, & beneplacito hujusmodi fient quibuscumque incertis Ecclesiis, & piis locis, aut personis similiter incertis, vel absentibus, taliter quod propter ipsorum absentiam merito ab eis notitia haberi non posset.

Restituendis ei, cui receptio non competit.

§.13. Ac etiam quæ restitutioni subjacerent, sed in eis, vel ad ea personis, quibus illa fieri deberet, receptio non competeret.

Exponendis in prædiis, conviviis, & spectaculis, in diebus festivitatum.

§.14. Necnon omnes, & singulas pecunias, & res alias, quæ in prandiis, ac conviviis, & publicis spectaculis, in aliquibus celebritatibus ex voto statuto, seu consuetudine in aliquibus locis exponi consueverunt,

runt, & biennio, ac beneplacito hujusmodi durantibus exponi debent.

Declaratio quod prædicta procedant etiam si super his, & aliis lis ubique pendeat.

§.15. Etiam si super illis, & aliis quibuscumque rebus, & bonis ad dictam Fabricam quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, inter ipsam Fabricam, & quosvis alios coram olim Præfectis, & Officialibus ejusdem Fabricæ, aut dilectis filiis supradictæ Cameræ Clericis, seu Curiæ causarum Cameræ ejusdem generali Auditore, vel quibuscumque aliis Judicibus, & Commissariis quavis auctoritate fungentibus, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant in Romana Curia, vel extra eam, lis etiam in secunda, vel ulteriori instantia indecisa pendeat, ad ipsam Fabricam applicamus.

Commissio omnium causarum Fabricam concernentium Judici d. Fabricæ juxta cōtinentiam Bullæ hanc præcedentis.

§.16. Ac omnes, & singulas causas eamdem Fabricam concernentes, in quavis instantia, ut præmittitur, pendentes, earum omnium statum, & merita præsentibus pro expressis habentes, a dictis Judicibus, & Commissariis harum serie avocamus, illasque in eo statu, in quo reperiuntur, præfatis Collegio juxta facultates eis in dictis prioribus literis nostris per nos concessas, ulterius ad audiendas, cognoscendas, decidendas, & fine debito terminandas committimus.

Auctoritas d. Collegii ad cōponendum, cum occupantibus bona Ecclesiarum, & beneficiorum.

§.17. Super restitutione bonorum Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum hujusmodi, competenti recepta portione, vel quantitate pro eis in Fabrica hujusmodi convertenda similiter componere, & ipsos sic ea tenentes ab ulteriori eorum restitutione libere absolvere, & quod illa retinere libere, & licite possint in posterum eis concedere.

Electionemque Confessorum dandi, eleemosynam Fabricæ præstantibus.

§.18. Ac eisdem Christifidelibus qui cum præfatis Collegio, seu deputandis, vel subdelegandis ab eis de aliqua eleemosyna pro dicta Fabrica convenerint, ut idoneum possint eligere confessorem, sæcularem, vel cujusvis Ordinis etiam Mendicantium Regularem, qui eorum confessione diligenter audita pro commissis per eligentem delictis, & excessibus, ac peccatis quibuslibet quantumque gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis casibus, ac censuris Ecclesiasticis, etiam ab homine ad alicujus instantiam latis de consensu partium, etiam ratione interdicti incursis, & quorum absolutio dictæ Sedi esset reservata (præterquam machinationis in personam Summi Pontificis, occisionis Episcoporum, aut aliorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos, & alios Prælatos, falsificationis bullarum, & literarum Apostolicarum, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac sententiarum, & censurarum occasione Aluminum Tulphæ nostræ, ac de partibus infidelium ad fideles contra prohibitionem nostram delatorum incursarum) semel in vita, & in mortis articulo, & in non reservatis casibus, totiens quotiens id petierint, eos absolvere, ac eis in mortis articulo plenariam omnium peccatorum indulgentiam, & remissionem impendere, ac poenitentiam salutarem injungere. Necnon emissa per eos vota quæcumque, ultramarino, ingressus Religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis, in utilitatem dictæ Fabricæ, si confitentis ad id accesserint facultates, sin autem, in alia pietatis opera commutare. Ac juramenta quæcumque sine alicujus præjudicio relaxare, ac simoniæ in ordinibus, vel beneficiis Ecclesiasticis commissæ labe pollutos, ad ipsum opus contribuentes similiter absolvere, & cum eis super irregularitate, si quam censuris hujusmodi ligati Missas, & alia divina officia non tamen in contemptum clavium celebrando, aut alias in divinis se immiscendo, seu alias quomodolibet etiam beneficia Ecclesiastica præmissorum occasione, vel alias debitæ occupando, præterquam ratione homicidii voluntarii, & bigamiæ contraxerint, & ut in susceptis ordinibus ministrare, ac si quæsita beneficia Ecclesiastica, quæ ex tunc eis de novo collata censeantur, retinere libere, & licite valeant dispensare, omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam ex eis provenientem abolere, ac eis fructus per eos indebite perceptos, etiam ratione omissionis horarum canonicarum, & divinorum officiorum remittere possit, liceatque eisdem Christifidelibus Eucharistiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta ab eodem Confessore, vel alio Sacerdote cujusvis Ordinis etiam Mendicantium Regulari per eos eligendo quocumque tempore, præterquam in Paschate Resurrectionis, & sine alicujus præjudicio recipere, ac ipsorum decedentium corpora etiam tempore interdicti auctoritate ordinaria appositi Ecclesiasticæ tradi possint sepulturæ sine pompa, ac quæcumque Ecclesiam, vel Capellam per eos eligendam devote visitando tot, & similes indulgentias, ac peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, si singulis diebus Quadragesimalibus singulas dictæ Urbis, & extra eam Ecclesias, quæ a Christifidelibus propter stationes Urbis visitari solent, personaliter visitassent. Ac ut eisdem Quadragesimalibus, & aliis temporibus prohibitis, ovis, butyro, caseo, & aliis lacticiniis, carnibus vero de utriusque Medici consilio uti, frui, & vesci libere, & absque conscientiæ scrupulo possint, & valeant, ipsique Collegium, & quibus vices suas in genere, vel in specie duxerint committendas, possint summam pecuniariam pro præmissis declarare, taxare, & limitare. Ac facultatem eligendi confessorem hujusmodi per eorum patentes literas eorum sigillo sigillatas, etiam absque insertione præsentium literarum concedere. Necnon nobilibus, & Presbyteris, ac graduatis, indulgere, ut habeant altare portatile, super quo cum debitis reverentia, & honore in locis ad hoc congruentibus, & honestis, etiam non sacris, & Ecclesiastico interdicto ordinaria auctoritate interpositis, dummodo causam non dederint hujusmodi interdicto, etiam antequam illucescat dies, circa tamen diurnam lucem, in sua, & suorum familiarium domesticorum præsentia Missas, & alia divina officia per seipsos, qui Presbyteri sunt, aut pro tempore erunt, cele-

celebrare, seu per alios Sacerdotes celebrari facere, ac tempore interdicti hujusmodi divinis interesse libere possint, auctoritate Apostolica præfata tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus.

Inhibitio adversus contravenientes.

§.19. Mandantes universis, & singulis locorum Ordinariis, Abbatibus, & aliis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ existant, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac quingentorum ducatorum auri Fabricæ prædictæ applicandorum pœnis ipso facto incurrendis, ne publicationem, & prædicationem earumdem præsentium in eorum Civitatibus, & Diœcesibus, ubi, & quando, ac quotiens opus fuerit, faciendam impedire, neve aliquid prætextu publicationis petere, aut etiam a sponte offerentibus recipere, aut in præmissis, & circa ea aliquam fraudem, vel dolum committere. Nec illos, quos absolvi, & cum quibus dispensari vigore præsentium ab ipsis Collegio, vel deputandis, aut subdelegandis ab eis contigerit, quovis modo molestare, vel impedire, aut pœnas aliquas pro casu, in quo, ut præfertur, dispensatum fuerit, ex statuto, vel consuetudine, seu alias exigere per se, vel alium, seu alios quovis modo audeant, vel præsumant, ac decernentes confessionalibus per præfatos Collegium, & deputandos, vel subdelegandos ab eis, pro tempore concessis, & eorum sigillo duntaxat munitis plenariam fidem adhiberi debere.

Clausulæ derogatoriæ.

§.20. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis aliis applicationibus, & concessionibus dictorum legatorum, & incertorum ablatorum, ac privilegiis, & indultis Apostolicis quibuscumque Ordinibus, Ecclesiis, Hospitalibus, & aliis Piis Locis, ac miserabilibus personis, in genere, vel in specie sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam Motu proprio, & scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine similibus forsan factis, & concessis, aut in posterum fiendis, & concedendis, necnon dictarum, & similium facultatum, & gratiarum suspensione, per nos in præsenti anno Jubilei ad similiter nostrum, & dictæ Sedis beneplacitum de fratrum nostrorum consilio facta, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de ipsis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse de simili nostra scientia, & potestatis plenitudine derogamus, ac cuiquam nolumus ullatenus suffragari, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus, vel eorum Ordinibus ab eadem Sede indultum existat, quod interdici &c.

§.21. Verum quia difficile foret præsentes &c.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c.

Si quis &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimoquinto, Kalendas Junii, Pontificatus nostri Anno II.

D.P. An.II. 1. Junii.

XIII.

Privilegia, indulta, & exemptiones Auditorum Rotæ Romanæ.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CONvenit æquitati Romani Pontificis digna pro meritis præmia compensantis, illis potiores gratias, & favores impartiri efficaciter, qui non solum pro ipso Romano Pontifice, sed etiam pro universali Ecclesia, ac Sedis Apostolicæ honore, & personis ad illam confluentibus justitia ministranda graviora solicitudinis studia, prompta voluntate jugiter perferre, & facti evidentia designante majora eidem Sedi devotionis obsequia studiosius impendere dignoscuntur, ut exinde eorum devotio augeatur, & fides illorum cunctis plenius innotescat, ac alii eorum exemplo ad similia propensius excitentur.

Causa hujus Cõstitutionis.

§.1. Hinc est quod nos debita consideratione pensantes continuos labores, quos dilecti filii causarum Palatii Apostolici Auditores, & eorum Locatenentes, nunc, & pro tempore existentes circa causas ipsas audiendas, & fine debito decidendas ad publicam utilitatem, & ejusdem Romani Pontificis honorem permaximum in dies noscuntur substinere, ac propterea volentes eos, qui etiam nostri, & Romani Pontificis pro tempore existentis Capellani existunt, condignis favoribus, & prærogativis, prout debitum reputamus, prosequi.

Privilegium circa pluralitatem beneficiorum.

§.2. Motu proprio, non ad ipsorum Auditorum, & Locatenen. vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, cum eisdem Auditoribus, & Locatenen. nunc & pro tempore existentibus, ac eorum singulis, ut quæcumque quatuor curata, seu alias invicem incompatibilia secularia, aut uno, vel duobus, seu tribus ex eis, seu absque illis unum cum cura, vel sine cura, cujusvis etiam Cluniacen. vel Cistercien. Ordinis regulare, necnon quæcumque alia tria similia, vel dissimilia sub singulis tribus tectis quarumcumque trium Cathedralium etiam Metropolitanarum, vel Collegiatarum, aut aliarum Ecclesiarum consistentia, alias se invicem, & cum dictis incompatibilibus beneficiis compatientia beneficia Ecclesiastica, etiam si alterum beneficiorum sub eisdem tectis consistentium cum cura, aut quomodolibet eorum Canonicatus, & præbenda, & tam illa

illa, quam incompatibilia sæcularia dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Cathedralibus etiam Metropolitan. vel Collegiatis, & dignitates ipsæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales majores, seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principalis, aut tria ex eis Parochiales Ecclesiæ vel earum perpetuæ Vicariæ seu talia mixtim, Regulare vero beneficia hujusmodi Prioratus, præposituras, præpositatus, dignitates, dignitas etiam Conventualis, personatus, administratio, vel officium fuerint, & ad Prioratum, præposituram, præpositatum, dignitates, personatus, administrationes, vel officia hujusmodi consueverint, qui per electionem assumi, eisque cura immineat animarum, si eisdem Auditoribus, & Locatenentibus alias canonice conferantur, aut ipsi eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere, & insimul sæcularia in titulum, ac regulare in commendam sub eisdem tectis consistentia, videlicet si duo Canonicatus, & duæ præbendæ, ac totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum a die habitæ pacifice per eos utriusque illorum possessionis computandum duntaxat. Si vero alia fuerint, ac incompatibilia sæcularia, necnon regulare beneficia hujusmodi, quoad vixerint retinere, illaque simul vel successive, simpliciter, vel ex causa permutationis, quoties eis placuerit dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimissi, vel dimissorum aliud, vel alia simile, vel dissimile, aut similia, vel dissimilia beneficium, seu beneficia Ecclesiasticum, vel Ecclesiastica, quatuor duntaxat curata, seu alias invicem incompatibilia sæcularia, aut cum uno, vel duobus, seu tribus ex eis, vel absque illis unum cum cura, vel sine cura cujusvis etiam Cluniacen. vel Cistercien. Ordinis regulare, necnon quæcunque tria alia similia, vel dissimilia sub singulis tribus tectis quarumcumque trium Ecclesiarum consistentia, alias, ut præfertur, compatientia similiter recipere, & insimul sæcularia in titulum, regulare in commendam sub eisdem tectis consistentia, videlicet si duo Canonicatus, & duæ præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum, ut præfertur, computandum. Si vero alia fuerint, ac incompatibilia, necnon regulare beneficia hujusmodi dummodo inter ipsa quatuor incompatibilia sæcularia plures quam tres Parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ, & sub singulis tribus tectis consistentia post dictum annum duo Canonicatus, & duæ præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia, ac regulare baneficia hujusmodi officium claustrale non existant, quoad vixerint, ut præfertur, retinere, necnon debitis, & consuetis ipsius regularis beneficii supportatis oneribus de residuis illius fructibus, redditibus, & proventibus, sicuti illud in titulum pro tempore obtinentes de illis disponere, & ordinare potuerunt seu etiam debuerunt (alienatione tamen quorumcumque bonorum immobilium, & prætiosorum mobilium dicti regularis beneficii eis penitus interdicta) disponere, & ordinare libere, & licite valeant. Ac quod ipsi Auditores, & Locatenentes, ac eorum singuli, naturales in omnibus regnis, dominiis, & provinciis existant, ac in ipsis, & eorum singulis quæcumque quoscumque, & qualiacumque cum cura, & sine cura beneficia Ecclesiastica sæcularia, & regularia, etiam ut præfertur, qualificata alias eis canonice conferenda perinde ac si ibidem oriundi, & nati fuissent, etiam recipere, & retinere libere, & licite possint, ac de illis aut qualitate locorum in eorum literis mentionem facere minime teneantur. Quodque ratione quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum curatorum, seu ex statuto, fundatione, aut alias sacros etiam Presbyteratus ordines requirentium per eosdem Auditores, & Locatenentes, ac eorum singulos pro tempore obtentorum, usque ad septennium a fine anni a jure concessi computandum, ad aliquem ex sacris ordinibus hujusmodi promoveri minime teneantur, nec ad id a quoquam inviti coarctari possint auctoritate Apostolica tenore præsentium de specialis dono gratiæ dispensamus, eisque pariter indulgemus.

Facultas absolvendi sicut Ordinarii.

§.3. Et insuper præfatis Auditoribus, & Locatenentibus, & eorum cuilibet, ut omnes, & singulas utriusque sexus personas quarumcumque Parochialium Ecclesiarum, ac dignitatum, vel aliorum beneficiorum ecclesiasticorum curam animarum habentium per eos pro tempore obtentorum, per se ipsos vel alios ab eis deputandos earumdem personarum confessionibus diligenter auditis, in omnibus, & singulis casibus in quibus Ordinarii locorum de jure, vel consuetudine absolvere possint, quoties ad eos confessionis causa confugerint, absolvere, eisque pœnitentiam salutarem injungere.

Testandique etiam de bonis acquisitis ex beneficiis.

§.4. Necnon de omnibus, & singulis bonis mobilibus, & immobilibus ubilibet consistentibus cujuscunque quantitatis, & qualitatis, etiam si in pecunia fuerint, quæ ad eos, & eorum quemlibet, etiam Archiepiscopos, vel Episcopos etiam ratione suarum, quibus nunc præesse dignoscuntur, aut alia rum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, ad quas eos transferri contigerit, Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, sæcularium, & regularium, obtentorum, & obtinendorum quomodolibet pertinent, & pertinebunt, acquisitis, & acquirendis, tam in vita, quam etiam ultima voluntate eorum inter consanguineos, & alias quascumque personas, ac loca, necnon pro expensis funerum, ac remuneratione eorum, qui sibi viventibus serviverint, disponere, erogare, testari, codicillari, ac illas alias in pios, & quoscumque alios tamen licitos usus, prout eis videbitur expedire, convertere, libere, & licite valeant.

Transferendi & etiam resignandi beneficia &c.

§.5. Ac prædicta, necnon omnia, & singula alia beneficia Ecclesiastica cum cura, sæcula-

sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia per ipsos Auditores, & Locatenentes, ac eorum singulos in titulum, & commendam, ac invicem seu aliis ad eorum vitam unita, pro tempore obtenta, necnon in quibus, & ad quæ jus eisdem Auditoribus, & Locatenentibus competit, & competere poterit in futurum, ac de quibus eis provisum, etiam illorum possessione non habita, seu provideri mandatum, vel concessum fuerit, simpliciter aut pro alio, vel aliis simili, vel dissimili, aut similibus, vel dissimilibus beneficio, seu beneficiis Ecclesiastico, vel Ecclesiasticis, cum quibusvis personis cum eis permutare volentibus, ac causa permutationis hujusmodi, in qua tamen nulla illicita pactio, seu simoniaca pravitas interveniat, in quorumcumque ordinatorum locorum, aut Canonicorum Metropolitan., vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, seu aliarum personarum in dignitate Ecclesiastica constitutarum ad id per eos eligendorum, vel eligendarum manibus extra Romanam Curiam, præfatæ Sedis, vel cujusvis alterius licentia, super hoc minime requisita, resignandi, & commendis, necnon juri, & concessionibus etiam literis Apostolicis non confectis cedendi, ac dissolutioni unionum hujusmodi consentiendi, ipsisque Ordinariis, Canonicis, & personis in dignitate constitutis, resignationes, & cessiones hujusmodi ab eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, simpliciter, vel ex eadem causa etiam permutantibus personis ex dicta causa dumtaxat extra eamdem Curiam auctoritate prædicta recipiendi, & admittendi, ac uniones, annexiones, & incorporationes prædictas dissolvendi. Necnon ea, quæ simpliciter resignaverint, & quorum commendis, aut juri, & concessionibus cesserint, seu unionum dissolutioni consenserint personæ, seu personis idoneæ, vel idoneis ad id per ipsos Auditores, & Locatenentes nominandæ, seu nominandis, & quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica obtinentibus, & expectantibus, quibus, & non aliis etiam si ante resignationes, seu cessiones hujusmodi per eos nominatæ fuerint, conferri possint, & quæ ex eadem causa cum eis permutantibus. Quæ vero ipsæ compermutantes personæ resignaverint beneficia hujusmodi etiam si, ut præfertur, qualificata, & compermutantium hujusmodi similem facultatem non habentium beneficia hujusmodi dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu affecta fuerint, eisdem Auditoribus, & Locatenentibus conferendi, & de illis etiam providendi; ac omnia, & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, ac exequendi plenam, & liberam auctoritate, & tenore prædictis motu simili facultatem concedimus.

Privilegium circa residentiam.

§.6. Ac eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, & eorum singulis etiam in dicta Curia, aut aliquo Beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura per eos pro tempore obtentorum residendo, in aliis Beneficiis Ecclesiasticis similiter per eos in quibusvis Ecclesiis, sive locis pro tempore obtentis residere minime teneantur, nec ad id inviti compelli possint. Et nihilominus omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus beneficiorum prædictorum etiam, ut præfertur, qualificatorum cum ea integritate (quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis) libere percipere valeant, cum qua illos perciperent, si in eisdem beneficiis personaliter residerent, dictisque beneficiis per Cappellanos, seu Vicarios idoneos ad eorum nutum amovibiles in divinis deservire, & animarum curam illis imminentem exercere, ac quæcumque Ecclesiastica Sacramenta ministrari facere, quotiens opus fuerit, Diœcesani loci, & cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita, libere, & licite valeant, nec ad residendum in illis per quempiam cogi possint.

Facultas recitandi horas canonicas horis postpositis.

§.7. Eisque, & eorum cuilibet, ut quoad vixerint, quoties eis placuerit, per se ipsos, aut cum uno, vel duobus sociis etiam familiaribus suis per eos pro tempore eligendis horas canonicas diurnas pariter, & nocturnas, ac alia divina officia secundum usum, & morem Romanæ Ecclesiæ, etiam anticipatis, vel postpositis horis dicere, & recitare libere, & licite valeant. Nec ipsi, aut eligendi socii hujusmodi ad alium usum super hoc observandum teneantur, nec ad id a quoquam etiam ratione beneficiorum Ecclesiasticorum per eos pro tempore obtentorum inviti possint coarctari.

Facultas eligendi Confessores, qui in casibus reservatis (exceptis hic expressis) absolvere possint. Quod declaratur hic in fin.

§.8. Quodque ipsi, & eorum singuli aliquem Presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem in eorum possint, & quilibet eorum possit eligere confessionem, qui vita eis comite in casibus dictæ Sedi reservatis (præterquam offensæ Ecclesiasticæ libertatis; criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam, vel statum Romani Pontificis, seu Sedem Apostolicam, falsitatis literarum Apostolicarum, supplicationum, & commissionum, invasionis, deprædationis occupationis, devastationis terrarum, & maris, dictæ Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subjectorum, offensæ personalis in Episcopum, vel alium Prælatum, prohibitionis devolutionis causarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, semel singulis annis, & quoties de eorum morte timendum extiterit, in aliis vero, quoties fuerit opportunum, confessione eorum diligenter audita pro commissis eis debitam absolutionem impendat, & injungat pœnitentiam salutarem, necnon vota quæcumque (ultramarino, liminum Apostolorum Petri, & Pauli, ac S. Jacobi in Compostella, ac Castitatis, & Religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat, quodque confessor, quem duxerit eligendum omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, etiam semel singulis annis, & quoties de eorum morte timendum fuerit, ut præfertur, plenariam remis-

remissionem a pœna, & culpa eis in sinceritate fidei, unitate Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium persistentibus dicta auctoritate Apostolica concedere possit, sic tamen quod idem Confessor de eis, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eis per eos, si supervixerint, vel alios, si forsan tunc transierint, faciendam injungat, quam ipsi, vel illi facere teneantur.

Privilegium celebrandi ante diem, & in locis interdictis.

§.9. Liceatque eis habere altare portatile cum debitis reverentia, & honore, super quo in locis ad hoc congruentibus, & honestis, sine juris alieni præjudicio, & cum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, & antequam elucescat dies, circa tamen diurnam lucem. Et si forsan ad loca interdicto Ecclesiastico, tam ordinaria, quam Apostolica auctoritatibus supposita ipsos declinare contigerit, in illis, clausis januis, non pulsatis campanis, & submissa voce, excommunicatis, & interdictis exclusis, in eorum, & familiarium suorum domesticorum, ac sex aliarum personarum utriusque sexus per eos, & eorum quemlibet eligendarum præsentia, dummodo ipsi, vel illi causam non dederint interdicto, nec id eis contigerit, quod specialiter interdici possint, per se ipsos, qui Presbyteri fuerint, aut proprium, vel alium Sacerdotem idoneum Sæcularem, vel Regularem, Missas, & alia divina officia celebrari, seu celebrari facere, & Ecclesiastica Sacramenta recipere, ac eorum tempore interdicti hujusmodi decedentium corpora Ecclesiasticæ tradi possint sepulturæ etiam cum aliqua funerali pompa.

Facultas consequendi Stationes Urbis, propriam Capellam visitando.

§.10. Et insuper duas Ecclesias, seu duo, vel tria Altaria in locis ubi ipsos Auditores, & Locatenentes, ac eorum quemlibet pro tempore morari contigerit, per eos, & eorum quemlibet pro tempore eligendas, seu eligenda singulis diebus Quadragesimalibus, & aliis anni temporibus, & dum in Curia resederint, eorum propriam Capellam, diebus tamen audientiæ, visitando, singulas indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, si ipsi eisdem temporibus, & diebus Basilicas, & Ecclesias Stationum Urbis, & extra eam ad id deputatas personaliter visitarent.

Facultas circa esum carnium

§.11. Eisque, & eorum cuilibet, ac eorum familiaribus prædictis, vel diebus, & temporibus, quibus esus carnium, ovorum, casei, butyri, & aliorum lacticiniorum est prohibitus, eisdem ovis, caseo, butyro, & aliis lacticiniis, ac de utriusque Medici consilio carnibus absque conscientię scrupulo uti, & vesci.

Privilegium circa expectativas.

§.12. Ipsique Auditores, & Locatenentes nunc, & pro tempore existentes, ac eorum singuli literas gratiarum expectativarum, quoties eas generaliter concedi contigerit, absque aliqua signatura desuper expedienda in prima earum expeditione ad tres collationes per eorum quemlibet eligendas, & tria beneficia cujuscumque taxæ, seu annui valoris illorum fructus, redditus, & proventus fuerit, etiam si unus ex dictis beneficiis alias sub eorumdem Auditorum, eorumve Locatenentium gratiis expectativis, eorumve collationum mutationibus, revalidationibus, & extensionibus pro tempore comprehensis eidem dispositioni Apostolicæ ex quavis causa, præterquam ratione vacationis illius apud Sedem prædictam aut familiaritatis continuæ commensalitatis nostræ, & tunc viventis Romani Pontificis, aut cujus tempore vacationis ad id consensus requirendus foret alicujus dictæ Ecclesiæ Cardinalis generaliter reservatum, vel ex generali Apostolica reservatione, ac alias quomodolibet affectum fuerit expedire, & ipsum beneficium sic generaliter reservatum, seu affectum acceptare, consequi, & obtinere, necnon beneficia sub hujusmodi gratiis expectativis, & illarum collationum mutationibus, revalidationibus, & extensionibus comprehensa, etiam in eorum a dicta Curia absentia per Procuratorem, tam in dicta Curia, quam extra eam, etiam in genere acceptare, & de illis etiam provideri facere, ac alias diligentias requisitas per se, vel alios facere, ac instrumenta in specie ex suis notis generalibus acceptationum, & aliarum diligentiarum prædictarum extrahi facere, & obtinere, ac Notarii sic in genere rogati instrumenta in specie ex suis notis generalibus desuper facta ad instantiam Auditorum, & Locatenentium prædictorum, ac quos id concernet extrahere dumtaxat, & publicare possint respective, & debeant.

§.13. Et ad satisfaciendum regulæ sive constitutioni de publicandis acceptationibus, & provisionibus, ac illis intimandis possessoribus, seu eis ad judicium evocandis pro tempore editæ, etiam ratione prædictarum expectativarum, aut aliarum gratiarum, & reservationum quarumcumque minime teneantur. Ac eorum fratres, & nepotes, tam descendentes, quam Collaterales, ac amicos, seu benevolos, & familiares ipsorum in toto, vel in parte, aut simpliciter, vel quoad unam, vel plures, seu singulas gratiarum expectativarum eis pro tempore concessarum, & illarum mutationum, revalidationum, & extensionum collationis prosequendis antelationibus, prærogativis, privilegiis, & indultis eisdem Auditoribus, & Locatenen. in assecutione beneficiorum vigore gratiarum hujusmodi acceptandorum pro tempore concessis loco sui nominare, & quod sic nominatis prærogativis Auditoribus, & Locatenen. concessis, & concedendis hujusmodi in assecutionibus beneficiorum Ecclesiasticorum sub collationibus, ad quos nominati fuerint comprehensorum, quæ vigore literarum desuper conficiendarum duxerint acceptanda, uti, potiri, & gaudere, ac in omnibus, & singulis, quibus ipsi Auditores, & Locatenentes immediate præferuntur (dilectis filiis literarum Apostolicarum de Majori Præsidentia Abbreviatoribus, & earumdem literarum Scriptoribus dumtaxat exceptis) immedia-

Indultum circa formam publicādi provisiones beneficiorum.

mediate præferri, & anteferri valeant, ac si ejusdem Palatii Auditores vere, & non ficte, aut aggregati per privilegium existerent, ita tamen quod Auditores ipsi suas gratias expectativas, ac illarum extensiones, & collationum mutationes, seu revalidationes prosequentes præfatis nominatis etiam qualitercumque qualificatis omnino præferantur, & preferri debeant.

Indultum pro Bullis gratis pro eis expediendis.

§.14. Quodque singuli Auditores, & Locatenentes præfati quascumque provisionum, commendarum, dispensationum, unionum ad vitam, præfectionum, reservationum fructuum, pensionum, & aliorum quorumcumque, ac facultatum, mandatorum, gratiarum, & indultorum, ac alias literas gratiam, vel justitiam, seu mixtim concernentes a Sede prædicta etiam ratione quarumcumque dignitatum etiam Episcopalium, Archiepiscopalium, & Monasteriorum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque pro tempore per eos a Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, ac Sede prædicta qualitercumque impetrandas, ac sibi etiam motu simili, & ex certa scientia concedendas, & de personis eorum consistorialiter faciendas in dilectorum filiorum Abbreviatorum, Scriptorum bullarum, ac registri, necnon qui etiam de nostris Apostolicis gratiis expectativis taxam recipiunt, Sollicitatorum literarum Apostolicarum, necnon Secretariorum, & Procuratorum Audientiæ nostræ literarum contradictarum, ab aliis quibusvis dictæ Curiæ officiis gratis cum subscriptione videlicet (gratis pro Auditore, seu Locumtenente Rotæ) per Rescribendarium literarum eorumdem faciendis expedire possint, sint, debeant, dicta auctoritate Apostolica earumdem tenore præsentium, motu simili pariter indulgemus; Mandantes nunc, & pro tempore existentibus literarum prædictarum Rescribendario, & aliis Scriptoribus, & Abbreviatoribus, Sollicitatoribus, Secretariis, dictæ Audientiæ Procuratoribus, & quibusvis aliis dictæ Romanæ Curiæ Officialibus expeditioni literarum hujusmodi pro tempore Præsidentibus, & Ministris, sub excommunicationis latæ sententiæ, privationis, & suspensionis suorum officiorum, & perceptionis emolumentorum eorumdem pœnis, per eos, ad quos pertinuerit, & qui eas gratis subscribere, vel concedere noluerint, eo ipso incurrendis absque alio nostro, aut Successorum nostrorum, & Sedis prædictæ ulteriori mandato, eas gratis subscribant, & per omnia usque ad plumbum, & alia necessaria inclusive omni contradictione, & dilatione cessante expediant.

Indultum exemptionis ab Ordinariis.

§.15. Propterea Auditores, & Locatenentes prædictos nunc, & pro tempore existentes, ac eorum quemlibet, ipsorumque beneficia, & officia Ecclesiastica, ac bona quæcumque, quæ obtinent, & possident, & in futurum obtinebunt, & possidebunt, sub Beati Petri, & Sedis prædictæ, ac nostra protectione, auctoritate Apostolica, & tenore supradictis pari motu suscipimus, & ab omni jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate quorumcumque Legatorum, & etiam de latere, ac Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, & Ordinariorum, illorumque Vicariorum, Officialium, Locatenentium, & Judicum, etiam a dicta Sede deputatorum nunc, & pro tempore existentium.

Privilegium exemptionis a decimis gabellis, &c.

§.16. Ipsosque, ac eorum res, & bona propria, tam in Urbe quam extra eam, a solutione, & exactione quarumcumque decimarum etiam Apostolica auctoritate prædicta pro tempore impositarum, pedagiorum, gabellarum, bullettarum, & quorumcumque aliorum onerum, tam ordinariorum, quam extraordinariorum ubicumque locorum existentium liberamus, liberosque, immunes, & exemptos omnino facimus, constituimus, & deputamus, & declaramus. Ita quod Legati, Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices prædicti etiam ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat, nullam in eos, aut eorum aliquem se illorum beneficia, officia, & bona hujusmodi, jurisdictionem, correctionem, visitationem, dominium, superioritatem, & potestatem exercere, aut excommunicationis, aliasve sententias, censuras, & pœnas proferre. Nec exactores decimarum, gabellarum, pedagiorum, & onerum hujusmodi eos ad aliquam solutionem cogere, compellere, & coarctare, aut quicumque alii cujuscumque dignitatis, status, conditionis, & præeminentiæ Ecclesiasticæ, vel mundanæ existant, eos super præmissis, aut illorum usu, etiam prætextu cujuscumque criminis, vel delicti facti, vel perpetrati ex eorum officio, vel ad instantiam quorumcumque directe, vel indirecte quovis quæsito colore, vel ingenio molestare, aut alias quomodolibet impedire quoquomodo præsumant.

Clausulæ preservativæ hujus Constitutionis.

§.17. Decernentes, & declarantes præsentibus literis, necnon præmissis, & aliis privilegiis, & indultis quibuscumque eisdem Auditoribus, & Locatenentibus pro tempore concessis ex quavis etiam necessario exprimenda causa, vel occasione per Nos, & Sedem eamdem in genere, vel in specie, etiam per Constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas etiam consistorialiter pro tempore editas, aut quascumque alias literas Apostolicas, etiam quod tenores, & formæ illorum habeantur pro expressis, seu alias clausulas, & decreta quæcumque in se continentes, etiam quibusvis dictæ Curiæ Officialibus, etiam præfatis Scriptoribus pro tempore concessas, seu etiam vigore implicitæ derogationis latissime extendere in supplicationibus desuper pro tempore signatis appositæ derogari, seu illa revocari, cassari, suspendi, aut in aliquo alterari, seu revocata, suspensa, vel alterata censeri. Aut ipsos Auditores,

res, & Locatenentes sub eisdem clausulis compræhensos, vel eos illarum prætextu, nisi in eisdem desuper pro tempore signatis supplicationibus illorum omnium nomina propria, & cognomina specifice expressa fuerint, exprimi non posse, sed semper eosdem Auditores, & Locatenentes, ac in eis concessa privilegia, indulta, & literas hujusmodi ab illis exceptos, & excepta, ac privilegia, indulta, & literis eis concessa prædicta valida, & efficacia existere, & ipsis Auditoribus, & Locatenentibus suffragari, & quidquid in contrarium pro tempore factum fuerit, pro non facto haberi debere, necnon ex tunc de novo eo ipso concessa, & innovata, ac in pristinum statum restituta, reposita, & plenarie reintegrata esse, & censeri.

Decretum irritans.

§.18. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios etiam S. R. E. Cardinales, & Palatii hujusmodi causarum Auditores in qualibet causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere: irritum quoque, & inane, si secus super iis a quoquam quavis auctoritate etiam per Nos, & Sedem prædictam scienter, vel ignoranter attentari contigerit.

Executores istius Constitutionis.

§.19. Quo circa Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & dictæ Urbis Gubernatori, ac in eadem Urbe, & ejus districtu nostro in spiritualibus Vicario generali pro tempore existentibus per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Auditorum, & Locatenentium, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra easdem præsentes, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ipsosque Auditores, & Locatenentes nunc, & pro tempore existentes illas pacifice gaudere, necnon fructus prædictos eis juxta dicti indulti de illis percipiendis in absentia hujusmodi tenorem integre ministrari, non permittentes eos per locorum Ordinarios, & dilectos filios Ecclesiarum prædictarum Capitula, seu quoscumque alios ad residendum in eisdem Ecclesiis sive locis compelli, aut alias super præmissis contra præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari, contradictores, molestatores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.20. Non obstantibus si dicti Auditores, & Locatenentes in eisdem Ecclesiis, sive locis primam non fecerint residentiam personalem. Ac super Idiomate quoad Parochialem Ecclesiam, & de non concedendo alicui gratiam expectativam extra nationem suam, ac non acceptando vigore cujusvis gratiæ expectativæ aliquod beneficium generaliter reservatum seu affectum, necnon de insinuandis, & publicandis acceptationibus beneficiorum vigore gratiarum expectativarum acceptatorum, & aliis diligentiis faciendis pro tempore editis, dictæ Cancellariæ regulis, ac felicis recordationis Bonifacii VIII. contra exemptos edita, quæ incipit *Volentes*, ac etiam per quam concessiones de fructibus in absentia percipiendis sine præfinitione temporis fieri prohibentur necnon quæ incipiunt. Sicut bonus pastor, & quibus disponitur, quod nullus vigore facultatum per Sedem prædictam pro tempore concessarum aliqua beneficia Ecclesiastica resignare possit, nisi illorum possessionem pacificam per quatuor menses habuerit, & nihilominus beneficia ipsa in odium resignantium vacare censeantur eo ipso, Sixti IV. & Innoc. VIII. ac per quas tertia pars omnium bonorum, de quibus per quoscumque Prælatos vigore quarumcumque facultatum eis per Sedem prædictam concessarum testari, seu alias disponi contigerit, Cameræ prædictæ Apostolicæ pro illius necessitatibus applicata dicitur, Alexandri, Sixti, & aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, ac Lateranen. etiam novissime celebrati, & generalis Conciliorum, & quibusvis aliis Apostolicis, necnon Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis per Nos de nostrorum, & dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium familiarium continuorum commensalium, & aliis beneficiis Ecclesiasticis per Nos, & Sedem eamdem factis, & pro tempore faciendis specialibus, vel generalibus reservationibus, affectionibus, necnon legibus Imperialibus, & municipalibus, ac Regnorum, Provinciarum, Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum in quibus incompatibilia, & alia sæcularia, ac regularia beneficia hujusmodi forsan fuerint, seu a quibus ipsa regularia beneficia dependere contigerit, & Ordinum quorum illa extiterint, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Regnis, Provinciis, Ecclesiis, Monasteriis, & locis, ac etiam Cluniacen. & Cistercien. Ordinibus, necnon quibusvis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis existentibus, etiam dictæ Curiæ Officialibus, & eorum Collegiis, etiam literarum earumdem Scriptoribus præfatis sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam per modum statuti perpetui, etiam motu, & potestatis plenitudine similibus, etiam ex quibusvis, & quantumcumque maximis, & urgentissimis etiam necessario exprimendis causis, ac cum quibusvis antelationibus, suspensionibus, restitutionibus, declarationibus, attestationibus, modificationibus, & aliis efficacissimis, & insolitis, etiam derogatoriarum dero-

derogatoriis, etiam generalibus expresse derogantibus, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & quod hujusmodi privilegia, indulta, & literæ cum concessionibus, declarationibus, & decretis, ac aliis in eis contentis clausulis, sub quibuscumque derogationibus, revocationibus, suspensionibus, vel alterationibus per quascumque alias similes, vel dissimiles literas, gratias, privilegia, facultates, concessiones, antelationes, & indulta etiam motu, scientia, potestatis plenitudine prædictis pro tempore factis, etiam in quibus de illis specialis mentio fieret, nullatenus includantur, nec eis quomodolibet derogatum, seu illa revocata, suspensa, vel alterata censeantur, sed semper ab illis omnibus excepta existant, & si illis demum quovis modo derogaretur, aut derogatum esse videretur, quoties eis derogatum foret, toties illa cum omnibus in eis contentis clausulis de novo concessa, & in pristinum statum restituta fore, & esse, ac viam stipulati contractus inter Romanum Pontificem pro tempore existentem, & Sedem hujusmodi, necnon Scriptores, & alios Officiales pro tempore existentes, ac personas præfatas habuisse, & etiam in futurum habere debeant. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, executores, & delegatos, tam in dicta Curia, quam extra eam pro tempore deputatos judicari debeat, sublata aliter judicandi, & interpretandi facultate, aliisque etiam efficacioribus decretis, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum dominorum temporalium contemplatione, & alias quomodolibet etiam iteratis vicibus per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac etiam per Nos, & Sedem præfatam concessis, & approbatis, ac innovatis, etiam quod Regnorum, & Provinciarum nisi per oriundos, & naturales acceptari vel obtineri, ac Cluniacen., Cistercien., & aliorum Ordinum beneficia hujusmodi, nisi ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aut ipsos Ordines respective expresse professis, ac de consensu Abbatum pro tempore existentium, & dilectorum filiorum Conventuum, Monasteriorum Cluniacien. & Cistercien., Matisconen. & Cabillonen., Diœcesum, aut aliorum Superiorum aliorum Ordinum prædictor. commendari non possint, & alias de illis etiam per Sedem præd. pro tempore factæ commendæ, seu de illis in hujusmodi commendam obtinendis dispensationes concessæ nullæ sint, disponentibus. Quibus omnibus, & eorum singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, individua & expressa mentio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac formas, & datas illorum, necnon decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, tamquam de eis plene informati, quoad præmissa motu simili specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque, aut si eisdem locorum Ordinariis a dicta sit Sede concessum, vel in posterum concedi contingat, quod Canonicos, Rectores, & personas Ecclesiasticas suarum Civitatum, & Diœcesum etiam in dignitatibus, personatibus, administratione, vel officiis constitutas per subtractionem proventuum beneficiorum suorum ecclesiasticorum, aut alias compellere valeant ad residendum personaliter in eisdem, seu si Ordinariis, & Capitulis, vel quibusvis aliter communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum vel in posterum indulgeri contingat, quod Canonicis, Rectoribus, & personis suarum Civitatum, & Diœcesum etiam in dignitatibus, personatibus, administratione, & officiis constitutis, & in illis non residentibus, aut qui in eis primam non fecerint residentiam personalem consuetam, fructus, redditus, & proventus suorum beneficiorum Ecclesiasticorum in absentia sua ministrare minime teneantur, & ad id compelli non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Declaratio circa indultum residentiæ &c. ut sup.

§. 21. Volumus autem quod incompatibilia, ac sub singulis tectis consistentia, & alia sæcularia, necnon regularia beneficia hujusmodi debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, quibus illa immineat, nullatenus negligatur, sed in eis, quorum fructus in absentia hujusmodi eosdem Auditores, & Locatenentes percipere contigerit, per bonos, & sufficientes Vicarios, quibus de eorumdem beneficiorum proventibus necessaria congrue ministrentur, diligenter exerceatur, & deserviatur inibi laudabiliter in divinis, ac regularis antedicta, & sub singulis tectis consistentium beneficiorum hujusmodi consueta onera congrue supportentur. Ac quod ipsi Auditores, & Locatenentes infra dictum annum alterum ex duobus Canonicatibus, & duabus præbendis, aut totidem dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis sub eisdem tectis consistentibus hujusmodi, quos maluerint pro alio cum retentis Canonicatu, & Præbenda, seu dignitate, personatu, administratione, vel officio compatibili beneficio permutare, alioquin illos ex duabus præbendis, ac totidem dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis sub eisdem tectis consistentibus hujusmodi, quos primo assecuti fuerint, & quos ex tunc dicto anno elapso vacare decernimus, dimittere omnino teneantur.

§. 22. Et

Declaratio, quoad peccata commissa ob confidentiam remissionis obtinédę a Confessoribus eligendis.

§.22. Et ne, quod absit, dicti Auditores, & Locatenentes propter hujusmodi gratiam, vel concessionem eligendi Confessorem reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, etiam volumus, quod si a sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium destiterint, aut ex confidentia ejusdem remissionis, vel concessionis aliqua forsan commiserint, concessio, & remissio, & quoad illas præsentes literæ eis nullatenus suffragentur.

Declaratio indulti celebrandi ante diem.

§.23. Ac quod indulto celebrandi, seu celebrari faciendi ante diem parce utantur, quia cum in Altaris ministerio immoletur Dominus noster Jesus Christus Dei Filius, qui candor est lucis æternæ, congruit hoc non noctis tenebris fieri, sed in luce.

Declaratio circa dispositionem bonorum Ecclesiarum.

§.24. Necnon ut in eorumdem Ecclesiasticorum dispositione bonorum juxta qualitatem residui erga Ecclesias, a quibus eadem perceperint, se liberales exhibeant, prout conscientia eorum dictaverit, & animæ eorum saluti viderint expedire.

Et interessentiæ divinis officiis.

§.25. Ac quod dum divinis officiis in aliquibus Ecclesiis contigerit eos interesse, illum morem, qui in eisdem Ecclesiis observabitur circa hujusmodi horas canonicas dicendas, studeant, observare.

Declaratio circa resignationes beneficiorum &c.

§.26. Quodque si singulorum beneficiorum prædictorum per eos simpliciter resignandorum, seu quorum commendis, aut juri, vel concessioni cesserint, aut unionum dissolutioni consenserint, fructus, redditus, & proventus vigintiquatuor ducatorum auri de Camera, secundum communem extimationem valorem annuum non excedant conferentes; & illi, quibus conferentur, & si ex dicta causa resignationes hujusmodi fiant, ac suorum & eis ex eadem causa collatorum beneficiorum hujusmodi fructus, redditus, & proventus inæquales, & majoris valoris, etiam si ipsa inæqualitas vigintiquatuor florenos similes secundum extimationem prædictam non transcendat similiter conferentes prædicti, & illi, quibus beneficia majoris valoris hujusmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus personarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum hujusmodi Præsidentes dictæ Cameræ Apostolicæ, aut Collectores, vel Subcollectores fructuum, & proventuum eidem Cameræ debitorum in partibus illis pro tempore deputatos infra unum si citra, & tres menses si ultra montes collationes ipsæ factæ fuerint, juxta Sixti, & Innocentii Prædecessorum prædictorum super hoc editas literas, certificare procurent, alioquin beneficia ipsa sic collata vacare censeantur eo ipso. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An. II. die 5. Aug.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimoquinto, Nonis Augusti Pontificatus nostri Anno II.

XIV.

Confirmatio institutionis Monasterii B. Mariæ Magdalenæ, pro impudicis mulieribus, ad honestam vitam se convertentibus in Urbe, cum declaratione circa spolia impudicarum mulierum ei applicata.

De institutione, ac ejusdem Monasterii Judicis jurisdictione, & aliis, vide Leonem X. Constit. XLIII. Tom. III. Par. III. fol. 484. Salvator.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUM ex corpore, & anima constet homo, & nobilitate subjecti actionis nobilitas mensuretur, Christus quod Salvator noster testatus fuerit, gaudium esse in cœlo majus super uno peccatore pœnitentiam agente, quam super nonaginta novem justis qui non indigent pœnitentia, manifeste apparet Monasterium Monialium B. Mariæ Magdalenæ, in quo mulieres carnis libidini, & licentiosæ vitæ antea assuetæ caritative recipiuntur, ac in viam Domini diriguntur, earumque, & illas sequentium animabus æterna salus paratur, tanto pauperum hospitalia, in quibus Christi pauperes hospitantur, infirmi curantur, esurientes cibantur, nudi cooperiuntur, & alia vitæ subsidia ministrantur; necnon etiam aliarum sanctimonialium loca excellere, quanto anima corpus, & perpetua transitoria, ac cœlestia terrena, & spiritualia corporalia, quantoque millenarius numerus denarium numerum antecellunt.

Pontifex iste, dum Cardinalis erat fundavit Monasterium Convertitarum, ut in rub.

§.1. Unde Nos, qui in minoribus constituti, & Cardinalatus honore fulgentes, Deo, a quo cuncta bona procedunt, auctore, Monasterium ipsum fundavimus circa illius conservationem, augmentum, & propagationem eo diligentius vigilamus, quo opera nostra sumpsit exordium, & majori nunc, divina favente clementia, fungimur potestate, uberrimamque inde acceptabilem messem Deo in dies conspicimus provenire.

Leo X. confirmavit, & restituit, ut in ejus Bulla cit. in rub.

§.2. Dudum siquidem fel. rec. Leo Papa X. Prædecessor noster per eum accepto, quod, &c. *Omittitur insertio hujus Bullæ, siquidem ea habetur in loco cit. in rubr.*

Hujus Pontificis approbatio.

§.3. Et deinde dicto Prædecessore, sicut Domino placuit de medio sublato, nos divina favente clementia ad summum Apostolatus apicem assumpti, &c. ut literarum prædictarum votivus succedat effectus, provide volentes, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, auctoritate Apostolica, tenore præsentium literas prædictas, ac omnia, & singula in eis contenta ab earumdem literarum data, & in illorum favorem inde secuta quæcumque approbamus, & innovamus, & valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac omni-

omnibus, & singulis, quorum interest, suffragari debere, &c.

Gubernatoris, & Confessoris munus.

§.4. Et quod Gubernatores dicti Monasterii saltem quolibet mense ad Monasterium ipsum accedere, & ex illius Abbatissa, seu Priorissa, & Cappellano, aliisque personis ad hæc opportunis investigare occurrentia, & facere sicut bonos decet pastores, ac solicite vigilare, ne Monialis aliqua dicti Monasterii de his, quæ exterius, nec aliqua Persona non Monialis dicti Monasterii quicquam nisi de expresso consensu, & licentia dictorum Gubernatorum scire possit, ordinare, necnon quæcumque statuta, & ordinationes licita, & honesta, Monasterium, & Ecclesiam hujusmodi, illorumque Abbatissam, seu Priorissam, Moniales, Cappellanos, Confessores, & personas, ac bona quæcumque quomodolibet concernentia, quotiens voluerint, condere, alterare, & mutare, quascumque pœnas, de quibus eis placuerit, in contravenientes apponere.

Alienandi facultas.

§.5. Et quæcumque stabilia bona cujuscumque valoris existant, ad Monasterium, & Ecclesiam prædicta quomodolibet tunc, & pro tempore pertinentia, pro evidenti utilitate, aut necessitate Monasterii hujusmodi vendere, & permutare, ac in emphyteusim perpetuam, vel ad tempus locare, & quocumque alio titulo alienare, dictæ Sedis, vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita.

Eligendique Protectorem hodie Card. unus eligitur.

§.6. Et loco decedentis ex venerabilibus fratribus nostris Theatino, & Casertano Episcopis, quibus curam dicti Monasterii in spiritualibus commisimus, alium, ac decedente etiam reliquo, etiam alium, & sic duos Prælatos, si fieri possit, ita provectæ ætatis sicuti ipsi Theatin. & Casertan. Episcopi, & illis in exemplari vita, modestia, sana doctrina, diligenti prudentia, & efficacia sermonis, ac aliis virtutibus, quibus ipsi Episcopi a Deo decorati existunt, similes diligenti discussione maturaque deliberatione eligere, & tunc Romano Pontifici præsentare, & si ipse Romanus Pontifex ipsos præsentatos, vel eorum aliquem recusaverit, alium, vel alios similiter eligere, & præsentare, & sic successive, quotiens aliquis ex Prælatis hujusmodi defecerit, & tam Prælati, quam Deputati, & Gubernatores prædicti, omnia & singula in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facere, & exequi.

Gratiæ, & indulgentiæ pro Monialibus, & benefactoribus.

§.7. Quodque Monasterium, & illius Ecclesia, Abbatissa, seu Priorissa, Moniales, Cappellani, Confessores, personæ, res, & bona quæcumque, ac ipsam Ecclesiam visitantes, & eidem Monasterio benefacientes omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, Indulgentiis, etiam plenariis peccatorum remissionibus, indultis, exemptionibus, prærogativis, facultatibus, & gratiis, quibus alia quæcumque Monasteria quorumcumque Monialium Ordinum, & quorumcumque etiam Mendicantium, & hujusmodi Societatis Caritatis, illiusque Confratres, Ecclesia, personæ, res, bona quæcumque, ac Ecclesiam Societatis hujusmodi visitantes, & eidem Societati benefacientes quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, non solum ad instar, sed æque principaliter uti, potiri, & gaudere.

Spolia meretricum applicantur Monasterio.

§.8. Quodque tam Cortesanæ nuncupatæ, quam quæ palam in prostibulis quæstum faciunt, & alias ex quocumque turpi quæstu viventes, & quomodolibet etiam in domibus propriis, vel alibi ad instantiam certarum personarum sæcularium, vel Ecclesiasticarum tentæ vitam impudicam agentes mulieres, quæ quartam, vel quintam partem bonorum suorum eidem Monasterio reliquerint, vel donaverint, aut perpetuo concesserint, testamentum condere, & de reliquis earum bonis, prout eis placuerit, disponere libere, & licite valeant, earumque testamenta, ad dispositionem hujusmodi plenum consequantur, & consequi debeant, quoad omnia effectum. Quæ vero ex eis quartam, vel quintam partem hujusmodi eidem Monasterio vere, & cum effectu non reliquerint, testamenti factiones, (præterquam quoad earum prolem de legitimo matrimonio habitam) careant, & sive testamentum, sive donationem causa mortis, vel inter vivos, aut aliam dispositionem fecerint, sive non (nisi dispositio hujusmodi in favorem suæ prolis de legitimo matrimonio procreatæ facta fuerit) earum bona mobilia, ac alia ædificia per eas, aut ex earum bonis pro tempore constructa, immobilia, semoventia, necnon actiones, & jura quæcumque, etiam extra Urbem ubilibet existentia, etiam si ipsæ mulieres recreationis, seu visitandi consanguineos, vel affines, aut vitandi malum aerem, sive alias quacumque causa extra dictam Urbem, nisi animo amplius non redeundi ad eam, recesserint, & ibi decesserint, etiam si bona emphyteutica, & feudalia, etiam Ecclesiastica, perpetuo, vel ad tempus existant, eidem Monasterio perpetuo applicata, & appropriata, ac ejusdem Monasterii existere, ipsumque Monasterium ad eadem opera, ad quæ ipsæ mulieres occasione bonorum feudalium, vel emphyteuticorum hujusmodi tenebantur, omnino teneri, & si ad certum numerum generationum, aut nominationum eadem bona emphyteutica concessa fuerant, Monasterium ipsum non perpetuo, sed per viginti annos pro qualibet generatione, seu nominatione hujusmodi bona eadem absque consensu illorum domini directi tenere posse, si vero emphyteusis perpetuæ fuerint, illa Monasterium ipsum in perpetuum tenere valere.

Detinentes earum bona cōsignare debent.

§.9. Et contingente obitu alicujus prædictarum mulierum omnes, & singulos cujuscumque status, conditionis, ac dignitatis Ecclesiasticæ, vel mundanæ existentes infra decem dies a die obitus hujusmodi computandos bona mobilia, & immobilia, ac debita, & nomina debitorum, necnon jura, instrumenta, ac scripturas publicas, vel privata hæreditatis hujusmodi habentes illa tradere, & scientes revelare Camerario,

rio, & uni ex Gubernatoribus dicti Monasterii teneri, & statim post obitum hujusmodi de tunc repertis, facta vero traditione hujusmodi, etiam de traditis bonis hujusmodi duo inventaria per Gubernatores Monasterii hujusmodi fideliter confici, & unum illorum penes ipsum Camerarium, reliquum vero penes deputatos Societatis hujusmodi conservare.

Earum bona quando deponi debeant.

§.10. Et si infra mensem aliquis prætendens in hæreditate hujusmodi jus habere comparuerit, ipsa bona hæreditaria donec controversia hujusmodi terminetur, apud aliquam ædem sacram, aut virum idoneum consignanda, postmodum prout justum, & determinatum fuerit deponi debere. Et deficientes in traditione, aut revelatione hujusmodi, necnon quicumque, qui impedimentum aliquod indirecte quovis quæsito colore præstiterint, seu per quem steterit, quominus depositum hujusmodi integre, & libere amotis omni dolo, & fraude fiat, omnis juris sibi ad ipsa bona quomodolibet competentis privatum ipso facto absque aliqua declaratione existere.

Filii earum ex bonis applicatis Monasterio ali, & erudiri debet.

§.11. Necnon Gubernatores Monasterii hujusmodi pro tempore existentes ex bonis applicatis hujusmodi filios, & filias, si qui fuerint curialium, & mulierum hujusmodi, ali, & moribus, imbui, & masculos aliqua arte, qua honeste vivere possint, erudire facere, fœminas vero nuptui tradere, vel in aliquo Monasterio Monialium collocare, curamque filiorum, & filiarum hujusmodi pie, ac diligenter suscipere, & gerere, in quantum vires hæreditatis, & annorum matrum suarum suppetant, & non ultra debere.

Curati hæc publicent.

§.12. Et quicumque curatus cujuscumque Parochialis Ecclesiæ dictæ Urbis, quotiens desuper fuerit requisitus, præmissa in ejus Ecclesia, dum major inibi populi multitudo ad divina convenerit, publicare.

Notarii dispositiones mulierum impudicarum revelare Monasterio tenentur.

§.13. Et quemcumque Notarium, ac tabellionem præmissa, postquam de illis notitiam habuerit, curialibus & mulieribus hujusmodi, ad quarum testamenta, seu donationes, aut dispositiones rogatus fuerit, antequam notam desuper scribere incipiat, notificare, & sive ipsæ mulieres quartam, vel quintam partem hujusmodi reliquerint, aut concesserint, sive non, de illarum testamentis, seu donationibus, vel dispositionibus quibuscumque saltem Camerario, & uni ex Gubernatoribus dicti Monasterii, plenam, ac distinctam notitiam dare, & facere infra decem dies a die rogitus hujusmodi computandos omnino teneri, ac efficaciter obligatum esse, & Notarium quemcumque in danda notitia hujusmodi deficientem, pœnam mille ducatorum eidem Monasterio eo ipso applicatorum, & si illam solvere recusaverit, seu desuper cum Gubernatoribus Monasterii hujusmodi non concordaverit, & in recusatione, aut non concordia hujusmodi, per octo dies perseveraverit, pœnam falsi, & perpetuæ inhabilitatis ad notariatus, & quæcumque alia officia in posterum exercenda incurrere ipso facto, nec sibi pœna hujusmodi, nisi dumtaxat per Confratres dictæ Societatis Caritatis, aut majorem partem illorum ex eis, qui in congregatione ordinaria penes eos fieri solita tunc affuerint, aliquatenus remitti, aut relaxari posse.

Dubia super præmissis emergenda per deputatos Monasterii decidi, & eorum decisiones tã quam leges observari jubetur.

§.14. Denique quodcumque dubium, quod circa præmissa, vel eorum aliquod quodcumque quomodolibet emerserit, per deputatos, & Gubernatores Societatis Caritatis, ac Monasterii hujusmodi, vel eorum majorem partem declarari, decidi, ac determinari libere, & licite posse, ac declarationi hujusmodi tamquam generali legi a Romano Pontifice editæ ubique in omnibus stari debere, nec illi quemquam ullatenus contravenire posse.

Contractus quoscumque facien. per deputatos approbantur.

§.15. Ac venditiones, permutationes, locationes, & alienationes faciendas prædictas, ac inde secutura quæcumque, quæ ex nunc prout postquam factæ fuerint, & e contra, approbamus, & confirmamus, supplemusque omnes, & singulos, tam juris, quam facti defectus in eisdem, ac prædictis literis forsan intervenientes, perpetuæque firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter observari debere.

Fides exemplorum.

§.16. Necnon præsentium literarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutę munitis, eamdem prorsus fidem ubique adhiberi posse, ac debere, quæ adhiberi posset atque deberet eisdem præsentibus literis, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Jussio publicandi.

§.17. Ac præsentes literas postquam in Acie Campi Floræ, ac valvis Cancellariæ Apostolicæ, ac Scalis Palatii Capitolii more solito affixæ, & publicatæ fuerint, etiam Notarios prædictos, ac alios quoscumque, quos quomodolibet concernunt, ad observationem omnium, & singulorum præmissorum arctare, in omnibus, & per omnia, perinde ac si eis personaliter intimatæ fuissent.

Decretum irritans.

§.18. Et sic per quoscumque, tam ordinaria, quam delegata, ac mixta auctoritate fungentes Judices, & personas ubique judicari, cognosci, ac decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, cognoscendi, ac decidendi facultate, necnon irritum & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Executores istius Constitutionis.

§.19. Et nihilominus dilectis filiis Gubernatori, & Vicario dictæ Urbis, ac generali Auditori causarum Cameræ Apostolicæ nunc, & pro tempore existentibus, necnon universis, ac singulis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus eorum quilibet per se, vel alium, seu alios, auctoritate nostra faciat præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inviolabiliter observari, nec permittat quemquam contra tenorem præsentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari, contradictores quolibet, ac rebelles, etiam per quascumque, de qui-

quibus eis placuerit, censuras, & pœnas, ac alia juris remedia appellatione postposita compescendo. Nos enim Gubernatori, Vicario, & Auditori prædictis, ac eorum cuilibet in præmissis, summarie, simpliciter, & de plano, sine confectione registri, & sine quavis tela judiciaria, sed de manu regia ad requisitionem cujusvis ex deputatis, & Gubernatoribus prædictis justitiam unica sententia, etiam per viam mandati executivi administrandi, & quod decreverint, executioni debitæ demandandi, perinde ac si essent tres conformes sententiæ, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus, sublata cuilibet appellandi, ac de nullitate dicendi desuper qualibet facultate.

Clausulæ derogatoriæ. §.20. Non obstantibus nostris de unionibus, & unionum confirmationibus, ac de valore beneficiorum in illorum dispositionibus exprimendo, necnon bon. mem. Bonifacii Papæ Octavi similiter Prædecessoris nostri, & novissimi Lateranensis Concilii, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, ac fundationibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis prædictis, & aliis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, nec non Collegio Cardinalium hujusmodi, ac Populo Romano, & illius Civibus, ac in Urbe, & in ejus districtu ædificantibus, & aliis quibuscumque personis collegiis, etiam consistorialiter, ac per viam generalis legis, & statuti perpetui, ac initi, & stipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut exquisita forma servanda foret, & in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos, & formas ad id servandos pro individuo servatis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permansuris, harum serie, specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. II 13. Augusti. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimoquinto, Idibus Augusti, Pontificatus nostri Anno II.

XV.

Quod Fratres Minores de Observantia Ordinis S. Francisci possint componere cum hæredibus testatorum, super legatis Ordini relictis.

Alia de hoc Ordine vid. Const. XXVI. Leon. X. Tom. III. Par. III. fol. 450. Ite.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filiis Ministris Provincialibus Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantiæ.

Causa Constitutionis. NUper pro parte vestra nobis expositum fuit, quod forsan hactenus contigit, & in futurum etiam contingere posset, quod aliqui Christifideles devotionem ad vestrum Ordinem, fratres, & loca ipsius Ordinis gerentes, in eorum testamentis, institutione, seu legata fecerunt, aut facient, quorum ex vestræ Religionis regula, & professionis puritate, quam servatis, capaces non estis. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut cum hæredes instituti, sive executores per hujusmodi testatores deputati in conscientia se gravatos sentiant ad pias defunctorum voluntates exequendas, desuper opportuna, vobis, ac ipsis hæredibus, & executoribus consulere, & providere, de Apostolica benignitate dignaremur.

Concessio facultatis componendi circa legata testatorum. §.1. Nos cupientes pias ipsorum defunctorum intentiones, & voluntates, quantum fieri potest, executioni mandari, & attendentes quod in hujusmodi legatis, & institutionibus, mens illorum fuerit, & sit, vestram relevare penuriam, ac proinde vestrorum suffragiorum spiritualium participes fieri, pro exoneratione quoque conscientiarum dictorum hæredum, & executorum, hujusmodi vestris supplicationibus, inclinati, tenore præsentium, auctoritate Apostolica, decernimus, declaramus, disponimus, ac firmiter statuimus, & ordinamus, ac vobis concedimus, quod vos singuli Ministri Provinciales in provinciis vestris, vel Guardiani, cum aliquibus discretis Fratribus domorum, vel locorum, quibus hujusmodi legata, & institutiones factæ fuerunt, vel in posterum fient, quorum non estis (ut præfertur) capaces, mediantibus Procuratoribus, & Syndicis eorumdem locorum cum dictis hæredibus, & executoribus, super præmissis institutionibus, & legatis componere possitis, & valeatis, prout vobis secundum æquitatem, & bonam conscientiam visum fuerit, ad certam summam, & quantitatem pecuniarum, aut rerum prædictos hæredes, & executores, semel tantum, solvendam, & tradendam Fratribus, & locis prædictis ad ipsorum relevandas necessitates, seu ipsa loca fabricanda, facta desuper ipsis hæredibus, & executoribus, plena, & libera, ac perpetua absolutione, & quietatione, quæ Apostolica auctoritate sit approbata, & roborata. Ita quod deinceps prætextu talium testamentorum, institutionum, & largitorum am-

amplius molestari non possint, in Judicio, vel extra.

Contrariorũ derogatio. §.2. Non obstantibus constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. §.3. Volumus autem quod præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tam in judicio, quam extra adhibeatur, quæ præsentibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D.P. An.III. 23. Novemb. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesimatertia Novembris millesimo quingentesimo vigesimoquinto, Pontificatus nostri Anno II.

XVI.

Quod in Statu Ecclesiastico, causæ cessionis, & discussionis bonorum, aut dilationis quinquennalis, sive beneficii, Cap. *Pervenit*, & Cap. *Odoardus*, spatio trium mensium terminentur.

CLEMENS PAPA VII.

Causa hujus Cõstitutionis. CUM ex multorum relatione non sine animi nostri displicentia acceperimus, quod nonnulli Dei timore postposito, & suarum animarum, ac honoris proprii immemores, post magnum æs alienum contractum, etsi bona sufficientia pro satisfaciendis creditoribus habeant, tamen ad eos illudendos, ac laboribus, & expensis defatigandos, alii beneficium alternativum, cessionis videlicet bonorum, aut dilationis quinquennalis, alii discussionem bonorum, aut hæreditatibus etiam a Sede Apostolica impetrant, quibus impetratis ad expeditionem earumdem minime incumbunt, & dictis gratiis se tutos cognoscentes, & difficile reputantes, quod vel creditores conveniant in eligendo, vel bonorum, & hæreditatis discussio fiat, pauperes creditores eorum credito, vel deluduntur, vel adeo protrahuntur, ut ipsi fame pereant, vel ut sæpius evenire solet, moriantur, & hæredes eorum, non ita de materia informati a credito eorum penitus excludantur.

Instantia triũ mensium prefinitur. §.1. Nos talibus inconvenientiis obviare volentes, Motu proprio, & ex nostra certa scientia, tenore præsentium decernimus, & declaramus, quod quicumque beneficium alternativæ prædictum, aut discussionum bonorum, seu hæreditatis hactenus impetrarunt a die publicationis præsentium, & qui in futurum impetrabunt, a die eorum impetrationis computandis, nisi infra tres menses usque ad sententiam exclusive causam expediverint, seu expediri fecerint, dictis gratiis, seu beneficiis ipso jure privati existant, & judices eorum, quibus tales causas ventilare contigerit, sive Ordinarii, sive Delegati, etiam si sint causarum Palatii Apostolici Auditores, aut S.R.E. Cardinales, ad totalem executionem contra ipsos debitores, ad instantiam cujuslibet creditoris procedere possint, & debeant, perinde ac si talia beneficia ipsis talibus debitoribus minime concessa fuissent, partibus alias justitiam ministrando.

Quam Judex ad mensem prorogare potest. §.2. Et nihilominus si ex aliqua rationabili causa judicibus prædictis visum fuerit dictum terminum trium mensium prorogari debere, dictum terminum sibi bene visum, non tamen ultra alium mensem, & non amplius, prorogandi licentiam per presentes concedimus pariter, & facultatem.

Clausulæ derogatoriæ. §.3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, juribus etiam municipalibus, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscriptio. Placet D.N. Papæ, & ita Motu proprio mandat.

A. Portuensis.

Publ. P.A.VI die 20. Dec. *Die vigesima Decembris millesimo quingentesimo vigesimo nono, intimata, affixa, & publicata fuit Romæ in locis consuetis per me Jo. Jervier SS.D.N. Papæ Curs.*

Ita est Jo. Valtrini magister Curs.

Sequitur extensio d. Constit. ad causas Cap. *Pervenit de fidejuss.*, & Cap. *Odoardus de solution.*

CLEMENS PP. VII.

Motu proprio &c.

Causa hujus extensionis. CUM nuper ad amputandum cavillationes eorum, qui ad fraudandum creditores, & diutius prorogandum debita, alternativas, & discussiones bonorum a Sede Apostolica impetraverint, ut exinde ea longissimo tempore durante nullatenus solvere teneantur, Nos per Motum proprium manu venerabilis fratris nostri Antonii de Monte Episcopi Portuensis mandaverimus, ut ii, qui talia impetraverant, ex tunc, qui vero talia in futurum impetrarent, a die impetrationis hujusmodi infra tres menses causam expedire tenerentur, cum potestate dictis judicibus attributa trimestre prædictum, si eis videretur, ad unum mensem prorogandi, quibus elapsis, & causa minime finita, ex tunc judex, coram quo causa penderet, ad executionem contra debitores, perinde ac si tales concessiones minime impetrassent, procedere debeant, aliaque faciant, prout in dicto Motu proprio, cujus tenorem haberi volumus pro inserto, plenius continetur.

Extensio dictæ Cõstitutionis. §.1. Verum quia quod una via prohibuimus, alia cavillosi debitores præfati consequen. alii Capitulum *Odoardus*, alii beneficium Capituli, *Pervenit* a prædicta Sede Apostolica impetrantes, quæ beneficia nullatenus expedire curant, in maximum pauperum creditorum damnum, animæ suæ periculum, ac scandalum plurimorum. Talibus igitur inconvenientiis providere volentes, dictumque mandatum, etiam ad prædicta beneficia ampliantes, & extendentes, decernimus, & mandamus, quod quicumque aliquod dictorum beneficiorum, scilicet Capitulum *Odoardus*, & Capitulum *Pervenit*, a Nobis, seu Sede Apostolica hactenus

nus impetraverint, aut in posterum impetrabunt, ex tunc, aut a die impetrationis respective infra tres menses, cum potestate prorogandi ad alium mensem, juxta, & secundum formam dicti prioris mandati causam ipsam omnino expediri facere teneantur. Quibus elapsis, & causa minime expedita judex ad executionem contra debitores, & bona eorum procedere teneatur, concession. obstan. ac aliis quæ in dicto mandato voluimus non obstare, minime obstantibus.

Papæ subscriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. I.

Publ. P.A. VII die 22. Junii.

Anno millesimo quingentesimo trigesimo, Indictione tertia, die vero vigesimasecunda Junii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris Clementis divina Providentia PP. VII. Anno septimo retroscriptæ literæ publicatæ fuerunt, & affixæ in acie Campi Floræ, ac Cancellariæ Apostolicæ, Capitolii, Reverendiss. PP. DD. Gubernatoris, Auditoris Cameræ, ac Vicarii Urbis, dimissis copiis affixis per me Petrum Trastolli Cursorem.

Vivianus de Bella-Villa magister Cursorum.

XVII.

Ordinationes observandæ per Notarios Rever. Cam. Apost. circa adnotationem, & extensionem consensuum, de cessionibus jurium & resignationibus Beneficiorum Ecclesiasticorum. Necnon circa literas Apost. desuper expediendas, ac mandata per Judices, eorum consensuum vigore concedenda.

Julius II. mandavit Notariis Cameræ Apostolicæ, ut resignationes usque tunc factas adnotarent in authenticis libris ipsius Cameræ infra octo dies, & resignationes fien. adnotarent infra tres dies a die præstiti consensus.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Clemens divina providentia Papa VII. Provide attendens infrascriptas Constitutiones fel. record. Julii II. & Leonis X. Romanorum Pontificum Prædecessorum suorum fore rationabiles, ac canonicas, & justas, per quas primo Julius accepto per eum, quod tunc Cameræ Apostolicæ Notarii per quamdam corruptelam seu abusionem resignationes beneficiorum, quæ in Romana Curia in dicta Camera fiebant, ac in ordinariis authenticis libris adnotari, & scribi consueverant, ne fraus aliqua fieri, aut excogitari, sed quando opus esset semper de veritate doceri posset, ut plurimum in dictis libris, prout consuetum erat, non scribebant, sed a tergo supplicationum adnotabant, & postea supplicationes ipsas cum adnotatione resignationum hujusmodi a tergo earum partibus restituebant, nulla retenta copia seu nota, absque eo quod in protocollis, vel libris ejusdem Cameræ scriptæ forent, talesque resignationes per intervallum plurium mensium parte instante absconsæ, & secretæ existebant, quo fiebat, ut cum in dictis libris, dum de resignationum admissionibus hujusmodi tractaretur, veritas reperiri non posset, essetque in potestate partium, in fraudem & deceptionem impetrantium, ad eorum propositum resignationibus sic a tergo adnotatis uti, vel eas celare, ut eis magis expedire videretur, hujusmodi fraudibus occurrere volens eisdem Notariis, & eorum cuilibet sub excommunicationis latæ sententiæ pœna mandaverat, ut resignationes dictorum beneficiorum tunc factas, & admissas, in margine, seu a tergo supplicationum, aut alias aliter, quam in dictis libris adnotatas, etiam si partibus restitutæ essent, infra terminum octo dierum ex tunc proxime futurorum in libris authenticis ejusdem Cameræ scripsisse deberent, resignationes vero, quas ex tunc in posterum admitti, & fieri contingeret, sub simili pœna infra tres dies computandos a die præstiti consensus super supplicationibus singulis adnotari deberent, nec ex tunc de cetero liceret eis in margine supplicationum dictas resignationes scribere vel adnotare, nisi prius in literis authenticis adnotata fuissent, ac ex tunc resignationes aliter factæ nullius momenti forent, nec alicui suffragari debere, beneficiaque aliter resignata quamvis resignantes tunc mortui essent, non per resignationem, sed per obitum vacare decreverat.

Leo X. confirmavit dictam Constitutionem Julii II. addens, diē datæ supplicationis per eosdem Notarios in illis adnotationibus poni debere.

§. 1. Et deinde Leo Prædecessor præfatus etiam per eum accepto, quod præfati dictæ Cameræ, ac etiam Cancellariæ Apostolicæ Notarii, plura loca, seu folia in libris talium resignationum in albo dimittebant, ut postmodum diem, qua resignationes a tergo supplicationum adnotatæ fuerant, scribere possent, & per hoc occasio præbebatur, ut alia fraus committeretur, quoniam litigantes, vel eorum procuratores, qui consensum resignationis, seu concessionis post signaturam supplicationis, vigore cujus facienda erat resignatio, vel cessio, præstare debebant consensum per eos hujusmodi cessione prestandum ad eorum beneplacitum, & juxta eventum litis in fraude collitigantium præstare, aut in dictis libris adnotari facere differebant, cum consensus super hujusmodi resignationibus, seu cessionibus retrotraheretur ad diem datæ supplicationis, & ex die datæ supplicationis cessiones ipsæ factæ censerentur, quo fiebat, ut lites ipsæ fierent immortales, ac collitigantes, & alii impetrantes supplantarentur, cum esset in potestate illorum, in quorum favorem hujusmodi resignationes, seu cessiones fiebant, sententias latas retractari, & annullari facere detegendo supplicationes, & cessiones, ac resignationes præcedentes illarum vigore factas, præmissas, omnesque alias fraudes, quantum potuit, extirpare volens, ac resignationes, & cessiones, sic dolose eatenus factas, & ex tunc in antea faciendas irritans, ac irritas, & inanes decernens, mandatum Julii Prædecessoris hujusmodi Motu proprio approbaverat, & nihilominus dictis Notariis sub dicta latæ sententiæ pœna mandaverat, quod ex tunc de cetero omnes resignationes, & cessiones, quas per eos admitti, seu coram eis fieri contingeret, infra tres dies a die præfati consensus computandos super supplicatione cessionis seu resignationis signata in libris præfatis authentice, &

lega-

legaliter adnotare, ac solemniter apponere tenerentur, omni prorsus exceptione cessante, ita quod ex tunc de cetero nulli ex eis liceret, in margine, vel a tergo supplicationis, sive procurationum dictas resignationes, aut cessiones, scribere, vel adnotare, nisi prius in dictis libris authenticis adnotatæ forent. Et in adnotationibus hujusmodi fiendis, voluerat diem datæ supplicationis, cujus vigore talis resignatio, vel cessio facienda erat, poni, & adnotari, & tempus trium dierum prædictorum præfixum a die præstiti consensus computari debere, ac ex tunc resignationes, & cessiones aliter factas, nullius roboris vel momenti fore, nec alicui suffragari debere, beneficiaque aliter resignata, non per resignationem, sed per obitum, ut præfertur, vacare, sicque judicari debere, ac irritum, si secus contingeret fieri, decreverat.

Et postea declaravit, ut hic.

§.2. Itemque Leo Prædecessor cum postmodum accepisset, quod nonnulli dictorum mandatorum contemptores nixi fuerant, & nitebantur per vias varias illorum dispositionem cavillari, illa de consensibus dumtaxat a tergo supplicationum, seu mandatorum procurationum, non autem in aliis locis descriptis, vel mente retentis, & gestis, intelligi debere, aliis vero aliter, & aliter interpretantibus, volens suum, & Julii Prædecessoris mandatum hujusmodi, semotis quibusvis cavillationibus, effectum sortiri, Motu simili declaraverat illam ex tunc in antea intelligi debere de omnibus, & singulis consensibus, in quacumque cessione & resignatione, ac unionum dissolutione, ac alia actione pro expeditione literarum Apostolicarum necessariis, sive a tergo supplicationum & mandatorum procurationum, sive alibi scriptis, aut etiam aliter vigore supplicationum pro tempore signatarum quomodolibet, etiam tacite præstitis, vel mente retentis, qui in libris prædictis infra tempora prædicta respective inposterum non adnotarentur, ac voluerat, & decreverat verbum, Hodie, quod in literis resignationum, & concessionum, ac dissolutionum, unionum, ac alias in quibus consensus requiritur, apponi solitum, nullum effectum de cetero operari, nec attendi debere, ubi non esset servata solemnitas prædicta adnotandi consensum infra triduum, modo, & forma prædictis, ac quod consensus in dictis libris, ultra tres dies adnotari ante illos, de quibus ageretur, facerent sufficientem probationem, de, & super eo quod dicti consensus, de quibus ageretur, post tres dies prædictos in dictis libris pro tempore positi fuissent, & essent, nec ad id alterius probationis adminiculum requireretur nisi contrarium ex adverso probaretur. Et sic per Palatii Apostolici causarum Auditores, ac dictæ Cameræ Præsidentes, & Clericos, ac alios quoscumque Judices etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales judicari debere, ac irritum, & inane, si secus super iis contingeret attentari.

Pontifex iste, dictas Constitutiones Julii II., & Leo X. innovat & illas declarat.

§.3. Constitutiones, & mandatum Julii, & Leonis Prædecessorum hujusmodi, ad quorum probationem illorum narrativam prædictam, in judicio, & extra illud sufficere voluit, per præsentem suam Constitutionem approbavit, & innovavit, ac perpetuo, inconcusse, & inviolabiliter pro lege observari, & secundum illa de cetero judicari mandavit, salvo quod ne quis in futurum de brevitate termini ad adnotandum dictos consensus in dictis constitutionibus, & mandatis Julii & Leonis Prædecessorum appositi conqueri possit, voluit quod in materiis Franciæ pro absentibus a Romana Curia ad consulendum commoditati sollicitatorum, qui nonnumquam in illarum expeditione coguntur partibus rescribere, & responsum ab eis expectare, habeant Notarii ad adnotandos consensus de cetero præstandos tres menses: in aliis vero quindecim dies a die prestationis eorumdem consensuum computandos, consensus autem hactenus præstitos in materiis Franciæ pro absentibus infra duos menses, aliis vero infra decem dies post publicationem præsentis Constitutionis nostræ præmissæ adnotare teneantur, ipsique Notarii qui præsentemConstitutionem in aliquo observare contempserint, ultra dictam excommunicationis sententiam pro prima vice suspensionis a perceptione emolumentorum officiorum suorum, ad tres menses per Datarium pro tempore existentem irremissibiliter exigendorum, & Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe applicandorum, & si secundario deliquerint, ipsorum officiorum privationis pœnas incurrant eo ipso.

Publicari jubet.

§.4. Insuper mandavit eamdem Constitutionem in Cancellaria Apostolica publicari, & in illius quinterno ad perpetuam rei memoriam describi, & eodem quinterno cuicumque petenti dari, ut in aliis Constitutionibus extravagantibus in ipso quinterno descriptis solitum est observari.

Decretum irritans.

§.5. Decernens irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Papæ subscriptio.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Publ. Pontif. An.3. die 30. Januarii.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Constitutio Romæ in Cancellaria Apostol. anno Incarnationis Dominicæ 1526. die vero trigesima mensis Januarii, Pontificatus præfati SS. D. N. Papæ Anno tertio.

Sequitur alia Constitutio præcedenti connexa.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Clemens divina providentia Papa VII. Qui dudum postquam felic. recordationis Julius Papa II. ejus Prædecessor, accepto per eum, quod tunc Cameræ Apostolicæ Notarii per quamdam corruptelam, seu abusionem resignationis beneficiorum, quæ in Romana Curia in dicta Camera fiebant. *Omittitur sequens tenor, quia habes in præced. Const.*

Hic idem Pôtifex deinde ex causis hic expressis, præcipit.

§.1. Et cui postmodum innotuit, quod dicti Notarii consensus prædictos, juxta Prædecessorum, & Sanctitatis Suæ Constitutiones, & mandata hujusmodi adnotare præter-

prætermittentes, seu ex aliqua causa nequeuntes, instrumenta resignationum, & cessionum, de quibus rogati fuerunt, tamquam coram eis, & testibus factarum partibus indifferenter dant, quorum vigore illis exhibitis literæ Apostolicæ, super resignationibus, seu cessionibus ipsis illas admitti, mandando, aut etiam admittendo, absque eo quod Notarii prædicti manum a tergo ipsarum literarum apponant, tam per Cancellariam, quam Cameram Apostolicam juxta illarum stylum expediuntur, ac quod nonnulli Judices, dictæ Curiæ transumpta supplicationum, provisionum, beneficiorum, & aliarum gratiarum per Sanctitatem suam, & in ejus præsentia signatarum, & registratarum, ac etiam earumdem supplicationum prætextu, literas, & mandata de adipiscenda possessione beneficiorum in illis expressorum, antequam literæ Apostolicæ desuper expeditæ fuerint, expediant, & concedant, ex quo plura inconvenientia subsequuntur, & diversæ querelæ ad aures Sanctitatis suæ perferuntur.

Notariis ne dent instrumenta resignationum &c.

§.2. Volens etiam hujusmodi abusibus, & inconvenientibus, congruis remediis obviare, tam Cancellariæ & Cameræ prædictarum, quam aliis quibuscumque Notariis publicis, sub pœnis supradictis mandavit, ne de cetero instrumenta resignationum, seu cessionum beneficiorum in dicta Curia, etiam sine supplicatione pro tempore factarum, seu præstitorum in illis consensuum traderet.

Præsidentibus Cancellariæ, & Cameræ ne vigore illorũ instrumentorum literas Apostolicas expediant.

§.3. Necnon tam per Cancellariam, quam per Cameram prædictas expediendarum, præsidentibus, ne prætextu dictorum instrumentorum literas Apostolicas super resignationibus, & cessionibus prædictis, cum mandato eas admittendis, constito quod illæ coram Notario, & testibus in dicta Curia factæ fuerunt, vel etiam cum earum admissione dicendo quod de illis per publica documenta extitit legitime facta fides, expedire.

Et Judicibus ne dent mandata capiendi possessionem beneficiorum.

§.4. Necnon quibusvis Judicibus dictæ Curiæ quavis ordinaria, vel delegata auctoritate fungentibus, & quocumque nomine nuncupatis, sub eisdem pœnis ne transumpta supplicationum Apostolicarum, & literas, seu mandata illarum vigore possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum apprehendendi, dare, & concedere quomodolibet præsumant, decernens irritum &c.

PP. subscrip.

Placet, publicetur, & describatur in Cancellaria I.

Publ. Pont. An. VII. die 22. Septemb.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo, die vigesimasecunda mensis Septembris, Pontificatus SS.D.N. Clementis divina providentia Papæ VII. Anno VII.

Sequitur alia declaratio præcedentis Constitutionis.

Summa Cõst. præinf.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Clemens divina providentia Papa VII. Constitutionem suam de consensibus in Cancellaria, vel Camera Apostolica ex tunc de cetero præstandis quoad materias Franciæ infra tres menses, in aliis vero infra quindecim dies a die extensionis eorumdem consensuum computandos in libris solitis, & authenticis adnotandos, ad obviandum fraudibus quæ in retardatione adnotationis consensuum hujusmodi committebantur, nuper editam declarando.

§.1. Voluit quod dicta tempora non a die extensionis consensuum in dictis libris, cum ipsa Constitutio sic nihil operaretur, nec per eam dictis fraudibus in aliquo obviaretur, sed a die præstationis eorumdem consensuum intelligi debeant. Et quoniam nonnumquam præstantur consensus super supplicationibus nondum ad registrum missis, sed adhuc pœnes Datarium suum existentibus, & Notarii non possunt tales consensus in dictis libris adnotare, nisi videant hujusmodi supplicationes registratas, seu expeditas, & sæpe labuntur dicta tempora, antequam ipsæ supplicationes ad registrum mittantur, seu expediantur, voluit, & declaravit, quod tunc, & eo casu dicta tempora a die, quo Datarius hujusmodi supplicationes ad registrum, vel Summistam miserit, computari debeant. Diem autem missionis hujusmodi de cetero adnotabit Datarius pro tempore in calce supplicationum consensum aliquem requirentium per hæc verba, videlicet, Missa die tali N. Datarius, quæ verba voluit ad plenam probationem missionis prædictæ sufficere.

Declaratio temporis præfixi Notariis adnotandi cõsensus.

§.2. Præterea voluit, quod Notarii de talibus consensibus rogati in adnotatione illarum in dictis libris facienda teneantur de die missionis hujusmodi, sicut de data supplicationum, expressam mentionem facere, ut die præstationis consensuum, & die missionis supplicationum hujusmodi simul junctis ex illorum inspectione evidenter appareant ipsi consensus infra tempora prædicta in dictis libris adnotati, & Notarii requisiti de cetero ad ponendum aliquos consensus in libris prædictis, si ex inspectione dierum præstationis consensuum, ac missionis supplicationum viderint dicta tempora ad adnotandum consensus, ut præfertur, præfixa esse lapsa, consensus tales in dictis libris adnotare nullatenus præsumant sub pœnis in dicta priori Constitutione contentis. Et nihilominus adnotatio de illis sic extra tempora prædicta pro tempore facta, ipsique consensus sic adnotati viribus omnino careant, nulliusque sint roboris, vel momenti. Narrativa quoque per verbum, Hodie, vel Nuper, in literis Apostolicis super materiis ad quarum expeditionis consensus aliquis requiritur pro tempore expeditis posita, contra præmissa minime attendi debeat, nec aliquem effectum operetur.

Declaratio, quod Notarii notent etiam datam missionis, & datam supplicationis

§.3. Insuper intelligens Sanctitas Sua in profectione sua versus Massiliam, & durante Sanctitatis Suæ ab Urbe absentia, ac per aliquos dies, ante, & postquam plures consensus fuisse præstitos, qui propter varia impedimenta infra dicta tempora juxta dictam

Declaratio consensuum non adnotatorum propter impedimenta discessus ipsius Põtificis ab Urbe.

ctam Constitutionem in libris prædictis adnotari non potuerunt, ad consulendum indemnitati partium, dat & concedit Notariis Cancellariæ, & Cameræ prædictis, licentiam, & facultatem, quod omnes consensus a die recessus Sanctitatis Suæ ab Urbe versus Massiliam usque ad ejus in Urbe felicem reditum, videlicet a die nona Septembris usque ad diem decimam Decemb. 1533. ac per quindecim dies ante recessum, & alios quindecim dies post reditum hujusmodi præstiti in libris prædictis pro absentibus infra tres menses, & pro præsentibus infra quindecim dies a die publicationis præsentis Constitutionis computandos adnotari possint, & valeant. Necnon consensus hujusmodi sic adnotandos, ac etiam de mandato Sanctitatis Suæ, vel Datarii sui jam adnotatos, in omnibus valere, & validos esse, perinde ac si infra tempora dictæ prioris constitutionis in eisdem libris adnotati fuissent.

Decretum irritans.

§.4. Decernentes sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes in quibusvis causis, motis, & movendis, & etiam per appellationem adhuc pendentibus, interpretari, ac judicare debere. Ac irritum &c. si secus fiat. Constitutione prædicta cum pœnis in ea indictis alias in suo robore permanentibus.

PP. subscriptio. Publ P. A.XI die 4. April.

Placet, publicetur, & describatur.

Lecta, & publicata fuit die Martis 14. Aprilis 1534. Pont. SS.D.N. Anno XI.

XVIII.

De dispensatione Fratrum Militiæ de Calatrava Ordinis Cisterciensis, circa ordinationes quibus cavetur, quod ipsi non nudi, & cincti dormiant, & tam diurnis, quam nocturnis horis, divina officia recitent.

De hac Militia, alias posui Constitutiones indicatas supra in Constit. IV. Adriani VI. Dum intra *fol.* 9.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apostolicæ Sedis consueta clementia, lapsis ad eam post excessum cum humilitate recurrentibus personis, sub suavi præsertim sacræ Religionis Militiæ de Calatrava Cistercien. Ordinis, pro fidei Catholicæ exaltatione institutæ, militantibus, libenter se propitiam, & benignam exhibebere, & dum id humiliter petierint, suæ pietatis gremium aperire, illosque gratioso favore prosequi consuevit, quos ad id alias propria virtutum merita multipliciter recommendant.

Fratres, & Milites de Calatrava ex ordinationibus Militiç nō nudi, & cincti dormire, & ne dum de die, sed etiam de nocte officia divina recitare tenentur.

§.1. Sane carissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum Rex Illustris in Imperatorem electus, qui etiam Castellæ, Legionis, Aragonum, & utriusque Siciliæ Rex, ac dictæ Militiæ per Sedem Apostolicam deputatus perpetuus Administrator existit, suo, & dictorum filiorum, Capituli, & universorum Diffinitorum nuncupatorum, ac aliorum Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum ejusdem Militiæ nominibus, per dilectum filium Ramirum Nuñez de Aguilera, Præceptorem domus de Mestanca, Militiæ, & Ordinis prædictorum, Toletanæ Diœcesis, Nuncium suum super hoc ad nos destinatum, nobis nuper exponi fecit, quod licet in modo vivendi institutionibus regularibus, statutis, & consuetudinibus dictæ Militiæ, ac eis traditis, etiam forsan juramento, confirmatione Apostolica, aut alia firmitate roboratis, inter alia caveri dicatur expresse, quod Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & personæ Militiæ hujusmodi pro tempore existentes, vestiti, & cincti dormire, ac nonnulla Psalteria, Psalmos, Orationes, & alia Officia Divina annuatim, & dietim, ac nocturnis temporibus, & horis diversis, dicere, & recitare, & alia tunc expressa facere teneantur, & illa negligentes excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias sententias, censuras, & pœnas incurrant.

Sed d. Constitutiones observatæ non fuerunt.

§.2. Tamen a multis annis citra, illa in eadem Militia, quoad dormiendum vestitos, & cinctos, ac quoad debitum modum dicendi officium negligenter fecerunt, ac multi illa, non in totum, vel modo, aut temporibus debitis dixerunt, & recitarunt, ac nudi, & sine cingulo dormierunt, & in omnibus aliis observandis negligentes fuerunt.

Carolus Rex administrator d Militiæ de ejusmodi illorum culpis absolutionem petit.

§.3. Quare pro parte ejusdem Caroli Regis, in Imperatorem electi, & Administratoris asserentis, nonnullos ex eisdem Prioribus, Prœceptoribus, Militibus, & Fratribus, ac personis, ob securitatem eorum, & aliorum suorum confratrum, & personarum conscientiarum, a præmissis negligentiis, & culpis absolvi desiderare, eisdem nominibus nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eis in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Et hic Pontifex petitam absolutionem concedit.

§.4. Nos igitur attendentes, quod præfatæ Sedis exuberans clementia, cum humilitate petentibus suæ pietatis gremium aperire non denegat, quique hodie, & alias per diversas nostras literas, Horas, & Officium, ac Psalmos hujusmodi, in alias orationes, & versus tunc expressos, eisdem Prioribus, Præceptoribus, Militibus, Fratribus, & personis commutavimus, & circa modum vivendi, ac quod nudi, & sine cingulo dormirent, & aliqua alia tunc expressa, eis concessimus, & indulsimus prout in ejusdem literis plenius continetur, Capitulum, Diffinitores, & alios Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & personas prædictas, ac eorum singulos, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum

harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, omnes, & singulos Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & personas Militiæ hujusmodi, a negligentiis, & culpis prædictis absolvimus, ac illis, ut aliquam eleemosynam, ad arbitrium dilecti filii Prioris Conventus Militiæ hujusmodi, seu ejus Vicesgerentis, pro pœnitentia salutari, quam pro præmissis facere deberent, omnino erogare procurent, mandamus.

Priorique dictæ Militiæ in quolibet Capitulo similem absolutionem dandi facultaté tribuit.

§.5. Ac quod deinceps perpetuis futuris temporibus quoties Capitulum Generale dictæ Militiæ celebrabitur in principio ipsius Capituli pro tempore existens Prior Conventus Militiæ hujusmodi, seu ejus Vicemgerens, omnes, & singulos Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & personas dictæ Militiæ in eodem Capitulo pro tempore interessentes, a quibusvis similibus culpis, transgressionibus, omissionibus, vel negligentiis, ac quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac reliquis Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa in eos latis, inflictis, & promulgatis, aliisque eorum peccatis, delictis, criminibus, & excessibus quibuscumque quantumcumque gravibus, & enormibus, dummodo talia non fuerint, propter quæ dicta Sedes foret merito consulenda, absolvere, ac eis pro præmissis pœnitentiam salutarem injungere; ac cum eis, & eorum singulis super irregularitate per eos quovis modo, & qualitercumque contracta, & contrahenda dispensare, libere, & licite valeat, statuimus, & ordinamus, plenamque, & liberam ad id eidem pro tempore existenti Priori, & ejus Vicemgerenti, licentiam, & facultatem concedimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§.6. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac aliis Militiæ, & Ordinis prædictorum etiam similiter roboratis, statutis, consuetudinibus, privilegiisque, indultis, & literis Apostolicis illis concessis, confirmatis, approbatis, & etiam pluries innovatis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

D.P. An.III. 17. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimosexto XVII. Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri Anno III.

XIX.

Quod Syndici, & Procuratores Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci de Observantia, & Monialium S. Claræ, cum eorum conjugibus, atque filiis, domibus, & Monasteriis eorum servientes, gaudeant omnibus gratiis, & favoribus, ac privilegio fori, quibus ipsi Fratres potiuntur, & gaudent.

CLEMENS PAPA VII.

Dilecti filii, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causa Constitutionis.

DUM consideramus assiduos labores, & vigilias, quos dilecti Filii Syndici, & Procuratores Domorum, & Monasteriorum Fratrum Minorum S. Francisci regularis Observantiæ, & Monialium Sanctæ Claræ, Conceptionis, & Annunciationis, Ordinum, & Sororum Tertiæ Regulæ Sancti Francisci, sustinere non cessant, merito nos obligant, ut animarum suarum saluti consulamus, ipsosque a quibusvis molestiis, & injuriis, sibi pro tempore illatis, quantum cum Deo possumus, relevemus.

Syndici, & Procuratores Fratrum Minorum de Observantia potiuntur cũ eorum filiis, & uxoribus, privilegiis ipsorum Fratrũ

§.1. Idcirco uni syndico, & procuratori hujusmodi cum illius uxore, & liberis, præsenti, & futuro singulæ domui, & Monasterio prædictis, pro tempore servientibus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, ipsi, & eorum quilibet, omnibus, & singulis Indulgentiis, & peccatorum remissionibus, favoribus, & gratiis, quibus Fratres Ordinis Observantiæ prædictorum, utuntur, potiuntur, & gaudent, seu uti, potiri, & gaudere poterunt, quomolibet in fututum, uti, potiri, & gaudere possint, & valeant.

Et signanter privilegio fori.

§.2. Et insuper in quibusvis causis, & rebus ipsos syndicum, & procuratorem concernentibus, civilibus, criminalibus, & mixtis, nonnisi coram Judicibus conservatoribus domorum illarum, quarum ipse syndicus, & procurator fuerit, de justitia respondere teneatur auctoritate Apostolica concedimus, & indulgemus.

Inhibitio quæ prohibetur ceteris aliis Judicibus quam Ordinis Conservatoribus, cognitio hujusmodi causarum.

§.3. Inhibendo sub excommunicationis latæ sententiæ pœna universis, & singulis Judicibus, Commissariis Ecclesiasticis, & sæcularibus, quacumque auctoritate fungentibus, ne de causis, contra dictos Syndicos, & Procuratores, motis, & movendis, directe, vel indirecte, quovis quæsito colore, seu prætextu, se intromittere quomodolibet de cetero audeant, vel præsumant. Decernentes quoscumque processus, contra dictos Syndicos, & Procuratores, per alios quam dictos Conservatores, in causis dumtaxat contra eos motis, & movendis habendos, & sententias ferendas, nullos, & invalidos, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse, ac irritum, & inane, si secus super his, a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuscumque non obstantibus.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec-

necnon Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides trasumptorum hujus Bullæ.

§.5. Volumus autem, quod præsentium transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Episcopi &c.

Dat.P.A.III. 6.Aprilis.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 16. Aprilis, millesimo quingentesimo vigesimosexto, Pontificatus nostri Anno III.

XX.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Erectio Cathedralis Ecclesiæ Theatin. in Metropolitanam cum jurisdictione, superioritate, ac prifinitione suffraganeorum.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

SUper universas orbis Ecclesias eo disponente, qui cunctis imperat, & cui universa deserviunt, meritis licet imparibus constituti levamus in circuitu agri Dominici oculos nostræ mentis, more vigilis pastoris inspecturi, quod Ecclesiarum ipsarum statui congruat, quod operis circa illas, earumque statum prosperum, & felicem impendi debeat, & divino fulti præsidio, quo cuncta, & sui benignitate pro populorum suorum Christifidelium salute disponit ad ea, que statui Ecclesiarum hujusmodi congruunt, nostri ministerii partes utiliter intendere curamus, pro ut in Domino conspicimus salubriter expedire.

Civitatis Theatinæ decora, & Ecclesiæ Cathedralis dignitatem, beneficiaque in eam collata a Felice Episcopo enunciat.

§.1. Sane attendentes Civitatem Theatin. in centro Provinciẹ Aprutin. Regni Siciliæ, citra Farum, quæ amplitudine celebris fore, & infra se novem Civitates, & quamplura Oppida, & Castra, ac ob ejus excellentiam proprium Vice-Regem habere dignoscitur, constitutam, ac totius Provinciæ prædictæ caput, necnon a claræ memoriæ Regibus Siciliæ, qui pro tempore fuerunt, pluribus privilegiis munitam esse, & in ea Regios Auditores residere, Baronesque ipsius Provinciæ pro illius tractandis negociis congregari consuevisse, ac Ecclesiam Theatin., cui venerabilis frater Felix Episcopus Theatin. Prælatus noster domesticus præest, inter alias ipsius Provinciæ Cathedrales Ecclesias insignem, & notabilem, ac metropolitica prælatione dignam merito existere, necnon dilectos filios Communitatem ipsius Civitatis Theatin. propterea pro augumento dotis mensẹ Episcopalis, ejusdem Ecclesiæ Theatin. redditus annuos trecentos ducatos monetæ dicti Regni, seu certam pecuniarum summam pro dictorum reddituum annuorum exemptione assignare paratos existere.

Eam in Metropolim erigit assignatis Ecclesiis Suffraganeis.

§.2. Ex his, & nonnullis aliis rationabilibus causis moti habita super his cum fratribus nostris deliberatione matura, ad omnipotentis Dei laudem, & honorem, necnon Fidei Catholicæ exaltationem præfatam Ecclesiam Theatin., in Metropolitanam, cum Archiepiscopalis dignitatis jurisdictione, & superioritate, ac Crucis delatione, & aliis Metropoliticis insigniis de Fratrum eorumdem consilio Apostolica auctoritate tenore præsentium erigimus, & instituimus, ac illi Lancianen., Pennen., & Adrien. Civitates, & Diœceses, pro ejus Provincia, & ipsarum Lancianen., Pennen., & Adrien. Ecclesiarum Præsules pro tempore existentes pro suis suffraganeis Episcopis, necnon dilectos filios Capitula Ecclesiarum, ac Clerum, & populum Civitatum, & Diœcesum earumdem, pro suis Provincialibus Clero, & populo. Ita quod ipsi quoad omnia Metropolitica, & Archiepiscopalia jura, superioritatem, & jurisdictionem pro tempore existenti Archiepiscopo Theatin. subjecti sint, & tamquam membra capiti obsequentes, eidem Archiepiscopalibus juribus respondere debeant de simili consilio, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & assignamus.

§.3. Necnon mensæ prædictæ redditus annuos pro illius dotis augumento hujusmodi per easdem Communitatem, ut præfertur, assignandos, seu pro illorum emptione, & pecuniarum summa per ipsos Communitatem assignanda emendos cum assignati, seu empti fuerint ex nunc prout ex tunc, & e contra perpetuo applicamus, & appropriamus.

Novos redditus ei tribuendos statuit.

§.4. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his, a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum &c.

Clausulæ pro perpetua hujusmodi erectionis firmitate.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimosexto, Kalendis Junii Pontificatus nostri Anno III.

Dat. die 1. Junii 1526. An.III.

XXI.

Procuratori Reverendæ Cameræ Apostolicæ assignatur vigesima portio omnium pœnarum, quæ ex causis criminalibus, aut ab eis procedentibus, ad eamdem Cameram, ipso, vel ejus substitutis procurantibus perveniunt.

De munere Procuratoris Fiscalis, ceterisque causas Fiscalis concernentibus, vide supra Const.VI. Innoc.VIII. Cum sicut. *Tom.III. Par.III. fol.*203.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Dilecto filio Salutem, & Apostolicam benedictionem.

QUoniam nulli debet officium suum esse damnosum; nec labor, fides, & industria

Causa concessionis.

dustria alicui damno esse. Idcirco nos, qui de fide, diligentia, labore, & solertia dilecti filii Benedicti de Valentibus, Nostri, & Cameræ Apostolicæ Procuratoris Fiscalis circa hujusmodi procurationis officium, & quæ officium ipsum concernunt, & alia, quæ quotidie eidem peragenda committimus, tam plurimorum fide digna relatione, quam ex facti evidentia & experientia, plenam & veram notitiam habemus, ut valeat in prædictis, & aliis ejus virtutibus perseverare, & de bono in melius procedere, & officium procurationis hujusmodi juxta ipsius concedentiam, & dignitatem gerere, & exercere.

Assignatio pœnarum de qua in rubr.

§.1. Motu proprio, & ex nostra certa scientia per præsentem statuimus, decernimus, ordinamus, & volumus, atque mandamus, quod de omnibus, & singulis pecuniariis pœnis ex causis criminalibus, & provenientibus ab eis, quas cum effectu, Benedicto Procuratore prædicto, vel ab eo deputatis, & deputandis substitutis procurantibus, ad Cameram nostram prædictam pervenire contigerit, & quæ hactenus a die suæ electionis pervenerint, idem Benedictus Procurator ad rationem quinque pro centenario, realiter, & cum effectu consequi debeat, & consequatur.

Jussio earum portionē persolvendi.

§.2. Mandantes dilectis filiis A. tit. Sancti Cyriaci in Thermis Presbytero Cardinali, S. R. E. Camerario, ac Præsidentibus, & Clericis Cameræ nostræ Apostolicæ, ut prædictam pœnarum partem, eidem Benedicto Procuratori prædicto, absque exceptione, vel mora, realiter, & cum effectu persolvat, ac per illos, ad quos spectat, persolvi faciat, & procuret. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

PP. subscrip.

Fiat ut petitur. I.

Sola signatura sufficit.

Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, & quod literæ in forma brevis, vel aliter, prout eidem Benedicto Procuratori videbitur, & placebit, expediri possint, & valeant.

Fiat. I.

D. P. An. IV. 27. Novem.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum 5. Kal. Decembris Anno IV.

XXII.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Animadversio contra illos, qui Sal Cameræ Apostolicæ rapiunt, distrahunt, vel alias quomodolibet illius asportationem impediunt, ac perturbant.

CLEMENS PAPA VII.

Universis, & singulis præsentes literas inspecturis Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

PRO injuncta Nobis Pastoralis officii cura nostros Sedis, Cameræque Apostolicæ redditus conservare, & si quo quam sinistriore successu labefactari contigerit, quoad fieri potest, eos restituere tenemur.

Nonnulli Salinas fabricabant in præjudicium Cameræ Apostolicæ.

§.1. Sane nuper accepimus quod nonnulli Domini temporales feudatarii nostri, hominesque illis in temporalibus subjecti, etiam nonnullæ Communitates, Universitates, & particulares Personæ Nobis, Sedique prædictæ etiam in temporalibus subditæ, libertatem negocii Salis nostri, quod inter præcipua Regalia nostra merito censetur, illiusque Dohanerios, & Ministros impedire, & damnificare, ac Sal ipsum, dum per eorum Territoria ad loca deputata transfertur, aut ex Magazenis, in quibus conservatur, rapere, intercipere, occupare, & ad alia non deputata loca transferre, ibique vendere, emere, contractare, & alias diversimode etiam salveam fabricando fraudes committere, non sunt veriti, neque verentur; Sal vero, quod pro eorum, rerumque suarum usu præsertim a Salaria Almæ Urbis nostræ certo persoluto pretio recipere consueverant, non acceperunt; prætiumque, ut tenebantur, non persolverunt: quinimo, quod pessimum est, aliarum salariarum etiam extra nostrum, & Romanæ Ecclesiæ temporale dominium existentium, Sal pro dicto usu sibi comparaverunt in grave nostrum Cameræque, & Sedis Apostolicæ, ac Dohaneriorum præfatorum damnum, & præjudicium, animarum suarum propter censurarum contra tales promulgatarum incursus damnationem, nostrum, & dictæ Sedis contemptum, malumque exemplum, & scandalum plurimorum.

Pœnas temporales, & spirituales in eos infligit, qui Salis R. C. venditionem, asportationem &c. quoquo modo impediunt, si subditi sint Sedis Apostolicæ.

§.2. Quare hos volentes pro nostra, & Cameræ, Sedisque Apostolicæ, ac Dohaneriorum indemnitati, & animarum præfatorum saluti desuper opportune providere, Motu proprio, & ex certa nostra scientia tenore præsentium, quas perpetuo valituras decernimus, nobis, & vestrum cuilibet Nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subjectis, etiamsi vestrum aliquis Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, vel alia quacumque Ecclesiastica, ac etiam Marchionali, Principatus, Ducali, vel alia mundana dignitate præfulgeat, sub suspensionis a Divinis, Excommunicationis, & Interdicti censuris Ecclesiasticis, ac etiam privationis Feudorum, Privilegiorum, Indultorum, officiorum, beneficiorum, jurium, & Actionum quorumcumque a Sede Apostolica quacumque de causa etiam onerosa, etiam dispositive exprimenda sub quibusvis verborum formis concessorum, necnon confiscationis, & ammissionis quorumcumque bonorum mobilium, & immobilium quomodolibet obtentorum, & possessorum, ac etiam quinque millium ducatorum auri per quamlibet Communitatem, aut Universitatem, seu in temporalibus Dominum, & mille ducatorum similium per quamlibet particularem personam contrafacientem, ac aliis per diversas nostras, & Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum Constitutiones, & literas, quas in suo robore permanere decernimus, & quatenus opus sit, innovamus, expressis, & promulgatis, eo incurrendis, & irremissibiliter exigendis respective pœnis districte præcipiendo mandamus.

§.3. No-

Non subditos per quorum Terras Sal R. C. asportari contingat, hortatur, ut opem ferant ad transportationem, & pretium exigendum.

§.3. Nobis vero non subditos paterne requirimus, quod Sal nostrum per loca Nobis, aut vobis subjecta sine aliqua Datii, Gabellæ, vel alterius oneris solutione, ut consuetum est, & sine aliquo impedimento conduci, & transportari, illiusque Dohanerios, Ministros, & portatores libere negotiari, conversari, ac morari sinatis, & permittatis. Et si a Dohaneriis, vel eorum Ministris, & portatoribus præfatis, vel eorum aliquo requisiti fueritis, eis statim de fidis Comitibus, & fideli scorta per totum territorium vestrum provideatis: Et nihilominus Territoria vestra sub dictis damnorumque, & interesse pœnis assecuretis: Et si quam hujusmodi Salis quantitatem, aut pecuniarum summas a negotio Salis dependentes intercepistis, aut in Territoriis vestris intercipi, seu occupari contigit, vel continget, de propriis vestris facultatibus, quoties id contigerit, reservatis tamen vobis contra Interceptores, & occupatores hujusmodi Jure, & actione, eisdem Dohaneriis, vel eorum Ministris eas una cum expensis factis pœnis pecuniariis propterea incursis, & Interesse forsan passo, eisdem sine aliqua mora, vel tergiversatione integre restituatis, & satisfaciatis, aut restitui, & satisfieri faciatis cum effectu: Et Sal quod a Salariis nostris accipere consuevistis, & debetis ab eisdem nostris Salariis, tam pro tempore decurso, quam in futurum, & non ab aliis omnino capiatis, ac pretium, & pecuniarum summas, quod pro Sale vobis respective deputato, etiam non accepto, tam de præterito statim, quam de futuro suis temporibus solvere debetis Dohaneriis seu eorum Ministris præfatis, cum effectu persolvatis.

Exequutores Bannimẽti hujus deputat.

§.4. Mandantes Commissario pro tempore existenti, & dilectis filiis Cameræ nostræ Apostolicæ Præsidentibus Clericis, necnon Provinciarum nostrarum, ac Civitatum, Terrarum, & locorum præfatorum Legatis, Vice-Legatis, Gubernatoribus, Locatenentibus, Commissariis, Prætoribus, Communitatibus, Universitatibus, Officialibus, & Executoribus quibuscumque nunc & pro tempore existentibus, quacumque potestate, & auctoritate fungentibus, & cuilibet eorum, quod quoties a dictis Dohaneriis, vel eorum Ministris fuerint requisiti, eis, & cuilibet ipsorum per se, vel alium, seu alios in præmissis, & circa ea faveant, & assistant: præsentesque, & alias a Nobis, ac Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus super negotio Salis hujusmodi emanatas Literas, & Constitutiones, quarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac si de verbo ad verbum inserti forent, haberi volumus, in omnibus & per omnia effectum suum sortiri, & debitæ executioni demandari sub dictis pœnis mandent, & faciant, contradictores, ac in venditione, emptione, transportatione, Salvearum fabricatione, aut alias in negotio Salis hujusmodi contra præsentium, & aliarum prædictarum Constitutionum, & literarum dispositionem, aut hactenus observatam consuetudinem fraudantes per censuras, & pœnas in præsentibus, & illis contentas, aliaque juris & facti opportuna remedia summarie, sola facti veritate inspecta, prout in Cameralibus decet procedere, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Hanc legem per Ecclesiarum Prælatos publicari mãdat.

§.5. Venerabilibus vero fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, & dilectis etiam filiis eorum in spiritualibus Vicariis generalibus, Metropolitanarumque, & Cathedralium, & Collegiatarum Capitulis, Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, quod toties quoties pro alicujus Dohaneriorum, Ministrorum, aut aliorum præfatorum parte fuerint requisiti, in Metropolitanis, Cathedralibus, Collegiatis, vel Parochialibus Ecclesiis prædictis per affixionem in valvis earum, vel alias voce aliquibus Dominicis, vel aliis festivis diebus, dum inibi divina celebrabuntur, præsentes, vel earum transumptum etiam in vulgari sermone redactum, ut ab omnibus intelligi possit, publicent.

Sic pubblicatã omnes tenere declarat.

§.6. Quas, postquam sic fuerint publicatæ, omnes & singulas utriusque sexus personas, Civitatibus, Diœcesibus, & Parochialibus, in quibus, ut præfertur, fuerint publicatæ, subjectas, ac si illis personaliter intimatæ fuissent, afficere, & ligare decernimus.

Derogat contrariis.

§.7. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, seu si Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Capitulis, Dominiis, & aliis præfatis, vel quibusvis aliis comuniter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem; & quibuslibet aliis privilegiis, gratiis, concessionibus, Indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, perque præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis, necnon fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dictis, ac de certo numero personarum ad judicium evocandarum, ceterisque contrariis quibuscumque.

Præsentium transumptis credi jubet.

§.8. Et quia difficile foret &c.

Datum die 7. Martii 1528. An.V.

Datum in Civitate nostra Urbis Veteris die septima Martii millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Pontificatus nostri An.V.

Statu-

XXIII.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Statuta, Constitutiones, privilegia, indulta, exemptiones, libertates, concessiones, immunitates, & gratias Senatus, Populique Romani innovat, aliaque circa Conservatorum Salaria, & Lectorum stipendia decernit.

CLEMENS PP. VII.

Ad futuram rei memoriam.

Amorem suũ in Populum Romanũ explicat Clemens.

CUM Nos affectione, dilectioneque non minori, quam aliqui alii ex Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris dilectos, peculiaresque nostros, & S. R. E. filios Senatum, Populumque Romanum prosequamur, pro aliqua parte damnorum in Almæ Urbis nostræ Romæ novissima direptione per Milites Exercitus Imperialis illatorum eos recompensare, specialibusque favoribus, & gratiis prosequi volentes, omnia, & singula Statuta, Constitutiones, & etiam novas nuncupatas ejusdem Urbis reformationes, ac omnia, & singula privilegia, indulta, exemptiones, libertates, gratias, concessiones, & immunitates, per omnes, & singulos Pontifices Romanos præfatos, & Nos quomodolibet concessa, approbata, confirmata, & innovata approbamus, confirmamus, omnesque, & singulos tam juris quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus, illasque & illa innovamus, & de novo eis concedimus.

Romanorum Pontificum concessiones omnes Populo Romano confirmat.

Vectigal vini ad dictum pro salario Lectorum Universitatis Urbis.

§.2. Et insuper cum sicut accepimus, Gabella, sive Dohana vinorum Urbis Terræ nuncupata, ab ipsis Senatu Populoque Romano pro Salario, tam ordinarias, quam extraordinarias lectiones in ipsius Urbis studio legentibus imposita, & instituta fuerit, & specialiter primo decretum, quod fructus, ac emolumenta quæcumque ex illa provenientia in Salariis præfatis, postea vero per fe: rec: Leonem Papam X. etiam Prædecessorem nostrum, quod etiam in augumento Salarii Conservatorum ejusdem Almæ Urbis, & aliorum illius Officialium pro certa summa aucti, & si quid ultra ex supradictis Salariis superesset, illud plus in refectione, sive reparatione Mænium, sive murorum Urbis exponeretur, & in præsenti anno millesimo quingentesimo vigesimo octavo non fuerint, aut futuri ob qualitatem temporum sint aliqui legentes, quibus Salaria persolvi debeant.

Leo X. decernit totum, quod superest ex dictis salariis, applicari in refectione Mænium.

Quando non adsunt Lectores proventus d. vectigalis expendi debent in reparationem murorum.

§.3. Propterea ejusdem præsentis anni, & aliorum, quibus futuris temporibus forte non legetur, omnes, & singulos fructus ex dicta Gabella provenientes etiam legentium Salariis destinatos, augumento tamen Salariorum Conservatorum, & aliorum Officialium prædictorum, & quando in Gymnasio dictæ Urbis legetur, etiam dictis actualiter legentium Salariis dumtaxat exceptis, in reædificationem, & reparationem murorum prædictorum, & non alios usus exponi, & converti debere, statuimus, & ordinamus.

§.4. Quodque dum, & quoties in Gymnasio dictæ Urbis legi contigerit, actu tantum legentibus, & non aliis, Salaria hujusmodi assignari, & solvi debeant: & si alias assignari contingat, vel hactenus per Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & etiam per Nos assignata reperiantur, tales assignationes, ac mandata de dictis Salariis solvendis, & inde secuta quæcumque irritamus, & annullamus, & solvere habentibus, ne solvant, inhibemus.

Actu tantum legẽtibus solvenda salaria.

§.5. Et ulterius omnes, & singulas concessiones singulorum Officiorum ad ipsum Senatum, Populumque Romanum spectantium, & pertinentium, seu partem, vel partes illorum fructuum, etiam ex causa affictus, vel alias quomodolibet, tam ab eodem, quam aliis Prædecessoribus nostris præfatis, & Nobis quomodolibet, & cuicunque factas, & emanatas cassamus, revocamus, irritamus, & annullamus; ipsosque Senatum, & Populum adversus illa perinde, ac si minime emanassent, restituimus, & in eum, in quo ante illas erant, statum plenarie reponimus, & reintegramus.

Concessiones in contrariũ factæ irritæ declarantur.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis, concessionibus, assignationibus, etiam ex quavis causa, occasione, vel colore, cuicunque, etiam Civi Romano factis, literisque Prædecessorum nostrorum, & nostris sub plumbo, vel in forma Brevis quibusvis Personis, etiam Civibus Romanis, in contrarium forsan concessis, quibus, illarum tenores, & datas pro expressis habentes derogamus, easque specialiter, & expresse revocamus: Statutis, & consuetudinibus etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Obstantium derogatio.

§.7. Quocirca nostro, & S.R.E. Camerario, ac Gubernatori, & Senatori ejusdem Almæ Urbis, nunc, & pro tempore existentibus per hæc scripta mandamus, quatenus eisdem Senatui, Populoque Romano, & agentibus pro eis efficacis defensionis præsidio in præmissis assistentes non permittant eosdem Senatum, Populumque Romanum, eorumque Agentes præfatos ullo unquam tempore, aut quovis quæsito colore contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, vel perturbari, Contradictores, & inobedientes per Censuras Ecclesiasticas etiam iteratis vicibus aggravandas, ac pœnas pecuniarias suo arbitrio imponendas, & moderandas, & alia Juris remedia appellatione postposita compescendo: Invocato etiam ad hoc, & per eos adhibito, si opus fuerit, auxilio brachii Sæcularis. Præmissis, ceterisque contrariis quibuscumque, Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

Camerario, Gubernatori, & Senatori Urbis committitur executio præsentiũ Literarum.

§.8. Volumus autem, quod Senatus, & Populus prædicti, antequam pecunias præ-

Reparatio murorum facienda prævie

consensu personæ a Sanctitate Sua deputandæ.

præfatas in refectionem, seu reparationem murorum exponant, personæ per Nos ad hoc deputandæ, quo in loco muros ipsos reparare velint, specificare, ipsamque reparationem cum interventu, seu licentia dictæ personæ facere teneantur.

Hujusmodi persona computa de accepto, & expensis tenere debet.

§.9. Quodque eadem persona de pecuniis, tam in hujusmodi reparatione expositis, quam per eosdem Senatum, Populumque Romanum, & Gabella hujusmodi pro tempore exactis, & de omnibus dictæ Gabellæ introitibus computum tenere debeat, ut omnia ad omnem requisitionem Nobis ostendere possit.

Dat. die 25. Aprilis 1528. An.V.

Datum Orvieti vigesima quinta Aprilis millesimo quingentesimo vigesimo octavo Pont. nostri Anno V.

XXIV.

Approbatio Congregationis Fratrum Eremitarum, nunc Capuccinorum, Ordinis Minorum Conventualium S. Francisci, cum habitus præfinitione, gratiarumque, & privilegiorum concessione.

CLEMENS EPISCOPUS.
SERVUS SERVORUM DEI

Dilectis filiis Ludovico, & Raphaeli de Forosempronien. Ordinis Fratrum Minorum Professorum, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

RELigionis zelus, vitæ ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, ac virtutum merita super quibus apud Nos fide digno commendamini testimonio, Nos inducunt, ut votis vestris, præsertim quæ animarum salutem, & religionis propagationem respiciunt, quantum cum Deo possumus, favorabilem annuamus.

Quidam de Fratribus Cōventualibus, de licētia Provincialis Marchiæ, Eremiticam vitam sub regula S.Frācisci ducere cœperunt, & licētiam ad eamdem Sedem Apostolicam habuerunt.

§.1. Sane pro parte vestra Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod vos olim fervore serviendi Altissimo ducti, Ordinem Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum ingressi, in ea professionem emissi, per certum tempus permansistis, & deinde de licentia vestri tunc Superioris, juxta formam literarum Apostolicarum, super unione, & concordia inter prædictos, & Conventuales nuncupatos Fratres dicti Ordinis edita confectarum, ad ipsorum Fratrum Conventualium consortium vos transtulistis, & a tunc Magistro Provinciali Provinciæ Marchiæ dictorum Fratrum Conventualium benigne recepti, ac aliorum Fratrum Conventualium ejusdem Provinciæ numero, & consortio aggregati fuistis; Et deinde vobis desiderantibus pro animarum vestrarum salute, ac Dei gloria, Eremiticam vitam ducere, & quantum humana patitur fragilitas, Regulam B. Francisci observare, dictus Magister Provincialis licentiam ad Romanam Curiam accedendi, & a Nobis, ac Sede Apostolica quæcumque ad animarum vestrarum salutem, ac Dei gloriam opportuna vobis viderentur, petendi, & impetrandi concessit.

Ac a Cardinalem Ordinis Protectore idem certis addicis cōditionibus impetrarunt.

§.2. Ac etiam dilectus filius noster Andreas tituli Sanctæ Priscæ Presbyter Cardinalis, dicti Ordinis Protector, vobis, ut similem impetrationem facere, ita tamen quod unus ex consortio vestro omnium vestrorum nomine, Magistro Provinciali, seu Capitulo Provinciæ dictorum Fratrum Conventualium, in qua habitaretis, singulis annis se præsentare in signum subjectionis teneretur, & ipse Magister (si sibi videretur) semel in anno, & non ultra vos visitare, & si invenerit vos Regulam prædictam non observare, ad eam plenius observandam, vos admonere, ac debitis modis compellere posset, præter hæc autem nec vos de loco ad locum transferre, nec aliquid aliud vobis injungere, aut a vobis exigere valeret, sed potius vos tueri, & defendere teneretur; ut in pace possetis Altissimo in divinis famulari, prout in literis patentibus eorumdem Cardinalis Protectoris, & Magistri Provincialis desuper confectis plenius dicitur contineri.

Iidem postea Fratres a Papa d. licentiā opportunamque provisionem postularunt.

§.3. Quare pro parte vestra Nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis vitam Ereminicam hujusmodi ducendi facultatem concedere, aliasque in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modo Pontifex dictam licentiā impertitur.

§.4. Nos igitur, qui salutem cupimus animarum, vestrum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, ac literas prædictas, & in eis contenta quæcumque, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, vobis, ut secundum Regulam prædictam, vitam Eremiticam ducere.

Habitum cū Caputio concedit.

§.5. Et habitum cum caputio quadrato gestare.

Aliosque recipere.

§.6. Necnon omnes, tam Clericos sæculares, & Presbyteros, quam Laicos ad vestrum consortium recipere.

Barbam deferre.

§.7. Ac, tam illi, quam vos barbam deferre.

Eremitoriaque habere indulget.

§.8. Et ad Eremitoria, seu loca quæcumque cum consensu Dominorum eorumdem locorum vos conferre, & in his habitare, vitamque austeram, & Eremiticam inibi agere, & in quibuscumque locis mendicare.

Privilegia, & gratias Fratrum Minorum, & Monacorum, seu Eremitarum Camaldulensium elargitur.

§.9. Necnon omnibus, & singulis privilegiis, indultis, & gratiis Ordini Fratrum Minorum hujusmodi, ac Eremo Camaldulen. B. Romualdi, illiusque Eremitis, in genere, vel in specie hactenus concessis, & in posterum concedendis, & quibus ipsi quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, vos quoque æque principaliter sicut ipsi uti, potiri, & gaudere, libere, & licite valeatis, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus.

Executoresque deputat.

§.10. Et nihilominus universis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus, aliisque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Canonicis Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ipsorumque Archiepiscoporum, Episcoporum, & Abbatum Vicariis in spiritualibus generalibus, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus eorum quilibet, per se, vel alios, seu alii, vobis, & vestrum cuilibet, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistat, & faciat, vos, & vestrum quemlibet, præmissis, omnibus, & singulis pacifice frui, & gaudere, nec permittat vestrum quemlibet contra tenorem præsentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quascumque de quibus sibi placuerit, censuras, & pœnas & alia in eis remedia, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantia tollet.

§.11. Non obstantibus fel. recor. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, etiam de una, & consilio generali de duabus dietis edita, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam, etiam per vim generalis legis, ac statuti perpetui, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis mentis, attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, & consistorialiter quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut certa exquisita forma servanda foret, & in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, illorum etiam tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos, & formas ad id servandas pro individuo servatis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permansuris, harum serie specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

Dat.P.An.V. 7. Julii.

Datum Viterbii Anno Incarnationis Dominicæ 1528. quinto Non. Julii Pontificatus nostri Anno V.

XXV.

Communitas Civitatis Brixiensis de exacta pro Lutheranæ hæresis extirpatione protinus adhibita diligentia laudatur. Amplaque jurisdictio Episcopo, & Inquisitoribus datur, contra perfidum ejusmodi hæreticorum, eorumque complicum genus, procedendi.

CLEMENS PAPA VII.

Venerabili Fratri Paulo Zana Episcopo Brixiensi, & dilecto filio Inquisitori hæreticæ pravitatis in Civitate Brixien., & eorum alteri, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Commendat hic Pontifex Commune Brixiæ de exacta diligentia pro depulsione, & extirpatione Lutheranæ hæresis adhibita.

§.1. Placuit intelligere, quod non solum fraternitas tua, seu ejus dilecti filii Communitas istius Civitatis Brixien. nolentes negligentia, aut desidia eorum, amittere illud optimum nomen eis a parentibus, & antecessoribus suis relictum, omni diligentia curarint, ne hæreses his temporibus de novo pullulare possint, sed omnibus remedia adhibuerint, ut si quæ sint in ipsa Civitate, extirpentur: & propterea cum ad ipsorum Communitatis notitiam pervenisset, nonnullos in ipsa Civitate, suæ famæ, & honoris prodigos, ita nefarios Dei, Sanctæque Matris Ecclesiæ rebelles existere, ut non erubescerent Lutheranam doctrinam publice declarare, & quæ palam non auderent, seorsum secreto docerent, plerosque inducentes a recta semita declinare, ne ob id forte contra eos ira Dei magis provocaretur, in publico eorum consilio statuerunt, tres ejusdem Civitatis cives eligi debere, quorum cura, diligentia, & vigilantia, Lutheranæ diabolicæ heresis a Civitate ipsa, ejusque Territorio prorsus extirparetur, & earum auctores, & seminatores condigna pœna plecterentur, cum potestate etiam comparendi per Procuratorem coram Sede Apostolica, & quibuscumque aliis Judicibus Ecclesiasticis, & Sæcularibus, & pro præmissorum executione exponendi ex publico, quascumque pecunias necessarias, quod, ut merito ex hoc illi laudari, & plurimum commendari debent, ita etiam vos, prout vestro incumbit officio circa hæreses hujusmodi, in Civitate, & Diœcesi Brixien. idem facere, prout speramus, & desideramus, omni diligentia curabitis.

Inquisitoribus jubet hoc idẽ præstare, & curare deberent.

§.2. Cupientes igitur errores, & perversa dogmata in Civitate, & Diœcesi tuis hujusmodi penitus extirpari, & illorum sectatores debita correctione reprimi, ac debitis pœnis puniri, Vobis, & alteri vestrum, etiam cum a præfatis electis requisiti fueritis, & alter vestrum requisitus fuerit, omnes, & singulas causas hujusmodi hæresim sapientes etiam criminales, tam dicta Lutherana, quam alia, & eronea, ac perversa doctrina in Civitate, & Diœcesi prædictis exortas, & quas, etiam contra quendam Joannem Baptistam Palavicinum Ordinis Fratrum Carmelitarum, qui Verbum Dei in proxima Quadragesima in Ecclesia Brixien. prædicando publice nonnulla erronea,

& a fide

& a fide Catholica deviantia prædicavit, adeo quod pias hominum aures plurimum scandalizavit, si in Civitate, seu Dioecesi prædictis extiterit, movere, seu exoriri contigerit, cum omnibus, & singulis illi annexis, dependentibus, & emergentibus ab eis, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, prout in similibus procedi consuevit, audiatis.

Et procedant appellatione remota, perinde ac si tres sententiæ cóformes latæ fuissent.

§. 3. Nos enim vobis, ut auditis hinc inde propositis, etiam usque ad definitivam sententiam inclusive sublato quovis diffugii obstaculo, & prout sacri canones volunt, etiam appellatione qualibet remota, decidendi, & fine debito terminandi, ac sententias desuper per vos, & alterum vestrum latas, & quibusvis appellationibus etiam ad Nos, & Sedem prædictam interpositis penitus rejectis, perinde, ac si tres sententiæ conformes in nostræ Rotæ Auditorio latæ essent, debitæ executioni demandandi.

Cogantque testes recusantes dicere veritatem.

§. 4. Testes autem, qui fuerint nominati, si se gratia, odio, vel timore subtraxerint, per censuras Ecclesiasticas appellatione cessante compellendi, veritatis testimonium perhibere.

Citant quoscumque.

§. 5. Ac monitiones, & citationes quaslibet, constito de non tuto accessu, seu quod pro monitionibus, & citationibus hujusmodi faciendis ipsorum monendorum, & citandorum præsentia commode haberi nequiret, & per edicta publica locis publicis affigenda, quæ perinde ipsos arctent, ac si eis personaliter intimatæ fuissent, faciendi.

Inquirant cótra quoscumque Lutheranæ hæresis reos, eorúque complices, cujuscúque sint conditionis, & præeminentię

§. 6. Ac contra quosque cujusque status, gradus, ordinis, religionis, vel conditionis, seu præeminentiæ fuerint, & quacumque Ecclesiastica, seu mundana dignitate præfulgeant, vel exemptione, ipsius Martini, & aliorum erroneorum dogmatum sectatores, sequaces, fautores, defensoresque, ac illis auxilium, consilium, vel favorem, directe, vel indirecte, publice, vel occulte præstantes, inquirendi, & procedendi, ac hujusmodi labe, & aliis hæresibus infectos capiendi, & carceribus mancipandi, ac juxta canonicas sanctiones, & Sanctorum Patrum instituta, prout qualitas excessuum exegerit, vel conscientiæ vestræ expedire visum fuerit, puniendi, & pœnis debitis plectendi.

Impœnitentes multis pœnis coerceant.

§. 7. Et ad cor redire nolentes, & dictæ Ecclesiæ communionem, velut putrida membra separatos, & divisos, ac damnationi æternæ cum Satana, & Angelis ejus addictos, ac perpetuo infames, ac intestabiles esse; necnon bona eorum quælibet, mobilia, & immobilia cuicumque fidelium, libere, & licite invadere, occupare, & sibi acquirere licere; personas eorum captivare, & in perpetuam servitutem adducere, corpora eorum postquam defuncta fuerint sepultura Ecclesiastica carere debere decernendi, denunciandi, & declarandi.

Redeútes autem ad fidem, & hæresim abjuráte s, (nó tamen relapsos) servatis hic expressis, absolvant, & super irregularitate incursa dispensent.

§. 8. Et qui ad veritatis lumen redire, & hujusmodi hæreses abjurare voluerint, postquam errorem suum deposuerint, idque humiliter petierint, si alias relapsi non fuerint, recepta ab eis prius abjuratione hæresis, & errorum hujusmodi, legitime, & publice facienda, præstandoque per eos juramento, quod talia, deinceps non committent, nec talia, vel alia his similia committentibus, seu adhærentibus, consilium, auxilium, vel favorem, per se, vel alium, seu alios præstabunt, ab omnibus, & singulis excommunicationis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, etiam in literis fel. rec. Leonis Papæ Decimi Prædecessoris nostri contra dictum Martinum editis, contentis, quas præmissorum occasione quomodolibet incurrissent, ac ab hujusmodi delictis, excessibus, & criminibus, necnon alia in forma Ecclesiæ consueta absolvendi, & super irregularitate, propterea quomodolibet contracta dispensandi, omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam penitus abolendi, eosque rehabilitandi; & ad nostrum, & ejusdem Sedis gremium, necnon gratiam, & benedictionem restituendi, & reponendi.

Ceteraque alia necessaria ad hujus hæresis extirpationé faciant, & exequantur

§. 9. Omniaque, & singula alia, quæ ad hujusmodi pestem reprimendam, & radicitus extirpandam necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, ordinandi, coercendi, & exequendi, ac auxilium brachii sæcularis, si opus fuerit, invocandi.

Et ad præmissa alios idoneos viros si opportunum fuerit, deputent.

§. 10. Et ad præmissa omnia, & singula, si, & quando expedire vobis, & alteri vestrum visum fuerit, viros aptos, & idoneos, cum simili, vel limitata potestate subdelegandi, & deputandi, ipsosque quoties opportunum, vobis, & alteri vestrum videbitur revocandi, ac loco ipsorum alios similiter deputandi, auctoritate Apostolica plenam, & liberam potestatem, auctoritatem, facultatemque concedimus per præsentes.

Non obstantibus quibuscúque.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ idem Leo Prædecessor in suis literis voluit non obstare, & quæ pro expressis haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscumque, etiamsi in eis essent clausulæ aliquæ derogatoriæ derogatoriarum, & de quibus oporteret fieri specialis, & individua mentio, & de verbo ad verbum, quas pro expressis haberi volumus, & eis derogatum esse censemus, & intendimus.

D. P. An. V. 13. Julii.

Dat. Viterbii sub Annulo Piscatoris, die decimatertia Julii millesimo quingentesimo vigesimooctavo, Pontificatus nostri Anno quinto.

XXVI.

Exemptio Monacorum Eremitarum Sancti Romualdi Montis Coronę Ordinis Camaldulensis, sub Regula Sancti Benedicti, & auctoritas eorum Majoris.

De Ordine, tam Monacorum, quam Eremitarum Congregationis Camaldulensis plene notavi supra in Constit. XXVIII. Alexandri II. Nulli *Tom.II. fol.* 19. *Ab ea tamen sejuncta est hæc Congregatio Eremitarum S. Romualdi.*

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filiis Majori, & Universis Eremitis S. Romualdi, Ordinis Camalduleu. præsentibus, & futuris.

Eremitarum S. Romualdi commendatio

VEstrum Ordinem in agro dominico speciosum ad salutem animarum in dies utiliter fructificantem, privilegiis, & gratiarum donis libenter ornamus, ut quietius, & decentius valeatis Altissimo famulari.

Major istius Congregationis utitur privilegiis Abbatum S. Benedicti præter quam in his exceptis.

§.1. Itaque Majori vestro, ut quibus Abbates Generales universorum Ordinum sub Regula Sancti Benedicti militantium, privilegiis, immunitatibus, & gratiis uti possunt, vel consueverunt, uti in perpetuum (citra tamen facultatem utendi mitra, & baculo, ac aliis Pontificalibus, & benedictionem Populo solemniter impendendi) possitis, & valeatis, privilegiaque ipsa illis concessa, quorum tenores, hic habemus pro sufficienter expressis, vobis concessa esse censeantur.

Congregatio eximitur a solutione pedagiorum &c.

§.2. Quodque quemadmodum alii Ordines ab Ecclesia approbati, ita etiam vos, & vester Ordo in perpetuum a quibusvis gabellis, datiis, taliis, collectis, exactionibus, dativis, decimis, & quibusvis impositionibus, ex quavis causa, & consideratione, etiam auctoritate Apostolica, impositis, & imponendis exempti censeamini, salemque pro usu vestro necessarium, ex quovis loco Sedi Apostolicæ immediate subjecto, ad vestra Eremitoria transferre libere, & licite possitis, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Prælati omnes hic Constitutionem executioni mādant.

§.3. Quocirca universis, & singulis Archiepiscopis, & Episcopis, ac quorumvis Ordinum Abbatibus per hæc scripta mandamus, ut per se, vel alium, seu alios vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittant, vos contra præsentium tenorem a quovis indebite molestari, contradictores per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contraria nō obstent.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, dictorumque Ordinum statutis, & privilegiis, quibus illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, specialiter, & expresse ad effectum præsentium derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptis fides detur.

§.5. Volumus autem quod præsentium transumptis.

D.P. An.V. 27. Julii.

Datum Viterbii, sub Annulo Piscatoris, die vigesimaseptima Julii, millesimo quingentesimo vigesimooctavo, Pontificatus nostri Anno quinto.

XXVII.

Approbatio Constitutionum Eremitarum Societatis Sancti Romualdi nuncupat.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

CLEMENS PAPA VII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ab Eremitis S. Romualdi editæ Constitutiones.

§.1. CUM alias dilecti filii Major, & Eremitæ Societatis Sancti Romualdi, prout nobis nuper exponi fecerunt, post quam Societas ipsa per Nos approbata fuerat, pro ipsius Societatis directione, & illius conservatione nonnullas Constitutiones, tam super observantia divinorum præceptorum & votorum, & professionis emissione, ac paupertatis observatione, & vestimentorum delatione, ac castitatis, & obedientiæ observatione, ac divini Officii, & Missæ celebratione, & privatæ Psalmodiæ, ac fratrum conversorum, & commissorum divini officii recitatione, & confessione, ac Sacra Communione, & in comuni habenda ratione ac disciplina .... cilitio, solitudine, & silentio, necnon ad tempus, & ad vitam reclusione, ac jejunio, & infirmorum habenda curatione, necnon exercitio corporali, & Eremitarum dormitione, ac Prioris regimine, & auctoritate, necnon receptione, & dimissione locorum, & Eremitarum, nomine & ordine locorum, ac etiam Eremitarum, necnon Capituli annualis, & generalis ordine, & auctoritate, ac Majoris, & Visitatorum etiam auctoritate, necnon super hujusmodi Societatis institutæ observantia, prout in quodam libro, in quo Constitutiones supradictæ extensæ, annotatæ, & scriptæ existunt, plenius continetur.

Eas confirmari petant.

§.2. Quare Major, Visitatores, & Eremitæ præfati cupiunt, Constitutiones præfatas pro illarum majori robore Apostolico munimine roborari; Et propterea Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut eorum pio & honesto desiderio annuere de benignitate Apostolica dignaremur.

Cōcedit Clemens prævio examine facto a Cardinale SS. Quatuor.

§.3. Nos igitur, qui eosdem Eremitas, tanquam peculiares filios in visceribus gerimus charitatis, hujusmodi supplicationibus inclinati, constitutiones præfatas, quas per Venerabilem fratrem nostrum Laurentium Episcopum Prænestinum Cardinalem Sanctorum quatuor nuncupatum dicti Ordinis Protectorem diligenter examinari fecimus, & juxta fidelem relationem per eum nobis factam rationabiles, & Religioni con-

congruentes esse cognoverimus, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus inserti forent, pro expressis haberi volentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illasque inviolabiliter observari debere decernimus.

O stantia tollit.

§.4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus dicti ordinis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis illi forsan concessis: Quibus, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus.

Dat. die 29. Septem. 1528. An. V.

Datum Viterbii vigesimanona Septembris millesimo quingentesimo vigesimo octavo Pontificatus Nostri Anno V.

XXVIII.

Cursores Papæ, & Mandatarii aliarum Curiarum Urbis, in quibus causis citare, intimare, &c. valeant.

CLEMENS PP. VII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Alex. VI. statuit Cursores tantum citare posse, &c. in causis ordinariis coram Judicibus Palatii Apostolici, & in causis omnium Judicum commissariorum.

Accepimus nuper, quod licet dudum, cum a certo tempore præsentationes commissionum causarum in Romana Curia pro tempore vertentium, manu Romani Pontificis, aut de illius mandato signatarum, quæ ex stylo, & consuetudine dictæ Curiæ eatenus inviolabiliter observatis, qui pro lege habentur, Auditoribus causarum Palatii Apostolici, aliisque judicibus, etiam Sanctę Romanę Ecclesię Cardinalibus, Episcopis, & Prælatis, quibus dirigebantur, solum per Cursores Romani Pontificis pro tempore existentis præsentari, & citationes in causis ipsis fieri consueverant, ac citationes ipsæ per alios, quam suos, & Sedis Apostolicæ Cursores fierent, in grave præjudicium nedum ipsorum Cursorum, sed etiam litigantium in Romana Curia, abusumque, & perversionem antiquorum styli, & consuetudinum dictæ Curiæ; felic. recordat. Alexander Papa Sextus Prædecessor noster, volens fraudibus, quæ in similibus quandoque fiebant, ac indemnitati ipsorum Cursorum, & litigantium, observationique styli, & consuetudinum ipsius Curiæ providere, Motu proprio, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica decrevit omnes, & singulas commissiones, manu sua, aut de mandato suo pro tempore signatas, ac omnes, & singulas citationes, coram quibusvis dicti Palatii Apostolici Auditoribus, Judicibus, Commissariis, vel Ordinariis, in causis eis commissis, ac etiam Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus pro tempore pendentes, ac etiam intimationes, publicationes, & affixiones quarumcumque literarum in dicta Romana Curia, quas per alios quam per ipsos Cursores ex tunc de cetero præsentari, seu fieri contingeret, & processus illarum vigore habendos, nullius existere roboris, vel momenti, mandans inter alia dictæ Curiæ, & causarum Cameræ Apostolicæ Auditori pro tempore existenti, ut si in præsentandis commissionibus, citationibus, executorialibus, intimationibus, affixionibus, & publicationibus, aliter fieri reperiret, citationes, publicationes, intimationes, & affixiones, vel alia ad officium Cursorum prædictorum spectantia præsentari, seu fieri reperiret, excommunicationis, ac pecuniarias, arbitrio ipsius Auditoris declarandas pœnas incurrisse declararet, & ad exactiones pœnarum pecuniariarum, & declarationem censurarum contra inobedientes procederet, ac pro talibus publice denunciari mandaret, & faceret.

Jul. II. confirmavit Bullā Alex. VI. inhibendo Iudicibus Mandatariisque &c.

§.1. Ac successive piæ memoriæ Julius Papa II. similiter Prædecessor noster, intelligens quod causæ, propter quas decretum, & mandatum prædicta ab eodem Prædecessore emanaverant, adhuc tunc subsistebant, & similes abusus, & fraudes, ac etiam citationes per alios, quam ipsos Cursores in diversis causis fiebant, stylum, & consuetudinem antiquos Curiæ hujusmodi pervertendo, Motu simili, non ad ipsorum Cursorum, vel alicujus alterius pro eis instantiam, sed de sua mera liberalitate, & ex certa scientia, decretum, & mandatum hujusmodi, auctoritate Apostolica innovaverit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere decreverit, & mandaverit, ac districtius inhibuerit omnibus, & singulis causarum dicti Palatii Auditoribus, aliisque Judicibus, & Commissariis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ac Senatori, Gubernatori, & Vicario generali Almæ Urbis, & Curiæ de Sabellis Judicibus, eorumque Auditoribus, Collateralibus, seu Locatenentibus, & Capitaneis omnibus ordinariis, ne in causis eis commissis, & in quibus eis commissiones fierent, citationes commissionum, præsentationes executorialium, & alias intimationes, ac affixiones, & publicationes per alios, quam per ipsos Cursores quovis quæsito colore fieri facerent, sive permitterent, aut præsentatas, & factas, reciperent, & admitterent, ac omnibus, & singulis Nunciis, & quibusvis aliis personis quovis alio nomine nuncupatis, ne commissionum præsentationes, citationes, publicationes, intimationes, & affixiones hujusmodi, vel alia ad officium Cursorum prædictorum spectantia præsentare, seu facere, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso incurrenda quoquo modo præsumerent.

Declaravitque, & ampliavit, ut hic.

§.2. Ac decrevit, & declaravit, omnes, & singulas commissiones, per eum, seu de ejus mandato signata, ac etiam omnes, & singulas citationes coram quibusvis Auditoribus, Judicibus, Commissariis, etiam Cardinalibus, vel Ordinariis in causis eis commissis pro tempore pendentibus, ac etiam intimationes, publicationes, & affixiones quarumcumque literarum in dicta Curia, quas per alios, quam per ipsos Cursores de cetero præsentari, seu fieri contigerit, aut processus illarum vigore habendos,

bendos, & inde secuta quæcumque, ac quicquid in contrarium, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contingeret, nullius roboris, vel momenti, ipso jure etiam absque eo, quod aliter ejus dispositionem receptam esse constaret, existeret, & per commissarios, etiam S. R. E. Cardinales præfatos, judicandum, sententiandumque fore, sublata eis aliter, quavis judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate. Necnon mandaverit præfato Auditori, ac pro tempore existenti Almæ Urbis Gubernatori, ut eisdem Cursoribus super his efficacis defensionis præsidio assistentes, facerent mandatum, inhibitionem, & decretum hujusmodi inviolabiliter observari, contradictores, & inobedientes, censuris, & pœnis; etiam pecuniariis, compescendo, prout in literis eorumdem Alexandri, & Julii Prædecessorum nostrorum desuper confectis plenius continetur.

Hic modo Pôtifex prædictas Constitutiones approbat cum clausula quatenus in usu. Quam successive abstulit mox inferius.

§.3. Nihilominus nonnulli, a quorum oculis Dei timor abscessit, & quæ non sua sunt quærentes, in diversis causis citationes, commissionum præsentationes, publicationes, intimationes, & affixiones, ac subhastationes, & alia ad officium dilectorum filiorum Cursorum nostrorum, tam ex institutione eorum officii, quam juxta antiquos stylum, & consuetudinem Romanæ Curiæ spectantia, contra decretum, & mandatum Alexandri VI. ac inhibitionem, & declarationem Julii II. ac etiam contra alia in prædictis literis contenta facere præsumunt in ipsorum grave præjudicium, & officiorum suorum læsionem, ac illorum exercitii usurpationem non modicam, excommunicationis latæ sententiæ pœnam, juxta inhibitionem Julii Prædecessoris hujusmodi damnabiliter incurrendo. Quare Nos hujusmodi errores submovere, ac ipsorum Cursorum indemnitati, prout convenit, providere volentes, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declarationem Julii Prædecessorum, ac eorum literas hujusmodi, necnon in eis contenta quæcumque, ex certa nostra scientia (quatenus tamen sint in usu) approbamus, & innovamus, ac illa, & eis prorsus similia de novo decernimus, mandamus, inhibemus, & declaramus, eaque perpetua roboris firmitate subsistere.

Inhibetque Officialibus ne Cursores desuper impediant.

§.4. Et per Auditores, Commissarios, etiam Cardinales, Vicarium, Gubernatorem, Senatorem, & alios Judices, ac eorum Collaterales, Locatenentes, Capitaneos præfatos, necnon omnes, & singulos Nuncios, & quasvis alias personas quocumque nomine nuncupatas, prout singulos eorum concernit, sub dictæ excommunicationis latæ sententiæ, & quingentorum ducatorum Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe irremissibiliter applicandorum pœnis, per Nuncios, & alios præmissa ad officium Cursorum ejus, & non aliis quibuscumque Nunciis spectantia exercentes, eo ipso absque alia declaratione incurrendis firmiter observari debere, juxta tamen continentiam dictarum literarum Alexandri, & Julii Prædecessorum nostrorum, in quarum possessione dicti Cursores (ut etiam accepimus) existunt.

Deputatio Auditoris Cameræ in executorem.

§.5. Necnon Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalem Auditorem pro tempore existentem contra eos ad nedum publicationem incursus pœnarum hujusmodi, ac illarum exactionem, sed etiam tamquam falsarios, vigore præsentium, absque alia commissione sibi desuper facienda procedere posse.

Decretum irritans.

§.6. Et sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, & quicquid secus a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogatio côtrariorum.

§.7. Non obstantibus præmissis, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. V. 16. Octob.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die decimasexta Octobris millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Pontificatus nostri Anno V.

Sequitur declaratio Constitutionis præcedentis.

CLEMENS PP. VII.

Motu proprio, &c.

Exordium.

CUM de viribus literarum nostrarum præinsertarum, pro eo quod illæ nobis tunc plene non informatis, eisdem Cursoribus concedebantur (Quatenus essent in usu, aut in dictarum literarum Alexandri, & Julii Prædecessorum possessione) ab aliquibus in futurum dubitari posset.

Clausulam prædictam quatenus in usu aufert. Prædictaque simpliciter côfirmat.

§.1. Nos igitur, ad quos spectat litium anfractus, & controversias succidere, dubiaque tollere, de possessione dictorum Cursorum in præmissis usu, & consuetudine roborata, ex fide, & relatione personarum fide dignarum plene informati, ac de ipsorum Cursorum jure in præmissis omnibus, & singulis veram notitiam habentes, motu simili, ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, decernimus, & declaramus, literas nostras præfatas, cum omnibus, & singulis decretis, declarationibus, inhibitionibus, mandatis, concessionibus, & aliis in eis contentis clausulis, perinde valere, & perpetuæ firmitatis robur obtinere, & Collegio dictorum Cursorum suffragari debere, in omnibus, & per omnia, perinde, ac si dicta verba (Quatenus in usu, aut literarum Alexandri, & Julii possessione ipsi Cursores essent) non apposita, vel expressa fuissent, & ita intentionis nostræ, & voluntatis incommutabilis, fuisse, & esse attestamur. Et nihilominus pro potiori cautela decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declarationem Julii Prædecessorum nostrorum, ac eorum literas hujusmodi, necnon in eis contenta quæcumque Apostolica auctoritate, & ex nostra certa scientia approbamus, & innovamus, ac

alia, & eis prorsus similia de novo concedimus, decernimus, mandamus, inhibemus, & declaramus, atque perpetua roboris firmitate subsistere.

Omnes monet ad observantiam hujus Constitutionis.

§.2. Et Auditores, Commissarios, etiam Cardinales, Vicarium, Gubernatorem, Camerarium, & Cameræ Apostolicæ Clericos pro tempore existentes, Senatorem, & alios Judices, & eorum Collaterales, Locatenentes, & Capitaneos præfatos, etiam Turris Nonæ, Ripæ, & Ripettæ, necnon omnes, & singulos Nuncios, & quasvis alias personas quocumque nomine nuncupentur, prout singulos eorum concernit, sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti latæ sententiæ, & quingentorum ducatorum Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe irremissibiliter applicandorum pœnis, per Nuncios, Mandatarios, & alios præmissa ad officium Cursorum eis, & non aliis quibuscumque Nunciis, spectantia, & exercentia eo ipso absque alia declaratione incurrendis firmiter observari debere. Mandantes tam dictis Nunciis, Mandatariis, & Officialibus officia sua in quibuscumque Curiis, & coram quibuscumque personis, nullis exceptis, ac in literarum Apostolicarum facienda executione, sine affixione, aut citationibus, directe, vel indirecte, quovis quæsito colore, vel ingenio se intromittant, & intromittere tentent, vel procurent.

Gesta in contrarium damnat.

§.3. Decernentes commissionis præsentationem, ac citationis executionem, intimationem, publicationem, & affixionem, per alios quam dictæ Curiæ Cursores pro tempore facien., ac processus illarum vigore habendos, & faciendos, ac nullam fidem, in judicio, & extra illud adhibendam fuisse, nec adhiberi debere, sed fuisse, & esse nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti, ac pro nullis, & invalidis, ac infectis, & viribus omnino vacuis haberi.

Auditorem Cameræ executorem deputat.

§.4. Mandantes insuper, & committentes Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, nunc, & pro tempore existenti generali Auditori, quatenus Collegio dictorum Cursorum in præmissis, per se, & ejus Locumtenentem efficacis defensionis præsidio assistat, eaque omnia, & singula sub prædictis aliis censuris, & pœnis observari faciat, & contra rebelles, ac inobedientes quoscumque debitæ executioni, etiam summarie, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta, quacumque appellatione remota, debitæ executioni demandet, & demandari faciat, & exequatur.

Clausulas præservativas apponit.

§.5. Decernentes, quod confirmatio, approbatio, innovatio, decretum, inhibitio, & gratia nostra hujusmodi ex quacumque causa etiam urgentissima, & de necessitate exprimenda, de subreptionis, aut obreptionis vitio, seu intentionis defectu notari, seu impugnari minime possint, & debeant, & in præmissis omnibus, & singulis sic per quoscumque Judices, etiam præfatos, in quacumque instantia pronunciari &c. Sublata eis &c. ac irritum &c. decernentes, & declarantes.

Clausulas derogatorias addit.

§.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Mandatariis, etiam per Nos, & Sedem prædictam, sub quacumque verborum forma, & expressione, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & cum quibuscumque clausulis, etiam urgentissimis, & de necessitate exprimendis pro tempore concessis, confirmatis, & innovatis, quibus illarum tenore pro expressis habentes, latissime derogamus, & derogatum fuisse, & esse decernimus, & declaramus, ceterisque contrariis quibuscumque sub clausulis opportunis, & consuetis ad ipsorum libitum.

Fiat Motu proprio. I.

Causarum repetitio.

§.7. Et cum absolutione a censuris ad effectum, &c. ac decreto, & declaratione prædictis, perinde, ac si dicta verba in nostris literis non fuissent expressa, latissime extendentes: & de nobis si opus fuerit, decretis, inhibitione, mandatis, approbatione, innovatione, concessione, ac aliis clausulis supradictis, quæ pro repetitis habeantur, & de deputatione Judicis deputati, &c. ut supra. Et quod præmissa de subreptionis vitio, aut intentionis defectu, notari, seu impugnari non possint, latissime extenden. Et cum derogatione statutorum, privilegiorum, & indultorum, ut supra, latissime extenden. Et quod præmissorum omnium, & singulorum, & circa præmissa necessariorum, sola signatura sufficiat, & ubique in judicio, & extra illud fidem faciat, Regula contraria non obstante, seu etiam major, & verior specificatio, ac expressio fieri possit in literis, quæ per Breve nostrum ad ipsorum libitum expediri debeant. Et remanente eorumdem Mandatariorum, quoad causas ordinarias exercitio, quoad solitas citationes per eos fieri solitas, ac in suis solitis Tribunalibus, & quoad eas quibus non proceditur per commissionem primam, seu dependentem. Fiat. I.

Dat. P. An. VI 4. Octobris.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Quarto nonas Octobris, Anno VI.

Die vigesimaseptima mensis Octobris, millesimo quingentesimo vigesimonono, præsentes literæ affixæ, & præsentatæ fuere in valvis, seu portis Audientiæ Palatii Apostolici R. P. D. Almæ Vrbis Gubernatoris, Auditoris Cameræ Apostolicæ, Vicarii Papæ, Audientiæ Capitolinæ, valvis Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, per me Joannem Servier SSmi D. N. Papæ Cursorem.

Petrus Crasseti Pro-Magistro Curs.

XXIX.

De Syndicatu Judicum, & Officialium Status Ecclesiastici.

Alia quæ hujusmodi Officiales respiciunt, vide Paul.II. Constit.III. Munera *Tom.III. Par.III.fol.*118.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

Onus pastoralis officii Nobis superne majestatis providentia, meritis licet impari-

paribus, commissi nos inducit, ac etiam temporalia Romanæ Ecclesiæ, ac illi subjecta, provincias, civitates, terras, & loca, solicita, ac vigilanti cura intendamus, & ut civitates, terræ, & loca ipsa prospere, & feliciter regantur, illorumque populi ab indebitis oppressionibus sublevati in semitis justitiæ dirigantur, remediis opportunis provideamus, ac his quæ propterea a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris provide gesta sunt, ut firmius observentur, nostræ approbationis robur impartimur, & aliis desuper disponamus, prout ad felicem ejusdem Ecclesiæ statum, & eorumdem populorum indemnitatem, & utilitatem conspicimus in Domino salubriter expedire.

Julius II. ex causis hic expressis,

§.1. Dudum siquidem per fel. rec. Julium Papam II. Prædecessorem nostrum, tam ex diversis querelis, ac clamoribus populorum, communitatum, universitatum, ac singularum personarum civitatum, terrarum, & locorum sibi, & dictæ Romanæ Ecclesiæ immediate subjectorum, quam aliorum fide dignis relationibus intellecto, quod nonnulli Gubernatores, & Locatenentes, eis regendis, & gubernandis per ipsum Prædecessorem, ac Apostolicæ Sedis Legatos de latere deputati, precibus, pretio, odio, aut amore ducti, eo prætextu confisi, quod administrationum suorum officiorum rationem alicui reddere non erant soliti, diversa, & varia eis gravamina, & damna etiam intolerabilia inferre, justitiam administrare unicuique, ut tenebantur, atrociorum quandoque delictorum impunitatem pro particulari lucro præstare, executiones indebitas facere, carceratorumque innocentium relaxationes prorogare, pœnas pecuniarias Fisco suo debitas sibi appropriare, & in proprios usus convertere, statutorumque rationabilium, & Constitutionum Provincialium, & Cameralium, literarumque Apostolicarum formam, & tenorem non servare, ac propriis commoditatibus intenti, subditorum quieti, ac paci, & justitiæ administrationi modicum studere consuevisse in eorum animarum periculum, dictorumque subditorum gravamen, & præjudicium, perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.

Decrevit omnes officiales, finito officio, coram Pontifice syndicatui se subjacere, & pro eis, & eorum Auditoribus, deputatis, & familiæ rationem reddere debere.

§.2. Dictus Prædecessor motu proprio, & ex certa ejus deliberatione, sua in perpetuum valitura Constitutione statuit, & ordinavit, ut omnes, & singuli Gubernatores, ac eorum, seu Legatorum præfatorum Locatenentes, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, aut quavis alia Ecclesiastica, seu Sæculari dignitate fungentes qui nunc, & pro tempore, perpetuis futuris temporibus Provincias, Civitates, Terras, & Loca quæcumque, & qualiacumque essent, nulla penitus exceptione habita præfatæ Romanæ Ecclesiæ immediate subjecta ex deputatione ipsius Prædecessoris, vel Legatorum, aut Gubernatorum hujusmodi pro eo, & Romana Ecclesia præfata, regebant, gubernabant, & administrabant, seu regerent, gubernarent, & administrarent quavis grandi, & latissima potestate, arbitrio, & auctoritate muniti, etiam si eorum literis caveretur expresse, quod ad aliquam redditionem rationis administrationum suarum non tenerentur, nec cogi possent post finem cujuslibet officii, & administrationis eorum, infra mensem conspectui ipsius Prædecessoris, aut Romani Pontificis Successoris sui pro tempore existentis, seu si ab ipsis Legatis deputati, & pro tempore finiti eorum officii, Legati præfati in locis ipsarum legationum præsentes forent, coram ipsis Legatis se personaliter præsentare, ac gestorum administratorum, & omissorum, tam per eos, quam eorum Auditores, & alios officiales, deputatos, & familiam, rationem reddere, querelisque, & accusationibus contra eos propositis, coram eo, vel Successoribus suis, vel per eos, aut ab eis deputandis, seu Legatis prædictis respective, de gestis, seu omissis in eorum officiis respondere, ibique per dies duodecim continuos, postquam per ipsum Julium Prædecessorem, vel Successores præfatos, seu dictos Legatos, etiam respective examen redditionis rationis hujusmodi incœptum, seu commissum fuerit permanere, nec etiam post inde, sine sua, aut Successorum prædictorum, vel ab eodem Prædecessore, & Successoribus hujusmodi deputatorum, aut Legatorum præfatorum similiter respective expressa licentia recedere.

§.3. Necnon de eo, in quo per Prædecessorem, & Successores suos, aut ab eodem Prædecessore, vel eis deputatos, seu Legatos hujusmodi condemnati forent, statim omni dilatione, pro relatione, & malitia, ac excusatione, appellationibusque quibuscumque cessantibus, satisfacere, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac perditionis emolumentorum eis ratione dictorum officiorum debitorum, & inhabilitatis ad quæcumque alia officia in posterum exercenda pœnis tenerentur.

Officialibusque in syndicatu condemnatis appellare prohibuit. Quod declaratur mox infra.

§.4. Et nihilominus suis, & Successorum prædictorum Secretariis, ut literas Apostolicas sub plumbo, aut in forma brevis, Cancellariis vero, & aliis ab ipsis Legatis deputatis, tunc & pro tempore existentibus, ne literas patentes officiorum Gubernatorum, seu Locatenentium respective traderent, ipsique Gubernatores, Locatenentes officia hujusmodi exercere auderent, nisi prius in Camera Apostolica, aut si ab ipsis Legatis deputarentur, in eorum Cancellaria de præmissa omnia, & singula observando jurassent, & idoneam cautionem dedissent.

Illosque antequam incipiant exercere officia jussit jurare, & cavere debere de servando præmissa. *De quo vide etiam mox infra.*

§.5. Necnon omnibus, & singulis Thesaurariis, Camerariis, Communitatibus, & Universitatibus, & aliis ad quos spectabat, & spectaret, Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum dictæ Ecclesiæ immediate subjectorum, tunc, & pro tempore existentibus, ne eisdem Gubernatoribus, seu Locatenentibus de tertia parte eorum salarii, seu provisionis in fine officii eis debita responderent, sed illam retinerent, donec

Salariorumque Officialibus debitorũ in fine officii, mandavit retinere tertiam partem, usque ad finem syndicatus. *Hoc non servatur.*

nec eis, quod absoluti forent, legitime constaret, sub eadem excommunicationis poena mandavit.

Proclama etiam tempore syndicatus fieri præcepit, ut gravati querelas proponere possent.

§.6. Ac voluit quod Magistratus digniores quocumque nomine nuncuparentur, Civitatum, Terrarum, & locorum prædictorum statim functo officio Gubernatorum, seu Locatenentium hujusmodi, per publicum proclama omnibus, & singulis, querelas, seu accusationes, contra Gubernatores, aut Locatenentes exponere volentibus, ut ad ipsum Prædecessorem, vel ad ipsos Legatos, si Gubernatores, seu Locatenentes ab eis deputati forent, ipsique Legati in locis suarum legationum præsentes essent, infra mensem prædictum cum eorum probationibus, & juribus accederent, recepturi infra duodecim dies justitiæ complementum, per publicum proclama notum facerent, deputandi vero ab eodem Julio, & Successoribus præfatis de eorum deputationibus, ac justitiæ administratione, omnes, & singulas querelas, & accusationes exponere volentes, per affixionem cedularum in valvis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ certiores redderent.

Syndicatoribus facultatem summarie &c. procedendi concessit.

§.7. Atque in examinatione redditionis rationis, & administrationis hujusmodi, & aliis præmissis faciendis, ne partes ad Romanam Curiam, vel Legatos ipsos pro exponendis querelis, accusationibus accedentes nimium gravarentur, summarie, simpliciter, & de plano, ac extrajudicialiter, absque aliquibus sumptibus, sola facti veritate inspecta, etiam sine scripturæ alicujus confectione procederetur, prout in literis ipsius Predecessoris desuper confectis plenius continetur.

Multi tamen cessabant querelas proponere, ut evitarent expensas ad Urbem veniendi &c.

§.8. Cum autem, sicut non sine animi nostri displicentia, ad nostrum perveniret auditum, licet causæ, propter quas literæ prædictæ ab eodem Prædecessore emanarunt, adhuc subsint, tamen formidandum est, ne oppressi pro tempore impensas, quæ pro querelis, aut accusationibus contra Gubernatores, & Locatenentes, eorumque Auditores, & alios officiales præfatos exponendis, ad Nos, aut Successores nostros Romanos Pontifices, seu Legatos prædictos, juxta ordinationem Julii Prædecessoris hujusmodi veniendo subire cogerentur, potius a querelarum, seu accusationum hujusmodi expositione abstinere habeant, quam expensas hujusmodi facere velint, sicque effectus literarum earumdem impediri debeat.

IdeoPontifex iste Constit. dicti Julii II. confirmat, & modificat his modis videlicet.

§.9. Nos cupientes, prout ex debito ipsius pastoralis officii tenemur, felici, & tranquillo regimini, & successui, ac indemnitati populorum prædictorum, quos in visceribus gerimus caritatis, paterno affectu providere, ac eos a laboribus, & expensis, quantum possumus relevare, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum unanimi consilio, & assensu, statutum, & ordinationem, ac mandatum, & desuper confectas literas Julii Prædecessoris hujusmodi, necnon omnia, & singula in eisdem literis contenta, sub modificatione infrascripta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & innovamus, & perpetua roboris firmitate subsistere, ac plenum effectum sortiri, & firmiter perpetuo, tam per Gubernatores, & Locatenentes, ac Auditores, Judices, & alios officiales, quam per præfatos, & alios, quos literæ ipsæ concernunt, sub excommunicationis latæ sententiæ, & perditionis emolumentorum, ac inhabilitatis poenis prædictis respective observari debere decernimus.

Officiales syndicentur, in locis officii coram Commissario a Pontifice deputando.

Hoc non servatur, sed successor in officio, est loco commissarii.

§.10. Et nihilominus præmissa per dictum Julium Prædecessorem, ut præfertur, statuta, & ordinata de novo sic, quod tam Gubernatores, ac eorum, seu dictorum Legatorum Locatenentes, aut Vicelegati, aliique Præsidentes provinciarum, civitatum, terrarum, & locorum, Nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ subjectorum prædictorum, præsentes, & futuri, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, aut quavis alia Ecclesiastica, vel Sæculari dignitate, ut præfertur, fungentes, & quavis facultate muniti, quam ab eisdem Legatis, & Gubernatoribus, seu eorum Locatenentibus, aut Vicelegatis, & Præsidentibus in provinciis, civitatibus, terris, & locis prædictis pro tempore deputati Locatenentes, ipsorumque Auditores, Judices, & alii quicumque officiales pro tempore existentes, si annales fuerint, functo cujuslibet officii, & administrationis eorum anno, & si ultra annum eorum officio, in aliqua provincia, civitate, vel terra duraverint, in fine cujuslibet anni, si vero breviori tempore eorum officia durent, in fine eorum officii, in civitatibus, terris, & locis, in quibus officia exercuerint, coram personis dignioribus Civitatum, Terrarum, & locorum eorumdem, videlicet coram uno Commissario, per Nos, aut Successores nostros præfatos ex dicta Romana Curia, moderatis ipsorum officialium, ac Provinciarum, vel Civitatum, seu Terrarum, vel si Nobis, aut Successoribus prædictis videbitur pro parte Cameræ prædictarum expensis mittendo, adjunctis secum Episcopo loci, vel eo absente ejus Vicario in spiritualibus generali, & Procuratore Fiscali ipsius loci, vel Civitatis per præsidentes dictæ Cameræ pro tempore deputato, & capite officii, seu magistratus ipsius Civitatis, vel Terræ, videlicet Confalonerio, vel Præposito, qui pro tempore fuerit, aut uno doctore per ipsas digniores personas, ultra Commissarium, ac Episcopum, vel Vicarium, & Procuratorem Fiscalem præfatos, eligendo, gestorum, & administratorum per eos alias, juxta tenorem literarum Julii Prædecessoris hujusmodi rationem reddere, & querelis, ac accusationibus contra eos propositis, de gestis, seu omissis in eorum officiis, sublato quovis diffugio, respondere teneantur.

Et coram Episcopo. Procuratore Fiscali.

Prioreque Magistratus.

Syndicatores summarie procedant &c.

§.11. Ac Commissarius mittendus, Episcopus, vel Vicarius, & Procurator Fiscalis,

scalis, Confalonerius, seu Præpositus, & Doctor eligendus præfati rationem administrationis hujusmodi, cum omni summarietate, integritate, & severitate audiant, & procedant, ac querelæ, & probationes contra Gubernatores, Vicelegatos, & Præsidentes præfatos præpositas, & factas recipiant, processusque desuper forment, & clausos, ad Nos, vel Successores, nostros prædictos, ut Nos, vel dicti Successores, de ipsorum Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præsidentium, juxta ipsorum demerita, amotione, vel ad ulterius tempus confirmatione mature deliberare possimus, fideliter mittant, ipsorum vero Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præsidentium Locatenentes, ac Auditores, & alios officiales præfatos condemnando, vel absolvendo judicare, & ad restitutionem, omnibus subterfugiis, cavillationibus, & exceptionibus remotis, nisi propter casuum gravitatem, eis concordent, alias concorditer, vel Commissario præfato, id Nobis, vel eisdem Successoribus referendum esse videretur, quo casu contra eos, servato tenore literarum Julii Prædecessoris hujusmodi procedendum sit, cogere debeant.

Condemnati, ad Papam possint habere recursum infra mensem expediendum

§.12. Et si ab eorum decisionibus, & sententiis aliqui eorum se gravatos prætendant, ad Nos, vel a Nobis deputatos, per viam recursus provocare, & appellare possint, sic tamen, quod nisi infra mensem immediate sequentem, revocationem, vel correctionem eorum, quæ contra eos decisa, vel determinata fuerint, non reportaverint, ex tunc absque aliqua facienda intimatione, decisiones, & sententiæ ipsæ firmæ remaneant, & executioni demandentur, perinde, ac si ab eis, reclamatum, vel appellatum non fuisset.

Et culpabiles non retineantur in officio.

§.13. Et si Legatorum, Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præsidentium præfatorum Locatenentes, Auditores, & alii officiales prædicti culpabiles reperti fuerint, in eorum officiis perseverare non permittant, sed Legatus illius Provinciæ pro tempore existens de novis Locatenentibus, Auditoribus, Judicibus, & Officialibus debite provideat, & nisi infra mensem providerit, tunc per Nos, aut Successores antedictos Locatenentibus, Auditoribus, & Officialibus, cum convenienti salario, eis per ipsum Legatum præstando, provideri debeat.

Cautiones prestandæ per officiales scribantur in libris R. Cam. Apost. *Hoc non servatur.*

§.14. Ac quod cautiones idoneæ per deputandos ab ipsis Legatis, ac eorum Officiales de præmissis observandis dandæ ad dictam Cameram Apostolicam in libro particulari pro hujusmodi cautionibus annotandis ordinato, in quo cautiones per Gubernatores, & Vicelegatos prædictos præstandæ annotandæ erunt, annotari debeant, ipsorumque Legatorum Secretarii, seu Notarii deputandi a Legatis ipsis literas patentes officiorum suorum, nisi prius eis per fidem manu Notarii ipsius Cameræ factam constiterit, quod cautiones prædictæ annotatæ fuerint, consignare non debeant, auctoritate, & tenore prædictis perpetuo statuimus, & ordinamus.

Exemplorum fides.

§.15. Decernentes præsentium transumptis, etiam impressis manu tamen Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem in judicio, & extra ubilibet adhibendam fore, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Vidi pluries disputari an ligaret hæc Constit. cum non appareret fuisse publicatam. *Ideo posuit ejus publicationem.*

§.16. Declarantes præsentes nostras literas a data præsentium locum habere, & servari debere, etiam quoad Officiales supradictos quoad syndicatum præmissum in fine officiorum suorum, etiam quod in principio eorum officii cautiones non dederint, & tempore publicationis præsentium in officiorum suorum exercitio, & possessione existant.

Clausulæ derogatoriæ.

§.17. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac legibus municipalibus, & aliis Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica roboratis statutis, & consuetudinibus, ac omnibus illis, quæ præfatus Prædecessor in dictis literis voluit non obstare, quæ omnia præsentibus pro expressis, & repetitis haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. VI. die 1. Decem.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Kal. Decembris Pontificatus nostri Anno VI.

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini, 1528. *Indictione prima, die vero 8. Mensis Decembris, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Clementis divina providentia Papæ VII. anno ejus sexto, præsentes retroscriptæ literæ publicatæ fuere in valvis, seu portis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Audientiæ Palatii Apostolici, Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, per me Joannem Cerrurier prælaudati SS.D.N. Papæ Cursorem.*

Vianus de Bellavilla Magister Cursorum.

XXX.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Sanctimoniales Monasterii Sanctæ Mariæ Campi Martii Ordinis Sancti Benedicti, sub cura Fratrum Ordinis ejusdem Servorum Beatæ Mariæ perpetuam sibi Abbatissam eligere posse decernit.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Apostolicæ Nobis injunctæ desuper servitutis officium mentem nostram excitat, & inducit, ut circa ea, quæ pro salubri, & tranquillo statu Monasteriorum quorumlibet, ac personarum in illis sub regulari castimonia, piæ vitæ studio, assidue vacantium, profutura conspicimus, operosis studiis favorabiliter intendamus.

Adrianus VI. Abbatissam Monasterii hu

§.1. Dudum siquidem postquam felicis record. Adriano Papæ VI. Prædecessori nostro

Jusmodi triennalem fore statuit.

stro pro parte dilectarum in Christo Filiarum Conventus Monasterii Monialium Sanctæ Mariæ Campi Martii de Urbe Ordinis Sancti Benedicti exposito, quod si Monasterium ipsum, quod antea per Abbatissam perpetuam regebatur, & gubernabatur, post obitum quondam Luciæ tunc in humanis agentis, & ejusdem Monasterii Abbatissæ, per Abbatissam triennalem regeretur, in eodem Monasterio regularis observantia firmius perseveraret, & salubrius augeretur, dictus Prædecessor earumdem Monialium in ea parte supplicationibus inclinatus per suas Plumbo literas inter alia statuerat, & ordinaverat, quod post cessum, vel decessum dictæ Luciæ Abbatissæ Monasterium prædictum per Abbatissam de triennio in triennium per dictas Conventum eligendam perpetuo regeretur, & gubernaretur, ipsaque Abbatissa triennalis, que bene se gessisset, ad aliud triennium eligi, illique præesse valeret, per quasdam, ac præmissa utpote ob evidentem utilitatem dicti Monasterii, & augmentum divini Cultus emanata revocari, cassari, & annullari, aut in aliquo illis derogari nullatenus posse, & quoties illa revocari, cassari, annullari, suspendi, aut in illis derogari contigeret, toties de novo, & sub quacumque data per Conventum, seu Monialem quamcumque Monasterii hujusmodi eligendam, restituta esse & censeri, & sic per quoscumque ubique judicari, & cognosci debere, sublata aliter judicandi, & interpetrandi facultate, & auctoritate, ac quidquid secus attentari contingeret, irritum, & inane decreverat.

Postea Clemens VII. cōfirmat per Breve electionem novę Abbatissæ, eam perpetuam esse concessit, prout etiam successores in futurum.

§.2. Nos dicto Prædecessore, sicut Domino placuit, de medio sublato, divina favente clementia ad Summi Apostolatus apicem assumpti, earumdem Conventus in ea parte supplicationibus inclinati, per alias nostras literas electionem de dilecta in Christo filia Clarina de Columna moderna dicti Monasterii Abbatissa in Abbatissam ipsius Monasterii per Conventum præfatas factam, ad ipsius Clarinæ vitam approbavimus, & confirmavimus, ac statuimus, & ordinavimus, quod ex tunc de cetero occurrente ejusdem Monasterii vacatione Moniales ipsius Monasterii pro tempore existentes Abbatissam perpetuam, & non temporalem, sicut antea, eligere deberent, prout in singulis literis prædictis plenius continetur.

Moniales hoc idem Bulla sub Plumbo declarari petunt cum expressa declaratione Constitutionis Adriani VI.

§.3. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte dictæ Clarinæ Abbatissæ petitio continebat, pro eo, quod literæ nostræ hujusmodi non sub Plumbo, sed in forma Brevis expeditæ extiterint, & in eisdem de Decreto Adriani Prædecessoris hujusmodi alias, quam per clausulam pro sufficienter expressis habentes, plena, seu sufficiens mentio facta non extitit, ac forsan de consensu ipsarum Conventus ad præsens doceri non possit, a nonnullis de viribus nostrorum statuti, & ordinationis eligendi Abbatissam perpetuam, ac desuper confectarum literarum hujusmodi hesitatur.

Clemens suis literis plenam & perpetuam addit firmitatem.

§.4. Nos dicti Monasterii profectum paterno zelantes affectu, ne propterea triennio prædicto elapso careant effectu providere volentes, ipsamque Clarinam Abbatissam a quibusvis excommunicationis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis, sententiis, censuris, & pœnis, si quibus quomodolibet innodata existit, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, & absolutam fore censentes, ejusdem Clarinæ Abbatissæ in hac parte supplicationibus inclinati, si ad hoc majoris partis præfatarum Conventus accedet assensus, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod literæ prædictæ, & in eis contenta quæcumque valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, & sibi suffragentur in omnibus, & per omnia, perinde ac si in illis de statuto, ordinatione, & decreto, ac literis Adriani Prædecessoris hujusmodi modo præmisso plena, & individua, ac de verbo ad verbum mentio facta, ac per illas eisdem statuto, ordinationi, decreto, ac literis Adriani Prædecessoris hujusmodi specialiter, & expresse derogatum fuisset.

Abbatissam perpetuam eligendam firmat.

§.5. Et nihilominus pro potiori cautela electionem Clarinæ ad ejus vitam de novo, ac literas nostras, & in eis contenta hujusmodi ex certa nostra scientia approbantes, & confirmantes, omnesque, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint, in eisdem supplentes, ipsasque literas nostras de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis defectu notari non posse decernentes, auctoritate, & tenore prædictis statuimus, & ordinamus, quod de cetero occurrente dicti Monasterii vacatione, Conventus, seu Moniales præfatæ sub cura Fratrum Servorum Beatæ Mariæ Ordinis Sancti Augustini degentes, perpetuam, & non triennalem, seu alias temporalem Abbatissam, sicut antequam literæ Adriani Prædecessoris emanarent, fieri consueverant, eligere possint, & debeant, ipsaque sic electa eo ipso Apostolica auctoritate confirmata sit, & esse censeatur, & ad ejus vitam Monasterio hujusmodi præesse possit, & teneatur.

Sic a quibuscumque præcipit observari.

§.6. Decernentes sic per quoscumque Judices, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, sententiari, judicari, decidi, & diffiniri debere, necnon irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Dati executores præsentium literarũ.

§.7. Quo circa venerabilibus fratribus nostris Cesenaten., & Alerien., ac Castellimaris Episcopis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi, ac quoties pro parte Clarinæ, & pro tempore existentis Abbatissæ, & Conventus Monasterii hujusmodi, seu alicujus earum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos,

los, quos ipsæ præsentes concernunt illis pacifice gaudere: Non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari: Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis Processibus, censuras, & pœnas ipsas iteratis vicibus aggravando; Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantium derogatio.

§.8. Non obstantibus literis Adriani Prædecessoris hujusmodi quas cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & processus habitos per easdem, & inde secuta quæcumque harum serie revocamus, cassamus, & annullamus, ac nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti esse decernimus, ac quibusvis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasterii, & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, & literis Apostolicis, illis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, & approbatis: quibus omnibus illorum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & individue, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim a dicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§.9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, voluntatis, decreti, approbationis, confirmationis, suppletionis, statuti, ordinationis, mandati, revocationis, cassationis, annullationis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

Dat. die 4. Martii 1529. An. VI.

Datum Bononiæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimonono, Quarto nonas Martii, Pontificatus nostri Anno VI.

XXXI.

Declaratio, quod electio Successoris hujus Papæ, Bononiam, Viennam, vel alibi profecturi, fiat in ipsa Urbe, si ante ad eam reditum, ipse decesserit. Et innovatio Constitutionum Alexandri III., Gregorii X., & Clementis V. circa electionem Papæ.

CLEMENS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Carolus V. Imperator, pacem Italiæ offerens, Pontificem requirit ut secum Bononiæ conveniat.

CUM carissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum, & Hispaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus intellexisset, Turcarum Tyrannum potentissimo Exercitu ad denuo Regnum Ungariæ invadendum & occupandum venire, cognoscensque propterea non solum Regnum, sed etiam totam Rempublicam Christianam in maximo versari discrimine, & desiderans Ferdinando Regi Ungariæ Fratri suo dulcissimo, ipsique Reipublicæ Christianæ opem ferre, prout ad ejus officium, cum advocatus Ecclesiæ existat, pertinere cognoscebat, omnibus suis Regnis dimissis quamprimum ad Italiam venit, offerens pacem illam, quam Jesus Christus in cœlum ascendens suis reliquit Discipulis, Regibus, & Principibus Christianis, ac Italiæ Potentatibus, sine qua eidem Turcarum Tyranno resisti non posse cognoscebat, & pro hujusmodi universali pace facilius componenda nuper Nobis suis literis significavit plurimum expedire, ut in Civitate nostra Bononiæ, quam celerius fieri posset, insimul conveniremus, ut totam Italiam tandem a tot calamitatibus liberaremus, illique pacem daremus, ut illa placata, illius Potentatus, ac Barones unitis animis, & viribus non solum dicto Turcarum Tyranno resisti, sed ipse cum toto ejus Exercitu profligari possit.

Ipse propterea Bononiam proficiscitur.

§.1. Nos ejus pium, & honestum desiderium plurimum in Domino commendantes, etsi ex gravi infirmitate, qua tot mensibus detenti fuimus, convaluerimus, tamen pristinas corporis vires adhuc non recuperavimus, occasionem tamen rei bene gerendæ, & tam necessarii boni ommittere nolentes, cognoscentes ad officium nostrum pertinere pro salute gregis Dominici Nobis commissi, periculo vitæ Nos exponere, & ad Civitatem ipsam Bononiæ omni celeritate, & mora cessante Nos conferre, in Alma tamen Urbe nostra causarum, & literarum Apostolicarum Audientiam relinquentes, ac relinquere declarantes ad effectum, ut si ante reditum nostrum ad Urbem ipsam Nos ab hac luce migrare contingeret, in ipsa Urbe, in qua Audientiam memoratam relinquimus, & non in Civitate Bononiæ, seu in alio loco, in quo tempore obitus nostri cum nostra Curia resideremus, electio Romani Pontificis fieri debeat, nisi ipsa Urbs tunc interdicta, vel contra Ecclesiam Romanam in manifesta rebellione persisteret, seu de impressione dubitaretur, sicut alias ex causis tunc expressis, proximis annis circa electionem Pontificis in eventum obitus nostri, ita & nunc etiam providere desideramus, & intendimus.

In Urbe causarum Audientiam, &c. relinquit, ibique futuri Papæ electionem fieri jubet.

§.2. Habita igitur super hic cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Ecclesiæ Cardinalibus matura deliberatione, & diligenti examine, & de eorumdem consilio, & unanimi consensu, causarum, & literarum Apostolicarum Audientiam in ipsa Urbe post nostrum ab ea discessum remanere, ad effectum, ut, si ante reditum nostrum ad ipsam Urbem Nos ab hac luce migrare contingeret, ibi, & non alibi, ubi Nos mori contingat, electionem Romani Pontificis cele-

celebrari debere, nisi Urbs ipsa tunc interdicto subjaceret, vel esset aperte rebellis, aut inibi de impressione dubitaretur, ut præfertur. Super quo majoris partis Cardinalium tunc ibidem existentium decisioni stari, & tunc in Civitate Castellana, seu Urbeventana, seu Perusina, servato scripturæ hujusmodi ordine, fieri debere, dummodo illæ ecclesiastico interdicto subjectæ, seu rebelles non fuerint, ut præfertur.

Cõstitutiones Alex.III.Gregor.X.&Clemen.V. innovat.

§.3. Ac per fel. record. Alexand. III. Licet de excitanda,& Gregorium X. in Lugdunen. Ubi periculum, & ne Romani, incipientes, per Clementem V. Romanos Pontifices Prædecessores nostros in Viennen. Conciliis circa electionem eamdem hactenus editas Constitutiones, & alias extravagantes in omnibus in eis contentis servari, & in suo robore permanere debere volumus, atque decernimus.

Electionem aliter factam irritat.

§.4. Nos enim electionem alibi contra præsentium tenorem per eosdem Cardinales factam, & irritam fore, ipsosque Cardinales ad aliam electionem Romani Pontificis, servata eorumdem præsentium literarum forma, procedere debere, & per eos contra præmissa nullatenus dispensari posse etiam decernimus.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

D. P. An.VI. die 6. Octob.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo vigesimonono, Pridie Nonas Octobris, Pont. nostri Anno sexto.

Sequitur innovatio dictæ Constitutionis.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus innovationis.

Licet variæ Constitutiones pro evitanda discordia in electione Romani Pontificis etiam circa locum celebrandæ ipsius electionis a nostris Prædecessoribus salubriter sint editæ, tamen sicut accepimus, si Nos ab Alma Urbe aliquamdiu absentaremur, & ante reditum nostrum ad ipsam Urbem Nos per divinam voluntatem decedere contingeret, a nonnullis asseritur, quod per constitutiones hactenus editas circa locum celebrandæ electionis hujusmodi non sit pro conditione hujus temporis ex omni parte satis provisum.

Relatio præced. Const.

§.1. Et id dudum cum versus Bononiam &. *Residuum prætermitto, quia tota ipsa bulla præcedit.*

Enunciatio alterius innovationis.

§.2. Et deinde cum Nos iterum pro simili necessitate ad dictam Civitatem Bononiæ conferre, & inibi cum præfato Carolo Imperatore ex Germania redeunte ad similem effectum convenire necesse fuisset, Nos de simili eorumdem fratrum consilio literas prædictas per alias nostras literas innovavimus, prout in eisdem literis plenius continetur.

Causa alia hujus innovationis.

§.3. Cum autem Nos de proximo pro nonnullis nostris, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac orthodoxæ, & Catholicæ fidei, totiusque Reipublicæ Christianæ arduis negotiis, & ex urgentissimis causis ad Civitatem Viennam vel alium locum magis opportunum, minoris, vel majoris ab Urbe distantiæ, prout Nobis convenire videbitur, non sine gravi nostræ, ac totius Curiæ nostræ incommodo Nos conferre, ac inibi cum carissimo in Christo filio nostro Francisco Francorum Rege Christianissimo convenire, & ad certum tempus a dicta Urbe Nos abesse necesse esset.

Innovatio præced. Constitutionis.

§.4. Nos propterea circa electionem Romani Pontificis in eventum decessus nostri, Domino ita volente, ante reditum nostrum ad eamdem Urbem pari modo ut debemus, providere volentes, habita etiam super hoc cum ipsis fratribus matura deliberatione, & de simili eorumdem consilio, & assensu priores literas nostras prædictas auctoritate Apostolica tenore præsentium innovamus, ac plenum firmitatis robur obtinere, illasque, necnon omnia, & singula in eis contenta, in eventum ipsius decessus nostri ante reditum nostrum ad eamdem Urbem circa electionem futuri Romani Pontificis in omnibus, & per omnia inviolabiliter observari debere, ac per dictos Cardinales contra præmissa nullatenus dispensari posse, necnon totum id, & quidquid ab eisdem Cardinalibus quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

D. P. An.X. die 3. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo, tertio Nonas Septembris, Pont. nostri Anno decimo.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit suprascripta Innovatio Romæ in Cancellaria Apostolica, die Martis nona Septembris, Anno, & Pontificatus quibus supra.

XXXII.

Approbatio Electionis, & Coronationis Caroli V. in Romanorum Regem, & Imperatorem electi.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, qui vices illius in terris gerit, unde Imperium omne, & Principatus emanant, electiones de Regum, Imperatorumque personis celebratas, cum ad ejus judicium, & examen perferuntur, si illas rite legitimeque factas compererit, perlibenter approbare, suumque super his decretum, & auctoritatem interponere consuevit, quo scilicet Regnorum, Imperiique insignia merito adipisci, & eorum capita sublimi corona redimi possint.

Carolus V. cum Pontifice Bononiæ convenit Italiæ tranquil-

§.1. Quapropter cum charissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum, & Hispaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus superioribus mensibus ad Italiam

litati, & bono catholicæ rei cōsulturi.

liam appulisset, tum ut Regiis, Imperatoriisque insignibus, ferrea scilicet, atque aurea corona nostris de manibus ornaretur, tum ut ea fierent, quæ ad pacem, tranquillitatem, tutelam, ac propagationem Christianæ Religionis pertinerent, Nos quoque ad Civitatem nostram Bononien. profecti illi obviam facti fuimus, ut ex nostro mutuo congressu, quæ uterque animo conceperat, optatum exitum haberent, & sic Italiæ per tot annorum decursum Bello, Fame, Pesteque afflictæ consuli possit, illiusque Potentatibus, Ducibus, ac Baronibus pacem dari, rebusque ita constitutis Christianæ Reipublicæ, ex tam ingenti, & pene infinito Turcarum apparatu extremo in discrimine constitutæ unitis, & animis, & viribus defensio susciperetur.

Cardinali Sabinen. commissum examen electionis Caroli in Imperatorem

§.2. Rex autem ipse pacem in universa fere Italia conciliata, & stabilita, cupiens a Nobis utraque, ferrea videlicet, atque aurea corona insigniri, quo celerius ad res Germanicas parandas accedere possit, & cum documenta secum non attulerit, quibus de ejus in Regem Romanorum electione legitime edoceri possemus, venerabili fratri nostro Petro Episcopo Sabinen. Cardinali Anconitan. nuncupato demandavimus, ut negocium super hujusmodi electionis validitate, illius confirmatione, deque eo ad Imperialis celsitudinis apicem assumendo approbatione solerti examine discuteret, & exploraret, & quæ super his comperta cognitaque reperisset, ea in nostro secreto consistorio referenda curaret.

Cardinalis eam rite, legitimeque factam pronunciat.

§.3. Ipse vero Petrus Episcopus adhibitis nonnullis testibus fide, & virtute probatis, & jurejurando interjecto diligenter examinatis, eorumque attestationibus exacte pensatis, coram Nobis, & venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in Consistorio nostro præfato ex fide retulit, quæ per venerabiles fratres nostros, ac dilectos filios nobiles viros ipsius Imperii Electores, S. R. Imperio per obitum cl. mem. Maximiliani Regis Romanorum, qui illius gubernacula regebat, solatio viduato, de ipso Carolo facta fuit electio, rite recteque processisse, quin potius divini numinis afflatum emanasse, & Deum ipsum, quem celesti illa, & incomprehensibili mente in Imperatorem longe ante designarat, Electoribus ad hoc constitutis postmodum eligendum, declarandumque ostendisse, quod si humana divinis comparare fas est, non absurde dici potest, quemadmodum Cœli, Terræque sator Deus æternum Filium illa ex Virgine nasci voluit, quæ a clarissimo, & pervetusto Patriarcharum, Prophetarumque, atque etiam Regum sanguine ortum ducebat; itidem, & Carolum ipsum ex inclita, & per illustri Catholicorum Christianorumque Regum, ac duorum Imperatorum Domus Austriæ progenie originem trahere voluit, totque insuper Regna, tot Provincias, & Principatus ejus ditioni, & Imperio subierit, ut postquam plerique Christianorum Principum, quibus desuper data est potestas, gladios illos, quos adversus intemeratæ Fidei hostes acuere, & cruentare debebant, in mutuam Christifidelium, quos tueri, defendique tenentur, cladem perniciemque convertunt, ipse unus Carolus, & potentia, magnitudineque polleret, ut suis propriis peculiaribus Regnis, ac Principatibus Religionis causam suscipere ac tueri, etiam irruenti Turcarum tyranno sese opponere, atque pestiferis ejus conatibus obviam ire, universamque Christianam Rempublicam defendere, ac propugnare, necnon hæreses de novo exortas, & in dies latius serpentes funditus extirpare, & abolere posset.

Imperiale Diadema sibi imponi petit Carolus.

§.4. Unde Carolus Rex præfatus ad honorem S. R. E., & Sacri Imperii decus unctionem, & Imperiale Diadema ab ipsa Ecclesia suscepturus nostro se conspectui præsentavit, & illa per manus nostras sibi impendi humiliter supplicavit.

Ejus itaque electionem cōfirmat Clemens, Coronationemque factam Aquisgrani.

§.5. Nos igitur ejus votis non immerito begnignum conferentes auditum, ipsum internæ Charitatis, & debiti honoris constringentes amplexibus eumdem Carolum nostrum Charissimum cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus diligenti, & matura deliberatione præhabita, de eorum consilio, & unanimi consensu ad gloriam Omnipotentis Dei, & Gloriosæ semper Virginis Mariæ, ac Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, exaltationem quoque, & honorem S. R. E., & Sacri Imperii, electionem de ipso Carolo per eosdem Electores in Regem Romanorum, & Imperatorem rite, legitimeque factam auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, ea insuper Coronationis solemnia, quibus in Civitate Superioris Germaniæ vulgo Aquisgrani nuncupata argentea corona illa scilicet, qua Carolus Cognomento Magnus usus perhibetur, ab Archiepiscopo Colonien. insignitus fuit, etiam approbamus, riteque facta fuisse declaramus.

Defectus si qui incurrerint, sanat.

§.6. Supplentes omnes, & singulos defectus, qui aut ratione formæ, aut ratione personæ suæ, aut personarum eorumdem Electorum, seu quavis alia ratione, vel causa in hujusmodi electione forsan intervenerint, quovis modo, & ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine.

Cum eo dispēsata ad hoc, ut una cum Imperio Neapolitanū Regnum retinere possit.

§.7. Ipsumque Carolum electum ad suscipiendum Imperialis Dignitatis culmen dignum, & idoneum fore, & esse auctoritate, scientia, potestate, & tenore præmissis declaramus, ac cum eodem Carolo, cum quo alias fe: re: Leo Papa X. secundum carnem frater patruelis, & Prædecessor noster, ut Regnum Neapolitanum una cum Imperio retinere posset per suas literas dispensavit, pro potiori cauthela, ut Regnum ipsum Neapolitanum una cum Imperio, quoad vixerit retinere libere, & licite valeat, de eorumdem fratrum consilio, auctoritate, scientia, & potestatis plenitudine similibus dispensamus.

Derogat contrariis.

§.8. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis necnon legibus Imperialibus, ac pri-

privilegiis illis Electoribus, & quibusvis concessis, quibus illorum omnium tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

Dat. die 1. Decem. 1529. An. VII.

Datum Bononiæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimonono, Kalendis Decembris Pontificatus nostri Anno VII.

XXXIII.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas, procedendi adversus quoscumque etiam Regulares cujuscumque Ordinis, in causis hæresis. Indulgentiasque concedendi Confratribus Societ. Crucesignatorum, pro servitio Sanctæ Inquisitionis.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Dilecto filio Paulo Butigellæ, totius Ordinis Fratrum Prædicatorum Vicario Generali, in Ferrarien. & Mutinen. Civitatibus; & Diœcesibus hæreticæ pravitatis Inquisitori.

Martini Lutheri hæresis quantocitius est extinguenda.

CUM sicut ex relatione pro parte tua Nobis facta, cum gravi nostræ mentis molestia innotuit, in diversis Italiæ partibus adeo pestifera hæresis Lutheri, non tantum apud sæculares personas, sed etiam Ecclesiasticas, & Regulares, tam mendicantes, quam non mendicantes invaluerit, ut aliquando nonnulli ex eis suis sermonibus, & verbis, & (quod deterius est) publicis prædicationibus tali labe plerosque inficiant, & Christifideles sub obedientiæ S. R. E. viventes, & præcepta ejusdem Ecclesiæ servantes non leviter scandalizent, in hæresum augmentum, pusillorum scandalum, atque Catholicæ fidei non mediocre detrimentum.

Ne serpat nimium, ut hæresis Arii.

§.1. Nos attendentes Arium unam modicam scintillam fuisse in Alexandria, sed quoniam non mox oppressus est, grande per totum Orbem incendium exsuscitasse, ac cupientes huic veneno, hæresique nefariæ, & labi pestiferæ, quam supremis extingui affectibus anhelamus, omni salubri, quo possumus, remedio occurrere, & ne hujusmodi morbus excrescat ulterius, sed operante Domino passim evellatur, salubriter providere.

Inquisitores ergo procedant contra omnes etiam Regulares, cujuscumque Ordinis.

§.2. Tibi necnon omnibus, & singulis aliis dictæ hæreticæ pravitatis Inquisitoribus ex Ordine Fratrum Prædicatorum, maxime Congregationis utriusque Lombardiæ per universam Italiam constitutis, & deputatis, ac constituendis, & deputandis, eorumque Vicariis, in virtute Sanctæ Obedientiæ, & in remissionem peccatorum vestrorum districte præcipiendo mandamus, quatenus omnibus, & singulis etiam Carmelitarum, & aliorum Ordinum Mendicantium Religiosis, vel non Mendicantibus de hujusmodi peste diffamatis, aut aliter suspectis, præcipueque tales errores in suis sermonibus, verbis, seu prædicationibus disseminantibus, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, super hujusmodi, ac qualibet alia hæresi silentium imponatis. Et postquam per vos, sive Vicarios vestros, aut vestrum, vel eorumdem Vicariorum aliquos, sive aliquem, Præsidentes Monasteriorum, Conventuum, & aliorum locorum, ubi hæreses hujusmodi, vel errores seminati forent, aut inibi propinquiorum præmoniti fuerint, nisi tales infra mensem a die admonitionis computandum debita provisione, remedia cum effectu adhibuerint, ac digna pœnitentia castigaverint, de quibus admonenti fidem facere teneantur: & si Præsidentes ipsi talia prædicarent, admonitionem Præsidenti vicinioris Conventus, vel loci respective facere sufficiat, contra hujusmodi exemptos usque ad sententiam definitivam, ad quam ferendam (si fuerit condemnatoria) cum consensu Ordinarii procedatis. Contra Carmelitas tamen confestim possitis etiam ad capturam, dum prædicant populo, vel publice disputant erroneas conclusiones: adversus non exemptos vero de tali labe diffamatos, aut suspectos, veluti contra alios hæreticos (prout jura disponunt) libere inquiratis, atque procedatis. Decernimus insuper, ut vestros Vicarios, sive Commissarios instituere valeatis, viros vestra sententia providos, aptos, & idoneos, dummodo ætatis trigesimum annum attigerint. Vobis etiam, ac Vicariis præfatis extrajudicialiter Lutheranos occultos, & non inquisitos per Ordinarium, sive alios Judices, ac alios quoscumque hæreticos, fautores, credentes, defensores, & receptatores, necnon, & a sancta fide apostatas, eosque, qui contra inhibitionem Sedis Apostolicæ, tenuerunt, vel legerunt libros Martini Lutheri, vel aliorum, aut eidem, sive eisdem quomodolibet adheserunt (si ad cor reversi pœnitentes id humiliter petierint) postquam hæresim, qua polluti, & infecti erant, abjuraverint, medio juramento promiserint de cetero ab hujusmodi hæresi penitus abstinere, absolvendi, illisque pro præmissis pœnitentiam injungendi salutarem, eosque ad gremium Sanctæ Matris Ecclesiæ restituendi, & reducendi. Et cum clericis sæcularibus, ac personis Religiosis cujusvis ordinis, status, & conditionis, super quavis irregularitate, quam tam ex hæresi, quam ex apostasia a fide, seu etiam ex eo quod censuris, & pœnis Ecclesiasticis tam a jure, quam ab homine quavis occasione, vel causa latis, & promulgatis, quomodolibet incurrerint, aut ligati, seu innodati divina celebrando contraxerint, ac etiam super irregularitatibus, quas clerici Crucesignati sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine etiam quavis occasione, vel causa latis, ligati, seu irritati, ac etiam ex eo quod in locis Ecclesiastico interdicto suppositis Missas, & alia divina officia (non tamen in contemptum clavium) celebraverint, incurrerint dispensandi.

§.3. Et quia Inquisitores præfati in Civita-

Crucesignatis indulgentias concedat &c.

vitatibus, seu aliis locis Societates, seu Confraternitates ad extirpandum hæreses, & capiendum hæreticos (juxta concessionem a Romanis Pontificibus eis factam) instituunt, & in eis Confratres recipiunt, qui in eorum receptione votum in eorumdem Inquisitorum, seu Vicariorum manibus emittunt, ac voto se adstringunt, dum pro parte ipsorum Inquisitorum, & Vicariorum ad capiendos ipsos hæreticos requisiti fuerint, auxilium, consilium, & favorem præstare, ut eis tempore cujusvis localis interdicti divinis interesse, & eis decedentibus eorum corpora Ecclesiasticæ sepulturæ (sine tamen funerali pompa) tradi possint, dummodo causam non dederint hujusmodi interdicto, nec eis id contigerit specialiter interdici, ipsisque Crucesignatis per ipsos Inquisitores, seu Vicarios dum in eorum manibus votum hæreticos ipsos persequendi emiserint, ut semel ex tunc, & in mortis articulo, a reservatis, & in bulla Cœnæ Domini contentis casibus, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, aut propositum confitendi debito tempore per Ecclesiam statuto habuerint, absolvi, ac indulgentia plenaria, & omnium peccatorum remissio hujusmodi concedi, eisque, ut singulis diebus anni, quinque Altaria Ecclesiæ (si tot ibi fuerint) aut unum loci, in quo eos esse contigerit, Psalmum unum genibus flexis recitando, vel quinquies Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam in quolibet Altari, indulgentias stationum Urbis consequi valeant, etiam concedendi, & elargiendi, auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus. Et nihilominus concessionem per Romanos Pontifices forsan vivæ vocis oraculo, seu alias eisdem Inquisitoribus, & Vicariis fratrum, seu licentiam concessam hujusmodi approbamus, & confirmamus, ac omnia, & singula alia privilegia, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, quibuscumque Inquisitoribus aliis hæreticæ pravitatis quorumvis Ordinum, & Congregationum, & officio inquisitionis hujusmodi in quibuscumque Regnis, & Provinciis, sive locis, ac Terris, hactenus deputatis concessa, & in posterum concedenda vobis communicamus, atque jam vobis alias concessa approbamus, confirmamus, & innovamus, universosque, & singulos juris, & facti defectus (siqui forsan in illorum concessione intervenerint) supplemus.

Episcopi, & alii in prædictis faveant.

§.4. Mandantes omnibus, & singulis venerabilibus fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, necnon dilectis filiis eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis, in spiritualibus generalibus, quatenus præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra, seu Vicariorum vestrorum prædictorum, aut alicujus vestrum, sive illorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, ac vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi, firmiter observari, vosque illis pacifice gaudere. Non permittentes vos desuper per quoscumque quovis modo, indebite molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Quibuscumque non obstantibus.

§.5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Ordinum, etiam juramento, & confirmatione Apostolica roboratis, statutis, & consuetudinibus, necnon privilegio, quod incipit, Sacer Ordo, per fe: rec: Sixtum Papam IV. Prædecessorem nostrum Ordini Carmelitarum concesso, fortassisque post aliis communicato, & quibuscumque aliis privilegiis, & indultis Apostolicis illi, ac quibuscumque aliis, etiam Mendicantium Ordinibus, etiam sub quibuscumque, & verborum formis, ac cum quibuscumque clausulis, & decretis, concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus (tenores illorum, ac si de verbo ad verbum inserti forent præsentibus, pro sufficienter expressis habentes) hac vice specialiter, & expresse derogamus, necnon quibuscumque exceptionibus, oppositionibus, & appellationibus, forsan desuper faciendis, & interponendis, quæ adversus præmissa nullatenus suffragari posse volumus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§.6. Decernentes præsentium transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem in judicio, & extra adhibendam fore quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. A. VII die 15. Jan.

Datum Bononiæ sub Annulo Piscatoris, die 15. Januarii millesimo quingentesimo trigesimo, Pontificatus nostri Ann. VII.

XXXIV.

Coronatio Caroli V. Imperatoris, in Civitate Bononiæ Provinciæ Lombardiæ.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad futuram rei memoriam.

Carolus V. de mandato hujus Papæ, ante Missarum solemnia, solitis cum cœremoniis, ab Ven. Vilhelmo Cardinali injunctus fuit.

CUM proximo Februarii mense, celebri Cathedræ Petri die, cui dispari quidem merito, pari tamen potestate successimus, dilectus filius noster Wilhelmus Tituli SS. Joannis, & Pauli Presbyter Cardinalis in Cappella Palatii Civitatis nostræ Bononien., quod in præsentiarum habitamus, Missarum sacra nostro jussu esset peracturus, & priusquam ad ipsam Cappellam accederemus, carissimum in Christo filium nostrum Carolum V. Imperatorem semper Augustum nostra ex auctoritate injunxisset, reliquasque cæremonias vetusto more circa id fieri solitas peregisset.

§.1. Nos

Pótifex deinde Cappellam ingressus, infra Missarum solemnia, insignia Regia, & Imperatoria ei tradidit, & corona ferrea coronavit. Successive altera die festo S. Matthiæ Apost. idem Pontifex præviis solitis cæremoniis, eadem insignia ipsi Carolo contulit, & corona aurea eundem coronavit.

§.1. Nos qui postea iis cæremoniis, & unctione peractis, Cappellam ingressi fuimus, infra ipsarum Missarum solemnia, Regia, Imperatoriaque insignia eidem Carolo tradidimus, ejusque caput corona ferrea decoravimus.

§.2. Ab hinc deinde triduum, in ipso scilicet die Matthiæ Apostoli festo, qui primus dies natalis ipsi Carolo illuxit, eum aurea corona insignire volentes, ex Palatio per pensile tabulatum ob hoc ipsum instructum ad Ecclesiam Sancti Petronii accessimus, Pontificiam Missam celebraturi, & cum ipse Carolus Imperator iis omnibus perfunctus esset, quæ ad ejusmodi cæremonias exiguntur. Primo videlicet ante aram ad hunc usum super tabulato erectam, in Canonicum Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe per nonnullos ejusdem Basilicæ Canonicos, Bononiæ tunc temporis degentes, & ibidem præsentes receptus, deinde Oratione una ad hanc celebritatem accommodata, in Ecclesiæ hujusmodi foribus per Prænestinum, rursus altera intra ipsos fores, per Sabinen. Episcopos super caput Caroli alta voce prolatis, idem Imperator ad quamdam Cappellam divertit, ubi cultu, & ornatu Diaconorum indutus, & inde ad Sedem pro eo paratam accedens, ibidemque ab Episcopo Ostiensi inunctus, ad conspectum nostrum venit. Hos vero Missam prosequentes, Evangelio latino, græcaque lingua nondum enunciato, eadem quæ nudius tertius Regia, Imperialiaque insignia Imperatori contulimus, annulum in primis ejus digito annulari imponentes, deinde Ensem adversus fidei hostes, ut brandum, ad ejus femur accingi fecimus, deinde vero aurea corona ejus caput coronavimus, ac postmodum sceptrum peculiare Regibus insigne, ac globum totius Mundi imaginem repræsentans, in ejus manu tradidimus, & ad pacis osculum, qua Christus nascens, prædicans, moriens, resurgens, ac regnans Ecclesiam suam docuit, admisimus. Quibus rite peractis, ille in solium Imperiale dextero lateri nostro pene contiguum sese recepit. Sacrificio deinde absoluto, & omnibus, quæ veteri ex instituto in hujusmodi coronatione fieri solent, peractis, ad Palatium, unde profecti eramus, equo insidentes regressi sumus.

Quæ omnia rite, & legitime gesta esse Bononiæ perinde ac si Romæ, Modicæ, ac Mediolani respective acta essent, declarat.

§.3. Et ne animis curiosis ambigi posset, an corona ferrea, quæ olim Modicen., vel in Ecclesia Mediolanen. & aurea, quæ per Romanum Pontificem Romæ in dicta Petri Basilica exhiberi fuit solita, jam utraque Bononiæ ad supplices Imperatoris preces, & ex causis legitimis id suadentibus per Nos exhibita, tantumdem virium, & stabilitatis obtineat, ac si ambæ statutis in locis more veteri traditæ, susceptæque fuissent, ut hic scrupulus ex animis evellatur, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, & ad posteritatem transmitti volumus, omnia præmissa hoc tenore, hocque in loco gesta, perinde firma, valida, & inconcussa esse, & suum robur, & stabilimentum obtinere, ac si illa ferrea coronatio, vel Modicæ, vel Mediolanen. hæc aurea vero Romæ in dicta Basilica, servatis omnibus cæremoniis servari solitis, celebrata, factaque fuissent.

Et ita non aliter judicari posse decernit

§.4. Sicque per quoscumque Judices, & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales interpretandum, judicandum, ac sententias promulgandas, adempta eis aliter interpretandi, judicandi, & sententiam promulgandi facultate, auctoritate, & tenore prædictis decernimus.

Defectusque omnes supplet

§.5. Supplentes ex certa scientia, ac Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulos defectus, tam juris, quam facti, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Ac super retentione Imperii, & Regni Neapolitani, quoad ipse Carolus vixerit dispensat.

§.6. Nos etiam cum eodem Carolo, cum quo alias fel. rec. Leo Papa X. secundum carnem frater patruelis, & Prædecessor noster, ut Regnum Neapolitan. una cum Imperio retinere posset, per suas literas dispensavit, pro potiori cautela, ut Regnum ipsum Neapolitanum una cum Imperio, quoad vixerit, retinere libere, & licite valeat, quibusvis constitutionibus, ac literis, necnon statutis, & consuetudinibus Apostolicis, ac legibus Imperialibus, ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate, & tenore præmissis, de speciali dono gratiæ dispensamus.

Subditisque obedientiã illi præstari jubet.

§.7. Quocirca omnibus Christifidelibus vassallis, & subditis præfati Imperii, cujuscumque conditionis existant, etiamsi Regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, in virtute sanctæ obedientiæ, & pro quanto gratiam nostram curam habeat districte precipiendo mandamus, quatenus præfato Carolo Imperatori, ut tenentur, efficaciter pareant, & intendant.

Sanctionem pœnalem apponit.

Nulli ergo &c.

D. P. An. VII. die 1. Martii.

Datum Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1530. Kal. Martii, Pontificatus nostri Anno VII.

XXXV.

Institutio Rotæ, ad causas, & lites cognoscendas, & decidendas, in Civitate Perusii, Provinciæ Hetruriæ, in Statu Ecclesiastico.

Studium generale ibidem instituit, Clem. V. ut sup. in ejus Constitut. VI. Super specula *Tom. III. Par. II. fol.* 117.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filiis Prioribus, & Communitati Civitatis nostræ Perusii, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Civitatis Perusii preces, pro institutione Rotæ.

EXponi Nobis nuper fecistis, per dilectum filium Guglielmum Pontanum U. J. D. Oratorem vestrum, quod si officia Præturæ, suorumque Collateralium, necnon officium Judicis Appellationum, Barisselli Populi nuncupatum, istius nostræ Civitatis, cum eorum jurisdictionibus, ac salariis, & emolumentis in nova officia quatuor Rotæ nuncupata, assensu, & auctoritate nostra in Civitate erigenda, & constituenda transferrentur, seu commmutarentur,

tur, in non mediocre ejusdem Civitatis, ac Territorii commodum, facilioremque justitiæ, absque labis alicujus suspicione, administrationem cederet, prout in pluribus aliis Civitatibus, in quibus hujusmodi Rotæ Auditoria instituta fuerunt, idem contigisse experientia docuit.

Pontificis cōcessio, & Rotæ institutio.

§.1. Nos igitur, qui Civitatem ipsam paterna caritate prosequimur, cupientes, ut in solida fide, & constantia, erga Nos, & Sedem Apostolicam, vos perseveretis, & justitia istic ministretur, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, officia Præturæ, suorumque Collateralium, Officialium, ac Judicatus Appellationum, seu Barisellatus, cum eorum jurisdictionibus, auctoritate Apostolica tenore præsentium extinguimus, & annullamus, eaque cum eorum, cujusque ipsorum jurisdictionibus, & salariis, ac emolumentis solitis, & consuetis in dictum Auditorium Rotæ ibidem constituendæ, & non in alios usus convertenda, auctoritate prædicta transferimus, & commutamus, salvis, & reservatis Secretariorum taxis, & aliis retentionibus hactenus fieri solitis.

Facultatis elargitio, desuper Constitutiones formandi.

§.2. Dantes vobis facultatem, & auctoritatem, circa ipsius novi officii institutionem, capitula quot, & quæ decentia, opportuna, ac utilia videbuntur, cum præsentia tamen, & consensu præsentis, & pro tempore existentis venerabilis Patris Vice-Legati, formandi, & componendi.

Jussio observantiæ earum

§.3. Mandantes eidem Vice-Legato, & aliis Officialibus, quovis nomine nuncupatis, ut ea, quæ in præmissis fuerint per vos, ut præfertur, statuta, & ordinata, inviolabiliter observent, & faciant ab aliis observari.

Derogatio contrariorum

§.4. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Præturæ, & Capitaneatus constitutione, necnon statutis, & consuetudinibus dictæ Civitatis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

D.P. An VII. die 28. Martii.

Datum Bononiæ, sub annulo Piscatoris, die 28. Martii 1530., Pontificatus nostri Anno VII.

XXXVI.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Confirmatio Infeudationis Insularum Tripolis, Melitæ, & Terræ Gaudisii a Carolo Romanorum Imperatore Hospitali Sancti Joannis Hierosolymitani concessarum.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

ET si ex sollicitudinis debito Pastoralis, sub Religionis habitu divino famulantibus quibuslibet in iis præcipue, per quæ eorum profectibus consulatur, Nos favorabiles esse deceat atque benignos; fratrum tamen hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani, qui Crucis mirificæ suscepto signaculo circa fidei ortodoxæ tuitionem nullis laboribus, nullisque corporum parcendo periculis, contra Christi nominis hostes, continue pugnare non formidant, religionem floridam paternis contemplantes affectibus, pro eorum prospero statu, commodo, & quiete tanto curiosius manus operarias salutaris provisionis adhibemus, quanto ex illius adversitate futuris eventibus periculosior Christiano cœtui inferri possit perplexitas, & circa donationem imperialem pro maris tuitione eis factam, statuta provide, & ordinata circa hoc Apostolico munimine roborando, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Carolus V. Insulas Tripolis, Melitæ, & Terram Gaudisii Equitibus S. Joannis Hierosolymitani donat.

§.1. Sane sicut Nobis plene innotuit nuper, cum charissimus in Christo filius noster Carolus V. Romanorum Imperator semper Augustus, qui etiam Rex Siciliæ existit, pro sua munificentia, & pietate, ac Religionis Hospitalis prædicti devotione, ne dilecti filii Philippus de Villers Lisleadam Magister, & Conventus ipsius Hospitalis, qui superioribus annis expugnata per Turcos Sanctissimi nominis Christi nefandissimos hostes, vi & armis insula Rhodi olim ejusdem hospitalis, insulam ipsam relinquere coacti fuerunt, amplius per alienas sedes vagari contingeret, sed pro vetusto eorum more, & laudabili consuetudine, locum, ubi contra ipsos fidei hostes præsertim classe maritima arma exercere possent, obtinerent, eisdem Hospitali, ac Philippo Magistro, & Conventui, Civitates, Castra, & Insulas Tripolis, Melitæ, & Gaudisii in feudum perpetuum, nobile, liberum, & francum sub conditionibus infrascriptis, quas pro inviolabili observatione per ipsos, & Magistrum, & Conventum, in statuta, & stabilimenta perpetua redigi voluit, & mandavit, per has authenticas literas manu ipsius Caroli Imperatoris subscriptas, & illius sigillo, quo in Regno suo superioris Siciliæ utitur, munitas, sub data videlicet vigesimatertia mensis Martii proxime præteriti, donasset, & concessisset.

Magnus Magister, & Fratres in Capitulo Generali habito Syracusis hujusmodi donationem acceptant cum cōditionibus expressis in literis Caroli.

§.2. Philippus Magister, & Conventus prædicti, ac Bajulivi, Priores, Præceptores, & Fratres dicti Hospitalis in unum loco, & more solitis in Civitate Siracusarum die vigesimaquinta mensis Aprilis proxime præteriti congregati, & inibi completum consilium in vim generalis capituli celebrantes, visis, & perlectis concessione, & donatione, & literis Caroli Imperatoris, hujusmodi donationem ipsam invicem inter eos habito maturo, & deliberato consilio, de eorum certa scientia acceptantes, & approbantes, ac præmissis stare volentes, sanxerunt, statuerunt, stabilierunt, & ordinarunt; quod Magister pro tempore existens dicti Hospitalis, & prædicti conventus hujusmodi Feudum ab ipso Carolo Imperatore, tamquam Regæ Siciliæ, & ipsius successoribus in eodem Regno pro tempore regnantibus, sub censu dumtaxat unius Falconis, seu accipitris, quolibet anno in die celebritatis omnium Sanctorum per personam, seu personas ad id sufficienti mandato suf-

Census annūs Carolo, ejusque Successoribus Siciliæ Regibus persolvendus.

to suffultas, in manibus Vice-Regis, seu Locumtenentis, qui tunc ipsius Regni Siciliæ administrationem, & regimen obtineret, in signum veræ recognitionis dicti feudi præsentandi recognoscere deberent, & tenerentur, ac mediante censu prædicto immunes, & exempti remanerent, & esse censerentur a quocumque alio militari servitio de jure debito, & per vassallos præstari solito. Ejusque feudi investitura in quemlibet novæ successionis casum renovari, & expediri deberet juxta dispositionem juris communis.

Juramentū à quolibet Magno Magistro præstandū favore Caroli.

§.3. Ac pro tempore existens Magister Hospitalis hujusmodi pro se, & universo ordine in hujusmodi recognitione, & investitura juramentum, quod ex hujusmodi Civitatibus, Castris, Locis, & Insulis non patietur, nec permittet fieri damnum, aut præjudicium, vel offensam Regnis, Dominiis, & Subditis ipsius Caroli Imperatoris, ejusve in dicto Regno successorum per mare, seu per terram, nec auxilium, seu favorem præstare iis damnum inferenti, seu inferre volenti, sed potius omni conatu id advertere curabunt. Et si quisquam ex subditis dicti Regni Siciliæ reus criminis capitalis, seu de tali crimine inculpatus se absentaverit, & ad hujusmodi insulas, & loca infeudata aufugerit, dum pro parte Vice-Regis dicti Regni pro tempore existentis requisiti forent, deberent, & tenerentur taliter aufugientes expellere, ac penitus eiicere, exceptis tamen illis, qui aut læsæ Majestatis, aut hæresis rei dicerentur, quos non eiicere, sed ad omnem ipsius Vice-Regis requisitionem capere, atque captivos eidem Vice Regi remittere tenerentur.

Juspatronatus Ecclesiæ Meliten. qua lege Carolo reservatum.

§.4. Quodque juspatronatus Ecclesiæ Melitensis remaneat, prout est, dispositioni, & præsentationi ipsius Caroli Imperatoris, & eorum in Regno Siciliæ Successorum; Ita tamen quod post obitum dilecti filii Balthassaris Malikiuk ipsius Caroli Imperatoris, Vice-Cancellarii ad eandem Ecclesiam novissime præsentati, seu in quemcumque alium vacationis casu deinceps sequuturum, Magister & Conventus prædicti haberent nominare pro Vice-Rege dicti Regni Siciliæ tres personas ejusdem Hospitalis, quarum una saltem sit, & esse deberet ex subditis Caroli Imperatoris, seu suorum in dicto Siciliæ ulterioris Regno Successorum prædictorum idoneos, & sufficientes ad ipsam Pontificalem dignitatem exercendam, ex quibus tribus sic nominandis Carolus Imperator, seu ejus in dicto Regno Successores præsentaret, & præsentare deberet ad dictam Ecclesiam eum, quem idoniorem judicaret.

Episcopo Magna Crux concedenda.

§.5. Cui quidem promoto tenerentur Magister, & Conventus prædicti magnam Crucem concedere, ac eum ad consilium dicti Ordinis cum Prioribus, & Bajulivis admittere.

Nonnulla statutá edita, & confirmata in eodem Capitulo favore Nationis Italicæ.

§.6. Et insuper cum Admiratus ipsius Religionis, ex lingua, & natione Italica esse debeat, congruum censuerunt, ut is, qui ejus vices geret, dum absentiæ, seu impedimenti locus occurrerit, si æque idoneus reperiretur, ejusdem linguæ, ac nationis existat: Stabilieruntque, quod haberetur deinceps ratio, ut data paritate idoneitatis potius ad id munus eligi deberet, qui ejusdem nationis, & linguæ idoneus judicaretur, aut alias talis sit, qui officium suum exerceret, nullique suspectus censeretur; Quæ quidem tria superius descripta statuta, & stabilimenta ad omnia, & singula in eisdem, ac etiam in dictis literis Caroli Imperatoris prædicti contenta, prædicti Magister, Bajulivi, Priores, Præceptores, & Fratres ad id legitime, & more solito consilium completum in vim Capituli congregati, ex eorum mera, pura, & libera voluntate communi suffragio nemine discrepante pro vetusto, & consueto eorum more, & consuetudine manibus super Crucem habitus impositis solemniter promiserunt, & jurarunt pro se, & successoribus suis inviolabiliter observare, tenere, & custodire, ac ab aliis custodiri perpetuo facere, & mandare, sicut, ac prout præmissa omnia, & singula in dictis tribus Capitulis, statutis, & literis continetur, præcipientes universis, & singulis dicti Hospitalis Fratribus quacumque auctoritate, dignitate, officioque fungentibus præsentibus, & futuris in virtute sanctæ obedientiæ, ne contra decretum constitutionum, approbationum, & sanctionum hujusmodi aliquatenus facere, vel venire præsumerent, sed eas inviolabiliter observare studerent, prout in Caroli Imperatoris, ac Magistri, & Conventus literis hujusmodi dicitur plenius contineri.

Clemens Caroli literas, acceptationē M. Magistri, statutaque Capituli confirmat.

§.7. Cum autem sicut Nos, qui in minoribus constituti religionem ipsam professi fuimus, & illius protectionem ad Cardinalatus honorem electi suscepimus, plene novimus, juxta formam, & tenorem statutorum, & stabilimentorum dicti Hospitalis, similia statuta, & stabilimenta perpetua aliter quam in supremo, & completo ejusdem Religionis Generali Capitulo fieri nequeant; Nos qui eandem Religionem specialis dilectionis affectu ex visceribus charitatis prosequimur, & prosequuturi sumus, attendentes, Capitulum Generale tunc celebrari non potuisse, & ne propterea per ipsos Magistrum, & Conventum, ut præfertur, statuta, & stabilita, ullo unquam tempore infringi possint, sed ut veram obtineant roboris firmitatem, providere, ac eorumdem Magistri, & Conventus commoditati super his salubriter consulere volentes, ipsosque Magistrum, & Conventum, ac eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & aliis pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum harum dumtaxat consequendum, absolventes, & absolutos fore censentes; Necnon singularum literarum prædictarum universos tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro sufficienter expressis habentes, motu proprio, non ad ipsorum Magistri, & Conventus, vel

vel aliorum super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine per Magistrum, & Conventum præfatos, ut præfertur, statuta, stabilita, & ordinata, ac desuper confectas literas hujusmodi, necnon omnia, & singula in eis contenta, ac inde sequuta quæcumque auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, illisque perpetuæ firmitatis robur adiicimus, necnon celebrationis Capituli Generalis, omnesque, & singulos alios Juris, & facti, ac solemnitatum forsan omissarum defectus, si qui forsan intervenerint, in eisdem supplemus: Necnon ea vim validi contractus inter Carolum Imperatorem, ac Magistrum, & Conventum præfatos, statutique perpetui obtinere, & inviolabiliter per modernum, & pro tempore existentem Magistrum, & Conventum, ac Bajulivos, Priores, Præceptores, & Fratres Hospitalis hujusmodi observari, & sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari debere, ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decrevimus.

Dati Exequutores harum literarum.

§.8. Quocirca Venerabilibus Judicibus nostris Messanensi, Panormitano Archiepiscopis, & Vigorniensi Episcopo per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut eorum unus per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte pro tempore existentis Magistri, & Conventus, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos, quos ipsæ præsentes concernunt, illis pacifice gaudere; Non permittentes eos desuper contra præsentium tenore quomodolibet molestari, contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorũ.

§.9. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Hospitalis, juramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis stabilimentis, statutis, usibus, & naturis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, eidem Hospitali, & Magistro pro tempore existenti, & Conventui præfatis per quoscumque Romanos Pontifices, etiam Prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam, etiam ad instantiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, ac etiam motu, & scientia similibus, etiam consistorialiter sub quibuscumque tenoribus, & formis, tam sub plumbo, quam in forma Brevis, etiam per modum statuti perpetui, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, clausulis, irritantibusque, & aliis etiam vim contractus inducentibus decretis, ac etiam quibusvis justissimis causis, etiam iteratis vicibus concessis, & approbatis, & innovatis; quibus etiam, quod illis nullatenus, aut etiam pretextu clausulæ implicitæ derogationis latissime extendendæ, aliasque in supplicationibus desuper signatis expressa fuerit, ac modo, & forma in eis expressis derogari possit, & si derogaretur, derogationes ipsæ, & inde secuta quæcumque nullius sint roboris, vel momenti, nec censeatur, nisi derogatio ipsa eisdem Magistro, & Conventui per trinas literas Apostolicas in forma Brevis cum certi temporis intervallo intimata fuerit: quibus omnibus etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, individua, & expressa mentio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, ac forma in illis tradita, observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, ac si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§.10. Ceterum quia difficile foret præsentes literas ad quæque singula loca, in quibus expediens foret, deferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod transumptis dictarum literarum manu Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. die 1. Maii 1730. An. VII.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1530. Kal. Maii Pontificatus nostri Anno VII.

XXXVII.

Filii Presbyterorum, ex fornicatione nati, Beneficia Ecclesiastica per eorum patres obtenta, minime obtinere possint.

Ampliorem dispositionem in hoc habes in Concil. Trident. Sess. 25. cap. 5.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus prohibitionis

AD Canonum conditorem non est dubium pertinere, cum statuta a se, vel Prædecessoribus suis, ad animarum Christifidelium salutem edita, propter eorum abusum, qui successu temporum malitia hominum succrescente magis in dies dignoscitur obesse, quam prodesse animadvertit, ne ulte-

ne ulterius obesse valeat, providere. Sane postquam fel. rec. Alexander Papa III. Prædecessor noster filios præsertim Sacerdotum in Ecclesiis paternis succedere prohibuerat, easque nihilominus, media intercedente persona filios ipsos habere disposuerat, cum passim Sacerdotes, ut Ecclesiis suis eorum filii potirentur, satagentes, in Alexandri Prædecessoris hujusmodi dispositione confisi Ecclesias suas, quas ad eorum pervenire filios constituebant, in favorem personarum, quæ Ecclesias ipsas, etiam illarum possessione non habita, in ipsorum resignantium filios, ex fornicatione genitos, illico mox resignare. Ipsique filii Ecclesias ipsas, dispensatione super defectu natalium, quem ex dictis Sacerdotibus resignantibus geniti, patiebantur, etiam patris nomine expresso, obtenta consequi hactenus consueverint, profecto perniciosum semper, & abhominabile, ac in gravem divinæ Majestatis offensam tendere, videlicet, quod ipsi Presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, non sine turpitudine, ob inordinatum spuriorum filiorum amorem detegere non erubescerent.

Prohibitio, de qua in rub.

§.1. Judicavimus propterea, quod ubi tempus, quod omnia palam facit, & præsentium ratio, quid in futurum cavendum sit, admonet, merito admonemus, & ad tollendum hujusmodi abusum necessarium, arbitrati sumus ejusdem Alexandri Prædecessoris canonem corrigere potius, quam talia cum tanto hominum scandalo tolerare. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorum consilio, & unanimi consensu, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod de cetero filii Presbyterorum ex fornicatione nati Ecclesias Cathedrales, etiam Metropolitanas, ac Monasteria, quibus eorum patres præfuerunt, seu illa, & illas dignitates, etiam majores, & principales, personatus, administrationes, & officia, etiam curata, & electiva, & alia quæcumque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, quæ Presbyteri, & Clerici, ac Religiosi eorum patres in titulum, vel commendam, aut administrationem, ad tempus, seu in perpetuum aliquando obtinuerunt, nullo umquam tempore quoquomodo obtinere possint, nec cum eis super hoc dispensare intendimus. Et si quas dispensationes per Nos concedi contigerit, tamquam per præoccupationem, & contra mentem nostram concessas, eis nullatenus suffragari, talesque dispensationes nostris volumus exultare temporibus, & quod Nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus.

Derogatio contrariorum

§.2. Non obstantibus præfati Alexandri Prædecessoris, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§.3. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo, tertio nonas Junii Pontificatus nostri Anno VII.

XXXVIII.

Approbatio gratiarum, & privilegiorum Ordinis Fratrum, ac Monialium B. Mariæ de Monte Carmelo, & concessio quorumcumque aliorum indultorum, omnibus aliis Ordinibus concessorum, & concedendorum. Et indulgentiarum elargitio pro Confratribus utriusque sexus Confraternitatum institutarum in loco dicti Ordinis.

*De hoc Ordine plene dixi supra ad Constitutionem LXXVIII. Honorii III. Tom.III. Par.I. fol.*242. Ut vivendi *ibi videas*.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex clementi Sedis Apostolicæ provisione, necnon personarum Deo devotarum sub Religionis jugo, & regulari castimonia, Domino Militantium, pia devotione provenire dignoscitur, ut Romanus Pontifex quandoque per Predecessores suos Romanos Pontifices, pro personarum earumdem, ac illorum locorum felici successu, & quiete, ac Christifidelium piis operibus vacantium animarum salute concessa approbet, & innovet, ac innovata communiat, & alia de novo concedat, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Exponitur Papæ, quod Ioan. XXII. & Alex.V. Indulgentias concesserunt intrantibus Cōfraternitates, institutas in locis Ordinis.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum Nicolai Audet Generalis, ac Provincialium, & Priorum Domorum Ordinis Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo, necnon Confratrum utriusque sexus Confraternitatum in Ecclesiis Domorum ejusdem Ordinis institutarum nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias fel. rec. Joannes XXII., & Alexander V. Romani Pontifices Prædecessores nostri, universis, & singulis Christifidelibus, qui Confraternitatem de Monte Carmelo ingredi, seu Confratrum Confraternitatum hujusmodi numero adscribi, ipsiusque Ordinis statuta observare, ac habitum dicti Ordinis deferre, seque Fratres, & Sorores dicti Ordinis appellare, ita quod si mulier virgo castitatem, vidua vero continentiam, conjugata tamen matrimonii jura prout Sancta Ecclesia præcipit, tempore earum ingressus inviolabiliter servare velle promitterent, & observarent, tertiam partem suorum peccatorum in Domino relaxarunt, ac ipsa Gloriosissima Dei Genitrix semper Virgo Maria, ipsorum Confratrum, seu Religiosorum, ac Sororum animas post eorum transitum, suis intercessionibus continuis piis suffragiis, & speciali protectione adjuvabit. Quodque Confratres ipsi gratiarum earumdem Prædecessorum participes fieri volen-

volentes, Horas Canonicas, juxta formam ab Alberto Patriarcha dicto Ordini concessam, & ordinatam recitare. Ignari vero literarum, diebus, qui Sancta Ecclesia jejunare præcipit, jejunare, necnon quarta Feria, & Sabbato toto tempore vitę eorum, prę- terquam die, qua aliqua ex Feriis prædictis Nativitatem Domini Nostri Jesu Christi occurrere contigerit, a carnibus abstinere deberent.

Quodque alii etiam Pontifices Fratribus & Sororibus dicti Ordinis plura privilegia dederunt.

§.2. Ac etiam nonnulli alii Rom. Pont. etiam Prædecessores nostri, quam plura, & diversa privilegia, immunitates, exemptiones, præsertim quartam funeralium Presbyteris sæcularibus non solvendi, ac indulta, indulgentias, & peccatorum remissiones, ac gratias dicto Ordini, illiusque Fratribus, Monialibus, Sororibus, & utriusque sexus personis, ac Monasteriis Monialium, & domibus, Sororum, eorumque Ecclesiis, & locis quibuscumque etiam per modum extensionis, seu communicationis, ac alia concesserunt, prout in diversis eorumdem Prædecessorum literis desuper confectis dicitur plenius contineri.

Supplicavit Ordo pro cōfirmatione dictorum privilegiorum.

§.3. Quare pro parte Generalis, Provincialium, Priorum, utriusque sexus Confratrum prædictorum, asserentium refrigescente in dies fidelium devotione, domus Fratrum, & Sororum, & Monasteria hujusmodi non modica reparatione indigere, & propterea fideles ipsos ad temporalia bona pro hujusmodi reparatione concedenda, spiritualibus donis, gratiis invitare oportere, ac ad id inducere necesse fore, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut privilegia, indulta, immunitates, exemptiones, & gratias, ac alia prædicta approbare, & innovare, & inviolabiliter observari mandare, illaque pro potiori cautela denuo concedere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pōtifex illa innovat, & observari mandat.

§.4. Nos igitur dicti Ordinis, quem præ ceteris in visceribus gerimus caritatis, prosperum, & tranquillum statum, ac animarum salutem paterno zelantes affectu, hujusmodi supplicationibus inclinati, Joannis, & Alexandri, ac aliorum Prædecessorum literas, ac per eosdem Prædecessores, omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, etiam non solvendi quartam funeralium Presbyteris sæcularibus (quoad Fratres domorum in possessione quartam ipsam non solvendi existentes dumtaxat) ac indulta, indulgentias, citra plenarias, peccatorum remissiones, & gratias, Ordini, & illius Fratribus, Monialibus, Sororibus, & utriusque sexus Confratribus, & personis, domibus, Monasteriis, Ecclesiis, & locis quibuscumque etiam per modum extensionis, seu Communicationis, & alias quomodolibet, etiam per Nos, & Sedem Apostolicam concessa, quorum omnium tenores præsentes, pro sufficienter expressis, & insertis haberi volumus, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere.

Privilegiaque cujuscumque alterius Ordinis ei tribuit.

§.5. Ipsosque Fratres, Moniales, Sorores, Personas Monasteria, domos, & Ecclesias, & alia loca hujusmodi, omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, indultis, indulgentiis (citra tamen plenarias) peccatorum remissionibus, & gratiis quibusvis Congregationibus dicti, & aliorum Ordinum, etiam Mendicantium, Fratribus, & personis, ac Confraternitatibus suæ professioni non contrariis, aliisque Ordinibus quibuscumque etiam non Mendicantium quomodolibet concessis, & concedendis in genere, uti, frui, & gaudere posse, atque debere in omnibus, & per omnia, perinde ac si eis concessa fuissent decernimus.

Et de novo concedit.

§.6. Necnon potiori pro cautela ea omnia etiam de novo concedimus.

Fratres eximit a jurisdictione Inquisitorum.

§.7. Ipsiusque Ordinis Fratres ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis penitus eximimus, & sub nostra, ac dictæ Sedis protectione suscipimus, ac eisdem Inquisitoribus sub excommunicationis latæ sententiæ, & officiorum suorum privationis pœnis districte inhibemus ne de dictis Fratribus etiam ratione criminis hæresis quoquo modo se intromittere præsumant. Decernentes irritum, & inane, quicquid per eos scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Cōfratribus autem dat facultatem eligendi Confessores, qui eos absolvant, &c

§.8. Omnibusque, & singulis utriusque sexus Confratribus, & cuilibet eorum, aliquem Presbyterum idoneum sæcularem, vel cujusvis Ordinis etiam Mendicantium, & de Observantia regularem, in suum possint eligere Confessorem, qui vita eis comite, eos & eorum quemlibet a quibusvis etiam majoris excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a Jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa pro tempore latis, & quibusvis etiam pro tempore irretiti fuerint, etiam si illorum absolutio Sedi prædictæ specialiter, vel generaliter (præterquam per literas in Cœna Domini legi solitas) reservata foret, ac quorumcumque votorum, & juramentorum, necnon Ecclesiæ præceptorum transgressionibus, perjurorum, simoniæ, & homicidii mentalis, vel causalis reatibus, manuum violentarum in quasvis personas Ecclesiasticas, non tamen Episcopos, vel eorum Superiores de præterito injectionibus, jejuniorum, horarum canonicarum, divinorum officiorum, ac pœnitentiarum injunctarum, in toto, vel in parte omissionibus, omnibusque aliis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam talibus, propter quæ Sedes prædicta merito consulenda foret, in casibus dictæ Sedi qualitercumque reservatis (exceptis contentis in dictis literis Cœnæ Domini) semel in vita, & in mortis articulo, de aliis vero dictæ Sedi non reservatis casibus toties, quoties opportunum fuerit eorum confessionibus diligenter auditis absolvere, illisque pro commissis pœnitentiam salutarem injungere. Vota vero visitationis quæcumque ultramarina (Liminum beatorum Petri, & Pauli Aposto-

Apostolorum de Urbe, ac Sancti Jacobi in Compostella, necnon religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare, & juramenta quæcumque sine tertii præjudicio relaxare, ac omnium eorum peccatorum semel in vita, & in mortis articulo, ut præfertur, etiam si tunc non subsequatur plenariam remissionem, & absolutionem, auctoritate Apostolica impendere possit.

Utendique altari portatili, in quo celebretur etiam tempore interdicti. Circa observantiam interdicti: *Attende Conc. Trid. sess. 25. cap. 12.*

§. 9. Liceatque omnibus, & singulis utriusque sexus Confratribus prædictis, & cuilibet eorum, habere altare portatile cum debitis reverentia, & honore, super quo, in locis ad hoc congruentibus, & honestis, etiam non sacris, & quavis etiam Apostolica auctoritate interdictis, seu tempore cessationis a divinis, dummodo causam non dederint hujusmodi interdicto, seu cessationi, & per eos non stet quominus pareatur Apostolico interdicto, etiam antequam illucescat dies, circa tamen diurnam lucem, seu circa meridiem, cum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, in eorum præsentia clausis januis, excommunicatis, & interdictis exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce Missas, & alia divina officia per Sacerdotes Sæculares, vel Regulares hujusmodi celebrare, ac quocumque tempore Eucharistiam, & alia Sacramenta Ecclesiastica a quocumque maluerint Presbytero idoneo, & ubicumque sine Rectoris Parochialis Ecclesiæ præjudicio, recipere, & administrare libere, & licite valeant. Et si contingat eos, vel eorum aliquem tempore interdicti hujusmodi ab humanis decedere, corpora eorum Ecclesiasticæ cum aliqua honesta tamen funerali pompa tradi possint sepulturæ.

Stationes etiam Ecclesiarum Urbis.

§. 10. Quodque singulis quadragesimalibus, & aliis cujuslibet anni temporibus, & diebus Stationum Basilicarum, & Ecclesiarum Almæ Urbis Romæ, extra illius muros, unam, vel duas Ecclesias, aut unum, duo, vel plura altaria in partibus illis, ubi eos, seu eorum aliquem residere, seu quo declinare contigerit, quas, vel quæ ipsi, vel quilibet eorum duxerint eligendas, vel eligenda, devote visitando, tot, & singulas, ac similes indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quæ consequerentur, si singulis diebus easdem singulas dictæ Urbis, & extra Ecclesias pro stationibus hujusmodi deputatas personaliter visitarent.

Indulgentias concedit omnibus eleemosynas dantibus pro reparatione Monasteriorũ &c

§. 11. Insuper etiam omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui pro monasteriorum, & domorum reparatione, ac Fratrum hujusmodi sustentatione manus porrexerint adjutrices, supradictas indulgentias consequi possint, & consequantur. Omnibus vero, & singulis aliis Christifidelibus utriusque sexus, qui dictum Ordinem, illiusque domos, & monasteria Fratres, Sorores, Moniales hujusmodi suis eleemosynis, subsidiis pro tempore juverint, & manutenuerint, ut ipsi, & quilibet eorum omnium precum, suffragiorum, eleemosynarum, jejuniorum, & orationum, missarum, horarum canonicarum, disciplinarum, peregrinationum, & ceterorum spiritualium bonorum, quæ pro tempore in universali sacrosancta Ecclesia militante fiunt in perpetuum participes fiant, & omnibus ejus meritis gaudeant, ac omnibus aliis, qui gratiis eorumdem Confratrum gaudere voluerint, aliquam eleemosynam, sive caritatem, prout eis, ac Præsidentibus Confraternitatum hujusmodi visum fuerit, dando, & largiendo, gratiarum hujusmodi participes fiant, indulgemus.

Cõtrariis derogat.

§. 12. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate roboratis, necnon privilegiis, & indultis, & literis Apostolicis per quoscumque Rom. Pont. Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet, etiam pluries concessis, & confirmatis, & innovatis, quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut exquisita forma servanda forent, & in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, illorumque omnium, necnon quarumcumque etiam in forma brevis literarum occasione præmissorum quomodolibet confectarum, & quorumcumque in eis contentorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos, & formas ad id servantes pro individuo servatis habentes hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permansuris, harum serie specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis, quæ præfati Prædecessores in eorum literis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Exemplis credi jubet.

§. 3. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicujus publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides, in judicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum, &c.

Si quis &c.

D. P. An. VII. 12. Augusti.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimo, Pridie Idus Augusti, Pontificatus nostri Anno VII.

Appro-

XXXIX.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Approbatio statutorum, & ordinationum pro bono Regimine Collegii Artium, & Medicinæ Magistrorum Almæ Urbis, cum præfinitione facultatum Protomedici circa Aromatariorum examen, & Medicinalium admissionem.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

IN supernæ dignitatis culmine, meritis licet imparibus disponente Domino constituti, ad ea, per quæ cunctorum fidelium præsertim Nobis immediate subjectorum profectui, ac non solum animarum, sed etiam corporum saluti valeat salubriter provideri, libenter intendimus, ac iis, quæ propterea provide statuta, & ordinata comperimus, ut illibata persistant, cum a Nobis petitur, Apostolici muniminis præsidium propensius impartimur.

Statutum a Collegio Medicorum ne quis curam aliquam suscipiat corporis humani, nisi prius sit rite probatus ab eodem Collegio sub pœna 25. Duc.

§. 1. Dudum siquidem postqam fel. rec. Sixto Papæ IV. Prædecessori nostro, pro parte tunc Priorum, & Consiliariorum Collegii Artium, & Medicinæ Magistrorum Almæ Urbis nostræ exposito, quod ad obviandum erroribus, qui in arte prædicta committebantur a plerisque, qui sibi nomen Medici usurpabant, & periculis, quæ sequi poterant, & sequebantur sæpissime mortis, præsertim corporum humanorum, olim fuerat in dicto Collegio proinde ordinatum, quod curam masculus, aut fæmina Christianus, aut Judæus, nisi Magister, vel Licentiatus in Medicina foret, vel saltem a Priore dicti Collegii Generali Protomedico, & ejus Consiliariis examinatus, & pro perito in arte prædicta approbatus existeret, auderet humano corpori mederi in Phisica, & Chirurgia in terris, & dominiis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & qui contra hujusmodi Statutum, & Constitutionem faceret, plecteretur, pro qualibet vice, in ducatis vigintiquinque, quorum una accusanti etiam secreto, alia officiali, qui executionem faceret, reliqua tertia partes Collegio prædicto applicarentur.

Confirmatur a Sixto IV.

§. 2. Dictus Prædecessor, tunc Prioris, Consiliariorum, & Collegii eorumdem supplicationibus inclinatus ordinationem hujusmodi, per quasdam observari mandaverat.

Statuit idem Pontifex, ut Aromatarii quoque prius probarentur examine a Protomedico Urbis.

§. 3. Per eumdem Prædecessorem accepto, quod ad obviandum periculis non satis erat examinare Medicos, nisi etiam Aromatarii, qui eis etiam necessaria ministrabant, examinarentur, & eorum simplicia, compositaque medicinalia considerarentur. Idem Prædecessor, Motu proprio, per alias suas literas statuit, quod nullus Aromatarius, aut quispiam alius ex tunc de cetero, tam in Urbe, quam aliis Civitatibus, terris, & locis sibi, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subjectis sirupos, & medicinas, electuaria, & alia medicinalia simplicia, vel composita, humanis corporibus exhibenda parare, vel tenere præsumeret, nisi per eumdem Priorem, & Protomedicum, vel alium cui ipse Protomedicus in hoc vices suas duceret committendas, examinatus diligenter idoneus repertus foret, & approbatus, ac suis simplicibus, & compositis exhibendis ab eodem Protomedico desuper licentiam habuisset. Qui vero absque licentia hujusmodi Aromatariæ medicinalis exercitio se ingerere, aut simplicia, vel composita per eumdem Protomedicum non approbata tenere, vel in medicinarum compositionibus immiscere præsumeret, toties, quoties id faceret, similem pœnam viginti quinque ducatorum, ut præfertur, applicandorum eo ipso incurreret, statuit, & perpetuo observari mandavit, prout in eisdem literis plenius continetur.

Deinde conditæ leges nonnullæ a dicto Concilio super facultatibus Protomedici &c.

§. 4. Cum autem sicut exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum modernorum Prioris, & Conciliariorum petitio continebat ipsi moderni Prior, & Consiliarii pro salubriori artis hujusmodi exercitio, matura desuper inter eos deliberatione habita nonnulla statuta, & ordinationes inter cetera modum eligendi Priorem Protomedicum, Consiliarios, & Syndicos, ac numerum magistrorum ipsius Collegii, nec non potestatem Collegii Prioris, & Protomedici etiam inter Magistros, & quoad Aromatarios, Cancellarii, Notarii, & Mandatarii ejusdem Collegii officia, necnon modum ad Magisterii gradum promovendi, & Magistros approbandi, ac insignia dandi, & juramenta per Protomedicum, Consiliarios, & Graduandos præstanda, necnon votum DoctorumCollegii hujusmodi dandi, & emolumenta percipiendi, necnon malos Aromatarios castigandi, ac quibus humana corpora curare liceret, & alias debitum exercitium artis hujusmodi concernentia, & disponentia, & alias salubria & honesta fecerunt, & ediderunt, prout in eisdem statutis, quæ in Camera Apostolica inspici, & diligenter examinari, ac quorum tenores de verbo ad verbum inseri fecimus plenius continetur.

Ea confirmari petitum a Clemente.

§. 5. Quare pro parte eorumdem modernorum Prioris, & Consiliariorum Nobis fuit humiliter supplicatum, ut statutis hujusmodi pro illorum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adiicere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Præstat Clemens.

§. 6. Nos igitur qui cunctorum præsertim Nobis subditorum animarum salutem sinceris desideramus affectibus, modernos Priorem, etiam Consiliarios prædictos, & eorum singulos, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a Jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, tam per Sixtum Prædecessorem, quam modernos, Priorem, Consiliarios prædictos, ut præfertur, edita statuta, & ordinationes prædi-

prædicta auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adiicimus, & ea in omnibus, & per omnia firmiter observare debere decernimus, omnesque, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint, in eisdem supplemus.

Dati Exequutores harum Literarum.

§.7. Et nihilominus præmissa omnia, prout per Sixtum Prædecessorem, ac modernos Priorem, & Consiliarios prædictos statuta, & ordinata fuerunt auctoritate, & tenore prædictis, perpetuo statuimus, & ordinamus, decernentes irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca dilectis filiis Præsidentibus, & Clericis dictæ Cameræ, nunc, & pro tempore existentibus per Apostolica scripta mandamus, quatenus præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte ipsorum modernorum, & pro tempore existentium Priorum, & Consiliariorum Collegii hujusmodi desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contraria tolluntur.

§.8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Urbis juramento, confirmatione Apostolica, aut quavis firmitate, alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Clausulæ.

Nulli ergo &c.

Dat. die 7. Septem. 1530 An. VIII.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo, sexto Idus Septembris Pontificatus nostri Anno VIII.

XL.

Facultas Militum, & Fratrum Militiæ Sancti Jacobi de Spatha, testandi, ac de eorum bonis disponendi.

De hac Militia, & ejus privilegiis notavi sup. ad Const. IV. Adriani VI. fol. 9. Dum intra.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

EX Apostolicæ benignitatis officio, cunctorum fidelium præsertim sub Religionis habitu Militantium, circa dispositionem bonorum, quæ viventes possident, honestis desideriis quantum cum Domino possumus libenter annuimus.

Præceptores, & Fratres Militiæ S. Jacobi de Spatha de eorum bonis certo modo disponere possunt.

§.1. Sane carissimus in Christo filius Carolus Romanorum Imperator semper Augustus, qui etiam Castellæ, & Legionis, ac Aragoniæ Rex, & Militiæ Sancti Jacobi de Spatha sub Regula S. Augustini Canonicorum Regularium perpetuus Administrator, in spiritualibus, & temporalibus per Sedem Apostolicam deputatus existit, suo ac dictorum filiorum de Veles Conchensis Diœcesis, & S. Marci Legionis Prioratuum, Priorum, necnon Fratrum ejusdem Militiæ nomine, Nobis nuper exposuit, quod licet illius statuta, & stabilimenta dictæ Militiæ, ac illa concessa privilegia, & indulta Apostolica, Præceptores, & Fratres Milites ejusdem Militiæ, de bonis sibi a Deo collatis, ac propria cujuslibet ipsorum industria, tam ex Præceptoriis, quam ex Parochialibus Ecclesiis, Cappellaniis, & aliis beneficiis ipsius Militiæ acquisitis, certis modo, & forma in illis expressis, de licentia Magistri ejusdem Militiæ suæ suorum Superiorum, testari, & de illis disponere possint.

Fratres non Conventuales Clerici dubitantes id eis non licere, a Carolo V. Imperatore dictæ Militiæ Administratore licentiam obtinuerunt eadem auctoritatem de eorum bonis disponendi a Sede Apostolica impetrandi.

§.2. Tamen cum Fratres Clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes dictæ Militiæ, forsan in ipsis statutis, & stabilimentis, ac privilegiis, & indultis expresse non nominentur, ipsi Fratres Clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, dubitantes se eisdem statutis, & stabilimentis, ac privilegiis, & indultis gaudere posse, in Capitulo generali præfatæ Militiæ in Oppido Vallisoleti Palentinæ Diœcesis novissime celebrato, eidem Carolo Imperatori, & Administratori tunc in Imperatorem electo humiliter supplicarunt, ut liceret a Sede Apostolica licentiam, & facultatem de bonis sibi a Deo collatis, & sua industria acquisitis testandi impetrari, & præfatus Carolus Imperator Administrator habita desuper cum Prioribus dictæ Militiæ, & aliis ejusdem Consiliariis matura deliberatione, eisdem Fratribus Clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, sub conditionibus ac modo, & forma infrascriptis a dicta Sede Apostolica facultatem testandi hujusmodi petendi, & obtinendi, facultatem concessit.

Ideo d. Carolus pro eis d. auctoritatem ab isto Pontifice petiit.

§.3. Quare dictus Carolus Imperator suo, ac Priorum, & Fratrum Militiæ hujusmodi nominibus prædictorum Nobis humiliter supplicavit, ut eisdem Fratribus Clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, de bonis suis, ut præfertur, testandi licentiam concedere, ac alias in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modo Pontifex auctoritatem concedit Prioribus Prioratuum de Veles, & S. Marci, dandi licentiam prædictis Clericis, testandi & disponendi de bonis suis, juxta formam hic præscriptam.

§.4. Nos igitur Priores, & Fratres Clericos non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes præfatos, ac eorum singulos quibusvis excommunicationis, &c. hujusmodi supplicationibus inclinati, de Veles, & Sancti Marci Prioratuum prædictorum Prioribus nunc, & pro tempore existentibus, & cuilibet eorum, ut de consilio alicujus ex antianis Monasterii in quo dicti Fratres Clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes professionem emiserint, eisdem Fratribus Clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, licentiam, & facultatem, de quibuscumque bonis per eos tam ratione Prioratuum, aliorumque bene-

ficio-

rum quorumcumque, pariterque sæcularium, aut aliorum quam dictæ Militiæ Ordinum, quam alias undecumque sua industria licite acquisitis testandi, & de illis disponendi, sic tamen quod quilibet ex eisdem Fratribus non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, universorum bonorum, jurium, actionum, & pertinentiarum suorum singulis annis alteri de Veles, & Sancti Marci Prioribus pro tempore existentibus inventarium dare teneantur. Necnon quod licentia hujusmodi testandi per eosdem Priores concedenda, per triennium, & non ultra duret; quo elapso ipsi Fratres Clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes licentiam hujusmodi de novo repetere singulis trienniis teneantur. Et si ex negligentia, seu malitia Fratres ipsi Clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, inventarium bonorum suorum, ut præfertur, dictis Prioribus dare neglexerint, aut recusaverint, licentia hujusmodi per eos obtenta, ac inde sequuta nullius sint roboris, vel momenti, neque in aliquo suffragentur; quodque dictis Fratribus Clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus obtenta licentia hujusmodi in omnibus, & per omnia succedere debeat, prout hactenus succedere consuevit. Et quod ipsi Fratres Clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, (licentia hujusmodi per eos obtenta) in suis testamentis, codicillis, seu ultimis voluntatibus a quibusvis dispositionibus per eos de bonis suis pro tempore factis, & conditis, ac faciendis, & condendis, quintam partem omnium, & singulorum bonorum, jurium, & actionum suarum (deductis debitis, & oneribus Conventui Monasterii, in quo professionem fecerint) reliquas vero partes bonorum hujusmodi quibusvis personis sibi gratis, & acceptis, non tamen filiis, seu nepotibus ex damnato coitu procreatis, neque adulteris, sive inhonestis, aut quarum conservatio a jure sit eis prohibita, mulieribus relinquere possint, & valeant, concedendi, & elargiendi plenam, & liberam auctoritatem Apostolico tenore præsentium cum ad hoc præfati Caroli Imperatoris, & Administratoris expressus accedat assensus, auctoritatem, & facultatem concedimus.

Limitatio dictæ facultatis

§.5. Decernentes, præfatos Priores, Fratribus pro Conventualibus, tam de Veles, & Sancti Marci hujusmodi, quam Sancti Jacobi de Spatha Hispalensis, & B. Mariæ de Tudia, ac de Villar de Donas, & Sancti Monii de Vega, ac aliorum Conventuum dictæ Militiæ, sive præsentibus, & residentibus, sive absentibus, licentiam hujusmodi concedere nullo modo posse, & sic per quoscumque Judices &c.

Derogatio contrariorum

§.6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Militiæ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, stabilimentis, usibus, & naturis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimoprimo, decimo octavo Kalend. Januarii, Pontificatus nostri Anno IX. — Dat.P. A.IX. die 15. Dec.

XLI.

Annatæ de Beneficiis, vel Pensionibus Ecclesiasticis annuum valorem 24. ducatorum non excedentibus, non debentur Reverendæ Cameræ Apostolicæ.

CLEMENS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Motu proprio, &c.

Causa hujus Constitutionis.

CUM sicut Nobis innotuit licet ratione fructuum Beneficiorum Ecclesiasticorum valorem annuum vigintiquatuor ducatorum auri de auro communi æstimatione non excedentium annatæ Cameræ Apostolicæ non debeantur, nec solvi, aut exigi consueverint, & minus ratione pensionum quantitatem vigintiquatuor ducatorum auri similium non excedentium, annatæ aliquæ retroactis temporibus exactæ, aut solutæ fuerunt, nihilominus a certo tempore citra, Præsidentes dictæ Cameræ, & alii Officiales Romanæ Curiæ, ad quos exactio annatarum pertinet, sub prætextu quod in provisionibus, & aliis dispositionibus beneficiorum Ecclesiasticorum, super quorum fructibus, &c. valorem vigintiquatuor ducatorum excedentibus aliquæ pensiones annuæ cujuscumque etiam minoris quantitatis vigintiquatuor ducatorum reservatæ existunt, illorum medietas deduci, ac defalcari consueverit, annatas ex pensionibus quantitatem octo ducatorum excedentibus, & vigintiquatuor non excedentibus, aut attingentibus, de facto exegerint, & exigunt.

Declaratio, de qua in rub.

§.1. Nos qui unicuique in justitia debitores sumus, super iis congruis remediis providere volentes, ac ratione pensionum, quarum quantitas vigintiquatuor ducatorum auri de Camera non excedit, nullas annatas Cameræ, aut Officialibus prædictis deberi declarantes, ex certa nostra scientia, & deliberatione statuimus quod de cetero ex quibusvis pensionibus quantitatem vigintiquatuor ducatorum hujusmodi non excedentibus, nulla annata quovis prætextu exigatur, nec per illos, quibus pensiones ipsæ resignatæ fuerint, solvatur, necque solvi debeat, sic tamen quod in pensionibus, & aliis dispositionibus beneficiorum, super quorum fructibus similes pensiones annuæ minoris quantitatis vigintiquatuor ducatorum, & quantitatem vigintiquatuor ducatorum similium non excedentes resignatæ fuerint, ex talibus pensionibus nihil deduci debeat.

Pœnæ contravenientium.

§.2. Districtius inhibentes Cameræ Præsidentibus, ac aliis Officialibus prædictis sub excommunicationis, & a perceptione emolumentorum officiorum suorum ad nostrum, & Apostolicæ Sedis beneplacitum suspen-

suspensionis in eorum singulos latæ sententiæ poenis, ne de cetero ratione hujusmodi pensionum quantitatem vigintiquatuor ducatorum non excedentium, aliquas annatas quovis prætextu exigere, seu quominus literæ resignationis illarum expediantur, impedire, vel differre quoquomodo præsumant; alioquin literas ipsas tam per Cancellariam, quam per Cameram Apostolicam, per eos ad quos literarum expeditio pertinet, absque manuum illorum appositione libere expediri posse decernimus, ac ad id eis liberam facultatem concedimus.

Clausulæ derogatoriæ. §.3. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi. §.4. Volumus autem quod præsens mandatum ad hoc quod ad plenam, & indubitatam notitiam deveniat, in Cancellaria Apostolica more solito publicetur, & in quinterno Cancellariæ ad perpetuam rei memoriam describi debeat.

Papæ subscriptio. Placet, & ita Motu proprio mandamus. I.

Publ. P. A. IX. die 10. Jan. *Lectum, & publicatum fuit suprascriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimosecundo, die vero Martis trigesima mensis Januarii Pontificatus DD. Clementis divina providentia Papæ VII. Anno IX.*

XLII.

De officio Vice-Cancellariatus Papæ, cum annexione curæ, & tit. SS. Laurentii, & Damasi de Urbe.

Hoc Officium antiquissimum est, vide Mart. V. Constit. IV. Tom. III. Par. II. fol. 428. In Apostolicæ.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ET si ad singula Romanæ Ecclesiæ officia, & administrationes pro illorum, & ejusdem Ecclesiæ, ac Romanæ Curiæ, illiusque Curialium, & Officialium felici, tranquillo, & prospero successu, ac decore, intendere ex commisso nobis Pastorali officio teneamur, ad Vice-Cancellariatus tamen officium oculum nostrum, & pro tempore existentis Romani Pontificis dexterum nostræ circumspectionis intuitum propensiori cura, & studio Nos providere debere, convenire arbitramur, ut illius regimini minister idoneus, per cujus solertiam, felicibus dante Domino proficiat incrementis, deputetur, & pro tempore deputatus Ecclesiæ titulo, & honore condigno decoretur, ipsumque officium cum decentia, & tranquillitate, ac Curialium, & Officialium eorumdem commoditate, & utilitate exerceatur, & quæ illius perturbationem quoquomodo adducere possent, de medio submoveantur.

Collatio Vicecancellariatus, de qua in rub. §.1. Sane Ecclesia S. Laurentii in Damaso de Urbe, quæ tituli Presbyteri Cardinalis existit, & cui præsidebat, ac officio Vice-Cancellariatus prædicto quod obtinebat, bonæ memoriæ Pompejus tit. SS. Laurentii, & Damasi Presbyter Cardinalis ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vice-Cancellarius dum viveret, per obitum ejusdem Pompei Cardinalis, & Vice-Cancellarii, qui extra Romanam Curiam debitum naturæ persolvit vacantibus, Nos considerantes ipsius officii dignitatem, excellentiam, & auctoritatem, & quod illud a memoria hominum citra per Vice-Cancellarium temporalem erectum, & gubernatum non extitit, sed semper Vice-Cancellarium perpetuum habuit, ac quod pro tanti officii regimine, & exercitio, & ne incommoda, quæ ex rerum a suo solito, & destinato cursu mutatione evenire solent, proveniant, decens, & plurimum commodum fore dignoscitur, ut dicta Ecclesia S. Laurentii, cum illius Palatio, seu domo, & membris in ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vice-Cancellarium pro tempore assumptum pro ejus proprio titulo, seu propria denominatione concedatur, & assignetur, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, cum maxime expediat Nobis talem in Vice-Cancellarium nostrum, & Apostolicæ Sedis assumere, de quo confidere quam maxime possimus, & nullum alium Cardinalem de quo magis confidere possimus quam dilectum filium Hippolytum S. Praxedis Diaconum Cardinalem de Medicis nuncupatum secundum carnem nepotem nostrum habeamus, ac spem in Domino geramus, quod idem Hippolytus Cardinalis, cujus personam ingenii claritate, singulari providentia, eximia probitate, aliisque multiplicum virtutum donis, ac gratiarum muneribus illarum largitor decoravit Altissimus, gratia sibi assistente divina per ejus circumspectionem, industriam, & studium fructuosum, ac innatam benignitatem, tam Ecclesiam S. Laurentii, quam officium hujusmodi summa cum providentia, & fidelitate, ac exacta diligentia salubriter regere, & fideliter gubernare studebit, de ipsorum Fratrum consilio ad honorem, & gloriam dictæ Romanæ Ecclesiæ, necnon Ecclesiæ Sancti Laurentii, & officii hujusmodi prosperum regimen, & salubrem directionem, Ecclesiam S. Laurentii cum illius Palatio, domibus, membris, jurisdictionibus, collationibus, ac aliis dispositionibus beneficiorum Ecclesiasticorum, ac juribus, & pertinentiis suis universis, necnon Vice-Cancellariatus officium hujusmodi, sive ut præmittitur, sive alias quovis modo, quem præsentibus haberi volumus pro expresso, aut ex alterius cujuscumque persona vacaret, similiter cum omnibus, & singulis ipsius officii honoribus, oneribus, privilegiis, facultatibus, prærogativis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, juribus, obventionibus, & emolumentis debitis, & consuetis, eidem Hippolyto Cardinali auctoritate Apostolica tenore præsentium

ſentium concedimus, & aſſignamus, ipſumque Hippolytum Cardinalem eidem Eccleſiæ Sancti Laurentii, in Diaconum Cardinalem præficimus, ac in dictæ Romanæ Eccleſiæ Vice-Cancellarium aſſumimus, creamus, conſtituimus, & deputamus. Sibique curam, regimen, & adminiſtrationem Eccleſiæ Sancti Laurentii in ſpiritualibus, & temporalibus, necnon officii hujuſmodi, cujus ratione ab ipſo Hippolyto Cardinali fidelitatis debitæ ſolitum recipiemus juramentum, & quod etiam per Regentem, & alios Miniſtros, prout alii præfatæ Romanæ Eccleſiæ Vice-Cancellarii, qui pro tempore fuerunt, facere conſueverunt, etiam facere, & exercere poſſe volumus, liberum exercitium plenarie committimus, ac eiſdem auctoritate, ac tenore ſtatuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus Eccleſia ipſa S. Laurentii dictæ Romanæ Eccleſiæ Epiſcopo, aut Preſbytero, ſeu Diacono Cardinali, cui officium ipſum vacans concedi contigerit, pro Eccleſiæ titulo, ſeu pro ejus denominatione eo ipſo abſque alio juris, vel hominis miniſterio dicta auctoritate conceſſa, & aſſignata, & ipſe eidem Eccleſiæ S. Laurentii præfectus ſit, & eſſe cenſeatur; ita quod liceat eidem Hippolyto, & pro tempore ad dictum Vice-Cancellariatus officium aſſumpto, per ſe, vel alium, ſeu alios Eccleſiæ Sancti Laurentii, ac Palatii, ſeu domus membrorum, juriſdictionum, jurium, & pertinentiarum prædictarum, corporalem poſſeſſionem propria auctoritate libere apprehendere, & retinere, illamque regere, & gubernare, & alia facere, & exercere quæ Presbyteri, ſeu Diaconi Cardinales, qui illi pro tempore præfuerunt, facere potuerunt, & debuerunt.

Cum omnibus privilegiis & facultatibus conſuetis. §.2. Ipſique Hippolyto Cardinali, & Vice-Cancellario, ut omnibus, & ſingulis privilegiis, prærogativis, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, conceſſionibus, & gratiis, Nobis dum in minoribus conſtituti illud obtineremus, & cuicumque alteri dictæ Romanæ Eccleſiæ Vice-Cancellario, ratione officii Vice-Cancellariatus hujuſmodi, aut noſtræ, vel illius perſonæ intuitu, & alias quomodolibet, tam in genere, quam in ſpecie conceſſis, quorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter, ac de verbo ad verbum inſertos habemus, & quicumque alius ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Vice-Cancellarius utebatur, potiebatur, & gaudebat, ac uti, potiri, & gaudere poterat, uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeat, indulgemus.

Hortatio ad fidelem officii adminiſtrationem. §.3. Quocirca eidem Hippolyto Cardinali per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus inpoſitum ſibi onus regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiæ Sancti Laurentii, ac officii Vice-Cancellariatus hujuſmodi prompta devotione ſuſcipiens, curam, regimen, & adminiſtrationem Eccleſiæ S. Laurentii, ac officium hujuſmodi juxta datam ſibi a Domino providentiam, ſic exercere ſtudeat ſolicite, fideliter, & prudenter, quod Eccleſia, & Officium prædicta gubernatori provido, & fructuoſo adminiſtratori gaudeant ſe commiſſa, & optati fructus quos ſperamus, ſuccedant, ipſeque Hippolytus Cardinalis præter æternæ retributionis præmium, noſtram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam exinde uberius conſequi mereatur.

Capitulum S. Laurentii. §.4. Necnon dilectis filiis Capitulo, & Clericis ipſius Eccleſiæ Sancti Laurentii, ut eidem Hippolyto Cardinali, & Vice-Cancellario in omnibus, & per omnia pareant, & obediant, alioquin ſententiam ſive pœnam, quam rite tulerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus auctore Domino uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari.

Officialeſque Cancellariæ ei pareant. §.5. Ac omnibus, & ſingulis ipſius Cancellariæ officialibus, & aliis, ad quos pertinet, ut ipſum Cardinalem Hippolytum ad dictum Vice-Cancellariatus officium recipiant, & admittant, eique tamquam vero dictæ Romanæ Eccleſiæ Vice-Cancellario in omnibus ad officium ipſum ſpectantibus ſimiliter pareant, & obediant, ac de juribus, obventionibus, & emolumentis conſuetis integre reſpondeant. Non obſtantibus conſtitutionibus &c.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

D.P. An.IX. die 5. Julii. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſecundo, die 5. Julii, Pontificatus noſtri Anno IX.

XLIII.

Approbatio Congregationis Fratrum Minorum S. Franciſci Strictioris Obſervantiæ nuper inſtitutæ, & ordinationes pro eorum bono regimine.

De totius autem Ordinis S. Franciſci materia, plene notavi ſup. in Conſt. LXVII. Hon. III. Solet *Tom. III. fol.* 229.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. In ſuprema Militantis Eccleſiæ ſpecula, licet immeriti, diſponente Domino conſtituti, inter multiplices Nobis ex debito Paſtoralis officii incumbentes curas, illa potiſſimum premimur, ut qui ſub voluntariæ paupertatis habitu militantes, in humilitatis ſpiritu devotum, & ſedulum Altiſſimo impendere ſatagunt ſamulatum, non ſolum ad id ſublatis impedimentis intendant, verum etiam id eo ardentius efficiant, quo majores ſibi viderint exhiberi commoditates. Et ex hoc fit, ut quæ antea ex rationabilibus cauſis a Prædeceſſoribus noſtris ordinata videbantur, ea interdum reformemus, & in melius ordinemus, prout juxta temporum, & perſonarum qualitatem, id in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Leo X. multos Fratres univit ſub de; §.1. Sane poſtquam fel. rec. Leo Papa X. Prædeceſſor noſter, ex certis tunc expreſſis cau-

nominatione Regularis Observantiæ.

causis, voluerat, & declaraverat, sub nomine Reformatorum, ac pure, & simpliciter Regulam B. Francisci Observantium, comprehendi omnes, & singulos observantes, tam de familia, quam reformatos sub Ministris, & Fratris Amadei de Colletaniis, Clarenis, de S. Evangelio, seu de Caputio, ac Discalceatos nuncupatos, aut alios similes quocumque alio nomine nuncuparentur, & Regulam B. Francisci hujusmodi pure, & simpliciter observarent, ex quibus omnibus unum corpus insimul efficiens, eosdem ad invicem perpetuo univerat, ita quod deinceps, omissa diversitate nominum prædictorum, Fratres Minores Sancti Francisci Regularis Observantiæ simul, vel disjunctive nuncuparentur, & nuncupari possent, & deberent. Omnesque, ut præfertur, unitos Generali, & Provincialibus Ministris, & Custodibus dicti Ordinis, in quorum Provinciis, & Custodiis respective morabantur, in omnibus, & per omnia, secundum Regulam eamdem subiici deberent.

Postea nonnulli strictius Regulam Sancti Francisci observare ceperunt in maximum animarum profectum.

§.2. Cum nonnulli ipsius Ordinis professores, sicut fideli relatione percepimus, Spiritu Sancto inflammati, beati Francisci pure, & plene, juxta illius literam, & declarationes bonæ mem. Nicolai III., ac Clementis V. Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum firmiter observare; Nos, qui in sinceris eorum conscientiis delectamur, quique ab ineunte ætate ad hujus Ordinis professores, & Ordinem ipsum singularem gessimus devotionis affectum, nunc autem ex communi cura Pastoralis regiminis, quam immeriti sustinemus, ad ipsos faciendos dulcius, & gratiosis favoribus attente prosequendos tanto provocamur ardentius quanto intenta mente frequentius cogitamus fructus uberes, quos ex Regulæ præfatæ arctiori Observantia ipsi Religioni, & toti universitati Ecclesiæ speramus proventuros. Attendentes etiam, quod in his, quæ animæ salutem respiciunt, ad vitandos gravantes remorsus, pars securior est tenenda. Igitur tam pia, & ferventi Fratrum prædictorum intentione commoti ad peragendum diligentius, quod ab eisdem desideratur, studia nostra duximus convertenda.

Hic ideo Pontifex loca eis commoda assignati mandat.

§.3. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, ac aliis de ipso Ordine ad plenum informatis, matura deliberatione, de eorumdem Cardinalium unanimi consilio, his nostris in perpetuum valituris statuimus, & ordinamus, ac in virtute sanctæ obedientiæ districtius præcipiendo mandamus. Quod prædictis Fratribus, dictam strictiorem Observantiam desiderantibus, per præfatos Generales, & Provinciales Ministros, ceterosque dicti Ordinis Prælatos, & quemlibet ipsorum, cui, vel quibus hæ nostræ, vel earum transumpta præsentata fuerint, assignentur loca, quantum fieri poterit, contigua, quatuor, vel quinque, juxta numerum Fratrum eorumdem. Et si in futurum plures Fratres voluerint se vitæ præcedentium conformare, & ab eis acceptati fuerint, nullus eos impedire posset. Sed Magister Provinciæ, cum Definitoribus in Provinciali Capitulo teneantur, alia loca, quantum possibile fuerit contigua prædictis, eis assignare, & prioribus addere. Quæ quidem loca Fratres prædicti expropriare possint superfluis, & pretiosis, & ea in utilia, & necessaria commutare mediante Syndico a Nicolao Tertio Prædecessore ordinato.

Minister Generalis, & alii hanc strictiorem observantiam impedire prohibentur.

§.4. Et Generalis, ac Provinciales Ministri, & eorum Commissarii, non possint impedire prædictos a dicta strictiori Observantia ipsius Regulæ, juxta prædictas declarationes Nicolai, & Clementis, nec a suo bono modo vivendi, quem inter se, pro dicta arctiori Observantia, ordinaverint. Nec etiam impediant, quin vilioribus, & repetiatis induantur. Et quin nudis pedibus ambulent. Sed, qui non poterint, portent calopodia, ut ceteris comformentur.

Forma habitus sit consimilis.

§.5. Forma autem habitus, & Caputii sit in ceteris dictæ Observantiæ Fratribus conformis.

Recipiendi quo modo, ac receptandi.

§.6. Volumus etiam, quod Fratres recipiendi, seu vestiendi per Fratres in dicta strictiori Observantia viventes, examinentur juxta Regulam, per Ministrum Provincialem, & ab ipso, cum consilio ipsorum acceptentur. Nec possint quicumque dicti Ordinis Prælati, sine præfatorum Fratrum consensu, ad loca prædicta mittere alios Fratres. Nec prædictos ab ipsis locis amovere, nisi petierint. In Provincialibus vero Capitulis removeantur per Ministros Provinciales, & Definitores a locis prædictis, illi Fratres, quos Custos, ut infra, eligendus cum consensu majoris partis Vocalium dictorum locorum, duxerit amovendos.

Custodem habeant isti Reformati in singulis Provinciis.

§.7. Insuper statuimus, quod prædicti Fratres, in dicta strictiori Observantia vivere volentes, habeant in singulis Provinciis, ubi fuerint, Custodem unum ex ipsis, quem sibi ipsi petierint, a Ministro Provinciali, vel ab eo, qui præest Capitulo, simul cum Definitoribus confirmandum, & assignandum.

Potestas ejus designatur.

§.8. Qui habeat absolutam potestatem plenarie in hoc tantum, ut Fratres prædictos visitet, moneat, corrigat, ac manuteneat in dicta strictiori Observantia Regulæ, ordinationum, & gratiarum eis a Nobis, & successoribus nostris, pro tempore existentibus Romanis Pontificibus, & Ministris Generalibus concessarum, & concedendarum in futurum, & in dicto suo bono vivendi. Nec propter hoc impediatur Minister Provincialis, quin visitare possit eosdem, & corrigere delinquentes. Qui etiam Custos ire possit ad Capitulum Generale, cum Ministro Provinciæ, ad intimandum necessitates, & opportunitates dictorum Fratrum.

Vocales in Capitulis qui.

§.9. Ordinamus etiam, quod Custos, Guardiani, & Discreti prædictorum locorum, vadant ad Capitula Provincialia, in quibus habeant vocem activam, & passivam, sicut ceteri Vocales.

In Cap. quæ peragenda.

§.10. In quibus Capitulis Custos prædictus

ctus præsentet Ministro Provinciali, & Definitoribus Fratres idoneos ad officium Guardianatus. Ex quibus tantum fiant Guardiani supradictorum locorum. Possit etiam idem Custos infra annum, cum consensu majoris partis Conventus singuli removere Guardianum ab ejus officio, & alium substituere, quem Minister Provincialis confirmet.

Custodis officium triennio expletur &c.

§.11. Custos vero a Fratribus prædictis eligi, usque ad triennium. Quo custode infra annum decedente, Guardiani dictorum locorum alium, quem sibi viderint expedire, petant a Ministro, vel ejus Commissario confirmari, & assignari, quem Minister ipse, sive ejus Commissarius benigne confirmet, & assignet. Possit quoque dictus Custos, si Fratribus eisdem expediens visum fuerit, esse Guardianus unius dictorum locorum.

Observantiã hujus Bullæ præcipit Papa

§.12. Si igitur Ministri Provinciales, vel eorum Commissarii his prædictis contravenerint, sive alicui eorum immediate Fratres prædictorum locorum subiiciantur Ministro Generali. Et, si quod absit, Minister Generalis prædictus eos impedire tentaverit, vel eis in præmissis, aut in aliquo præmissorum favere neglexerit, volumus præfatis Fratribus, ad Apostolicam Sedem, & ad totius Ordinis Protectorem liberum patere recursum, a quo si quis eos impedire præsumpserit, sententiæ excommunicationis, quam ex nunc prout ex tunc ferimus in his scriptis, illico subjacere auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & promulgamus.

Executores deputat.

§.13. Quocirca moderno, & pro tempore existenti Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon universis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Ecclesiarum Prælatis, ac quibuscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum singuli, præsentes nostras literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Fratrum supradictæ strictioris Observantiæ, seu alicujus eorum, super hoc requisiti fuerint, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eosdem omnibus, & singulis prædictis pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos desuper per quoscumque quavis auctoritate fungentes quomodolibet indebite molestari, vel quovis quæsito colore, vel ingenio, directe, vel indirecte perturbari, aut aliter quomodolibet inquietari. Contradictores quoslibet per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulas derogatorias apponit.

§.14. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon ipsius Leonis Decimi, & quorumcumque aliorum Prædecessorum nostrorum literis, etiam Bulla aurea, Mari magno, vel aliis quibuscumque, dictique Ordinis statutis, privilegiis, & indultis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, etiam in forma brevis, etiam anno præsenti, vel sub quibuscumque verborum formis, solemnitatibus, clausulis etiam insolitis, & quantumcumque fortissimis dicto Ordini, vel quibuscumque Prælatis ejusdem concessis, vel concedendis in futurum, etiam si tales forent, quod pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio habenda foret, quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro plene sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.15. Ceterum, quia difficile foret &c. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Transumptis credi jubet.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimo secundo, sextodecimo Kal. Decembris Pontificatus nostri Anno IX.

Dat.P.An.IX. die 16. Nov.

XLIV.

Extensio ad Fratres Jesuatos S. Hieronymi omnium gratiarum, & indultorum Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini.

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Dilectis filiis Congregationi S. Hieronymi Jesuatorum nuncupatis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

SAcræ Religionis sinceritas, in qua sub voluntariæ paupertatis habitu Militantes, in humilitatis spiritu, devotum, & sedulum impenditis Domino famulatum, necnon piæ vitæ, sub qua degitis, observantia promerentur, ut petitiones vestras, quantum cum Deo possumus, grato admittentes affectu, vos condignis privilegiis decoremus, & gratiis.

Congregatio supplicat pro concessione gratiarum Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini cujus Regulam profitetur

§.1. Sane pro parte vestra Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod postquam fel. rec. Julius Papa II. Prædecessor noster ex certis tunc expressis causis Fratres, tam tunc existentes Congregationis S. Hieronymi Jesuatorum nuncupatorum, quam illam pro tempore ingredientes, professionem, per Religiosos Ordinis S. Augustini emitti solitam expresse emittere, & in eorum habitu, & statu, in quibus tunc existebant, remanere, ac sub eorum Regularibus institutis vivere tenerentur, statuerat, & ordinaverat, vos professionem per Religiosos Sancti Augustini hujusmodi emitti solitam, expresse emittere consuevistis. Quare pro parte vestra Nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis propterea, omnibus, & singulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, Ordini Fratrum Eremitarum ejusdem Sancti Augustini concessis uti, potiri, & gaudere possitis, & debeatis,

tis, concedere, ac alias vobis in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic autem Pontifex gratias, immunitates, & indulta omnia Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini eidem Congregationi communicat.

§.2. Nos igitur, ut divinis obsequiis eo attentius insistatis, quo ampliori Apostolicæ Sedis ubertate noveritis vos foveri, vos, & vestrum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & intedicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati estis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis quod omnibus, & singulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis Ordini Eremitarum Sancti Augustini hujusmodi, ac illius professoribus, tam in spiritualibus, quam in temporalibus in genere, etiam communicative per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, aut pro talibus habitos, ac Sedem præfatam hactenus quomodolibet concessis, ac in posterum concedendis, & quibus professores hujusmodi tam in vita, quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissionem, & injunctarum poenitentiarum relaxationem, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia ac si hic nominatim exprimerentur pro expressis haberi volumus perpetuis futuris temporibus utamini, potiamini, & gaudeatis, ac uti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes esse possitis, & debeatis, concedimus; ac privilegia, indulgentias, prærogativas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta Ordini Fratrum Eremitarum, illius professoribus hujusmodi, tam in spiritualibus, quam in temporalibus in genere, quam etiam communicatione concessa, ut præfertur, ad vos, & Fratres vestros extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & suum plenarium effectum in omnibus, & per omnia, absque ulla prorsus differentia sortiri debere, necnon privilegiorum, indulgentiarum, prærogativarum, exemptionum, immunitatum, gratiarum, & indultorum eidem Ordini Eremitarum, ac illius professoribus, ut præfertur, concessorum, originalibus literis, aut transumptis authenticis pro parte vestra, ac in favorem vestrum adducendis, vel exhibendis indubiam, & eamdem fidem, quæ eis, si in favore vestrum a Sede Apostolica emanassent, & vobis fuissent immediate concessa adhiberetur, in judicio, & extra adhiberi debere decernimus, statuimus, & declaramus.

Contrariis derogat.

§.3. Non obstantibus &c.

Nulli egro &c.

Dat.P. An.X. die 31. Jan.

Datum Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo secundo, Prid. Kalend. Februarii, Pont. Nostri Anno X.

XLV.

Approbatio Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli Decollati, in communi viventium, triaque vota substantialia emittentium, in Dioecesi Mediolanen., & sub Ordinarii obedientia degentium.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filiis Bartholomæo Ferrario, & Ant. Mariæ Zaccharia Presbyteris Mediolanen., & Cremonen.

Exordium.

Vota, per quæ vos in humilitatis spiritu perennis vitæ præmii digniores effici, vestræque, & aliorum animarum saluti consulere possitis, libenter ad exauditionis gratiam admittimus, eaque favoribus prosequimur opportunis.

Quidam probi viri, quietius religiose vivere volentes, supplicarunt Papæ, pro licentia emittendi tria vota substantialia, & insimul permanendi.

§.1. Exponi siquidem Nobis fecistis quod vos cum tribus aliis vestræ voluntatis sociis, ut liberius divinis beneplacitis insistere, & quæ Dei sunt, perquirere possitis, cupitis professionem trium votorum substantialium Religionis in manibus venerabilis fratris Archiepiscopi Mediolanensis, seu ejus in spiritualibus Vicarii generalis emittere, & insimul in aliquo loco Civitatis, seu Dioecesis Mediolanen. per vos eligendo morari, & permanere. Quare Nobis fecistis humiliter supplicari, ut piæ vestræ intentioni hujusmodi paterne annuere de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui petitam licentiam eis cócedit, dummodo vivant in commune, & sub obedientia Ordinarii.

§.2. Nos hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & vestrum singulis, ut professionem ipsam in ejusmodi Archiepiscopi, seu Vicarii, qui vero de cetero ad vos converti voluerint, in alterius vestrum, seu Præpositi vestræ Congregationis pro tempore existentis manibus professionem trium votorum eorumdem emittere, & insimul, sub obedientia tamen Ordinarii loco per vos eligendo cohabitare, ac in communi vivere.

Et etiam condendi statuta pro eorum salubri statu.

§.3. Necnon pro vestro, & rerum vestrarum salubri statuto, & directione, quæcumque statuta, & ordinationes rationabilia, & honesta, ac sacris canonibus non contraria condere, & facere, illaque ut vobis pro temporum qualitate expedire videbitur mutare, & in totum tollere, aliaque illorum loco de novo facere libere, & licite valeatis.

Quibuscumque non obstantibus.

§.4. Apostolicis ac in Provincialibus, & & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, Apostolica auctoritate tenore præsentium de specialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus, eisdem præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Dat.P. An.X. die 18. Febr.

Datum Bononiæ, sub Annulo Piscatoris, die 18. Februarii 1532., Pontificatus nostri Anno X.

Gra-

XLVI.

Gratiæ, & privilegia Congregationis Regularium, qui Theatini nuncupantur.

De institutione hujus Congregationis, aliisque ejus privilegiis, vide supra in Constit. X. Exponi, *fol. 47. ubi notavi.*

CLEMENS PAPA VII.

Venerabili fratri Petro Episcopo Theatino, ac dilectis filiis Presbytero Vicentino, & eorum Sociis, & Successoribus, Clericis Regularibus nuncupatis.

Hic Pontifex confirmavit istam Congregationem sup. fol. 47. Et cum eadē Congregatio studiis prædicationibus, & confessionibus vacare jam decrevisset.

Dudum pro parte vestra Nobis exposito, &c. *Residuum est supra fol. 47. ubi notavi.*

§. 1. Et deinde Nobis etiam pro parte vestra exposito, quod vos sub trium votorum substantialium emissione, vitam Clericalem pie ducere, ac prædicationi verbi Dei, audientiæ confessionum, & Sacræ Theologiæ, ac Sacrorum Canonum studiis, ad vestrarum, & aliorum Christifidelium animarum profectum, vacare decreveratis.

Hic Pontifex facultatē eorum Præposito super his dispensādi, &c

§. 2. Nos vestris etiam tunc supplicationibus inclinati vobis, ut Superiores vestri, Præpositi nuncupati, pro tempore existentes, cum Clericis, & Sociis suis, qui in supradictis pietatis operibus, aut studio literarum sacrarum occuparentur, seu infirmitate, aut Infirmorum curatione, & ministerio pro tempore præpedirentur, super recitatione divinorum Officiorum, ad hoc, ut ipsi occupati, vel impediti, certum Psalmorum per ipsos Superiores eis assignandorum numerum non minus septem, aut sex, cum divisione, ac Orationem Dominicam septies, Symbolum Apostolorum bis, graviter autem ægrotantes, Orationem Dominicam semel, Salutationem Angelicam septies in die recitando, septem horis Canonicis, & toti divino Officio, satisfecisse censerentur, & cum quibusvis Clericis, & Sociis vestris in præveniendo, vel postponendo, veniendo, vel decidendo in communi, vel speciali horas Canonicas, ac in breviandis, & protelandis lectionibus.

At super jejuniis.

§. 3. Necnon super jejuniis etiam de præcepto, etiam Quadragesimalibus, & cum concessione vespertini jentaculi, collationis nuncupati, & comestionis, etiam panis in eis licite, & absque prævaricatione faciendæ dispensare possint per alias.

Et absolutione in confessionibus danda a censuris.

§. 4. Et postremo, ut vos, inter vos, mutuas, seu etiam alii sacerdotes sæculares, vel regulares, a vobis de Superiorum vestrorum, aut Sedis Apostolicæ licentia ad hoc pro tempore eligendi vestras, ac vos eorum confessiones audientes ab absolutionibus hac forma, uti possetis, & illi possent, videlicet post *Misereatur &c., & Indulgentiam &c. Dominus Noster Jesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, mihi concessa absolvo te ab omni vinculo excommunicationis majoris, vel minoris, suspensionis, & interdicti, & dispenso tecum in omni irregularitate, quam quomodocumque incurristi, & restituo te Sanctis Sacramentis Ecclesiæ, unionique, & participationi fidelium. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.* Iterum eadem auctoritate, &c. per alias ...., nostras in forma brevis literas, ad hoc, ut dicta forma in absolutionibus, non solum cum Sacerdotibus, sed etiam cum aliis Clericis, & Laicis vestræ Congregationis pro tempore existentibus, vobis pro tempore confitentibus, uti possetis extendimus, & ampliavimus, auctoritate Apostolica in perpetuum concessimus, & indulsimus, prout in illis plenius continetur.

Et modo prædicta confirmat, & ab omni superioritate eximit.

§. 5. Cum autem, sicut Nobis nuper exponi fecistis, pro præmissorum omnium subsistentia firmiori, ea omnia per Nos innovari, & nonnulla alia pro felici hujusmodi vestri propositi directione statui, & ordinari cupiatis, & propterea Nobis humiliter supplicari feceritis, ut vobis super eis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos qui fidelium omnium, & præsertim sub paupertate, obedientia, & castitate Altissimo famulantium votis, quantum cum Deo possumus libenter annuimus, vestrum institutum plurimum in Domino commendantes, & approbantes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, præmissa omnia, ac alia quæcumque per Nos vobis hactenus concessa, innovamus, vestrisque piis votis, & desideriis, quæ circa infrascripta omnia, & singula habere Nobis exponi fecistis, ut sub nostra, & hujus sanctæ Sedis Apostolicæ, speciali protectione, & humili subjectione, ab omni alio Superiore penitus liberi, & exempti soli Romano Pontifici canonice intranti, & Superiori vestro canonice electo pro tempore existentibus subditi, degere debeatis.

Intrantes hāc Religionem implent votū intrandi Religionem.

§. 6. Ac qui ad vestrum communem vivendi modum se contulerint, & ad votorum professionem hujusmodi, modo, & forma præmissis admissi fuerint, voto Religionis in genere emisso, satisfecisse censeantur, perpetuo concedimus.

Superiores Ordinis ad triennium cōfirmari possunt.

§. 7. Quodque singuli Superiores vestri, pro tempore electi, finito triennio, quo confirmati fuerint, in alio loco in Superiores eligi, & ad aliud triennium ex tunc immediate sequens confirmari.

Habitus, & cæremoniarū ritus designatur.

§. 8. Ac tam ipsi, quam eorum socii pro tempore existentes, ac vos ipsi vestimenta cum manicis super pallium exertis deferre. Ac tam circa vestimenta, quam circa cœremonias in officiis Ecclesiasticis, & reliquo vitæ cultu, & victu servandas, cum moribus, & laudabilibus consuetudinibus bonorum Clericorum Civitatis, vel loci, in qua, seu quo vos, & pro tempore degere vel morari contigerit, convenire.

Officialium munus refertur.

§. 9. Ac sub singulis Præpositis Archipresbyterum, qui in spiritualibus, & Archidiaconum, qui in temporalibus præsint, & vestrum

vestrum curam habeant, ac Plebanum, qui curam animarum vobis imminentem exerceat, eligere valeatis.

Mensæ benedicendæ modus datur.

§.10. Et omni tempore, in benedictione mensæ Psalmum *Laudate Dominum omnes gentes &c.* recitare, nec ad alium Psalmum recitandum quoquomodo teneamini.

Vocales in Capitulo designantur.

§.11. Quodque in Capitulis vestris, illi tantum, qui ad id capitulariter admissi fuerint, vocem habeant, & alii, ut præfertur, non admissi, in eo minime intervenire, aut vocem habere possint, etiam perpetuo statuimus, & ordinamus.

Privilegia, & gratię omniú Ordinum cōceduntur.

§.12. Ac insuper vobis, quod omnibus, & singulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, quorumvis, etiam Cisterciensium, & Cluniacensium Monacis, & aliorum tam Mendicantium, quam non Mendicantium Ordinum Fratribus, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicative, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & pro talibus habitos, ac Sedem Apostolicam hactenus quomodolibet concessis, & in posterum concedendis, & quibus illi, tam in vita, quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissiones, & injunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut alias quomodolibet, uti, potiri, & gaudere possunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia, ac si hic de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus utamini, potiamini, & gaudeatis, ac uti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes esse possitis, & debeatis, indulgemus. Ac privilegia, indulgentias, prærogativas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monacis, & Fratribus prædictis, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicative concessa, ut præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & suum plenarium effectum sortiri debere decernimus, & declaramus.

Contrariis derogatur.

§.13. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac vestris, & dictorum Ordinum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credatur.

§.14. Et insuper præsentium literarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, plenam ubique tam in judicio, quam extra, & eamdem prorsus fidem haberi, quæ originalibus literis præstaretur, si exhiberentur.

Dat.P. An.X. die 7. Martii.

Datum in Civitate nostra Bononiæ, sub Annulo Piscatoris, die 7. Martii 1533., Pontificatus nostri Anno X.

XLVII.

Contra impedientes quocumque modo, executionem literarum Apostolicarum, eorumque complices, & fautores.

Contra prædictos habes etiam supra Constit. II. Mart. V. Tom. III. Par. II. fol. 427. Quod, *& Constit. XX. Innoc. VIII. Tom. III. Par. III. fol.* 223. Officii, *& Const. XXXIII. Leon. X. ibidem, fol.* 465. In supremo, *& quotannis Romani Pontif. in die Cœnæ Domini anathematis sententiam promulgant.*

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, qui solet pro debito Pastoralis officii alios in sua justitia consovere, non debet suam, & Apostolicæ Sedis justitiam negligere, quare Nos ad ea debemus solicite intendere, per quæ nostra, & ejusdem Sedis auctoritas conservetur, & quæ propterea a Rom. Pontific. Prædecessoribus nostris provide processisse comperimus, ut perpetuo firma, & illibata persistant, libenter Apostolico munimine roboramus, ac alias nostræ provisionis remedium adiicimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Urbanus VI. (cujus Const. istam hic non habes) concessit quibusdam prælatis, ut literæ Apostolicæ sine eorum approbatione exequi non possint in eorum locis.

§.1. Sane licet olim bonæ memoriæ Urbanus Papa VI. in sua obedientia nuncupatus concesserit certis Prælatis, ut in eorum Civitatibus, & Diœcesibus executio literarum Apostolicarum fieri non possit nisi literæ ipsæ eisdem Prælatis, aut eorum, officialibus prius exhibitæ, & per eos approbatæ forent; Et eorumdem Prælatorum officiales id in consuetudinem deduxissent: Aliqui vero prætextu statutorum provincialium, seu synodalium etiam servassent, quod nullus literas Apostolicas hujusmodi exequi auderet, nisi postquam Prælati, seu Officiales ipsi, per suas literas, quas Vidimus, seu Placet nuncupabant, mandarent, & concederent, ut Judices in ipsis literis Apostolicis deputati, illa exequi possent.

Bonifac. IX. (cujus Const. istam hic non habes) revocavit concessiones Urb. VI.

§.2. Tamen fel. rec. Bonifacius Papa Nonus, etiam in sua obedientia nuncupatus, provide attendens quod propter tales literas Vidimus, seu Placet nuncupatas, impetrantes Apostolici, sæpe literarum Apostolicarum effectum consequi nequiverant, concessionem Urbani hujusmodi, ac statuta quæcumque super his facta revocavit, cassavit, & annullavit, ac decrevit, quod Judices, & executores quicumque in literis Apostolicis pro tempore deputati, etiam sine licentia, vel consensu quorumcumque Prælatorum, vel Superiorum, aut Officialium eorumdem, literas Apostolicas exequi possent, & deberent.

Martinus V. concessionem ejusdem Urbani revocavit, & literas Apostolicas libere exequi mandavit, *ut sup. in ejus Constitut. II. Tom. III. Par. II. fol.* 427.

§.3. Et successive fel. record. Martinus Papa Quintus Prædecessor noster in Concilio Constantien. considerans quod in exordiis pestiferi, & antiquati schismatis nunc per Dei gratiam extincti, ad tollendum scandala, quæ propter executionem diversarum literarum, quæ ab his, qui pro Romanis

manis Pontificibus in diversis obedientiis se gerebant, in nonnullis partibus oriebantur, supradictus Urbanus in sua obedientia quibusdam Prælatis supradictam concessionem fecerat, & quod postea ipsi Prælati, seu Officiales in consuetudinem traxerant: aliqui vero prætextu dictorum statutorum principalium, seu synodalium, servabant, & servari faciebant, quod literas Apostolicas nullus exequi deberet, nisi postquam Prælati, seu Officiales ipsi per suas literas, quas Vidimus, seu Placet, ut præfertur, nuncupabant, mandarent, & concederent, quod possint exequi per Judices in eis deputatos, propter quod executio literarum Apostolicarum plus debito plerumque retardata fuerat, & sæpe ipsæ literæ Apostolicæ executione caruerant totaliter, in gravem injuriam Sedis Apostolicæ, & enorme impetrantium præjudicium, & gravamen, censensque rationi congruum, ut quod dicti schismatis calamitas introduxerat, pacis tempore auferretur, concessionem prædictam, & quæcumque statuta circa præmissa quomodolibet facta, auctoritate Apostolica, dicto Sacro Concilio approbante, revocavit, cassavit, & annullavit, ac voluit, & decrevit, quod Judices, & executores quicumque in literis Apostolicis deputati, & deputandi, & alii quicumque, necnon Notarii, & tabelliones super his requisiti, & requirendi, absque hujusmodi literis Vidimus, seu Placet nuncupatis, ac etiam licentia, vel assensu quorumcumque Prælatorum, Patriarchali, aut alia quavis dignitate insignitorum, & locorum Ordinariorum, aut Officialium eorumdem libere hujusmodi literas Apostolicas exequi deberent, atque possent, ac eadem auctoritate decrevit, omnes, & singulas sententias, quas prædicti Prælati, aut eorum Officiales contra hujusmodi Judices, vel executores, seu impetrantes, propter executiones hujusmodi per eos faciendas inflixerant, & promulgaverant, irritas,& inanes,ac nullius existere roboris, vel momenti. Necnon quemcumque, qui contra præmissa aliquid attentare præsumeret, ab exercitio jurisdictionis Ecclesiasticæ per tres menses suspensum fore.

Leo X. reprobavit ordinationes contrarium continentes, & Bonifacii IX. Bullam approbavit in ejus Cōstit. XXXIII. *Tom. III. Par. III. fol. 166. §.2.*

§.4. Ac novissime piæ memoriæ Leo Papa X., etiam Prædecessor noster, cum alias in publica Signatura coram eo nonnullæ supplicationes propositæ fuissent, continentes, quod in Toletan., & Carthaginen. Ecclesiis, sub colore falsitatibus obviandi, conditæ fuerant constitutiones synodales, quibus caveri dicebatur, vel tabelliones, & Notarii, etiam a partibus requisiti, literas Apostolicas nullatenus recipere possent, nisi illæ prius per Archiepiscopum Toletan. & Episcopum Cartaginen. pro tempore existentes, aut eorum Officiales examinatæ forent, & ab eodem Leone Prædecessore earumdem constitutionum confirmatio peteretur, petitionem hujusmodi, ut ratione carentem (cum Romani Pontificis gesta per inferiores, & sibi subditos sine ejus speciali licentia examinari non deberent) indecens, & absurdum, quinimmo temerarium fore censens, quod aliquis, quavis occasione, literas Apostolicas sine Romani Pontificis speciali commissione examinare velle præsumeret, ac supplicationes ipsas, prout merito reiiciendæ erant, rejecit, & coram eo lacerari fecit. Ac super his tale remedium adhibere volens, ut aliis in posterum committendi similia aditus præcluderetur, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine literas dicti Bonifacii approbavit, & innovavit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, illasque inviolabiliter observari decrevit.

Et synodales Cōstitutiones impedientes executionem literarū Apostolicarū annullavit, & illas absque licentia exequi mandavit

§.5. Necnon quascumque constitutiones synodales, tam in dictis Toletan. & Cartaginen, quam quibusvis aliis Ecclesiis per universum Orbem constitutis super his factas, motu, scientia, auctoritate, & potestate prædictis, cassavit, & annullavit, ac statuit, & ordinavit, quod Judices, & executores in literis Apostolicis pro tempore deputati, ac Notarii, & tabelliones super his requisiti ipsas literas Apostolicas sine alicujus personæ, cujuscumque Ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis esset, licentia, vel consensu, exequi possint, & deberent.

Impedientibusque illarū executionem pœnas hic descriptas imposuit.

§.6. Et insuper universis Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, & aliis Prælatis, & personis Ecclesiasticis, necnon Communitatibus Civitatum, & Universitatibus Castrorum, Oppidorum, Terrarum, & locorum, sub interdicti, singularibusque personis eorum, etiam Sæcularibus, sub excommunicationis, & anathematis pœnis, quas eo ipso, si contrafecissent, absque alia declaratione incurrerent, & a quibus non nisi ab eodem Leone Prædecessore, vel Successoribus suis canonice intrantibus, præterquam in mortis articulo constitutæ, & debita satisfactione præmissa absolvi, & interdicti hujusmodi relaxationem obtinere possent, in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipiendo mandavit, ne Judices, & executores literarum Apostolicarum, ac Notarios, & tabelliones super his requisitos quominus literas Apostolicas hujusmodi exequi possent, quoquo modo impedire præsumerent, ac eos, qui executionem literarum hujusmodi impedirent, seu impedientibus auxilium, vel favorem quovis modo, directe, vel indirecte, publice, vel occulte præstare præsumerent, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, vel quavis alia Ecclesiastica, vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia præfulgeant dignitate eidem excommunicationis, & anathematis sententiæ, a qua non nisi, ut præfertur, absolvi possent, subjacere, ac Civitates, Terras, Castra, Oppida, & loca prædicta, ad quæ inobedientes, & contrafacientes declinare, & in quibus moram trahere contingeret, Ecclesiastico supposuit interdicto, tamdiu firmiter observando, donec compuncti corde interdicti hujusmodi relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint obtinere, motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine similibus decrevit.

§.7. Quo-

Et contrarias Cōstitutiones synodales cassari, & deleri jussit.

§.7. Necnon sub dictis poenis etiam mandavit illis, in quorum libris constitutiones synodales, & provinciales hujusmodi descriptæ reperirentur, ut eas deleri, & cassari facerent, ut amplius legi non possent, prout in singulis dictorum Prædecessorum desuper confectis literis plenius continetur.

Pontifex iste cōfirmat prædictas Bullas Bonifacii IX. Martini V. & Leonis X.

§.8. Cum autem Nobis summe cordi sit conatibus istorum, qui executionem literarum, mandatorum Apostolicorum sic impediunt, omnibus, quibus cum Deo possumus, modis, viis, & mediis obviare, quamvis enim de præsenti sint alia turbulentissima, & deploranda tempora, & in nonnullis partibus damnatissimæ hæreses pullulent, tamen his temerariis præsumptionibus duximus necessario obviandum. Nos igitur, qui sumus licet immeriti, divina providentia unicus sponsus Ecclesiæ sponsæ nostræ, & non debemus nostram, & ipsius sponsæ nostræ justitiam negligere, qui alios in sua justitia confovemus, inducti eisdem rationibus, quibus præfatus Martinus Prædecessor cum sacro Concilio prædicto, motus fuit, motu proprio, & ex certa scientia, ac de nostra matura deliberatione, & de simili potestatis plenitudine, singulas Bonifacii, Martini, & Leonis Prædecessorum literas hujusmodi, ac omnia & singula in eis contenta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus & innovamus, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac perpetuo inconcusse, & inviolabiliter observari debere decernimus.

Et quascumque ordinationes de videndis literis Apostolicis āte eorum executionē damnat, & cassari mandat.

§.9. Necnon quascumque constitutiones provinciales, & synodales de non exequendo, literas Apostolicas sine placito Ordinariorum locorum, & nisi ipsæ literæ sint prius per eosdem Ordinarios seu eorum Officiales, aut Sigilliferos, vel Commissarios, visæ & admissæ in supradictis, & quibusvis aliis Ecclesiis, ac Civitatibus, Diœcesibus, & Provinciis per totum Orbem terrarum constitutis, ut præfertur, editas & factas, ac quomodolibet, etiam sub dicto colore obviandi falsitatibus, & fraudibus innovatis, motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine prædictis, cassamus, & annullamus, ac ex quibuscumque libris, ubi descriptæ reperiuntur, penitus cassari, & deleri sub dictis poenis mandamus.

Liberamque executionem permitti jubet.

§.10. Necnon de novo statuimus, & ordinamus, quod Judices, & executores in literis Apostolicis pro tempore deputati, ac notarii, & tabelliones super his requisiti, ipsas literas Apostolicas, libere, & sine alicujus personæ cujuscumque Ecclesiasticæ vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia, vel consensu exequi possint, & debeant. Et nihilominus universis Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, locorum Ordinariis, eorum Officialibus, Sigilliferis, & Commissariis, ac aliis personis, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus, quavis auctoritate fulgentibus, necnon communitatibus civitatum, & universitatibus castrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis, & anathematis pœna in eorum singulos, quam si contrafecerint, eo ipso, etiam absque alia declaratione desuper facienda, incurrant, a qua non nisi per Nos, aut Successores nostros canonice intrantes, etiam prætextu quorumcumque privilegiorum Apostolicorum eis, etiam per Nos quomodolibet concessorum, aut innovatorum, quæ eis quoad hoc nullatenus suffragari volumus, præterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactione prævia, absolvi possint, districte præcipiendo mandamus, ne judices, & executores literarum Apostolicarum, ac Notarios, & tabelliones super his pro tempore requisitos, quo minus literas Apostolicas hujusmodi libere, & absque eorum placito, licentia, & consensu exequantur, quovis modo impedire præsumant.

Contravenientibus pœnam imponit.

§.11. Nos enim omnes illos, qui executionem literarum ipsarum Apostolicarum impediverint, seu impedientibus auxilium, consilium, vel favorem, directe, vel indirecte, publice, vel occulte, aut quovis quæsito colore præsumpserint, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, & quavis alia Ecclesiastica, vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, Ducali, vel alia dignitate præfulgeant, per alias nostras literas in die Cœnæ Domini publice lectas, excommunicavimus, & anathematizavimus, prout etiam tenore præsentium eos eidem excommunicationis, & anathematis sententiæ, a qua non nisi, ut præfertur, absolvi possint, subjacere, ac civitates, terras, castra, oppida, & loca, in quibus dicti inobedientes, & contrafacientes manserint, & ad quæ eos declinare contigerit, Ecclesiastico supposita esse interdicto, tamdiu firmiter observando, donec ad cor reversi, interdicti hujusmodi relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint a Nobis, aut dictis Successoribus nostris obtinere. Necnon omnes & singulas sententias, censuras, & pœnas, quas dicti Ordinarii, aut eorum Officiales contra hujusmodi judices, & executores literarum Apostolicarum, aut illas impetrantes, seu notarios, & tabelliones propter executiones per eos factas, vel faciendas inflixerunt, & promulgarunt, aut in futurum quomodolibet infligent, aut promulgabunt, irritas, & inanes, ac nullius roboris, vel momenti existere, eisdem motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine decernimus, & declaramus.

Executorem hujus Bullæ deputat, & facultates cōcedit.

§.12. Quocirca dilecto filio Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, auctoritate, & tenore prædictis, Motu simili committimus, & mandamus, ut si, & quando, ac quoties de cetero ad ejus notitiam per delationem partis, cujus interest, vel Fisci nostri, seu famam publicam, aut alias quovis modo deducatur, dictos Ordinarios, seu eorum Officiales, Sigilliferos, & Commissarios, aut quosvis alios, seu eorum aliquem dictis Constitutionibus, ut præfertur, cassatis, & annullatis, adhuc pertinaciter

citer uti, & illas ex eorum libris non delevisse, seu ipsos Judices, & executores literarum Apostolicarum, ac Notarios, & tabelliones super his requisitos, quominus easdem literas Apostolicas, libere, & absque eorum placito, visione, vel admissione exequantur, quoquo modo impediant, seu impedientibus præmisso, aut alio quovis modo auxilium, consilium, vel favorem præstent, habitis, & receptis prius per eum desuper aliquibus probationibus ad instantiam partis, vel Fisci, vel etiam ex mero officio, etiam summarie, & extrajudicialiter, quantum sibi sufficere videbitur, eosdem Ordinarios, eorumque Officiales, & Sigilliferos, & Commissarios, ac quosvis alios in præmissis culpabiles, & eorum singulos, etiam nominatim, & in specie, ad instantiam partis, vel Fisci prædictorum, vel etiam ex suo mero officio, prout sibi videbitur magis expedire, vigore præsentium peremptorie moneat, & requirat, ac moneri, & requiri faciat, etiam per edictum publicum in locis affigendum publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad ipsorum monitorum notitiam pervenire valeat, ad comparendum legitime coram eo infra terminum arbitrio suo eis præfigendum, per se, vel Procuratores idoneos, & si sibi videbitur, quoad Officiales, & Sigilliferos, ac Commissarios, & alios inferiores, etiam personaliter, & non per Procuratorem, sub privationis omnium, & singulorum Beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum per eos obtentorum, & ad illa, & quævis alia obtinenda, & eorum officia, & alios quoscumque actus legitimos exercendum inhabilitatis pœnis eo ipso, si non paruerint, incurrendis, se de præmissis legitime excusandum, & quoad Officiales, & Sigilliferos, ac Commissarios, aliter quam quod jussu dominorum suorum id fecerint, cum hoc casu teneantur Nobis tamquam majori potestati obedire, non autem eorum dominis tamquam minori potestati Nobis subjectæ, quo quidem termino elapso, & dictis monitis modo præmisso non comparentibus, vel etiam comparentibus, sed se non sufficienter, vel munus legitime excusantibus, eos omnes, & singulos, etiam nominatim, & in specie, quacumque appellatione, vel exceptione remota, pro excommunicatis, & anathematizatis, ac Civitates, castra, oppida, & loca, in quibus manserint, & ad quæ eos declinare contigerit, similiter nominatim, & in specie pro interdictis ubique locorum, publicari, & denunciari faciat, ipsosque Officiales, Sigilliferos, & Commissarios, ac alios inferiores, dictam privationis pœnam damnabiliter incidisse, & eorum beneficia, & officia tamquam per privationem hujusmodi, tam de jure, quam de facto vere vacantia, a Nobis, & dicta Sede dumtaxat libere impetrari posse, ac eos ad illa, & quævis alia beneficia, & officia Ecclesiastica obtinenda, ac eorum officia, & quoscumque alios actus legitimos exercendum penitus inhabiles perpetuo fore, auctoritate nostra declaret, literasque desuper necessarias, & opportunas suo sub sigillo quibusvis petentibus det, & concedat.

Clausulæ derogatoriæ.

§.13. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ Bonifacius, Martinus, ac Leo Prædecessores præfati in dictis suis literis voluerunt non obstare, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus, communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut eorum loca Ecclesiastico interdicto supponi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Quod quidem indultum decernimus eis quacumque auctoritate muniti sint, contra præmissa in aliquo suffragari non posse, quominus ipsi hujusmodi sententiis, & pœnis subjaceant, & dicta loca Ecclesiastico interdicto supposita existant.

Jussio publicandi hanc Bullam.

§.14. Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus, eas in Cancellaria Apostolica publicari, & in quinterno ejusdem Cancellariæ describi, & præfatum Auditorem lapsis duobus mensibus post publicationem hujusmodi, ad illarum executionem modo præmisso procedere posse decernimus, & declaramus.

Sanctio pœnalis.

§.15. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innovationis, cassationis, annullationis, statuti, ordinationis, declarationis, voluntatis mandatorum, & decretorum, infringere &c.

Dat. P. An. XI 29. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimotertio, quarto Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit anno, & Pontific. quibus supra die 9. Mensis Januarii.

XLVIII.

Approbatio Confraternitatum Rosarii Beatæ Mariæ Virginis, & declaratio circa ejus recitationem, Indulgentiarumque extensio pro Confratribus.

CLEMENS PP. VII.

Motu proprio &c.

Exordium.

Et si temporalium cura Nos solicite angat, tanto accuratius aciem considerationis extendere Nos decet, quanto divina humanis, & perpetua temporalibus digniora cognoscimus.

Narrat augmentum devotionis Rosarii.

§.1. Considerantes igitur, quam Religioni nostræ salubre, ac fructuosum fuerit Rosarii institutum, quantaque exinde provenerint, & quotidie proveniant bona, quamobrem tum clerici, tum laici, tam masculi quam fœminæ ad tantum devotionis fervorem devenerint, quod Deus,

Deus, & ipsa Virgo ad cujus honorem fuit originaliter institutum, eosdem non solum gratiis decorare, verum etiam miraculis, & signis quamplurimis illustrare non dedignatur.

Subdit Sixtum IV., & Leonem X. ejus Confraternitates approbasse, & Indulgentiis locupletasse.

§.2. Idcirco cum ad notitiam nostram devenerit, quod dicti Rosarii Confratres, & Sorores a fel. rec. Sixto IV., & Leone X. Prædecessoribus nostris, nedum confirmationem, & augmentum, sed & indulgentias quamplures, & privilegia non immerito obtinere meruerint, prout per Apostolicas literas in forma brevis expeditas Nobis manifestissime constat.

Et ea omnia confirmat.

§.3. Nos igitur eorum vestigiis inhærendo, motu simili, ac eodem devotionis affectu divinitus excitati, dictam Confraternitatem, indulgentias, & privilegia omnia per Prædecessores præfatos eidem Societati, quomodolibet concessas, & concessa, approbamus, confirmamus, & roboramus, firmum, ac robur perpetuum habere volumus, & intendimus.

Declarat satis esse Rosarium in hebdomadæ cursu recitari.

§.4. Sed quoniam Sixtus in literis prædictis, quas hic pro expressis haberi volumus, instituendo confirmavit, quod dicti Rosarii Confratres, & Sorores, ad consequendas, adipiscendas, & indulgentias prædictas integraliter obtinendas, & pro earum totali assecutione tenerentur, & obligarentur semel in die, ad honorem Virginis integrum Psalterium Beatæ Virginis perfecisse, propter quod nonnulli multitudine, ac negociorum varietate impediti, hoc sibi difficillimum fore putantes, ab hujusmodi sæpius retrahebantur, & in amore, ac eorum devotione tepescebant, ad aperiendum igitur cœlorum semitas, & ut ferventius inducantur, quo exinde facilius animarum suarum salutem consequi speraverint, volumus, & ordinamus, quod spatium unius diei, ad spatium integræ hebdomadæ amplietur, & dilatetur, & quod in una die, & una vice fortasse tenebantur, pro die dies, pro vice vices assignamus, & nihilominus illud idem consequantur, ac si ritus antiquus integraliter servaretur.

Approbat Indulgētias Stationum Urbis Confratribus elargitas a Leone X.

§.5. Et quia Leo Decimus ordinando instituit, ac benigne concessit, quod quilibet ex dictis Fratribus ubicumque existentibus, visitando quinque Altaria cujuscumque Ecclesiæ, vel unum, aut duo quinquies si quinque defuerint, easdem indulgentias integraliter consequeretur, ac si omnes Almæ Urbis stationes peregrinando circumiret, hoc idem auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac pro firmis, & approbatis esse, & haberi volumus, & decernimus.

Auget & addit Indulgentias dictis Cōfratribus.

§.6. Et quia Nos decet religiones, & Sanctorum Patrum Instituta potissimum ampliare, supradictis etiam addendo volumus, quod cum præfatus Sixtus IV. omnibus præsentibus, & futuris supranominatum Rosarium in tres partes, illud dividendo, idest in tres quinquagenas singulis diebus, pro qualibet quinquagena quinque annos, & totidem quadragenas misericorditer relaxaverit, ex Apostolica benignitate, ut prædicti Confratres ad hujusmodi devotionis opera ferventius inducantur, præter hujusmodi indulgentias, omnibus Confratribus, & Consororibus prædictum Psalterium modo supra exposito, & per Nos concesso recitantibus, annos duos veræ indulgentiæ concedimus.

Contrariis derogat.

§.7. Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis Synodalibus, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Et ita Motu proprio, ac ex certa animi deliberatione volumus, & mandamus.

PP. subscr.

Fiat ut petitur.

Papæ alia subscriptio post clausulas.

§.8. Et cum absolutione a censuris ad effectum prædictorum, & cum derogatione privilegiorum, & indultorum quorumcumque. Et quod literæ expediri possint in forma brevis, vel sub plumbo, prout dictis Confratribus videbitur opportunum.

Fiat. I.

D.P. An. XI. 8. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, 8. Idus Maii, Anno XI.

XLIX.

Annullatio quarumcumque dispositionum, de beneficiis Ecclesiasticis Sedi Apostolicæ reservatis obtentarum, contra formam concordatorum inter Sedem Apostolicam, & Nationem Germanicam, a Principibus, & Prælatis quibuscumque.

Ista concordata firmavit Nicol.V. ut supra in ejus Constitut.I. Ad sacram. *Tom.III. Par.III. fol.61.*

CLEMENS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

ADmonet Nos incumbentis nobis Pastoralis officii cura, ut non solum Nobis, sed etiam cunctorum Christifidelium, & præsertim Ecclesiasticarum personarum profectibus diligenter intenti, illorum occurramus dispendiis, & quæ in cujusque ipsorum præjudicium, sive noxam quavis etiam auctoritate prodiisse comperimus, salubriter reformemus.

Prælati, & Principes usurpabant dispositiones beneficiorū contra formam Concordatorum.

§.1. Sane dudum ad nostram pervenit notitiam, qualiter nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, ac Ecclesiarum Prælati, nonnulli etiam Principes, & Domini temporales Inclitæ Nationis Germanicæ, post miserabilem Urbis direptionem, collationes, & dispositiones beneficiorum Ecclesiasticorum, Nobis, & Sedi Apostolicæ, etiam virtute Concordatorum inter Sedem, & Nationem præfatas reservatorum, temere usurpare præsumpserunt, ac collationes, & dispositiones nostras, & dictæ Sedis de illis factas admittere contempserunt, nedum in nostrum, & ipsius Sedis vilipendium, sed etiam in jurium nostrorum, & ejusdem Sedis, ac illorum, quibus de ipsis beneficiis providimus, aut in quorum favorem alias disposuimus, seu provideri, & disponi mandavimus,

mus, grave præjudicium. Et quamvis contra præsumptores, & contemptores hujusmodi in Bulla, quæ quotannis in die Cœnæ Domini de more lecta fuit, declaraverimus, & protestati fuerimus, quod in præmissis, & aliis quibuscumque juribus dictæ Sedi, & S. R. E. undecumque, & quomodocumque quæsitis, seu quærendis per quoscumque actus contrarios, aut quomodolibet præjudicantes, tacitos, vel expressos, a Nobis, vel ab eadem Sede quomodolibet factos, vel faciendos, aut quemcumque temporis fluxum, vel patientiam, vel tolerantiam nostram, Nobis, aut eidem Sedi nullatenus præjudicari debere, aut quomodolibet posse: tamen, sicut non sine animi nostri mœrore intelleximus, nonnulli ex Archiepiscopis, Episcopis, Prælatis, Principibus, & dominis prædictis, adhuc a præmissis desistere non curarunt, nec de præsenti curant, quinimmo, quod deterius est, ne provisiones Apostolicæ admittantur, per sua mandata etiam pœnalia prohibere non verentur, in animarum suarum grave periculum, & aliorum Prælatorum, ac Principum Catholicorum dictæ Nationis perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.

Hic ideo Pôtifex collationes beneficiorum factas cõtra formam dictorum Cõcordatorum irritat, & provisos malæ fidei possessores & ad restitutionem fructuum tenori decernit.

§.2. Nos igitur, qui a dictis concordatis, quæ olim Romanæ Ecclesiæ, & dictæ Nationis hominibus, pro ipsius Ecclesiæ unione, ac pace, & tranquillitate inter Ecclesiam, & Nationem prædictas, perpetuo solidandis, & conservandis laudata, conclusa, & accepta fuerunt, nullatenus recedere intendimus, ne dicti præsumptores, & contemptores, aut per eos in dictis beneficiis intrusi ex hujusmodi temeraria præsumptione gloriari valeant, neve ipsi intrusi ex adulterinis eorum titulis aliquem fructum reportent, nec illis, quibus de beneficiis prædictis, per Nos, aut dictam Sedem, seu ejus auctoritate provisum extitit, & in futurum providebitur, per alicujus temporis fluxum, seu aliquam patientiam, vel tolerantiam præjudicium fiat, aut factum censeatur, ex Pastoralis officii debito providere volentes, ac Concordatis prædictis firmiter inhærentes, Motu proprio, & ex nostra matura deliberatione, ac certa scientia, auctoritate Apostolica, de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium declaramus prætensas collationes, & alias dispositiones de quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, Nobis, & dictæ Sedi, ut præfertur, reservatis, per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, ac Sæculares Principes, & dominos quoscumque dictæ Nationis, seu ad eorum præsentationem, vel nominationem, etiam per Ordinarios ipsorum Beneficiorum collatores a tempore dictæ direptionis citra contra tenorem, & formam dictorum Concordatorum quomodolibet factas, & in posterum faciendas, personis quibus, aut in quarum favorem factæ sunt, aut in posterum fient, nisi sint per Nos, aut nostra, vel dictæ Sedis auctoritate approbatæ, nullum titulum, vel colorem ipsa beneficia possidendi tribuisse, aut in futurum tribuere, sed & illos pro malæ fidei possessoribus, & mere intrusis ab omnibus haberi, & censeri, ac fructus per eos ex beneficiis hujusmodi perceptos, & percipiendos, nullo umquam tempore suos facere, sed ad illorum restitutionem in utroque foro efficaciter obligatos esse, & ad illorum restitutionem, ad eorum quorum interest, seu etiam fisci nostri instantiam, omnibus viis juris, & remediis compelli posse, & debere, & eos nullo umquam tempore beneficio regularum, & annali, & triennali pacifico possessore gaudere potuisse, aut posse.

Provisis autem a Sede Apostolica juxta tenorẽ Concordatorum, intra quæcumque reservat, etiam agendi quandocumque contra intrusos.

§.3. Illis vero, quibus eadem beneficia, per Nos, aut auctoritate nostra, vel dictæ Sedis tenore, & forma Concordatorum hujusmodi servatis collata, seu commendata sunt, aut in futurum conferentur, vel commendabuntur, necnon Ecclesiis, & locis Ecclesiasticis, ac Collegiis, quibus perpetuo, vel ad tempus eadem auctoritate unita sunt, aut in posterum unientur, ac omnibus illis, qui in executione literarum Apostolicarum eis concessarum per Constitutiones, seu mandata Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, Principum, Dominorum prædictorum, hactenus quomodolibet impediti fuerunt, aut in posterum impedientur, dictas regulas, & quemcumque temporis fluxum, seu patientiam, vel tolerantiam minime obstare debere, quominus contra dictos, intrusos, & intrudendos quocumque tempore judicialiter experiri valeant.

Decretum irritans.

§.4. Decernentes sic per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, S. R. E. Cardinales, & Palatii Apostolici causarum Auditores, sententiari, interpretari, & judicari debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter sententiandi, interpretandi, & judicandi, facultate, & potestate, ac irritum, & inane, si secus super his, ab eis, vel quibusvis aliis quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, aut in posterum contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus regulis, & aliis præmissis, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præmissa ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus præsentes in Cancellaria Apostolica more solito publicari, & in quinterno ejusdem Cancellariæ describi.

Transumptorum fides.

§.6. Præterea quia difficile foret præsentes literas ad singula loca, in quibus de eis forsitan fides facienda foret deferre, eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, manu alicujus Notarii publici inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus personæ Ecclesiasticæ in dignitate constitutæ munitis, ea prorsus in judicio, & extra, & alias ubilibet fides indubitata adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c.

D. P. An.XI. 1. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno

Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimoquarto, Kalend. Julii, Pontificatus nostri Anno XI.

Publicatio.

Lecta, & publicata fuit in Cancellaria Apostolica die 13. Julii 1534.

L.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Declaratio Constitutionis de præstandis, & Registrandis Consensibus in Cancellaria Apostolica.

Terminus assignatus pro consensu registrando in Cancellaria computandus a die præstationis ejusdē.

§.1. Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dominus Clemens divina providentia Papa Septimus Constitutionem suam de consensibus in Cancellaria vel Camera Apostolica ex tunc de cetero præstandis, quæ ad materias Franciæ infra tres menses, in aliis vero infra quindecim dies a die extensionis eorumdem consensuum computandos in libris solitis, & authenticis annotandos ob obviandum fraudidibus, quæ in retardatione annotationis consensuum hujusmodi committebantur nuper æditam declarando, voluit quod dicta tempora non a die extensionis consensuum in dictis libris, cum ipsa Constitutio sic nihil operaretur, nec per eam dictis fraudibus in aliquo obviaretur, sed a die præstationis eorumdem consensuum intelligi debeant.

Quid sit agendum, si consensus præstetur super supplicationibus nondum ad registrū missis.

§.2. Et quoniam nonnunquam præstantur consensus super supplicationibus nondum ad registrum missis, seu adhuc pœnes Datarium suum existentibus, & Notarii non possunt tales consensus in dictis libris annotare, nisi videant hujusmodi supplicationes registratas, seu expeditas: & sæpe labuntur dicta tempora, antequam ipsæ supplicationes ad registrum mittantur, seu expediantur. Voluit, & declaravit, quod tunc, & eo casu dicta tempora a die, quo Datarius hujusmodi supplicationes ad registrum, vel summistam miserit, computari habeant diem ante missionis hujusmodi: de cetero annotabit Datarius pro tempore in calce supplicationum consensum aliquem requirentium per hæc verba videlicet: *Missa die tali N. Datarius*: quæ verba voluit ad plenam probationem Missionis prædictæ sufficere.

Notarii si tempora lapsa fuerint, registrare non debent.

§.3. Præterea voluit, quod Notarii de talibus consensibus rogati, in annotatione illorum in dictis libris facienda teneantur de die Missionis hujusmodi, sicut de data supplicationum expressam mentionem facere, ut die præstationis consensuum, & die Missionis supplicationum hujusmodi simul junctis ex illorum inspectione evidenter appareant ipsi consensus infra tempora prædicta in dictis libris annotari, & Notarii requisiti de cetero ad ponendum aliquos consensus in libris prædictis, si ex inspectione dierum præstationis consensuum, ac Missionis supplicationum viderint dicta tempora ad adnotandum consensus, ut præfertur, præfixa esse lapsa, consensus tales in dictis libris annotare nullatenus præsumant sub pœnis in dicta priori constitutione contentis.

Annotatio secus facta viribus vacuata.

§.4. Nihilominus annotatio de illis sic extra tempora prædicta pro tempore facta, ipsique consensus sic annotati viribus omnino careant, nulliusque sint roboris, vel momenti, narrativa quoque per verbum hodie, vel nuper in literis Apostolicis super materiis, ad quarum expeditionem consensus aliquis requiritur, pro tempore expeditis posita contra præmissa minime attendi debeat, nec aliquem effectum operetur.

Supplet Clemens defectui registrationis non factæ tēpore suæ absentiæ ab Urbe.

§.5. Insuper intelligens Sanctitas Sua, in profectione sua versus Massiliam, & durante Sanctitatis Suæ ab Urbe absentia, ac per aliquot dies ante, & post quamplures consensus fuisse præstitos, qui propter varia impedimenta infra dicta tempora juxta dictam Constitutionem in libris prædictis annotari non potuerunt. Ad consulendum indemnitati partium dat, & concedit Notariis Cancellariæ, & Cameræ prædictis licentiam, & facultatem, quod omnes consensus a die recessus Sanctitatis Suæ ab Urbe versus Massiliam usque ad ejus in Urbem felicem reditum, videlicet a die nono Septembris usque ad diem decimum Decembris Anni millesimi quingentesimi trigesimi tertii, ac per quindecim dies ante recessum, & alios quindecim dies post reditum hujusmodi præstitos in libris prædictis pro absentibus infra tres menses; & pro præsentibus infra quindecim dies a die publicationis præsentis Constitutionis computandos annotare possint, & valeant; Necnon consensus hujusmodi sic annotandos, ac etiam de mandato Sanctitatis Suæ, vel Datarii sui jam annotatos in omnibus valere, & validos esse, perinde, ac si infra tempora dictæ prioris Constitutionis in eisdem libris annotati fuissent.

Sicque in perpetuum præcipit observari.

§.6. Decernens sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis authoritate fungentes in quibusvis causis motis, & movendis, ac etiam per appellationem adhuc pendentibus interpetrari, & judicari debere ac irritum &c. Si secus fiat, priori Constitutione prædicta cum pœnis in ea adiectis alias in suo robore permanentibus.

Placet, & Publicetur, & describatur J.

PAU-

PAULUS TERTIUS

PAPA CCXXII.

ANNO DOMINI MDXXXIV.

Alexander Farnesius Romanus Sacri Cardinalium Collegii Decanus, & Episcopus Ostiensis electus est in Romanum Pontificem die 13. Octobris 1534. & coronatus est die 3. sequentis Novembris. Fuit temporibus Caroli V. Imperatoris, Summumque tenuit Pontificatum Annos XV. dies XXVIII. & duodecim Promotionibus LXXI. creavit Cardinales. Obiit die 10. Novemb. 1549. & sepultus est in Vaticana Basilica. Vacavit Sedes Menses fere tres.

I.

Separatio Congregationis Eremitarum Sancti Romualdi Montis Coronæ, Ordinis Camaldulensis, a Congregatione Sacræ Eremi Camaldulensis, & S. Michaelis de Murano, sub Regula S. Benedicti; cum plurimarum gratiarum concessione, & cujuscumque alterius Ordinis privilegiorum communicatione ex indulto Clementis VII.

De hac Congregatione habes etiam supra in Const. XXVI. Clem. VII. Vestrum, fol. 76.

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Rationi congruit, & convenit honestati, ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu literæ Apostolicæ confectæ non fuerint super illis, suum consequantur effectum.

Leo X. concessit Paulo Veneto, & quibusdam aliis Eremitis S. Romualdi Camaldulēsis, ut alia loca Eremitoria ubique erigere possint.

§.1. Dudum sc. re. Clementi Papæ VII. Prædecessori nostro pro parte Dilectorum filiorum Majoris, Visitatorum, Priorum, & Fratrum Societatis Eremitarum S. Romualdi Camaldulensis Ordinis exposito. Quod olim postquam piæ memoriç Leo Papa X. etiam Prædecessor noster quondam Paulo Veneto, & quibusdam aliis in literis tunc expressis Eremitis Sacræ Eremi dicti Ordinis Aretin. Diœcesis expresse Professis ardore majoris Observantiæ, & perfectioris vitæ Eremeticæ ferventibus inter alia, quod in quibusvis locis etiam extra Italiam, & loca ultra marina, Monasteria, Eremitoria, & Religiosa loca erigere, & postquam erecta forent, omnibus, & singulis indultis, & privilegiis quomodolibet a Sede Apostolica Eremitis Sacræ Eremi hujusmodi, ac Congregationi ejusdem Eremi, & S. Michaelis de Murano concessis, gaudere, & Habitum ejusdem Religionis aliis exhibere possent, per suas in forma Brevis literas licentiam concesserat.

Ipse Paulus cum uno socio ad locum Cryptarum accessit, & ad eos gens multa cōfluit & multa loca eisdem data fuerunt.

§.2. Et ipse Paulus cum uno Socio Eremita, vigore concessionis hujusmodi ad id electo ad locum Cryptarum nuncupatum Castri Massarii Exin. Diœces. qui tunc membrum Eremitarum Sacræ Eremi prædicti erat, accesserat, & ad eosdem Paulum, & Socium, diversæ multarum partium tam Eccclesiasticæ, & religiosæ, quam sæculares personæ in dies ad eosdem venientes, cum eodem Paulo, & socio se conjunxerant; & præfatis Paulo & socio, & successive receptis personis nonnulla loca Eremitica partim fere dirupata, & partim ædificari cœpta, quæ postmodum ipsi restauraverant, & quasi de novo ædificaverant, tam a Sede Apostolica, quam a diversis Christifidelibus Ecclesiastis & Sæcularibus personis donata & concessa fuerant.

Idem Paulus ad Vicarium generalem sacræ Eremi Camalduli rediit, eique omnia hæc significavit. Et ab eodem, sibi loca quinque assignata fuerunt, & instituta fuit Societas Eremitarum S. Romualdi per ejus Prælatos separatim regenda.

§.3. Vidensque ipse Paulus se tot personis, ac locis quotidie multiplicari, ad olim Congregationis Sacræ Eremi, & S. Michaelis de Murano Vicarium Generalem, tunc vero Gener. nuncupatum, & Visitatores accesserat, eisdemque seriem facti explicaverat, velleque, tam ipse, quam ceteri socii Eremitæ hujusmodi sub eorum obedientia, & visitatione vivere declaraverat. Olim Vicarius tunc Generalis prædictus habens, ut asserebat, a Congregatione hujusmodi omnimodam auctoritatem, sinceritatem animi dicti Pauli cognoscens, præfata Eremitoria videlicet quinque Cryptarum Massarii, S. Hieronymi de Pascilupo, Cryptæ S. Benedicti in Monte Conaro, S. Leonardi de Volabrio, ac S. Mariæ de Spiritu Sancto, Esin., Eugubin., Anconitan., Firman., & Larinen. Diœcesis a Sede prædicta, aliisque Christifidelibus præfatis, eisdem Paulo, & Sociis, ut præfertur, concessa, & Eremitas in illis tunc commorantes, in eorum Congregationem receperat, ipsosque Paulum, & socios receptos Eremitas, eorumque

que Eremitoria, & Religiosa loca hujusmodi in societatem Eremitarum S. Romualdi per Majorem, & olim Correctores, tunc autem Visitatores, Capitulum, & Eremitoriorum hujusmodi singulorum Priores, perpetuis futuris temporibus regendam, & gubernandam erexerat. Et eisdem Paulo, & Eremitis præfatæ Societatis, condendi, & celebrandi generalia Capitula ejusdem Societatis: Et in eis Priores, Rectores, & alios ministros eligendi, & pro ejusdem Societatis conservatione, & augmento, Missas, & alia divina officia in eorum Capitulis celebrandi, Capitula Generalia ejusdem Societatis, & pro ejusdem observantia quæcumque statuta, ordinationes, & constitutiones edendi, & pro tempore edita corrigendi, reformandi, & mutandi, quæ si contra substantialia Regulæ S.Benedicti non essent, a prædicto tunc Vicario, & Visitatoribus, aut præfatæ Congregationis Capituli derogari, aut innovari sine dictorum Eremitarum consensu non possent. Ac alia loca quæcumque, & personas quascumque in eadem Societate receptandi, necnon quod ejusdem Societatis superior ex tunc Major nuncupandus, per ejusdem Congregationis Capitulum de anno in annum eligendus, loca & personas, de triennio in triennium, & frequentius, si sibi videretur visitare deberet, licentiam concesserat, & omnia & singula privilegia, gratias, & immunitates Eremitis concessa, & quomodolibet concedenda, tam sacræ Eremi Camaldulen. quam totius præfatæ Congregat. eidem Societati Eremitarum Sancti Romualdi, loca, & personas communia esse, dummodo receptio, & admissio hujusmodi, per Capitula generalia Congregationis Sacræ Eremi, & S. Michaelis de Murano prædictis approbaretur, voluerat. Et præfati Eremitæ vigore concessionis hujusmodi in eorum Capitulis congregati, nonnullas constitutiones, & statuta super tribus substantialibus, & forsan aliis emittendis votis, & regularibus institutis Regulæ S. Benedicti, & divinis officiis celebrandis, ac aliis felicem dictæ Societatis, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, gubernationem, & directionem, ac honeste, & religiose vivendi modum concernentia ordinaverant. Ac postmodum Præsidens, & Definitores Capituli generalis Congregationis Sacræ Eremi, & S. Michaelis prædicti per eorum speciales literas, dicta quinque Eremitoria, & Societatem hujusmodi ab eorum Congregatione penitus separaverant, & dissolutam, & separatam esse declaraverant, nullumque sibi eligendi Superiorem, necnon Eremitoria, ac illorum personas hujusmodi visitandi facultatem reservaverant; quodque præfati Eremitæ ad eorum Superioris hujusmodi electionem, prout eis visum foret, procedere possent, ac in iis, quæ Eremitoria, & illorum personas prædicta concernebant, ac quidquid eidem Societati visum foret, a Sede Apostolica petere possent, voluerant.

Clemens VII. prædicta confirmavit.

§.4. Præfatus Clemens Prædecessor prædicta omnia, & dissolutionem hujusmodi, approbaverat, & confirmaverat, eisque unum dictæ Societatis Majorem, & Correctores, nunc autem Visitatores nuncupatos, locorum Priores, & alios officiales, prout eis expedire videretur, per seipsos annis singulis eligendi, qui eo ipso quo electi forent, confirmati esse censerentur, indulserat.

Et etiam Cōstitutiones pro d. Societatis regimine ordinatas approbavit.

§.5. Et successive cum ipsi pro dictæ Societatis commodiori gubernatione aliquas ex prædictis Constitutionibus, Ordinationibus, & Capitulis eis diligentius, & maturius examinatis cassassent, & aliquas denuo ordinassent, & amotis quibusdam superfluis, in meliorem formam reformassent, idem Clemens Prædecessor illas etiam approbaverat, & confirmaverat, prout in diversis instrumentis, & scripturis Vicarii generalis, ac Visitatorum Præsidentis, & Definitorum prædictorum, ac ipsorum Leonis, & Clementis Prædecessorum diversis literis dicebant plenius contineri.

Societatéque istam instituit nuncupandam Eremitarum S. Romualdi.

§.6. Ac pro parte eorumdem Majoris, Visitatoris, Priorum, Fratrum, & Eremitarum, eidem Clementi Prædecessori humiliter supplicato, ut ex prædictis, & aliis eis concessis, & concedendis locis, unam tantum Societatem Eremitarum S. Romualdi erigere, & instituere, præmissis, & aliis infrascriptis pro illorum subsistentia firmiori robur Apostolicæ firmitatis adiicere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaretur. Præfatus Clemens Prædecessor, qui ad ea, per quæ status Religiosarum personarum florere, ipsæque personæ acceptius divinis beneplacitis se coaptare possent, solertiæ suæ curas libenter dirigebat: volens Majorem, Visitatores, Priores, Officiales, ac Eremitas Societatis hujusmodi amplioris Apostolici favoris præsidio complecti, ac eos, & eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, ac pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existebant, ad effectum infrascriptorum dumtaxat consequendum, absolvens, & absolutos fore censens, hujusmodi supplicationibus inclinatus, sub datum videlicet tertio nonas Septembris Pontificatus sui Anno sexto, auctoritate Apostolica, ex prædictis, ac quibuscumque aliis eis, tunc & pro tempore dictæ Societati ubique terrarum concessis, & concedendis, ac per eos recipiendis, & retinendis Eremitoriis, & religiosis locis, unam tantum omnium, ac singulorum Fratrum in eisdem Eremitoriis, & Religiosis locis pro tempore degentium Societatem Eremitarum Sancti Romualdi nuncupandam: per Majorem Superiorem nuncupatum Visitatores, Capitulum, Priores, ac alios officiales, juxta ipsius Societatis statuta, & ordinationes, regendam, & gubernandam.

Regendam quoque jussit ab uno Superiore, nuncupando Majore.

§.7. Ita quod omnes, & singuli dictæ Societatis Fratres, præsentes, & futuri, quamvis in diversis locis, etiam extra Italiam, & loca ultra marina pro tempore manerent, unum tamen corpus, & unica Societas

cietas Eremitarum S. Romualdi Camaldulen. Ordinis, perpetuis futuris temporibus existerent, ac facerent.

Facultates hic expressas concessit.

§.8. Cum facultate celebrandi Generalia, Provincialia, ac alia Capitula ejusdem Societatis, & in eis Superiorem, Majorem, Priores, Rectores, & alios Ministros eligendi, & pro ejusdem Societatis conservatione, & augmento, Missas, & alia divina Officia in eorum Capitulis celebrandi, aliaque omnia, & singula, quæ ad similes Societates pertinebant, & pro tempore pertinerent, faciendi, erexit, ac instituit.

Indulta omnia, & statuta confirmavit.

§.9. Necnon separationem, dissolutionem, concessionem, & indulta, ac facultates eis quomodolibet concessa, ac constitutiones, & statuta per Capitulum dictæ erectæ Societatis edita, ut præfertur, reformata, ac omnia, & singula privilegia, indulta, & gratias per Sedem eamdem dictæ Societati, vel per alium facultatem habentem, etiam vivæ vocis oraculo, vel alias quomodolibet concessa, & concessas, auctoritate prædicta approbavit, confirmavit, stabilivit, ac robur Apostolicæ confirmationis habere decrevit: supplens omnes, & singulos defectus, tam juris, quam facti, si qui forsan intervenerant in eisdem.

Aliaque edendi, & barbam deferendi facultatem cōcessit.

§.10. Et pro potiori cautela Majoris, Visitatorum, Priorum, & Officialium, & aliorum Fratrum præfatæ Societatis illas, & illa quinque Eremitoria prædicta, eidem Majori, Visitatoribus, Prioribus, & Fratribus eorum erectæ Societatis pro tempore existentibus, de novo perpetuo concessit, & assignavit: quodque omnes, & singuli dictæ Societatis erectæ Eremitæ, Ordinem prædictum in ipsa Societate professi, tunc præsentes, & futuri in Capitulo generali pro tempore celebrando, in eo vocem habentes, pro felici dictæ Societatis statu, & successu alia statuta, Constitutiones, Ordinationes, ac omnia, & singula, quæ in spiritualibus, & temporalibus ipsius Societatis, ac ejus regularis disciplinæ statum, observantiam, indemnitatem, & circa divini officii, & Missarum directionem, & ordinationem, ac cœremonias absque ipsius Regulæ, in substantia, vel in effectu variatione, interpretatione, vel declaratione quoquo modo concernere possent, instituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, & alia de novo faciendi: & sic instituta, ordinata, interpretata, declarata, & de novo facta, in toto, vel in parte, prout rerum, & temporum qualitas exigeret, tollendi, & alterandi, ac in melius commutandi, necnon pro honestate, & qualitate vitæ Eremiticæ hujusmodi barbam deferendi, plenam, & liberam eis concessit facultatem.

A superioritate Ordinariorum, Inquisitorum, & aliorum eximit.

§.11. Ac hujusmodi Societatem, omnesque, & singulos Superiores, Eremitas, Oblatos, Novitios, Familiares, Servitores, & personas dictæ Societatis, tunc, & pro tempore existentes, ac ipsius Monasteria, Eremitoria Religiosa, & loca alia quæcumque, ac mobilia, & immobilia bona, tunc præsentia, & futura, ad præfatam Societatem quomodolibet pro tempore pertinentia, & in posterum eidem de novo erectæ Societati, quandocumque, seu quomodolibet, uniri, vel incorporari, seu subiici, in perpetuum, vel ad tempus contingeret, a quorumcumque Legatorum etiam de latere, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac quorumvis Officialium Romanæ Curiæ, & Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, & Inquisitorum hæreticæ pravitatis, quacumque etiam Apostolica auctoritate aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum, & non ordinariorum, quavis auctoritate, & potestate fungentium, ditione, auctoritate, superioritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ita quod contra dictam de novo erectam Societatem, vel ejus singulares personas, necnon Monasteria, Eremitoria, & loca, & personas, ac familiares cum eis degentes ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei, de qua ageretur, ubicumque iniretur contractus, committeretur delictum, aut res ipsa consisteret, excommunicationis, suspensionis, aut interdicti, aut alias quasvis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet, directe, vel indirecte, proferre, seu promulgare non possent.

A decimarum gabellarū &c. solutione liberavit.

§.12. Necnon ab omnibus, & singulis decimis, collectis, exactionibus gabellis, talliis, dativis, datiis, tractis, subsidiis caritativis, impositionibus ordinariis, & extraordinariis, Collegiis, Parochianis, Universitatibus, Monasteriis, Fabricis, & aliis quibusvis personis, quacumque auctoritate, & ex quavis causa, & consideratione, etiam pro expeditione contra infideles, aut Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe aut aliis imminentibus necessitatibus Sedis prædictæ, auctoritate ejusdem Sedis, vel quavis alia impositis, & imponendis, sub quacumque verborum vi, & forma, etiam sub excommunicationis latæ sententiæ pena, exempti, & exempta censerentur, nisi de indulto, & Societate hujusmodi specialis, & expressa mentio in literis Apostolicis fieret, & tunc non veram decimam, sed mediam auri unciam Cameræ Apostolicæ solvendo pro omnibus eorum locis, ac Eremitoriis, bonis, & personis liberationem consequerentur, prorsus exemit, & totaliter liberavit, eaque omnia, & eorum quodlibet, in jus, & proprietatem Beati Petri, & Pauli, & Sedis prædictæ, ac sub eorum, & dictæ Sedis protectione suscepit. Et si Legati, & Subdelegati, Ordinarii, aut aliæ personæ prædictæ, contra exemptionem, & liberationem hujusmodi quicquam attentare quoquo modo præsumerent, ac literarum desuper conficiendarum vigore requisiti per ipsius de novo erectæ Societatis Prælatos, Eremitas, vel Procuratores eorum, infra tres dies, a die requisitionis hujusmodi computandos, non desisterent, excommunicationis sententiæ ipso facto noscerent se subjectos, & si forte aliter factum foret, eo ipso esset irritum, & inane, nulliusque roboris, vel momenti.

§.13. Præterea ipsis, ut Religiosos eorum

Religiosos Ordinis ad minores Ordines promoveri faciendi per quemlibet Antistitem, & extra tempora, facultatem tribuit &c. *Primum declarat Conc. Trid. Sess. 23. cap. 11. Secundum revocavit Conc. Trid. ubi sup. c. 12. & seqq.*

rum Ordinis ad primam tonsuram, & quatuor minores Ordines promovendi, ad sacros vero etiam si tempus a Canonibus statutum non attingerent, per quemlibet Catholicum Episcopum in eorum locis, & alibi, ubicumque eis commodum foret, absque licentia Diœcesani, etiam extra tempora, diebus tamen Dominicis, vel Festivis, eos promoveri faciendi, ac illos eis libere conferendi, eumdemque Episcopum pro consecrationibus Altarium, seu Ecclesiarum, ac pro Oleo Sancto, & quolibet Ecclesiastico Sacramento, adeundi, & de licentia eorum Capituli Generalis, seu Provincialis, Jerusalem & alia loca sancta visitandi, & inibi habitandi, ac loca & eleemosynas etiam ab infidelibus recipiendi, licentiam & facultatem concessit.

Ingressum ad Eremitoria mulieribus prohibet.

§.14. Et insuper pro conservatione puritatis eorum solitudinis, ne mulieres ad eorum Eremitoria, etiam Sancti Hieronymi de Pascilupo Eugubinæ Diœcesis, tunc præsentia & futura, intra videlicet per eos præfixos, seu præfigendos terminos, præter illos tantum dies, quos ipsi statuerent, dummodo non ultra tres dies in quolibet anno, accedere quomodolibet sub excommunicationis pœna auderent, vel præsumerent, cellularum tamen ipsorum ingressu semper prohibito remanente, inhibuit.

Stabilia alienandi ad evidentem utilitatem Ordinis licentiam impertitus fuit.

§.15. Demum pro commoditate, & utilitate Eremitoriorum, & locorum hujusmodi, tunc præsentium & futurorum, de licentia eorum Capituli Generalis, seu Provincialis, eis & cuilibet eorum, ac pro tempore existentibus, quæcumque immobilia ad eos, eorumque Ecclesias Eremitoria, Altaria, & loca hujusmodi pro tempore spectantia, & pertinentia, in emphyteusim, perpetuum, vel per tempus, sub aliquo annuo canone, sive censu quibusvis personis, in evidentem Ecclesiarum, Monasteriorum, & Regulariorum locorum hujusmodi utilitatem cencedere, illaque pro aliis immobilibus utilitatibus permutare, seu vendere, & alienare, & pretium inde proveniens in aliis immobilibus bonis eorum Ecclesiis, Eremitoriis, & Regularibus locis utilioribus, ac alias, juxta tenorem literarum recolendæ memoriæ Pauli Papæ Secundi similiter Prædecessoris nostri, de rebus Ecclesiasticis non alienandis editarum, ita quod Priores, qui pro tempore essent locorum hujusmodi Judices, ad hoc, ut immobilia bona hujusmodi in emphyteusim, vel censum, aut alias danda, & permutanda, seu vendenda, & alienanda coram eisdem Judicibus spectarentur, eligere possent, convertere, & ceteris Eremitoriis eorum Societatis, prout eis commodius visum foret, pro ejusdem Societatis conservatione applicare valerent, & quæcumque bona, etiam feudalia, ac emphyteutica, etiam Ecclesiastica eidem Societati, tam inter vivos, quam causa mortis, seu testamento, codicillo, dari, concedi, & relinqui libere possent.

Onera ad quæ pro dictis bonis Eremitæ tenerentur, 30. annorum spatio finiri decrevit.

§.16. Ita quod ipsa Societas ad eadem onera, ad quæ donator, seu testator hujusmodi, occasione bonorum eorumdem tenebatur, & quæcumque alia, quæ ipse donator, seu testator etiam imponeret, omnino tenerentur, etiam si ad certum numerum generationum, aut nominationum eadem bona concessa essent, ipsa Societas, non perpetuo, sed per triginta annos pro qualibet generatione, seu nominatione, hujusmodi bona eadem tenere possent; & finitis ipsis annis, bona prædicta ad eorum directos Dominos devoluerentur, & absque eorum consensu tenere non valerent, statuit, & ordinavit.

Curam animarum ceterorum locorum Societatis, permutari posse declaravit.

§.17. Ulterius ipsis, de licentia Capituli Generalis, seu Provincialis dictæ Societatis, curam animarum Monasterii S. Salvatoris de Monte Acuto, & Parochialium S. Michaelis Archangeli, ac Prioratus S. Salvatoris de Fano, Perusin. Tudertin. & Fanen. Diœces. Ecclesiarum eidem Societati perpetuo canonice unitarum abdicare, & de consensu illorum Parochianorum in loco dictis Parochianis accommodo alias Ecclesias, quibus cura Parochianorum præfatorum applicaretur, construi facere, seu alteri Parochiali, quæ Parochianis hujusmodi accomoda foret, etiam de consensu illius Rectoris, cui pro hujusmodi cura exercenda, quod inter eos conventum esset, solverent, ac illas jurisdictioni Ordinarii loci subiicere.

Novaque Eremitoria ædificare.

§.18. Ac loca quæcumque, etiam per Ecclesiasticas, & Religiosas personas eis concedenda recipere, & eorum usui applicare. Necnon loca, sive Eremitoria pro tempore recepta perficere, & alia de novo cum Ecclesiis, Oratoriis, humili campanili, cellulis, & officinis necessariis construere, seu construi, & jam constructa pro convenientiori eorum mansione demoliri facere, & ea ad aliorum locorum costructorum, sive de novo constrendorum usum convertere.

Religiosos quorumcumque Ordinum etiam Mendicantium ad Societatem, tamquam ad arctiorem vitã recipi posse decrevit.

§.19. Ac pro dicti Ordinis propagatione omnes, & singulos Religiosos quorumcumque, etiam Mendicantium Ordinum, & Congreg., ac Monasteriorum ad Eremitoria præfata, tamquam ad arctiorem vitam, convolare, & sub Societate, & eorum habitu Altissimo famulari eligentes, Superiorum suorum licentia petita, licet non obtenta, absque alia contradictione, vel obstaculo recipere; ipsique sic recepti, & in eadem Societate, sive Ordine professi, ad omnia officia, & dignitates Societatis eorumdem Eremitarum promoveri, & assumi libere, & licite valerent, indulsit.

Indulta, gratias, & privilegia quorumcumque aliorum Ordinũ huic Societati concessit.

§.20. Postremo Majori, ac omnibus, & singulis Visitatoribus, Provincialibus, Prioribus, & aliis Officialibus, ac Fratribus, sive Eremitis præfatis, ut ipsi, & omnes, & singuli, ac commissi, Oblati, Novitii, servitores, familiares, benefactores, & aliæ personæ, ac etiam Oratoria, Ecclesiæ, Monasteria, Eremitoria, & loca, & quæcumque bona, & cetera alia ejusdem Societ. pro tempore pertinentia, omnibus & singulis indulgentiis, peccatorum remissionibus, gratiis, concessionibus, facultatibus, immuni-

munitatibus, exemptionibus, privilegiis, præeminentiis, prærogativis, libertatibus, favoribus, licentiis, & indultis Apost. vel aliter qualiacumque essent, quibus omnes, & singuli Ordines, Congreg. Societ. & Monast. sub approbatis regulis degentes, seu militantes, ac degentia, seu militantia, eorumque Superiores Generales, Provinciales, & particulares Monaci, seu Religiosi, Commissi, Oblati, Novitii, familiares, servitores, benefactores, & aliæ personæ eorumque Ecclesiæ, Oratoria, & alia quæcumque bona, quæ omnia, ac si nominatim exprimerentur, dictus Clemens Prædecessor haberi voluit pro sufficienter expressis, conjunctim, vel divisim, eis, & cuilibet ipsorum, in genere, vel in specie, etiam vivo vocis oraculo, vel alias quomodolibet concessis, seu concedendis, tam in spiritualibus quam temporalibus, & tam in communi, quam particulari, seu alias quomodolibet utebantur, potiebantur, & gaudebant, seu uti, potiri, & gaudere possent quomodolibet in futurum, absque ulla differentia, tam in communi, quam in particulari, vel alias quomodolibet uti, potiri, & gaudere libere & licite possent, & valerent in perpetuum, ac etiam de novo concessit pariter, & indulsit, & in eis locum habere voluit, ac si eisdem omnia, & singula præmissa, directe, & expresse concessa fuissent, exceptis, quæ essent contra eorum constitutiones approbatas, ac ordinationes capitulares factas, & pro tempore faciendas. Ac, ut dum privilegiorum, concessionum, exemptionum, immunitatum, facultatum gratiarum, & indultorum eorum, & cujuslibet dictorum Ordinum, Congreg, Societatum, & Monasteriorum originales literæ, seu transumpta authentica ex illis, prout in favorem dictæ Societatis, ejusque Superiorum, Eremitarum, Commissorum, Oblatorum, Novitiorum, familiarium, servitorum, benefactorum, & personarum, ac Ecclesiarum, Monasteriorum Eremitoriorum, locorum, bonorum, & aliorum ceterorum ejusdem Societatis ostenderentur, vel exhiberentur, eadem fides indubia adhiberetur tam in judicio, quam extra, & aliis locis, quibus opus foret, ac si pro, & in favorem eorum Societatis, Ecclesiarum, Eremitoriorum, & Monasteriorum, Fratrum, & personarum, ac bonorum prædictorum, ac prædictarum a Sede predicta emanassent, ac eis, & cuilibet ipsorum fuissent immediate concessæ, mandavit.

Transumptisque credi voluit.

§.21. Necnon quod literarum desuper conficiendarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici munitis, ubique staretur, prout originalibus literis staretur, & plena fides in judicio, & extra adhiberetur, quæ eisdem desuper conficiendis literis daretur, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Clausulas dictæ Bullæ præservativas apposuit.

§.22. Quodque literæ ipsæ desuper conficiendæ, cum confectæ forent, ac in eis contenta quæcumque, sub quibusvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quarumcumque literarum, gratiarum, & dispositionum per ipsum Clementem Prædecessorem, & Sedem prædictam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, seu ad Imperatoris, Regum, & Ducum instantiam concessis, & concedendis, nullatenus comprehenderentur, sed semper ab illis excepta essent, & esse censerentur. Et quoties revocata, modificata, limitata, suspensa, aut alterata forent, toties in eo statu, in quo ante revocationem, modificationem, limitationem, & suspensionem hujusmodi repositæ, restitutæ, & reintegratæ, ac si opus fuerit, de novo concessæ essent, & esse censerentur, & quotiescumque per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliqua, a quoquam cujuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis foret, ex negligentia, vel ignorantia illorum, quibus ea concedebantur, aut aliquavis causa, scienter, vel ignoranter attentari, vel attentata observari contingeret; nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujusmodi præjudicium generaretur, sed ea omnia, & singula in suo robore, & firmitate permanerent, easdem literas, absque aliorum instrumentorum, literarum prædictarum productione, & ostensione ad probandum plene omnia, & singula superius enarrata, & specificata, in judicio, & extra ubique sufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri.

Dubia in d. Societatis favorem interpretari jussit sublata aliter judicandi facultate.

§.23. Et si forte contingeret aliquod dubium in dictis per ipsum Clementem Prædecessorem confirmatis, aut literis suis super præmissis conficiendis hujusmodi, aut aliquo eorum pro tempore emergi, data verborum ambiguitate, & jurisperitorum interpretatione dictæ Societatis de novo erectæ, ac illius locorum particularium, & personarum favorem interpretari debere. Sicque per quoscumque Judices, & extraordinarios, ac delegatos, & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales sententiari, judicari, & definiri debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quacumque alia judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, irritum quoque, & inane, quicquid secus fieri, sive attentari contingeret, decrevit.

Executores d. Bullæ deputavit.

§.24. Ac voluit, & concessit, universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, ac aliis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, ac quarumcumque Metropolitan., & Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, necnon præfatorum Patriarcharum, ac Archiepiscoporum, & Episcoporum in spiritualibus Vicariis, & Officialibus Generalibus dari in mandatis, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, literas desuper conficiendas hujusmodi cum confectæ forent, ac in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, ipsisque Eremitis, seu Fratribus, ac personis prædictis præmissis efficacis defensionis præsidio assistere, ac facere eosdem Eremitas, ac alias

alias personas omnibus præmissis pacifice frui, & gaudere, non permittentes ipsos, seu ipsas super iis per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, & legitimis super iis habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas iteratis vicibus aggravandi, invocato etiam ad id, si opus foret, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis quibuscumque amplissime derogavit.

§.25. Non obstantibus præmissis, ac Clementis, per quam inter alia voluerat, quod petentes beneficia Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem, secundum communem æstimationem, tam beneficii uniendi, quam illius cui unio fieri peteretur, alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, necnon Pauli Prædecessorum prædictorum, ac similis memoriæ Innocentii IV. contra exemptos edita, quæ incipit: *Volentes*, necnon quibus cavetur, quod nullus extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæDiœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices a Sede prædicta deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati forent, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumerent Bonifacii VIII. Romani Pontificis, etiam Prædecessorum nostrorum, & de duobus dietis in Concilio Generali edita, dummodo non ultra tres dietas aliquis dictarum literarum desuper conficiendarum auctoritate non traheretur, & quibusvis aliis Apostolicis, necnon Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, & specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac prædictarum Ecclesiarum, Monasteriorum etiam S. Antonii de S. Antonio, Ordinis S. Augustini Viennen. Diœcesis, & Religiosorum locorum, ac Ordinum quorumcumque etiam Camaldulen. hujusmodi, ac aliorum, etiam Mendicantium, & non Mendicantium, statutis, & consuetudinibus, etiam illis in quibus cavebatur, ut mulieres ad dictum Eremitorium S. Hieronymi de Pascilupo, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna numquam accederent, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apostolicis Camaldulen. aliisque Ordinibus Mendicantium, & non Mendicantium, & Militiarum Ecclesiis, Monasteriis, & S. Antonii hujusmodi, necnon Universitatibus, Congregationibus, Societatibus, Communitatibus, Collegiis, & ceteris aliis personis, & locis per eumdem Clementem Prædecessorem, & Sedem prædictam, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis, illis præsertim quibus inter alia caveri dicebatur expresse, quod nulli Fratres, seu Monaci, de dictis etiam Mendicantium Ordinibus ad alium Ordinem etiam strictiorem transeuntes per Superiores, Priores, & alios Fratres Ordinum, aut Societatum, ad quos, si transierint, etiam de licentia eorumdem Superiorum, petita, & obtenta, recipi, & admitti possent, alias recipientes, & recepti, excommunicationis sententiam incurrerent, ipsique sic, vel alio modo recepti, ad aliquod officium, seu Prælaturam ejusdem Ordinis, in quo recipiebantur, eligi non possent, absque Apostolicæ Sedis speciali, & expressa licentia, per ipsius Sedis patentes literas concedenda, facientes plenam, ac certam, & determinatam, de statuto, & ordinatione hujusmodi, expressam, & individuam mentionem. Quibus omnibus, etiam si pro eorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma servanda foret, dictus Clemens Prædecessor eorum tenores, & formas illarum concessionum, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis habens, illis alias in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat, auctoritate prædicta, specialiter, & expresse derogavit, ceterisque contrariis quibuscumque.

Et quoniam d. Bulla Clem. VII. ob ipsius obitum expedita non fuit, hic Pontifex eam validat a die datæ.

§.26. Ne autem de absolutione, erectione, institutione, approbatione, confirmatione, suppletione, concessione, assignatione, exemptione, liberatione, susceptione, inhibitione, statuto, ordinatione, indulto, voluntate, mandato, decreto, & derogatione prædictis, pro eo quod super illis dicti Clementis Prædecessoris ejus superveniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, ipsique Major, Visitatores, Priores, Officiales, & Fratres illorum frustrentur effectum, volumus, & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod absolutio, erectio, institutio, approbatio, confirmatio, suppletio, concessio, assignatio, exemptio, liberatio, susceptio, inhibitio, statutum, ordinatio, indultum, voluntas, mandatum, decretum, & derogatio Clementis Prædecessoris hujusmodi, perinde a dicta die tertio nonas Septembris suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Clementis Prædecessoris literę sub ejusdem diei datum confectæ fuissent, prout superius ennarratur; quodque præsentes literæ ad probandum plene absolutionem, erectionem, institutionem, approbationem, confirmationem, suppletionem, concessionem, assignationem, exemptionem, liberationem, susceptionem, inhibitionem, statutum, ordinationem, indultum, voluntatem, mandatum, decretum, & derogationem Clementis Prædecessoris hujusmodi, ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Deputatque executores hujus Constitutionis.

§.27. Quocirca universis, ac singulis venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, ac aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan.,

tan., & aliarum Ecclesiarum Canonicis, ac eorumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Vicariis in spiritualibus, ac Officialibus generalibus per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel per alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Majoris, Visitatorum, Priorum, Officialium, & Fratrum prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos, quos eædem præsentes literæ concernunt, illis pacifice gaudere; non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super iis habendis, servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, juxta voluntatem, & concessionem Clementis Prædecessoris hujusmodi. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus, communiter, vel divisim a dicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. P. An.I. 3. Novemb. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimoquarto, tertio nonas Novembris, Pontificatus nostri Anno I.

II.

Quod omnes gratiæ, & exemptiones concessæ, & concedendæ per Sedem Apostolicam locis, & personis Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, in Provincia Castellæ, & Legionis, ac Bethicæ, concessæ censeantur locis, & personis ejusdem Ordinis in Regno Portugalliæ.

Multa de hoc Ordine notata sunt apud Constitut. XVII. Innocentii III. Operante. *Tom. III. fol. 76.*

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium. INter curas multiplices, quæ nobis ex Apostolatus officio incumbere dignoscuntur, illam libenter amplectimur, per quam status personarum quarumlibet, præsertim Religiosorum (quorum precibus assiduis, & sanctis operationibus propitiatur Altissimus) non solum ubique floreat, sed etiam, auctore Domino, felicibus proficiat incrementis.

Causa hujus communicationis indultorum. §.1. Sane pro parte dilectorum filiorum moderni Provincialis, & aliorum Ministrorum, ac Conventuum, Monasteriorum Ordinis SS.mæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, Regni, & secundum ipsius Ordinis Provinciæ Portugalliæ, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet ipsa privilegia, exemptiones, concessiones, & indulta, Monasteriis ejusdem Ordinis Provinciæ, Castellæ, & Legionis, ac Bethicæ, secundum morem hujusmodi, ac eorumdem Provinciæ Castellæ, & Legionis, ac Bethicæ, illiusque Monasteriorum Provinciali, & Ministris, ac Conventibus, & forsan in genere toti Ordini prædicto per Sedem Apostolicam concessa, ad Monasteria Ordinis, Regni, & Provinciæ Portugalliæ hujusmodi, illorum Provincialem, & alios Ministros, ac Conventus præfatos se extendere credant, tamen a nonnullis de hujusmodi extensione hæsitatur, maxime cum in toto Regno, & Provincia Portugalliæ prædictis, duo dumtaxat exigui valoris Conventualia Monasteria, necnon in quibus solum dicti Ordinis Fratres resident, duo Eremitoria, sive Oratoria existunt, ac iidem Provincialis, & alii Ministri, necnon Conventus ipsius Regni de privilegiis hujusmodi, quibus se tueantur ob eorum paupertatem, & Prælatorum Ordinis, qui hactenus fuerunt, incuriam, realiter docere nequeant, quo fit ut Provincialis, & alii Ministri, necnon Conventus præfati, ac personæ Ordinis Regni Portugalliæ, illorumque Monasteriorum hujusmodi, tam in personis, quam in rebus a locorum Ordinariis, & aliis Judicibus, Ecclesiasticis, ac Sæcularibus passim indebite molestentur, ac in suis juribus opprimantur: & frequenter præfati Judices ob privilegiorum hujusmodi carentiam, eisdem Provinciali, & aliis Ministris, Conventibus, & personis, etiam pro quacumque levissima re diversas injurias, & diversa opprobria inferendi occasionem assumant, aut, quæ dicti Provincialis, & alii Ministri, ac Conventus, si hujusmodi privilegia penes se haberent, sibi inferri non permitterent, unde religio ab illarum partium fidelibus parvipenditur, & illarum solita devotio frigescit, ac Monasteria ipsa Religiosis destituuntur, & divinus cultus in eis, necnon eleemosynæ, & piæ largitiones ab eisdem fidelibus erogari solitæ (ex quibus ipsi Provincialis, & alii Ministri, ac personæ Ordinis, & Regni Portugalliæ prædictorum, vitæ subsidium recipiunt) in dies diminuuntur. Quare pro parte moderni Provincialis, & aliorum Ministrorum, ac Conventuum Regni, & Provinciæ Portugalliæ prædictorum, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis, eorumque Monasteriis, & in illis degentibus personis, ut hujusmodi privilegiis gaudere possint, concedere, ac alias eorum incolumitati, in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§.2. Nos igitur qui Ordinem prædictum in

Communicatio indultorum.

in visceribus gerimus caritatis, & illius personarum prosperum statum paterno zelamus affectu, modernum Provincialem, & alios Ministros, necnon Conventus Monasteriorum, Regni, & Provinciæ Portugalliæ hujusmodi, ac eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula privilegia, exemptiones, concessiones, & indulta, Provinciali, & aliis Ministris, & Superioribus, necnon Conventibus, ac singulis Religiosis personis dicti Ordinis præfatæ Provinciæ, Castellæ, & Legionis, ac Bethicæ, seu illorum Monasteriis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac per Nos, & Sedem prædictam, quocumque modo, ac sub quibuscumque modis, tenoribus, & formis, ac verborum expressionibus generaliter concessa, & pluries confirmata, quorum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, ac in posterum concedenda, & confirmanda, Provinciali, & aliis Ministris, necnon Conventibus, ac singulis Religiosis personis Ordinis Regni, & Provinciæ Portugalliæ hujusmodi, nunc, & pro tempore existentibus, ac eorum Monasteriis præsentibus, & futuris, ita ut ipsi hujusmodi privilegiis, exemptionibus, concessionibus, & indultis prædictis, ubicumque, in judicio, & extra utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere possint, pariformiter, & æque principaliter, auctoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus, illaque eisdem Provinciali, & aliis Ministris, ac Conventibus, necnon singulis Religiosis personis Ordinis Regni, ac Provinciæ Portugalliæ, illorumque Monasteriis hujusmodi in utroque foro suffragari, ac etiam quoad eos, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis, ac cum clausulis, necnon decretis in literis Apostolicis desuper confectis contentis, juxta illorum tenorem observari, in omnibus, & per omnia, ac si illa eidem Provinciali, & aliis Ministris, necnon Conventibus, & singularibus Religiosis personis Ordinis Regni, & Provinciæ Portugalliæ, illorumque Monasteriis hujusmodi, primo, & principaliter concessa fuissent, si eis tali modo concederentur.

Sublata aliter indicandi facultas.

§.3. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi, facultate, & auctoritate, judicacari, & definiri debere, necnon quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogatio cōtrariorum.

§.4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon dicti Ordinis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis Ecclesiis, ac illarum Præsulibus, & Capitulis, necnon locorum Ordinariis, & aliis personis Ecclesiasticis, & Sæcularibus cujuscumque, etiam Archiepiscopalis dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, excellentiæ, & præeminentiæ existentibus, etiam Cardinalatus honore fungentibus, ac aliis Ordinibus, Congregationibus, & Conventibus, ac Monasteriis quomodolibet, ac sub quibuscumque tenoribus, & formis, necnon cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, ac concedendis, approbandis, & innovandis: quibus omnibus (etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hæc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, ac forma in illis tradita, observata insererentur, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, ac omnibus illis, quæ in literis Apostolicis, privilegiorum, exemptionum, & indultorum, Provinciali, & aliis Ministris, Conventibus, & Religiosis personis, ac Monasteriis Ordinis Provinciæ Castellæ, & Legionis, ac Bethicæ concessorum, hujusmodi concessum fuit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§.5. Decernentes, quod singulis, tam præsentium, quam privilegiorum Provinciæ Castellæ, & Legionis, ac Bethicæ hujusmodi concessarum literarum transumptis, pro Provinciali, & aliis Ministris, ac Conventibus, & Religiosis personis, necnon Monasteriis Ordinis, & Provinciæ Portugalliæ hujusmodi, ac eorum singulis conficiendis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An.I. 13. Novemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo quarto, Id. Novembris, Pontificatus nostri Anno I.

III.

Qui vero sint, & familiares & continui commensales Summi Romani Pontificis.

Causa declarationis.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Paulus divina providentia Papa III. Provide considerans retroactis temporibus pluries dubitatum fuisse an Referendarii & alii Officiales ex Palatio Apo-

Apostolico panem habentes, Secretarii Apostolici, literarum Apostolicarum Scriptores, Cubicularii, Milites sancti Petri, ceterique Officiales Sanctitati Suæ, seu Romano Pontifici pro tempore existenti, in eodem Palatio deservientes, aut custodiam facientes fuerint, & sint Sanctitatis Suæ, & Romanorum pro tempore Pontificum veri & indubitati, & non per privilegium familiares & continui commensales.

Declaratio, qui sint veri familiares Papæ.

§.1. Eadem Sanctitatis Sua hujusmodi ambiguitatem in futurum tollere volens, ex certa scientia declaravit Referendarios, & alios Officiales ex dicto Palatio panem habentes, Protonotarios, Subdiaconos, Auditores Rotæ, Acolitos, Scutiferos, Secretarios, literarum Apostolicarum Scriptores, Cubicularios, ac Milites sancti Petri, reliquosque Officiales eidem Sanctitati suæ, & Romano Pontifici pro tempore existenti in Palatio deservientes, aut custodiam facientes licet in eodem non habitaverint, nec habitent, nec forsan habitabunt, nec in tinello comederint, nec comedant, nec in futurum forsan comedent, in posterum veros, indubitatos Sanctitatis suæ, & Romanorum pro tempore Pontificum, & non per privilegium, nec ficte familiares continuos commensales censeri, reputari, & esse; ita ut regulis tam editis, quam edendis, de veris familiaribus, & continuis commensalibus suæ Sanctitatis, & Romanorum pro tempore Pontificum loquentibus in posterum potiantur, & gaudeant, ac eis quoque quoad omnia subiiciantur, etiam ad hoc, ut Sanctitas sua, & alii Pontifices occurrentibus vacationibus Beneficiorum Ecclesiasticorum per eos obtentorum & obtinendorum qualitercumque qualificatorum per obitum eorumdem in Romana Curia vel extra, ad collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem quorumcumque collatorum, & collatricum, communiter vel divisim pertinentium providere, & de illis disponere libere & licite valeant, in omnibus, & per omnia, ac si Referendarii, Secretarii, Scriptores, & alii Officiales hujusmodi, ac deservientes supradicti in Palatio habitassent, & in tinello vere & realiter comedissent.

Clausula sublata &c.

§.2. Et ita per quoscumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Sacri Palatii Apostolici causarum Auditores, de cetero judicari, & interpretari debere statuit, sublata eis aliter interpretandi & judicandi potestate. Decernens irritum & inane &c.

Derogatio contrariorū.

§.3. Constitutionibus, Ordinationibus, & regulis Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis, tam ordinariis collatoribus, quam quibuscumque aliis personis cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus concessis, & concedendis, cam quibusvis clausulis derogatoriarum præservativis, restitutivis, irritativis, annullativis, & aliis decretis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis haberi voluit, ceterisque in contrariis facientibus non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscr.

Placet, publicetur, & describatur. A.

Publ. Pontif. An. I. die 22. Decembris.

Lecta, & publicata fuit suprascripta constitutio, sive declaratio in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo quarto, die Martis vigesima secunda mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli divina providentia Papæ Tertii, Anno I.

Sequitur declaratio d. Constitutionis.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Paulus divina providentia PP. III., cui dudum postquam unam Constitutionem suam &c. *ut hic supra*.

Primum dubium ortum super verbis præcedentis Constitut.

§.1. Innotuit qualiter inter ceteros in eadem constitutione nominatos Referendarii, & Auditores, Referendariatus, & Auditoriatus, ac nonnulli aliorum officiorum, quæ obtinebant, ratione, ut singuli de ipsorum Collegiis, necnon ex Scriptoribus unus tamquam Referendarius officium actu exercens, & alius tamquam Decanus antiquitatis, & forsan in aliis Collegiis, unus, vel duo, aut forsan plures, & non singuli ipsorum Collegiorum ratione, panem ex Palatio Apostolico habeant, tamen custodiam non faciunt, a nonnullis asserebatur constitutionem prædictam in habentibus panem in Palatio, & custodiam facientibus conjunctim locum habere, & effectum sibi vindicare, & non alias, nec alio modo procedere.

Declaratio primi dubii.

§.2. Ambiguitatis dubium submovere volens, primo vivæ vocis oraculo declaravit, & decrevit Constitutionem ipsam, etiam in die publicationis illius intelligi, locumque vendicare, & procedere posse, & debere, sive dicti Officiales, vel quicumque alii conjunctim, & divisim, panem ex Palatio haberent, & in eodem custodiam facerent, etiam si iidem Officiales, & alii, per quorum obitum beneficia, ut præfertur, vacaverint, panem non habuissent, nec in ipso Palatio custodiam fecissent, ac beneficia per eosdem Officiales, & alias, ut præfertur, obtenta, per obitum etiam eorumdem Officialium in dicta, Curia, vel extra eam vacarent, & ad collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem, etiam S.R.E. Cardinalium, & quorumcumque aliorum collatorum, & collatricum, communiter, vel divisim spectarent.

Secundum dubium ortum ob non publicationem dictæ declarationis.

§.3. Postea accepit quod pro eo quod de posteriori declaratione hujusmodi alias non apparebat, adhuc aliquibus in dubium revocaretur, quod contingere posset eos, quibus de beneficiis hujusmodi per obitum dictorum officialium, ac aliorum sic, ut præfertur, vacantibus, per suam Sanctitatem provisum, seu provideri concessum extitit, aut in futurum provideri concessum extitit, vel quod provideretur concedi contigerit, desuper in futurum posse molestari.

Declaratio secundi Dubii.

§.4. Motu proprio &c. per aliam suam Con-

Constitutionem quam & literas desuper expeditas, etiam quod in eadem Cancellaria lecta, & publicata non esset, arctare voluit, sub dat. decimonono Kalendas Septembris, ejusdem Pontificatus sui anno secundo, inter alia fidem fecit, ac in verbo Romani Pontificis attestatus fuit semper suæ incommutabilis mentis fuisse, & tunc esse, quod etiam posterior declaratio hujusmodi, etiam quod aliter in dicta Cancellaria lecta, & publicata non foret, ab illius data valeret, & ligaret, ac omnibus, & singulis, quibus de singulis, aut pluribus beneficiis prædictis, ut præfertur, provisum seu provideri concessum extitit, aut in futurum provideri, seu quod provideatur concessum fuerit, suffragaretur, etiam in omnibus & per omnia, ac si dicta die vigesimasecunda Martii in dicta Cancellaria lecta, & publicata fuissent, cum de sic judicando, & aliis clausulis etiam irritantibus decretis in literis desuper confectis latius continetur.

Tertium Dubium.

§.5. Cum Sanctitati Suæ etiam novissime innotuerit ab aliquibus etiam plusquam conveniat sapere volentibus, prætendi, constitutionem, & declarationem prædictas forsan ad de numero participantes, & alios non participantes, præsertim Romanorum Pontificum Prædecessorum suorum, ac etiam Pontificatus sui tempore, etiam per S. R. E. Cardinales, etiam de latere, & alios Legatos, sive Nuncios Apostolicos, etiam facultatem Legatorum de latere habentes, quorum numerus nimis jam excrevisse asseritur, pro tempore creatos Notarios Apostolicos supernumerarios nuncupatos, & omnes alios officiales in dicta Constitutione nominatos, & expressos, qui in eodem Palatio forsan non habitant, nec in posterum habitabunt, aut in tinello nunc non comedunt, neque forsan in posterum comedent, minusque Sanctitati suæ deserviunt, neque Romano Pontifici pro tempore existenti in futurum deservient, aut custodiam non faciunt, aut non facient, non extendi, neque eosdem comprehendere, neque in illis procedere, aut locum sibi vendicare.

Declaratio tertii Dubii.

§.6. Ad hujusmodi etiam ulterioris ambiguitatis dubium resecandum, Constitutionem, regulamque, necnon declarationem prædictas, etiam cum omnibus, & singulis decretis, & aliis clausulis quibuscumque in illis respective contentis, & expressis, pro insertis, & expressis habens, decrevit, & declaravit, fidemque indubiam facit, & attestatur mentis, & intentionis suæ semper fuisse, & esse, tam a die editionis, & publicationis singularum Constitutionum, sive Regulæ, ac declarationis prædictarum, quam etiam cujuslibet ipsarum, tam de numero participantium, quam non participantium notariis prædictis, ac etiam omnibus, & singulis aliis Officialibus in dicta Constitutione, sive Regula, & declaratione, ut præfertur, nominatis intelligi, locumque sibi vendicasse, & processisse, ac vendicare, & procedere debere; etiam quod quicumque participantes, & non participantes notarii, aliique omnes, & singuli officiales prædicti, in dicta Constitutione, sive Regula, & declaratione quomodolibet nominati, & expressi panem ex Palatio non haberent, non habuerint, & non habeant, & custodiam in eo non fecerint, & non faciant, aut aliter suæ Sanctitati, & Romano Pontifici pro tempore existenti in Palatio Apostolico, vel extra, aliquo modo non servierint, neque serviant, vel alias quomodolibet in Palatio Apostolico non habitaverint, & non habitent, & custodiam in eo non fecerint, & non faciant, & nihilominus singulas Constitutiones, & declarationes prædictas, & ipsarum quamlibet, etiam cum omnibus, & singulis clausulis, & decretis in illis contentis illas pro expressis, & insertis habens, ad quoscumque non participantes notarios per eosdem Romanos Pontifices, & per Sanctitatem suam creatos tantum restrinxit, & reduxit, ac restringit, & reducit; illasque minime ad non participantes, & supernumerarios notarios ab eisdem Cardinalibus de Latere, & aliis Legatis, & Nunciis Apostolicis, etiam facultatem, & auctoritatem Legati de latere habentibus creatos, in eadem Regula, sive Constitutione, & declaratione nullatenus contineri, nec comprændi posse, nec valere, aut debere, ac si specialiter, & individue expressa fuissent, perpetuis futuris temporibus valere, & observari debere.

§.7. Et ita per quoscumque Judices, etiam Palatii Apostolici causarum Auditores, & alios quoscumque Judices, etiam in quibuscumque causis etiam pendentibus, & in quibuscumque inter omnes, & singulos judicari, & sententiari, & definiri debere statuit, voluit, decrevit, & ordinavit, sublata &c. Decretum irritans.

§.8. Præsentemque prout moris est in dicta Cancellaria legi, & publicari, & inter alias regulas Cancellariæ, ut moris est, describi, & adnotari mandavit. Jussio publicandi.

Placet, & publicetur, & describatur A. Papæ subscr.

Lecta, & publicata fuit suprascripta regula sive Constitutio Bononiæ in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, die Veneris decimaoctava Maii. Publ. An. Pont. 9. 18. Maii.

IV.

De Rotæ institutione in Civitate Bononiæ Provinciæ Lombardiæ, & Status Ecclesiastici, causisque cognoscendis, & terminandis in ea.

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Ex injuncto Nobis desuper Apostolicæ servitutis officio, quo unicuique in administranda justitia hujusmodi personis quibuslibet, præsertim Nobis, & Apostolicæ Sedi immediate consulitur, nostræ vigilantiæ partes propensius impartimur. Procemium.

§.1. Exponi Nobis fecerunt dilecti filii Vexillifer justitiæ, & Quadraginta Reformato- Hic Pontifex in Civitate Bononiæ Ro-

tam erigi indulsit, Auditorumque eligendorum qualitates, & jurisdictiones præfinivit.

matores status libertatis Ecclesiasticæ Civitatis nostræ Bonon., quod licet in primordio nostræ ad Summum Apostolatus apicem assumptionis, dictorum Vexilliferi, ac Reformatorum supplicationibus inclinati, quod in dicta Civitate, Rota perpetuis temporibus duratura, & singulo quinquennio renovanda fieret, & erigeretur, & pro ea facienda, ac erigenda quinque Doctores excellentes, & usu, ac peritia judicandi præstantes, aliunde, quam ex ipsa Civitate, aut ejus Comitatu, sive districtu oriundi, & qui in eadem Civitate saltem per integri anni intervallum non habitassent, qui omnes causas civiles dumtaxat, certam summam excedentes in prima, secunda, & ulteriori instantiis, cognoscere, & terminare habeant, cum modis, & oneribus, capitulis, & provisionibus necessariis, & opportunis, ac per partita inter eosdem Vexilliferum, & Reformatores, legitime, more solito, in præsentia, & de consensu pro tempore existentis nostri in dicta Civitate Legati, seu ejus Vicelegati, obtinenda, statuendis, & declarandis eligerentur. Et ex eisdem quinque Doctoribus singulis annis potestas ejusdem Civitatis deputaretur. Ipsique omnes post duos annos immediate subsecuturos syndicatui de eis faciendo, subjacere deberent. Et dum Rotæ hujusmodi præsiderent, nullum aliud officium, nec jurisdictionem aliquam in dicta Civitate habere, aut obtinere possent, statuerimus, & ordinaverimus, prout in capitulis de mandato nostro signatis, plenius continetur.

Nunc Civitas supplicat pro indulto, ne ex d. Rota causæ avocari possint.

§.2. Nihilominus, quia contingere posset, causas in eadem Rota pendentes, vigore commissionum, ad importunam partium instantiam, per Nos, seu de mandato nostro pro tempore signatarum, ab illa avocari, ac aliis judicibus, tam in partibus, quam in Romana Curia committi, ac cives, & incolæ Civitatis, & Comitatus, ac districtus prædictorum, erectione Rotæ hujusmodi frustrari, & circa persecutionem causarum, & litium suarum diversis expensis, & laboribus fatigari, in eorum grave dispendium, Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Et ipse Pontifex hoc indultum concedit.

§.3. Nos igitur, qui nostrorum, & dictæ Sedis subditorum dispendiis, quantum cum Deo possumus, libenter occurrimus, dictorum Vexilliferi, & Reformatorum supplicationibus inclinati, quod de cetero omnes, & singulæ causæ Civiles, inter Cives, & incolas pro tempore exortæ summam prædictam excedentes, in quacumque instantia, in eadem Rota, & non alibi cognoscendi, & terminari debeant; quodque ab illa quovis modo, nisi per Nos, & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, & in vim commissionis, per Nos, seu eosdem successores nostros, nostra, vel eorum propria manu, & per hoc verbum; Placet, signatæ, nisi de utriusque partis consensu, avocari non possint. Nec potestas, aut Auditores præfati, inhibitionibus, seu mandatis ejus, vigore commissionum aliter quam, ut præfertur, signatarum factis, etiam quascumque sententias, censuras, & pœnas etiam pecuniarias in se continentibus, parere teneantur, nec ob non paritionem hujusmodi aliquibus sententiis, censuris, pœnis prædictis innodati, aut illas incurrere quovis modo possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium, & ex certa scientia statuimus, & ordinamus.

Decretum irritans apponit.

§.4. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuscumque non obstantibus.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An.I. 11. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 11. Julii, millesimo quingentesimo trigesimo quinto, Pontificatus nostri Anno I.

V.

Comprobatio Congregationis Clericorum Regularium S.Pauli Decollati, cum præfinitione quarumdam ordinationum, & concessione privilegiorum.

Istam Congregationem primo approbavit Clemens VII. sup. in ejus Constitutione XLV. Vota *fol.* 103.

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Dilectis filiis Antonio Maria de Zacchariis, & Bartholomæo de Ferrariis Presbyteris Cremonensi, & Mediolanen., Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Refertur Constitutio Clementis VII., de qua in rub.

DUdum fel. rec. Clementi Papæ VII. Prædecessori nostro pro parte vestra exposito, quod vos cum tribus aliis vestræ voluntatis sociis, ut liberius divinis beneplacitis insistere, & quæ Dei erant, perquirere possetis, cupiebatis professionem trium Votorum substantialium Religionis in manibus tunc Archiepiscopi Mediolanen., seu ejus tunc Vicarii in spiritualibus Generalis emittere, & insimul in aliquo loco Civitatis, seu Diœcesis Mediolanen. per vos eligendo morari, ac remanere; idem Prædecessor vestris in ea parte supplicationibus inclinatus, vobis, & vestrum singulis, ut professionem ipsam in ejusdem Archiepiscopi, seu Vicarii, qui vero ad vos de cetero converti vellent, in alterius vestrum, seu Præpositi vestræ Congregationis pro tempore existentis manibus professionem trium Votorum eorumdem emittere, ac insimul, sub obedientia tamen Ordinarii loci, in ipso loco per vos eligendo cohabitare, & in communi vivere, necnon pro vestro, & rerum vestrarum salubri statu, ac directione, quæcumque statuta, & ordinationes, rationabilia, & honesta, ac Sacris Canonibus non contraria condere, & facere, illaque,

que, ut vobis pro temporum qualitate expedire videretur, mutare, & in totum tollere aliaque illorum loco de novo facere, libere, & licite valeretis concessit, & indulsit, prout in ejusdem Prædecessoris literis desuper in forma Brevis confectis, quas perpetuis futuris temporibus valere voluit, plenius continetur.

Pii viri, qui istam Cong. instituerunt, Papæ supplicarunt pro his relatis.

§.1. Cum autem sicut Nobis nuper exponi fecistis, vos, & nonnulli alii ejusdem voluntatis socii vestri, qui professionem aliquam nondum emisistis, divina, ut creditur inspiratione ducti cupientes cum majori animi quiete Deo servire, & illi magis adhærere posse, tria substantialia religiosæ vitæ, paupertatis scilicet, & castitatis, & obedientiæ vota emittere, & sub solito, & communi habitu Clericali in unum habitantes, & in communi, ac de communi viventes, necnon Deo humiliter, & devote, quantum ipse dederit, servientes, sub nostra, & Apostolicæ Sedis humili, & immediata subjectione, & speciali protectione clericalem vitam ducere, ac prædicationi verbi Dei, audientiæ confessionum, & administrationi Sacramentorum, Sacræque Theologiæ, & Sacrorum Canonum studiis ad vestrarum, & aliorum Christifidelium Animarum profectum vacare decreveritis, Nobis humiliter supplicari fecistis, ut vobis in præmissis benigne annuere, ac opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui eis licentiam emittendi tria vota substantialia concedit.

§.2. Nos igitur qui omnium Christifidelium piis, & honestis desideriis libenter annuimus vestrum in hac parte laudabile desiderium plurimum in Domino commendantes, vestrisque hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & cuilibet vestrum, ut quandocumque vobis visum fuerit, possitis tria substantialia religiosæ vitæ, ut petitis, paupertatis, castitatis, & obedientiæ vota publice emittere, in manibus cujuscumque Presbyteri Sæcularis, vel cujusvis Ordinis Regularis solemniter profiteri.

Habitumque Clericalem deferendi, & in communi, & de communi vivendi sub protectione Sedis Apostolicæ ad quinquennium. *Hoc fuit perpetuatum, ut infra proxime.*

§.3. Ac sub solito, & communi habitu clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium, in communi, ac de communi viventes, in locis Religiosis, aut Sæcularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipsa fuerint, concessum fuerit, seu expedire videbitur, sub nostra, & hujus Sanctæ Sedis Apostolicæ immediata subjectione, & speciali protectione ad quinquennium dumtaxat in unum habitare.

Præpositum ad triennium eligendi.

§.4. Atque ex vobis, & inter vos singulis annis Superiorem, Præpositum nuncupandum, qui usque ad triennium, & non ultra confirmari possit, eligere.

Aliosque ad Religionem recipiendi.

§.5. Ac alios quoscumque Sæculares Clericos quavis dignitate fulgentes, Episcopo tamen inferiores, ac etiam Laicos, qui Deo aspirante ad hujusmodi vitæ frugem, & communem vivendi modum sese conferre voluerint, recipere, & post annuam probationem ad talem trium votorum professionem in manibus ipsius Superioris emittendam, & ad hujusmodi communem vivendi modum admittere.

Officia divina recitandi.

§.6. Ac Horas Canonicas diurnas, pariter, & nocturnas, necnon Missas, & alia Divina officia, simul, & divisim secundum usum, & morem Romanæ Ecclesiæ, etiam juxta Breviarium noviter compilatum, ita tamen, quod cum publice ea recitaveritis, vos invicem conformetis in Ecclesia, dicere, & recitare.

Sacramenta administrandi.

§.7. Necnon quibuscumque fidelibus vere pœnitentibus, & confessis, ad vestram Ecclesiam pro tempore accedentibus, quocumque anni tempore, præterquam in festo Paschatis Resurrectionis Dominicæ, Eucharistiæ, & alia Ecclesiastica Sacramenta ministrare libere, & licite valeatis; & ad alium usum super hujusmodi Horis, Missis, & Officiis dicendis observandum minime teneamini, nec ad id a quoquam inviti compelli valeatis.

Præpositoque dat auctoritatem dispensandi cum infirmis, & eos curantibus, circa recitationem divini officii.

§.8. Necnon ut dictus Superior vester pro tempore existens, Clerici, & socii vestri, qui infirmitate gravati, aut circa infirmorum in domibus vestris morantium curationem adeo impediti fuerint, ut congruum eis tempus ad divinorum Officiorum recitationem non supersit, ut infirmitate, aut circa infirmos occupatione hujusmodi durante certum psalmorum per ipsum Superiorem eis assignandorum numerum, non minus septem, aut sex, cum divisione, & Orationem Dominicam septies, ac Symbolum Apostolorum bis, graviter autem ægrotantibus Orationem Dominicam semel, & Salutationem Angelicam septies in die recitando, septem horis canonicis, & toti divino Officio satisfecisse censeantur, & cum quibusvis Clericis, & sociis vestris super præventione, vel postpositione temporis recitationis horarum Canonicarum, aliqua subsistente causa legitima, dispensare.

Et etiam circa jejunia.

§.9. Quodque tempore jejunii, etiam de præcepto, etiam tempore Quadragesimæ, cum his qui indiguerint, quorum conscientiæ acquiescant, ut collationem etiam cum pane facere possint, & valeant, auctoritate nostra dispensare.

Formamque hic relatam in absolvẽdis cõfitentibus omnibus de Congregatione cõcedit.

§.10. Ac quod vos inter vos mutuas, seu etiam alii Sacerdotes, Sæculares, vel Regulares a vobis, de Superiorum vestrorum licentia ad hoc pro tempore eligendi, vestras, ac vos dum illi Confessores vestri fuerint eorum confessiones audientes, in absolutionibus, congrua tamen satisfactione præmissa faciendis sic inter vos faciendis hac forma uti possitis, & illi possint, videlicet, *post Misereatur*, &c. *& Indulgentiam*, &c. *Dominus Jesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli mihi commissa, absolvo te ab omni vinculo excommunicationis, majoris, vel minoris, suspensionis, & interdicti, præterquam Apostolica auctoritate, latæ, vel lati, necnon ab omni irregularitate, præterquam occasione homicidii, aut ex causa a beneficiis Ecclesiasticis quocumque modo dependente, & restituo te sanctis Sacramentis Ecclesiæ, unionique, & participationi fidelium. In nomine Patris, &c.* Iterum auctoritate Apostolica &c.

Templum quoque sub invocatione sancti Pauli construendi.

§.11. Vobisque insuper, qui speciali devotionis affectu ducti erga Doctorem gentium Paulum Ecclesiam, sub ejus nomine, etiam Apostolica auctoritate insignitam habere cupitis, ut primum templum, quod construi feceritis, quod tamen sine alicujus præjudicio vos facere volumus, sub ipsius Pauli nomine, ac invocatione habere liceat, & denominare, ac ab aliis denominari, & appellari mandamus.

Privilegia Congregationis Canonicorum Regularium Lateranen. elargitur *Hæc vide sup. in Con. XXIX. Paschalis II. Quāto. T. II. fol. 134.*

§.12. Necnon ut omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, favoribus, concessionibus, & gratiis spiritualibus, & temporalibus quibus potiuntur, & gaudent, ac in futurum potientur, & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranen. ac personæ, & loca eorum, quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ita ut literæ Apostolicæ super eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, & gratiis eisdem concessis, vel pro tempore concedendis, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, & diebus ad libitum vestrum expediri possint, perinde ac si omnia illa, & singula, non solum per clausulas generales, sed per eorum tenorem de verbo ad verbum, expressionem, & insertionem fuissent, vos personæ, & loca vestra, uti, potiri, & gaudere possitis, vobis per has nostras literas, tenore præsentium, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, concedimus pariter, & indulgemus.

Cōtrariis derogat.

§.13. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis &c.

Dat. P. An. I. 25. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno millesimo quingentesimo trigesimo quinto, octavo Kalend. Augusti Pontificatus nostri Anno I.

Sequitur perpetuatio dictarum gratiarum.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

PAstoralis officii cura Nobis, meritis licet imparibus, ex alto commissa Nos excitat, & inducit, ut circa statum fidelium quorumlibet, præsertim sub regulari observantia trium votorum substantialium religionis degentium prospere dirigendum, operosis studiis jugiter intendentes, eosdem fideles, ut vota sua Altissimo quietius persolvere possint, benignis favoribus, & gratiis confoveamus, aliasque desuper disponamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Refertur Cōstitutio præinserta.

§.1. Dudum siquidem Nobis pro parte dilecti filii Bartholomæi de Ferrariis, & tunc in humanis agentis quondam Antonii Mariæ de Zacchariis, Mediolanen. & Cremonen. Presbyterorum exposito &c. *Omittitur residuum narrativæ Bullæ, quia ipsa est quæ præcedit.*

§.2. Nos igitur, qui Deo devotorum votis quantum cum Deo possumus libenter annuimus, Bartholomæum, & ejus socios præfatos, & eorum singulos, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati Bartholomæo, & sociis præfatis, quod de cætero perpetuis futuris temporibus sub solito, & communi habitu Clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, & de communi viventes, sub nostra, & ejusdem Sedis humili, & devota subjectione, ac speciali protectione in unum habitare, ac omnia, & singula alia in eisdem literis nostris contenta facere, & exequi valeant, eadem auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia concedimus, & indulgemus.

Perpetuatio prædictarum gratiarum, de quibus in præinserta.

Clausulæ derogatoriæ.

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis nostris voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An. X. die 1. Decem.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadragesimotertio, Kal. Decembris, Pontificatus nostri Anno X.

VI.

Jurisdictio Camerarii & Judicis Curiæ Ripæ Almæ Urbis, quoad causas Ripales.

Judicis autem alterius Ripæ jurisdictionem, habens supra in Const. IV. Clem. VII. Nuper *fol. 35.*

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Motu proprio, &c.

ClemensVII. Motus proprius, de quo in rubr.

CUM Nobis constet per fel. record. Clementem Septimum Prædecessorem nostrum præinsertum Motum proprium fuisse concessum & ad utilitatem Romanæ Urbis, & Sedis Apostolicæ redundare videatur.

Confirmatur.

§.1. Nos quæ per Prædecessores nostros facta rite, & ratione congrua cognoscimus, & propterea approbare & confirmare omni studio, & conatu debere arbitramur, ac propterea dictum præinsertum Motum proprium, & omnia in eo contenta tam conjunctim, quam divisim confirmamus, & quatenus opus sit, de novo concedimus.

Adduntur illi clausulæ præservativæ.

§.2. Addentes præterea quod dicto Motu proprio præinserto per Nos aliquo modo derogatum esse non censeatur, nisi de verbo ab verbum in supplicationibus seu Motu proprio, aut per alias signaturas nostras, & etiam per dilectos filios Præsidentes, & Clericos Cameræ nostræ Apostolicæ mentio de di-

de dicto Motu proprio facta non fuerit.

Jurisdictio in causis criminalibus ampliatur. §.3. Et quod dicti Officiales Almæ Urbis quacumque auctoritate fungentes, in causis criminalibus in dicta Ripa, & ejus districtu, in causis Ripalibus, vel in Ripis quocumque modo provenientibus, etiam cum effusione sanguinis, intromittere possint, nec valeant, sed executio dictarum causarum, & cognitio ad Dominum Camerarium Ripæ spectet, & pertineat.

Camerarius solus carceratos suos excarcerat. §.4. Ac etiam per Visitatores Carcerum aliquem pro debito Ripali incarceratum in quacumque Curia Romana Urbis relaxare non possit, nisi de consensu & voluntate Camerarii Ripæ & interventu Notarii dictæ Ripæ.

Suique executores tantum ejus mandata exequuntur. §.5. Necnon executores Romanæ Urbis, & Barisellus non possint aliquas executiones pro debito Ripali in ipsa, & ejus districtu facere; & si forsan factæ fuerint nullæ, & invalidæ sint, & existant. Ac dictis executoribus possint per dictum Camerarium Ripæ de facto relaxari absque aliqua solutione executionis, ac carceris.

Jussio observandi hanc Bullam. §.6. Mandantes propterea dilectis filiis Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori Urbis, Vicario, Bariséllo, & aliis quibuscumque Rom. Urbis Officialibus, quatenus sub excommunicationis, & mille ducatorum auri pœnis contenta in præsenti Motu proprio observent, ac ab aliis observari faciant, & permittant.

Nullis obstantibus. §.7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stilo palatii, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

D. P. An. I. Pontificatus nostri Anno primo.

Subscrip. PP. Placet & ita mandamus. A.

Clericorum subscriptio. Visa Philippus Cameræ Apostolicę Decanus.
Visa Jo. Carolus Cameræ Apostol. Clericus.

VII

Damnatio & excommunicatio Henrici VIII. Regis Angliæ, ejusque fautorum, & complicum, cum aliarum pœnarum adjectione.

Henricus, contra Martinum Lutherum, & alios hæreticos ante scripserat, & propterea titulo Defensoris Christianæ fidei a Leone X. donatus fuerat, ut in ejus Constitut.LI. Ex supernæ *Tom.III. Part.III. fol.*503.

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad futuram rei memoriam.

Exordium. EJUS, qui immobilis permanens sua providentia ordine mirabili dat cuncta moveri, disponente clementia, vices, licet immeriti gerentes in terris, & in Sede justitiæ constituti, juxta Prophetæ quoque Hieremiæ vaticinium dicentis: Ecce te constitui super gentes, & regna, ut evellas, & destruas, ædifices, & plantes, præcipuum super omnes Reges universæ terræ, cunctosque populos obtinentes principatum, ac illum, qui pius, & misericors est, & vindictam ei, qui illam prævenit, paratam temperet, nec quos impenitentes videt, severa ultione castigat, quin prius comminetur, in assidue autem peccantes, & in peccatis perseverantes, cum excessus misericordiæ fines prætereunt, ut saltem metu pœnæ ad cor reverti cogantur, justitiæ vires exercet, imitantes, ex incumbenti nobis Apostolicę solicitudinis studio perurgemur, ut cunctarum personarum nostræ curæ cœlitus commissarum salubri statui solertius intendamus, ac erroribus, & scandalis, quæ hostis antiqui versutia imminere conspicimus, propensius obviemus, excessusque, & enormia, ac scandalosa crimina congrua severitate coerceamus, & juxta Apostolum inobedientiam ovium promptius ulciscendo, illorum perpetratores debita correctione si compescamus, quod eos Dei iram provocasse pœniteat, & ex hoc aliis exemplum cautelæ salutaris accedat.

§.1. Sane cum superioribus diebus Nobis relatum fuisset, quod Henricus Angliæ Rex, licet tempore Pontificatus fel. recor. Leonis Papæ X. Prædecessoris nostri diversorum Hæreticorum errores sæpe ab Apostolica Sede, & Sacris Conciliis præteritis temporibus damnatos, & novissime nostra ætate per perditionis Alumnum Martinum Lutherum suscitatos, & innovatos, zelo Catholicæ Fidei, & erga dictam Sedem devotionis fervore inductus, non minus docte, quam pie per quemdam librum per eum desuper compositum, & eidem Leoni Prædecessori, ut eum examinaret, & approbaret, oblatum confutasset, ob quod ab eodem Leone Prædecessore ultra dicti libri cum magna ipsius Henrici Regis laude, & commendatione, approbationem, titulum Defensoris Fidei reportaverit, a recta Fide, & Apostolico tramite devians, ac propriæ salutis, famæ, & honoris immemor, postquam carissima in Christo filia nostra Catherina Angliæ Regina Illustri sua progenie conjuge, cum qua publice in facie Ecclesiæ Matrimonium contraxerat, & per plures annos continuaverat, ac ex qua, dicto constante Matrimonio prolem pluries susceperat, nulla legitima subsistente causa, & contra Ecclesiæ prohibitionem dimissa, cum quadam Anna Bolena, Muliere Anglica, dicta Catherina adhuc vivente, & de facto Matrimonium contraxerat, ad deteriora prosiliens, quasdam leges, seu generales Constitutiones edere non erubuit, per quas subditos suos ad quosdam Hæreticos, & Schismaticos articulos tenendos, inter quos & hoc erat, quod Romanus Pontifex Caput Ecclesiæ, & Christi Vicarius non erat, & quod ipse in Anglica Ecclesia supremum caput existebat, sub gravibus etiam mortis pœnis cogebat. Et his non contentus, diabolo sacrilegii crimen suadente, quamplures Prælatos etiam Episcopos, aliasque personas Ecclesiasticas, etiam Regulares, necnon Sæculares sibi ut Hæretico, & Schismatico adhærere, ac articulos prædictos Sanctorum Patrum decretis, & Sacrorum Concilio-

Hericus, postquam a Leone X. titulo Defensoris Fidei donatus fuit, ex causa hic express a Catholica Fide deviavit, & multa enormia commisit

ciliorum statutis, immo etiam ipsi Evangelicæ veritati contrarios, tamquam tales alias damnatos approbare, & sequi nolentes, & intrepide recusantes capi, & carceribus mancipari. Hisque similiter non contentus, mala malis accumulando, bonæ mem. Jo. tit. S. Vitalis Presbyter Cardinalis Roffen. quem ob Fidei constantiam, & vitæ sanctimoniam ad Cardinalatus dignitatem promoveramus, cum dictis hæresibus, & erroribus consentire nollet, horrenda immanitate, & detestanda sævitia, publice miserabili supplicio tradi, & decollari mandaverat, & fecerat, excommunicationis, & anathematis, aliasque gravissimas sententias, censuras, & pœnas in literis, ac Constitutionibus recolendæ mem. Bonifacii VIII., Honorii III. Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum desuper editis contentas, & alias in tales a jure latas damnabiliter incurrendo, ac Regno Angliæ, & Dominiis, quæ tenebat, necnon Regalis fastigii celsitudine, ac præfati tituli prærogativa, & honore se indignum reddendo.

Clemens VII. (ejus Constit. hic non habes) tandem illum excommunicavit, qui in censuris in sordescendo deterior evasit.

§.2. Nos licet ex eo, quod prout non ignorabamus, idem Henricus Rex in certis censuris Ecclesiasticis, quibus a piæ memoriæ Clemente PP. VII. etiam Prædecessore nostro, postquam humanissimis literis, & paternis exhortationibus, multisque Nunciis, & mediis, primo, & postremo, etiam judicialiter, ut præfatam Annam a se dimitteret, & ad predictę Catherinę suæ veræ conjugis consortium rediret frustra monitus fuerat, innodatus extiterat, Pharaonis duritiam imitando, per longum tempus in clavium contemptum insorduerat, & insordescebat, quod ad cor rediret vix sperare posse videremus, ob paternam tamen caritatem, qua in minoribus constituti donec in obedientia, & reverentia Sedis prædictæ permansit, eum prosecuti fueramus, utque clarius videre possemus, an clamor, qui ad Nos delatus fuerat (quem certe etiam ipsius Henrici Regis respectu falsum esse desiderabamus) verus esset, statuimus ab ulteriori contra ipsum Henricum Regem processu ad tempus abstinendo, hujus rei veritatem diligentius indagare.

Ideo Pontifex iste contra Regem, complices, & fautores decrevit procedere, ut hic.

§.3. Cum autem debitis diligentiis desuper factis clamorem ad Nos, ut præfertur, delatum, verum esse, simulque, quod dolenter referimus, dictum Henricum Regem ita in profundum malorum descendisse, ut de ejus resipiscentia nulla penitus videatur spes haberi posse, repererimus. Nos attendentes veteri lege crimen adulterii notatum, lapidari mandatum, ac auctores schismatis hiatu terræ absorptos, eorumque sequaces cœlesti igne consumptos, Elimamque Magum viis Domini resistentem per Apostolum æterna severitate damnatum fuisse, volentesque ne in districto examine ipsius Henrici Regis, & subditorum suorum, quos secum in perditione trahere videmus, animarum ratio a Nobis exposcatur, quantum Nobis ex alto conceditur providere contra Henricum Regem, ejusque complices, fautores, adhærentes, & sequaces, & in præmissis quomodolibet culpabiles, contra quos ex eo quod excessus, & delicta prædicta adeo manifesta sunt, & notoria, ut nulla possint tergiversatione celari, absque ulteriori mora ad executionem procedere possemus, benignius agendo, decrevimus infrascripto modo procedere.

Regem itaque hortatur, ut ab hujusmodi erroribus desistat.

§.4. Habita itaque super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, & de illorum consilio, & assensu præfatum Henricum Regem, ejusque complices, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, ac quoscumque alios in præmissis, seu eorum aliquo quoquomodo culpabiles, tam laicos, quam clericos, etiam regulares, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, præeminentiæ, & excellentiæ existant (quorum nomina, & cognomina perinde, ac si præsentibus insererentur, pro sufficienter expressis haberi volumus) per viscera Misericordiæ Dei nostri hortamur, & requirimus in Domino, quatenus Henricus Rex a prædictis erroribus prorsus abstineat, & Constitutiones, seu leges prædictas, sicut de facto eas fecit, revocet, casset, & annullet, & coactione subditorum suorum ad eas servandas, necnon carceratione, captura, & punitione illorum, qui ipsis Constitutionibus, seu legibus adhærere, aut eas servare noluerint, & ab aliis erroribus prædictis penitus, & omnino abstineat, & si quos præmissorum occasione captivos habeat, relaxet.

Complices vero, & fautores monet, ut abstineant Regi desuper favere, vel adhærere.

§.5. Complices vero, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces dicti Henrici Regis in præmissis, & circa ea ipsi Henrico Regi super his de cetero non adsistant, nec adhæreant, vel faveant, nec ei consilium, auxilium, vel favorem, desuper præstent.

Inobedientesque majoris excommunicationis sententia innodat.

§.6. Alias si Henricus Rex, ac fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, hortationibus, & requisitionibus hujusmodi non annuerint cum effectu, Henricum Regem, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, ac alios culpabiles prædictos, auctoritate Apostolica, ac ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine tenore præsentium, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, a qua etiam prætextu cujuscumque privilegii, vel facultatis, etiam in forma confessionalis, cum quibuscumque efficacissimis clausulis a Nobis, & Sede prædicta quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus innovatis, ab alio quam a Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti (ita tamen, quod si aliquem absolvi contingat, qui postmodum convaluerit, nisi post convalescentiam monitioni, & mandatis nostris hujusmodi paruerit cum effectu, in eamdem excommunicationis sententiam reincidat) absolvi non possint.

Rebellionis quoque & amissionis Regni pœnam imponit, Regemque & có-

§.7. Necnon rebellionis, & quoad Henricum Regem, etiam perditionis Regni, & Dominiorum prædictorum, & tam quoad eum, quam quoad alios monitos supradictos

plices monet, ut infra certum terminũ cōpareant alioquin in pœnas hic expressas incidisse declarat.

ctos supra, & infrascriptis pœnis, quas si dictis monitioni, & mandatis, ut præfertur, non paruerint, eos, & eorum singulos, ipso facto respective incurrere volumus, per præsentes monemus; eisque, & eorum cuilibet districte præcipiendo mandamus, quatenus Henricus Rex per se, vel Procuratorem legitimum, & sufficienti mandato suffultum, infra nonaginta, complices vero, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, ac alii in præmissis quomodolibet culpabiles supradicti Sæculares, & Ecclesiastici etiam Regulares, personaliter, infra sexaginta dies compareant coram Nobis, ad se super præmissis legitime excusandum, & defendendum, alias videndum, & audiendum contra eos, & eorum singulos, etiam nominatim, quos sic monemus, quatenus expediat, ad omnes, & singulos actus, etiam sententiam definitivam, declaratoriam, condemnatoriam, & privatoriam, ac mandatum executivum procedi. Quod si Henricus Rex, & alii moniti prædicti intra dictos terminos eis, ut præfertur, respective præfixos non comparuerint, & prædictam excommunicationis sententiam per tres dies, post lapsum dictorum terminorum animo, quod absit, sustinuerint indurato, censuras ipsas aggravamus, & successive reaggravamus, Henricumque Regem privationis Regni, & Dominiorum prædictorum, & tam eum, quam alios monitos prædictos, & eorum singulos, omnes, & singulas alias pœnas prædictas incurrisse, ab omnibusque Christifidelibus cum eorum bonis perpetuo diffidatos esse. Et si interim ab humanis decedat, Ecclesiastica debere carere sepultura, auctoritate, & potestatis plenitudine prædictis decernimus, & declaramus, eosque anathematis, maledictionis, & damnationis æternæ mucrone percutimus.

Et quascumque Civitates, Ecclesias, & alia loca, ad quæ ipsi declinaverint, interdicto ecclesiastico supponit.

§.8. Necnon quæ præfatus Henricus Rex quomodolibet, & ex quavis causa tenet, habet, aut possidet, quamdiu Henricus Rex, & alii moniti prædicti, & eorum singuli in aliis per dictum Henricum Regem non tentis, habitis, aut possessis permansuris, & triduo post eorum inde recessum, & alia quæcumque, ad quæ Henricum Regem, & alios monitos prædictos post lapsum dictorum terminorum declinare contigerit, Dominia, Civitates, Terras, Castra, Villas, Oppida, Metropolitanasque, & alias Cathedrales, ceterasque inferiores Ecclesias, necnon Monasteria, Prioratus, Domos, Conventus, & loca religiosa, vel pia cujuscumque, etiam S.Benedicti, Cluniacen., Cistercien, Præmostraten., ac Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, & aliorum Ordinum, ac Congregationum, & Militiarum quarumcumque in ipsis Dominiis, Civitatibus, Terris, Castris, Villis, Oppidis, & locis existentia, Ecclesiastico supponimus interdicto, ita ut illo durante in illis etiam prætextu cujuscumque Apostolici indulti Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, Domibus, Conventibus, locis, Ordinibus, aut personis, etiam quacumque dignitate fulgentibus concessi, præterquam in casibus a jure permissis, ac etiam in illis alias quam clausis januis, & excommunicatis, & interdictis exclusis, nequeant Missæ, aut alia divina Officia celebrari.

Filiosque eorumdem dignitatibus, gratiis, & privileg is ac dominiis, & bonis omnibus privatos, & ad alia de cetero obtinenda inhabiles esse declarat.

§.9. Et Henrici Regis, complicumque, fautorum, adhærentium, consultorum, sequacium, & culpabilium prædictorum filii, pœnarum, ut hic in hoc casu par est, participes sint, omnes, & singulos ejusdem Henrici Regis ex dicta Anna, ac singulorum aliorum prædictorum filios natos, & nascituros, aliosque descendentes usque in eum gradum, ad quem jura pœnas in casibus hujusmodi extendunt (nemine excepto, nullaque minoris ætatis, aut sexus, vel ignorantiæ, vel alterius cujusvis causæ habita ratione) dignitatibus, & honoribus, in quibus quomodolibet constituti existunt, seu quibus gaudent, utuntur, potiuntur, aut muniti sunt, necnon privilegiis, concessionibus, gratiis, indulgentiis, immunitatibus, remissionibus, libertatibus, & indultis, ac Dominiis, Civitatibus, Castris, Terris, Villis, Oppidis, & locis, etiam commendatis, vel in Gubernium concessis, & quæ in feudum, emphyteusim, vel alias a Romanis, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, & locis Ecclesiasticis, ac Sæcularibus Principibus, Dominiis, Potentatibus, etiam Regibus, & Imperatoribus, aut aliis privatis, vel publicis personis quomodolibet habent, tenent, aut possident, ceterisque omnibus bonis, mobilibus, & immobilibus, juribus, & actionibus, eis quomodolibet competentibus, privatos, dictaque bona feudalia, vel emphyteutica, & alia quæcumque ab aliis quomodolibet obtenta, ad directos dominos, ita ut de illis libere disponere possint, respective devoluta, & eos qui Ecclesiastici fuerint, etiam si Religiosi existant, Ecclesiis etiam Cathedralibus, & Metropolitanis, necnon Monasteriis, & Prioratibus, præposituris, præpositatibus, dignitatibus, personatibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, aliisque beneficiis Ecclesiasticis per eos quomodolibet obtentis privatos, & ad illa, ac alia in posterum obtinenda inhabiles esse, similiter decernimus, & declaramus; eosque sic respective privatos ad illa, & alia quæcumque similia, ac dignitates, honores, administrationes, & officia, jura, ac feuda in posterum obtinenda, auctoritate, & scientia, ac plenitudine similibus inhabilitamus.

Subditosque a juramento fidelitatis, & subjectione liberat. Et eisdem mandat, ut ab obediētia omnino recedant.

§.10. Ipsiusque Henrici Regis, ac regni omniumque aliorum Dominiorum, Civitatum, Terrarum, Castrorum, Villarum, Fortalitiorum, Arcium, Oppidorum, & locorum suorum, etiam de facto obtentorum Magistratus, Judices, Castellanos, Custodes, & Officiales quoscumque, necnon Communitates, Universitates, Collegia, Feudatarios, Vassallos, subditos, cives, incolas, & habitatores etiam forenses, dicto Regi de facto obedientes, tam sæculares, quam si qui rationis alicujus temporalitatis ipsum Henricum Regem in superiorem recogno-

cognoſcant etiam Eccleſiaſticos, a præfato Rege, ſeu ejus complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus ſupradictis deputatis, a juramento fidelitatis, jure vaſſallitico, & omni erga Regem, & alios prædictos ſubjectione abſolvimus, ac penitus liberamus. Eis nihilominus ſub excommunicationis pœna mandantes, ut ab ejuſdem Henrici Regis, ſuorumque officialium, judicum, & magiſtratuum quorumcumque obedientia penitus, & omnino recedant, nec illos in ſuperiores recognoſcant, neque illorum mandatis obtemperent.

Henrico, & cõplicibus alias pœnas hic expreſſas imponit.

§.11. Et ut alii eorum exemplo perterriti, diſcant ab hujuſmodi exceſſibus abſtinere, eiſdem auctoritate, ſcientia, & plenitudine, volumus, ac decernimus, quod Henricus Rex, & complices, fautores, adhærentes, conſultores, ſequaces, & alii in præmiſſis culpabiles, poſtquam alias pœnas prædictas, ut præfertur, reſpective incurrerint, necnon præfati deſcendentes, ex tunc infames exiſtant, & ad teſtimonium non admittantur, teſtamenta, & codicillos, aut alias diſpoſitiones, etiam inter vivos concedere, & facere non poſſint, & ad alicujus ſucceſſionem ex teſtamento, vel ab inteſtato, necnon ad juriſdictionem, ſeu judicandi poteſtatem, & ad Notariatus officium, omneſque actus legitimos quoſcumque (ita ut eorum proceſſus, ſive inſtrumenta atque alii actus quicumque, nullius ſint roboris, vel momenti) inhabiles exiſtant; & nulli ipſis, ſed ipſi aliis ſuper quocumque debito, & negotio, tam civili, quam criminali, de jure reſpondere teneantur.

Chriſtifidelibus ſub pœnis hic expreſſis præcipit, ut infidelium cõmercium evitent.

§.12. Et nihilominus omnes, & ſingulos Chriſtifideles ſub excommunicationis, & aliis infraſcriptis pœnis, monemus, ut monitos, excommunicatos, aggravatos, interdictos, privatos, maledictos, & damnatos prædictos evitent, & quantum in eis eſt, ab aliis evitari faciant, nec cum eiſdem, ſeu præfati Regis Civitatum, Dominiorum, Terrarum, Caſtrorum, Comitatuum, Villarum, Fortalitiorum, Oppidorum, & locorum prædictorum Civibus, Incolis, vel habitatoribus, aut ſubditis, & vaſſallis, emendo, vendendo, permutando, aut quamcumque mercaturam, ſeu negotium exercendo, commercium, ſeu aliquam converſationem, ſeu communionem habeant, aut vinum, granum, ſal, ſeu alia victualia, arma, pannos, merces, vel quaſvis alias mercantias, vel res per Mare in eorum Navibus, Triremibus, aut aliis navigiis, ſive per Terram cum Mulis, vel aliis animalibus deferre, aut conducere, ſeu deſerri, aut conduci facere, vel delata per illos recipere, publice, vel occulte, aut talia facientibus auxilium, conſilium, vel favorem, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quovis quæſito colore, per ſe, vel alium, ſeu alios quoquomodo præſtare præſumant. Quod ſi fecerint, ultra excommunicationis prædictæ, etiam nullitatis contractuum, quos inirent, necnon perditionis mercium, victualium, & bonorum omnium delatorum, quæ capientium fiant, pœnas ſimiliter eo ipſo incurrant.

Prælatis quoque, & ceteris perſonis eccleſiaſticis mandat ſub pœnis hic cõtentis, quatenus de Regno Angliæ diſcedant, ut hic.

§.13. Ceterum quia convenire non videtur, ut cum his qui Eccleſiam contemnunt, dum præſertim ex eorum pertinacia ſpes corrigibilitatis non habetur, hi qui divinis obſequiis vacant, converſentur, quod etiam illos facere non poſſe dubitandum eſt, omnium & ſingularum Metropolitan., & aliarum Cathedralium, ceterarumque inferiorum Eccleſiarum, & Monaſteriorum, domorum, & locorum Religioſorum, & piorum quorumcumque, etiam S. Auguſtini, S. Benedicti, Cluniacen., Ciſtercien., Præmoſtraten., ac Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, aliorumque quorumcumque Ordinum, & Militiarum, etiam Hoſpitalis Hieroſolymitani, Prælatis, Abbatibus, Prioribus, Præceptoribus, Præpoſitis, Miniſtris, Cuſtodibus, Guardianis, Conventibus, Monacis, & Canonicis, necnon Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, aliiſque quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis in regno, & dominiis prædictis commorantibus, ſub excommunicationis, ac privationis adminiſtrationum, & regiminum Monaſteriorum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, ac officiorum, Canonicatuumque, & Præbendarum, Parochialium Eccleſiarum, & aliorum Beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque quomodolibet qualificatorum, per eos quomodolibet obtentorum pœnis mandamus, quatenus infra quinque dies poſt omnes, & ſingulos terminos prædictos elapſos, de ipſis regno, & dominiis, dimiſſis tamen aliquibus Presbyteris in Eccleſiis, quarum curam habuerint, pro adminiſtrando baptiſmate parvulis, & in pœnitentia decedentibus, ac aliis Sacramentis Eccleſiaſticis, quæ tempore interdicti miniſtrari permittuntur, exeant, & diſcedant, neque ad regnum, & dominia prædicta revertantur, donec moniti, & excommunicati, aggravati, reggravati, privati, maledicti, & damnati prædicti monitionibus, & mandatis noſtris hujuſmodi obtemperaverint, & meruerint a cenſuris hujuſmodi abſolutionis Beneficium obtinere, ſeu interdictum in regno, & dominiis prædictis fuerit ſublatum.

Duceſque, & alios monet ſub pœnis ſupradictis, ut Henricum, & ejus complices de Regno expellere, & cetera procurent.

§.14. Præterea ſi præmiſſis non obſtantibus Henricus Rex, complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces prædicti in eorum pertinacia perſeveraverint, nec conſcientiæ ſtimulus eos ad cor reduxerit, in eorum forte potentia, & armis confidentes, omnes, & ſingulos Duces, Marchiones, Comites, & alios quoſcumque tam Sæculares, quam Eccleſiaſticos, etiam forenſes, de facto dicto Henrico Regi obedientes, ſub ejuſdem excommunicationis, ac perditionis bonorum ſuorum (quæ, ut infra dicitur, ſimiliter capientium fiant) pœnis, requirimus, & monemus, quatenus omni mora, & excuſatione poſtpoſita, eos, & eorum ſingulos, ac ipſorum milites, & ſtipendiarios, tam equeſtres, quam pede-

pedestres, aliosque quoscumque qui eis cum armis faverint, de Regno, & Dominiis prædictis, etiam vi armorum, si opus fuerit, expellant, ac quod Henricus Rex, & ejus complices, fautores, adhærentes, consultatores, & sequaces mandatis nostris non obtemperantes prædicti de Civitatibus, Terris, Castris, Villis, Oppidis, Fortalitiis, aut aliis locis Regni, & Dominii prædictorum, se non intromittant, procurent; eis sub omnibus, & singulis pœnis prædictis inhibentes, ne in favorem Henrici, ejusque complicum, fautorum, adhærentium, consultorum, & sequacium, aliorumque monitorum prædictorum mandatis nostris non obtemperantium, arma cujuslibet generis offensiva, & defensiva, machinas quoque bellicas, seu tormenta (artellarias nuncupata) sumant, aut teneant, seu illis utantur, aut armatos aliquos, præter consuetam familiam parent, aut ab Henrico Rege complicibus, fautoribus, adhærentibus, consultoribus, & sequacibus, vel aliis in Regis ipsius favorem paratos, quomodolibet quavis occasione, vel causa, per se, vel alium, seu alios publice, vel occulte, directe, vel indirecte teneant, vel receptent, aut dicto Henrico Regi, seu illius complicibus, fautoribus, adhærentibus, consultoribus, & sequacibus prædictis consilium, auxilium, vel quomodolibet ex quavis causa, vel quovis quæsito colore, sive ingenio, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, tacite vel expresse, per se, vel alium, seu alios præmissis, vel aliquo præmissorum præstent, seu præstari faciant quomodolibet.

Principum Christianorũ confœderationes, & obligationes contractas cum Henrico nullas, & invalidas declarat.

§.15. Præterea ad dictum Henricum Regem facilius ad sanitatem, & præfatæ Sedis obedientiam reducendum, omnes, & singulos Christianos Principes, quacumque etiam Imperiali, & Regali dignitate fulgentes, per viscera misericordiæ Dei nostri (cujus causa agitur) hortamur, & in Domino requirimus, eis nihilominus, qui Imperatore, & Rege inferiores fuerint, quos propter excellentiam dignitatis a censuris excipimus, sub excommunicationis pœna mandantes, ne Henrico Regi ejusque complicibus, fautoribus, adhærentibus, consultoribus, & sequacibus, vel eorum alicui per se, vel alium, seu alios, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, tacite, vel expresse, etiam sub prætextu confœderationum, aut obligationum quarumcumque etiam juramento, aut quavis alia firmitate roboratarum, & sæpius geminatarum, a quibus quidem obligationibus, & juramentis omnibus, nos eos, & eorum singulos eisdem auctoritate, & sententia, ac plenitudine per præsentes absolvimus, ipsasque confœderationes, & obligationes tam factas, quam in posterum faciendas, quas tamen (in quantum Henricus Rex & complices, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces prædicti circa præmissa, vel eorum aliquod se directe, vel indirecte juvare possent) sub eadem pœna fieri prohibemus, nullius roboris vel momenti nullasque, irritas, cassas, inanes, ac pro infectis habendas fore decernimus, & declaramus, & consilium, auxilium, vel favorem quomodolibet præstent; quinimmo si qui illis, aut eorum alicui ad præsens quomodolibet assistant, ab ipsis omnino, & cum effectu recedant. Quod si non fecerint, postquam præsentes publicatæ, & executioni demandatæ fuerint, & dicti termini lapsi fuerint, omnes, & singulas Civitates, Terras, Oppida, Castra, Villas, & alia loca eis subjecta, simili Ecclesiastico interdicto supponimus; volentes ipsum interdictum donec ipsi Principes a consilio, auxilio, & favore Henrico Regi, & complicibus, fautoribus, adhærentibus, consultoribus, & sequacibus prædictis præstando, destiterint, perdurare.

Principibus, & aliis mandat, ut contra Henricum & complices arma capiant.

§.16. Insuper tam Principes prædictos, quam quoscumque alios, etiam ad stipendia quorumcumque Christifidelium militantes, & alias quascumque personas, tam per mare, quam per terras, armigeros habentes, similiter hortamur, & requirimus, & nihilominus eis in virtute sanctæ obedientiæ mandantes, quatenus contra Henricum Regem, complices, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces prædictos, dum in erroribus prædictis, ac adversus Sedem prædictam rebellione permanserint, armis insurgant, eosque, & eorum singulos persequantur, ac ad unitatem Ecclesiæ, & obedientiam dictæ Sedis redire cogant, & compellant; & tam eos, quam ipsorum subditos & vassallos, ac Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum, Villarum, & locorum suorum incolas, & habitatores, aliasque omnes, & singulas personas supradictis mandatis nostris, ut præfertur, non obtemperantes, & quæ præfatum Henricum Regem, postquam censuras, & pœnas prædictas incurrerit, in dominum quomodolibet, etiam de facto recognoverint, vel ei quovis modo obtemperare præsumpserint, aut qui eum, ac complices, fautores, adhærentes, consultores, sequaces, ac alios non obtemperantes prædictos, ex Regno, & Dominiis prædictis, ut præfertur, expellere noluerint, ubicumque eos invenerint, eorumque bona, mobilia, & immobilia mercantias, pecunias, navigia, credita, res, & animalia, etiam extra territorium dicti Henrici Regis ubilibet consistentia, capiant.

Infideles, & inobedientes capientiũ servos, & eorumdem bona occupantium fieri decernit.

§.17. Nos enim eis bona, mercantias, pecunias, navigia, res, & animalia prædicta sic capta, in proprios eorum usus convertendi eisdem auctoritate, scientia, & potestatis plenitudine plenariam licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus, illa omnia ad eosdem capientes plenarie pertinere, & spectare, & personas ex Regno & Dominiis prædictis originem trahentes, seu in illis domicilium habentes, aut quomodolibet habitantes, mandatis nostris prædictis non obtemperantes, ubicumque eos capi contigerit, capientium servos fieri decernentes, præsentesque literas quoad hoc ad omnes alios cujuscumque dignitatis, gradus, status, ordinis, vel conditionis fuerint, qui ipsi Henrico Regi, vel ejus complicibus, fautoribus, adhærentibus, consultoribus,

ribus, & sequacibus, aut aliis monitionibus, & mandatis nostris hujusmodi quoad commercium non obtemperantibus, vel eorum alicui victualia, arma, vel pecunias subministrare, aut cum eis commercium habere, seu auxilium, consilium, vel favorem, per se, vel alium, seu alios, publice, vel occulte, directe, vel indirecte, quovis modo contra tenorem præsentium præstare præsumpserint, extendentes.

Prælatis, & aliis mandat sub pœnis de quibus hic, ut in eorum Ecclesiis Henricum, & complices, qui supradictas pœnas, & censuras incurrerint, excommunicatos publice enunciēt & evitari faciant.

§.18. Et ut præmissa facilius iis, quos concernunt, innotescant, universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Patriarchalium, Metropolitan., & aliarum Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum Prælatis, Capitulis, aliisque personis Ecclesiasticis sæcularibus, ac quorumvis Ordinum Regularibus, necnon omnibus, & singulis, etiam Mendicantium Ordinum professoribus, exemptis, & non exemptis, ubilibet constitutis, per easdem præsentes sub excommunicationis, & privationis Ecclesiarum, Monasteriorum, ac aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, graduum quoque, & officiorum, necnon privilegiorum, & indultorum quorumcumque, etiam a Sede prædicta quomodolibet emanatorum pœnis ipso facto incurrendis, præcipimus, & mandamus, quatenus ipsi, ac eorum singuli, si, & postquam vigore præsentium desuper requisiti fuerint, infra tres dies immediate sequentes præfatum Henricum Regem, omnesque alios, & singulos, qui supradictas censuras, & pœnas incurrerint, in eorum Ecclesiis Dominicis, & aliis festivis diebus, dum major inibi populi multitudo ad divina convenerit, cum Crucis vexillo, pulsatis campanis, & accensis, ac demum extinctis, & in terram projectis, & conculcatis candelis, & aliis in similibus servari solitis ceremoniis servatis, excommunicatos publice nunciari, ac ab omnibus arctius evitari faciant, & mandent, necnon sub supradictis censuris, & pœnis, præsentes literas, vel earum transumptum, sub forma infrascipta confectum, infra terminum trium dierum, postquam, ut præfertur, requisiti fuerint, in Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, & aliis eorum locis, publicari, & affigi faciant.

Publicationē istius Constitutionis impedientibus easdem pœnas imponit.

§.19. Volentes, omnes, & singulos cujuscumque status, gradus, conditionis, præeminentiæ, dignitatis, aut excellentiæ fuerint, qui quominus præsentes literæ, vel earum transumpta, copiæ, seu exemplaria, in suis Civitatibus, Terris, Castris, Oppidis, Villis, & Locis, affigi, ac publicari possint, per se, vel alium, seu alios, publice, vel occulte, directe, vel indirecte impediverint, easdem censuras, & pœnas ipso facto incurrere. Et cum fraus, & dolus nemini debeant patrocinari, ne quisquam ex his, qui alicui regimini, & administrationi deputati sunt infra tempus sui regiminis, seu administrationis, prædictas sententias, censuras, & pœnas sustineat, quasi post dictum tempus sententiis, censuris, & pœnis prædictis amplius ligatus non existat, quemcumque, qui dum in regimine, & administratione existens monitioni, & mandato nostris, quoad præmissa, vel aliquid eorum obtemperare noluerit, etiam deposito regimine, & administratione hujusmodi, nisi paruerit, eisdem censuris, & pœnis subjacere decernimus.

Publicari mādat hanc Constitutionem in locis hic expressis. *Sed hæc forma immutata est, ut hic in fine.*

§.20. Et ne Henricus Rex, ejusque complices, & fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, aliique, quos præmissa concernunt, ignorantiam earumdem præsentium literarum, & in eis contentorum prætendere valeant, literas ipsas (in quibus omnes, & singulos, tam juris, quam facti, etiam solemnitatum, & processuum, citationumque omissarum defectus, etiamsi tales sint, de quibus specialis, & expressa mentio facienda esset, propter notorietatem facti, auctoritate, scientia, & potestatis plenitudine similibus, supplemus) in Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ de Urbe, & in partibus in Collegiatæ Beatæ Mariæ Brugen. Tornacen., & Parochialis de Dunkerxe Oppidorum Morinensis Diœcesis, Ecclesiarum valvis affigi, & publicari mandamus, decernentes, quod earumdem literarum publicatio sic facta, Henricum Regem, ejusque complices, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, omnesque alios, & singulos, quos literæ ipsæ quomodolibet concernunt, perinde eos arctent, ac si literæ ipsæ eis personaliter lectæ, & intimatæ fuissent, cum non sit verisimile, quod ea, quæ tam patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

Transumptis cedi jubet. Sanctionē pœnalē apponit. D. P. An.I. die 30. Aug.

§.21. Ceterum quia difficile foret &c.

§.22. Nulli ergo omnino hominum &c.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo quinto, 3. Kalendas Septembris Pontificatus nostri Anno I.

Sequitur executio dictæ Bullæ, & tandem ejus revocatio, & executio.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUM Redemptor noster ideo illum, qui ipsum negaverat, Petrum videlicet, universæ Ecclesiæ præficere voluerit, ut in sua culpa disceret aliis esse miserendum, non immerito Romanus Pontifex, qui ipsius Petri in dignitate successor existit, debet etiam in officio exercendæ misericordiæ ipsius esse successor. Sed cum in eum dirigitur misericordia, qui ex hoc fit insolentior, & obstinatior, aliosque secum trahit in perditionem, debet ipse Romanus Pontifex postposita in eum misericordia omnem severitatem adhibere, quo membrum illud putridum ita a corpore separetur, ut reliqua membra absque metu contagionis salva remaneant, præsertim cum pluribus curis adhibitis, & multo tempore in hoc consumpto morbum quotidie magis invalescere, ipsa experientia comprobat.

§.1. Alias

Refertur Cōstitutio præcedens.

§.1. Alias cum Nobis relatum fuisset, quod Henricus Angliæ Rex, præter ea, quæ Matrimonium de facto, & contra prohibitionem Ecclesiæ temerarie contractum, concernebant, quasdam leges, seu Generales Constitutiones subditos suos ad hæresim, & schisma trahentes ediderat, & bonæ memoriæ Joannis Tit. S. Vitalis Presbyterum Cardinalem Roffen. publice damnari, & capite puniri, ac alios quamplures Prælatos, necnon alias personas Ecclesiasticas hæresi, & schismati hujusmodi adhærere nolentes carceribus mancipari fecerat; Nos licet illi, qui talia Nobis retulerant tales essent, ut nullo modo de veritate suorum dictorum ambigendum esset, cupientes tamen respectu ipsius Henrici Regis, quem antequam in has insanias incideret, peculiari quadam caritate prosequebamur, prædicta falsa reperiri, de eis informationem ulteriorem habere procuravimus, & invenientes clamorem ad Nos delatum verum esse, ne nostro officio deessemus, contra eum procedere decrevimus, juxta formam quarumdam literarum nostrarum, quarum tenor sequitur; Et est talis &c. *Omittitur insertio, quia Bulla ipsa est quæ præcedit.*

Supersessoria per annos tres

§.2. Dum autem postea ad dictarum literarum executionem deveniendum esse statuissemus, cum Nobis per nonnullos Principes, & alias insignes personas persuaderetur, ut ab executione hujusmodi per aliquantum tempus supersederemus, spe Nobis data, quod interim ipse Henricus Rex ad cor rediret, & resipisceret, Nos qui, ut hominum natura fert, facile credebamus, quod desiderabamus, dictam exequutionem suspendimus, sperantes (ut spes Nobis data erat) ex ipsa suspensione, correctionem, & resipiscentiam, non autem pertinaciam, & obstinationem, ac majorem delirationem, ut rei effectus edocuit, proventuram.

Henrici magis improba, & sæva protervia. *Hunc S. Tho. canonizavit Alex. III. ut sup. in Const. LXVI.* Redolet *Tom. II. fol. 424.*

§.3. Cum itaque resipiscentia, & correctio hujusmodi quam tribus fere annis expectavimus non solum postea sequuta non sit, sed ipse Henricus Rex quotidie magis se in sua feritate, ac temeritate confirmans, in nova etiam scelera proruperit, quippe cum non contentus vivorum Prælatorum, & Sacerdotum crudelissima trucidatione, etiam in mortuos, & eos quidem, quos in Sanctorum numerum relatos, universalis Ecclesia pluribus sæculis venerata est, feritatem exercere non expavit. Divi enim Thomæ Cantuarien. Archiepiscopi, cujus Ossa, quæ in dicto Regno Angliæ potissimum ob innumera ab Omnipotenti Deo illic perpetrata miracula, summa cum veneratione in arca aurea in Civitate Cantuarien. servabantur, postquam ipsum Divum Thomam, ad majorem religionis contemptum, in judicium vocari, & tamquam contumacem damnari, ac proditorem declarari fecerat, exhumari, & comburi, ac cineres in ventum spargi jussit, omnem plane cunctarum gentium crudelitatem superans, cum ne in bello quidem hostes victores sævire in mortuorum cadavera soliti sint, ad hæc, omnia ex diversorum Regum, etiam Anglorum, & aliorum Principum liberalitate donaria, ipsi arcæ appensa, quæ multa, & maximi pretii erant sibi usurpavit, nec putans ex hoc satis injuriæ religioni intulisse, Monasterium Divo illi Augustino, a quo Christianam fidem Angli acceperunt, in dicta Civitate dicatum, omnibus thesauris, qui etiam multis, & magni erant, spoliavit, & sicut se in belluam transmutavit, ita etiam belluas quasi socias suas honorare voluit, feras videlicet in dicto Monasterio, expulsis Monacis, intromittendo, genus quidem sceleris, non modo Christifidelibus, sed etiam Turcis inauditum, & abominandum.

Jussio publicandi hanc Bullam revocatione preinserta d. suspensionis.

§.4. Cum itaque morbus iste a nullo quantumvis peritissimo Medico alia cura sanari possit, quam putridi membri abscissione, nec valeret cura hujusmodi, absque eo, quod Nos apud Deum causam hanc nostram efficiamus, ulterius retardari, ad dictarum literarum (quas ad hoc, ut Henricus Rex, ejusque complices, fautores, adhærentes, consultores, & sequaces, etiam super excessibus per eum novissime, ut præfertur, perpetratis, intra terminum eis, quoad alia, per alias nostras literas prædictas respective præfixas, se excusare, alias pœnas ipsis literis contentas incurrant, extendimus, & ampliamus) publicationem, & deinde, Deo duce, ad executionem procedere omnino statuimus. Et quia a fide dignis accepimus, quod si ipsarum, & præsentium literarum publicatio Diepe Rothomagen., vel Boloniæ Ambianen. Diœc. Oppidis in Franciæ, aut Civitate S. Andreæ, seu in Oppido Calistren. Sancti Andreæ Diœc. in Scotiæ Regnis, vel in Thuamen., & Artiferten. Civitatibus, vel Diœcesibus Dominii Iberniæ fiat, non solum tam facile, ut si in locis in dictis literis expressis fieret, sed facilius ipsarum literarum tenor, ad Henrici, & aliorum, quos concernunt, præsertim Anglorum notitiam deveniret. Nos volentes in hoc opportune providere, motu, scientia, & potestatis plenitudine prædictis decernimus, quod publicatio literarum superius insertarum, quarum insertioni superius factæ, ac ipsis originalibus quoad validitatem publicationis, seu executionis præsentium, fidem adhiberi volumus, in duobus ex locis præsentibus literis expressis, alias juxta suprainsertarum, & præsentium literarum tenorem facta, etiam si in locis extra Romanam Curiam in dictis præinsertis literis specificatis, hujusmodi publicatio non fiat, perinde Henricum Regem, & alios, quos concernunt præsertim Anglos afficiat, ac si Henrico Regi, & aliis prædictis, præsertim Anglis personaliter intimatæ fuissent.

Fides transumptorum.

§.5. Quodque præsentium transumptis, juxta modum in præinsertis literis expressum factis, tam in judicio, quam extra, eadem fides adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Derogatio contrariorum.

§.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis voluimus

non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§.7. Nulli ergo &c.

D. P. An.V. die 17. Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimooctavo, decimosexto Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno V.

VIII.

Approbatio, & publicatio absolutionis Clementis VII. de Hæreticis, & Infidelibus Regni Portugalliæ, & Algarbii ad fidem conversis. Et confirmatio indultorum eis concessorum, & extensio eorumdem.

PAULUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Illius vices in terris gerentes, qui non vult mortem trasgressorum, sed potius conversionem, transgressoribus hujusmodi januam pietatis, & misericordiæ libenter aperimus.

Clemens VII (cujus Const. hic non habes) accepit hæreses in partibus Portugalliæ, & Algarbiorum extare, at ideo contra eos Inquisitorem deputavit.

§.1. Dudum siquidem, postquam per fel. record. Clementem PP. VII. Prædecessorem nostrum, accepto quod in plerisque partibus Regni Portugalliæ, & Dominiis carissimi in Christo filii nostri Joannis Portugalliæ, & Algarbiorum Regis illustris, nonnullis ex Hæbraica perfidia ad Christi fidem conversi, Christiani novi nuncupati, ad ritum Judæorum, a quo discesserant, redire, & alii, qui Hæbraicam sectam numquam professi erant, sed Christianis parentibus procreati, ritum eumdem observare, & alii Lutheranam, & alias depravatas hæreses, & errores sequi, ac sortilegia hæresim manifeste sapientia, instigante humani generis inimico, committere non verebantur, in gravissimam Dei offensam, & orthodoxæ fidei scandalum, dictus Prædecessor dilectum filium Didacum de Silva Ordinis Fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula professorem, in suum, & Apostolicæ Sedis Commissarium, ac super præmissis Inquisitorem in Regno, & Dominiis prædictis, cum plena facultate contra de hujusmodi criminibus reos, aut suspectos inquirendi, eosque carcerandi, puniendi, & corrigendi, per quasdam constituerat, & deputaverat.

Postea ejus facultatem ad beneplacitum suspendit.

§.2. Et deinde ex certis rationabilibus causis prædictas, & quascumque alias literas suas, ac per illas eatenus eidem Didaco, & quibusvis aliis etiam locorum Ordinariis super præmissis concessas facultates, & commissiones per alias ad suum beneplacitum suspenderat, ac venerabili fratri Marco Episcopo Senogalien. nostro, tunc suo, & dictæ Sedis apud dictum Regem Nuncio inter alia in mandatis dederat, ut Didaco, & Ordinariis prædictis, ac aliis Inquisitoribus in partibus illis existentibus, posteriores literas prædictas intimaret, & suspensionem hujusmodi inviolabiliter observari faceret.

Postea per alias ejus literas (quas hic non habes) convertentes se ad fidem infra terminum hic expressum absolvit, & pœnas condonavit, & remisit.

§.3. Ac postmodum per eumdem Prædecessorem, etiam accepto, quod nonnulli ex suspectis de criminibus prædictis a quadraginta annis vel circa, ex Judaismo, & Mahometica, & aliis Sectis, quibus tunc obcæcati erant, ad fidem Christi, & illius sacrum Baptisma suscipiendum coacti fuerant, alii vero licet sponte sua conversi, seu de parentibus Christianis procreati fuissent, tamen ob prædictorum indiscreta commercia, vel alias diabolica instigatione persuasi, etiam in prædictis, & alias diversas hæreses, & errores eodem instigante inimico lapsi fuerant, aliaque quamplurima crimina commiserant, & in dies committebant, idem Prædecessor, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, per alias suas sub plumbo literas, omnes, & singulos utriusque sexus, tàm noviter conversos, quam alios quoscumque de præmissis culpabiles, aut suspectos ex dictis regnis, & dominiis oriundos, ac in eis degentes forenses, & alienigenas undecumque venissent, qui tempore publicationis ipsarum posteriorum literarum per eumdem Marcum Episcopum, & Nuncium, vel ab eo deputandos, in singulis Civitatibus, & Diœcesibus regnorum, & dominiorum hujusmodi faciendæ, in illis domicilium, vel habitationem habuissent, ac etiam illorum filios, nepotes, & descendentes, tam tunc præsentes, quam absentes, se qui ab eisdem regnis, & dominiis alias recessissent, etiam si exules, & banniti forent, qui eisdem Marco Episcopo, & Nuncio, vel alicui alteri ex Sacerdotibus, & Confessoribus videlicet in regnis & dominiis prædictis infra tres a die ejusdem publicationis, absentes vero ab eis infra quatuor, seu plures aut pauciores, qui arbitrio dicti Marci Episcopi, & Nuncii viderentur esse necessarii, a die earumdem posteriorum literarum per eos habendæ notitiæ computandos menses, prædicta, & alia quæcumque, quotcumque, & qualiacumque sua crimina, excessus, delicta, & peccata confessi forent, ac quorum nomina, & cognomina in aliquo libro, vel memoriali per eosdem Confessores descripta forent, etiam si illi Ecclesiastici sæculares, aut quorumvis Ordinum regulares, Militiarum milites, ac in quibusvis gradibus, dignitatibus, & ordinibus constituti, & tam illi, quam alii laici, & utriusque sexus personæ cujusvis status, & ordinis existerent, etiam si illi eatenus, & in futurum dictis mensibus durantibus in regnis, & dominiis prædictis, vel extra illi tamquam hæretici sententialiter condemnati, & ut tales ipsi, & illorum bona publicata, aut pro talibus accusati, inquisiti, publice, vel occulte diffamati, & ut tales habiti reconciliati, & contra eos sententiæ desuper latæ, & executæ, vel illi propterea carcerati extitissent, ab omnibus, & singulis per eos eatenus perpetratis, etiam hæreses, & ab eadem fide apostasias, blasphemias, & alios quoscumque, etiam maximos errores sapientibus, etiam quantumcumque gravibus, & qualificatis peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, etiam sub generali expressione de jure, vel alias non

non venientibus, & specialem notam requirentibus, necnon excommunicationum, suspensionum, interdictorum, & aliis Ecclesiasticis, & temporalibus, corporalibus, etiam capitalibus sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, etiam a præfatis, & qui pro tempore forent, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis hujusmodi Præmissorum, & alia occasione, vel causa latis, & promulgatis, etiam si in illis ab eisdem quadraginta, & ulterius annis insorduissent, ac illorum absolutio eidem Prædecessori, & pro tempore existenti Romano Pontifici, & eidem Sedi, etiam juxta illarum, quæ in die Cœnæ Domini legi consueverant, & aliarum literarum, & processuum Apostolicorum tenorem, & alias quomodolibet reservata existeret, quorum omnium qualitates, quantitates, circumstantias, etiam haberi voluit pro expressis, a pravitatis videlicet hæreticæ hujusmodi in utroque foro civili, criminali, & contentioso, conscientiæ, & animæ penitus, & plenarie, a reliquis vero criminibus pravitatem hujusmodi non sapientibus in foro conscientiæ dumtaxat, ex tunc prout ex ea die, & e contra, prævia quoad forum conscientiæ, cordis contritione, & oris confessione, auctoritate Apostolica absolvit, ac eosdem carceratos, vel alias detentos, & exules etiam a carceribus, exiliis, & bannis, quibus occasione criminum hæresis, & apostasiæ, ac blasphemiæ hujusmodi detenti, & condemnati existebant, relaxavit, & liberavit, ac relaxari, & liberari mandavit. Et tam illis, quam aliis alia occasione, vel causa detentis, vel exulibus, donec ab eis, a quibus detinebantur, relaxarentur, & ab eis, ad quod id spectaret, salvus conductus, & aliæ necessariæ securitates eis concederentur, dicti menses currere non inciperent, dummodo ipsi a die notitiæ posteriorum literarum, in aliquam hæresim cecidisse, vel in veteri errore perstitisse non convincerentur, concessit.

Illosque, & eorum successores ad dignitates habilitavit, & inductis Christianorum uti posse decrevit

§.4. Necnon, cum eis, tam præsentibus, quam absentibus, ac etiam cum Clericis, & aliis Sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, Ecclesiasticis personis, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica Sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, etiam si sæcularia, Canonicatus, & Præbendas, dignitates etiam majores post Pontificales, & principales, ac Conventuales, personatus, administrationes, & officia etiam curata, & electiva in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis Ecclesiis, regularia vero beneficia hujusmodi Monasteria, etiam dignitates Conventuales, præceptoriæ etiam curatæ, & electivæ, & alias cujuscumque qualitatis essent obtinentibus, etiamsi Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, Magistrali, & alia quacumque dignitate præfulgerent, super irregularitate per eos præmissorum hæresis, & apostasiæ, & blasphemiæ criminum occasione, vel causa, ac etiam quia sic ligati Missas, & alia Divina Officia forsan non tamen in contemptum clavium, celebrassent, aut alias illis se immiscuissent, contracta, & cum iis, qui promoti non erant, ut ad omnes, etiam sacros, & Presbyteratus ordines promoveri, & in illis, tam illi, quam qui tunc, etiam post dicta crimina perpetrata, & absolutionem hujusmodi promoti erant, etiam in Altaris ministerio ministrare, ac beneficia Ecclesiastica, etiam, ut præmittitur, & alias qualitercumque qualificata, eis canonice conferenda recipere, illaque, & alia per eos tunc obtenta retinere, ac etiam, tam ipsi Ecclesiastici, & Regulares, ac milites, quam laici, ac mulieres, eorumque filii, nepotes, & descendentes, ad gradus, honores, ordines, officia, & alia assumi, illaque suscipere, & exercere, ac illis, & aliis similibus, & dissimilibus jam susceptis uti, necnon vestes sericeas, & panni cujuscumque, etiam rubei coloris, ac aurum, argentum, gemmas, & alia jocalia, necnon ensem, & arma eorum statui condecentia deferre, super equos, & mulas equitare, ac aliis omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, favoribus, gratiis, immunitatibus, libertatibus, & concessionibus, quibus alii Christifideles, eorumque filii, & nepotes, ac ab eis descendentes utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere libere, & licite valerent in omnibus, & per omnia, perinde, ac si ipsi, eorumque avi, proavi, parentes, & alii genitores veri Christiani fuissent, & numquam a fide deviassent, dispensavit, eisque pariter indulsit. Necnon omnem inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam circa eos præmissorum occasione, tam ex propriis, quam illorum parentum, consanguineorum, & affinium culpis, & sententiis, eorumque executionibus, & alias quomodolibet insurgentibus, ab eis penitus, & omnino abolevit.

Confiscationes bonorum Fisco non incorporatorũ, & processus, & sententias contra eos latas delevit.

§.5. Ac confiscationes bonorum, siquæ eatenus factæ fuerant, quorum tamen possessio pro eodem Fisco apprehensa non fuerat, necnon processus contra eos formatos, sententiasque latas, ac dictis mensibus durantibus formatas, & ferendas, necnon informationes, & alia quæcumque acta, & gesta, ordinaria, & extraordinaria, in judicio, & extra contra eos eatenus facta, ac ex tunc prout ex ea die, & e contra, eisdem mensibus durantibus facienda, quorum omnium tenores, status, & merita similiter haberi voluit pro expressis, cassavit, irritavit, abolevit, & annullavit, ac cassata, irrita, delata, & annullata fore decrevit, ipsaque bona sic confiscata, & confiscanda, eis a quibus ablata fuerant, si eidem Fisco incorporata non essent, remisit, donavit, & restituit, illosque, & illa in pristinum, & eum, in quo ante præmissa, & tempore quo baptizati fuerant, erant, statum restituit, reposuit, & plenarie reintegravit.

Habentes fidem a Confessoribus, vel in eorum li-

§.6. Necnon statuit, & ordinavit, quod omnes, & singuli Confessores prædicti quibusvis eis durantibus mensibus supradictis, con-

1535. bros annotatos, securos esse declaravit.

confessis etiam de dictis criminibus, non culpabilibus neque suspectis in dicto libro describendis, si id petiissent, pro illorum super præmissis tutiori cautela aliquam cedulam, vel scripturam authenticam manu propria subscriptam, vel ipsius Nuncii sigillo munitam, in testimonium præmissorum gratis, & absque alia exactione concedere possent, & deberent, qua perpetuis futuris temporibus per eos exhibita, vel ostensa illam habentes, vel etiam absque illa in dicto libro descripti, & annotati, tuti, & securi permanerent, & de prædictis criminibus hæresim, apostasiam, & blasphemiam sapientibus, per ipsos culpabiles, vel suspectos perpetratis usque ad diem datæ ejusdem cedulæ, vel testimonii, seu in eodem libro annotationis, & descriptionis nullatenus inquiri possent, ac quod præmissorum occasione ipsis describendis, vel suas cedulas prædictas habituris, & illorum filiis, & descendentibus in nullo præjudicari, nec præjudicium afferri, nec reconciliati censeri, etiam ex eo quod dictorum delictorum, seu aliquorum ex eis veniam petiissent, vel ab eis absoluti fuissent; nec etiam si forsan in aliquem prædictorum errorem in posterum reincidissent, vel alias quomodolibet deprehensi extitissent, relapsi viderentur, neque aliquod judicium, etiam minimum contra eos oriri, allegari, vel deduci posse in judicio, vel extra, indulgentia, remissio, & alia in damnum, injuriam, vel aliud incommodum illorum retorqueri nequirent.

Condemnatos de hæresi publice illas abjurare debere decrevit.

§.7. Quodque si aliqui jam essent condemnati de criminibus hæresis hujusmodi, vel eorum crimina jam essent in judicio omnibus notorie probata, ipsi secundum Ecclesiastica statuta errores suos abjurare, illisque publice renuntiare deberent. Quibus abjuratis, & renunciatis idem Nuncius ejus arbitrio pœnitentias eis injungendas, vel injunctas; non tamen in alias publicas sed secretas pœnitentias commutare, ac reconciliatis, quibus aliqua publica pœnitentia per quoscumque Judices, & Inquisitores fuisset injuncta, etiam illam veluti ipsi Inquisitores etiam commutare potuissent, vel consuevissent in alia pietatis opera commutare, & cum illis dispensare valeret. Ac quod si ex supradictis condemnatis, vel inquisitis, accusatis, aut reconciliatis, seu relapsis fuissent aliqui, qui se contra instantiam gravatos esse assererent, ac propterea cuperent, ut iterum eorum causæ audirentur, liceret eis ad dictum Nuncium recurrere, & personaliter coram eo comparere, & se ipsos in eo statu, in quo tunc esse reperirentur, de integro defendere, sic tamen quod, si iterum in defensione sua ipsos succumbere contigeret, tunc tamquam ob causam delictorum hujusmodi relapsi legitima pœna punirentur, ceteri vero secretam pœnitentiam susciperent, quæ loco legitimæ, & canonicæ pœnæ, quam pati debuissent, ipsius Nuncii arbitrio ipsis imponeretur. Et nihilominus ii, qui relapsi non essent, dictis literis, & illarum effectu gauderent.

§.8. Ac quod dicti condemnati, aut inquisiti, accusati, vel reconciliati si iterum in hæresis crimen relabi eos contingeret, pro relapsis puniri possent, habita tamen diligenti deliberatione, quod si ex ipsis aliqui essent, qui se violenter ad fidei sacramentum suscipiendum pertractos esse docerent, illis non ita imputentur culpæ, ut in posterum relapsorum pœna tenerentur.

1535. Condemnatis sentientibus se gravatos, ad Nuncium recursum concessit.

Relapsos debitis penis puniri jussit.

§.9. Quodque ii qui publice de crimine hæresis diffamati, non tamen convicti, seu accusati essent, quorum perfidia ex publica voce, & fama ad aures ipsius Nuncii perveniret, proprio juramento, & duobus, vel tribus testibus compurgatoribus fide dignis per eumdem diffamatum eligendis seipsos secrete, & extrajudicialiter coram Nuncio, vel ab eo deputandis prædictis, seu eorum aliquo purgare, seu crimina hujusmodi, de quibus diffamati essent, sua sponte, & cum juramento secrete, ac etiam extrajudicialiter coram eorum Nuncio, seu deputato aliquo in præsentia duorum testium, vel proprii sacerdotis loco eorum abjurare possent.

Diffamatos coram Nuncio abjurare, seu se purgare posse mandavit.

§.10. Qui omnes accusati, inquisiti, condemnati, reconciliati, & publice diffamati, modo, & forma præmissis, ceteri vero præmissa tantum confessione, & absque aliqua publica pœnitentia eis injungenda, plenariam, & totalem veniam, & alia supradicta consequi, & obtinere, ipseque Nuncius, & omnia, & singula supradicta, & quæcumque alia, quæ alii Inquisitores, Commissarii quicumque per quascumque prædicti Prædecessoris, & dictæ Sedis literas, ac etiam de jure, vel consuetudine facere, gerere, & exercere possent, facere, gerere, & exercere libere, & licite valeant. Ac quod si aliqui ex prædictis omnibus, tam noviter conversis, quam aliis, præsentibus, & absentibus reperirentur, qui hujusmodi gratiam modis præmissis durantibus dictis mensibus suscipere nollent, lapsis eisdem mensibus, gratiis per dictas posteriores literas concessis, nullo modo gaudere possent. Qui tamen ad sui excusationem aliquid afferre vellent, benigne, & secundum Christianam mansuetudinem audirentur, & eorum jura, & defensiones ad eumdem Prædecessorem per dictum Nuncium sub suo sigillo clausa mitterentur.

Contra noviter Conversos & eorum filios, & descendẽtes, quorum excusationes ad ipsum Pontificem transmissæ erant, supersederi præcipit.

§.11. Quodque contra noviter conversos, ac filios, & descendentes eorum confessos, quorum tamen excusationes per Nuncium, aut deputatos præfatos, sive eorum aliquem receptæ, & ad dictum Prædecessorem transmissæ essent, in negotio inquisitionis, vel visitationis ordinariæ, vel extraordinariæ super criminibus prædictis juxta formam literarum prædictarum usque ad annum a die ipsarum publicationis, etiam supersederetur, quia interim dictus Prædecessor, tam super eodem negotio, quam etiam circa illorum futuram vitam opportune providere intendebat.

Inhibuitque omnibus Prelatis ne de cetero molestarent eos, qui gratias super delictis eorum obtinuerant.

§.12. Districtius inhibens omnibus, & singulis etiam Judicibus Ecclesiasticis, & sæcularibus, ac Prælatis, Inquisitoribus, Ordinariis, seu Delegatis quacumque auctoritate, potestate, & dignitate, etiam Ponti-

Pontificali, Archiepiscopali, Primatiali, & Patriarchali, ac statu, gradu, conditione, & præeminentia, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, ac tali qualitate, de qua expressa mentio fieri deberet, pollentibus, a præfato Prædecessore, seu Sede prædicta, etiam ad instantiam ejusdem Regis deputatis, sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiis, ac beneficiorum, & officiorum per eos obtentorum privationis pœnis, ne aliquos de præmissis hæresi, apostasia, blaspemia culpabiles, aut suspectos, qui gratiis prædictis juxta posteriorum sub plumbo literarum tenorem gaudere deberent, si quos sub aliqua custodia, vel carceribus tenerent, aut in exilium misissent, amplius detinerent, aut contra eos ad ulteriora procederent, immo captos relaxarent, & exules ad patriam secure redire permitterent, & in eorum statu, in quo erant ante accusationes, condemnationes, carcerationes, exilia, & bannimenta hujusmodi existebant, reponerent; accusatoribus vero, denunciatoribus, testibus, Inquisitoribus, Judicibus, promotoribus, & aliis quibusvis sub similibus censuris, & pœnis, ne contra supradictos, non culpabiles, nec suspectos præmissorum occasione se intromittere, neque aliquos ad testificandum, vel accusandum, seu denunciandum inducere, vel alias illos super præmissis, vel illorum occasione molestare quomodo præsumerent.

Et contravenientibus pœnas hic expressas imposuit.

§.13. Ac decernens omnes, & singulos in præmissis inobedientes, vel contraventuros easdem sententias, censuras, & pœnas eo ipso incurrere, & beneficia per eos tunc obtenta eo ipso vacare, & ab ipso Prædecessore, ac quibusvis illorum ordinariis collatoribus impetrari, & conferri posse, ipsasque impetrationes, & collationes, ac alias dispositiones, alias legitime factas valere, plenamque roboris firmitatem obtinere: ac easdem posteriores literas de subreptionis vitio, seu intentionis defectu notari, vel impugnari non posse, nec sub quibusvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quarumcumque similium, vel dissimilium literarum, ac etiam per eumdem Prædecessorem, & Sedem præfatam factis, & faciendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas esse, & quoties revocatæ, vel limitatæ essent, toties in pristinum, & eum, in quo tunc existebant, statum restitutas, & reintegratas existere. Necnon illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo ejusdem Nuncii munitis eamdem prorsus, tam in judicio, quam extra illud fidem adhiberi debere, quæ ipsis posterioribus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Decretumque irritans adiecit.

§.14. Sicque in præmissis omnibus per præfatos, & quoscumque alios Inquisitores, & Judices etiam S. R. E. Cardinales in quacumque instantia, sive in judicio coram eis etiam nunc, & in futurum penden. judicari, sententiari, & definiri debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, sententiandi, & definiendi facultate. Ac irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, etiam per ipsum Prædecessorem, scienter vel ignoranter contingeret attentari.

Executoremque ejus Constitut Nuncium deputavit.

§.15. Mandans præfato Nuncio, ut, per se vel alium, seu alios posteriores literas hujusmodi, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando, ac quoties opus esset, solemniter publicans, ac in præmissis efficaciter assistens, faceret easdem posteriores literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando, ac quoties opus esset, firmiter observari, ac singulos, quos prædictæ posteriores literæ concernebant, illis pacifice gaudere. Nec permitteret eos desuper per Inquisitores, & Judices præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet impediri, molestari, vel perturbari, ac contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & alia opportuna juris remedia appellatione postposita compesceret; invocato etiam ad hoc, si opus fuisset, auxilio brachii secularis.

Joannemque Portugalliæ, & Algarbiorum Regem rogavit, ut eidem Nuncio assisteret, ac faveret quibuscumque non obstantibus.

§.16. Joannem vero Regem præfatum rogans, & hortans in Domino, ut pro sua in hanc sanctam Sedem devotione, & observantia, ipsi Marco Nuncio suis auctoritate, & favore assistens, non permitteret ipsum Marcum Nuncium circa præmissorum exequutionem, aut illos, qui sub eisdem posterioribus literis comprehendebantur, quominus juxta ipsarum literarum tenorem gaudere possent, quomodolibet turbari, aut impediri. Non obstantibus præmissis, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. & aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum suorum, ac aliis Apostolicis, necnon in generalibus, ac provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, etiam ab eisdem Prædecessoribus, etiam pluries emanatis, legibus Imperialibus, necnon etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, officii Inquisitionis, & Ecclesiarum, ac Regnorum, & Dominiorum prædictorum, illorumque Civitatum, & locorum, etiam municipalibus statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, etiam in corpore juris clausis, ac etiam in forma brevis literis, etiam per dictos Prædecessores, & Sedem hujusmodi, etiam Inquisitoribus prædictis, etiam ad instantiam ejusdem Joannis, & aliorum quorumcumque Regum, & Reginarum, aut etiam Motu proprio, & de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, etiam Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis concessis, & innovatis, etiam si in eis caveretur expresse, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis inibi expressis modis, & formis derogari posset, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas

ſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet, tenores, ac ſi de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita obſervata inſerti eſſent, pro ſufficienter expreſſis habens, illis alias in ſuo robore permanſuris, ea vice dumtaxat, Motu ſimili ſpecialiter, & expreſſe derogavit, contrariis quibuſcumque, ſeu ſi Inquiſitoribus, & Judicibus prædictis, vel quibuſvis aliis, communiter, vel diviſim ab eadem eſſet Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſent per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Poſtea per alias literas (quas hic non habes) Conſtitutionem ſuā publicari prohibuit.

§.17. Et deinde poſteriores literas prædictas non alia ratione, niſi ut præfato Regi, qui multa ad Chriſti gloriam pertinentia ſuper hujuſmodi abſolutionis conceſſione eidem Prædeceſſori per ſpecialem ejus Oratorem ſignificare velle præmonuerat, ſatisfaceret, edi, & per dictum Marcum Epiſcopum, & Nuncium publicari per alias in forma brevis literas prohibuit. Ac poſtmodum tam dilecto filio Henrico de Meneſes ejuſdem Regis Nuncio ad ipſum Prædeceſſorem ob hanc cauſam ſpecialiter deſtinato, quam Venerabili Fratri Martino Archiepiſcopo Funchallen. ſuo apud eumdem Prædeceſſorem Oratore auditis, ac omnibus, & ſingulis, quæ per eos adverſus prædictæ abſolutionis confeſſionem acta, & in ſcriptis data fuerant, mature conſideratis, ſufficientique ad omnia ex urbanitate dato reſponſo, & quid ad ea per eumdem Regem replicaretur, per quatuor menſes, & plus eo expectato, per alias in forma brevis literas ſtatuit, declaravit, & voluit, quod literæ abſolutionis hujuſmodi, in omnibus, & per omnia eam vim, & auctoritatem haberent, ac ſi in Regno prædicto juxta illarum tenorem publicatæ fuiſſent. Addens quod ſi per eumdem Regem, ac per ejus Miniſtros, aut populum effectum foret, ut prædicti novi Chriſtiani ſecure non poſſent ea adimplere, quæ dictus Prædeceſſor in prædictis abſolutionis literis adimplenda eſſe mandaverat, ut prædictam abſolutionem conſequi valerent, ipſi nihilominus, in eis, quæ ad poteſtatem ipſius Prædeceſſoris temporalem pertinebant, quo ad forum contentioſum abſoluti, & liberi eſſe cenſerentur, ac nullo modo ratione prædictorum delictorum ex tunc per viam inquiſitionis, ſeu viſitationis, ordinarie, vel extraordinarie moleſtari, vel inquietari valerent.

Et deinde illam publicari & exequi mādavit.

§.18. Mandans eidem Marco Epiſcopo, & Nuncio, quem ad id ſpecialiter executorem conſtituerat, quod ejus, & dictæ Sedis nomine illius declarationem, & voluntatem hujuſmodi ſub eiſdem comminationibus, & cenſuris exequi faceret, quæ in prædictis veniæ literis ſub plumbo datis continebantur. Non obſtantibus dictis, tam ſub plumbo quam in forma brevis emanatis literis: quibus illorum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habens ipſe Clemens Prædeceſſor derogavit, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Hic autem Pontifex, ex cauſis hic expreſſis ſuperſederi mandavit in executione d. Conſtitutionis Clementis VII.

§.19. Poſtmodum autem cum dicti Martinus Archiepiſcopus, & Henricus etiam apud Nos oratores Nobis expoſuiſſent, quod licet præfatus Rex reſponſiones ſuas ad cauſas prædictas miſiſſet, putaretque per eas conſtare ad abſolutionem prædictam ſub forma præfata, etiam cauſis, quæ dictum Prædeceſſorem ad id induxerant, non obſtantibus, procedi non debuiſſe, tamen quia præfatus Prædeceſſor, cui cum infirmitate gravaretur, ipſi Martinus Archiepiſcopus, & Henricus oratores, ipſius reſponſiones, quæ tempore dictæ infirmitatis ad eorum manus pervenerant, tradere non potuerant, neſciens reſponſiones prædictas delatas eſſe, ac putans ipſum Regem, ex eo forſan quod cauſæ prædictæ ad eum miſſę ita validæ viderentur, ut congrue ad eas reſponderi non poſſet, ipſas reſponſiones tamquam non urgentes miſſas non eſſe, præmiſſa in ultimo datis literis contenta ſtatuerat, & ordinaverat. Quodque Nos reſponſiones ipſas debite attendere, & conſiderare, ac mature in hoc negotio, ex quo dictorum regnorum quies non parum pendebat, providere vellemus, apud Nos nomine ipſius Regis inſtetiſſent, Nos reſponſiones prædictas per ipſos Oratores Nobis traditas nonnullis viris, doctrina, integritate, gravitate, experientia decoratis examinandas tradidimus, ea intentione, ut habita illorum relatione, in hoc negotio, prout ad noſtrum ſpectabat officium, provideremus; pręfato Marco Epiſcopo, & Nuncio ne etiam vigore prædictarum, & quarumcumque aliarum literarum a præfato Prædeceſſore emanatarum, ac univerſis, & ſingulis de hæreſi, & a fide apoſtaſia culpabilibus, ſeu ſuſpectis, ne modo aliquo literas abſolutionis publicare, aut ſi publicatæ forent eis uti, Inquiſitoribus autem prædictis, ne vigore literarum per ipſum Prædeceſſorem ſuper eorum deputationem, ut præfertur, conceſſarum, Ordinariis vero ne facultatis eis, de jure, vel conſuetudine conceſſæ vigore aliquem ex dictis de hæreſi, & apoſtaſia culpabilibus, & ſuſpectis occaſione criminum per eos commiſſorum modo aliquo moleſtare, auderent, vel præſumerent, donec aliud per Nos deſuper ordinatum foret. Per quaſdam interim inhibentes voluimus quoque, ut ſi qui ob crimina hujuſmodi carceribus mancipati invenirentur, niſi relapſi forent, data idonea cautione de ipſos carceres quoties per eos, ad quos ſpectabat deſuper requiſiti forent, intrando, & ſi eorum bona in manibus Fiſci deveniſſent, aut ad ejus inſtantiam ſequeſtrata eſſent, abſque alia cautione ex præfatis carceribus relaxarentur.

Sed tandem per ejus literas, quas hic non habes, ſuperſeſſoriam revocavit, & ad illius Conſtitutionē procedi mandavit.

§.20. Et demum cum prædicti viri, diſcuſſis, & mature conſideratis per eos rationibus hujuſmodi, & aliis quæ conſideranda erant, literis abſolutionis per dictum Prædeceſſorem, ut præfertur, conceſſas executioni debitæ demandandas eſſe Nobis retuliſſent, Nos præfato Marco Epiſcopo, & Nuncio per alias noſtras, etiam in forma brevis literas dedimus in mandatis, quatenus

nus ad executionem dictarum absolutionis literarum, juxta illarum tenorem in omnibus, & per omnia, perinde ac si earum executionem per dictas literas non suspendissemus, & ut supradictum est, non inhibuissemus, procederet, prout in eisdem literis, quarum omnium tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, plenius continetur.

Modo autem eandem Constitutionem confirmat, & innovat.

§.21. Cum autem, sicut accepimus, literæ absolutionis hujusmodi, si illa forma quoad nonnulla in ipsis literis contenta servetur, de facili absque scandalo executioni demandari non possent, præsertim cum pro nonnullis Sedem Apostolicam concernentibus causis dictum Marcum Episcopum, & Nuncium, qui super præmissis executor, ut præfertur, deputatus fuit, brevi ad Nos vocare intendamus, Nos ex præmissis, & aliis causis animum nostrum moventibus literas ipsas suum prout convenit, ad obviandum periculis, effectum sortiri volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine volumus, & decernimus, quod literæ veniæ prædictæ, quæ, ut accepimus, jam diu Ordinariis Regni, & Dominii prædictorum, vel eorum officialibus pro majori parte intimatæ fuerunt, quoad absolutionem, & omnia alia in eis contenta ea vim, & auctoritatem habeant, perinde ac si in Regno, & Dominiis prædictis juxta ipsarum literarum formam, in omnibus, & per omnia publicare, & novi Christiani, ab eisque descendentes, omnesque alii ab Hebræis originem quomodolibet trahentes in præfatis literis compræhensi de hæresis, & aliis prædictis criminibus culpabiles, & suspecti, in Regnis, & Dominiis præfatis, vel extra illa tanquam hæretici inquisiti, accusati, publice, vel occulte diffamati, etiam si eorum crimina in judicio notorie probata fuissent, & tamquam hæretici sententialiter condemnati, & ut tales ipsi habiti, convicti, reconciliati, & eorum bona publicata, & contra eos sententiæ desuper latæ, & executæ, & pœnæ publice injunctæ, vel illi propterea carcerati confessiones, abjurationes, renunciationes, purgationes, pœnitentias injunctas, & juxta dictarum literarum formam injungendas, omniaque alia in dictis literis contenta adimplevissent, & per eos realiter adimpleta, & cum effectu completa fuissent. Decernentes quod in foro temporali, civili, & criminali, etiam contentioso, de omnibus, & singulis criminibus per dictas literas veniæ, eis, ut præmittitur, remissis, etiam hactenus quomodolibet per eos, qui tempore datę dictarum literarum sub plumbo in Regno, & Dominiis prædictis morabantur, & alios ab Hebræis descendentes in dictis literis veniæ compræhensos perpetratis, plenarie absoluti, & liberati sint, & intelligantur, prout Nos etiam eos Motu, scientia, & potestate similibus plenarie absolvimus, & liberamus.

Illamque ampliat ut hic.

§.22. Volentes, quod quo ad forum fori ad aliquam confessionem, abjurationem, renunciationem, purgationem, pœnitentiam, aliorumque in dictis literis contentorum executionem, paritionem, & diligentiam non teneantur, tam quoad hæresis, apostasiæ, blasphemiæ, & alia prædicta crimina, quam in foro conscientiæ, dumtaxat quoad ea, & omnia alia delicta, & excessus pravitatem hujusmodi non sapientia, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, dummodo eorum errata, & excessus alicui per eos eligendo Confessori sacramentaliter corde contriti, & ore confessi fuerint, absque aliqua pœnitentia eis injungenda, in omnibus, & per omnia suffragari volumus. Decernentes quod ob confessionem, & contritionem prædictas, quomodolibet omissas nullo pacto temporaliter, & in foro contentioso, & civili, quominus plenarium præmissorum effectum libere consequantur, impediri, molestari, seu perturbari possint, ac per eos eligendis Confessoribus ipsos, & eorum singulos a præmissis absolvendi plenariam, & generalissimam potestatem, & facultatem concedimus, & impartimur. Necnon eosdem Carceratos, vel alias detentos, & exules etiam a carceribus, exiliis, & bannis, quibus occasione criminum hæresis, & apostasiæ, ac blasphemiæ hujusmodi detenti, & condemnati existunt, relaxamus, & liberamus, ac relaxari, & liberari mandamus.

Indultis quoque, & exemptionibus, quibus Christiani utuntur, gaudere posse declarat.

§.23. Ac omnibus, & singulis aliis privilegiis, exemptionibus, favoribus, gratiis, immunitatibus, libertatibus, & concessionibus in dictis literis veniæ contentis, & quibus alii Christifideles, eorumque filii, & Nepotes, ac ab eis descendentes utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant, in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipsi, eorumque avi, proavi, parentes, & alii genitores veri Christiani fuissent, & nunquam a fide Catholica deviassent, de specialis dono gratiæ plenissime dispensamus, eisque pariter indulgemus; omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam circa eos præmissorum occasionem tam ex propriis, quam illorum parentum, consanguineorum, & affinium culpis, & sententiis, earumque executionibus, & aliis quomodolibet insurgentes, ab eis penitus, & omnino abolemus. Ac confiscationes bonorum, si quæ hactenus etiam post dictas literas veniæ in dictis Regnis, & Dominiis factæ fuerint, quorum tamen possessio pro Fisco ante datam literarum veniæ sub plumbo per eumdem Clementem Prædecessorem nostrum concessarum appræhensa non fuerit. Necnon processus contra illos, & illorum singulos formatos, sententiasque latas, necnon informationes, & alia quæcumque acta, & gesta, ordinaria, & extraordinaria, in judicio, & extra contra eos hactenus similiter etiam post dictas literas facta, quorum omnium tenores, status, & merita, etiam præsentibus haberi volumus pro latissime expressis, cassamus, irritamus, delemus, & annullamus,

mus, ac cassata, irrita, deleta, & annullata fore decernimus, ipsaque bona sic confiscata eis, a quibus ablata fuerint, & eis mortuis eorum hæredibus, & successoribus, si eidem Fisco, ut præmittitur, incorporata non sint, plenissime remittimus, donamus, & restituimus, eosque, & illa in pristinum, & eum, in quo ante præmissa, & tempore, quo baptizati fuerant, erant, statum restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus.

Processus, & sententias cōtra eos latas annullat, & in pristinum statum reponit.

§.24. Et insuper auctoritate, & tenore supradictis statuimus, & ordinamus, volumus, & mandamus, quod prædicti liberi, & plenarie absoluti, tuti, & securi remaneant, & de hæresim, & apostasiam, ac blasphemiam sapientibus, ac aliis criminibus, & excessibus supradictis per ipsos usque ad diem Datæ præsentium, quomodolibet perpetratis nullatenus inquiri, accusari, vel molestari possint, ac quod præmissorum occasione ipsis, vel illorum filiis, & descendentibus in nullo præjudicari, vel præjudicium afferri, nec reconciliati censeri, etiam ex eo quod dictorum delictorum, seu aliquorum ex eis veniam petierint, vel ab eis absoluti fuerint, nec etiam si forsan in aliquem prædictorum errorum in posterum reinciderint, vel alias quomodolibet depræhensi extiterint, relapsi videantur, neque aliquod ex præteritis indicium, etiam minimum contra eos oriri, allegari, vel deduci posse, in judicio, vel extra, indulgentia, remissio, & alia in damnum, injuriam, vel alium incommodum illorum retorqueri nequeant.

Contravenieṅtibus pœnas hic descriptas imponit.

§.25. Districtius inhibentes omnibus, & singulis etiam Judicibus Ecclesiasticis, vel Sæcularibus, ac Prælatis, Inquisitoribus, Ordinariis, seu Delegatis quacumque auctoritate, potestate, & dignitate, etiam Pontificali, Archiepiscopali, Primatiali, & Patriarchali, ac statu, gradu, conditione, & præeminentia, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & tali qualitate, de qua expressa mentio fieri deberet, pollentibus, etiam a Nobis seu Sede prædicta, etiam ad instantiam ejusdem Regis deputatis, & pro tempore deputandis sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiis, & beneficiorum, ac officiorum per eos obtentorum privationis pœnis eo ipso, nisi paruerint, incurrendis, ne aliquos de hæresi, apostasia, aut blasphemia, & aliis præmissis culpabiles, aut suspectos, qui gratiis prædictis juxta præsentium tenorem gaudere debent, si quos sub aliqua custodia, vel carceribus teneant, aut in exilia emiserint, amplius detineant, aut contra eos ad ulteriora procedant, immo captos relaxent, & exules ad patriam redire permittant, & in eorum statu, in quo fuerunt, & ante accusationes, condemnationes, carcerationes, exilia, & bannimenta hujusmodi existebant, reponant, accusatoribus vero, denunciatoribus, testibus, Inquisitoribus, Judicibus, promotoribus, & aliis quibusvis sub similibus censuris, & pœnis, ne contra supradictos delictorum hæresim, a fide apostasiam, ac blasphemiam sapientium hactenus commissorum occasione se intromittere, nec aliquos ad testificandum, vel accusandum, seu denunciandum inducere, vel alias illos super præmissis, vel illorum occasione molestare quoquomodo præsumant. Ac decernentes, omnes, & singulos in præmissis inobedientes, vel contravenientes easdem sententias, censuras, & pœnas eo ipso incurrere, & beneficia per eos vacare, & a Nobis, & quibusvis illorum ordinariis collatoribus impetrari, & conferri posse, ipsasque impetrationes, & collationes, ac alias dispositiones alias legitime factas valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac easdem præsentes literas de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari non posse, nec sub quibusvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quarumcumque similium, vel dissimilium literarum, ac etiam per Nos, & Sedem eamdem factis, & faciendis nullatenus comprehensas, sed ab illis semper exceptas esse, & quoties revocatæ, vel limitatæ fuerint, toties in pristinum, & eum, in quo ad præsens existunt, statum restitutas, & reintegratas existere. Necnon illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, eamdem prorsus, tam in judicio, quam extra illud fidem adhiberi debere, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Sicque in præmissis omnibus per præfatos, & quoscumque alios Inquisitores, & Judices, etiam S. R. E. Cardinales in quacumque instantia, sive judicio coram eis etiam nunc, & in futurum pendente, judicari, sententiari, & definiri debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, sententiandi, & definiendi facultate, & irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executores istius Constitutionis deputat.

§.26. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Tranen. & Ulixbonen. Archiepiscopis, Episcopo Ferrarien. per hæc scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios easdem præsentes pro majori prædictorum notitia, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando, ac quoties opus fuerit, etiam in Romana Curia, ac ejus locis solitis, & consuetis publicantes, & in præmissis efficaciter assistentes, faciant præsentes, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando, ac quoties opus fuerit, firmiter observari, ac singulos quos ipsæ præsentes concernunt, illis pacifice gaudere. Necnon quibuscumque habentibus interesse instrumentum intimationis hujusmodi cum insertione earumdem præsentium omnium contradictione, & excusatione cessante tradant, & concedant, seu tradi, & concedi faciant. Non permittentes eos desuper per Inquisitores, & Judices præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet impediri, molestari, vel perturbari. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita com-

compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis; Ne autem super anno, in quo futuræ vitæ dictorum novorum Christianorum modus juxta voluntatem dicti Clementis Prædecessoris dari debet, aliqua dubitatio oriatur, volumus, & dicta auctoritate decernimus, ipsum annum a die Datæ præsentium incipere.

Clausulæ derogatoriæ. §.27. Non obstantibus præmissis, ac etiam fel. rec. Bonifacii VIII., & aliorum Rom. Pontificum Prædecessorum nostrorum, & aliis Apostolicis, necnon in generalibus, ac provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus etiam ab eisdem, vel a Nobis etiam pluries emanatis, legibus Imperialibus; necnon etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, officii Inquisitionis, & Ecclesiarum, ac Regnorum, & Dominiorum prædictorum, illorumque dignitatum, & locorum, etiam municipalibus statutis, & consuetudinibus, sententiis, privilegiis quoque indultis, etiam in corpore juris clausis, ac etiam in forma brevis literis etiam per Nos, & Prædecessores nostros, & Sedem hujusmodi, etiam Inquisitoribus prædictis, etiam ad instantiam ejusdem Joannis, & aliorum quorumcumque Regum, & Reginarum, aut etiam Motu proprio, & de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, etiam Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis concessis, approbatis, & innovatis, etiam si in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis inibi expressis modis, & formis derogari possit, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita observata inserti forent, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie, motu, scientia, & potestatis plenitudine prædictis specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Seu si Inquisitoribus, & Judicibus prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Declaratio. §.28. Volumus autem, quod carcerati, vel sub cautionibus relaxati, qui de hæresi, aut a fide apostasia, seu blasphemia hæresim sapiente condemnati, aut convicti fuerint, aut desuper confessionem fecerint, abjurationem super hoc coram aliquo jurisdictionem habente per hos eligendo publice facere omnino teneantur. Et abjuratione hujusmodi facta, etiam absque publica poenitentia per eos facienda, juxta formam prædictarum sub plumbo confectarum literarum omnino relaxentur.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die duodecima Octobris, millesimo quingentesimo trigesimo quinto, Pont. nostri Anno I. Dat. P. An. I. die 12. Octob.

Publicatio. *Anno a Nativitate Domini 1535. Indictione octava, die vero secunda mensis Novembris, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. divina providentia Pauli PP. III. Anno primo, retroscriptæ literæ in forma brevis in præsenti quinterno descriptæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, valvisque Cancellariæ Apostolicæ, ac in valvis Principis Apostolorum de Urbe, & in aliis locis publicis, & solitis, ac consuetis Romanæ Curiæ, ut moris est, per me Simonem de Bellavilla Sanctiss. Domini Nostri prælibati Papæ Cursorem.*

Aymo Gilleon Mag. Curs.

IX.

Causæ Civiles, interesse Fisci Reverendæ Cameræ Apostolicæ concernentes, in eadem Camera cognoscantur in omnibus instantiis.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Causa hujus Constitutionis. NON sine animi molestia accepimus causas feudales, & alias, quæ inter Fiscum, & privatum vertuntur, per diversa Tribunalia Almæ Urbis, vigore commissionum specialium, aut alias, non sine magno Cameræ Apostolicæ, & illius auctoritatis, & jurisdictionis præjudicio, passim audiri, & terminari, & quia causæ hujusmodi de sui natura in Camera Apostolica, & non alibi tractari, & definiri debent, volentes in præmissis opportune providere, nonnullorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærendo.

Avocatio causarum interesse civile Fisci tangentiũ ab omnibus Judicibus, earumque commissio in Camera. §.1. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium, omnes, & singulas causas feudales, & alias quascumque, quæ inter Fiscum, & privatum in prima, vel ulteriori instantia, in Auditorio Rotæ, & coram Almæ Urbis Gubernatore, & Auditore Cameræ, & Senatore, ac aliis Tribunalibus dictæ Urbis, & aliquibus ex Clericis, seu Præsidentibus particulariter instructæ pendent, quomodocumque, & qualitercumque in petitorio, vel possessorio, mero, vel mixto introductæ sint, ad Nos advocantes, illas una cum quibusvis earum inciden., depen., emergen., annexis, & connexis, tam cojunctim, quam divisim penden. dilecto filio Camerario, & Præsidentibus, ac Clericis Cameræ Apostolicæ per eos more Camerali, & juxta formam concessionum, indultorum, & privilegiorum ipsius Cameræ in plena Camera audien., cognoscen., deciden., fineque debito terminan. committimus, & mandamus.

Cameræ facultas procedendi in eis dummodo a Papa met extra eam nunc commissis.

§.2. Dantes eis plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem prædictis, & aliis quibusvis inhiben. fuerit, in Romana Curia, & extra eam, etiam sub censuris, & pœnis, & quoad causas similes in futurum extra Cameram committendas propria, & eorum auctoritate sine alio nostro mandato, vel signatura, inhiben. & in causis hujusmodi, non obstan. quibusvis signaturis, & inhibition. hactenus factis, & in posterum facien. nisi commissiones in futurum præsentandæ, manu nostra cum præsentium de verbo ad verbum insertione, & illarum derogatione signatæ fuerint, proceden., citan., declaran., aggravan., reaggravan., interdictum ponen., auxiliumque brachii sæcularis invocan., ceteraque alia facien., dicen., geren., & exequen., quæ in præmissis, ac circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna fuerint.

Clausulæ derogatoriæ.

§.3. Non obstantibus præmissis, & Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, clausulis, statutis, & consuetudinibus, ac reformationibus, etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, quibus (illorum tenores, causas, & effectus pro expressis, & insertis haben., & exprimi ac de verbo ad verbum inseri posse, decernen.) latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Sola sufficit signatura.

§.4. Volentes præsentium solam signaturam sufficere, & ubique tam in judicio, quam extra fidem facere absque alia literarum expeditione, seu quod literæ in forma brevis ad perpetuam rei memoriam, cum majori, vera, & ampliore specificatione omnium, & singulorum præmissorum, & circa ea necessariorum, latissime extendendo quod contraria quecumque penitus, & omnino tollantur, & non obstent. De mandato D. N. Papæ audiant præfati Reverendissimi DD. Cardinalis Camerarius, Præsidentes, & Clerici Cameræ, citent, inhibeant, etiam sub censuris procedant, & petitur, & justitiam faciant.

Papæ subscriptio.

Placet Motu proprio. A.

X.

Anathematizatio Hæreticorum, & aliorum contravenientium contentis in hac Constitutione, quæ Bulla in Cœna Domini appellatur.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Excommunicantur, & anathematizātur juxta antiquum morē Romanorum Pontificum.

Consueverunt Romani Pontifices Prædecessores nostri, ad retinendam puritatem religionis Christianæ, & ipsius unitatem, quæ in conjunctione membrorum ad unum caput, Christum videlicet, ejusque Vicarium principaliter consistit, & Sanctorum fidelium societatem ab offensione servandam, arma justitiæ per ministerium Apostolatus, in præsenti celebritate exercere. Nos igitur vetustum, & solemnem hunc morem sequentes.

Hæretici eorumque fautores, & libros legentes, &c.

§.1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra, omnes Hæreticos, Gazaros, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Arnaldistas, Speronistas, Passageros, Wiclevistas, seu Hussitas, Fraticellos, de opinione nuncupatos, necnon per fel. recor. Leonem PP. X. Prædecessorem nostrum superioribus annis damnatam impiam, & abominabilem Martini Lutheri hæresim sequentes, ipsique Martino, quominus puniri possit, quomodolibet faventes, & quoslibet alios Hæreticos quocumque nomine censeantur, ac omnes fautores, & receptatores, librosque ipsius Martini, aut quorumvis aliorum ejusdem Sectæ sine auctoritate nostra, & Sedis Apostolicæ, quomodolibet legentes, aut in suis domibus tenentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quavis causa publice, vel occulte, quovis ingenio, vel colore. Et generaliter quoslibet defensores eorumdem.

Piratæ, & eorum fautores.

§.2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes piratas, cursarios, latrunculos maritimos, & illos præcipue, qui Mare nostrum a Monte Argentario usque ad Terracinam discurrere, & navigantes in illo deprædari, mutilare, interficere, ac rebus, & bonis suis spoliare præsumpserunt hactenus, & præsumunt, ac omnes, receptatores eorumdem, & eis auxilium dantes, consilium, vel favorem.

Pedagia nova imponentes, vel prohibita exigentes.

§.3. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in terris suis nova pedagia imponunt, vel prohibita exigunt.

Falsificantes literas Apostolicas. *Istud cap. est 8. in tit. de crim. fal.*

§.4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falsarios Bullarum, seu literarum Apostolicarum, & supplicationum gratiam, vel justitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel Vice-Cancellarium, seu Gerentes vices eorum, aut officium Vice-Cancellarii S. R. E. de mandato ejusdem Romani Pontificis signatarum, aut sub nomine ejusdem Romani Pontificis, seu Vice-Cancellarii, aut Gerentium vicem prædictorum signantes supplicationes easdem, extendentes cap. ad falsariorum, cum omnibus pœnis in eo contentis ad falsificantes, seu mutantes supplicationes per Nos, seu de mandato nostro signatas, & datas, sine nostra, aut Datarii nostri licentia.

Arma, & alia inimicis Christiani nominis deferentes.

§.5. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui equos, arma ferrum, filum, stamnum, calybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes, & alia prohibita deferunt Saracenis, Turcis, & aliis Christiani nominis inimicis, quibus Christianos impugnant, non obstantibus quibusvis privilegiis, & concessionibus quibuscumque Principibus, & dominis, seu privatis personis, per Nos & Sedem prædictam hactenus forsan con-

san concessis, quæ illis nolumus in aliquo suffragari.

Impedientes eos, qui victualia, seu alia necessaria Romam deferunt, vel eis faventes.

§.6. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, seu invadentes victualia, seu alia ad usum Romanæ Curiæ necessaria adducentes, ac etiam eos, qui ne ad Romanam Curiam adducantur, vel deferantur, impediunt, seu perturbant, vel qui talia faciunt, vel defendunt, cujuscumque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & status, etiamsi Pontificali Regali, Reginali, aut alia quavis Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate.

Vexantes sine jurisdictione eos, qui in Curia commorátur.

§.7. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, recedentes ab eadem, necnon omnes illos, qui Jurisdictionem ordinariam vel delegatam aliquam non habentes in eadem Curia morantes, temeritate propria rapiunt, spoliant, & detinent, aut proposito deliberato verberare, mutilare, vel interficere præsumunt, & qui talia fieri faciunt, seu mandant.

Carcerátes Episcopos &c.

§.8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes temere mutilantes, verberantes, vulnerantes, interficientes, capientes, incarcerantes, & detinentes, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, eorumque mandatores.

Lædentes eos, qui ad Romanam Curiam recurrunt, vel negocia in ea prosequútur.

§.9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, vel alium, seu alios quascumque personas Ecclesiasticas, vel sæculares ad Rom. Curiam super eorum causis, & negociis recurrentes, illaque in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negociorumque gestores, Advocatos, Procuratores ipsorum, vel etiam Auditores, seu Judices super dictis causis, seu negociis deputatos, occasione causarum, vel negociorum hujusmodi verberant, mutilant, vel occidunt, seu bonis spoliant.

Impedientes executioné literarum Apostolicarum.

§.10. Ac illos, qui ne aliquas literas Apostolicas etiam in forma brevis, tam gratiam, quam justitiam concernentes, etiam citationes, monitoria, & exequutoriales, quæ a Sede Apostolica emanarunt, & pro tempore emanabunt, sine eorum beneplacito, & examine, executioni demandent, inhibent, ac Notarios, executores, & subexecutores literarum monitorialium, & citationum executorialium hujusmodi excipiunt, incarcerant, & detinent, vel capi, incarcerari, detineri faciunt. Necnon qui ne literis, & mandatis Sedis prædictæ, & Legatorum, ac Nunciorum, & Judicum delegatorum eisdem, similiter gratiam, vel justitiam concernentibus, decretisque super illis, & rebus judicatis, processibus, & exequutorialibus, non nisi habito primum eorum beneplacito, & assensu pareatur per eorum literas exequutoriales, vel alias nuncupatas, & certo pretio soluto. Neve tabelliones, & Notarii, super hujusmodi literarum, & processuum executione instrumenta, vel acta conficere, aut facta parti, cujus interest, tradere debeant, quive sub quibusvis pœnis quibuscumque personis, in genere, vel in specie, ne pro quibusvis eorum negociis prosequendis, seu gratiis impetrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recursum habeant, seu gratias ipsas a Sede Apostolica impetrent, aut recursum habeant, aut impetratis utantur, directe vel indirecte, etiam sub gravissimis pœnis prohibere, statuere, seu mandare, quive in animarum earumdem periculum, seu a nostra, & Roman. Pontificis pro tempore existentis obedientia pertinaciter subtrahere, seu quomodolibet recedere præsumunt.

Laici Judices personas ecclesiasticas trahentes.

§.11. Quive ex eorum officio, vel ad instantiam quorumcumque personas Ecclesiasticas, Capitula, Conventus, & Collegia Ecclesiarum quarumcumque coram se, ac eorum Tribunal, audientiam, Cancellariam, Consilium, vel Parlamentum præter juris communis dispositionem trahunt, ac trahi faciunt, vel procurant, directe, vel indirecte quovis quæsito colore.

Statuentes aliquid contra libertatem ecclesiasticam.

§.12. Necnon qui statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, seu quævis alia decreta, in genere, vel in specie, ex quavis causa, & quovis quæsito colore, etiam sub prætextu literarum Apostolicarum in usu non receptarum, seu revocatarum hactenus fecerunt, ordinarunt, seu publicarunt, aut facient, ordinabunt, vel publicabunt in futurum, per quas, & quæ libertas Ecclesiastica tollitur, seu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut alias quovis modo restringitur, seu nostris, & dictæ Sedis juribus quomodolibet, tacite, vel expresse præjudicatur.

Usurpantes bona, & jurisdictiones Ecclesiarum &c.

§.13. Quive jurisdictiones, seu fructus, redditus, proventus ad Ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum per eas obtentorum pertinentes usurpant, vel subripiunt, seu quavis occasione, vel causa sine Rom. Pont. expressa licentia sequestrant, aut collectas, decimas, talias, præstantias, & alia onera, Clericis, Prælatis, & aliis personis Ecclesiasticis, ac eorum, & Ecclesiarum, Monasteriorum, & & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorum fructibus, redditibus, & proventibus hujusmodi absque simili Rom. Pont. speciali, & expressa licentia imponunt, & diversis etiam exquisitis modis exigunt, aut a sponte etiam dantibus, & consentientibus recipiunt. Necnon qui per se, vel alium, seu alios directe, vel indirecte prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel favorem, aut votum, suffragium, palam, vel occulte, præstare non verentur, cujuscumque sint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiamsi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, Respublicæ, & alii Potentatus, quicumque etiam Regnis, Provinciis, Civitatibus, & Terris quoquomodo Præsidentes fuerint, aut quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant; innovamusque decreta super his, tam per sacros Canones, & Concilia

cilia generalia, quam etiam in Lateranensi Concilio novissime celebrato edita, etiam cum interdicti Ecclesiastici, ac aliis censuris, & pœnis in eis contentis.

Avocantes causas a Judicibus Ecclesiasticis, aut eorum expeditiones quoquo modo impedientes.

§.14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & singulos Cancellarios, Vice-Cancellarios, & Consiliarios ordinarios, & extraordinarios quorumcumque Regum, & Principum, ac Præsidentes Cancellariarum, & Consiliorum, ac Parlamentorum, necnon Procuratores generales eorumdem, vel aliorum Principum sæcularium, etiamsi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate; necnon Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, Commendatarios, eorumque Vicarios, & Officiales, qui per se, vel per alium, seu alios, quarumcumque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & literarum Apostolicarum, necnon decimarum, & beneficiales, ac alias spirituales, & spiritualibus annexas causas ab Auditoribus, & Commissariis nostris (ut eorum verbis utamur) avocant, ac executiones monitoriorum, citationum, inhibitionum, sequestrorum, exequutorialium, & aliarum literarum Apostolicarum, tam gratiam, quam justitiam concernentium a Nobis, necnon Camerario, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, ac Auditoribus, & Commissariis Apostolicis in eisdem causis pro tempore emanatarum, illarumque cursum, & audientiam, ac personas, Capitula, Conventus, & Collegia causas ipsas prosequi volentes, auctoritate laicali impediunt, & se de illarum cognitione tamquam judices intromittere, ac partes actrices, quæ illam committi fecerunt, & faciunt ad revocandum, seu revocari faciendum, citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendum eos, contra quos tales inhibitiones emanaverunt, a censuris, & pœnis in illis contentis absolvi, ordinant, vel compellunt, vel alias executionem literarum Apostolicarum, vel executorialium, etiam sub prætextu violentiæ prohibendæ impediunt, declarantes nihilominus, ac protestantes, prout tenore præsentium declaramus, ac expresse protestamur, absolutionem hodie, vel alias etiam solemniter per Nos faciendam præfatos supranominatos, & qualificatos, ac Cancellarios, Vice-Cancellarios, Consiliarios, Procuratores, ac alios excommunicatos prædictos, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, & decreta hujusmodi publice revocaverint, & ex archiviis, seu capitularibus locis, aut libris, in quibus adnotata reperiuntur, deleri, & cassari, ac Nos de revocatione, & cassatione hujusmodi certiores fecerint, & alias a premissis, cum vero proposito ulterius similia non committendi, destiterint comprehendere, nec illis aliter suffragaturam fore, ac in præmissis omnibus, & singulis, ac aliis quibuscumque juribus Sedis Apostolicæ, ac S. R. E. undecumque, & quomodolibet quæsitis, seu quærendis per quoscumque actus contrarios, aut quomodolibet præjudicantes, tacitos, vel expressos, a Nobis, vel a Sede Apostolica quomodolibet factos, aut quemcumque temporis fluxum, vel tolerantiam, seu patientiam nostram ullatenus præjudicari debere, aut quomodolibet posse.

Offendentes peregrinos ad Urbem euntes commorantes & recedentes.

§.15. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes mutilantes, vulnerantes, aut interficientes, seu capientes, & detinentes, seu deprædantes Romipetas, & Peregrinos ad Urbem causa devotionis, seu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel recedentes ab ipsa, & in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

Occupantes bona Sedis Apostolicæ.

§.16. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, vel alium, seu alios, directe, vel indirecte, sub quocumque titulo, vel colore occupant, detinent, vel hostiliter destruunt, seu invadunt, aut occupare, detinere, vel destruere, aut invadere hostiliter præsumunt, in totum, vel in partem Almam Urbem, Regna Siciliæ, seu Trinacriæ, Insulas, Sardiniæ, & Corsicæ, Terras citra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venaysinum, Sabinen. Marchiæ Anconitanæ, Massæ Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimæ Provincias, illarumque Terras, Loca, ac Terras specialis commissionis Arnulphorum, Civitatesque nostras Bononiam, Ferrariam, Regium, Mutinam, Faventiam, Imolam, Forlivium, Ravennam, Cerviam, Cesenam, Ariminum, Beneventum, Perusiam, Avenionem, Civitatem Castelli, Tudertum, Camerinum, & alias Civitates, Terras, & Loca, vel ad ipsam Romanam Ecclesiam spectantia, & pertinentia, & adhærentes, ac fautores, & defensores eorum, seu in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

Diripientes sacra Ecclesiarum Urbis.

§.17. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Sanctarum Reliquiarum, & ornamentorum Ecclesiasticorum quorumcumque, Calicum, Crucum, Candelabrorum, Thuribulorum, vasorum argenteorum, & aureorum, Vestium Sacrarum ad Divinum Cultum, & usum deputatorum, ex Basilicis, & Ecclesiis, tam Urbis, quam extra illius mænia consistentibus, & aliarum quarumcumque rerum in ipsa Urbe tempore illius direptionis usque in præsentem diem nequiter ablatarum ablatores, & illorum occupatores, ac quoscumque alios ad quorum manus res ipsæ quocumque titulo, & ex quavis causa scienter pervenerint, & existant, cujuscumque fuerint ordinis, vel præeminentiæ, conditionis, ac status, etiamsi Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate, nisi restituerint res ablatas hujusmodi eorum veris dominis, si quorum notitiam habuerint, vel cum ipsis dominis desuper amicabiliter concordaverint, seu si eosdem dominos ignoraverint, nisi res ipsas ad manus personarum ad hoc per Nos deputatarum consignaverint realiter, & cum effectu.

Contrariorum derogatio.

§.18. Non obstantibus quibuscumque privi-

privilegiis, & indulgentiis, ac literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus, eis, vel eorum alicui, vel aliquibus cujuscumque ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint, etiamsi (ut præmittitur) Pontificali, Imperiali, Regali, Reginali, seu quavis alia Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate, a prædicta Sede, sub quavis forma, vel tenore concessis, quod excommunicari, vel anathematizari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi, ac Ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum mentionem, necnon consuetudinibus, & observantiis, scriptis, & non scriptis, & aliis contrariis quibuscumque, per quæ contra nostros processus hujusmodi, ac sententias quo minus concludantur in eis, se se juvare valeant, vel tueri, & quæ quoad hoc penitus tollimus, & omnino revocamus.

Absolutionis reservatio, quæ non juvet non desistentes a præmissis.

§.19. Et a quibus quidem sententiis nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus absolvi possit. Nec etiam tunc, nisi de stando Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mandato, satisfactioni, & sufficienti cautione præstitis, etiam prætextu Confessionalium, seu quarumvis facultatum verbo, literis, aut quavis alia scriptura, etiam in qua, quod sola signatura sufficeret, concessum, & quævis derogatoriarum derogatoriæ, fortiores, & efficaciores, ac insolitæ clausulæ apparerent, quibusvis personis, cujuscumque præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut status fuerint, etiam si, ut præmittitur, Pontificali, Imperiali, Regali, Reginali, vel quavis alia præfulgeant dignitate, religiosis, & sæcularibus utriusque sexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, Ordinibus, etiam Mendicantium, & militiarum Hospitalibus, Confratriis, Universitatibus concessarum a Nobis, vel a prædicta Sede, & quas concedi contingeret quomodolibet in futurum.

Pœnæ contravenientium in absolvĕdo.

§.20. Illos autem, qui contra tenorem præsentium talibus, vel eorum alicui, seu aliquibus absolutionis beneficium impendere de facto præsumpserint, excommunicationis, & anathematis sententia innodamus, eisque prædicationis, electionis, administrationis Sacramentorum, & audiendi Confessiones, officia interdicimus, prædicentes, & declarantes aperte transgressoribus, & contemptoribus prædictis Nos gravius contra eos spiritualiter, & temporaliter, prout expedire cognoverimus, processuros, & nihilominus quicquid egerint absolvendo, vel alias, nullius sint roboris, vel momenti.

Forma, & effectus publicationis in Urbe.

§.21. Ut autem hujusmodi nostri processus ad communem omnium notitiam deducantur, cartas, seu membranas processus continentes eosdem in valvis Basilicarum Principis Apostolorum, & S. Joannis Lateranen. de Urbe, affigi, seu appendi faciemus, quæ processus ipsos quasi sonoro præconio, & patulo judicio publicabunt, ut ii, quos processus hujusmodi contingunt, quod ad ipsos non pervenerint, aut ipsos ignoraverint, nullam possint excusationem prætexere, seu ignorantiam allegare, cum non sit verisimile, quoad ipsos remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Jussio hanc eamdem Bullam in aliis locis publicandi.

§.22. Verum, ut præsentes literæ, ac omnia, & singula in eis contenta eo fiant notiora, quo in plerisque Civitatibus, & locis fuerint publicata, venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, ac locorum Ordinariis ubilibet constitutis, per hæc scripta committimus, & in virtute sanctæ obedientię districte precipiendo mandamus, quatenus per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam, saltem semel in anno, aut pluries, prout expedire viderint, in Ecclesiis suis dum major in eis populi multitudo ad divina convenerint, solemniter publicent, ad Christifidelium mentes deducant, nuncient, & declarent.

Transumptorum fides.

§.23. Decernentes earumdem præsentium transumptis etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Judicis Ordinarii Romanæ Curiæ munitis, eamdem prorsus fidem in judicio, & extra ubilibet adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.24. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ excommunicationis, extensionis, revocationis, innodationis, interdicti, innovationis, protestationis, declarationis, commissionis, mandati, voluntatis, & decretorum infringere &c.

D. P. An. II. 13. Aprilis.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimo sexto, Idibus Aprilis, Pontificatus nostri Anno II.

Publicatio in Urbe.

Anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo trigesimo sexto, Indictione octava, die vero decima tertia mensis Aprilis Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli divina providentia Papæ III. Anno secundo, retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in S. Joannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Urbe Basilicarum valvis, seu portis, dimissis ibidem per aliquod temporis intervallum affixis per Nos Thomam Roger. & Franciscum de Grosa prælibati SS. D. N. Papæ Cursores.

Petrus Cornuti Magister Curs.

XI.

Indictio Concilii Œcumenici in Civitate Mantuana pro die 23. Mensis Maii anni 1537.

Ex Regest. Vat. & Raynal. continuat. Annal. Tom XX.

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

AD Dominici Gregis curam, & regimen divina disponente providentia

tia assumpti, nihil magis ex amino desideramus, & ab omnipotenti Deo precati sumus, quam ut Ecclesiam suam Nobis commissam, & tot hæresum, & errorum vepribus jam pridem in ea subortis Spiritus Sancti operante gratia, nostroque studio repurgatam, ejusque moribus in melius reformatis, debito nitori, & sinceritati restitutam in Sanctitate, & Justitia gratum Deo obsequium præstare videamus, sed & illa nihilominus cura nos tangit, cum consideramus, atque adeo oculis ipsis cernimus, Christianam Rempublicam intestinis fidelium odiis, & Infidelium vi, ac dolo afflictam in dies magis dissipari, atque diminui.

Causæ, quibus adductus est Paulus, Concilium indicere.

§.1. Quibus opportuna remedia adhiberi pro Pastorali cura cupientes cum multis, variisque viis per Nos diligenter examinatis, nullam aliam judicaverimus meliorem, ac promptiorem ea, quam majores nostri sanctissimi viri, adeoque universalis ipsa Ecclesia, in hujusmodi casibus experta est saluberrimam, generalis videlicet Concilii celebrationem, idcirco eorum sanctis vestigiis insistentes, Sacrosanctum Œcumenicum, seu universale Concilium, (quod etiam cum in minoribus essemus, a Nobis maxime est desideratum) ineunte statim Pontificatu nostro celebrare omnino statuimus, & de hac nostra constanti voluntate non solum palam loquuti sumus, sed & charissimos in Christo filios nostros, Carolum Romanorum Imperatorem, ac alios Christianos Reges, & Principes per literas, & Nuntios nostros certiores fecimus, & nunc authore Domino indicere, & exinde in loco, & tempore per Nos inferius declarando celebrare, ac demum ad optatum finem perducere omnino decernimus: sperantes, & cum Dei auxilio Nobis promittentes, per hoc tam sanctum, & tam salutare remedium, non solum omnes hæreses, & errores ex agro Domini extirpandos, & Christiani populi mores corrigendos, sed & universalem inter fideles pacem componendam, & facta sub vexillo salutiferæ Crucis contra Infideles generali expeditione Regna, & Terras nostras ab illis occupatas recuperandas, captivosque innumerabiles liberandos, & infideles ipsos ad Sanctam Religionem nostram favente Domino convertendos, & sic ab universo Orbe in unum, idemque ovile Domini coalescente in vera fide, spe, & charitate, sobrie, & pie, & juste vivatur, & inde ab Omnipotenti Deo corona Justitiæ expectetur.

Exercitum contra Turcas parare meditatur.

Locum, & diem pro celebrando generali Concilio indicit.

§.2. Hoc igitur perpetuum, & constans animi nostri super universalis Concilii celebratione propositum, & sententiam ad Dei laudem, & gloriam, Ecclesiæque suæ salutem, decus & incrementum exequi aggredientes. In nomine Sanctæ, & Individuæ Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, qua in terris fungimur, de venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu Œcumenicum, seu universale, ac generale Concilium in Civitate Mantuana loco tuto, commodo, fertili, & Domorum, ac bonarum habitationum copia prædito, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo septimo, die vigesimatertia mensis Maii, quæ erit feria quarta post Sacratissimum Festum Pentecostes, inchoandum, & ut sequitur, continuandum, & auctore Domino, finiendum nuntiamus, convocamus, statuimus, indicimus, & ordinamus.

Reges, & Episcopos ceterosque alios ad illud invitat.

§.3. Universis, & singulis venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, & ceteris Ecclesiarum, & Monasteriorum Prælatis, ubique Terrarum constitutis in virtute præstiti juramenti, ac sanctæ obedientiæ, & sub pœnis de jure, vel consuetudine, aut alias contra eos, qui ad generale Concilium non accedunt, statutis, mandantes, quatenus personaliter, prædictos vero Imperatorem, Reges, Principes, Duces, Marchiones, & alios, qui de jure, vel consuetudine in universali Concilio interesse debent, per viscera charitatis Domini Nostri Jesu Christi invitantes, & exhortantes, quatenus pro pace, salute, & augmento Ecclesiæ Dei, & ipsi personaliter (quod mallemus) vel si personaliter non possint, per solemnes oratores suos congruo tempore huic sacro Concilio in dicta Civitate Mantuæ, ut præfertur, celebrando debeant interesse: Qui tamen si considerent, quam nobis jucunda, Christianæ vero Reipublicæ maxime necessaria futura sit eorum in dicto Concilio Pastoralis præsentia, non dubitamus, quin tum alii supradicti Reges, & Principes, tum Carolus Imperator, tum Franciscus Francorum Rex Christianissimus sint illi personaliter interfuturi.

Carolus V. Imp. instat apud Clementem VII., & Paulum III. pro celebratione Concilii.

§.4. Siquidem Carolus pro Sanctæ Fidei nostræ zelo, & amore, tam suo, quam Serenissimi Ferdinandi Romanorum Regis Fratris sui, ac Electorum, ceterorumque sacri Romani Imperii Ordinum nomine, pro universalis Concilii celebratione apud fel. rec. Clementem VII. Prædecessorem nostrum sæpenumero, & maximopere institit, & cum variis rerum perturbationibus, & bellis, ac aliis legitimis de causis, & præsertim præfati Clementis obitu tam Sancti operis, & optimi animi, quem ad hoc idem Prædecessor habebat, impeditus esset effectus, Nobis ob hanc nostram promptam, ultroque sibi, & omnibus supradictis, ab initio usque nostri Pontificatus, ut prædictum est, a Nobis significatam, & oblatam super dicto Concilio per Nos indicendo, & celebrando deliberationem, & proxime in prædictorum Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Generali Congregatione decretam, & declaratam conclusionem, qua decuit filiali reverentia, eodem nomine maximas gratias egit.

In idem consentit Franciscus I. Rex Galliarum.

§.5. A Francisco vero Rege præfato, qui etiam ad eundem Clementem, & Sacrum Collegium plenas pietatis, ac Religionis, hac de re literas scripserat, quale a Principe vere Christianissimo sperabamus consensum, & conforme bonæ nostræ voluntati

luntati super hujusmodi Concilii negotio responsum accepimus.

Imperatorem, Regesque hortatur, ut subditos suos per se, vel per legitimum Procuratorem ad Concilium faciant convenire.

§.6. Et nihilominus eosdem Imperatorem, Reges, Principes, & alios supradictos similiter rogamus, & hortamur, ut omni adhibita opera, & studio efficiant, & omnes, & singulæ personæ in eorum Regnis, & dominiis existentes, quæ de jure, vel consuetudine generalibus Conciliis interesse debent, ad Concilium hujusmodi cessante hujusmodi legitimo impedimento, de quo legitimo docere teneantur, personaliter, alias per idoneos Nuntios, Procuratores, vel Oratores legitima mandata habentes, Concilio prædicto interesse, & usque ad ipsius conclusionem, & absolutionem in dicta Civitate Mantuæ morari debeant, & sic congregata multitudine Christianorum copiosa, ea, quæ ad Dei laudem, Ecclesiæ in moribus reformationem, & exaltationem; hæresum vero omnimodam extinctionem, fideliumque prædictorum concordiam, & salutem, ac generalem contra infideles expeditionem pertinent, in eodem Concilio Deo Autore, & Adjutore salubriter ordinentur &c.

Conclusiones

Nulli ergo &c.

Datum die 4. Junii 1536. Pont. An.II.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo sexto, quarta mensis Junii, Pontificatus Nostri Anno II.

Pauli PP., & Cardinalium subscriptiones

✠ Ego Paulus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi.

✠ *Ego Joannes Episcopus Ostiensis Cardinalis Senensis subscripsi.*

✠ *Ego Jo: Dominicus Episcopus Portuensis Cardinalis Tranensis subscripsi.*

✠ *Ego Bonifacius Episc. Sabinensis Cardinalis Iporegiensis manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Laurentius Episcopus Prænestinus, Cardinalis Campegius manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Antonius Presbyter Cardinalis de S. Severino manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Augustinus Cardinalis Perusinus Sanctissimi Domini Nostri Papæ Camerarius subscripsi.*

✠ *Ego Vincentius Caraffa Cardinalis Neapolitanus manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Andreas Cardinalis Parmerius manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Franciscus Cardinalis Sanctæ Crucis manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Franciscus Cardinalis Cornelius manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Nicolaus Cardinalis Capuanus manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Hieronymus Cardinalis de Ghinuccis manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Jacobus Cardinalis Simoneta manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Gaspar Cardinalis Contarenus manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Paulus Sancti Eustachii Diaconus Cardinalis . . . . subscripsi.*

✠ *Ego Alexander S. Mariæ in Via Lata Cardinalis Cesarius subscripsi.*

✠ *Ego Joannes Cardinalis de Salviatis manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Nicolaus Cardinalis Rodulphus manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Augustinus Sancti Adriani Diaconus Cardinalis Trivultius manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Hercules Sanctæ Mariæ Novæ Diaconus Cardinalis . . . . . . manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Matthæus Sancti Theodori Diaconus Cardinalis de Caddis subscripsi.*

✠ *Ego Hieronymus Cardinalis Grimaldus subscripsi.*

✠ *Ego Alexander Cardinalis de Farnesi Vice-Cancellarius subscripsi.*

✠ *Ego Guido Ascanius Sfortia Cardinalis Sanctæ Floræ manu propria subscripsi.*

✠ *Ego Martinus Sanctæ Mariæ in Aquiro Diaconus Cardinalis Caracciolus subscripsi.*

XLI.

Prohibitio ne Subditi S. R. E. sub alienigenorum Principum stipendiis militent, ac in Ditione Ecclesiastica pro eorumdem servitio milites, aliasque copias parent.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Prohibitio, de qua in rubrica edita occasione discordiarũ inter Principes Christianos, ex quibus bellum timebatur.

§.1. Superioribus mensibus, cum inter nonnullos Christianos Principes certas discordias exortas videremus, timeremusque inde bella facile posse provenire: Nos, ut nostro suffragaremus officio, discordias hujusmodi totis viribus sedare tentavimus, utque, quantum in Nobis esset, belli fomenta tolleremus, omnibus, & singulis nostris etiam S. R. E. Subditis, & Vassallis quacumque etiam Ducali, Marchionali, Comitali, & qualibet alia dignitate fulgentibus, etiam sub læsæ majestatis, & confiscationis omnium bonorum suorum, nec non privationis Civitatum, Terrarum, Oppidorum, & locorum quorumcumque a dicta Romana Ecclesia quomodolibet obtentorum pœnis ipso facto incurrendis mandavimus, ne se ad stipendia aliquorum Principum, aut Potentatuum locare, aut in Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis hujusmodi milites congregare, seu stipendiare, vel aliquo colore, aut prætextu militum, aut gentium coadunantiam facere, neve aliquem bannitum inibi recipere, seu receptare præsumerent.

Nonnulli tamen ex subditis Status Ecclesiastici hanc legem transgredi nõ timuerunt.

§.2. Cum autem, sicut non sine animi nostri gravi displicentia accepimus, nonnulli ex Subditis, & Vassallis nostris hujusmodi sui status, & honoris immemores mandatis nostris hujusmodi spretis, & contemptis, se ad stipendia aliorum Principum, seu Potentatuum locare, & in Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis prædictis milites congregare, aut stipendiare, militum, seu gen-

gentium coadunantias facere, ac Bannitos ibi recipere, aut receptare ausi fuerint, & ad præsens audeant.

Eamdem legem innovat Clemens.

§.3. Nos, ad quorum aures ex fide dignorum relatione devenit, dictos subditos, & vassallos nostros ex hoc potissime in hac re magis audere, quod ipsi parum, vel nihil, quod ad Nos spectet, habentes, & Civitates, Terras, Oppida, & loca, quæ gubernant, tamquam ad eorum uxores pertinentia sub ipsarum uxorum clypeo salvare posse sperantes, pœnas prædictas deludere posse confidunt. Nos inconvenientibus, quæ hinc provenire possent occurrere, & ne sub his cauthelis, subterfugiis mandata nostra deludantur, utque in Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis Nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ subditis armorum strepitus, & scandala cessent, providere volentes; Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine omnibus, & singulis nostris, & dictæ Ecclesiæ subditis, & vassallis prædictis, aut quibusvis aliis dignitatibus fulgentibus sub dictis pœnis ipso facto similiter incurrendis, ac ex aliis causis animum nostrum moventibus præcipimus, & mandamus, ut ad stipendia Principum, aut Potentatuum hujusmodi se locare, aut in Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis prædictis milites congregare aut stipendiare, aut milites, seu gentium coadunantias facere, aut Bannitos recipere, seu receptare non audeant, nec præsumant.

Contra trāsgressores procedi posse statuit etiam super bonis dotalibus uxorum &c.

§.4. Decernentes motu, scientia, & potestate prædictis, non solum subditos, & vassallos prædictos, sed etiam eorum uxores Nobis, & dictæ Ecclesiæ subditos ad præmissa teneri, & in eventum contraventionis etiam maritorum suorum, ipsas etiam uxores dictas pœnas incurrere, ac contra eas, eorumque bona etiam dotalia usque ad executionem inclusive super pœnis prædictis procedi posse, sicque per quoscumque Judices, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, etiam S. R. E. Cardinales interpretari, judicari, & definiri debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter interpretandi, judicandi, & definiendi facultate, ac irritum, & inane quidquid secus a quoquam super his scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogat obstantibus.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate, alia roboratis, ac omnibus illis, quæ alias quoad præmissa voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 12. Augusti 1536 An. II.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum sub Annulo Piscatoris 12. Augusti 1536. Pontificatus nostri Anno II.

XIII.

Declarat novas Locationes, Arrendationes, seu Concessiones in Emphyteusim Bonorum Ecclesiarum, Monasteriorum &c. in Districtu Urbis validas esse, etiam non citatis antiquis Colonis, Inquilinis &c.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SI diffusis per Orbem terrarum Ecclesiis Monasteriis, & piis locis Apostolica nos deceat provisione consulere, ampliori sollecitudine Ecclesiis, Monasteriis, & piis locis in Urbe, & ejus districtu constitutis, quorum cura strictiori jure Nobis imminere dignoscitur, Nos convenit providere, ac illorum, necnon eis præsidentium, & in eis divinis obsequiis mancipatarum personarum, excisis ab eis contentionum dispendiis, profectui jugiter intendere.

Ex novis locationibus, seu arrendationibus sæpe varia oriebantur litigia.

§.1. Sane cum sicut accepimus licet tam venerabiles Fratres nostri S.R.E. Cardinales etiam Ostien., & Portuen. Episcopi Cathedralium, ac Presbyteri, & Diaconi Basilicæ Principis Apostolorum, & Sancti Joannis Lateranen., ac Beatæ Mariæ Majoris Archipresbyteratuum, necnon aliarum Ecclesiarum, quibus præsunt, Titulorum, & Diaconiarum, quam dilecti filii Basilicæ Principis Apostolorum, & Sancti Joannis, ac aliarum Ecclesiarum prædictarum Capitula, necnon universorum Monasteriorum quorumvis ordinum Abbates, & Conventus, aliique Clerici Sæculares beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura in Urbe consistentia obtinentes, ac piorum locorum Rectores, Gubernatores, sive Administratores Tenutas, sive Casalia, & alia prædia rustica, ad Ecclesias, Archipresbyteratus, Titulos, & Diaconias, necnon Monasteria, & Mensas, tam Capitulares, quam Conventuales, & alia beneficia, & pia loca ipsius Urbis spectantia etiam ad longum tempus, vel alias, pro annuis affictibus, sive responsionibus arrendari, seu in affictum concedi vel locari solita antiquis, sive tunc instantibus illorum Colonis, aut Inquilinis, vel alias ea tenentibus, non interpellatis, sive requisitis aliis novis Inquilinis, Colonis, sive alias noviter conducere volentibus, cum pactis, & conditionibus de, & pro quibus suam, ac Ecclesiarum Mensarum, Archipresbyteratuum, Titulorum, beneficiorum, & piorum locorum prædictorum conditionem efficere possint meliorem arrendare, & locare, ac in affictum, & alias concedere consueverint, ac arrendationes, locationes, & concessiones hujusmodi etiam insciis, immo etiam invitis antiquis Colonis, sive Inquilinis effectum habuerint, ac sortitæ fuerint; nihilominus a nonnullis dicatur prætendi, & asseri arrendationes, sive locationes, & in affictum concessiones de tenutis, sive casalibus, & prædiis prædictis antiquis, sive tunc instantibus Colonis, vel Inquilinis, & alias tenentibus prædictis non requisitis

sitis factas non solum nullas, & invalidas existere, sed prout in Palatiis, & Domibus ipsius Urbis, & aliis prædiis Urbanis receptum, sive statutum esse dicitur, hoc etiam in ipsis tenutis, seu Casalibus, & prædiis observari solitum esse, & observari debere, videlicet, quod tales novæ arrendationes, sive locationes, & in affictum concessiones eisdem novis Inquilinis, sive Colonis non interpellatis, sive requisitis antiquis, sive tunc instantibus Colonis, sive Inquilinis factæ, pro eisdem prætiis, pactis, & conditiotionibus eis illa acceptantibus, & habere volentibus antiquis Colonis, vel Inquilinis censeantur, & intelligantur factæ, ac propterea etiam super arrendationibus, seu locationibus, & concessionibus hujusmodi novis Inquilinis factis, dictis antiquis non interpellatis, inter ipsos antiquos, & novos Colonos, sive Inquilinos, sive conductores quæstiones quandoque exortæ fuerint, & in dies oriantur, ac in futurum majores oriri formidentur.

Novæ locationes in bonum Ecclesiarum factæ validæ sunt etiã non requisitis antiquis Colonis, Inquilinis &c.

§.2. Nos quæstionum hujusmodi materiam succidere, & penitus amputare volentes, & ex certa nostra scientia hac nostra in perpetuum valitura Constitutione pro potiori cauthelæ suffragio auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod de cetero, tam ipsi Episcopi, & alii Presbyteri, ac Diaconi Cardinales, quam Abbates, & alii Ecclesiarum Prælati, necnon quarumcumque Ecclesiarum Capitula, & quorumvis ordinum Monasteriorum Urbis hujusmodi etiam Conventus, & Clerici in eadem Urbe beneficia Ecclesiastica obtinentes, necnon piorum locorum Rectores, & Administratores de Tenutis, Casalibus, prædiis, & aliis immobilibus, bonis, & prædiis rusticis in dictæ Urbis Territorio, seu districtu existentibus, antiquis Colonis, sive Inquilinis, vel aliis ea tenentibus non requisitis, nec interpellatis, novos arrendatores, seu concessiones, & in affictum locationes novis affictuariis, sive conductoribus, & habere volentibus pro pretio, & cum pactis, seu conditionibus, de ac pro quo, vel quibus suam, & Ecclesiarum, Mensarum, Monasteriorum, Archipresbyteratuum, Titulorum, Diaconiarum, & Beneficiorum prædictorum conditionem efficere potuerint meliorem, ad annum, vel aliud tempus, ita tamen, quod si agatur de majori tempore, quo ex dispositione Juris, vel sacris Constitutionibus concedatur, licentia desuper a Sede Apostolica, habeatur dare, & concedere, ipsosque novos affictuarios, sive conductores capere, recipere, & habere, ac assequi posse, nec novæ arrendationes, concessiones, & locationes hujusmodi ipsis antiquis, sive tunc instantibus Colonis, aut Inquilinis, vel tenentibus censeantur, vel sint factæ, sed ipsi antiqui Coloni, sive Inquilini, & alii tentores finitis temporibus suarum arrendationum, sive locationum, & concessionum a tenutis, sive Casalibus, & aliis prædiis prædictis sint ipso facto omnino exclusi.

§.3. Decernentes irritum, & inane quidquid secus super his per quoscumque scienter, vel ignoranter contigerit attentari, ac volentes præsentes, ut illæ omnibus innotescant, in acie Campi Floræ, & Basilicæ Principis Apostolorum, ac Ecclesiæ Sancti Joannis Lateranen. prædictarum, necnon Cancellariæ Apostolicæ valvis per aliquem ex Cursoribus nostris affigi, ac omnes, & singulos arctare, & afficere, ac si eis singulariter, & personaliter intimatæ fuissent.

Præsentium publicatio facienda.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Obstantium derogatio.

Nulli ergo &c.

Conclusiones.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo sexto, tertio decimo Kal. Septembris Pont. nostri Anno II.

Dat. die 19. Augusti 1536 An.II.

XIV.

Approbatio secunda Congregationis Capuccinorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci, cum declarationibus circa munus eorum Vicarii generalis, & aliorum Officialium.

Hi Fratres Capuccini, hactenus Eremitæ nuncupabantur, eorumque Congregatio a Clem.VII. approbata fuit, ut habes supra in ejus Const.XXIV. Religionis, *fol.73.*

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

EXponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii Vicarius modernus, & Fratres Ordinis Minorum Capuccinorum nuncupatorum, quod postquam fel. record. Clementi PP. VII. Prædecessori nostro pro parte nonnullorum tunc expressorum Fratrum Ordinis Minorum expositum fuerat, &c. *Omittitur residuum, quia Bullam habes in loco cit. in Rubr.*

Clemens VII. Congregationem Capuccinorum approbavit: ut in ejus Constitutione, de qua in rubr.

§.1. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, literarum prædictarum vigore, nonnulli Clerici sæculares, & regulares, ac Laici ab ipsis Fratribus, ut præfertur, nominatis, vel uno ex eis, ac ab aliis de ipsorum commissione receptis, Congregationem Fratrum Ordinis Minorum Capuccinorum nuncupatorum constituerint, ipsique Fratres cupiant literas prædictas quoad infrascripta confirmari, & extendi, & propterea Nobis humiliter supplicari fecerint, ut hujusmodi eorum votis annuere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modo Pontifex eisdem petentibus, d Const. Clem. VII in frascriptis cõfirmat.

§.2. Nos attendentes uberes fructus, quos Ordo ipse Minorum in agro militantis Ecclesiæ hactenus produxit, & in posterum producturum spe firma speramus, ac dignum censentes, ut circa ea, quæ ipsius Ordinis incrementum concernunt, benignos favores impendamus, hujusmodi supplicationibus inclinati, literas Clementis Prædecessoris hujusmodi, quarum tenores præsen-

Eisque in omnibus suffragari decernit.

præsentibus haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica ex certa scientia, per præsentes approbantes, & confirmantes, illas dilecto filio moderno, & pro tempore existenti Vicario generali Congregationis Capuccinorum hujusmodi, ac ipsius Congregationis Fratribus, perinde ac si illæ eisdem Congregationi, & Fratribus directæ fuissent, quoad omnia, & singula in ipsis literis contenta suffragari debere decernimus.

Vicario eorumdem Capitulum generale quolibet triennio congregandi facultatē concedit.

§.3. Et nihilominus auctoritate, & scientia similibus per easdem præsentes statuimus, & ordinamus, quod deinceps Vicarius generalis ipsorum Fratrum Capuccinorum, circa finem triennii, ex quo ad officium Vicariatus hujusmodi electus fuerit, vel etiam prius, aut posterius juxta præfatæ regulæ tenorem, ac ipsorum Fratrum laudabiles Constitutiones, Vicarios discretos, & Custodes vocem Congregationis habentes quarumlibet Provinciarum, & Custodiarum sibi subjectarum, in locum per ipsum Vicarium generalem deputandum, ad Capitulum convocare possit, quorum si qui legitimo impedimento detenti ipsi Capitulo interesse non potuerint, per Nuncios ab eis deputatos, vel suppletis votis eorum, juxta ipsorum consuetudinem præsentia suppleatur.

In quo Vicarius ex Capuccinis eligatur, & electus Magistro Gen. Conventualium præsentetur.

§.4. Qui sic congregati, omnia, & singula, quæ alii Fratres dicti Ordinis in eorum generali Capitulo, de jure, vel consuetudine, & ex privilegiis possint, faciendi, ordinandi, & disponendi, & potissime eligendi unum Religiosum ejusdem Ordinis, & Congregationis in eorum similem Vicarium generalem facultatem habeant, & ipsius Vicarii electionem si a majori parte eligentium celebretur, quam primum commode fieri poterit, Generali Magistro dictorum Fratrum Conventualium nuncupatorum, sicut hactenus servatum fuit, donec aliud desuper ordinatum a Sede Apostolica, præsentent, seu præsentari faciant.

A quo confirmetur, & regimen Congregationis Capuccinorū tribuatur.

§.5. Ipseque Generalis Magister intra triduum a præsentatione sibi facta ipsum electum Vicarium confirmare teneatur, concedendo ei, & committendo plenarie vices suas, tribuendo videlicet liberam potestatem, & auctoritatem, ac omnimodam facultatem suam super omnes, & singulos Fratres ejusdem Ordinis Capuccinos nuncupatos, etiam si alio quovis nomine nuncupentur, tam in capitibus, quam in membris, publice, ac privatim visitandi Congregationes in Provinciis, & Custodiis omnibus eis subjectis, sive pro electione Vicariorum, Discretorum, Custodum, & Guardianorum, sive pro aliis utilibus negociis, faciendi, seu fieri faciendi nova loca, Conventus, seu Eremitoria recipiendi, Fratres subditos corrigendi, & puniendi, excommunicandi, & absolvendi, & incarcerandi, & a carceribus liberandi, contradictores, ac rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia juris, ac dicti Ordinis remedia, etiam per invocationem brachii Secularis, vel Ecclesiastici, si opus fuerit, compescendi, ac generaliter, specialiterque omnia, & singula circa Fratres, Conventus, Domos, loca, & Eremitoria hujusmodi faciendi, exercendi, & disponendi, ordinandi, administrandi, ac statuendi, quæ Generalis Magister dicti Ordinis circa Fratres, Conventus, Domos, loca, & Eremitoria Fratrum Conventualium nuncupatorum facere posset, si personaliter adesset, vel interesset, ac easdem auctoritatem, potestatem, gratiam, & facultates per ipsum Magistrum Generalem eidem Vicario Generali concessas, vel earum partem, aliis Fratribus, quos ad hæc judicaverit idoneos, committendi, & concedendi, necnon per ipsos prædicti Vicarii Commissarios committi, & concedi faciendis, & triduo elapso, & electo non confirmato, idem electus pro confirmato Sedis Apostolicæ auctoritate cum plenaria potestate hujusmodi, usque ad Successoris electionem habeatur, & infra hoc tempus officio suo, sine scitu omnium Vicariorum, & Discretorum Provincialium, aut majoris partis eorumdem renunciare nequeat. Possit tamen convocare omnes Vicarios, & discretos sibi subjectos infra tempus officii sui in loco per ipsum deputando, quoties sibi opus visum fuerit.

Eoque Vicario deficiente, Vicarius Provinciæ agat de convocando Capitulo, quod alterius electione, & interim primus Definitor exerceat officium Vicariatus.

§.6. Si vero Generalis Vicarius infra officii sui tempus ex hac luce migraverit, seu alias ab officio amotus fuerit, Vicarius in cujus Provincia mori, vel amoveri contigerit, nunciet quam citius poterit omnibus Definitoribus Capituli Generalis immediate præcedentis, & omnibus Vicariis Provincialibus, ac de consilio, atque consensu duorum Vicariorum proximorum, determinet locum, & tempus, nisi fuissent per Generale Capitulum, vel per prædictum Vicarium ante obitum ipsius, ac amotionem deputata, & convocet qui fuerint evocandi pro Successoris Vicarii electione celebranda, quo vacationis tempore, auctoritate Sedis prædictæ exerceat officium Vicariatus hujusmodi primus Diffinitorum prædictorum, vel ipso deficiente, secundus, & sic de aliis succesive, cum plenaria potestate præmissa.

Et hoc idem servetur deficientibus Vicariis Provincialibus.

§.7. Et hoc idem censeatur de Vicariis Provincialibus cum eis mori, vel amoveri contigerit, ac Provincias regi, & gubernari, per primum, ac alios Definitores successive Capituli Provincialis immediate præcedentis, prout supra de Vicario Generali statutum extitit, salva semper, & reservata prædicti Vicarii Generalis, ut præmittitur potestate.

Magister Generalis Ordinis tantummodo Capuccinos visitare, & corrigere possit.

§.8. Generalis vero tam Magister prædictus, quam Minister Ordinis Minorum hujusmodi, aut quisquam Ministrorum, seu Magistrorum Provincialium, seu aliorum Fratrum dicti Ordinis, tam Conventualium, quam de Familia, sive de Observantia nuncupatorum, donec aliter per Sedem Apostolicam ordinatum fuerit, prædicto Vicario Generali, seu ceteris Vicariis, vel cuipiam Fratri ejusdem Congregationis de Capuccinis nuncupatæ, molestiam, seu impedimentum aliquod inferre non audeat, nec præsumat sub pœna excommunicationis

latæ sententiæ, privationis officii, omniumque actuum legitimorum, nisi quod præfatus Magister Generalis, donec aliter per dictam Sedem ordinatum fuerit, per se dumtaxat personaliter, visitare, & corrigere possit, & valeat, prædictum Vicarium Generalem, seu Fratres, domum, locum, & Eremitorium eorumdem Fratrum Capuccinorum nuncupatorum, pie, benigne, & caritative ad meliorem frugem, provocando. Et si quemquam, quod absit, repererit criminosum, ipsum Vicarium, de consilio, & assensu majoris partis Vicariorum præmissorum, ceteros vero de consilio, & assensu majoris, & senioris partis Fratrum Domus, Eremitorii, loci, vel Conventus Visitatorum in eodem loco, & non extra, corrigere valeat, & punire, pœnitentiare, ac emendare, secundum quod delicti qualitas exegerit faciendum. De regimine vero, ac cura prædictorum Fratrum Capuccinorum nuncupatorum se aliter non intromittat.

Habitus Capuccinorum ceteris aliis prohibetur.

§.9. Districtius inhibentes quibuscumque personis cujuscumque conditionis existant, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna eo ipso incurrenda, ne habitum per eos deferri solitum, nisi sub præfati Vicarii generalis pro tempore existentis obedientia, & cura permaneant, gestare quoquo modo præsumant.

Declaratio circa obediētiam Ministris & Vicariis præstandam.

§.10. Insuper vestigiis piæ me. Pii PP.II. etiam Prædecessoris nostri in hac parte inhærendo, qui alias ex certis causis auctoritate Apostolica ex certa scientia, in favorem Familiæ de Observantia interpretatus est, ac declaravit, quod cum Apostolica Sedes Generalem totius Ordinis Minorum Ministrum Generalem, & Provinciales Vicarios Ministrorum loco, certis, piis, ac sanctis respectibus esse voluisset ac decrevisset, Vicarii ipsi, qui illis præessent, & quibus ipsi ex debito eorum professionis obediebant, veri, & indubitati ipsorum Ministri, cum tales B. Franciscus dicti Ordinis Institutor eos esse intellexisset, quo ad usque præfata Sedes, in cujus arbitrio consistebat, aliud alio respectu ordinare statuisset, essent, ac perpetuo forent, differentes a prædictis Ministris solo nomine, eosque qui dictis Vicariis obedirent, secundum dictæ Sedis determinationem eorum regulæ, & præcipue in ea parte ubi erat (Præcipio firmiter Fratribus universis, ut obediant suis Ministris) plene, & integre satisfacere, auctoritate, ac scientia prædictis, declaramus, & decernimus, quod donec aliter super præmissis per præfatam Sedem ordinatum fuerit, Fratres Capuccini prædicti eorum Vicariis, prout de Vicariis familiæ per dictum Pium Prædecessorem, ut præfertur, statutum fuerat, obediendo, plene ac integre præfatæ regulæ satisfaciant.

Executorum hujus Constitutionis deputatio.

§.11. Quocirca universis, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, necnon dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, ac aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Vicariorum, & Fratrum Capuccinorum prædictorum, sive alicujus eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, præsentes literas, ac in eis contenta hujusmodi firmiter observare, ac singulos, quos præsentes concernunt, illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper, per quoscumque, contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, inquietari, seu perturbari, contradictores quoslibet, ac rebelles, per censuram Ecclesiasticam, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac censuras, & pœnas ipsas iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariorū derogatio.

§.12. Non obstantibus præmissis, ac recolendæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi similiter Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, ac aliis Apostolicis Constitutionibus, necnon quibusvis privilegiis, ac indultis Apostolicis, sub quibusvis tenoribus ac formis, cum quibusvis clausulis, & decretis, quæ adversus præmissa nullatenus suffragari volumus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§.13. Volumus autem quod præsentium transumptis &c.

Nulli ergo &c.

D. P. An. II. 25. Augusti.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimosexto, octavo Kalendas Septembris Pontificatus nostri Anno II.

XV.

Confirmatio, & nova concessio privilegiorum, & gratiarum, Auditorum Rotæ Romanæ.

Ad hæc vide supra Constit.VIII. Clem.VII. Convenit. *fol.52.*

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis consueta benignitas, ea quæ per Prædecessores suos, præsertim personarum, sibi & Apostolicæ Sedi continuos labores impendentium, commodum, ac utilitatem concernentia concessa sunt, ut firma perpetuo & illibata persistant, libenter approbat, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

§.1. Du-

Pótifices multas gratias Auditoribus elargiti sunt.

§.1. Dudum siquidem fel. recordat. Julius Secundus, Leo Decimus, & Clemens Septimus Romani Pontifices Prædecessores nostri, dilectis filiis causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac eorum Locumtetentibus, tunc & pro tempore existentibus, & eorum Collegio diversa privilegia, concessiones, exemptiones, antelationes, prærogativas, facultates, gratias, & indulta tunc expressa gratiose concesserunt, & approbarunt.

Quas hic Pontifex confirmat.

§.2. Nos dignum, quin potius debitum censentes dictos Auditores, & Locatenentes, qui pro publica utilitate quotidie, & incessanter invigilant, & in justitia personis ad Sedem ipsam ex omnibus mundi partibus confluentibus ministranda, immensos labores sustinent, pro eorumdem laborum remuneratione, illorum exigentibus meritis, & ut commodius se alere, ac sustentare valeant, non minoribus gratiis, ac prærogativis, quam a dictis Prædecessoribus nostris reportarunt, eos prosequi volumus, Motu proprio, non ad ipsorum Auditorum, seu Locatenentium, vel aliorum pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ac ex certa nostra scientia, omnia & singula privilegia, exemptiones, antelationes, prærogativas, concessiones, gratias, facultates, literas, ac indulta hujusmodi, per dictos, & alios nostros Prædecessores eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, ac eorum singulis, in genere, vel in specie concessa quæcumque, quotcumque, & qualiacumque sint, ac cujuscumque tenoris, & continentiæ existant, quorum omnium formas, & tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, cum omnibus, & singulis derogationibus, decretis, & clausulis in eis contentis, in omnibus, & per omnia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus, & innovamus, illaque sibi & eorum cuilibet, & prout dicti, ac alii Prædecessores concesserunt, de novo pro potiori cautela concedimus, & indulgemus.

Privilegia Referendariis Apostolicis concessa, & concedenda, eisdem Auditoribus communicat.

§.3. Ac privilegia, & gratias dilectis filiis Referendariis nostris, seu eorum Collegio concessa, ac in posterum concedenda, illa pro sufficienter expressis habentes, cum eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, ac eorum Collegio, auctoritate, & tenore præmissis communicamus, seu illa de novo eis concedimus, ac præsentes literas, & in eis contenta quæcumque sub cujusvis suspensionibus, derogationibus, ac revocationibus in contrarium factis, & faciendis minime comprehendi, neque illis derogari posse, nisi eorumdem Auditorum, ac Locatenentium ad id expressus accesserit assensus, ac irritum & inane, quidquid secus super iis a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Executores deputat.

§.4. Quocirca pro tempore existentibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac in Urbe in spiritualibus Vicario, per præsentes motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Auditorum, Locatenentium, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, eos & eorum quemlibet confirmatione, innovatione, concessione, indulto, communicatione, & decreto, ac aliis præmissis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, ac alia juris remedia, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§.5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis editis, ac edendis, etiam perpetuis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, gratiis, ac concessionibus per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem eamdem sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam iteratis vicibus quibuscumque, quocumque nomine nuncupentur, & dignitate, seu majoritate præfulgeant, in genere, vel in specie, & seu eorum Collegiis concessis, approbatis, & innovatis, ac in posterum concedendis, approbandis, & innovandis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut exquisita forma servanda foret, ac in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, illorumque omnium tenores pro sufficienter expressis, ac insertis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permansuris, harum serie, motu, ac scientia similibus derogamus, necnon omnibus illis, quæ in literis eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, seu eorum Collegio concessæ voluerunt dicti Prædecessores non obstare, quæ pro repetitis habeantur, ceterisque contrariis quibuscumque.

Exemplis fidem tribuit. D. P. An.III. 17. Augusti.

§.6. Et quia difficile foret.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die decimaseptima Augusti, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri Anno III.

Sequitur concessio exemptionis a Gabella Vini.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Causa concessionis.

ATtendentes continuos labores, quos dilecti filii causarum Palatii Apostolici Auditores, & eorum Locatenentes, pro administranda justitia personis ad Sedem Apostolicam ex omnibus mundi partibus confluentibus, ac in causis coram eis pro tempore vertentibus jugiter perferunt, ac prop-

propterea dignum reputamus, ut illis gratiosos favores, & opportuna commoditatis auxilia impendamus.

Exemptio Auditoris a gabella vini.

§.1. Volentes igitur eos specialibus favoribus, & gratiis prosequi, Motu proprio, & ex certa scientia nostra eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, quos sicut accepimus, fel. record. Clemens Papa VII. Prædecessor noster inter alia privilegia illis concessa a solutione, & exactione quarumcumque gabellarum, & onerum liberavit, ac exemit, ut privilegii hujusmodi plenarium consequantur effectum, quod ipsi, & eorum quilibet, ad nostrum, & Apostolicæ Sedis beneplacitum, singulis annis pro eorum usu, & victu quindecim vegetes cujuscumque qualitatis vini quandocumque illis placuerit, absque alicujus dohanæ, seu gabellæ, ac aliorum onerum solutione, ex Ripa, seu aliunde percipere, ac habere, libere, & licite valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de speciali gratia indulgemus, ac licentiam, & facultatem concedimus.

Inhibitio cōtra officiales, qui eos desuper molestarent.

§.2. Mandantes nihilominus modernis, ac pro tempore existentibus Camerario nostro, ac domus nostræ Magistro, ac Clericis Cameræ Apostolicæ, & Dohaneriis, omnibusque, & singulis dohanæ nostræ officialibus, ac aliis ad quos quomodolibet spectat, in virtute Sanctæ Obedientiæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam, si contrafecerint, illos eo ipso incurrere volumus, quatenus de cetero in perpetuum, singulis Auditoribus, ac Locatenentibus prædictis quolibet anno quindecim vegetes vini hujusmodi, absque aliqua gabellæ, seu dohanæ, ac onerum solutione, & gratis, quandocumque ab eisdem Auditoribus, seu eorum aliquo requisiti fuerint, tradant, ac tradi faciant, nec ab eis aliquid præmissorum occasione exigant, seu exigere præsumant, ac illis, & eorum cuilibet, quoties opportunum fuerit, mandata ad id necessaria expediant, ac expediri faciant, omni mora, & exceptione cessantibus, ac per eos, ad quos spectat, sub pœnis etiam pecuniariis eorum arbitrio imponendis observari faciant.

Derogatio cōtrariorum.

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac locationibus, etiam Apostolica auctoritate factis, ac faciendis, statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Camerario, Magistro, Dohaneriis, & Officialibus, & Dohanæ hujusmodi, ac quibusvis aliis locis, ac personis cujuscumque conditionis, gradus &c. existentibus, etiam motu simili, ac alias sub quibusvis tenoribus, & formis &c. concessis, & concedendis, quibus latissime extendens motu simili derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Sola signatura sufficit.

§.4. Volumus autem quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique, tam in judicio, quam extra, fidem faciat, regula contraria non obstante.

Papæ subsc.

Placet, & ita Motu proprio mandamus A.

XVI.

Uxores non possint ab eorum maritis cautiones de non offendendo petere, aut alia de causa cum eis in Urbe litigare, nisi prius in Monasterio, aut alio honesto loco ponantur.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Causa hujus Cōstitutionis.

CUM sicut accepimus, diversæ mulieres conjugatæ Almæ Urbis, seu in ea commorantes, tam Romanæ, quam forenses, forsan attrectantes vitam ad earum libitum inhonestam ducere, ubi se ab earum Maritis super earum inhonesta vita, aut pravis moribus argui vident, eos a quibus se amari sciunt, maritis suis in fidejussores, quod ipsi eas non offendent, nec offendi facient, pro diversis pecuniarum summis etiam excessivis judicialiter, aut alias similem cautionem ab eisdem maritis suis exigant: & illis eam quandoque præstare nequeuntibus illos carceribus mancipari, & quandoque ad triremes delegari procurent, & faciant, vel si earum mariti prædicti cautionem hujusmodi eis præstent, illius clypeo fretæ, vitam ad earum libitum inhonestam ducant, in divinæ majestatis offensam, ac scandalum plurimorum.

Sanctio de qua in rub.

§.2. Nos volentes ex debito nostri officii pastoralis præmissis occurrere, Motu simili modernis, & pro tempore existentibus Almæ Urbis prædictæ Gubernatori, ac Senatori, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac quibusvis aliis Romanæ Curiæ officialibus, seu judicibus, vel marescallis, quacumque auctoritate etiam sæculari fungentibus, districtius inhibemus, ne de cetero ad cujusvis mulieris conjugatæ instantiam ejus virum ad fidejubendum, & sibi sub aliqua quantumvis modica pecuniarum summa de eam non offendendo, nec offendi faciendo, cavendum cogere, aut monere, seu ipsam mulierem coniugatam ad quovis modo cum viro suo quavis occasione litigandum admittere præsumant, nisi ipsa mulier in loco honesto, aut apud mulierem honestam, bonæ conditionis, & famæ, aut in Domo Sanctæ Marthæ de Urbe, in qua quælibet mulieres conjugatæ, seu ob earum malam vitam, & violatum thorum offendi timentes recipiuntur, donec cum earum maritis reconcilientur, caritative tractantur, & sustentantur, cum effectu habitaverit, & vixerit. Nos enim ex nunc omnes, & singulas cautiones, & fidejussiones per maritos uxoribus suis alibi, quam in loco honesto, & apud mulierem honestam, seu in dicta domo S. Marthæ habitantibus hactenus præstitas, unica tamen præcedente monitione, & in posterum præstandas, nullas, irritas, & inanes, nulliusque roboris, vel momenti fore, & illarum etiamsi juramento vallatæ sint, executionem fieri non posse, ac dictos maritos, si qui in exilium relegati, vel ad triremes transmissi propter præmissa fuerint, dictos triremes exire, & ad Urbem libere redire posse, ac irritum &c. decernimus.

§.3. Man-

1537. Vicarius Papæ executor deputatur.

§.2. Mandantes venerabili fratri Philippo Episcopo Salutiarum, moderno ac pro tempore existenti nostro in eadem Urbe, ejusque districtu, in spiritualibus Vicario generali, quatenus inhibitionem, & decretum nostros hujusmodi perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari faciat cum effectu, contradictores quoslibet, & rebelles, ac si in præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac stylo Palatii, & Curiarum Gubernatoris, Senatus, & Auditoris Cameræ hujusmodi, nec earumdem Curiarum, etiam juramento &c. roboratis statutis, ac consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis.

Sola signatura sufficit.

§.4. Et præsentium, etiam absque eo quod registrentur, aut illius data apponatur, solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere, in judicio, & extra, regula contraria non obstantibus, decernentibus.

Papæ subscr.

Placet & ita mandamus. A.

XVII.

Declaratio, & ampliatio facultatum Collegii Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ, in legitimandis Bastardis.

Istud Collegium erexit Julius II. in sua Constit. XIX. Sicut. *Tom. III. Par. III. fol.* 299.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis providentia circumspecta nonnumquam per ejus Prædecessores gesta, cum super illis dubia oriuntur, ne aliqui propterea litibus indebitis fatigentur, dilucidat, & declarat, prout convenit, & rei qualitate inspecta conspicit in domino salubriter expedire.

Julius II. erexit istud Collegium, & cõcessit facultatem legitimandi bastardos.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum Collegii Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet dudum fel. rec. Julius Papa II. Prædecessor noster in institutione Collegii prædicti per eum erecti, inter alia eidem Collegio, seu illius Correctoribus, & Officialibus quoscumque Bastardos, Manseres, & Nothos, sine tamen præjudicio venientium ab intestato, legitimandi facultatem concesserit, ac Collegium, seu Correctores, & Scriptores præfati facultatis hujusmodi vigore certas formas super hujusmodi legitimationibus faciendis ordinaverint.

Et multi fuerunt legitimati.

§.2. Et tam tempore ipsius Julii, quam etiam piæ memoriæ Leonis X., Adriani VI., & Clementis VII. Romanorum Pontificum, etiam Prædecessorum nostrorum, ac nostri Pontificatuum temporibus facultatem hujusmodi continuantes, quamplures Bastardos, Manseres, & Nothos ex quocumque coitu procreatos, etiam stantibus legitimis, absque tamen præjudicio venientium ab intestato, juxta dictas formas diversimode legitimaverint, ac in possessione, seu quasi legitimandi hujusmodi pacifice, & dictæ formæ per ipsos observatæ hactenus fuerint, ac legitimationes per eos hactenus factę impugnatæ non extiterint, neque de illarum validitate ab aliquibus hactenus hæsitatum fuerit.

Dubium de quo hic excitatum fuit.

§.3. Nihilominus in præsentiarum a nonnullis de viribus legitimationum per ipsum Collegium de illegitimo consensu patrum legitimorum, stantibus filiis legitimis, & naturalibus, juxta formam per ipsos traditam factarum hæsitatur, & asseritur, facultatem Collegii hujusmodi ad casum, in quem pater illegitimi filios legitimos, ac naturales haberet, se non extendere, cum hoc ipsa facultate specialiter expressum non reperiatur, ac solum Bastardos, Manseres, & Nothos, cum illa clausula, sine præjudicio venientium ab intestato, compræhensos esse. Quare pro parte præfatorum Collegii Nobis fuit humiliter supplicatum, ut super iis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pont. illud removet.

§.4. Nos igitur hujusmodi ambiguitatis dubium submovere, ac tam per ipsos Collegium dictæ facultatis vigore, in posterum legitimandorum, quam etiam ipsorum Collegii, quorum interpretatione formæ prædictæ traditæ fuerunt, & juxta illas illegitimationes hujusmodi processerunt, indemnitati providere, ac dispendiis, necnon diversis litibus, & forsan scandalis, quæ exinde oriri, ac subsequi possent, obviare, necnon Status, tam Urbis, quam Romanæ Ecclesiæ, in qua legitimationes ipsæ concedentur, quieti consulere, necnon formarum, & legitimationum hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habere volentes, ipsasque legitimationum formas, ut præfertur, traditas approbantes, confirmantes, ac innovantes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præfatos Collegium facultatis prædictæ vigore, quoscumque illegitimos, ex quocumque illicito, ac damnato coitu procreatos, etiam si eorum genitores filios legitimos, & naturales haberent, absque tamen præjudicio venientium ab intestato, legitimare posse, & legitimationes per eos in posterum faciendas, etiam stantibus legitimis, validas, & efficaces fore, suosque effectus sortiri, ac firmiter observari debere, & illis, quibus fieri contigerit, suffragari, ac eos, qui legitimati pro tempore fuerint, juxta hujusmodi legitimationes succedere posse.

Et ita judicari debere decernit.

§.5. Sicque in præmissis omnibus, ac singulis per quoscumque, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ Romanæ

manæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, ac interpretandi, facultate, & auctoritate, judicari, ac definiri debere, necnon quicquid secus super iis, a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane, auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, & decernimus, ac pro potiori cauthela facultatem prædictam ad hoc extendimus, & ampliamus.

Quibuscumque non obstantibus.

§.6. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, ac Ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ præfatus Julius Prædecessor in literis erectionis Collegii hujusmodi voluit non obstare, & quæ præsentibus pro repetitis haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

D. P. A.IV. die 31. Oct.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimoseptimo, pridie Kalandas Novembris, Pontificatus nostri Anno IV.

XVIII.

Privilegium centenariæ præscriptionis, & aliæ gratiæ, Congregationis Cassinensis, alias S. Justinæ Monacorum Ordinis Sancti Benedicti.

Cetera quæ hanc tangunt Congregationem, vide in Constit.II. Julii II. Super. *Tom.III. Part.III.fol.*260.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

BEnignitas Sedis Apostolicæ consueta, ea quæ per Romanos Pontifices pro Religionis conservatione, & augmento, ac Monasteriorum, & aliorum Piorum locorum, necnon personarum devotarum in eis sub regularis disciplinæ observantia Domino militantium, prospero, ac tranquillo statu, & salubri directione provide concessa, ac etiam approbata, & innovata comperit, ut eo firmius illibata persistant, quo frequentiori suo fuerint præsidio pro tempore stabilita, libenter approbat, innovat, eisque uberioris Apostolici muniminis robur adiicit, ac de novo concedit, & alias pro eorum observatione providet, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Plerique Pontifices Cōgregationi Cassinensi multas gratias elargiti sunt.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum Modernorum Præsidentis, & Definitorum Capituli Congregationis Cassinen. alias S.Justinæ de Padua Monachorum Ordinis S. Benedicti Regularis Observantiæ, necnon ipsius Congregationis, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod dudum pro divini cultus augmento, & Religionis propagatione, ac Regularis observantiæ conservatione, Congregationi prædictæ, ac illius Præsidentibus, Definitoribus, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Rectoribus, Monacis, Conversis, Novitiis, eorumque Capellanis, familiaribus, ac servitoribus, necnon Monasteriis, Prioratibus, ac locis etiam unitis, Ecclesiis, Capellis, Oratoriis, membris, ac bonis pro tempore existentibus, quam plura, & diversa privilegia, immunitates, exemptiones, tam ab Ordinariorum jurisdictione, quam etiam ab omni impositione, exactione, collecta, decima, subsidio, & alio quocumque gravamine, quocumque nomine censerentur, per Romanos Pontifices pro tempore existentes, etiam pro tempore imponenda, necnon a quocumque onere, occasione Legatorum, Subdelegatorum, Nunciorum Apostolicorum, Ordinariorum, Diœcesanorum, seu alterius cujuscumque, etiam Apostolica auctoritate imponen., ac caritativi, & alterius cujuscumque subsidii, impositionis, collectæ, vel alterius cujuscumque exactionis, ac oneris personalis, & realis, vel mixti, annatarumque etiam ratione Monasteriorum, & aliorum beneficiorum, etiam unitorum solutione, ac ab omnibus censibus, redditibus; & solutionibus ratione visitationis, vel subjectionis quorumcumque jure debendi quibuscumque Oratoriis, ac personis libertates, prærogativæ, favores, Conservatoriæ, declarationes, facultates, gratiæ, indulta spiritualia, & temporalia, tam per felicis recordationis Urbanum II., Eugenium IV., Alexandrum V., Martinum etiam V., Nicolaum similiter V., Callistum III., Pium II., Innocentium VIII., Alexandrum VI., Julium II., Leonem X., ac alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, necnon Imperatores, & Romanos Reges, ac alios Sæculares Principes, etiam circa celebrationem Capituli, & electionem Prælatorum, ac conservationem ejusdem Congregationis, ac illius personarum salubrem directionem concessa, ac per nonnullos ex ipsis Prædecessoribus, ac demum per similis memoriæ Clementem Papam VII., etiam Prædecessorem nostrum, approbata, & innovata extiterunt.

Urbanus II. concessit Abbati facultatē alia Monasteria ædificandi, & Pontificalia (quibusdam exceptis) exercendi.

§.2. Et inter alia Urbanus, tunc, & pro tempore existenti Abbati, ac dilectis filiis Conventui Monasterii SSmæ Trinitatis Cassinen. Ord., & Congregationis eorumdem, ut tunc pro tempore existens Abbas per terras sui Monasterii, habitas, & habendas, Ecclesias construere, & cum Cruce signare, ac alia Pontificalia, & spiritualia, (sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & altarium, ac Chrismatis consecratione, dumtaxat exceptis) exercere posset.

Pia legata Congregationi ab omni solutione eximit.

§.3. Necnon ut de iis, quæ a Catholicis Christianis eidem Monasterio Sanctissimæ Trinitatis, tam inter vivos, quam in ultima voluntate, ubicumque donata, vel legata forent, nulli Episcoporum Diœcesanorum licitum esset quartam, vel tertiam partem in ipsis legatis, seu donatis, tam in stabilibus, quam in mobilibus, etiam prætextu cujuscumque consuetudinis exigere, concessit.

§.4. Et si processu temporis per quoscumque

Perturbatores excommunicari decrevit. cumque contra prædictorum, ac aliorum privilegiorum per ipsum Urbanum dicto Monasterio Sanctissimæ Trinitatis concessorum tenorem per aliquos attentatum foret, illud, & tunc viribus vacuatum, ac præscriptionem longi temporis non currere decrevit, aut quicumque dictum Monasterium Sanctissimæ Trinitatis in suis juribus, possessionibus, & libertatibus læderent, aut etiam perturbarent, liceret dicto Abbati, & suis successoribus, illos cujuscumque præeminentiæ, sive status forent, auctoritate Apostolica canonica monitione præmissa, excommunicare, ac excommunicatos fore denunciare, a qua excommunicatione absolvi non possent, nisi digne satisfacerent, etiam quocumque privilegio illis, quo excommunicari, vel interdici non possint, forsan concesso non obstante, nisi de indulto hujuscemodi, plenam ac expressam facerent mentionem indulsit.

Eugenius IV. Abbati S. Pauli extra muros Urbis cōcessit, posse cum mitra celebrare, & Minores Ordines Monacis conferre. §.5. Necnon Eugenius Abbati pro tempore existenti Monasterii Sancti Pauli extra muros Urbis eorumdem Ordinis, & Congregationis, ut cum Mithra, & Annulo, Sandaliis, Tunica, Dalmatica Missarum solemnia celebrare, & astanti Clero, & Populo benedicere. Ac idem Abbas, ac dilecti filii Conventus ipsius Monasterii S. Pauli Consecrationes Altarium, & Ordinationes Monachorum, qui ad sacros Ordines forent promovendi a quocumque mallent Catholico Antistite, Apostolica auctoritate freti suscipere, quas sine difficultate, ac pravitate exhiberi præcepit. Ipseque Abbas dummodo Presbyter esset Minores Ordines hujusmodi Monacis suis ex Apostolica Indulgentia, cum necesse foret, exhibere posset, necnon eidem Abbati, etiam indumenta, quæ ad usum Altaris, & in eodem Monasterio forent necessaria, benedicendi facultatem concessit.

Centenariaque præscriptione gaudere jussit. §.6. Ac statuit, & sancivit, ut sicut contra Romanam Ecclesiam nonnisi centenaria, secundum Constitutiones canonicas, & legitimas sanctiones currebat præscriptio, ita præfato Monasterio S. Pauli minoris temporis prescriptio non obsisteret.

Alexander VI privilegia prædicta decrevit in dubiis, interpretan. esse ad favorem Congregationis. §.7. Et demum Alexander Prædecessor præfatus, Motu proprio, voluit, & declaravit, quidquid dubii in hujusmodi privilegiis, seu aliquo eorum pro tempore emergeret, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione in favorem dictæ Congregationis, ac locorum particularium ejus interpretari.

Indultaque cujuscumque Monasterii, ceteris esse communia. §.8. Necnon cujusvis particularis Monasterii ipsius Congregationis privilegia, toti Congregationi prædictæ, & illius particularibus Monasteriis communia esse; & ad illa extensa, ac extendi debere decrevit, prout etiam extendit.

Congregatio supplicat Pontifici pro dictorum indultorum confirmatione. §.9. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, Præsidens, & Definitores, ac Congregatio præfati cupiant singula privilegia, & indulta prædicta, ut uberiorem obtineant roboris firmitatem, etiam nostri muniminis præsidio fulciri, pro parte eorumdem Præsidentis, & Definitorum, ac Congregationis Nobis fuit humiliter supplicatum, ut privilegiis, & indultis prædictis robur nostræ approbationis adiicere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pōtifex illa approbat. §.10. Nos igitur attendentes uberes fructus, quos dictæ Congregationis Monaci, qui tamquam mortui mundo, soli Christo, qui est vita, viventes pro universali Ecclesia ad Deum preces in militanti Ecclesia in dies producunt, ac Præsidentem, & Definitores, necnon Congregationem præfatos, & eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos, fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, favores, conservatorias, declarationes, facultates, gratias, concessiones, indulgentias, & indulta spiritualia, & temporalia, Congregationi, & illius Præsidentibus, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Monacis, Novitiis, Conversis, Personis, Capellanis, familiaribus, servitoribus, & locis etiam unitis, necnon Ecclesiis, Cappellis, membris, & bonis, pro tempore existentibus, in genere, & in specie, tam per prædictos, & quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Sedem prædictam, quam per Imperatores, Reges & Principes, etiam particularibus Monasteriis, etiam ampliative, vel extensive, aut alias sub quacumque forma, & verborum expressione, communiter vel divisim, concessa, & approbata, ac cum omnibus, & singulis decretis, & clausulis in eis contentis desuper confectas literas, & in eis contenta, & inde secuta quæcumque, quorum omnium tenores, formas, datas, & effectus, ac decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & confirmamus, ac perpetua roboris firmitate subsistere, & firmiter observari, necnon Congregationi hujusmodi, & illius personis suffragari debere decernimus. Supplentes omnes, & singulos, tam juris quam facti defectus, si qui forsan in Imperatorum, Regum, & Principum concessionibus hujusmodi intervenerint.

Iteratoque concedit. §.11. Et nihilominus pro potiori cauthela, ea omnia, & singula, prout per dictos Prædecessores, ac Imperatores, Reges, & Principes, etiam ut præfertur, concessa fuerunt, de novo in omnibus, & per omnia, ita quod Congregatio, ac Præsidentes, Definitores, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monaci, & alii supradicti, ac Monasteria, & loca prædicta, omnibus illis, tam in genere, quam in specie concessis,

uti,

uti, potiri, & gaudere possint & debeant, & ab impositionibus, decimis, collectis, subsidiis, & oneribus, ac omnibus aliis, & singulis supradictis, etiam ratione Apostolicæ Sedis Legatorum, etiam de latere, etiam dicta auctoritate Apostolica pro tempore imponendis liberi, immunes, & exempti existant, nec ad illorum solutionem, seu contributionem cogi, aut desuper molestari, vel inquietari possint, seu debeant, auctoritate, & tenore prædictis, de novo concedimus, & indulgemus, ac statuimus, & ordinamus.

Inhibitio in omne perturbatores.

§. 12. Districtius inhibentes quibusvis personis cujuscumque Ecclesiasticæ etiam Pontificalis, vel sæcularis dignitatis, præeminentiæ, vel auctoritatis existentibus, ne Congregationem, ac illius Præsidentes, Definitores, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monacos, & alios præfatos super hujusmodi privilegiis, & indultis, aut illorum usu, possessione, seu quasi per se, vel alium, seu alios, directe vel indirecte, quovis quæsito colore vel ingenio, impedire, molestare, vel perturbare quoquo modo præsumant, ac eis præcipiendo mandantes, ut Congregationem, Præsidentes, Definitores, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monacos, & alios prædictos, illis omnibus pacifice, & quiete frui, uti, potiri, & gaudere permittant.

Clausulæ hujus concessionis præservativæ.

§. 13. Necnon decernentes eisdem privilegiis, indultis, ac præsentibus literis, & in eis contentis clausulis quibuscumque, etiam per quascumque literas Apostolicas, etiam quasvis, generales vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaces & insolitas clausulas, ac irritantia decreta, sub quacumque verborum conceptione in se continentia nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de illarum, ac præsentium literarum totis tenoribus de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, ac specifica, specialis, & expressa mentio facta fuerit, ac hujusmodi derogationes per tres distinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus similiter distinctis vicibus pro tempore existentibus Pæsidenti, Definitoribus, & Visitatoribus præfatis legitime intimatæ, & insinuatæ fuerint, ac ipsorum Præsidentis, Definitorum, & Visitatorum, ad id expressus accedat assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragari. Et sic in præmissis omnibus per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ cõtrariorum derogatoriæ.

§. 14. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ per singulos Prædecessores prædictos in singulis literis prædictis concessum fuit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

Bull. Rom. Tom. IV. Par. I.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimoseptimo, Non. Novembris Pontificatus nostri Anno IV.

XIX.

Jurisdictio, & facultates Vincentii Cardinalis Neapolitani nuncupati, in Alma Urbe Legati de latere deputati, ob discessum Pontificis, versus Civitatem Placentiæ.

Hujusmodi legationum Bullas, quarum magnus est numerus, supervacuas arbitratus sum, & ideo hanc solummodo, & alteram ex antiquioribus, nempe Innoc. VI. Const. I. Cum onus. *Tom. III. Par. II. fol. 314. Ut concessionem jurisdictionum, tempore variari dignoscatur.*

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Dilecto filio Vincentio Tit. S. Mariæ Transtiberim Presbytero Cardinali Neapolitano nuncupato in Urbe, ejusque territorio, & districtu nostro, & Apost. Sedis Legato, Sal. & Apost. bened.

Pontifex decrevit Placentiã se conferre.

Licet potestatis plenitudo desuper Nobis commissa sit, & universi Gregis Dominici divina disponente clementia, curam habeamus, finem tamen humanæ possibilitatis excedere non valentes, considerantesque quod circa singula per Nosmetipsos Apostolicæ servitutis debitum absolvere non possumus, nonnumquam aliquos, & præcipuæ S. R. E. Cardinales in solitudinis partem assumimus, ut ipsis vices nostras supplentibus, ministerium Nobis desuper commissum favente pietate superna, facilius & salubrius exequamur. Et quamvis ad cunctorum Christifidelium Provincias, Civitates, & loca paternum studium, & diligentiam adhibeamus, ad Almam Urbem tamen nostram aciem nostræ considerationis paternis affectibus dirigentes, illam, cives, incolas, & habitatores ejusdem, tamquam peculiares filios, & devotos, diligentiori cura intuemur, & super eorum felici regimine pacifico, & tranquillo, desiderantes specialiter providere, ut præserventur a noxiis, & optatis perfruantur incrementis. Cum itaque Nos, pro nonnullis arduis, & urgentibus negociis Orthodoxæ fidei, ac publicum Reipublicæ Christianæ commodum concernentibus ab ipsa Urbe ad aliquod tempus discedere, & ad Civitatem nostram Placentiam Provinciæ Mediolan. Nos conferre, & dimissis in eadem Urbe Palatii nostri, & Curiæ Cameræ Apostolicæ Causarum audientiis, necnon Gubernatore, seu Vice-Camerario, ac Vicario, seu ejus Locumtenente, & Senatore, ac aliis ejusdem Urbis Officialibus, Cancellariam nostram sub plumbo, Capella, & nonnullis ejusdem Cancellariæ, & Curiæ Romanæ Officialibus nobiscum ducere intendamus.

Ideo pro Urbis, & Curiæ Romanæ regimine, Legatum de latere deputat cum facultatibus hic expressis.

§.1. Nos volentes interim, bono & felici Urbis, & Romanæ Curiæ prædictarum regimini providere, & potissimum ad te, quem etiam in magnis, & arduis sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ negociis versatum, eximia probitate, & fidelitate, rerumque gerendarum experientia, & præcipua prudentia, ac integritate comprobatum habemus, mentem nostram convertentes, ac sperantes, quod ea, quæ tibi duxerimus committenda, gratia tibi assistente divina, circumspecte, prudenter, juste, & fideliter exequeris: Te in Urbe prædicta, ejusque territorio, & districtu, ac terris, & locis illi adjacentibus, nostrum, & dictæ Sedis Legatum de latere, in spiritualibus, & temporalibus Vicarium generalem, de Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Card. consilio, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, usque ad beneplacitum, vel ad eandem Urbem reditum nostrum dumtaxat, creamus, constituimus, & etiam deputamus.

Facultas cognoscēdi causas, & quoscumque etiam exemptos puniendi.

§.2. Dantes tibi harum serie, pariter & concedentes plenam, liberam, & omnimodam potestatem, & facultatem, ac auctoritatem, Urbem, & loca prædicta cum eorum territoriis, districtibus, & pertinentiis, necnon personas, cives, habitatores, etiam Curiales, & ipsam Romanam Curiam sequentes, seu ad eandem undecumque venientes, dum in ea fuerint, seu in ea degentes, & incolas ejusdem, cujuscumque status, gradus, ordinis, præeminentiæ, dignitatis, etiam Pontificalis fuerint, ac ejusdem Romanæ Curiæ Officiales existant, etiam si exemptos a quocumque Legationis Officio prætenderent, nostro, & dictæ Romanæ Ecclesiæ nomine gubernandi, regendi, & administrandi prout cœlestis gratiæ infusio, & tua prudentia persuadebunt, reformandi, & corrigendi, occupata recuperandi, necnon illa, & alia deformata in pristinum & debitum statum reducendi, & jurisdictionem omnimodam exercendi, civiles, & criminales, Ecclesiasticas, & spirituales, & super quibuscumque Monasteriis, Prioribus, Præposituris, Canonicatibus, & præbendis, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, ceterisque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, Sæcularibus, & quorumcumque Ordinum Regularibus, & profanas ad forum Ecclesiasticum quocumque jure spectantes, ac mixtas quascumque, tam in dominio nostro, quam extra, per appellationes extrajudiciales, vel Generales querelas, etiam non obstante quod ad ipsam Romanam Curiam legitime devolutæ, aut in alia de juris necessitate tractandæ, seu finiendæ non existant, illarumque, & etiam aliorum quorumcumque, & quibuscumque Judicibus Ecclesiasticis, & Sæcularibus, quacumque auctoritate, dignitate, seu præeminentia fulcitis ad Nos, & Romanam Curiam, ac Sedem hujusmodi, & pro quibuscumque gravaminibus, vel definitivis sententiis pro tempore interpositis, primarum, & secundarum, ac ulteriorum appellationum causas, una cum negocio principali, conjunctim, vel divisim, vel alias, prout tibi visum fuerit, ac omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, etiam summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta, alias juxta casum, & prout tibi videbitur, etiam cum potestate citandi in eadem Curia Romana etiam extra eam, per edictum publicum, constito summarie de non tuto accessu, ac inhiben. quibus, & quoties fuerit inhibendum, audiendas, cognoscendas, decidendas, & fine debito terminandas committendi.

Facultas committendi causas in Curia, & extra.

§.3. Et pari modo inter Auditores dicti Palatii nostri, seu eorum Locatenen. distribui (ut moris est) facien. & per Signaturam nomine nostro videlicet, si illæ judicibus in Romana Curia per hæc verba, videlicet, *Placet Domino nostro Papæ*. Sive extra eam, præterquam ubi Nos fuerimus, dirigendæ, per concessum in præsentia Domini nostri Papæ, signan. Ac omnia, & singula per Signaturam justitiæ concedi, & committi solita concedere, & etiam eisdem Auditoribus, & Locatenen., seu aliis quibuscumque Prælatis, vel Judicibus, tam in Romana Curia, quam extra eam committendi, seu per te, vel alium, seu alios audiendi, cognoscendi, etiam summarie, simpliciter, de plano, sine strepitu, ut præfertur, etiam reiteratione terminorum ex stylo Curiæ, seu natura observari consuetorum, ac etiam illorum omissione, illasque decidendi, & terminandi, causasque ipsas quando tibi placuerit, ab illis, quibus commissæ fuerint, tam in dicta Curia, quam extra evocandi, & aliis etiam committendi. Et quascumque sententias, per te, seu etiam alios Judices quoscumque latas, tam in Romana Curia, quam extra eam, etiam si in rem transiverint judicatam, executioni debitæ demandandi, cum decreto literarum executorialium, seu mandati executivi, etiam cum invocatione brachii sæcularis, nullitates processuum, actorum, gestorum, & sententiarum, & tollendi, & finiendi, ac restitutionem in integrum adversus rem judicatam, etiam si tres sententiæ conformes latæ fuerint etiam gratiose concedendi, dictarum causarum cognitionem, terminationem, & executionem, ac cursum instantiarum, vel etiam fatalium suspendendi, ac restitutionem ad illa etiam concedendi.

Derogandique omnibus privilegiis, & Constit. per signaturá justitiæ derogari solitis.

§.4. Necnon Constitutionibus fel. record. Bonifacii PP. VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus non tribus dietis, & aliis per Signaturam justitiæ derogari solitis, & etiam quibusvis privilegiis, & indultis, tam Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, quam aliis ordinariis Judicibus dictæ Urbis, etiam per Nos concessis, & approbatis, etiam quod illi, nisi per Signaturam manu nostra, & Motu proprio concessis derogari non possit, disponentibus, & hactenus observatis, specialiter, & expresse derogandi.

§.5. Necnon si necessarium fore conspe-

Referendarioique signaturæ Justitiæ duos, vel unū deputandi.

spexeris, unum, vel duos Signaturæ dumtaxat Referendarios, quos malueris, & ad hoc utiles, & idoneos esse cognoveris, qui commissiones justitiæ hujusmodi refendariare, & Signatura per te facienda tibi assistere, ac illi interesse licite valeant, durante legatione tua tantum deputandi, & alia quæ S. R. E. Cardinales, qui hactenus Signaturam justitiæ habuerunt, & dictæ Urbis Legati facere, & exercere potuerunt, & debuerunt, faciendi, & exercendi.

Facultas circa beneficiorum collationes.

§.6. Omniaque, & singula beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, Sæcularia, & Ordinum quorumcumque Regularia, etiam si dignitates, etiam majores, & principales fuerint, & ad illa consueverint, qui per electionem, aut alium modum assumi, intra limites tuæ legationis consistentia (Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac Lateranensis, & B. Mariæ Majoris Ecclesiarum Canonicatibus, præbendis, & illis, quæ ad collationem alicujus ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus præfatis, respectu Episcopatuum, Titulorum suorum Presbyteralium, aut Diaconalium, vel alias quocumque modo pertinent dumtaxat exceptis) Ac quorumcumque familiarium tuorum continuorum commensalium, nunc, & pro tempore existentium, etiam si ipsa familiaritate recessissent, & in quibuscumque Provinciis, seu locis consistant beneficia Ecclesiastica, etiam si dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias ex quavis causa etiam de necessitate exprimenda, præterquam familiaritatis nostræ, aut quoad ea, quæ ad dispositionem tuam, ratione Ecclesiarum, vel Beneficiorum tuorum non pertinent, alicujus Cardinalis viventis generaliter reservata, seu ex quavis generali reservatione affecta fuerint, cum illa per cessus vel decessus, aut alias, quavis dimissione illa nunc, & pro tempore obtinentium, etiam si, ut præfertur, reservata fuerint, dummodo etiam illorum commendis cessantibus, vel unionibus temporalibus dissolutis, vel alias quocumque modo vacare contigerit, quibusvis personis, de quibus tibi videbitur, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica obtinen., & expectan. Necnon, & si extra limites tuæ legationis beneficia aliqua, ut supra qualificata, in Civitatibus, Diœcesibus, & locis, per duas dietas dictæ Urbi propinquis vacaverint, etiam si, ut præfertur, reservata fuerint, dummodo alicujus ipsorum beneficiorum reservatorum præterquam ex familiaritate nostra, in dictis Civitatibus, & Diœcesibus vacan. hujusmodi fructus, redditus, & proventus, summam seu valorem annuum secundum communem æstimationem viginti quatuor florenorum auri de Camera non excedant, personis idoneis per te eligendis conferendi, de illis etiam providendi, seu illa aliis beneficiis Ecclesiasticis ad vitam uniendi, annectendi, & incorporandi, verosque ultimarum vacationum modos, etiam si ex illis quevis generales reservationes, etiam in corpore juris clausulæ, resultent, pro expressis habendis. Ac etiam in ipsa Urbe quamdiu ab ea absentes fuerimus, in quoscumque Curiales, & ipsam Curiam sequentes, seu Cortisanos, & Officiales quoscumque ipsius Curiæ nostræ, & ipsorum officiorum Præsidentes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, dummodo S. R. E. Cardinales non existant, omnimodam jurisdictionem exercendi, eosque pro excessibus puniendi, & prout demeruerint, seu deliquerint, a suorum officiorum exercitio suspendendi, & prout justitia suaserit, eos eisdem officiis suis privandi, & destituendi.

Facultas jus dicendi contra Officiales Romanæ Curiæ, ac Curiales, & Barones, Communitates, &c.

§.7. Necnon etiam inter Barones, & Milites, Dominos temporales, & nobiles, ac personas alias Sæculares, & Ecclesiasticas, necnon Communitates, & Universitates, ac populos, & omnes alios sæculares, discordes, & differentes, Urbis, terrarum, locorum, & districtus prædictorum pacem, & concordiam facien., & inter eos treguas indicendi, ipsosque ad eas, & ipsarum observantiam quibuscumque pœnis, districtionibus, sententiis, & censuris, prout tibi videbitur, compellen. concordes in unitatis, & caritatis vinculo confovendi, & confirmandi: rebelles, & delinquentes, ac ejusdem Romanæ Ecclesiæ hostes censuris, & pœnis, tam Ecclesiasticis, quam aliis, etiam pecuniariis, & corporis afflictivis, arcendi, & corrigendi, & ad nostram, & dictæ Romanæ Ecclesiæ unitatem reducendi.

Dispensandique ad plura beneficia, & circa ætatis, & natalium defectus.

§.8. Necnon cum tuis, & quinque Prælatorum se asserentium familiaribus, & continuis commensalibus, & decem, quos tu elegeris personis aliis ad duo, & si nobiles, vel graduati fuerint ad tria, seu cum dispensatione, ad duo ad tertium curata, dummodo inter alia non fuerint nisi duæ Parochiales Ecclesiæ, seu alias invicem incompatibilia sæcularia, etiam majores, & principales personatus, administrationes, vel officia, etiam curata, & electiva, in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, Parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ fuerint, & ad duo alia, etiam similia simplicia, non tamen duos Canonicatus, & Præbendas, sub uno, & eodem tecto unius, & ejusdem Ecclesiæ consistentia, si eis, & cuilibet eorum alias canonice conferantur, aut eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituantur in eis simul ad vitam, cum potestate permutandi, & commendæ cedendi, toties quoties in titulum, & commendam respective obtinenda. Necnon super ætate in decimoseptimo dispensandi, super ætatis, & natalium defectibus, ad unum, & in vigesimo ad duo, necnon super defectum patientibus ad quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica, etiam si Canonicatus, & Præbendæ in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, & alias, ut præfertur, qualificata fuerint, & ad Canonicatus, & Præbendas Cathedralium in undecimo, & aliarum Collegiatarum in octavo suarum ætatum annis, & de non promovendo ad septen-

septennium, dummodo infra primum triennium dicti septennii ad Subdiaconatus ordinem se faciat promoveri, vel aliud breve tempus, prout tibi videbitur. Ac etiam de promovendo ad Sacerdotium in vigesimotertio cum Sæcularibus Clericis, cum Regularibus vero in vigesimosecundo anno. Et de suscipiendo clericatum, minores, & sacros etiam Presbyteratus Ordines in Romana Curia a quocumque Antistite, & etiam extra eam, etiam extra tempora a jure statuta, in tribus tamen festivis diebus, dispensandi.

Facultas derogandi regulæ Cancellariæ, & jurispatronatus.

§.9. Necnon quibuscumque Cancellariæ regulis, processus, acta, & merita causarum, ac etiam præmissa omnia, & singula concernentibus, dummodo alteri non tollatur Jus quæsitum. Ac etiam jurispatronatus laicorum quoad beneficia familiarium tuorum, & alia in limitibus tuæ legationis vacantia, vel ex tunc vacatura, quæ de illo ex consuetudine, vel privilegio fuerint, in totum, alioquin pro medietate patronorum eorumdem derogandi.

Absolvendique a censuris

§.10. Et quascumque personas, quibus literas tuas vigore præsentium concesseris, a quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet tunc, etiam ob non paritionem rei judicatæ, aut alias in casibus in regula desuper edita expressis, innodati erunt, etiam si per annum, & ultra in illis insorduerint, ad effectum gratiarum suarum dumtaxat consequendum, absolvendi, eorumque omnia, & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, Sæcularia, & Ordinum quorumcumque regularia, quæ in titulum, vel commendam, etiam ex quibusvis concessionibus, ac dispensationibus Apostolicis tunc obtinebunt, & expectabunt, ac in quibus, & ad quæ jus tibi quomodolibet competet, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, eorumque fructuum, redditus, & proventuum veros annuos valores, ac hujusmodi concessionum, & dispensationum tenores pro expressis habendi.

Commissiones in forma si in evidentem super alienationes bonorum Ecclesiæ concedendi.

§.11. Necnon quascumque concessiones, si in evidentem utilitatem, super alienationibus, & arrendationibus perpetuis, seu temporalibus, etiam emphyteuticis, quorumcumque bonorum stabilium ad Ecclesias, Monasteria, dignitates, beneficia, ac loca alia Ecclesiastica, intra limites tuæ legationis consistentia, cujuscumque valoris existant: in aliis vero locis quantumcumque remotis, usque ad valorem centum florenorum auri de Camera dumtaxat spectantia, cum insertione tamen literarum felicis recordationis Pauli Papæ II. Prædecessoris nostri, quæ incipit: *Cum in omnibus judiciis*, communiter, vel divisim concedendi.

Contradictores etiã coercendi.

§.12. Insuper contradictores, & rebelles quoslibet per amotiones, privationes, depositiones, relegationes, & proscriptiones perpetuas, vel temporales, etiam sententialiter, prout ad ipsam Romanam Curiam pertinuerint, sublato appellationis obstaculo, compescendi.

Omniaque faciendi, quæ Pont. met, facere posset.

§.13. Omniaque alia, & singula, ad honorem, & statum nostri, & ipsius Romanæ Ecclesiæ, & populorum commoditatem faciendi, gerendi, mandandi, ordinandi, disponendi, & exequendi, quæ necessaria quomodolibet, & opportuna fore cognoveris, & quæ Nosmetipsi facere possemus.

Cõcessio quarumcumque aliarum facultatum aliis Legatis concessarum.

§.14. Et nihilominus singulari integritate, fidei constantia, justitiæ, & rectitudinis zelo, clara providentia, ac longa, consummataque Urbis, & Curiæ prædictarum notitia in te evidentissime comprobatis, necnon maturitate consilii per te arduis, & periculosis, nostris, ac dictæ Sedis negociis, fideli experientia testimonium perhibente præstitisti, diligenter perspectis, dignum censentes, ut te non minoribus prærogativis, quam Prædecessores nostri Romani Pontifices, alios, qui pro tempore fuerunt, in Urbe Legatos prosecuti sunt, prosequamur: ultra supradictas omnes, & singulas alias facultates, quæ pro quibusvis aliis dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus a tempore piæ memoriæ Alexandri Papæ VI. etiam Prædecessoris nostri in ipsa Urbe deputatis Legatis per quascumque literas, tam sub plumbo, quam in forma brevis, sub quacumque forma, & expressione verborum concessæ comperiantur, quarum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, eidem circumspectioni tuæ, harum serie concedimus, tibique, ut illis omnibus, & per omnia, perinde ac si illæ tibi specialiter, & expresse concessæ forent, uti, potiri, & gaudere, libere, & licite valeas, indulgemus.

Approbatio gerendorum a Legato.

§.15. Decernentes commissionibus manu tua, & vigore præsentium, de mandato nostro, ac in præsentia nostra signandis, ac derogationibus eis concedendis, in judicio, & extra, perinde ac si propria nostra manu signatæ fuissent, stari, & indubitatam fidem adhiberi, necnon omnia, & singula alia eorumdem præsentium vigore, per te, seu de mandato tuo, alias rite pro tempore gesta, & concessa, ac quæcumque quæ inde sequentur, valida, & efficacia existere, & suos effectus sortiri debere.

Decretum irritans.

§.16. Sicque per quoscumque judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi, facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari, ac definiri debere, ac irritum, & inane, quicquid secus super his scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§.17. Mandantes insuper Gubernatori, Vicario ejusdem Urbis, Auditori Cameræ, & Senatori, ac aliis Officialibus quibuscumque in ipsa Urbe præsentibus, necnon omnibus, & singulis Baronibus, Domicellis, stipendiariis, nobilibus, civibus, incolis, & habitatoribus: ac personis aliis Urbis, Curiæ, districtorum, & locorum prædictorum, etiam forensibus ibidem pro tempore

re degentibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, in virtute Sanctæ Obedientiæ, & sub pœnis per te insligendis, ut tibi in omnibus pareant efficaciter, & obediant, omni dilatione, & exceptione cessante. Nos enim per te pro tempore facta, concessa, & acta, ac gesta quæcumque, necnon processus, sententias, & pœnas, quas per te vigore præsentium fulminari contigerit, rata habebimus, & faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Derogatio contrariorum

§.18. Non obstantibus privilegiis, indulgentiis, tam Apostolicis, quam aliis, generalibus, vel specialibus, sub quacumque forma, & expressione verborum, cuicumque, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut Ordinum, etiam Cistercien., Cluniacen., Præmonstraten., Grandimonten., Cartusien., Vallis Umbrosæ, Camaldulen., Humiliatorum, Sancti Benedicti, & Augustini, Hospitalium Hierosolymitan. S. Joannis, & S. Mariæ Teutonicorum, Calatraven., S. Spiritus in Saxia, & S. Antonii, seu quorumcumque aliorum Ordinum existant, concessis, confirmatis, & innovatis, ac prædicti Bonifacii Prædecessoris de una, & in Concilio Generali de duabus dietis edita, ac Lateranen., Pictavien., & Generalis Conciliorum, necnon de valore exprimendo, & de concessione facienda in unionibus, & illarum confirmationibus, ac de insordescentibus in censuris per tempus inibi expressum, & alias, ac de non expediendis literis executorialibus, & sequestris, nisi sub plumbo, & aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, in quibus Sæcularia, & Monasteriorum, & aliorum Regularium locorum, in quibus regularia beneficia hujusmodi forsan fuerint, seu a quibus illa dependere contigerit, & Ordinum quorum extiterint, juramento, confirmatione Apostolica, quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, & aliis quibuscumque præmissis obviantibus, quæ omnia, & singula in literis per te super eisdem præmissis concedendis latissime exprimi posse volumus. Præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis aliis privilegiis, literis, & exemptionibus eis sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, per Nos, & Sedem eamdem concessis, & concedendis in posterum, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ quoad hoc cuiquam nolumus suffragari.

Legatus in suis concessionibus non teneatur inserere hanc Constitutionem.

§.19. Volumus autem, quod in concessionibus, gratiis, & literis per te vigore præsentium faciendis, præsentes literæ nullatenus inserantur, sed absque illarum insertatione perinde plenum sortiantur effectum, ac si ipsæ præsentes de verbo ad verbum insererentur.

Hortatur Legatum, ut ejus munus diligenter exequatur.

§.20. Tu igitur dilecte fili munus hujusmodi devota mente suscipiens, te in illius executione solicitum, ac verbo, sermone, & opere studiosum, & diligentem exhibeas, quo ex tuis laboribus, divina favente gratia, optati fructus succedant, quos speramus. Tuque per solicitudinem tuam, præter æternæ retributionis præmium, merito apud Nos, & Sedem prædictam commendari possis.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, undecimo Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri An. IV. D. P. An. IV. 22. Martii.

XX.

Constitutiones Ægidianæ, in toto Statu Ecclesiastico, in locis ei immediate subjectis, Carpenses vero in Provincia Marchiæ observentur.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

OFficii nostri debitum, quo sumus universis nostræ curæ, præsertim etiam in temporalibus creditis, in justitia debitores, exigit, & ad hoc potissimum Nos inducit, ut in his, per quæ justitia unicuique debite ministretur, & illam exquisitis viis conculcare satagentium malitiis obvietur, ejusdem officii partes propensius impartiamur, ac ea quæ propterea provide ordinata, ac etiam Apostolico præsidio fulcita, & extensa comperimus, ut semota omni ambiguitate, firmiora persistant, de novo approbemus, ac alias pro eorum observatione provideamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Ægidius Cardinalis Legatus ab Innocentio VI. deputatus fuit, *ut in Const. I. Cum onus, To. III. P. II. fol.* 314.

§.1. Sane, sicut Nobis innotuit, dudum postquam bon. mem. Ægidius tit. S. Clementis Presbyter Cardinalis, tunc in humanis agens, & fel. record. Innocentii Papæ VI. Prædecessoris nostri, ac Sedis Apostolicæ in Patrimonio B. Petri in Tuscia, & Ducatu Spoletano, ac Marchiæ Anconitanæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimæ Provinciis, necnon Civitatibus, Terris, Castris, & locis, S. R. E. immediate subjectis, & infra limites tunc expressos constitutis, Legatus, necnon in spiritualibus, & temporalibus Vicarius generalis, sufficienti ad id per literas dictæ Sedis facultate suffultus, pro tranquillo, & prospero statu Provinciarum, Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum prædictorum, plures laudabiles, honestas, & salubres constitutiones, & ordinationes provinciales ediderat.

SixtusIV. Cōstitutiones ab Ægidio firmatas, observari jussit, *ut in Constit. XVII. Et si Tom. III. P. II. fol.* 162.

§.2. Piæ mem. Sixtus Papa IV. etiam Prædecessor noster, tam illas, quam alias ab aliis diversis Romanis Pontificibus, ac Legatis editas, & per dictum Ægidium Cardinalem in unum volumen in sex libros distin-

stinctum, collectas, & redactas per eos, qui tunc erant, & pro tempore essent in Provinciis, Civitatibus, Terris, Castris, & locis prædictis deputati Legati, etiam de latere, Gubernatores, & eorum Locatenentes, firmiter & inviolabiliter observari debere, statuit, & ordinavit, prout in ipsius Sixti Prædecessoris literis.

Easque ad Urbem, & alia loca extendit.

§.3. Quas etiam ad Urbem, Civitates, Terras, & loca specialis commissionis, & in illis, tunc & pro tempore deputatos Vice-Camerarium, Gubernatores, Thesaurarios, Potestates, Judices, & Officiales extendit, ac sub censuris in eis contentis in ejusdem Urbe, ac specialis commissionis Civitatibus, Terris, & locis, sicut in Provinciis firmiter observari mandavit, plenius continetur.

Hic modo Pôtifex earumdē observantiam præcipit.

§.4. Cum autem, sicut accepimus, a nonnullis de viribus literarum prædictarum, & in eis contentorum hæsitetur, sub eo prætextu, quod forsan non appareat Constitutiones prædictas, in Urbe, & Provinciis, ac Civitatibus, Terris, Castris, & locis prædictis, etiam specialis commissionis, aut aliquibus ex ipsis usu receptas fuisse. Nos considerantes ex hoc necessario non inferri, quod constitutiones, additiones, modificationes, & correctiones prædictæ suum vigorem amiserint, attendentesque, quod fel. mem. Leo Papa X. etiam Prædecessor noster in Lateranensi Concilio novissime celebrato, Ægidianas Constitutiones prædictas, quæ fundamentum totius fere voluminis existunt prædicti, approbavit, & confirmavit, quodque constitutiones prædictæ, ut Nobis a peritis, quibus hanc curam demandavimus, relatum est, & juridicæ, & populis utiles, & proficuæ sunt, & propterea volentes omnino effectum suum consequi, & plenum robur obtinere, literas prædictas, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, cum extensione prædicta, & omnibus & singulis decretis, & clausulis in eis contentis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, & ex certa scientia approbamus, & confirmamus, easque tam in Urbe, quam Provinciis, Civitatibus, & locis prædictis, etiam specialis commissionis, per omnes cujuscumque dignitatis, status, gradus, ac conditionis extiterint: perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere.

Clausula sublata &c.

§.5. Sicque per quoscumque etiam Palatii Apostolici causarum Auditores, & quoscumque alios, etiam auctoritate Apostolica deputatos Judices, etiam in pendentibus causis pronunciari, sententiari, ac definiri debere, sublata eis aliter judicandi, sententiandi, & definiendi auctoritate, & facultate, irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis occasione, vel causa, & auctoritate contigerit attentari, decernimus.

Jussio publicandi.

§.6. Volumus quoque præsentes literas in valvis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affigi, & copiam collationatam dimitti, ut illæ ad cunctorum notitiam facilius valeant pervenire, ne aliquis de illis ignorantiam prætendere possit, nec quomodolibet allegare, cum non sit verisimile apud aliquos remanere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ Sixtus, & Leo Prædecessores prædicti voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

D. P. An. IV. 28. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo octavo, tertio Kalendas Augusti, Pontificatus nostri anno IV.

Sequitur Bulla quoad Constitutiones Carpenses.

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

EX debito pastoralis officii, meritis licet imparibus, nostris humeris impositi, ad ea etiam Nos convenit nostræ vigilantiæ curas adhibere, per quæ universi populi, nostræ potissimum solicitudini, etiam in temporalibus crediti, salubriter & prospere dirigantur, & per quæ confusionibus extirpatis, jus æqua lance ministretur, & propterea nonnunquam his, quæ ad hoc provide gesta comperimus, ut firma, & illibata persistant, nostræ confirmationis munimen libenter adiicimus, prout temporum & Provinciarum qualitatibus conspicimus in Domino salubriter expedire.

Ægidius edidit Constitutiones, ut in præinserta Bulla dicitur, & hic.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, nuper cum Constitutiones bo. mem. Ægidium tunc tituli S. Clementis olim Presbyterum Cardinalem, tunc in humanis agentem, & in certis Civitatibus, & Provinciis S.R.E. subditis Apostolicæ Sedis de latere Legatum, & Vicarium generalem, salubrem directionem Civitatum, & Provinciarum earumdem concernentes; necnon reliquæ leges, sanctiones, ac ordinationes per diversos alios ipsarum Provinciarum pro Romana Ecclesia prædicta, Vicarios, ac Gubernatores editæ, & per eumdem Ægidium Cardinalem suis adjunctæ, & in sex libros redactæ, & partitæ, ob diversarum aliarum sanctionum, & decretorum per varios Gubernatores Apostolicos, ac etiam per literas nonnullorum Romanorum Pontificum Predecessorum nostrorum, pro rerum, & temporum qualitatibus, præsertim ad usum Provinciæ nostræ Marchiæ Anconitanæ, postmodum editorum, & prædictis Ægidianis adjunctorum, seu alligatorum dubia, repugnantias, absurditates, & confusiones, in judiciis, ac negociis inter dilectos filios dictæ Provinciæ homines in varios sensus interpretarentur, ac minus clare intelligerentur, ex quo homines Provinciæ hujusmodi multiplicum litium involucris, dispen-

ſpendiis, ac incommodis afficiebantur, & involvebantur.

Cardinalis de Carpo illis addidit, pro utilitate Provinciæ Marchiæ.

§.2. Dilectus filius noſter Rodulphus Tituli S. Clementis, tunc Sanctæ Priſcæ Preſbyter Cardinalis de Carpo nuncupatus, cupiens Provinciæ, & hominum prædictorum ſublevamini providere, & litibus, ac differentiis pro poſſe iter præcludere, de mandato noſtro etiam tunc dictæ Provinciæ agentibus id ſæpius a Nobis efflagitantibus, ſingularum etiam additarum Conſtitutionum, ac Extravagantium prædictarum repurgationis, cognitione nonnullis curiæ generalis ejuſdem Provinciæ peritis demandata, illas repurgare, corrigere, & elucidiores, ac faciliores reddere, in libroſque ſex ordinatim redigere, & collocare, nonnullis ſuis opportune interpoſitis decretis optime curaverit.

Hic Pontifex has Conſtitutiones ſic ſuppletas approbat, & in dicta Provincia ſervari præcipit.

§.3. Nos laudabilem dicti Rodulphi Cardinalis operam in Domino plurimum commendantes, cupienteſque prout noſtro incumbit paſtorali officio providere, quod Conſtitutiones ſic reformatæ, ac in faciliorem ſenſum redactæ, tamquam utiles, & neceſſariæ omnino adimpleantur, & in viridem tranſeant obſervantiam, eaſdem Ægidianas Conſtitutiones per præfatum Rodulphum Cardinalem, ſive ejus agentes, & ad id deputatos purgatas, emendatas, elucidatas, mutatas, alteratas, additas, & in dictos ſex libros redactas, ſuiſque locis, ac ordinibus collocatas, omniaque, & ſingula alia in ipſis ſex libris contenta, quæ præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis haberi volumus, ac inde ſecuta quæcumque tenore præſentium perpetuo confirmamus, & approbamus, ac rata, & grata habemus, præſentiſque ſcripti patrocinio conſolidamus. Illaque omnia, & ſingula in quibuſvis cauſis etiam ſpecialis commiſſionis vigore commiſſis, ac tribunalibus, & judiciis per quoſcumque Judices, ac perſonas cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, excellentiæ, & præeminentiæ exiſtentibus, perpetuis futuris temporibus in eadem provincia obſervari debere, ac quidquid ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane fore decernimus, ſupplentes omnes, ac ſingulos juris, & facti defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§.4. Non obſtantibus præmiſſis, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictæ Provinciæ ſtatutis, & conſuetudinibus, reformationibus, & Capitulis etiam, ut præfertur, roboratis, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§.5. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis &c.

D. P. An. X. 10. Septemb.

Dat. Peruſiæ ſub annulo Piſcatoris, die decima Septembris, milleſimo quingenteſimo quadrageſimoquarto, Pontificatus noſtri Anno X.

XXI.

Confirmatio Conſtitutionis Jul. II. contra Officiales Rev. Cameræ Apoſtolicæ quomodolibet in contractibus Cameralibus participantes, & ejus extenſio ad omnes intervenientes in Camera, quando de illis agitur, pro eorum attinentibus.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Julius II. prohibuit officiales Cameræ participare in contractibus Cameralibus, *ut in ejus Conſtit. XI.* Percepimus. *To. III. P. III. fol. 273.*

ALias fel. rec. Julius Papa II. Prædeceſſor noſter, conſiderans æquum non eſſe, ut quis in rebus propriis judex eſſet, cum intereſſe, quod in rebus ipſis habet, ei quod iniquum eſt, juſtum quandoque videri faciat, & illius judicium rectum eſſe non ſinat, Motu proprio ſtatuit, ac ordinavit, quod Præſidentes, & Clerici Cameræ Apoſtolicæ, ac quæcumque aliæ perſonæ in dicta Camera, & loco camerali intervenientes, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, ac majori dignitate fulgerent: Dohanas, Theſaurarias, Salarias, ac alios introitus, & res ad dictam Cameram ſpectantes, per ſe, vel alium, in totum, vel pro parte conducere, aut cum illorum conductoribus ſocietatem ſuper eis inire, aut cum conductoribus ipſis quomodolibet participare poſſent. Dictiſque Præſidentibus, Clericis, ac perſonis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac privationis quorumcumque officiorum per eos obtentorum pœnis, ipſo facto incurrendis, inhibuit, ne contra præmiſſa quomodolibet venire præſumerent, prout in literis deſuper in forma Motu proprii confectis, etiam manu dicti Julii Prædeceſſoris ſignatis, plenius continetur.

Hic modo Pontifex confirmat.

§.1. Cum autem ea, quæ innovantur, magis conſiderari, & obſervari ſoleant, præmiſſa innovanda duximus. Dictarum itaque literarum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, ac præſentes ad docendum de literis, & tenore prædictis, plene ſufficere, & ubique fidem, in judicio, & extra, abſque alia illarum oſtenſione, vel documento facere, & per omnia, ac ſi illæ exhiberentur, & oſtenderentur, decernentes, Motu ſimili literas Julii Prædeceſſoris hujuſmodi, cum inhibitionibus, pœnarum adjectionibus, ac aliis in eis contentis clauſulis, approbamus, & confirmamus. Et nihilominus ea, quæ idem Julius Prædeceſſor per dictas literas ſtatuit, & ordinavit, ſub ſupradictis pœnis de novo ſtatuimus, ac ordinamus.

Et extendit, ut inquit rubrica.

§.2. Et ut plenius in præmiſſis provideatur, eaſdem literas ad hoc ut Clerici, Præſidentes, & perſonæ prædictæ, quarum conſanguinei, vel affines, dictas Dohanas, Theſaurarias, Salarias, ac introitus, conduxerint, ſeu conducere velint, in eiſdem Camera, & loco Camerali (dum de locationibus ipſis, & materiis illas concernentibus diſcutitur, & tractatur) intervenire non poſſint, extendimus, & ampliamus per præſentes. Volentes præſentes, ſupradictos Præſidentes, Clericos, ac perſonas afficere, & contravenientes præfatas pœnas incurre-

incurrere, etiam si de supradictis literis Julii Prædecessoris nullo modo constet.

Derogatio contrariorum

§.3. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ idem Prædecessor in dictis literis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

PP. subscr.

Placet, & ita innovamus, & inhibemus. A.

XXII.

Jurisdictio, & facultates Archipresbyteri, & Judicis Causarum Capituli, Canonicorum, & aliarum personarum Ecclesiæ B. Mariæ Majoris de Urbe, & habitatorum in illius Franco.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Jurisdictio cognoscen. causas Capituli summarie &c.

CUM sicut accepimus ad parcendum sumptibus, ac expensis collitigantium, & ne dilecti filii Canonici, & Capitulum, ac perpetui Cappellani Venerabilis Ecclesiæ S. Mariæ Majoris de Urbe, pro rebus, ac negociis dictæ Ecclesiæ coram diversis Judicibus litigare, & conveniri contingat, & lites quascumque præsentes, ac futuras, tam contra ipsos, quam per eosdem motas, & movendas, per alias nostras literas, quas & illarum tenores pro expressis habere volumus, bon. mem. D. Paulo de Cæsis dum viveret S. R. E. Cardinali prædictæ Basilicæ Archipresbytero commiserimus, & propterea, ut creditur, dilectum filium nostrum, secundum carnem Nepotem R. D. Alexandrum Cardinalem Farnesium vulgariter nuncupatum, tamquam dictæ Ecclesiæ modernum Archipresbyterum in causis hujusmodi, etiam Judicem existere, ad omne dubium tollendnm, ac dictæ Ecclesiæ, & aliis consulendum, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Sedis Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas causas inter dictos Canonicos, & Capitulum, ac Cappellanos respective, seu quemlibet eorum ex una, & quascumque alias personas, coram quibuscumque Judicibus Ordinariis, ac extraordinariis, Commissariis, & executoribus, etiam S. R. E. Cardinalibus, & Rotæ Auditoribus, & Locatenentibus, super quibuscumque rebus, bonis, ac pecuniarum summis, verten., & penden. partibus ex altera, ad Nos penitus advocantes, illamque, & illas quatenus etiam opus sit denuo inchoatas, & inchoandas, ac quascumque alias causas civiles, & criminales, ac mixtas, per prædictos Canonicos, ac Capitulum, & Cappellanos, seu eorum quemlibet, contra quascumque personas, quovis nomine nuncupatas, Collegium, & Capitulum, ac Universitatem respective, motas, & movendas, & sic active, & passive, super quibuscumque pecuniarum summis, censibus, Canonibus, responsionibus, rebus, & bonis, ad quamcumque summam pecuniarum, numerum, & quantitatem, ac valorem ascenden. rebusque aliis in actis causæ, & causarum hujusmodi latius deductis, & deducen., & illorum occasione, cum omnibus, & singulis suis inciden., dependen., & emergen. annexis, & connexis eidem R. D. Alexandro moderno Archiprerbytero, tam conjunctim, quam divisim, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta, ac quatenus opus sit, executive, & manu regia, absque terminorum substantialium, & alicujus telæ judiciariæ observatione, sine confectione regestri, sive extractus, quacumque appellatione postposita, audiendi, cognoscendi, decidendi, fineque debito terminandi, tenore præsentium de novo constituimus, ac mandamus.

§.1. Cum potestate dictas partes respective, & omnes alios, quos opus fuerit, & sua communiter, vel divisim interesse, etiam in executione citationis nominan. in Romana Curia, ac extra eam, etiam per edictum publicum, constito summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu citandi; ac eisdem omnibus, & singulis, etiam Judicibus suprascriptis, ac quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub censuris Ecclesiasticis, & pecuniariis pœnis suo arbitrio moderandis, & applicandis, etiam per simile edictum inhibendi; & in eventum non paritionis, pœnas, ac censuras prædictas damnabiliter incurrisse declarandi, aggravandi, & reaggravandi, & brachii sæcularis auxilium invocandi, locove sententiæ, seu sententiarum proferendarum, mandata executiva, in forma solita, & consueta decernendi, illudque, vel illa, & quicquid per te judicatum fuerit exequendi, expensasque taxandi, ac moderandi, omniaque alia, & singula faciendi, gerendi, & exercendi, in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna.

Citandique in Curia, & extra, inhibendi &c.

§.2. Non obstantibus præmissis, Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, regula Cancellariæ Apostolicæ prohiben. mandata aliter quam sub plumbo expediri posse, facultatibus, & jurisdictionibus supradictis, sub quavis verborum forma, etiam clausulis urgentissimis per Nos forsan concessis, & innovatis, quas, seu illorum tenores, ac si de verbo ad verbum specialis hic mentio facta foret, pro expressis haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscumque. Statum, & merita causæ, & causarum hujusmodi, & nomina, ac cognomina, & qualitates partium, & personarum prædictarum, necnon dictorum Collegii, Capituli, & Universitatis, præmissorumque omnium, & aliorum de necessitate exprimendorum tenores, pro plene, ac sufficienter expressis habentes.

Clausulæ derogatoriæ.

§.3. Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat.

Sola signatura sufficit.

Fiat Motu proprio. A.

Et quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique in judicio, & extra illud fidem faciat, regula in contrarium edita non obstan., & literæ expediantur sub plumbo. Fiat A.

Datum

D. P. An.V. 23. Novemb. Datum Romæ apud S. Petrum, nono Kalen. Decembris Anno V.

Causæ ab Archipresbytero non avocentur.

§.4. Beatissime Pater. Quoniam super præmissis commissionibus causarum in Urbe numquam literas sub plumbo expediri solitum fuit, sed solam signaturam semper sufficere compertum extitit, neque etiam tempore prædicti Rev. Card. de Cæsis, super dicta commissione sibi facta, fuere alias dictæ literæ expeditæ, necnon ad obvian. fraudibus, & malitiis collitigantium, qui in causis hujusmodi nullum Jus haben., ut illas immortales faciant, ac partes, variis sumptibus, & expensis defatigent, confictis quibusdam falsis causis, & imaginariis suspicionibus, hujusmodi causas, a Reverendissimo Moderno Archipresbytero forte avocare curarent, idcirco ad preces præfatorum Canonicorum, ac Capituli, & Cappellanorum placeat eidem Rev. Moderno Archipresbytero committere, & mandare, ut in omnibus causis supradictis, juxta tenorem præinsertæ in omnibus firmæ remanentis, perinde, ac si absque illorum verborum insertione, videlicet (& quod literæ sub plumbo expediantur,) signata foret procedere, illasque expedire, & terminare, possit, & valeat: Necnon concedere, ut præmissarum causarum avocationes a prædicto Reverendissimo Moderno Archipresbytero, seu aliquo ex ejus successoribus (si illas forsan fieri contigerit) sint nullius roboris, & momenti, nisi de præmissis omnibus, & singulis in præinserta contentis, eorumque toto tenore, de verbo ad verbum, & non per clausulas generales, nec etiam derogatorias, & derogatoriarum derogatorias, specialis, & individua mentio facta, ac manu S.V. per Fiat, & Motu proprio, specialiter signata fuerit, & ipso R. D. Archipresbytero, & prædictis Canonicis specialiter citatis. Præmissis, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus.

Fiat. A.

Isque procedat etiam in obligationibus Cameralibus.

§.5. Pater Clementissime. Cum ex tenore primo loco præinsertæ dignosci videatur, etiam causæ instrumentales, seu quæ ex obligationibus etiam in forma Cameræ exoriri possunt, in eadem præinserta inclusæ, seu comprehensæ, attamen ut omnis penitus dubietas tollatur, & ne etiam causarum hujusmodi, præsertim censualium, aut alias supradictæ Ecclesiæ interesse tangentium, propter supervenientiam quandocumque feriarum expeditio ratardetur, supplicant humiliter Oratores prædicti, quatenus prædicto R. Moderno Archipresbytero, sive ejus subdelegato, committere, & mandare, ut in causis hujusmodi, respective, juxta formam primæ insertæ, ac etiam secundum facultatem in similibus A.C. concessas, singulis diebus etiam feriatis præterquam in honorem Dei, perinde procedere, illasque terminare, & decidere, prout ac si de eisdem, in eadem primo præinserta, specialis mentio facta foret, possit, & valeat.

Feriæ non obstant in causis appellationis.

§.6. Et si alicui alteri Judici per eamdem S.V. in secunda instantia contra Oratores, causa alicujus prætensæ appellationis commissa foret, de & super rebus, & bonis ad dictam Ecclesiam spectant. tunc etiam, ut supradictis feriis non obstantibus, ad expeditionem causæ, & causarum hujusmodi, procedi possit, quemadmodum ante jurisdictionem dictarum feriarum, procedi potuisset.

Indictio se extedit etiam ad habitantes in Franco.

§.7. Et ne causarum locorum dependentium a dicta Basilica expeditio retardetur, ad Ecclesias etiam SS. Potentianæ, & Eusemiæ, supradicto Archipresbyteratui unitas, & accessorias: Necnon ad omnes habitatores existentes in Franco supradictæ Ecclesiæ, qui ex causa hujusmodi, & ob eorum paupertatem certis exemptionibus perfruuntur, ut ab expensis, & litium anfractibus subleventur, tamquam illius membra dependentia, porrigatur, & extendatur, concedere, & largiri dignetur.

Clausulæ derogatoriæ.

§.8. Non obstantibus præmissis, alias in omnibus firmis remanentibus, prædictisque obligationibus juratis, & in forma Cameræ celebratis, feriis indictis, & etiam indicendis, & ceteris aliis in contrarium facien. quibuscumque. Et quod super præmissis omnibus, & singulis literæ sub plumbo expediri possint. Statum, & merita causarum, & omnium, ac singulorum præmissorum, nomina, & cognomina Judicum, & collitigantium, obligationum formas, causas, bona, resignationes, confirmationes dictorum bonorum, omniumque aliorum hic de necessitate exprimen. tenores pro sufficienter expressis haben.

Papæ subscriptio.

De mandato D.N.Papę idem R.D.Cardinalis, & alii Judices procedant, ut petitur feriis non obstantibus.

Placet. A.

Jurisdictio se extedit etiam contra quoscumque Religiosos, & privilegiatos.

§.9. Beatissime Pater. Quamvis credatur, quod R.D. Guido Ascanius qui nunc supradictæ Basilicæ Archipresbyter existit in vim præinsertæ, quo ad omnia, & singula, etiam judicia executiva, prout poterat prædictus R. Cardinalis Farnesius, procedere, facere, & exequi possit, tamen ut omnis hæsitatio, & dubietas tollatur, & ut ne magis suo, quam R. Cardinalis Farnesii tempore, tam Canonici, & Capitulum, quam omnes alii, & singuli Oratores prędicti, per diversa Tribunalia distrahantur, Sanctitati Vestrę humiliter supplicant Oratores prędicti, quatenus, eidem R. D. Guidoni Ascanio Moderno Archipresbytero committere, & mandare dignetur, ut in omnibus, & singulis supradictis, & omnibus, & per omnia, perinde ac si eędem pręinsertę sibi directę, ac per Dominationem suam Reverendissimam impetratę fuissent, partibus justitiam ministrando procedat contra quoscumque, quomodolibet privilegiatos, & exemptos, etiam Religiosos, ac etiam tam ratione Beneficiorum, & censuum, quam pensionum, & responsionum vini ad Oratores respective quomodolibet spectan. & pertinen. ac alia quacumque occasione, vel causa, etiam si de eorum totis tenoribus hic habenda foret mentio specialis.

§.10. Cum potestate citandi, & inhibendi,

Pœnitentiarii per Archipresbyterum in dicta Basilica deputantur.

nendi, necnon à censuris, & pœnis Ecclesiasticis quatenus oportuerit, absolvendi, Pœnitentiarios etiam ad audiendum confessiones, sufficientes, & idoneos, ac timoratę conscientię, supradictę Basilicę deputandi, alios etiam si in illa de pręsenti existerent, prout sibi videbitur, amovendi, & expellendi, omniaque alia, & singula faciendi, exercendi, & exequendi in pręmissis necessaria, & opportuna.

Quibuscumque non obstantibus.

§.11. Non obstantibus pręmissis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, privilegiis, & exemptionibus, cum quibuscumque clausulis, etiam fortissimis, & derogatoriarum derogatoriis; etiam in vim Motus proprii, seu alias quomodolibet concessis, ceterisque aliis quibuscumque. Et quod super pręmissis omnibus, & singulis literę sub plumbo, ut supra expediri possint.

Papæ subscriptio.

De mandato D. N. Papę, audiat Idem R. D. Cardinalis, citet, absolvat, deputet, & procedat, ut petitur.

XXIII.

Ex Monsignano Bullario Carmelit. Par.II. p.77.

Confirmat Constitutiones Leonis X., & Clementis VII. contra Fratres Ordinis Carmelitarum extra claustra divagantes, & Gradus, vel Ordines absque licentia Sedis Apostolicæ, & suorum Prælatorum accipientes.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex clementi Apostolicæ Sedis provisione, necnon personarum Deo devotarum præsertim sub regulari castimonia Domino militantium pia devotione provenire dignoscitur ut Romanus Pontifex, quandoque per Prædecessores suos Romanos Pontifices pro Religionis conservatione, & augmento, ac personarum earumdem quiete, & commodo concessa approbet, & innovet, ac approbata, & innovata Apostolica authoritate communiat, aliaque de novo disponat, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Sub fictis coloribus nonnulli hujus Ordinis Fratres extra Claustra divagabantur.

§.1. Dudum siquidem per fel. rec. Leonem Papam X. Prædecessorem nostrum accepto, quod licet tam secundum Canonicas Sanctiones, quam Ordinis Fratrum Gloriosissimæ Dei Genitricis semper Virginis Mariæ de Monte Carmelo regularia instituta Fratres Ordinis hujusmodi, quacumque causa etiam studii, seu alia occasione a Domibus dicti Ordinis, absque licentia suorum Superiorum, vel post ejusdem licentiæ revocationem extra Domos easdem morari non possent; Nihilominus nonulli ex dicti Ordinis Fratribus ęgritudines corporum, aut animorum simulantes, alii subveniendi eorum parentum inopiæ colore quæsito, alii vero ad studiorum universitates absque licentia Superiorum hujusmodi, seu dicta licentia revocata accedere, & inibi morari, & quod deterius erat, privilegiis Universitatibus hujusmodi, illarumque scholaribus concessis, ut liberius in sua damnata præsumptione permanerent, se tueri; Alii vero propriæ salutis obliti, Apostolicas, in quibus se professionem, aut nunquam, aut intra pubertatis annos, seu per vim, & metum fecisse asserentes, literas impetrasse, ac habitu abjecto, per habitacula sæcularium personarum, & loca inhonesta discurrendo, cum Laicis conversari non verebantur; Alii vero sub prætextu habilitatis, seu dispensationis ad obtinendum Beneficium, seu Beneficia, Ecclesiasticum, seu Ecclesiastica per Clericos Sæculares obtineri solitum, vel solita per literas Apostolicas sibi concessas; Nonnulli autem alicujus ex S. R. E. Cardinalibus pro tempore existentibus vel alicujus nobilis a Sede Apostolica privilegiati Capellaniæ, vel familiaritatis literas exhibentes, laxatis habenis extra Ordinem, & obedientiam suorum Prælatorum, in parentum, vel consanguineorum domibus, aut alias extra d. Ordinis Domos morari, & permanere, & Beneficiis Ecclesiasticis pro Cappellanis deservire, & per Sæculum vagari præsumerent, non sine animarum suarum pernicie, & Religionis vituperio, & contemptu, ac populorum scandalo.

Leo X. hujusmodi divagationes prohibuit.

§.2. Dictus Prædecessor motu proprio, & ex certa scientia, quod ex tunc de cetero perpetuis futuris temporibus Fratres prædicti ægritudinis, aut subveniendi parentum inopiæ, seu quavis alia occasione, vel causa etiam studii, aut dispensationis ad obtinendum Beneficia Ecclesiastica, ipsius Prædecessoris, seu quavis alia auctoritate sibi concessa, nisi beneficium ipsum forent canonice actu assecuti, aut familiaritatis, seu Cappellaniæ alicujus ex DD. Cardinalibus, vel cujuscumque privilegiati a Sede Apostolica Nobilis, præterquam si actu continui commensales forent eorumdem Cardinalium extra prædictum Ordinem præter, vel absque licentia Magistri Generalis, & illa durante, & de licentia Sedis Apostolicæ prædictæ, etiam prætextu quarumcumque facultatum, indultorum, & aliarum literarum Apostolicarum quibusvis Universitatibus concessarum commorari non possint.

Divagantes autem per Provinciales Ordinis puniri statuit quibuscumque non obstantibus.

§.3. Quodq. unusquisq. Priorum Provincialium Ordinis in sua Provincia, dum, & quoties foret, Fratres extra Ordinem prædictum, quavis occasione, vel causa commorantes, ad Ordinem redire cogere, & compellere possent, per quasdam statuit, & ordinavit. De illis vero, qui se professionem nunquam, aut intra pubertatis annos, vel per vim, aut metum emisisse asserentes, Apostolicas, vel a Pœnitentiaria nostra, tunc sua, literas obtinuerant, aut obtenturi essent, præfatis Prioribus Provincialibus commisit, ut nisi ad aliam Religionem, in qua actu regularis vita observaretur, transirent, non obstantibus literis Apostolicis, vel Pœnitentiariæ prædictæ, & processibus desuper habitis, vel habendis, quas dictus Prædecessor eis, etiam si vera narrassent, nonnisi in

si in foro conscientiæ, & nullo modo contra Religionis suæ jura, & consuetudines suffragari voluit, ad Ordinem, & Ordinis loca revocarent, Bullas, & processus auferrent, habitum relictum resumere, & pœnitentiam subire cogerent, invocato etiam adhoc, si opus foret, auxilio brachii sæcularis; Qui nisi eisdem Prioribus Provincialibus parerent, & infra octo dies mandatis eorum proximos habitum perpetuò gestandum reassumerent, excommunicationis latæ sententiæ pœnam incurrerent, a qua per solum Romanum Pontificem, aut Magistrum Generalem dicti Ordinis, nisi in mortis articulò, absolvi possent. Et similiter statuit, & ordinavit, quod in quibuscumque literis ad ipsorum Fratrum instantiam, sive sub annulo Piscatoris, aut sub plumbo, vel per Pœnitentiariam super præmissorum aliquo inobedientiæ regularis derogationem etiam super quibusvis supplicationibus ab ipso Prædecessore, aut Romano Pontifice quomodocumque ex tunc in perpetuum impetrandis semper, & indifferenter subintelligi deberet, etiamsi apposita non foret clausula hujusmodi, & de licentia Superioris, & ea durante; decernens literas prædictas hujusmodi clausula carentes nullas, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque literis prædictis derogari posse, nisi motu, & scientia supradictis; districtius inhibens locorum Ordinariis sub interdicti, ingressus Ecclesiæ, & suspensionis a regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, necnon Universitatibus, Rectoribus, & illarum Conservatoribus, Parochialiumque Ecclesiarum Rectoribus, & aliis quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis earumdem Parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinebant, necnon inhabilitatis ad illa, & alia obtinenda, pœnis eo ipso, si contra facerent, incurrendis, ac ipsos Priores, quominus Fratres dicti Ordinis sub indultorum, exemptionum, gratiarum, & literarum Apostolicarum prædictarum specie extra Domos, & obedientiam eorum vagantes capere, & apprehendere etiam violenter, illos ad domos, & loca, unde recesserant, reducere, & carceribus mancipare valerent quovis modo per se, vel alium, seu alios directe, vel indirecte impedire præsumerent.

Leonis Constitutionem confirmavit Clemens VII.

§.4. Et deinde pro parte dilecti filii Nicolai Audet Prioris Generalis dicti Ordinis piæ mem. Clementi Papæ VII. etiam Prædecessori nostro exposito, quod nonnulli ex dictis Fratribus, habitum Regularem Sancti Benedicti, alii vero Sancti Ambrosii, & Humiliatorum, aliqui autem aliorum Ordinum suscipiebant, & sub prætextu delationis talis habitus intra loca Religiosa per sæculum vagando, & cum sæcularibus conversando, non sine Religionis opprobrio moram trahebant, ac etiam contingebat sæpius, ut Fratres Ordinis Carmelitarum hujusmodi Ordinem ipsum, ac illius Conventus, & Domos, ut præfertur, seu alias exeuntes, res, & bona per eos, seu eorum medio in eorum Ordine Carmelitarum, ac illius Conventibus, & Domibus, in quibus Ordinem ipsum professi fuerant, seu degerant acquisita, vel possessa secum deferrent, & asportarent in Ordinis Carmelitarum, & Conventuum, & Domorum hujusmodi jacturam, & detrimentum: præfatus Clemens Prædecessor per alias suas, literas Leonis Prædecessoris hujusmodi, & in eis contenta quæcumque approbavit, & innovavit, ac plena roboris firmitate subsistere decrevit, ac præmissa omnia, prout per dictum Leonem Prædecessorem statuta, ordinata, & decreta fuerunt de novo.

Statuit etiam Carmelitis ad alios Ordines transeuntibus non licere ad hos bona in priori Ordine acquisita asportare.

§.5. Quodque de cetero nulli dicti Ordinis professores cujuscumque gradus, vel conditionis existentes, qui Ordinem, & illius Conventus, & domos hujusmodi, ut ad alios Ordines se transferrent, vel alia quavis de causa, etiam de speciali dictæ Sedis licentia exirent, etiamsi ad Cathedralium Ecclesiarum regimina assumpti forent, aliqua res, vel bona, quæ in Ordine, ac Conventibus, & Domibus hujusmodi quomodolibet acquisiverant, seu possederant, cujuscumque qualitatis forent, secum deferre, aut inde asportare quoquomodo possent, sed illa Ordini, Conventibus, & Domibus hujusmodi, a quibus decesserant, relinquere astricti forent, & tam illi ad illa relinquendum, quam etiam omnes, & singuli, qui eatenus Ordinem, & Conventus, ac Domos quoquomodo, etiam quacumque facultate dictæ Sedis Apostolicæ eis desuper suffragante exiverant, ad res, & bona per eos inde asportata restituendum, & reddendum, necnon quoscumque ejusdem Ordinis Carmelitarum Professores extra Ordinem ipsum, & ejus loca, & etiam prætextu, quod ad alios Ordines se transtulerint, & habitum aliorum Ordinum hujusmodi deferrent, in sæculo pro tempore degentes ad redeundum ad dictum Ordinem Carmelitarum, & illius habitum reassumendum, etiam quibus licentiis, concessionibus, & gratiis eisdem Fratribus sic in sæculo permanentibus per Abbates, seu quoscumque alios Superiores aliorum Ordinum hujusmodi, & quacumque auctoritate, seu dignitate fungentes eis desuper concessis, quas illis, nisi actu loca Monasteria ingrederentur, & in eis regulariter viverent, nullatenus suffragari decrevit, nequaquam obstantibus per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, sublato quovis appellationis obstaculo, etiam per ipsum Nicolaum, & pro tempore existentem dicti Ordinis Priorem Generalem cogi, & compelli possent, etiam statuit, ordinavit, ac illis etiam per quoscumque, per quavis literas, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores, & insolitas clausulas in se continentes, derogari non posse, nec derogatum censeri, nisi illarum tenor de verbo ad verbum, & nihil penitus omisso, insertus, ac hujusmodi derogatio prædicto Nicolao, & pro tempore existenti Generali Priori per diversas literas intimata foret, & si aliter dero-

derogaretur, derogatio hujusmodi nemini suffragari; & sic per quoscumque Judices, sublata quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac quidquid secus attentari contigerit, irritum, & inane fore decrevit.

Formam autem suas publicandi literas, & reducendi vagantes ad sua Claustra praescripsit.

§.6. Necnon per eumdem Clementem Praedecessorem accepto, quod postmodum aliqui ipsius Ordinis Fratres diversas alias literas variis viis cum primodictarum literarum derogatione subreptitie, & obreptitie obtinuerant, sub quarum clypeo, habitu ipsius Ordinis deposito vagabantur in saeculo; Aliqui vero post reformationem dicti Ordinis ab ipso Nicolao Priore factam, se in vita reformata remanere non posse, licet, falso asserentes, ab eadem Sede in dicto Ordine manendi, & prout ante reformationem consueverant, vivendi licentiam extortam, lucris, & peculiis propriis insisterent. Aliqui etiam ex particularibus Congregationibus dicti Ordinis quasi privilegiati, cum licentiis Vicariorum ipsarum Congregationum extra Conventus Ordinis praedicti in saeculo residentes, Ordinem praedictum non parum diffamabant, nonnulli vero ex dictis Fratribus, qui se Poenitentiarios Apostolicos a dicta Sede deputari obtinuerant, non solum Ecclesiis, in quibus ad Officium Poenitentiariae exercendum erant deputati, sed etiam in Ecclesiis dicti Ordinis officium hujusmodi, tamquam tales, & quasi a Superiore exempti exercebant in grave animarum dictorum Fratrum praejudicium, dicti Ordinis denigrationem, reformationis, & Regularis vitae perturbationem, Christifidelium scandalum, ac malum, & perniciosum exemplum: praefatus Clemens Praedecessor per reliquas suas in forma Brevis literas, ejus primodictas literas confirmans, & innovans, ac quatenus opus esset, etiam de novo concedens, eidem Nicolao Priori in virtute sanctae obedientiae commisit, & mandavit: ut omnes, & singulos Fratres praedictos in Domibus dicti Ordinis commorantes per affixionem literarum praedictarum in valvis Monasteriorum, seu Domorum, in quibus habitabant in genere, alios vero extra Ordinem vagantes per specialem, & personalem earumdem praesentium intimationem monerent, ut intra mensem ex tunc computandum, qui ex ipsis Fratribus extra loca dicti Ordinis vagarentur, ad ipsius Nicolai Prioris, & aliorum Superiorum suorum obedientiam juxta tenorem literarum praedictarum redirent. Dispensati vero ad vivendum, sicut ante reformationem hujusmodi consueverant, ad observantiam Regularem redirent, & cum Fratribus Reformatis se conformarent. Degentes vero extra Conventus Ordinis, & in saeculo cum licentiis Vicariorum Congregationis ejusdem ad Conventus dicti Ordinis reverterentur. Deputati vero in Poenitentiarios, in Ecclesiis dicti Ordinis officium Poenitentiarii absque sui Superioris licentia non exercerent, & illi, quos si ad Ordinem redierint, scandalum in Religione parituros ipse Nicolaus Prior cognosceret, & propterea extra Ordinem relinquendos eos duceret, pallio nigro, ut a ceteris Fratribus distinguerentur, & non albo uti deberent, auctoritate Apostolica inhiberet, & tam eos, quam supradictos Fratres, & alios, qui monitionibus Nicolai Prioris hujusmodi non parerent, etiam per censuras Ecclesiasticas, & alia opportuna remedia, appellatione postposita, compescere, ac brachii Saecularis auxilium ad id invocare posset, & valeret, facultatem concessit, prout in singulis literis praedictis plenius continetur.

Iisdem vero subsistentibus motivis.

§.7. Cum autem sicut exhibita Nobis nuper pro parte dicti Nicolai Prioris petitio continebat; causae propter quas singulae praedictae literae a dd. Praedecessoribus emanaverant, adhuc subsint, & licet secundum regularia instituta dicti Ordinis Fratres praefati extra Ordinem praedictum ad aliquem gradum absque licentia suorum Superiorum se promoveri facere non possint: tamen nonnulli, ex dictis Fratribus Baccalaureatus, & Magisterii, aliosque gradus in diversis facultatibus absque dicta licentia, vel extra eundem Ordinem suscipere. Alii vero propriae salutis obliti ad sacros etiam Presbyteratus Ordines aetate legitima, vel sufficientia eis minime suffragante, se promoveri facere, reliqui vero Fratres hujusmodi propter eorum demerita, & regularis vitae perturbationem extra eorum, seu dicti Ordinis domos expulsi, non sine Religionis vituperio, & contemptu, populorum scandalo diversis viis & mediis ad Ordinem, & domos praedictas contra totius Ordinis voluntatem redire procurent: pro parte ejusdem Nicolai Prioris Nobis fuit humiliter supplicatum, ut literis praedictis nostrae approbationis robur adiicere, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Dictas Leonis, & Clementis Constitutiones cōfirmat Paulus III.

§.8. Nos igitur dicti Ordinis, quem praeceteris in visceribus gerimus charitatis, prosperum, & tranquillum statum, animarum salutem paterno zelantes affectu, & singularum literarum praedictarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus, pro sufficienter expressis, & insertis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, statuta, ordinationes, Decreta, inhibitiones, mandata approbationem, & innovationem, ac cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis desuper confectas literas Leonis, & Clementis Praedecessorum hujusmodi, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, ex certa scientia approbamus, & innovamus, ac perpetuae firmitatis robur obtinere, & firmiter observari debere decernimus.

Prohibet hujusmodi Fratres ad quemcumque Gradum, & Ordines promoveri.

§.9. Et nihilominus potiori pro cauthela praemissa omnia de novo, quodque de cetero perpetuis futuris temporibus Fratres praedicti etiam praetextu quarumcumque facultatum, indultorum, & literarum Apostolicarum sub quibuscumque tenoribus, & formis ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis irritantibus, & aliis Decre-

tis concessorum, Bachalaureatus, Magisterii, Jubilatus, seu licentiatus, & alios quarumcumque facultatum gradus extra dictum Ordinem, & absque licentia hujusmodi suscipere, seu ad illos, & ad Presbyteratus, & alios sacros Ordines se promoveri facere minime possint, ac propter eorum demerita, seu alias a Domibus, & Ordine prædictis expulsi ad illos quovis modo reverti, nequeant; Et si qui forsan ex Fratribus præfatis ad gradus, aut ad Ordines hujusmodi promoti fuerint, eorum privilegiis uti nullatenus valeant, & pro non promotis habeantur, statuimus, & ordinamus: ac quascumque susceptiones, & ad gradus, ac Ordines hujusmodi promotiones, ut præfertur, etiam prætextu facultatum, & indultorum, ac literarum prædictarum, seu alias factas, & faciendas, nullas, & invalidas, ac nullius roboris, vel momenti fore, nec eis, in quorum favorem factæ, & concessæ fuerint, suffragari debere decernimus, & declaramus.

Ecclesiarum Prælatis præcipit, ut Superioribus hujus Ordinis auxilio sint pro executione hujusmodi Decretorum.

§.10. Mandantes nihilominus universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon quarumcumque Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ipsorumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis, & Officialibus ubilibet constitutis: quatenus omnes, & eorum quilibet, quoties pro parte Nicolai, ac pro tempore existentis Prioris generalis hujusmodi fuerint requisiti, similiter in præmissis consilium, auxilium, & favorem pro viribus impendant, non permittentes eum, & alios dicti Ordinis Superiores contra tenorem præsentium, & singularum aliarum literarum præfatarum aliquo modo turbari, aut impediri, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras & pœnas Ecclesiasticas, ac alia juris remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii Secularis.

Derogat contrariis.

§.11. Non obstantibus præmissis, ac felicis recordationis Bonifacii PP. VIII. Prædecessoris nostri de una, ac Concilii generalis de duabus dietis dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, ac aliis Apostolicis, & in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon statutis, & consuetudinibus etiam juramento confirmatione Apostolica, val quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis per recol. mem. Eugenium Papam IV., & Paulum II., Sixtum etiam IV., Innocentium VIII., ac per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam dicto Ordini, vel Congregationi etiam Mantuanæ, & Albiensi concessis, etiam motu, & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma servanda foret, & in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos, & formas ad id servandos pro individuo servatis habentes hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permansuris, harum serie specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis, quæ dicti Prædecessores in singulis literis prædictis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque, seu si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§.12. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis ea prorsus fides adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Transumptis credi jubet.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die septimo Aprilis 1539. Pontificatus nostri Anno V. Dat. die 7. Aprilis 1539. An.V.

XXIV.

Approbatio Confraternitatis sub invocatione Sanctissimi Corporis Christi, pro decentiori ejus veneratione in Urbe institutæ, Indulgentiarumque elargitio, tam pro ea, quam pro aliis Confraternitatibus ubique locorum institutis, & instituendis.

Festivitatem autem Sanctissimi Corporis Christi instituit Urbanus IV. in Const. XIX. Transiturus. *Tom. III. Par. I. fol.* 414. *ubi notavi.*

PAULUS PAPA III.

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Christus in ultima Cœna, Sacramentum Eucharistiæ instituit, ut ipsius fideles suæ eximiæ caritatis memoriam recolerent.

Dominus Noster Jesus Christus transiturus de hoc mundo ad Patrem, in ultima Cœna, qua Pascha cum discipulis suis manducavit, admirabile Sacramentum pretiosissimi Corporis, & Sanguinis sui instituit, per quod universi Christicolæ memoriam suæ caritatis eximiæ, quam in sua passione, hora ejus appropinquante, ostendit, recolerent. Unde Nos illius vices licet immeriti gerentes in terris, debitum censemus, ut quæ in hujus Sacrosancti Sacramenti honorem, & venerationem ex pia Christifidelium devotione digne ordinata comperimus, ut perpetuis futuris temporibus permaneant, prompta devotione, prout

prout decet Apostolico præsidio solidemus, & ut ad id fidelium eorumdem vota facilius concurrant, fideles ipsos spiritualibus muneribus prosequamur, & eorum pia suffragia donis cœlestibus consoveamus, ut exinde divinæ gratiæ aptiores reddantur, & Sacramentum ipsum in die peregrinationis extremæ sibi fore viaticum salutare mereantur.

Quidam Cives Romani, & Curiales in Ecclesia B. M. super Minervam, Corporis Christi societatem erexerunt, pro decentiori ejus cultu, & veneratione curanda.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum universorum Confratrum Confraternitatis sub invocatione Sacratissimi Corporis Christi in Ecclesia domus Beatę Marię super Minervam de Urbe, Ordinis Fratrum Prædicatorum institutæ, Nobis nuper exhibita petitio continebat. Quod nuper nonnulli Cives Rom. & curiales Christifideles, pie considerantes, Sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum prædictum, in Parochialibus Ecclesiis dictæ Urbis minus honorifice, & in locis abjectis sine ulla veneratione conservari, & cum per ipsam Urbem pro communione infirmorum deferendum erat ab uno tantum Capellano, sine ullis decore & reverentia solitum deferri, & singulari devotione ducti, cupientes præmissis, & ut eidem Sacramento honor, cultus, & veneratio debita exhiberentur, quantum in eis erat, providere, unam Societatem, seu Confraternitatem utriusque sexus sub invocatione ejusdem Sacratissimi Corporis Christi in dicta Ecclesia de Minerva, ordinarunt, & instituerunt.

Cujus Confratres curare debeant, ut ubique Sanctissimum hoc Sacramẽtum honorifice custodiatur.

§.2. Ac pro ejus salubri directione, & incremento, inter alia, quod Confratres Confraternitatis hujusmodi pro tempore existentes, seu ab eis per singulas regiones Urbis prædictæ deputati, aut deputandi, diligenter, ac omni cura, & studio facerent, & procurarent, ut Sacramentum hujusmodi, tam in dicta Minerva, quam singulis aliis Parochialibus Ecclesiis Urbis hujusmodi, ea qua decet veneratione in loco honorifico, & honesto, lampadibus accensis, die noctuque conservaretur, & custodiretur.

Et impensas ad hoc necessarias provideant.

§.3. Et si earumdem Ecclesiarum redditus ad id non sufficerent, ipsi Confratres illis de necessariis ad hujusmodi opus, necnon ad emendum unum pallium pro singulis Ecclesiis prædictis, cum quo Sacramentum ipsum, quotiescumque illud pro communione infirmorum extra Ecclesiam deferendum esset, deferri deberet, providerent.

Et a Parochis illud ad infirmos decenter deferre, & Facibus accẽsis associari studeat.

§.4. Ac quod Rector cujuslibet ex Ecclesiis prædictis, seu illius locumtenens, quotiescumque esset necessarium, Sacramentum hujusmodi alicui infirmo ministrari, & ad illius domum deferri, campanam suæ Ecclesiæ certis ictibus pulsari facere teneretur, ad hoc, ut Confratres vicini Parochiæ illius Ecclesiæ, se moneri, & convocari ad associandum Sacramentum ipsum cognoscerent, & per se ipsos associare, si legitimo impedimento detenti non forent, alioquin per unum de suis dignioribus familiaribus Sacramentum prædictum ad domum dicti infirmi facibus accensis associari, & comitari facere tenerentur.

In dictaque Ecclesia de Minerva, qualibet tertia Dominica cujuslibet mensis solemnem Missam celebrari faciant.

§.5. Ac quod utriusque sexus personæ Confraternitatis hujusmodi Confratres pro tempore existentes tertia quaque die Dominica cujuslibet mensis totius anni in dicta Ecclesia de Minerva congregari, & inibi unam Missam in cantu, vel alias celebrari facere, ac in elevatione præfati Sacramenti faces accensas habere deberent.

Die post festum Corporis Christi, processionaliter, & honorifice circa d. Ecclesiam procedant.

§.6. Necnon prima die Veneris statim post Festum Corporis Christi immediate sequenti, solemnem Processionem, extra, & circum præfatam Ecclesiam de Minerva Sacramentum prædictum honorifice facibus accensis deferendo, annuatim facere.

Confessores infirmos visitent, & ad ipsum Sacramentum suscipiendũ hortentur.

§.7. Et si aliquem ex Confratribus Confraternitatis hujusmodi ægrotare contingeret, Rector, aut electus nominatus Ecclesiæ, cujus dictus infirmus Parochianus existeret, una cum alio Confratre ejusdem Confraternitatis per Rectorem, seu electum nominatum hujusmodi pro tempore eligendo, dictum infirmum visitare, & ad confitendum peccata sua, ipsumque Sacramentum suscipiendum pie adhortari, & commonere.

Singulisque hebdomadis quinquies Orationem Dominicam, & Angelicam in commemorationem d. Sacramenti recitet.

§.8. Necnon singulis hebdomadis totius anni, ipsi utriusque sexus Confratres quinquies Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam, in Commemorationem dicti Sacramenti, devote recitare, & commemorare tenerentur.

Mulieres non valentes, illud associare, quinquies flexisque genibus, ut supra orantes, Indulgẽtias Cõfratrum consequi posse a Pontifice petierunt.

§.9. Ac mulieribus Confratribus dictæ Confraternitatis, quibus indecens esset per dictam Urbem vagari, ad associandum dictum Sacramentum, ut quoties signum Campanæ audirent, flexis genibus Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam hujusmodi quinquies, ut præfertur, recitando, omnes, & singulas gratias, & Indulgentias Confratribus Confraternitatis hujusmodi pro tempore concessas consequerentur, per Nos concedi procurare statuerunt, & ordinarunt, prout in instrumentis, seu aliis documentis desuper confectis plenius contineri dicitur.

Alexandrum Card. Cæsarinum Protectorem elegerunt.

§.10. Ac dilectum filium nostrum Alexandrum S. Mariæ in Via lata Diaconum Cardinalem de Cæsarinis nuncupatum, in Protectorem dictæ Confraternitatis elegerunt.

Confirmationemque dictarum ordinationum postularunt.

§.11. Quare pro parte eorumdem Confratrum Nobis fuit humiliter supplicatum, ut institutioni Confraternitatis, ac statutis, & ordinationibus hujusmodi pro illorum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adiicere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ergo Pontifex Deo gratias agens de præmissis, omnia prædicta approbat.

§.12. Nos igitur tantum Sacramentum omni laude, & veneratione dignum, a cunctis fidelibus, ut per hoc desideratam salutem consequi valeant, honorari, laudari, magnificari, sinceris desideriis exoptantes, ac omnipotenti Deo, quod tam saluberrima tamque necessaria, & utilia opera nostro tempore exerceri inceperint, gratias agentes, & ut illa perpetuo frequententur, ac Christifideles præfati eis frequentius insistant, quo Nos erga eos amplioribus, & specia-

cialioribus gratiis liberaliores, seque per hoc majori cœlestis gratiæ devotione refici posse cognoverint, quantum cum Deo possumus providere volentes; hujusmodi supplicationibus inclinati, institutionem Confraternitatis hujusmodi, necnon prædicta, ac omnia, & singula alia per eosdem Confratres circa præmissa statuta, & ordinata, prout illa concernunt, omnia, & singula in instrumentis, seu documentis desuper confectis prædictis contenta, & inde sequuta quæcumque ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus; illisque perpetuæ firmitatis robur adiicimus, & ea per ipsarum Parochialium Ecclesiarum Rectores, seu eorum Locatenentes, pro tempore existentes, & alios ad quos spectat, firmiter observari debere decernimus. Et nihilominus pro potiori cauthela, præmissa omnia, & singula alia per eosdem Confratres, ut præfertur, statuta, & ordinata de novo, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuo statuimus, & ordinamus.

Indulgentias, & gratias aliorum Piorũ locorum, istis Confratribus elargitur. *Tu vide quo ad Indulgentias quod notavi in rubr.*

§. 13. Ac Confratribus Confraternitatis hujusmodi nunc, & pro tempore existentibus, ac eorum singulis, quod omnibus, & singulis privilegiis, indultis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, & peccatorum remissionibus, & aliis gratiis spiritualibus, & temporalibus Confratribus Imaginis Salvatoris ad Sancta Sanctorum, necnon Caritatis, & Archiepiscopalis S. Jacobi in Augusta, ac Sancti Joannis Baptistæ, necnon Sanctorum Cosmæ, & Damiani nationis Florentinæ, ac Hospitalis nostri S. Spiritus in Saxia, Ordinis Sancti Augustini, & Campi Sancti, Confraternitatum ejusdem Urbis, pro tempore existentibus, illorumque, ac Beatæ Mariæ de Populo, etiam de Urbe Eccles. ac Christifidelibus illas visitantibus, per quoscumque Rom. Pont. Prædecessores nostros, & Successores concessis, & concedendis; & quibus illi utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum: quorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis haberi volumus, ex nunc, & in perpetuum utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant in omnibus, & per omnia, perinde ac si illa eis specialiter, & expresse concessa fuissent, & in futurum concederentur, concedimus, & indulgemus. Ipsaque privilegia, indulta, exemptiones libertates, immunitates, indulgentias, etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, & alias gratias ad Confratres Confraternitatis Sanctissimi Corporis Christi hujusmodi, ac illius Capellanos, ministros, & personas pro tempore existentes eisdem auctoritate, & tenore extendimus, & eis communicamus.

Indulgentiam Confratrũ in die ingressus, & ter in vitã concedit.

§. 14. Necnon Christifidelibus præfatis qui dictam Confraternitatem Sacratissimi Corporis Christi ingredientur, die illorum ingressus hujusmodi, plenariam ad instar Jubilæi, ac eorum peccatis prius confessis, & Sacramento hujusmodi per eos devote recepto, ter in vita, similiter plenariam omnium peccatorum suorum.

Tu vide ibid.

Et in associatione Sacramenti, & interventu divinorum officiorum, & visitatione Ecclesiæ B. Mariæ super Minervam.

§. 14. Ipsis Confratribus, qui præfatum Sacramentum eisdem infirmis ministrandum associaverint, seu impediti associari, ut præfertur, fecerint, ac eisdem processionibus, & divinis officiis, quæ per eosdem Confratres, ut præfertur, celebrari facere contigerit, interfuerint, quoties id fecerint, centum, qui vero dictam Ecclesiam de Minerva diebus Veneris cujuslibet hebdomadæ totius anni devote visitaverint, decem annorum & totidem quadragenarum injunctarum eis pœnitentiarum indulgentias, & remissiones, quoties id fecerint, misericorditer in Domino concedimus, & elargimur.

Ac mulieribus non valetibus Sacramentum associare, sed orantibus, ut hic. *Tu vide ibi.*

§. 16. Necnon mulieribus ejusdem Confraternitatis, quibus propter honestatem non licet per Urbem ipsam passim vagari, quoties signum Campanæ hujusmodi audierint, semel orationem Dominicam, & totidem salutationem Angelicam, flexis genibus devote recitaverint, ut omnes, & singulas indulgentias, concessiones, & gratias aliis Confratribus interessentibus concessas, consequantur, & consequi valeant.

Facultas Confratrum eligendi Confessorem, qui eos absolvat &c.

§. 17. Ac eisdem utriusque sexus Confratribus, & eorum singulis, ut quemcumque Presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis Regularem, etiam in mortis articulo, etiamsi mors tunc non subsequatur, in suum possint eligere Confessorem; qui eorum confessionibus diligenter auditis, eos, & eorum singulos ab omnibus, & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, per eos & eorum singulos pro tempore perpetratis, etiam Sedi Apostolicæ, & eorum Ordinariis reservatis præterquam a contentis in literis in die Cœnæ Domini legi solitis, ter in vita absolvere, & eis pœnitentiam salutarem injungere.

Statutaque pro regimine d. Confraternitatis ordinandi.

§. 18. Necnon ejusdem Confraternitatis administratoribus, & Confratribus pro tempore existentibus, pro illius statu salubriori dirigendo, ut quæcumque licita, & honesta statuta, & ordinationes fœlix regimen, & prosperum statum, ac gubernationem illorum, & aliarum quarumcumque rerum, spiritualium & temporalium, eos quomodolibet concernentia concedere, & facere, eaque quoties videbitur, mutare, & alterare, limitare, corrigere, declarare, modificare, & in melius reformare, quæ postquam edita, mutata, alterata, limitata, correcta, declarata, modificata, & in melius reformata fuerint, eo ipso per Sedem eamdem confirmata sint, & esse censeantur, auctoritate, & tenore supradictis indulgemus, & plenam, ac liberam desuper facultatem concedimus.

Aliasque Cõfraternitates sub eadem invocatione Corporis Christi

§. 19. Et nihilominus, ut Christifidelium devotio ad tam salubre Sacramentum ferventius invalescat, ac Christifideles ad illius venerationem, & similia caritatis opera

ubique instituendas, eisdē indultis gaudere decernit. *Hoc intellige & absque nova aggregatione, & concessione; quia ita declaravit, ac. Congreg Card. super Indulgētiis die 15. Februarii 1608.*

ra exercenda per amplius excitentur, quod omnes, & singulæ aliæ Confraternitates sub eadem invocatione Sanctissimi Corporis Christi ubilibet institutæ, & instituendæ, eisdem privilegiis, concessionibus, indulgentiis, facultatibus, gratiis, & indultis Confraternitati in Ecclesia de Minerva institutæ hujusmodi per Nos concessis, & concedendis utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere possint, & debeant, præfata auctoritate etiam præsentium tenore statuimus, & ordinamus.

Clausulas hujus Constitutionis præservativas apponit.

§.20. Decernentes præsentes literas, & in eis contentas indulgentias, & peccatorum remissiones, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus similium vel dissimilium indulgentiarum, & literarum etiam per Nos, & Successores nostros, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis pro tempore editis, etiam in favorem fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de eadem Urbe, & Cruciatæ Sanctæ, nullatenus comprehensas, sed ab illis omnino exceptas esse, & censeri. Et sic per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac quidquid secus attentari contigerit, irritum, & inane. Nec non præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem, & in judicio, & extra adhibendam fore, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Executoresque d. Constitutionis deputat.

§.21. Quocirca venerab. Fratribus nostris universis, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Eccles. Canonicis, ac eorumdem Patriarcarum, Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus, & Officialibus generalibus ubilibet constitutis, per Apostol. scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Confratrum Confraternitatis Sacratissimi Corporis Christi in Ecclesia de Minerva institutæ hujusmodi pro tempore existentium, desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ipsosque Confratres illis pacifice gaudere. Non permittentes eos desuper per quoscumque contra præsentium tenorem quomodolibet molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo. Ac quoscumque sua interesse putantes, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum, constito summarie de novo tuto ad eos accessu, citando, ac illis necnon aliis, quibus, & quoties opus fuerit, inhibendo, censurasque, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulas cōtrariorum derogatorias addit.

§.22. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, qua cavetur, nequis extra suam Civitatem, vel Diœcesim ad judicium evocetur, seu ne Judices a Sede prædicta deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut aliis vices suas committere præsumant, ac de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, & quibusvis aliis Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon privilegiis, & Apostolicis supradictis, & quibusvis aliis, Ecclesiis, Confraternitatibus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nil penitus omisso, & forma illis tradita, & observata insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque; Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca ad judicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo &c.

D. P. An.VI. die 30. Novembris.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1539. pridie Kalendas Decembris, Pontificatus nostri Anno VI.

XXV.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Innovatio literarum contra Quæstores omnium Hospitalium, & Piorum locorum, & renovatio facultatum eis concessarum, cum prohibitione similes deputandi, nisi de consensu Præfectorum Fabricæ Basilicæ Sancti Petri de Urbe, cui quæstuatæ eleemosynæ, & nondum dictis Hospitalibus incorporatæ applicantur.

PAULUS PAPA III.

Universis, & singulis præsentes literas inspecturis Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Clemens VII. Indulta quæcumque Quæstarum faciēdarum a Cōmissariis Hospitalium Urbis suspendit primo, deinde revocavit.

§.1. Nuper postquam fe:re: Clemens Papa VII. Prædecessor noster diversis querelis sibi perlatis providere volens, quasdam suas literas omnia privilegia Sancti Spiritus in Saxia, & Sancti Joannis Lateranen., ac Sancti Jacobi pauperum Incurabilium de Urbe nostra Hospitalibus, & S. Antonii Viennen., & Sancti Sebastiani extra

muros

muros dictæ Urbis Sancti Augustini, & Cistercien. Ordinibus de Mercede Redemptionis Captivorum per Romanos Pontifices super quæstis faciendis, ac Confratribus describendis, & indulgentiis publicandis concessa, & per eumdem Clementem Prædecessorem nostrum confirmata, ex certis causis tunc expressis ad beneplacitum suum primo suspenderat, & Capellas sub invocatione Sancti Sebastiani penitus suppresserat, & deinde idem Prædecessor per alias suas literas in forma Brevis prædictas literas suas confirmaverat, necnon Commissarios, Nuncios, & Quæstores vigore privilegiorum prædictorum constitutos revocaverat, ac omnem facultatem desuper concessam ab Hospitalibus, & aliis prædictis amoverat, & abdicaverat: ac tam quæstas prædictas facere, indulgentias, & alias gratias eis concessas publicare, Confratres describere, ac Confessionalia concedere, quam etiam in casibus Matrimonialibus prohibitis dispensare prohibuerat.

Hujusmodi prohibitioné extenderat mox Paulus III. ad quæcumque Hospitalia, Ordines, Loca Pia &c. Fabrica S. Petri de Urbe excepta: Ecclesiarum Prælatis data facultate puniédi pœnis Canonicis inobedientes.

§.2. Nosque successive, cum non sine animi nostri displicentia accepissemus, quod nonnulli Hospitalium, Monasteriorum, & aliorum prædictorum, ac etiam Sancti Helmi, Sancti Bovis, Sancti Bernardi, S. Leonardi, & Sanctæ Marthæ, Sanctæ Catharinæ Montis Synai, Sancti Viti, Sanctæ Mariæ dela Heremita, seu aliorum locorum quæstores, & Commissarios quæstas prædictas facere, & alia prædicta exercere non erubescebant, per alias nostras in forma Brevis literas omnibus, & singulis locorum Ordinariis, ut sub excommunicationis, & aliis, de quibus eis videretur, pœnis, quibuscumque tam Hospitalium, & Monasteriorum, ac Redemptionis Captivorum, & aliorum Sanctorum, & nominum prædictorum Commissariis, Nunciis, & Quæstoribus præmissa fieri inhiberent, & contra talia prohibita exercere præsumentes ad declarationem incursus dictarum pœnarum procederent, Quæstoribus Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe a personis Deum timentibus deputatis dumtaxat exceptis mandaveramus, prout in singulis literis Prædecessoris, & nostris prædictis latius continetur.

Cum inobedientes adhuc aliqui supersint.

§.3. Ad nostram pervenit notitiam, quod nonnulli Quæstores, & Commissarii, tam prædictis, quam aliis forsan nominibus, vigore privilegiorum prædictorum, & forsan aliorum etiam a Nobis licet contra mentem nostram emanatorum, tam quæstas facere, quam Indulgentias publicare, & alia, quæ eis concessa fuisse prætendunt, exercere, ac diversas pecuniarum summas, res, & bona exigere, & aliqui forsan sibi ipsis appropriare non destiterunt.

Quæstuatas pecunias, fuisque respectivis Hospitalibus, Ordinibus &c. nondum incorporatas Basilicæ Principis Apostolorũ applicat.

§.4. Nos scandalis, quæ ex præmissis provenire possent occurrere, & de pecuniis, rebus, & bonis hactenus exactis, quæ Hospitalibus, Monasteriis, & aliis locis facultatem quæstuandi, & alia præmissa exercendi, seu exercere faciendi, habere prætendentibus, adhuc incorporata non sunt, gravissimis expensis, etiam quotidianis dictæ Fabricæ, quam nuper per venerabiles fratres Franciscum Alerien. & Philippum Burgi Sancti Sepulchri Episcopos, & dilectum filium Raphaelem de Casalibus dictæ Fabricæ Præfectos, & Deputatos aggredi fecimus, & dante Domino prosequi, & ad finem perducere intendimus, providere volentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine singulas literas Prædecessoris, & nostras prædictas, illarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, harum serie confirmantes, approbantes, & innovantes; firmis tamen semper, & illæsis remanentibus omnibus, & singulis privilegiis dictæ Fabricæ, & illius Collegio, & deputatis hactenus concessis, omnes, & singulas pecuniarum summas, res, & bona ex quæstis, eleemosynis, Indulgentiis, & aliis prædictis hactenus proventis, & penes, tam Hospitalium, Monasteriorum, Redemptionis Captivorum, Sancti Helmi, seu Adhelelmi, Sancti Bovis, Sancti Bernardi, Sancti Leonardi, & Sanctæ Marthæ, Sanctæ Catharinæ Montis Synai, Sancti Viti, Sanctæ Mariæ dela Heremita prædictorum, quam aliorum quorumcumque Hospitalium, Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum piorum quocumque nomine nuncupatorum Quæstores, Commissarios, Nuncios, Ministros, Thesaurarios, Depositarios, sive alias personas loca, Collegia, & Universitates cujuscumque gradus, conditionis, & dignitatis fuerint, existentia, quæ adhuc Hospitalibus, Monasteriis, & aliis piis locis prædictis cum effectu incorporata non sunt, harum serie dictæ Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & illius Collegio, & deputatis ad opus, & utilitatem dictæ Fabricæ concedimus, & applicamus, ac pro concessis, & applicatis dictæ Fabricæ haberi volumus.

Amovetq. deputatos quoscumque, & privilegia quæ cumque eis concessa, prohibens quæstas fieri nisi de consensu Præsidum dictæ Fabricæ.

§.5. Necnon omnes, & singulos Quæstores, Commissarios, Ministros, Thesaurarios, Depositarios, & alios Officiales per Guardianos, Officiales, & Superiores dictorum Hospitalium, Monasteriorum, Redemptionis Captivorum, & aliorum locorum prædictorum, ac etiam per Prædecessores nostros, & per Nos hactenus deputatos revocamus, omnesque facultatem, potestatem, & auctoritatem quæstuandi, Indulgentias, & alias gratias publicandi, Confratres describendi, Confessionalia concedendi, in casibus Matrimonialibus prohibitis disponendi, ab homicidiis casualibus, seu voluntariis, ac simoniæ labe absolvendi, & vota commutandi, & forsan alia exercendi, a Quæstoribus, Commissariis, Ministris, Thesaurariis, Depositariis, & aliis prædictis, necnon a Guardianis, Officialibus, & aliis Superioribus Hospitalium, Monasteriorum, Redemptionis Captivorum, & aliorum locorum prædictorum privilegia, & facultates eos substituendi, & deputandi motu, scientia, & potestate similibus abdicamus, & amovemus: ita quod de cetero perpetuis futuris temporibus Quæstores, Commissarii, Ministri, Thesaurarii, Depositarii, aut alii Officiales ad questas hujusmodi exercen. Indulgentias, & alias gratias publican., Con-

Confratres describen., Confessionalia conceden., & aliis casibus prædictis dispensan., & absolven. ab aliquibus etiam a Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus constitui, & deputari non possint, nisi constitutioni, & deputationi hujusmodi præfati Collegii, aut Deputatorum dictæ Fabricæ pro tempore existentium expressus accedat assensus.

Prædictis deputatis mandat pecunias præfatas Collegio Fabricæ persolvere.

§.6. Mandantes universis, & singulis præfatorum Hospitalium, Monasteriorum, Ordinum Redemptionis Captivorum, Sancti Helmi, seu Sancti Adhelelmi, S. Bovis, Sancti Bernardi, Sancti Leonardi, Sanctæ Marthæ, & aliorum quorumcumque Ecclesiarum, & piorum locorum Quæstoribus, Commissariis, Ministris, Thesaurariis, Depositariis, & aliis Officialibus, sive aliis personis, loco, Collegio, & Universitatibus, ut pecunias, res, & bona ex quæstis, Indulgentiis, & aliis prædictis acquisita, & ut præfertur, dictæ Fabricæ applicata, & concessa, penes ipsos, & eorum quemlibet existentia, & adhuc, ut præfertur, minime incorporata præfatæ Fabricæ, & pro ea illius Collegio ac Deputatis, & Officialibus ad opus, & utilitatem dictæ Fabricæ exponenda, & convertenda persolvant, & consignent.

Collegio vero hujusmodi potestatem facit inobedientes compellendi censuris.

§.7. Eisdem vero nunc, & pro tempore dictæ Fabricæ Deputatis, & Præfectis, ut Quæstores, Commissarios, Thesaurarios, Depositarios, & Officiales, aut alias personas, penes quos pecuniæ, res, & bona hujusmodi existunt, sub pœnis, & censuris, quibus eis videbitur, tam præsentium, quam aliorum privilegiorum dictæ Fabricæ, & illius Collegio, & Deputatis concessorum vigore ad solutionem, & consignationem hujusmodi faciendam cogant, & compellant, ac præsentes, & in eis contenta quæcumque inviolabiliter observari mandent, & faciant, inobedientes, & rebelles, ac contradictores quoscumque per pœnas, & censuras prædictas auctoritate nostra appellatione postposita compescendo, invocato, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contraria tollit.

§.8. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis generalibus, & specialibus editis, statutisque, & consuetudinibus, necnon stabilimentis, usibus, & naturis Hospitalium, & Monasteriorum, & aliorum locorum prædictorum, & quorumvis aliorum membrorum, domorum, & locorum aliorum, Ecclesiarum etiam Cathedralium Metropolitanarum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, & indultis, & literis Apostolicis, tam sub Plumbo, quam in forma Brevis, & Motu proprio etiam a Nobis emanatis, & confirmatis, & innovatis, & forsan de novo concessis, quibus etiam si in eis quod nullatenus, aut non nisi sub certis modo, & formis derogari possit cautum, & expressum sit, illorum omnium, & singulorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac modos, & formas pro debite observatis habentes, ad effectum præmissorum dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, ac sufficienter derogatum esse volumus, ceterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis, & consuetis.

Transumptis fidem dari jubet.

§.9. Et quia difficile foret &c.

Dat. die 25. Januarii 1540 An.VI.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 25. Januarii 1540. Pont. nostri Anno VI.

XXVI.

Institutio Studii Generalis, in Civitate Maceraten. Provinciæ Piceni, & Status Ecclesiastici, cum aliorum Studiorum Generalium gratiis, & privilegiis.

Quoad Lectores, & Scholares ejusmodi Studiorum, vide etiam Concil. Trident. Sess. 5. Cap. 1.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

In eminenti dignitatis Apostolicæ specula, superni dispositione consilii licet immeriti constituti ad cunctas fidelium regiones nostræ vigilantiæ potissime, etiam in temporalibus creditas, earumque profectus, & commoda, tamquam Pastores universalis gregis Dominici nostræ considerationis aciem, quantum Nobis conceditur extendentes, fideles ipsos ad quærendum literarum studia, per quæ militantis Ecclesiæ Respublica geritur, ac divini nominis, & Fidei Catholicæ cultus protenditur, omnisque prosperitatis humanæ conditio augetur, nostræ solicitudinis ope, Apostolicisque favoribus propensius excitamus.

Causæ hujus Cōstitutionis.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum Communitatis Civitatis nostræ Maceraten. Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum dicta Civitas, in qua Curia Generalis Marchiæ nostræ Anconitanæ residet, & victualium omnium copia habetur, propter varias ipsius Civitatis conditiones, & commoditates, Generali Studio non modicum apta censeatur, ac Reipublicæ expedire credatur, ut in ipsa Civitate emanet fons scientiarum irriguus de cujus plenitudine, universis literalibus documentis imbui cupientes, haurire possint, si in eadem Civitate, una Universitas Studii Generalis, cujuscumque facultatis, & scientiæ erigeretur, & institueretur, profecto Maceraten. prædictæ, & aliarum Civitatum, ac locorum circumvicinorum incolis, & habitatoribus in scientia proficere volentibus magna commoditas studendi pararetur. Ac ex eorumdem studentium postmodum doctrina, & scientia, in Civitatum, Terrarum, & Locorum regimine, ac ipsius fidei Catholicæ propagatione, quamplurimi fructus provenirent. Quare pro parte præfatorum Communitatis Nobis fuit humiliter supplicatum, ut super iis, ad hoc ut in ipsa Civitate literarum studium, incrementum suscipiat

ſcipiat, opportune providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Inſtitutio ſtudii generalis in Civitate Maceraten.

§.2. Nos igitur attenden., quod ex literarum ſtudio, tam publica, quam privata, ſpiritualia, & temporalia commoda mundo proveniunt, Communitatem præfatam, ac eorum ſingulos a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & Interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a Jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, in eadem Civitate Maceraten. perpetuis futuris temporibus generale Studium cujuſcumque facultatis, & ſcientiæ licitæ, cum Cathedris facultatum earumdem, ac poteſtate, & facultate doctorandi, ſeu magiſtrandi, necnon Rectoriæ, & aliis pro illius proſpero, & felici regimine neceſſariis facultatibus, & officiis, ita ut inibi generale Studium in qualibet licita facultate perpetuo habeatur, & vigeat, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium erigimus, & inſtituimus. Ac eidem Studio, & illius Univerſitati, necnon Rectori, Doctoribus, Scholaribus, & perſonis pro tempore exiſtentibus, ac illis, quos inibi ad quoſcumque gradus promoveri contigerit, ut omnibus, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, præeminentiis, antelationibus, prærogativis, honoribus, favoribus, gratiis, conceſſionibus, & indultis, tam a Jure communi, quam ex conceſſionibus Apoſtolicis, & Imperialibus, vel alias quomodolibet, in genere, & in ſpecie, Bononien., Paduan., ac quibuſcumque aliorum quorumcumque Studiorum generalium Univerſitatibus, illarumque Rectoribus, Scholaribus, & perſonis, ac in eis pro tempore promotis, quomodolibet conceſſis, & concedendis, & quibus illi utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterint quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere plene, libere, & licite poſſint, & debeant, etiam in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi illa eidem Univerſitati ipſius erecti Studii, & illius Rectori, Doctoribus, Scholaribus, & perſonis, ac in illa pro tempore promotis, ſpecialiter, & nominatim conceſſa forent, auctoritate, & tenore prædictis, de ſpeciali gratia indulgemus.

Rectoris, & Officialium facultas, ſtatuta pro ejus regimine cōdendi.

§.3. Necnon eidem Univerſitati, ac illius Rectori, & Doctoribus pro tempore exiſtentibus, quæcumque ſtatuta, & ordinationes, licita, & honeſta, ac Sacris Canonibus non contraria condendi, & prout qualitas temporum exegerit, reformandi, & immutandi, ac alia de novo edendi, quæ poſtquam condita, reformata, immutata, & de novo edita fuerint, eo ipſo auctoritate Apoſtolica approbata, & confirmata ſint, & eſſe cenſeantur, plenam, & liberam facultatem concedimus.

Privilegium Scolariū Civium concluſiones ſubſtinentium.

§.4. Decernentes Cives dictæ Civitatis, qui inibi ſtuduerint, & eorum Concluſiones inter Advocatos, & Procuratores ipſius Curiæ ſubſtinuerint, & alias idonei, & ſufficientes reperti fuerint, eo ipſo Collegio ipſorum Advocatorum, & Procuratorum receptos, & admiſſos eſſe, & cenſeri, ac pro talibus haberi, eiſdemque privilegiis, & indultis Advocatorum, & Procuratorum gaudere, & potiri, & recipi, & admitti debere.

Derogatio contrariorum

§.5. Non obſtantibus conſuetudinibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Collegii Advocatorum, & Procuratorum hujuſmodi juramento &c. Nulli ergo, &c.

Dat.P.An.VI die 1. Junii.

Datum Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo, Kalendis Junii, Pontificatus noſtri Anno VI.

XXVII.

Approbatio Societatis, tam Eccleſiaſticarum, quam ſæcularium perſonarum nuper inſtitutæ ad erigendum Hoſpitalia pro ſubventione Pauperum Orphanorum & Mulierum Convertitarum.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EX injuncto Nobis deſuper meritis licet imparibus Apoſtolicæ ſervitutis officio, votis, per quæ Hoſpitalium, aliorum Piorum Locorum utilitas, & ſalubris directio procuratur, libenter annuimus, ad illos quoque dexteram noſtræ liberalitatis extendimus, quos ad id propria virtutum merita multipliciter recommendant.

Hieronymus Mianus alias Emilianus Venetus, ejuſque ſocii diverſa Hoſpitalia pro pauperibus, Orphanis, & mulieribus convertitis erexerunt, & pro eorum ſalubriori profectu, petunt a Papa licentiā conſtituendi unum Superiorem, poſtulantque aliqua privilegia.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum univerſorum pauperum Orphanorum Sanctæ Mariæ Magdalenæ in ſuburbio S. Leonardi Bergomen., & Mediolanen., Comen., Januen., Papien., Brixien., & Veronen. Civitatum, ac Diœceſum Hoſpitalium Recollectorum nuncupatorum, ac tam Eccleſiaſticarum, quam ſæcularium perſonarum in eis deſervientium, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum alias quondam Hieronymus Miani Civis Venetiarum, plures pauperes Orphanos propter bellorum in Italia urgentium triſtes eventus, & famem urgentem, paſſim derelictos vagari videret, idem Hieronymus devotionis fervore, & pietate motus, prædictum Hoſpitale S. Mariæ Magdalenæ inchoavit, & deinde Hoſpitale prædictum, tam propter Civium in Civitate Bergomen. degentium ferventem caritatem, quam providam directionem, & ſalubre regimen prædicti Hieronymi, in tantum auctore Domino crevit, ut idem Hieronymus ad alia hoſpitalia in aliis Italiæ partibus inſtituenda animum applicarit. Ita quod tam in Mediolanen. quam Comen. & aliis Civitatibus, ac Diœceſibus prædictis, ſimilia, & in quibuſdam ex eis mulierum convertitarum Hoſpitalia, dicto Hieronymo, & nonnullis aliis mediantibus erecta fuerunt. Unde Hoſpitalia ipſa de bono in melius perducuntur,

tur, in dies eorum numerus augetur, & augeri speratur, & sicut eadem expositio subjungebat, si in eisdem Hospitalibus, quę per dictos Clericos, & Laicos insimul gubernari consueverunt, unus Superior, vel caput, qui inibi pro tempore servientes congregari facere, & de loco ad locum mutare valeret, existeret, Hospitaliaque ipsa aliquibus prærogativis decorarentur, profecto salubri ipsius Hospitalis, & illi deservientium prædictorum directioni, & quieti plurimum consuleretur, ac in illis degentes pauperes hujusmodi, & melius gubernarentur, dictæque personæ in eo consoverentur, & ad solita servitia invitarentur. Quare pro ipsorum pauperum, & deservientium personarum parte Nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ergo Pōtifex d. licentiam concedit.

§.2. Nos igitur, qui caritatis opera ubique exerceri, sinceris desideramus affectibus, quemlibet ex pauperibus personis prædictis, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium eisdem Hospitalibus, quod pauperes, & personæ in eis pro tempore degentes, & deservientes, unam ex personis inibi deservientibus hujusmodi Ecclesiasticam, vel sæcularem, inter eos Superiorem, vel caput, quæ ipsos congregari facere, ac de loco ad locum mutare, & quęcumque statuta, & ordinationes licita, & honesta, ac sacris Canonibus non contraria condere, ipsaque statuta, quoties ei videbitur mutare, ac de novo statuere possit, eligere.

Sacerdotesque eorum divina officia eisdem pauperibus recitare posse decernit.

§.3. Necnon Sacerdotes eisdem pauperibus pro tempore deservientes, horas Canonicas, diurnas pariter & nocturnas, Missas, & alia divina officia, secundum ritum, & morem, & usum S. R. E. etiam novissime editum dicere, & recitare.

Et omnium in eorum locis degentium confessiones audire, & eos absolvere uti locorum ordinarios posse indulget.

§.4. Ipsosque pauperes, ac omnes, & singulos in dictis Hospitalibus deservientes dumtaxat, eorum confessionibus diligenter auditis, ab eorum omnibus, & singulis peccatis, casibus, criminibus, excessibus, & delictis, a quibus locorum Ordinarii absolvere consueverunt, absolvere, ac pro commissis pœnitentiam salutarem injungere libere, & licite valeant, perpetuo concedimus, & indulgemus.

Defensores, & hujus Constitutionis executores deputat.

§.5. Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris Casertan., Feliten., & Visionen. Episcopis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per alium, seu alios, auctoritate nostra faciant præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, plenum effectum sortiri, ac inviolabiliter observari, illisque pauperes Sacerdotes prædictos, ac omnes, & singulos alios, quos quomodolibet concernunt, pacifice frui, ac gaudere, juxta præsentium continentiam, & tenorem. Non permittentes quemquam contra illorum tenorem, modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Contraria tollit.

§.6. Non obstantibus Apostolicis, ac in Provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus, Constitutionibus, & ordinationibus, ac statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis, etiam in forma Brevis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Nos ac Sedem prædictam, etiam per viam generalis legis, & statuti perpetui, & initi, ac stipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibus, & aliis decretis, etiam quibusvis locorum Ordinariis sub quibusvis verborum formis extensionibus concessis, confirmatis, & innovatis, quibus (illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes) illis alias in suo robore remansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem; & qualibet alia dictæ Sedis Indulgentia, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua, cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo &c.

D. P. An. VI. die 5. Junii.

Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo quadragesimo, Nonis Junii Pontificatus nostri Anno VI.

XXVIII.

Privilegia, & gratiæ Prælatorum Referendariorum utriusque Signaturæ Romani Pontificis.

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad futuram rei memoriam.

Causa istius Cōstitutionis.

Debita consideratione pensantes quantum Venerabiles Fratres Episcopi, ac dile-

dilecti filii in minoribus constituti, utriusque Signaturæ, supplicationum videlicet, & Commissionum per Nos, seu in præsentia nostra signandarum, infrascripti Referendarii nostri, qui præceteris officialibus, & ministris nostris propinquius Nobis assistunt, circa ipsas supplicationes, & commissiones, pro nostro, & Apostolicæ Sedis honore, ac universalis Ecclesiæ utilitate, & alias gratis, prompta voluntate, indefesse laborant, dignum, quin potius debitum reputamus, ut illos specialis benevolentiæ favoribus amplectamur, ac præclaris dignitatum titulis decoremus, & alias Nos eis (prout convenit) gratiosos exhibeamus.

Referendarios, creat Sedis Apostolice Notarios, & Comites Palatinos, ac veræ Nobilitatis titulo decorat, &c.

§.1. Hinc est, quod Nos fel. rec. Leonis X. & Clementis VII. Romanorum Pontificum Predecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, eosdem infrascriptos Referendarios nostros, qui Prælati, ac etiam familiares continui commensales nostri existunt, condigni favoris gratia, & excellentiæ dignitate sublimare, ac opportunis favoribus munire volentes, ipsosque Referendarios, ac eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus vel quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsorum Referendariorum, vel aliorum pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica tenore præsentium, præfatos Referendarios, & eorum singulos, qui Præsules non sunt, ac alios infrascriptos, & eorum singulos in nostros, & dictæ Sedis Notarios gratiose recipimus, eosque, & alios, qui Præsules existunt, ac eorum singulos in Sacri Palatii, & Aulæ Lateranensis Comites, necnon qui nobiles non sunt, Nobiles facimus, constituimus, ordinamus, & deputamus, ac nobilitamus, necnon Nobilitatis titulo, & favore decoramus, ac aliorum nostrorum, & Sedis prædictæ Notariorum, necnon Palatii, & Aulæ hujusmodi Comitum, ac ex Magno Baronum, & Nobilium genere procreatorum numero, & consortio favorabiliter aggregamus, eosque deinceps Nobiles esse, & pro Nobilibus reputari, nominari, teneri, censeri, & judicari. Ac de cetero in quibusvis concessionibus, & literis, tam gratiam, quam justitiam concernentibus, a Nobis, seu Sede prædicta impetratis, seu impetrandis, vel eis a Nobis, aut aliis quibuscumque concessis, & concedendis, ac instrumentis, seu aliis scriptis etiam authenticis, & privatis, Nobiles nominari, & pro talibus haberi posse, & debere volumus. Eisque quod omnibus, & singulis privilegiis, præeminentiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, honoribus, antelationibus, prærogativis, etiam in assecutione quorumcumque Beneficiorum Ecclesiasticorum, etiam vigore gratiarum expectativarum, & illarum mutationum, extensionum, & revalidationum, collationum, & quarumcumque aliarum gratiarum, & indultorum, quibus ceteri nostri, & dictæ Sedis Notarii de numero participantium existentes, & absque illorum præjudicio, ac Palatii, & Aulæ prædictorum Comites, necnon veri, & indubitati Nobiles, & ex Nobilium genere ex utroque parente procreati, tam de jure, quam consuetudine, seu alias quomodocumque utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, in judicio, & extra, ac ubicumque locorum uti, potiri, & gaudere debeant in omnibus & per omnia, perinde, ac si Referendarii, & alii infrascripti, de dicto Magno Baronum, & Nobilium genere ex utroque parente, vere & non ficte procreati, & geniti forent, concedimus. Ac eorum singulis, sublatis quibusvis obstaculis, & impedimentis, veros Nobiles esse, & de Nobili ex dicto genere ex utroque parente procreatos censeri debere decernimus, & declaramus.

Insignia sua eis donat.

§.2. Et in signum honoris, & Nobilitatis hujusmodi, eis & eorum cuilibet, pro insigniis, & armis, quibus ipsi, & ab eis descendentes, & ascendentes uti possint in decorem, partem insigniorum nostrorum, si eis uti voluerint, etiam cum vel absque armis suis, si illa habuerint, vel illis usi fuerint, aut sine ipsis, prout duxerint ordinandum, seu eligendum, assignamus, & perpetuo decoramus.

Notarios creandi facultatem dat.

§.3. Et eis illos, quos moribus, scientia, ætate, aliisque requisitis qualitatibus ad officium Tabellionatus exercendum idoneos esse repererint, ad instar aliorum dicti Palatii Comitum, ubique locorum, extra tamen muros Urbis, seu locum in quo Romanam Curiam residere contigerit, Notarios, Tabelliones publicos, ac Judices ordinarios (recepto prius ab eis, juxta formam præsentibus adnotatam, solito Juramento) creandi, deputandi, & constituendi, ac de Notariatus, & Tabellionatus, ac Judicatus officii hujusmodi per pennam & calamare (ut moris est) investiendi.

Bastardosque legitimandi.

§.4. Necnon quoscumque spurios, naturales, Bastardos, Manseres, Nothos, & incestuosos, copulative, vel disiunctive ex quocumque illicito, etiam sacrilego, vel damnato coitu, pro tempore procreatos, seu genitos, viventibus, seu mortuis eorum parentibus, legitimandi, & habilitandi, & ad hæreditates, & bona, prout Collegium Archivii dictæ Romanæ Curiæ, vel ejus Officiales juxta facultatem eis per piæ memoriæ Julium Papam II. etiam Prædecessorem nostrum concessam, vel alias ipsi Comites Palatini de jure, vel consuetudine legitimare, & habilitare respective possunt, legitimandi, & habilitandi, & ad officia sæcularia, publica, & privata, ac honores, & bona quæcumque restituendi, & reintegrandi.

Doctorandi etiam in utroque jure &c.

§.5. Necnon quoscumque idoneos (adjunctis in hoc sibi assistentibus duobus, aut tribus

tribus Magistris, seu Doctoribus, aut Licentiatis in facultate, in qua promovendi erunt, quos ad hoc duxerint eligendos, eorum votis juratis, in utroque, vel alterum Jurium, & Theologia, ac Artibus ad Bachalaureatus, & Licentiaturæ, ac Doctoratus, & Magisterii gradus respective ubique locorum promovendis, eisque sic promotis legendi, disputandi, interpretandi, ac alios actus ad personas hujusmodi gradibus constitutas quomodolibet pertinentes faciendi, & ipsorum graduum solita insignia, & auctoritatem conferendi. Ac sic promoti, quod omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, nobilitatibus, concessionibus, honoribus, libertatibus, præeminentiis, & prærogativis, quibus alii in Bonon., Parisien., Lovanien., Tholosan., ac quibusvis aliis Universitatibus, in quibus Studium generale viget, promoti, etiam in assecutione Beneficiorum Ecclesiasticorum utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, non solum ad ipsorum instar, sed pariformiter, & absque ulla differentia, perinde, ac si vere, & non ficte, in aliqua ex eisdem Universitatibus, rigore examinis præcedente, ac aliis solemnitatibus servari solitis observatis, & alias juxta formam statutorum, ac consuetudinum ipsarum Universitatum, ac privilegiorum illis concessorum, promoti fuissent, uti, potiri, & gaudere valeant, concedendi, plenam, & liberam facultatem concedimus.

Mitra, Annulo, & Baculo Pastorali utendi, & solemnem Benedictionē dandi facultatē eisdem Referendariis conceditur.

§.6. Præterea eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, ac eorum singulis, Monasteria, quorum Abbates pro tempore existentes mithra, & aliis Pontificalibus Insigniis, ex privilegio Apostolico, vel alias, uti consueverunt, in commendam pro tempore obtinentibus, in ipsis Monasteriis perinde, ac si illis ut Abbates præessent, Mithra, Annulo, & Baculo Pastorali, ac aliis Pontificalibus Insigniis hujusmodi uti. Necnon solemnem Benedictionem post Missarum, Vesperorum, Matutinorum, & aliorum Divinorum Officiorum Solemnia, super populum tunc interessentem [dummodo inibi aliquis Antistes, seu dictæ Sedis Legatus præsens non sit, vel si præsens fuerit, ad id ejus accedat assensus] elargiri libere, & licite valeant.

Referendarii & eorum duo familiares, Apost. & alias expeditiones gratis obtinent.

§.7. Illique, ac alii omnes, & singuli Referendarii, ac alii prædicti, ut duos familiares in rotulo familiarium nostrorum numeratos habeant; & tam ipsi Referendarii, quam duo adnotandi familiares, quoad expeditionem quarumcumque literarum Apostolicarum, tam gratiam, quam justitiam concernentium, necnon instrumentorum, & aliorum quorumcumque gratis ubique in omnibus officiis, tam Cancellariæ, etiam Solicitatorum literarum Apostolicarum Cameræ Apostolicæ, quam in Auditorio Rotæ, & in quibusvis aliis, ordinariorum, & extraordinariorum Judicum tribunalibus, absque alio speciali mandato desuper expediendo, omni contradictione, & dilatione cessantibus, expediant, prout alii familiares continui commensales nostri in dicto rotulo descripti, & prout causarum Palatii Apostolici Auditores expediunt.

Vini gabella Riparum Urbis non solvunt.

§.8. Ipsique Referendarii, & eorum singuli pro eorum usu ex Ripa, & Ripetibus nostræ Urbis sex vegetes vini communis singulis annis gratis ad instar Clericorum Cameræ Apostolicæ libere extrahere possint indulgemus.

Exemptique sunt ipsi, & eorum familiares, ac beneficia a jurisdictione Ordinariorū &c.

§.9. Et nihilominus Referendarios, & alios prædictos, ac eorum singulos, ac illorum omnia, & singula Beneficia, & Officia Ecclesiastica, quæ obtinent, ac in futurum canonice obtinebunt, & in illis pro tempore deservientes, ac Cappellanos, familiares, & servitores suos, tam præsentes, quam futuros, & sua, ac illorum bona, quoad vixerint, ab omni jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, & Ordinariorum locorum quorumcumque, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Judicum, etiam a dicta Sede delegatorum, aut subdelegatorum quomodolibet, nunc, & pro tempore existentium. Eosque in rebus, & bonis illorum propriis dumtaxat, cum eis contrahentes a solutione, & exactione quarumcumque pedagii, gebellæ, bollectarum, decimarum, & cujusvis alterius oneris, tam ordinarii, quam extraordinarii, ubicumque locorum, & quacumque causa, etiam per Synodales Constitutiones impositi, vel imponendi, eximimus, & totaliter liberamus, ac sub B. Petri, & Sedis prædictæ, atque nostra protectione suscipimus, Nobisque, & dictæ Sedi mediate subiicimus, ac liberos, immunes, exemptos, susceptos, & subjectos omnes constituimus, & declaramus, & decernimus, ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarii locorum, eorumque Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices, etiam a Sede prædicta deputati præfati, & alii quicumque, etiam ratione delicti contractus, vel rei, de qua ageretur, eubicumque committatur delictum, inatur contractus, aut res ipsa consistat, nullam in eis, aut aliquem eorum, ac Beneficia hujusmodi, & in illis deservientes, Cappellanosque familiares, & servitores suos, præsentes, & futuros, ac bona prædicta, jurisdictionem, correctionem, visitationem, dominium, superioritatem, & potestatem exercere, aut alias injurias, & damna irrogare, ac excommunicationis, aliasque sententias, censuras, & pœnas proferre. Nec exactores gabellarum, pedagiorum, decimarum, & onerum hujusmodi, ad aliquam solutionem eos coarctare, aut alii quicumque, cujuscumque Ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis, status, gradus, conditionis, & præeminentiæ existant, illos super præmissis, & illorum usu, a possessione, seu quasi etiam ex quocumque crimine, vel delicto, præterquam in nostram, & Romanæ Ecclesiæ offensam perpetrato, directe, vel indirecte, quovis quæsito colore, vel ingenio molestare, aut alias quomodolibet impedire quo-

re quoquomodo præsumant, aut debeant, seu etiam valeant, sed solum Referendarii, deservientes, Cappellani familiares, & servitores præfati coram Nobis, & Sede prædicta dumtaxat, de justitia respondere teneantur. Decernentes quoscumque processus, sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, quos, & quas per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, locorum Ordinarios, illorumque Vicarios, & Officiales, Locatenentes, & Judices, etiam a Sede prædicta delegatos, aut subdelegatos, ac alios prædictos, aut eorum aliquos, contra Referendarios, & alios infrascriptos, ac deservientes, Cappellanos, familiares, & servitores præfatos haberi, seu promulgari contigerit, & quæcumque inde secuta, nulla, irrita, & inania, nulliusque roboris, vel momenti fore, & esse.

Gratias expectativas, & plura beneficia, ut hic consequi possint.

§. 10. Ceterum Referendariis, & aliis prædictis, ac eorum singulis, ut literas gratiarum expectativarum, cum eis generaliter concedi contigerit, absque aliqua signatura desuper obtinenda, ad tres collationes per singulos eorum eligendas, & totidem beneficia etiam cum creatione in Canonicum quarumcumque trium Cathedralium, etiam Metropolitan., vel Collegiatarum Ecclesiarum, sub expectatione totidem inibi præbendarum, etiam majorum, & pinguiorum, ad dignitatum, personatuum, administrationum, & officiorum, etiam Curatorum, & electivorum, ac serculorum, obligearum, addimentorum, præstimoniorum, seu præstimonialium portionum, aut simplicium beneficiorum, unius, duorum, vel plurium cedentium, vel decedentium ipsarum Ecclesiarum Canonicorum, seu alias in earum Civitatibus, seu Diœcesibus beneficiatorum, aut ad tria beneficia Ecclesiastica, etiam si duo illorum cum cura, aut Decanatus, vel Archipresbyteratus rurales, seu Vicariæ, vel Capellaniæ perpetuæ, qui, vel quæ dignitates, etiam curatæ, extra tamen Cathedrales Ecclesias repræsentetur, aut dignitates, vel personatus, seu singula eorum Canonicatus, & præbenda, administratio, vel officium, etiam curatum, & electivum in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, aut unum ex eis cum cura, vel sine cura, cujusvis Ordinis Regulare, etiam si Prioratus, Præpositura, Præpositatus, vel alia dignitas, non tamen Conventualis, personatus, administratio, vel officium, etiam curatum, & electivum, non tamen claustrale, ac illud, vel unum, ex sæcularibus beneficiis hujusmodi, ex quavis causa dispositioni Apostolicæ specialiter, vel per Cancellariæ Apostolicæ regulas, aut alias ex quavis causa, etiam de necessitate exprimenda, præterquam ratione vacationis illius apud Sedem prædictam, aut familiaritatis continuæ commensalitatis nostræ, aut alicujus ex S.R.E. Cardinalibus viventibus, & in Romana Curia præsentibus, quorum consensus requireretur, generaliter reservata existant, quorum fructus, redditus, & proventus ducentorum ducatorum auri de Camera, secundum taxationem decimæ, valorem annuum non excedant, sæcularia, videlicet, per ipsos in minoribus constitutos in titulum, regularia vero in commendam. Ac tam regularia, quam sæcularia beneficia hujusmodi per Præsules Referendarios in commendam retinenda, etiam extra nationem, in qua idioma non intelligunt, pro eis, & eorum quolibet, cum reservationis, inhibitionis, & decreti, ac aliis clausulis opportunis expedire, ac in, & sub illis comprehensorum quorumcumque, cum cura, & sine cura, sæcularium, & regularium cujuscumque qualitatis existentium beneficiorum Ecclesiasticorum assecutione, quibuscumque aliis, nullis prorsus (præterquam S.R.E. Cardinalibus) exceptis, omnino præferri pariter, & anteferri possint, & debeant. Et quævis antelationes, prærogativæ, decreta, declarationes, suspensiones, & clausulæ etiam derogatoriæ, quibuscumque aliis concessæ, etiam si in eis caveretur expresse, quod illis per alia privilegia, literas, & indulta derogari, vel illorum effectus suspendi non possent, & in assecutione per eos facienda, singulis aliis personis, etiam similes, aut illis majores prærogativas pro tempore prosequentibus, omnino possent, & deberent anteferri, quominus ipsi Referendarii in hujusmodi per eos facienda assecutione potiores existant, cuiquam suffragentur, absque tamen præjudicio familiarium continuorum commensalium nostrorum descriptorum, illorum videlicet, qui pro tempore assumptionis nostræ ad summi Apostolatus apicem nostri familiares continui commensales extiterunt, necnon quinquaginta aliorum post ultimum ex supradictis antiquis familiaribus descriptis adnotatorum. Ipsique Referendarii ad satisfaciendum constitutioni de publicandis acceptationibus, & provisionibus, ac illis intimandis possessoribus, seu eis ad judicium evocandis pro tempore edendis minime teneantur, sed tantum novam provisionem a die notitiæ vacationis illorum habere debeant, quæ alias diligentias fieri necessarias, ac defectus suppleant, indulgemus. Et insuper cum singulis Referendariis, ac aliis prædictis, ut quæcumque quatuor curata, seu alias invicem incompatibilia, & sæcularia, aut cum uno, vel duobus, aut tribus ex eis, seu absque illis, unum cum cura, vel sine cura S. Benedicti, vel S. Augustini, aut cujusvis alterius, etiam Cluniacen., Cistercien., Præmostraten., vel Grandimonen. Ordinis Regularis, necnon quæcumque alia tria similia, vel dissimilia sub singulis tribus tectis quarumcumque trium Ecclesiarum consistentia beneficia Ecclesiastica, etiam si sub eisdem tectis consistentia, Canonicatus, & Præbendas, ac tam illa, quam incompatibilia sæcularia, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Cathedralibus, etiam Metropolitanis post Pontificales majores, seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales, aut tria ex ipsis incompatibilibus, sæcularibus beneficiis Parochiales Ecclesiæ, vel earum per-

perpetuæ Vicariæ; regularia vero beneficia hujusmodi, Prioratus, præpositura, præpositatus, dignitas, personatus, administratio, vel officium, seu talia mixtim fuerint. Et ad Prioratum, præposituram, præpositatum, dignitates, personatus, administrationes, vel officia hujusmodi consueverint qui per electionem assumi, eisque cura immineat animarum, si eis alias canonice conferantur, aut eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere. Et sæcularia in titulum, ac regulare in commendam sub eisdem tectis consistentia, videlicet, si singula illorum Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum a die habitæ per eos illorum pacificæ possessionis computandum dumtaxat. Si vero alia fuerint illa, ac incompatibilia sæcularia, necnon regularia beneficia hujusmodi, quoad vixerint, retinere, illaque omnia simul, vel successive, simpliciter, vel ex causa permutationis, quoties eis placuerit, dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimissæ, vel dimissorum aliud, vel alia simile, vel dissimile, aut similia, vel dissimilia beneficium, vel beneficia, Ecclesiasticum, vel Ecclesiastica, quatuor dumtaxat curata, seu alias invicem incompatibilia sæcularia, aut cum uno, vel duobus, seu tribus ex eis, aut absque eis, unum cum cura, vel sine cura Sancti Benedicti, vel Augustini, aut cujusvis alterius, etiam Cluniacen., Cistercien., Præmonstraten., vel Frontisebrandi Ordinis Regulare, necnon tria alia similia, vel dissimilia, sub singulis tribus tectis, quarumcumque trium Ecclesiarum consistentia similiter recipere. Et insimul sæcularia in titulum, ac regulare in commendam sub eisdem tectis consistentia, si illorum singula Canonicatus, & Præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum, ut præmittitur, computanda dumtaxat. Si vero alia fuerint, illa ac incompatibilia sæcularia necnon regulare beneficia hujusmodi, dummodo inter illa omnia, ultra quatuor incompatibilia, & inter ipsa incompatibilia, sæcularia, plures quam tres Parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ. Ac post dictum annum, sub eisdem tectis consistentia, duo Canonicatus, & Præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia, ac regulare beneficia hujusmodi dignitas Conventualis, seu officium claustrale existant, quoad vixerint, retinere, necnon debitis, & consuetis ipsius regularis beneficii supportatis oneribus, & residuis illius fructibus, redditibus, & proventibus, sicut illud in titulum pro tempore obtinentes, de illis disponere, & ordinare potuerunt, seu etiam debuerunt, (alienatione tamen quorumcumque illius bonorum immobilium, & preciosorum mobilium eis penitus interdicta) disponere, & ordinare, libere, & licite valeant. Quodque ratione quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum curatorum, seu alias sacros, etiam Presbyteratus ordines, etiam ex statuto, fundatione, consuetudine, privilegio, vel alias requirentium, per eos, & eorum quemlibet, nunc, & pro tempore obtentorum, usque ad septennium a fine anni a jure præfati computandum, ad aliquem ex dictis sacris etiam Presbyteratus ordinibus se promoveri facere minime teneantur, nec ad id a quoquam inviti compelli possint, dispensamus.

In quibuscumque Provinciis beneficia retinere possint, ac si in illis nati essent.

§. 11. Ipsosque Referendarios, & alios infrascriptos, & eorum singulos, omnium Regnorum, Dominiorum, & Provinciarum legitimos, & naturales, ita quod ipsi, vel Procuratores sui illorum nomine, in Regnis, Dominiis, & Provinciis, hujusmodi quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, etiam ut præfertur, qualificata, etiam vigore gratiarum expectativarum, specialium, vel generalium reservationum, illarumque collationum, mutationum, extensionum, revalidationum per Nos, & Successores nostros Rom. Pont. pro tempore existentes, & Sedem prædictam eis concessarum, & concedendarum acceptare, ac de illis sibi provideri facere. Et illa, ac si Regnorum, Dominiorum, & Provinciarum eorumdem oriundi, ac in illis nati essent recipere, & retinere libere, & licite valeant, creamus, constituimus, & deputamus.

Referendarii absentes jussione Pontificis, aut Studii occasione, fructus Beneficiorum percipere valeat.

§. 12. Ac eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, ac eorum singulis, ut quoad vixerint in dicta Curia, vel aliquo beneficiorum Ecclesiasticorum, per eos pro tempore obtentorum, aut si contigerit ipsos per Nos, & Rom. Pontificem pro tempore existentem ad aliquem locum destinare, in eo loco residendo, aut literarum studio, in loco ubi illud vigeat generale, insistendo, omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum per eos, in quibusvis Ecclesiis sive locis, nunc, & pro tempore obtentorum, & obtinendorum, etiam si Canonicatus, & Præbendæ, & alias, ut præfertur, qualificata fuerint, ac personalem residentiam ex statuto, fundatione, aut consuetudine requirant, etiam si fructus, redditus, & proventus unius beneficiorum hujusmodi, nonnisi in distributionibus quotidianis consistant, & aliorum omnium cum ea integritate (quotidianis distributionibus quo ad alia dumtaxat exceptis) cum qua illos perciperent, si in eisdem Ecclesiis, sive locis personaliter residerent, ac primam residentiam fecissent. Ac quo ad unum ex beneficiis hujusmodi, divinis, & omnibus aliis actibus interessent, & ad residendum interim, in eisdem Ecclesiis, sive locis, in quibus beneficia ipsa fuerint, minime teneantur, nec ad id a quoquam inviti coarctari valeant, percipere.

Indultum circa residentiā.

§. 13. Ac residendo, ubi supra, eisdem beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, Sæcularibus, & Regularibus, quæ in eisdem Ecclesiis sive locis, in titulum, vel commen-

commendam, ut præfertur, obtinent, & in posterum obtinebunt, per Cappellanos, seu Vicarios idoneos, ad eorum nutum amovibiles, in divinis deserviri, & animarum cura exerceri, & quæcumque Ecclesiastica Sacramenta ministrari facere libere, & licite valeant, Diœcesani loci, & cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita.

Confessorem sibi eligunt Referendarii, qui in casibus dictis, quibus hic, absolvere, & vota hic non excepta commutare possunt.

§.14. Necnon ut aliquem idoneum Presbyterum Sæcularem, vel cujusvis Ordinis Regularem, in suum possint eligere Confessorem, qui vita eis comite in casibus Sedi prædictæ reservatis (præterquam offensæ Ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam, vel statum Romani Pontificis, seu Sedem prædictam, falsitatis literarum Apostolicarum, supplicationum, & commissionum, invasionis, deprædationis, occupationis, aut devastationis terrarum, & maris Romanæ Ecclesiæ, mediate, vel immediate subjectorum, offensæ personalis, in Episcopum, aut alium Prælatum, prohibitionis devolutionis causarum ad Rom. Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) semel dumtaxat in vita, in aliis vero quoties fuerit opportunum, confessionibus eorum diligenter auditis, pro commissis eis debitam absolutionem impendat, & injungat pœnitentiam salutarem. Necnon vota quæcumque (ultramarino, visitationis liminum Apostolorum Petri, & Pauli, ac S. Jacobi in Compostella, necnon castitatis, & religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat. Quodque Confessor, quem duxerit eligendum, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, etiam semel in vita, & in mortis articulo, plenam remissionem eis in sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia nostra, & Successorum nostrorum Rom. Pont. canonice intrantium, persistentium, auctoritate Apostolica concedere possit. Sic tamen, quod idem Confessor de his, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eam, illis per eos, si supervixerint, vel per alios si forsan tunc decesserint, faciendam injungat, quam ipsi, vel alii facere teneantur.

Facultas habendi Altare portatile, & celebrandi in loco interdicto supposito.

§.15. Liceatque eis habere altare portatile, super quo in locis ad hoc congruentibus & honestis, sine juris alieni præjudicio, & quum qualitas negociorum pro tempore ingruentium id exegerit, etiam antequam illucescat dies, circa tamen diurnam lucem, si forsan eos ad loca Ecclesiastico interdicto, tam ordinaria, quam Apostolica auctoritate supposita eos declinare contigerit, in illis clausis janiis, non pulsatis campanis, & submissa voce, excommunicatis & interdictis exclusis, in sua & familiarium suorum domesticorum, ac quatuor aliarum personarum utriusque sexus, per eos & quemlibet eorum eligendarum præsentium, (dummodo ipsi, & illi causam non dederint interdicto, aut eis vel illis contigerit specialiter interdici) possint per se ipsos, qui Presbyteri fuerint, aut proprium vel alium Sacerdotem idoneum, missas & alia divina officia celebrare, seu celebrari facere, necnon tempore interdicti hujusmodi divinis interesse, ac Ecclesiastica sacramenta recipere, & ipsis dicto tempore decedentibus, eorum corpora Ecclesiasticæ, etiam cum funerali pompa, tradi possint sepulturæ.

Indulgentias Stationis Urbis referendarii consequuntur visitando Altaria per eos eligenda.

§.16. Necnon singulis Quadragesimalibus & aliis temporibus, & diebus Stationum Basilicarum, & Ecclesiarum Almæ Urbis, & extra muros ejus, duas Ecclesias, vel duo, aut tria altaria, unius, vel diversarum Ecclesiarum, in locis ubi ipsos, & eorum singulos pro tempore eligendos, seu eligenda, visitando, omnes & singulas indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, si eisdem temporibus & diebus, Stationum Basilicas, & Ecclesias Urbis hujusmodi, & extra muros ejus ad id deputatas personaliter visitarent.

Carnibus vesci possunt diebus vetitis.

§.17. Ac eisdem Quadragesimalibus, & aliis temporibus, quibus esus carnium, ovorum, casei, & lacticiniorum, de jure vel consuetudine est prohibitus, eisdem ovis, caseo, butyro, & aliis lacticiniis, ac de utriusque Medici consilio, carnibus, absque conscientiæ scrupulo, uti, frui, & vesci.

Horasque canonicas postpositis horis recitare possunt.

§.18. Necnon etiam quoad vixerint, & quoties eis placuerit, per seipsos, aut cum uno, vel duobus amicis, seu familiaribus suis per eos pro tempore eligendis, horas canonicas diurnas pariter & nocturnas, ac alia divina officia secundum usum, & morem dictæ Romanæ Ecclesiæ, dicere & recitare, libere & licite valeant, & ad alium usum super hoc observandum minime teneantur, nec ad id a quoquam, etiam ratione quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum per eos pro tempore obtentorum, inviti compelli possint, etiam indulgemus. Et ulterius Referendariis & aliis infrascriptis, ac eorum singulis utriusque sexus Parochianos Parochialium Ecclesiarum, & aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumq. per eos & eorum singulos, nunc & pro tempore obtentorum, ad eos confessionis audiendæ causa, pro tempore confluentium, confessionibus illorum per eos diligenter auditis, a quibusvis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, in omnibus & singulis casibus, in quibus Ordinarii locorum de jure vel consuetudine absolvere possint, quoties opportunum fuerit, Diœcesani loci & cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita, absolvere, & eis pro commissis pœnitentiam salutarem injungere.

Testarique etiam de bonis acquisitis ex beneficiis, prout Auditores Rotæ. *Auditorum Rotæ facultatem istam habes supra fol. 52. in Clemente VII. Const. XIII.*

§.19. Necnon, ut de omnibus, & singulis bonis mobilibus, & semoventibus, ac immobilibus ubilibet consistentibus, necnon juribus & actionibus, quæ ad eos, & eorum quemlibet, etiam Archiepiscopos, vel Episcopos, etiam ratione suarum, quibus præesse dignoscuntur, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum, etiam Metropolitan. ad quas eos transferri contigerit, & alio-

& aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, Sæcularium, & Regularium quorumcumque obtentorum, & obtinendorum, quomodolibet pertinent, & pertinebunt, acquisitis, & acquirendis, prout Auditores Curiæ causarum Palatii Apostolici ex privilegio Apostolico, eis per nonnullos Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & præsertim præfatum Julium Prædecessorem per ejus literas, quas nos vidisse, tenuisse, & legisse, etiam motu simili attestamur, etiam cum expressis clausulis derogatoriarum derogatoriis concesso, vel alias disponere, erogare, testari, codicillari, & convertere possint, tam in vita, quam eorum ultima voluntate, aut alio quocumque tempore, ac inter consanguineos, & alias quascumque personas, etiam non notas, & loca, etiam causa mortis, aut donationis inter vivos, necnon pro expensis funerum, & remuneratione illorum, qui eis viventibus servierint, disponere, erogare, testari, codicillari, & ordinare, ac illa alios in pios, & quoscumque alios licitos usus, prout videbitur expedire, convertere, absque aliquo conscientiæ scrupulo, libere, & licite valeant.

Resignandique, & permutandi beneficia.

§.20. Et demum, eis & illorum singulis, Beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum Regularia, quæ etiam ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis in titulum, & commendam ac ut invicem, seu aliis, beneficiis ad eorum vitam unita obtinent, & in posterum obtinebunt, simul vel successive, simpliciter, aut pro alio, vel aliis simili, vel dissimili, aut similibus, vel dissimilibus, Beneficio, seu Beneficiis, Ecclesiastico, vel Ecclesiasticis, cum quibusvis personis secum permutare volentibus, ex causa permutationis hujusmodi, in qua tamen nulla illicita pactio, sive simoniaca pravitas interveniat, in Ordinariorum locorum, aut Canonicorum Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, seu aliarum personarum in dignitate Ecclesiastica constitutarum, ad id per eos, vel Procuratores suos legitimos, eligendorum seu eligendarum manibus extra Romanam Curiam præfatam, ejusdem Apostolicæ Sedis, seu cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita, quoties eis placuerit, resignandi, & commendis cedendi, necnon unionum hujusmodi dissolutioni consentiendum, ipsis Ordinariis, Canonicis, & personis in dignitate Ecclesiastica constitutis resignationes ab eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, simpliciter, vel ex eadem causa, & ab ipsis compermutantibus personis, ex dicta causa dumtaxat, & commendarum cessiones extra eamdem Curiam recipiendi, & admittendi, unionesque hujusmodi dissolvendi, necnon ea, quæ ipsi Referendarii, & alii infrascripti simpliciter resignaverint, seu quorum commendis cesserint, aut unionum dissolutioni consenserint idoneæ, vel indoneis ad id per eos, seu Procuratores prædictos nominandis, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque Beneficia Ecclesiastica obtinentibus, & expectantibus, & quæ ex eadem causa secum permutantibus personis. Quæ vero ipsæ compermutantes personæ resignaverint, beneficia hujusmodi, etiamsi, ut præfertur, qualificata, & per eos pro tempore obtenta, ex personis ipsorum Referendariorum, & aliorum infrascriptorum, vel quavis alia causa dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu ex generali reservatione Apostolica affecta fuerint (dummodo Prioratus, vel alia dignitas Conventualis, aut in Metropolitana, vel aliis Cathedralibus post Pontificales majores; seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales, ac compermutantium personarum similem facultatem non habentium, beneficia hujusmodi dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu affecta non existant) eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, per eos quoad vixerint, juxta tenorem dispensationum eis pro tempore concessarum in titulum, vel commendam tenenda, conferendi, & de illis etiam providendi, omniaque & singula alia in præmissis, & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, etiam si dicti Referendarii beneficiorum hujusmodi possessionem per quatuor menses non obtinuerint, aut illam nondum assecuti fuerint, plenam, & liberam facultatem concedimus.

Referendarii officium durat vita durante, & primo admissi, præferuntur.

§.21. Decernentes, semel admissum & receptum in Referendarium hactenus, & in futurum, semper Referendarium existere, ac ejus officium quoad vixerit durare, & privilegiis aliis Referendariis concessis pro tempore gaudere, & inter illos primo quandocumque admissum, ceteris quacumque etiam Pontificali dignitate fungentibus, in officio Referendariatus hujusmodi præferri.

Decretum irritans.

§.22. Sicque pro præmissorum omnium validitate, efficacia, & observatione, per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii hujusmodi Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter sententiandi, judicandi, interpretandi facultate, sententiari, judicari, interpretari, & definiri debere, necnon irritum & inane quicquid desuper per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Defensores Referendariorum.

§. 23. Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopo Sipontino & Episcopo Nuscano, ac dilecto filio Vicario Venerabilis Fratris nostri Archiepiscopi Mediolanensis in spiritualibus generali, tenore præsentium committimus & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Referendariorum, & aliorum infrascriptorum prædictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta quæcumque firmiter observari, ac per Referendarios, & alios infra-

frascriptos necnon singulos alios quos ipsæ præsentes literæ concernunt, illis omnibus pacifice gaudere, ac fructus, redditus, & proventus prædictos eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, juxta hujusmodi nostræ concessionis de illis in absentia percipiendis, continentiam & tenorem, integre ministrari. Non permittentes eos per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, Ordinarios, Vicarios, Officiales, Locatenentes, Judices, & exactores præfatos, ac dilectos filios Ecclesiarum prædictarum Capitula, seu quoscumque alios, quacumque auctoritate fungentes, contra præmissa, vel eorum aliquod, aut præsentium tenorem quomodolibet molestari, inquietari, perturbari, aut ad residendum in eisdem Ecclesiis, sive locis compelli. Contradictores, molestatores quoslibet, & rebelles per censuras, &c. Non obstantibus, &c.

Declaratio circa beneficia.

§.24. Volumus autem quod incompatibilia sæcularia, & sub eisdem tectis consistentia, ac sacros Ordines requirentia, & alia sæcularia, necnon regularia beneficia hujusmodi, debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, quibus illa imminebit, nullatenus negligatur, sed in eis quorum fructus hujusmodi ipsos Referendarios, & alios infrascriptos, in absentia percipere contingeret, per bonos, & sufficientes Vicarios, quibus de ipsorum Beneficiorum proventibus necessaria congrue ministrentur, & diligenter exerceatur, & inserviatur inibi laudabiliter in divinis. Ac sub eisdem tectis consistentium consueta, & rugularis Beneficiorum prædictorum antedicta onera congrue supportentur. Ac quod ipsi Referendarii, & alii infrascripti, infra dictum annum duo ex tribus præbendis, aut totidem dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis sub eisdem tectis consistentibus, quæ maluerint, pro aliis beneficiis cum retentis Canonicatibus permutare, alioquin illa duo, quæ primo assecuti fuerint, ex tunc dicto anno elapso vacare decernimus, dimittere omnino teneantur.

Et confessionale.

§.25. Et ne, quod absit, Referendarii ipsi propter hujusmodi gratiam vel concessionem eligendi Confessorem, reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, etiam volumus, quod si a sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, vel successorum nostrorum canonice intrantium, destiterint, aut ex confidentia ejusdem concessionis, vel remissionis aliqua forsan commiserint, concessio, & remissio prædictæ, & quoad illas dumtaxat, præsentes literæ eis nullatenus suffragentur.

Et celebrandi ante diem.

§.26. Quodque indulto celebrandi, seu celebrari faciendi ante diem parce utantur, quia cum in altaris ministerio immoletur Dominus noster Jesus Christus Dei Filius, qui candor est lucis æternæ, congruit hoc non noctis tenebris fieri, sed in luce.

Recitandique horas Canonicas.

§.27. Ac quod dum eosdem Referendarios Divinis Officiis in aliquibus Ecclesiis contigerit interesse, illum morem, qui in eisdem Ecclesiis observabitur circa hujusmodi horas canonicas dicendas studeant observare.

Disponendique de bonis Ecclesiasticis.

§.28. Necnon, ut in eorumdem Ecclesiasticorum dispositione bonorum juxta quantitatem, residui erga Ecclesias, a quibus eadem perceperint, se liberales exhibeant, prout conscientia eis dictaverit, & animarum suarum saluti viderint expedire. Quodque si singulorum Beneficiorum prædictorum simpliciter resignandorum, seu quorum commendis dicti Referendarii, & alii infrascripti cesserint, aut dissolutioni unionum consenserint, fructus, redditus, & proventus vigintiquatuor florenorum auri de Camera, secundum communem æstimationem, valorem annuum excedant, conferentes, & illi quibus conferentur, etsi ex dicta causa resignationis hujusmodi fiant, ac suorum, & eis ex eadem causa collatorum Beneficiorum hujusmodi fructus, redditus, & proventus inæquales majoris valoris fuerint, etiam si ipsa æqualitas vigintiquatuor florenorum similes, secundum æstimationem prædictam non transcendat, similiter conferentes prædicti, & illi, quibus Beneficia majoris valoris hujusmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus personarum, & Beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum hujusmodi gentes Cameræ Apostolicæ, aut Collectores, vel Subcollectores fructuum, & proventuum eidem Cameræ debitorum, in quibus illis pro tempore deputatos, infra unius si citra, & tres menses si ultra montes collationes ipsæ factæ fuerint juxta Sixti V. & Innocentii VIII. prædictorum super hoc editas literas certificare procurent, alioquin Beneficia ipsa sic collata vacare censeantur eo ipso.

Fides transumptorum.

§.29. Verum quia difficile foret præsentes literas ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda foret, loca deferre, similiter volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, &c.

Forma autem juramenti, quod Notarii, Tabelliones, & Judices per dictos Referendarios creandi præstabunt, talis est.

Forma juramenti Notariorum a Referēdariis creādorum.

§.30. Ego N. ab hac hora inantea, fidelis & obediens ero Beato Petro, & S. R. E. & D. N. D. Paulo Papæ III. suisque Successoribus canonice intrantibus, non ero in consilio cum alio, consensu, vel facto, ut vitam perdant, aut membrum, seu capiantur mala captione. Consilium vero quod mihi per se, aut literas, seu nuncium manifestabunt, & ad eorum damnum scienter nemini pandam. Si vero aliquid ad mei notitiam pervenire contingat, quod in periculum Romani Pontificis, aut Ecclesiæ Romanæ vergeret seu grave damnum, illud pro posse impediam, & si hæc impedire non potero, procurabo bona fide id ad notitiam D. N. Papæ perferre. Papatum Romanum, & regalia S. Petri, ac jura ipsius Ecclesiæ, si qua eidem Ecclesiæ in Civitate,

te, vel Terra, de qua sum oriundus, habeat, adjutor eis ero ad defendendum, & recuperandum contra omnes homines. Tabellionatus officium fideliter exercebo. Contractus, in quibus exigitur consensus partium, fideliter faciam, nil addendo, vel minuendo sine voluntate partium, quod substantiam immutet. Verum in conficiendo aliquod instrumentum unius solius partis si sit requirenda voluntas, hoc ipsum faciam. Instrumentum non conficiam de aliquo contractu quo sciam intervenire vim, vel fraudem. Contractus in protocollum redigam, & postquam redegero malitiose non deferam. Citra voluntatem illorum, quorum est contractus, super eo conficiam publicum instrumentum, ac solito meo justo & consueto salario. Sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.

Moderatio privilegii circa Gabellam Vini. §.31. Volumus autem quod ii ex prænominatis qui ex aliqua causa privilegio extrahendi gratis, ut præmittitur, vinum ex Ripa & Ripetibus utuntur, indulto vigore præsentium eis super extractione sex vegetum vini concesso, uti non debeant neque possint.

D. P. An. VI. die 30. Julii. Datum Romæ apud S. Marcum, sub Annulo Piscatoris, die trigesima Julii, millesimo quingentesimo quadragesimo, Pontificatus nostri Anno VI.

XXIX.

Ex Regest. in Archiv. Vat. Militibus de Calatrava, & de Alcantara, ut Voto aliquo Castitatis non emisso ad instar Militiæ S. Jacobi de Spata Matrimonia contrahere, atque in Militiam ingredi possint, facultatem elargitur.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. Romanus Pontifex Christi in Terris Vicarius præcipuum a Domino super gentes, & Regna obtinens Principatum, circa statum, directionem, & conservationem Religiosarum personarum quarumlibet, præsertim sub regularibus Militiis pro fidei Catholicæ defensione, & Infidelium depressione continue insudantium, diligenter intendens, illarum ritus, & Regularia instituta interdum immutat, moderatur, & ampliat, & ut personæ ipsæ votivis perfruantur eventibus, meditationis suæ curas diffusius interponit, prout ejusdem Fidei cultorum, Catholicorum Regum, & Principum vota poscunt, & id personarum earumdem conditione, ac locorum, & temporum qualitate pensatis conspicit in Domino salubriter expedire.

Causæ concedendi privilegii, de quo in Summario. §.1. Sane charissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum Imperator semper Augustus, qui etiam Castellæ, & Legionis Rex, ac Sancti Jacobi de Spatha sub Regula Sancti Augustini, necnon de Calatrava, & de Alcantara Cistercien. Ordinis Militiarum in Castellæ, & Legionis Regnis institutarum perpetuus Administrator in Spiritualibus, & temporalibus per Sedem Apostolicam deputatus existit, Nobis nuper exponi fecit, quod si Præceptoribus, Commendatoribus nuncupatis, ac Militibus, & Fratribus dictorum de Calatrava, & de Alcantara Militiarum, qui in professionis regularis earumdem Militiarum emissione per singulos eorum pro tempore facta inter cetera perpetuæ castitatis, & continentiæ votum juxta regularia instituta, & diffinitiones, seu stabilimenta Militiarum, & Cistercien. Ordinis hujusmodi emittere, & ad illam perpetuo, & inviolabiliter observandam specialem promissionem facere consueverunt, concederetur, quod voto aliquo super castitate non emisso, de cetero Matrimonium ad instar Præceptorum, Militum, & Fratrum dictæ Militiæ S. Jacobi de Spatha, quam ingredi volentes, etiam postquam conjugati fuerint, & prolem legitimam susceperint, etiam conjuge superstite, in illius Fratres, & Milites juxta privilegia illi a dicta Sede concessa, quæ in viridi observantia fuerunt, & existunt, recipiuntur, & admittuntur, contrahere possent, profecto plures, etiam Magni Nobiles dictorum Regnorum, in quibus ipsarum de Calatrava, & de Alcantara Militiarum Præceptoriæ, atque loca pro majori parte consistunt, ad ingrediendum easdem de Calatrava, & de Alcantara Militias, & exponendum se, ac eorum facultates pro debellatione Infidelium Christiani nominis inimicorum facilius invitarentur, ac eisdem de Calatrava, & de Alcantara Militiis etiam ad exaltationem Christianæ Religionis plurimum incrementi, utilitatis, & commodi, necnon eorumdem Præceptorum, & Militum, ac Fratrum, qui facilius pudicitiam conjugalem, quam perpetuam continentiam servarent, salus Animarum proveniret.

Caroli V. super hoc instantia. §.2. Quare præfatus Carolus Imperator Rex, & Administrator Nobis nuper exponi fecit, ut pro dictarum de Calatrava, & de Alcantara Militiarum conservatione, prospero statu, & directione, ac Christianæ Religionis augmento super his opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concessio. §.3. Nos igitur, qui earumdem de Calatrava, & de Alcantara Militiarum, & illarum personarum salubrem profectum, & felicem successum sinceris exoptamus affectibus, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli alii Christifideles præsentes, & futuri, quos de cetero perpetuis futuris temporibus de Calatrava, & de Alcantara Militias hujusmodi canonice ingredi contigerit, etiam illarum Magistri in Regulari per eos juxta illorum instituta, & stabilimenta prædicta pro tempore emittenda professione ad emittendum professionem voti perpetuæ castitatis, & continentiæ hujusmodi minime teneantur, nec ad id inviti quoquo modo coarctari possint; sed illius

illius loco votum conjugalis castitatis juxta instituta, & stabilimenta Militiæ S. Jacobi præfatæ emittere debeant, etiam perinde, ac si id eis per instituta, & stabilimenta de Alcantara, & de Calatrava Militiarum hujusmodi prohibitum non esset Matrimonium contrahere, & in illo postquam contractum fuerit in dictis de Calatrava, & de Alcantara Militiis remanere; Et si aliqui fideles etiam præsentes, & futuri conjugati fuerint, etiam conjuge superstite, prout Milites, & Fratres Militiæ S. Jacobi hujusmodi possunt, & consueverunt, etiam si prius Matrimonium contraxerint, aut etiam jam contractum sit, aliquam ex eisdem de Calatrava, & de Alcantara Militiis ingredi, & Professionem Voti conjugalis castitatis alias juxta eorum instituta, & stabilimenta prædicta emittere voluerint: etiam si ex conjuge antea suscepta prolem tunc legitimam susceperint; in Fratres, & Milites dictarum de Calatrava, & de Alcantara Militiarum alias juxta statuta, & stabilimenta Militiarum hujusmodi recipi, & admitti, ac in eis continuo permanere.

Ii, qui secundum præsens Indultum Militias de Alcantara, & de Calatrava ingressi fuerint, omnibus, & singulis privilegiis dictarum Militiarum fruuntur.

§.4. Ipsique Magistri, Præceptores, Milites, & Fratres futuri, etiam postquam Matrimonium juxta instituta, & stabilimenta Militiæ S. Jacobi de Spatha prædictæ contraxerint, ut præfertur, omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, libertatibus, prærogativis, favoribus, & indultis eis, antequam Matrimonium hujusmodi contraherent, ratione illius ex de Calatrava, aut de Alcantara Militiis hujusmodi, quam professi fuerint, quomodolibet concessis, & quibus ante contractum Matrimonium prædictum de jure, vel consuetudine utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti, potiri, & gaudere poterant; in omnibus, & per omnia, perinde, ac si Matrimonium non contraxissent, uti, potiri, & gaudere, omnesque, & singuli, ut præmittitur, pro tempore conjugati, prout Milites, & Fratres ejusdem Militiæ S. Jacobi, illius Magistratus, Præceptorias, Dignitates, & officia recipere, & retinere possunt, & consueverunt, Magistratus, Præceptorias, Dignitates, & officia quæcumque earumdem de Calatrava, & de Alcantara Militiarum alias canonice recipere, & retinere, necnon prout etiam Præceptores, ac Milites, & Fratres dictæ Militiæ S. Jacobi juxta eorum Instituta, seu stabilimenta possunt de quibuscumque eorum rebus, & bonis mobilibus, & immobilibus cujuscumque qualitatis, & conditionis existentibus, præsentibus, & futuris ad eos Jure hæreditario, aut alias quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, & per eos etiam intuitu, seu respectu ipsarum Militiarum, & Præceptoriarum, seu alias quomodolibet licite acquisitis, & acquirendis, libere testari, disponere, & erogare; ac ipsorum liberi, & hæredes ex legitimo Matrimonio geniti, prout liberi, & hæredes dictorum Præceptorum, & Militum, ac Fratrum ipsius Militiæ S. Jacobi possunt in illis omnibus, & singulis succedere perpetuo in omnibus, & per omnia juxta statuta, & stabilimenta dictæ Militiæ S. Jacobi libere, & licite valeant.

Matrimonia per Milites contracta valida, & licita, proles autem legitima declarantur.

§.5. Decernentes Matrimonium sic per ipsos, & Milites, ac Fratres pro tempore contractum canonicum fore, & proles cujusque sexus ex illis jam forsan susceptas, & pro tempore suscipiendas legitimas fore, & nihilominus privilegia, immunitates, exemptiones, gratias, libertates, prærogativas, favores, & indulta prædicta, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica, & tenore prædictis approbamus, & confirmamus; ac omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus, illaque perpetuæ firmitatis robur obtinere, & firmiter observari debere decernimus, ac ea de novo concedimus.

Capitulis Generalibus harum Militiarum data facultas novas edendi Constitutiones, quæ eo ipso auctoritate Apostolica cōfirmatæ censeantur.

§.6. Et insuper Capitulis Generalibus dictarum de Calatrava, & de Alcantara Militiarum diffinitiones, & ordinationes, ac statuta hujusmodi, prout melius convenire videbitur, reformandi, emendandi, & limitandi, ac in toto, vel in parte commutandi, & alia rationabilia, & honesta pro jurium, & privilegiorum earumdem Militiarum, & personarum illarum conservatione opportuna, & necessaria faciendi, edendi, & ordinandi, quæ postquam emendata, reformata, limitata, edita, & ordinata, ac apposita fuerint, eo ipso Apostolica auctoritate confirmata censeantur, plenam & liberam facultatem concedimus.

Carolum, aliosque quoscúque a qualibet nota, quam in hac concessione procuranda incurrere potuerunt, absolvit Paulus.

§.7. Præterea præfatum Carolum Imperatorem, & Regem, ac dictarum Militiarum Magistrum, ac omnes, & singulos Præceptores, necnon Milites, & fratres Militiarum hujusmodi ab omnibus, & singulis excommunicationis, & aliis censuris, & pœnis, quas præmissa a Nobis obtinere procurando forsan juxta statuta, & stabilimenta prædicta, aut alias quomodolibet incurrerunt, eisdem auctoritate, & tenore absolvimus, & ab eis omnem inhabilitatis & infamiæ maculam, sive notam per eos propterea quomodolibet contractam penitus, & omnino abolemus.

Hisce Militiis privilegia omnia comunicat Militiæ S. Jacobi de Spatha.

§,8. Necnon eisdem Magistris, ac omnibus, & singulis Præceptoribus, Militibus, & Fratribus pro tempore existentibus, ut statutis, ordinatione, decreto, & aliis præmissis, ac præsentibus literis plenarie, necnon, tam illis, quam aliis earumdem de Calatrava, & de Alcantara Militiarum personis, ut omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, libertatibus, prærogativis, favoribus, & literis Apostolicis Militiæ S. Jacobi de Spatha hujusmodi, illiusque Magistro, Præceptoribus, Militibus, fratribus, & aliis personis pro tempore existentibus per quoscumque Romanos Pontifices, ac forsan per Nos sub quibuscumque tenoribus, & formis concessis, & concedendis, ac si præfatis Militiis de Calatrava, & Alcantara specialiter, & nominatim concessa forent, uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant,

leant, de speciali gratia indulgemus.

Præsentium Literarum firmitas, & observantia.

§.9. Decernentes præsentes literas de subreptionis vitio, vel intentionis defectu notari non posse, sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & diffiniri debere, nec non irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio Exequutorum hujusmodi literarum.

§.10. Quocirca dilectis filiis nostris Joanni Sancti Joannis ante Portam Latinam, ac Garsiæ Sanctæ Susannæ, & Petro Marozzi Sanctorum Joannis, & Pauli titulorum Presbyteris Cardinalibus per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties super hoc pro parte Magistrorum, Præceptorum, Militum, & fratrum prædictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos, quos ipsæ præsentes literæ concernunt, illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque contra præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantium derogatio.

§.11. Non obstantibus præmissis, ac pie memoriæ Bonifacii Papæ Octavi Prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis casibus, & in illis ultra unam Dietam a fine suæ Diœcesis, ad judicium evocetur, seu ne Judices a Sede prædicta deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, & quibusvis aliis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus: necnon de Calatrava, & de Alcantara Militiarum, ac Cistercien. Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, difinitionibus, usibus, & naturis: necnon quibusvis privilegiis, & indultis Apostolicis illis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis necnon irritantibus, & aliis decretis etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac consistorialiter, & ex quibusvis causis, ac quavis etiam Imperiali, vel Regia consideratione, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis: quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, ac forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque: Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Clausulæ.

Nulli ergo &c.

Dat. die 3. Augusti 1540 An.VI.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragesimo, tertio nonas Augusti Pont; nostri Anno VI.

XXX.

De appellationibus non admittendis non facto deposito pœnæ, in qua rei vel eorum fidejussores ad favorem R. Cameræ Apostolicæ, aut ejus Fisci condemnantur.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa istius Cōstitutionis.

CUM (sicut ex plurimorum fide dignorum relatione accepimus) nonnulli Civitatum, Terrarum, ac locorum S.R.E. mediate & immediate subjectorum, & præsertim Provinciæ nostræ Romandiolæ, ad evitandum seu differendum pœnarum condemnationes & solutiones, ad appellationes plerumque etiam frivolas recurrant, causasque appellationum hujusmodi coram diversis Judicibus ordinariis & Delegatis, etiam in Romana Curia per diversa rescripta Nobis, vel Signatura nostra Justitiæ exorta introduci procurent, contra formam diversarum Constitutionum plurimorum Romanorum Pontificum, & præsertim Julii II., Leonis X., Clementis VII. Prædecessorum nostrorum, quibus inter alia cautum fuit, quod appellationes in causis condemnationum, & Fiscalibus, nisi facto deposito pœnæ, ad quam appellans foret condemnatus, admitti non posset, sed ad pœnæ hujusmodi exactionem procedi deberet, prout latius in Constitutionibus hujusmodi, quarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, continetur.

Confirmatio hujus Papæ.

§.1. Nos Prædecessorum nostrorum prædictorum vestigiis inhærendo, indemnitati Cameræ Apostolicæ, in quantum possumus, providere cupientes, Motu proprio, & ex certa scientia, Constitutiones prædictas, & in eis contenta quæcumque tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illasque, in quantum opus sit, innovamus.

§.2. Et

Ampliatio.

§. 2. Et nihilominus Motu, scientia, & potestate similibus, de novo statuimus, & ordinamus per præsentes, quod nullæ appellationes, & provocationes in causis criminalibus, seu mixtis, ac Fiscum, & Cameram Apostolicam quomodolibet concernentibus, non facto deposito pœnæ, in qua delinquentes, aut illi qui pro delinquentibus ipsis fidejussissent, vel ex contractu quoquomodo condemnandi venirent, aut hactenus condemnati fuissent, recipi, & admitti possint, sed appellationes, & provocationes hujusmodi tam hactenus in causis hujusmodi interpositas, quam in futurum interponendas, ac appellantes ipsos reiici debere.

Annullatio commissionũ signatarum absque clausula, facto deposito.

§. 3. Illasque, ac quæcumque rescripta, & commissiones similium causarum, ad cujusvis instantiam, per quemcumque ad commissiones Signaturæ Justitiæ signandas deputatum, etiam per Nos, & Successores nostros Romanos Pontifices hactenus signatas, & in futurum signandas, non facto dicto deposito, nullius fore, & esse roboris, vel momenti, sed illis non obstantibus ad ulteriora in causis ipsis usque ad pœnarum dictarum effectualem exactionem procedi debere, prout procedi mandamus per præsentes.

Vel Fisco, aut Thesaurario Provinciæ citato.

§. 4. Et insuper, nullæ commissiones, Fiscum & Cameram Apostolicam quomodolibet concernentes, per quemcumque a Nobis, & Sede Apostolica ad commissiones in Signatura Justitiæ signandas, ut præfertur, deputatum, nec etiam per Nos, & Successores nostros prædictos signari possint, nisi Fisci, & Cameræ præfatæ Procuratore, & Thesaurario Provinciæ, de cujus etiam interesse ageretur, si in Romana Curia præsens fuerit, citatis, & aliter signatæ nullius sint roboris vel momenti.

Clausula sublata.

§. 5. Et ita per quoscumque Judices, etiam Sedis Apostolicæ, ac de latere Legatos, Vicelegatos, Præsidentes, Gubernatores, & quosvis alios judicari, & definiri debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & definiendi facultate, irritumque, & inane quicquid contra præsentium tenorem contigerit attentari.

Executorum hujus Constitutionis deputatio.

§. 6. Mandantes dilectis filiis Camerario, Thesaurario, Præsidentibusque, & Clericis Cameræ Apostolicæ, quatenus præmissa tam in dicta Provincia, quam aliis Civitatibus, Terris, locis S. R. E. mediate vel immediate subjectis, ac Alma Urbe nostra inviolabiliter observari mandent, & faciant. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, & alias etiam pecuniarias, & privatorias pœnas, de quibus eis videbitur, auctoritate nostra appellatione postposita compescendo, invocato, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Cõtrariorum derogatio.

§. 7. Non obstantibus omnibus, & singulis supradictis, privilegiis quoque, & indultis, Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam rescriptis, commissionibus etiam manu nostra contra præmissorum tenorem signatis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 8. Volumus autem quod præsentium copiis manu alicujus Notarii &c.

D. P. An. VI. die 23. Sept.

Dat. in nostra Civitate Urbevetana, sub Annulo Piscatoris, die decimatertia Septembris, millesimo quingentesimo quadragesimo, Pont. nostri Anno VI.

XXXI.

Approbatio Instituti, & Religionis Clericorum Regularium Societatis Jesu.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Regimini militantis Ecclesiæ meritis licet imparibus, disponente Domino, Præsidentes, & animarum salutem, prout ex debito pastoralis officii tenemur, solicitis studiis exquirentes, fideles quoslibet, qui vota sua in id exponunt, Apostolici favoris gratia confovemus, aliasque desuper disponimus, prout temporum, & locorum qualitate pensata, id in Domino conspicimus salubriter expedire.

Ignatius de Loyola, & alii hic nominati in unum convenerunt, & Dei ac Romani Pontifices servitio se dedicarunt, pia opera hic expressa faciens.

§. 1. Nuper siquidem accepimus, quod dilecti filii Ignatius de Loyola, & Petrus Faber, ac Jacobus Laynez, necnon Claudius Jayus, & Paschasius Broet, ac Franciscus Xavier, necnon Alphonsus Salmeron, & Simon Rodericus, ac Joannes Coduri, & Nicolaus de Bobadilla, Presbyteri Pampilonen., Gebennen., Seguntin., Toletanen., Visen., Ebredunen., & Palentin. Civitatum, & Diœcesum respective in artibus Magistri in Universitate Parisien. graduati, & in Theologicis studiis per plures annos exercitati, Spiritu Sancto (ut pie creditur) afflati, jamdudum e diversis Mundi regionibus descendentes in unum convenerunt, & socii effecti, abdicatis hujus sæculi illecebris, eorum vitam perpetuo Domini nostri Jesu Christi, atque nostro, & aliorum Successorum nostrorum Romanorum Pontificum servitio dedicarunt, & jam quampluribus annis laudabiliter in vinea Domini se exercuerunt, Verbum Dei prævia sufficienti licentia, publice prædicando, fideles privatim ad bene beateque vivendum exhortando, & ad pias meditationes excitando, Hospitalibus inserviendo, pueros, & personas rudes ea, quæ ad Christianam hominis institutionem sunt necessaria, docendo, & demum omnia caritatis officia, & quæ ad animarum consolationem faciunt, ubique terrarum, ubi peregrinati sunt, multa cum laude obeundo.

Et cum Romam venissent, & certam vivendi regulam instituisset, multi eorum vitæ institutum laudarunt, & secuti sunt.

§. 2. Cumque ad hanc Almam Urbem se contulerint, & caritatis vinculo persistentes ad perficiendam, & conservandam eorum Societatis in Christo unionem, quandam vivendi formulam juxta ea, quę ad propositum sibi finem conducere usu didicerunt, Evangelicis consiliis, & Canonicis Patrum sanctionibus conformem ediderint, factum est, ut ipsorum sociorum vitæ Institutum sub dicta formula compræhensum, non

non solum a multis probis viris, & Deum zelantibus laudetur, verumetiam a quibusdam ita approbetur, ut illud etiam sequi velint.

Cujus instituti Regula hic inseritur.

§.3. Formulæ autem prædictæ tenor sequitur, & est talis:

De Castitatis voto.

§.4. Quicumque in Societate nostra, quam Jesu nomine insigniri cupimus, vult sub Crucis Vexillo Deo militare, & soli Domino, atque Romano Pontifici ejus in terris Vicario servire, post solemne perpetuæ castitatis votum, proponat sibi in animo se partem esse Societatis, ad hoc potissimum institutæ, ut ad profectum animarum in vita, & Doctrina Christiana, & ad fidei propagationem per publicas prædicationes, & Verbi Dei ministerium, spiritualia exercitia, & caritatis opera, & nominatim per puerorum, ac rudium in Christianismi institutionem, ac Christifidelium in Confessionibus audiendis spiritualem consolationem præcipue intendat, curetque primo Deum, deinde hujus sui Instituti rationem, quæ via quædam est ad illum semper ante oculos habere, & finem hunc sibi a Deo propositum totis viribus assequi. Unusquisque tamen secundum gratiam sibi a Spiritu Sancto subministratam, & vocationis suæ proprium gradum, ne quis forte zelo utatur, sed non secundum scientiam, cujus proprii cujusque gradus judicium, & officiorum discretio, ac distributio tota sit in manu Præpositi seu Prælati per nos eligendi, ut congruus ordo servetur in omni bene instituta Communitate necessarius.

Præpositi munere.

§.5. Qui quidem Præpositus de consilio consociorum constitutiones, ad constructionem hujus propositi nobis finis conducentes in consilio condendi auctoritatem habeat, majori suffragiorum parte semper statuendi jus habente. Consilium vero intelligatur esse in rebus quidem gravioribus ac perpetuis; major pars totius Societatis, quæ a Præposito commode convocari poterit, in levioribus autem, & temporaneis, omnes illi, quos in loco ubi Præpositus noster residebit, præsentes esse contigerit, jubendi autem jus totum pœnes Præpositum erit.

Obedientia erga Romanum Pontificem.

§.6. Sciant omnes socii, & non solum in primis professionis suæ foribus, sed quoad vixerint quotidie animo volvant Societatem hanc universam, & singulos sub Sanctissimi Domini nostri Papæ, & aliorum Romanorum Pontificum Successorum ejus, fideli obedientia Deo militare, & quamvis Evangelio doceatur, & fide Orthodoxa cognoscamus, ac firmiter profiteamur omnes Christifideles Romano Pontifici tamquam capiti, ac Jesu Christi Vicario subesse, ad majorem tamen nostræ Societatis humilitatem, ac perfectam uniuscujusque mortificationem, & voluntatum nostrarum abnegationem summopere conducere judicavimus, singulos nos, ultra illud commune vinculum, speciali voto adstringi. Ita ut quicquid modernus, & alii Romani Pontifices pro tempore existentes jusserint, ad profectum animarum, & fidei propagationem pertinens, & ad quascumque Provincias nos mittere voluerit, sine ulla tergiversatione aut excusatione illico quantum in nobis fuerit. exequi teneamur, sive miserit nos ad Turcas, sive ad quoscumque alios infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, existentes, sive ad quoscumque Hæreticos, seu Schismaticos, seu etiam ad quosvis fideles. Quamobrem qui ad nos accessuri sunt, & antequam huic oneri humeros supponant, diu multumque meditentur an tantum pecuniæ spiritualis in bonis habeant, ut turrim hanc juxta consilium Dominicum possint consummare, hoc est an Spiritus Sanctus, qui illos impellit, tantum illis gratiæ polliceatur, ut hujus vocationis pondus, illo adjuvante se laturos sperent, & postquam Domino inspirante, huic Jesu Christi militiæ nomen dederint, die noctuque succincti lumbos, & ad tam grandis debiti solutionem prompti esse debebunt.

Missionibus non procurandis nec vitandis.

§.7. Ne qua autem possit esse inter nos missionum, ac Provinciarum hujuscemodi, aut ambitio, vel detractio, profiteantur singuli se numquam directe aut indirecte de hujusmodi missionibus quicquam cum Romano Pontifice curaturos, sed omnem hanc curam Deo, & ipsi Pontifici tamquam ejus Vicario, & Societatis Præposito dimissuros. Qui Præpositus sicut ceteri etiam profiteatur, se nihil de suimet ipsius missione in alterutram partem, nisi de Societatis consilio cum dicto Pontifice esse curaturum.

Præpositi auctoritate.

§.8. Voveant singuli, se in omnibus, quæ ad Regulæ hujus nostræ observationem faciunt, obedientes fore Societatis Præposito.

§.9. Ille autem jubeat ea, quæ ad constructionem propositi sibi a Deo & a Societate finis cognoverit esse opportuna. In prælatione autem sua, benignitatis ac mansuetudinis, caritatisque Christi, Petri, Paulique formulæ semper sit memor, & tam ipse, quam Consilium ad normam hanc assidue spectent. Et nominatim commendatam habeant institutionem puerorum, ac rudium in Christiana doctrina decem præceptorum, atque aliorum similium rudimentorum, quæcumque secundum circumstantias personarum, locorum, ac temporum illis congrua videbuntur. Etenim maxime necessarium circa providentiam hujus rei diligenter Præpositum, & Consilium invigilare, cum & in proximis ædificium fidei sine fundamento non possit consurgere, & in nostris periculum sit, ne ut quisque erit doctior, ita Provinciam hanc tamquam primo aspectu minus speciosam forsitan detrectare conetur, cum tamen revera nulla sit fructuosior vel proximis ad ædificationem vel nostris ad caritatis & humilitatis simul officia exercenda. Subditi vero, tum propter numquam satis laudatum humilitatis assiduum exercitium, Præposito in omnibus ad institutum Societatis pertinentibus parere semper teneantur, & in illo Christum veluti præsentem agnoscant, & quantum decet venerentur.

§.10. Cum

Paupertatis voto.

§.10. Cum autem experti fuerimus jucundiorem, puriorem, & ad proximi ædificationem aptiorem esse vitam ab omni avaritiæ contagione quam remotissimam, & evangelicæ paupertati quam simillimam; cumque sciamus Dominum nostrum Jesum Christum servis suis regnum Dei solum inquirentibus necessaria ad victum & vestitum esse subministratum; voveant singuli & universi perpetuam paupertatem, declarantes quod non solum privatim, sed neque etiam communiter possint pro Societatis sustentatione, aut usu ad bona aliqua stabilia, aut ad proventus, seu introitus aliquos, jus aliquod civile acquirere, sed sint contenti usu tantum rerum sibi donatarum, ad necessaria sibi comparanda recipere.

Non tamen quo ad Collegia.

§.11. Possint tamen habere in Universitatibus Collegium, seu Collegia habentia redditus, census, seu possessiones, usibus, & necessariis studentium applicandas retenta penes Præpositum, & Societatem omnimoda gubernatione, seu superintendentia super dicta Collegia, & prædictos studentes, quo ad Gubernatoris, seu Gubernatorum, ac studentium electionem, ac eorumdem admissionem, emissionem, & receptionem, exclusionem, statutorum circa studentium instructionem ædificationem, ac correctionem, victus, vestitusque ei ministrandi modum, atque aliam omnimodam gubernationem, regimen ac curam. Sic tamen ut neque studentes dictis bonis abuti, neque Societas in proprios usus convertere possit, sed studentium necessitati subvenire. Qui quidem post cognitum in spiritu, & literis eorum profectum, & post sufficientem probationem in Societatem nostram admitti possint.

Officio privatim recitando

§.12. Socii omnes quicumque in sacris fuerint, quamvis beneficia Ecclesiastica, aut eorum redditus non habeant, teneantur tamen singuli, privatim ac particulariter, & non communiter ad dicendum officium secundum Ecclesiæ ritum.

Finis d. Regulæ.

§.13. Hæc sunt quæ sub præfati domini nostri Pauli, & Sedis Apostolicæ beneplacito, de nostra professione typo quodam explicare potuimus, quod nunc fecimus, ut summatim scriptione hac informaremus, tum illos, qui nos de nostro vitæ instituto interrogant, tum etiam posteros nostros, si quos, Deo volente, imitatores umquam habebimus hujus vitæ, quam cum multas, magnasque habere annexas difficultates fuerimus experti, opportunum judicavimus etiam statuere. Ne quis in hac Societate recipiatur, nisi diu ac diligentissime fuerit probatus. Cumque prudens in Christo, & vel doctrina, seu vitæ Christianæ puritate apparuerit conspicuus, tunc demum admittatur ad Jesu Christi militiam, qui tenuibus, cœptis nostris favere dignetur ad gloriam Dei Patris, cui soli sit semper decus, & honos in sæcula. Amen.

Papæ confirmatio.

§.14. Cum autem nil in præmissis reperiatur quod pium non sit, aut sanctum. Nos (ut iidem socii, qui Nobis super hoc humillime supplicari fecerunt, in eorum pio vivendi proposito eo promptiores existant, quo se majori Sedis Apost. gratia complecti cognoverint, & præmissa per Nos approbari viderint) præmissa omnia, & singula tamquam ad spiritualem profectum eorumdem Sociorum, & reliqui Christiani gregis opportuna, Apostolica auctoritate, tenore præsentium ex certa scientia approbamus, confirmamus, & benedicimus, ac perpetuæ firmitatis munimine roboramus, ipsosque socios sub nostra, & hujus Sanctæ Sedis Apostolicæ protectione suscipimus, eis nihilominus concedentes, quod particulares inter eos Constitutiones, quas ad Societatis hujusmodi finem, & Jesu Christi Domini nostri gloriam, ac proximi utilitatem conformes esse judicaverint, condere libere, & licite valeant.

Clausulæ derogatoriæ.

§.15. Non obstantibus generalis Concilii, & fel. rec. Gregorii Papæ X. Prædecessoris nostri, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & ordinationibus Apost. ceterisque contrariis quibuscumque.

Numerus Sociorum.

§.16. Volumus autem quod in Societate hujusmodi usque ad numerum sexaginta personarum normulam vivendi hujusmodi profiteri cupientium, & non ultra admitti, & Societati præfatæ aggregari dumtaxat valeant.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

D. P. An.VI. die 27.Nov.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quinquagesimo quadragesimo, 5. Kalend. Octobr. Pont. nostri Anno VI.

XXXII.

Approbatio Confraternitatis nuper in Urbe institutæ, ad pauperes Orphanos pie educandos, bonisque artibus instruendos. Ejusque erectio in Archiconfraternitatem, cum privilegiorum elargitione, jurisdictioneque S.R.E. Cardinalis ejus Protectoris, ad ejusdem lites, & causas cognoscendas.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

ALtitudo divinæ providentiæ nullis præscripta limitibus, nullisque terminis comprehensa, cœlestia pariter, & terrestria inscrutabili ratione disponit, & mortalium mentes ad ea caritatis opera exercendum frequenter excitat, per quæ ipsi Deo acceptiores reddantur, & pauperum aliarumque miserabilium personarum, præsertim puerorum, & puellarum parentibus orbatorum per Urbem hinc inde vagantium, quos fames cruciat, & rerum omnium egestas consumit, necessitatibus succurratur, desiderataque plurimum salus proveniat animarum. Unde Nos, quibus meritis licet imparibus, universalis Ecclesiæ regimen eadem est providentia creditum, iis, quæ propterea facta fuisse comperimus, ut firma perpetuo, & illibata permaneant, Apostolici muniminis libenter adiicimus firmitatem, & singulorum fidelium, præsertim Cu-

Curialium nostrorum vota quæ ad id pertinere noscuntur, pii patris affectione prosequimur, & ut optatos sortiantur effectus opem, & operam, quantum cum Deo possumus impendimus efficaces, & fideles ipsos ad opportuna iis suffragia exhibendum quibusdam quasi allectivis muneribus, indulgentiis videlicet, & remissionibus invitamus, ut per temporalia bona, quæ erogaverint, præmia consequantur salutis æternæ.

Confraternitas ad colligendum, pieque educandi Orphanos in Urbe, a Curialibus instituta fuit.

§.1. Dudum, sicut Nobis innotuit, nonnulli probatæ vitæ Curiales, caritate omnium suprema virtute, circa pueros, & puellas Orphanos, pauperesque, & miserabiles personas pudendas infirmas, quas Redemptor noster potissime commendavit moti, pie attendentes, quod in Romana Curia, quæ maxime forensium, & ignotorum numero frequentatur, quamplures pueri pauperes parentibus orbati, claritate ingenii præditi, ac dociles, & idonei reperiebantur, ut de magno illorum, tam in sacræ paginæ, quam utriusque juris, & aliis scientiis, ac diversis exercitiis profectu, si eis ad onera, & impensa ratione studiorum, & exercitiorum hujusmodi incumbentia supportanda sufficerent, spes certa verisimiliter conciperetur: Cupientesque præmissis, & aliis in dicta Curia necessitatibus, & caritatis operibus providere, ac quod provisio hujusmodi perpetuo duraret, atque vigeret, convocatis ad id quampluribus aliis Curialibus, & Civibus Romanis, Societatem inter se inierunt, & quamplures parentibus orbatos, ac egenos pueros, & puellas hinc inde per Urbem dispersas, ac ostiatim victum quærentes, in unum in certo ad id deputato loco convenerunt, & eorum expensis, ac aliis Christifidelium piis eleemosynis eisdem pueris, ut a malo retraherentur, bonisque moribus imbuerentur, & virtutibus ornarentur de providis Gubernatoribus, & Ministris, ac victu, vestitu, & aliis necessariis providere curarunt. Necnon Confraternitatem, in qua vigintiquatuor, & ultra, quorum aliqui S.R.E. Cardinales, & Episcopi, ac alii Prælati, aliqui ejusdem Curiæ Officiales, & aliqui Curiales, etiam Cives Romani existunt, instituerunt.

Quæ ab isto Pontifice approbatur.

§.2. Nos igitur, gratias Deo agentes, quod nostro tempore a dictis Curialibus tanta necessaria caritatis opera in ipsa Urbe cœperint exerceri, cupientes, ut ea perpetuo frequententur, & illis Confratres hujusmodi animo hilari insistant, Confratres prædictos, eorumque singulos quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon fructuum, reddituum, & proventuum dictæ Confraternitatis verum annuum valorem, præsentibus pro expressis habentes, ipsorum Confratrum supplicationibus in hac parte inclinati, institutionem Confraternitatis hujusmodi, ac quæcumque statuta, & ordinationes per eosdem Confratres edita auctoritate Apostolica, tenore præsentium, ex certa nostra scientia approbamus, & confirmamus: supplentes omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Et de novo instituitur.

§.3. Ipsamque Confraternitatem sub B. Mariæ Visitationis Orphanorum, seu alia, de qua eisdem Confratribus videbitur, invocatione per tot Confratribus, seu utriusque sexus personis, qui eam ingredi voluerint de novo erigimus, & instituimus.

In Archiconfraternitatē erigitur.

§.4. Illamque in Archiconfraternitatem, caputque omnium aliarum Confraternitatum, ac Hospitalium, & aliorum quorumlibet locorum eorumdem Orphanorum puerorum, & puellarum ubilibet institutarum, & instituendarum Confraternitatum, ac erectorum, & erigendorum Hospitalium, ac locorum puerorum, & puellarum hujusmodi, auctoritate, & tenore, ac scientia prædictis immediate subiicimus, & facimus membra ab Archiconfraternitate hujusmodi dependentia. Ita quod Confraternitates, & Hospitalia, ac loca illis subjecta, & ab eis dependentia hujusmodi, ipsam Confraternitatem uti eorum Superiorem in aliquo saltem reverentiali obedientia singulis annis recognoscere teneantur.

Privilegia, & Indulgētiæ aliorum locorum piorum Urbis, d. Archiconfraternitati, ejusque personis conceduntur.

§.5. Necnon Archiconfraternitatis confratribus, Ecclesiæ, Hospitalibus, Domibus, & Monasteriis prædictis, illorumque administratoribus, gubernatoribus, rectoribus, œconomis, familiaribus, ministris, pueris, & puellis, ac aliis personis in eis pro tempore existentibus, seu aliquam curam de Archiconfraternitate, confratribus, Ecclesia, Hospitalibus, Domibus, & Monasteriis, ac illorum fabrica habentibus, necnon personis inibi pro tempore decedentibus, seu de bonis suis pro dictis operibus aliquid relinquentibus, quod omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, & peccatorum remissionibus, ac aliis gratiis spiritualibus, & temporalibus, Imagini Sancti Salvatoris ad Sancta Sanctorum, ac Caritatis, Archihospitali Sancti Jacobi, & Hospitali Sancti Spiritus in Saxia, ac Corporis Christi, & Sacramenti, ac Campi Sancti, & aliis Confratribus Confraternitatum de dicta Urbe, necnon eisdem Imagini, & Archihospitali Sancti Jacobi, & Hospitali Sancti Spiritus, ac Campo sancto, necnon Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de eadem Urbe, illiusque deputatis, eorumque, necnon B. Mariæ de Populo, & Consolationis, ac S. Joannis Florentinorum, aliisque ejusdem Urbis Ecclesiis, ac illa, & illas visitantibus, vel eis benefacientibus, eorumque administratoribus, guardianis, rectoribus, familiaribus, œconomis, gubernatoribus, & aliis personis similem curam in eis sumentibus, ac pauperibus, & infirmis eorum, etiam per Nos, & quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores, & Successores nostros, ac Sedem eamdem concessis, & concedendis, & quibus illi, illæ, & illa utuntur, potiuntur, & gaudent,

dent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Archiconfraternitas Beatæ Mariæ Visitationis Orphanorum illiusque Confratres, Ecclesia, Hospitalis; Domus, & Monasteria, administratores, rectores, servitores, familiares, ministri, œconomi, & gubernatores hujusmodi, alieque personæ similem curam inibi sumentes, ac illa visitantes, vel eis benefacientes, ex nunc in perpetuum utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere, libere, & licite valeant, in omnibus, & per omnia, perinde, ac si eisdem Archiconfraternitati Beatæ Mariæ Visitationis Orphanorum Confratribus, Ecclesiæ, hospitalibus, gubernatoribus, & aliis personis, ac illa visitantibus, & benefacientibus pro tempore, specialiter, & expresse concessa fuissent, ac in futurum concederentur.

Celebrantibus in ejus Ecclesiā alia datur Indulgentia.

§.6. Necnon quibusvis Presbyteris, tam Religiosis, quam Sæcularibus, qui in ipsa Ecclesia quocumque anni tempore celebraverint, & pro animabus Christifidelium, qui in caritate Dei decesserint, ac pro quibus iidem Presbyteri ibi celebraverint, aut celebrari fecerint, ac oraverint, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones, quæ celebrantibus pro defunctis in Capella Scala cœli nuncupata, Monasterii trium Fontium extra muros ejusdem Urbis, aut in Capella in Præsepe Domini, sita in Ecclesia ejusdem Beatæ Mariæ Majoris de dicta Urbe, & animabus, pro quibus inibi celebratur, & oratur concedimus, & indulgemus, gratias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessiones, ac remissiones, ad illos, illas, & illa extendimus, & prorogamus, ac ampliamus. Et quod admintstratores, rectores, servitores, familiares, ministri, œconomi, & gubernatores hujusmodi, indulgentias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessiones, ac remissiones hujusmodi, ac dies, & festa, in quibus, & causas propter quas illas consequi debeat ad eorum beneplacitum publicari facere.

Eleemosynas recipiendi, & quærendi facultas conceditur.

§.7. Necnon eleemosynas Ecclesiæ, hospitalibus, domibus, & Monasteriis erigendis, ac pueris, & puellis præfatis concedendas recipere, & ad illas recipiendas, & quærendas, ac indulgentias hujusmodi publicandas per dictam Urbem, seu alibi quæstores, seu quascumque alias personas, Diœcesani loci, aut cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, deputare, & mittere.

Statutaque condendi pro regimine opportuna.

§.8. Necnon quæcumque statuta, & ordinationes licita, & honesta, tam circa regimen, & tranquillum statum Ecclesiæ, Hospitalium, domorum, & Monasteriorum prædictorum, divinorumque celebrationem, quam numerum, & qualitates, ac ætatem puerorum, & puellarum, Capellanorum, & Confratrum, ac ministrorum, rectorum, œconomorum, gubernatorum, & familiarium prædictorum, illorumque personas, ac ornamenta, & bona mobilia, & immobilia illorum, eorumque administrationem, & alia præmissa concernentia, condere, alterare, mutare, ac de novo edere, & per eos hactenus facta reformare, quæ postquam condita, alterata, & mutata, ac edita, & reformata fuerint eo ipso dicta Apostolica auctoritate confirmata sint, & esse censeantur. Ac quascumque pœnas in contravenientes apponere.

Confessorem quoque eligendi.

§.9. Quodque pro tempore existentes Archiconfraternitatis Beatæ Mariæ Visitationis Orphanorum hujusmodi Confratres, administratores, rectores, servitores, familiares, ministri, œconomi, & gubernatores præfati, ac quilibet minister, seu officialis, aut persona Ecclesiæ, Hospitalium, domorum, & Monasteriorum erigendorum hujusmodi, ipsique pueri, & puellæ quemcumque Presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinum regularem in suum possint eligere Confessorem, qui eos, & eorum quemlibet a quibusvis casibus, etiam quamtumcumque gravibus, ac etiam in forma quinterni Cancellariæ Apostolicæ, & dictis literis expressis absolvere, ac confessionale, & Altare portatile, juxta formam, & literas prædictas habere valeant, licentiam, & facultatem concedimus, & indulgemus.

Protectoremque, & Judicem causarū Archiconfraternitatis eligendi.

§.10. Et ut Confratres Archiconfraternitatis B. Mariæ Visitationis Orphanorum hujusmodi ab indebitis molestiis releventur, unum ex S. R. E. Cardinalibus, quem ipsi Confratres ad id duxerint nominandum, seu eligendum, in eorum Protectorem, ac Judicem ordinarium perpetuum, coram quo, seu ab eo deputando quævis, tam civiles, & criminales, ac mixtæ causæ posthac contra Confraternitatem, illiusque administratores, rectores, confratres, servitores, familiares, ministros, œconomos, gubernatores, Capellanos, officiales, ac pueros, & puellas, ac personas præfatas, super bonis, & rebus cujuscumque qualitatis existentibus ad eas pertinentibus motæ, & pro tempore movendæ, juxta ordinariam jurisdictionem, seu facultatem Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori attributam, cum omnibus, & singulis eorum dependen. annexis, & connexis, ac incidentibus cognoscere, & fine debito terminare debeant, constituimus, & deputamus.

Qui summarie &c. eas cognoscat.

§.11. Ipsique pro tempore Protectori, per se, vel alium, seu alios quoscumque, quorum intererit, aut interesse poterit, tam in dicta Curia, quam extra eam per edictum publicum constito sibi summarie de non tuto accessu, ac quibusvis etiam ejusdem Curiæ judicibus, & personis quibusvis, & quoties opus fuerit, sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eidem Protectori videbitur, inhibendi, ac in eventum non paritionis ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationem, ac alias juxta stylum, & morem dicti Auditoris in similibus servari solitum procedendi, ac sententias executioni debitæ demandandi, seu demandari faciendi, contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecunia-

cuniarias, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compescendi, ac etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilium brachii sæcularis invocandi, omniaque, & singula alia in præmissis, & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi plenam, & liberam licentiam, & facultatem etiam concedimus.

Personasque d. Archiconfraternitatis, & Officiales ab aliorum jurisdictione exemptos corrigat.

§.12. Necnon quod qui administratores, gubernatores, rectores, œconomi, servitores, familiares, ministri, & confratres Archiconfraternitatis Beatæ Mariæ Visitationis Orphanorum hujusmodi, illiusque ac dictæ Ecclesiæ Capellani, seu officiales, officia sua actu excercentes extiterint, durante eorum officio a quorumcumque Ordinariorum locorum, eorumque Vicariorum, & officialium jurisdictione, correctione, visitatione, & potestate penitus, & omnino exempti, & soli eidem Protectori pro tempore existenti, seu Sedi prædictæ subjecti existant, eorumque correctioni, & punitioni subjaceant, statuimus, & ordinamus.

Clausulæ præservativæ.

§.13. Quodque præmissa omnia, & singula, de subreptionis, obreptionis, & nullitatis vitio, seu intentionis defectu, etiam ex eo quod ea, quæ super præmissis gesta fuerunt, & emanarunt, plenarie expressa, seu prout existunt narrata minime fuerunt, seu quovis alio prætextu, occasione, vel causa notari, vel impugnari, aut in aliquo annullari, vel alterari non possint, neque notata, seu impugnata, annullata, aut alterata censeantur, sed valida, & efficacia existant, ac si exprimenda de necessitate, de verbo ad verbum inserta fuissent. Quodque præsentes literæ sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, repositionibus, & exceptionibus, similium literarum, gratiarum, & indulgentiarum, etiam per Nos, & Successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, vel ejus Legatos, ac etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, ac in favorem Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & expeditionis contra infideles nullatenus comprehendantur, sed semper ab illis penitus, & omnino excepta sint, & esse censeantur, ac eisdem præsentibus per quascumque literas, etiam quasvis clausulas generales, & speciales, etiam derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum expressione in se continentes nullatenus derogari possit, nec derogatum esse censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & hujusmodi derogationes consistorialiter factæ, etiam per trinas distinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus administratoribus, gubernatoribus, rectoribus, œconomis prædictis legitime intimatæ, & insinuatæ fuerint, eorumque ad id expressus accedat assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragentur.

Clausulæ sublatæ.

§.14. Sicque per quoscumque quavis auctoritate fungentes judices, & personas, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Indulgentia visitantium Ecclesiam.

§.15. Et nihilominus de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis, & singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui in Visitatione ejusdem Beatæ Mariæ, seu alio per eosdem administratores, gubernatores, rectores, & œconomos ad id nominando, a primis vesperis usque ad occasum Solis sequentis diei Parochialem Ecclesiam prædictam devote visitaverint, ac pro præmissis operibus manus adiutrices juxta eorum arbitrium porrexerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, ac Jubilæum, & remissionem misericorditer in Domino elargimur.

Deputatio executorum

§.16. Quocirca Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & dictæ Urbis Gubernatori, ac Vicario nostro in dicta Urbe in spiritualibus pro tempore existentibus, necnon universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, aliisque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac dictorum Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, ac Vicariis in spiritualibus generalibus ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut aliquis eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Protectoris, administratorum, gubernatorum, rectorum, œconomorum, servitorum, familiarium, ministrorum, puerorum, & puellarum, ac personarum, & officialium prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa omnia, & singula firmiter observari, ipsosque Protectorem, administratores, gubernatores, rectores, œconomos, servitores, familiares, ministros, pueros, & puellas, ac personas, & officiales illis perpetuo pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per Confraternitatem Presbyterorum hujusmodi, seu dictos Presbyteros, aut quoscumque alios, quavis auctoritate fungentes quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias eorum arbitrio moderandas, ac alia juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super iis habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc auxilio brachii sæcularis hujusmodi.

Derogatio contrariorum

§.17. Non obstantibus priori voluntate nostra,

nostra, ac aliis præmissis, ac Lateranensis Concilii novissime celebrati &c.

D.P. An.VII die 7. Febr. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragesimo primo, septimo idus Februarii, Pont. nostri Anno VI.

XXXIII.

Excommunicationes S. Eleutherii nuncupatas, de cetero concedi vel publicari prohibet, & concessas annullat.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Causa istius Cõstitutionis. LIcet nuper in Consistorio nostro secreto, de Fratrum nostrorum consilio, ad evitanda scandala, & abusus, quæ ex concessione, & publicatione certarum excommunicationum S. Eleutherii nuncupatarum in diversis mundi partibus exoriebantur, hujusmodi excommunicationes deinceps minime fieri, & publicari omnino decreverimus: ac propterea dilectus Frater noster Bartholomæus Presbyter Cardinalis Guidicionus, cui ratione Ecclesiæ Aprutinæ, cui preesse dignoscitur, hujusmodi excommunicationes concedendi competere asserebatur, ab illarum concessione, ut decebat, abstinuerit, & abstineat de præsenti, nihilominus (non sine animi nostri displicentia) accepimus, quod dilectus filius Pompejus Benenatus de Piccolhominibus Præpositus S. Eleutherii, sub prætextu quod facultas dictas excommunicationes concedendi ratione Præpositurae hujusmodi, sibi competat, illas passim, ubique locorum, & forsan in Alma Urbe concedere, imprimere, & publicare, licet forsan monitus non desistit.

Prohibitio expediendi, concedendi, vel publicãdi excommunicationes S. Eleutherii. §.1. Nos decretum in Consistorio nostro matura deliberatione factum, omnino effectum sortiri, & ab omnibus inviolabiliter observari volentes, ac omnes & singulas excommunicationes hujusmodi hactenus concessas & publicatas, aut in futurum contra præsentium tenorem, quod absit, forsan concedendas, & publicandas nullas, & nullius roboris, & momenti existere, nec aliquos illis ligari, seu quomodolibet irretiri, & illis nullam fidem adhiberi debere decernentes.

Contraveniẽtium pœna. §.2. Ac tam præfato Pompejo, & ejus successoribus Præpositis S. Eleutherii hujusmodi, quam aliis quibuscumque, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis omnium & singulorum beneficiorum, & decem millium ducatorum auri Cameræ Apostolicæ applicandorum pœnis, ne deinceps similes excommunicationes S. Eleutherii concedere, vel publicare, aut publicari, aut imprimere, vel imprimi facere, seu illis quomodolibet uti audeant, seu præsumant districtius inhibentes.

Executores istius Constitutionis. §.3. Dilectoque filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori committimus, & mandamus, quatenus decretum ac inhibitionem nostram hujusmodi, ubique locorum publicet, & publicari, ac sub prædictis, & aliis, ejus arbitrio applicandis & moderandis pœnis, tam a præfato Pompejo, & successoribus, quam aliis quibuscumque, observari mandet, & faciat cum effectu, cum potestate, si opus fuerit, tam Pompejum præfatum & successores, quam alios quoscumque quacumque dignitate etiam Episcopali vel majori, aut mundana, vel alia dignitate fungentes, sub pœnis prædictis, etiam ad personaliter comparendum coram eo, si sibi videbitur, aut alias, etiam per edictum citandi, ac contravenientes & rebelles, ut præfertur, mulctandi, corrigendi, & puniendi, aliaque faciendi, gerendi, & exercendi, in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna.

§.4. Non obstantibus quacumque litis pendentia, super facultate hujusmodi excommunicationes concedendi in Romana Curia, præfato, aut aliis quibuscumque Auditoribus, seu Judicibus inter præfatos Cardinalem & præpositum, aut alios quoscumque, necnon Constitutionibus per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Nos ipsos forsan emanatis, roboratis, & innovatis, cum quibusvis clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, quibus specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Volumus insuper motu, & scientia similibus, quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & in judicio & extra fidem faciat, regula contraria non obstante. Sola signatura sufficit.

Placet, & ita Motu proprio mandamus A.

XXXIV.

De impetrationibus beneficiorum, tamquam certo modo vacantium.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Paulus divina providentia Papa Tertius, qui in crastino assumptionis suæ ad summi Apostolatus apicem, cupiens eorum fraudibus obviare, qui viventium beneficia, illorum præsertim, quibus aut propter senium, aut propter infirmitatem imminebat vitæ periculum, impetrabant, ut illis decedentibus, tamquam collitigantes in illorum juribus facilius subrogarentur, per quamdam ejus Constitut. inter alia voluit, ut deinceps nullus in jure, vel ad jus, in beneficio defuncti, quod illo vivente in casibus præmissis, vel similibus impetravit, aliquo modo subrogetur, ac subrogatio & gratia si neutri, si nulli, seu novæ provisionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus suffragaretur, quod etiam strictissime observari mandavit in impetrationibus beneficiorum, per privationem, & amotionem, ex quibusvis criminibus & excessibus forsan perpetratis, etiam si usque ad definitivam, sen- Pontifex iste per alia ejus Constitutione (qua hic non habes) decrevit impetrationes beneficiorũ defuncti obtentas illo vivente & ceteras nulla esse.

sententiam, quæ tamen in rem non transivisset judicatam, processum foret.

Et per alias Cōstitutiones (quas hic nō habes) statuit ut impetrantes beneficia ab aliis per annum possessum exprimerent, quæ hic habentur.

§.1. Ac per alias Constitutiones suas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas, voluit, statuit, & ordinavit, quod quicumque Beneficium Ecclesiasticum, tunc per annum immediate præcedentem pacifice possessum, & quod certo modo vacare prætenderet, ex tunc deinceps impetraret, nomen, gradum, & nobilitatem possessoris ejusdem, ex qua clare constare posset, quod nullum ipsi possessori in dicto beneficio jus competeret, causarum in hujusmodi impetratione exprimere, & infra sex menses ipsum possessorem ad judicium evocari facere, causamque ex nunc desuper, infra annum, usque ad sententiam definitivam inclusive prosequi deberet, & teneretur, alioquin impetratio prædicta, & quæcumque inde secuta, nullius existerent firmitatis, & idem impetrans, de damnis & interesse possessorem prædictum propterea contingentibus ei satisfaceret. Et si possessorem ipsum injuste, frivole, & indebite molestasse repertus existeret, quinquaginta florenos auri persolvere Cameræ Apostolicæ esset adstrictus, nec aliud quam præmissæ vacationis modus, etiam per literas si neutri, aut subrogationis, vel alias, sibi quoad hoc ut beneficium hujusmodi ea vice consequi, vel obtinere valeret, quomodolibet suffragaretur, illudque nullatenus inantea litigiosum propterea censeretur,

Nihilominus multi impetrabant illa beneficia tamquam certo modo vacantia, &c. Unde mala hic expressa oriebātur.

§.2. Et cui fide dignorum relatione innotuit, quod hujusmodi voluntate, statuto, & ordinatione non obstantibus, multi cæca cupiditate ducti, Beneficia Ecclesiastica, per alios, etiam quandocumque multo antea tempore canonice eis collata, & possessa, quos valetudinarios, seu senio confectos conspiciunt, aut alias certo modo, cito defuncturos, vel eorum beneficia dimissuros sperant, improbe, ac per media illicita aspirantes, hujusmodi beneficia tamquam certo modo vacantia, & absque alio titulo, seu minus canonico detenta, a Sede Apost. impetrabant, & illorum professoribus, litem super dictis beneficiis sic possessis movebant, & causas hujusmodi contra eos committi faciebant, & alias illos nunc titulos fingendo, nunc crimina impingendo, in ipsis beneficiis inquietabant, & molestabant, nec causas ipsas (prout etiam juxta Constitutionem prædictam tenebantur) expediri facere curabant, sed in longum protrahebant, expectantes obitum dictorum possessorum, ut in jure eisdem possessoribus in dictis beneficiis, vel ad alia competente subrogaretur. Sicque per indirectum eisdem impetrantibus votum captandæ mortis dictorum possessorum præbebatur, ipsique possessores indebite vexabantur, ac laboribus, & expensis fatigabantur. Et sæpenumero vexationem hujusmodi illicitis mediis redimere cogebantur, & quandoque destituti, seu desperati, in anxietatem ducebantur, eorumque beneficia resignare, seu permutare, ac etiam illorum collatores, quominus de beneficiis per obitum dictorum possessorum vacanti bus, & propter lites hujusmodi, malitiose, & fraudolenter motas, seu confictas, libere disponere, & sua ordinaria auctoritate in præmissis uti possent, impediebantur, in animarum ipsorum impetrantium periculum, & dictorum possessorum grave præjudicium, & ordinariæ potestatis hujusmodi collatorum læsionem.

Pontifex ideo formā de cetero servandā in impetrationibus beneficiorum ponit.

§.3. Attendentes malitiis hominum non esse indulgendum, sed potius obviandum, ac volens ipsorum beneficia obtinentium, quieti & securitati providere, Constitutionem prædictam innovando, & ad impetrantes beneficia illorum, qui aliquo evidenti impedimento detinerentur, quamvis senio confecti, aut infirmitate detenti non forent, extendendo, etiam voluit, statuit, & ordinavit, quod de cetero impetrantes beneficia Ecclesiastica cujuscumque qualitatis, per privationem, & amotionem, vel alias propter commissa, excessus, & crimina, vacantia, vel vacatura in supplicatione desuper porrecta, excessus, & crimina ipsa, ac eorum qualitates, necnon modos, & causas tales, ex quibus de jure privatio ipsa incursa, aut facienda censeatur, & similiter impetrantes, etiam per modum devolutionis, beneficia tamquam certo modo vacantia, & ab aliis etiam non senio confectis, nec infirmitate, aut impedimento detentis, tamquam nullo, seu minus Canonico titulo possessa, modum vacationis illorum in supplicatione desuper porrecta, specifice, & determinate, ac dispositive exprimere teneantur, & antequam decretum citationis a judice cui causa commissa fuerit, per se, vel procuratorem eorum petant, coram eo juramentum, quod credunt ea, quæ sic expresserunt, vera esse, & posse ea probare, corporaliter præstare, & deinde excessus, & crimina, aut modum vacationis hujusmodi, proponere, & deducere, & intra octo dies observationem termini ad articulandum, per eum, vel procuratorem suum suo ordine, & loco, ita quod si ipse terminus sic non servetur, dicti octo dies, post observationem termini secundo loco servati, quicumque is fuerit, cucurrisse censeatur factam immediate sequentes probare, necnon ex tunc infra annum, similiter a die impetrationis eorum computandum, causam contra eosdem possessores, usque ad definitivæ sententiæ prolationem inclusive prosequi debeant, & teneantur.

Et impetrationes aliter factas invalidas, & nullas declarat.

§.4. Quodque impetrationes de beneficiis tamquam per privationem, & amotionem, vel alias propter commissa, excessus, & crimina vacantibus, vel vacaturis, absque causæ, seu causarum, privationis, & amotionis, aut excessuum, & criminum vacationem hujusmodi causantium, necnon tamquam de certo modo vacantibus, etiam per modum devolutionis, absque modi vacationis specifica expressione, etiam prætextu quorumcumque clausularum quomodolibet implicitarum, & quantumcumque prægnantium, etiam quod causæ, & excessus, ac crimina, necnon modi vacationum hujusmodi in literis pro expressis habeantur, vel

vel etiam dispositive exprimi possint, disponentium in supplicationibus insertarum, eisdem impetrantibus nullatenus suffragentur, & quæcumque subrogationes per ipsos impetrantes de beneficiis, quæ etiam cum hujusmodi expressione impetraverint tanquam litigiosis, in jure, vel ad jus eorum, quos hujusmodi excessus, & crimina perpetrasse, aut quorum beneficia per devolutionem, aut alias certo modo vacasse narraverint, a Sede Apostolica, vel Legatis ejus quomodolibet impetrandæ, seu etiam Motu proprio concedendæ, nisi quod impetrantes excessus, & crimina, aut modum vacationis hujusmodi intra dictos dies observationem dicti termini ad articulandum per ipsos impetrantes, aut eorum procuratores, ut præfertur, non autem per eos, aut ipsorum procuratores factam, quod excludendos, post dictos dies ipsos impetrantes a probatione excessuum, seu criminum, aut modi vacationis prædictorum nihil operari volumus, contra possessores beneficiorum, quæ impetraverint, probaverint, etiam si alia excessus, & crimina, privatione, aut privationis declaratione digna, etiam ante lapsum dictorum octo dierum probaverint, nullius sint roboris, vel momenti. Quodque subrogationes hujusmodi, si ii contra quos hujusmodi impetrationes fient, in itinere propter id suscepto, quod post excommunicationem citationis, etiam per edictum factæ, etiam si de dictorum citatorum notitia aliter non apparuerit, propterea attentum præsumatur, defuncti fuerunt, etiam si senes, aut valetudinarii, seu impediti, ut præfertur, non extiterint, aut etiam ii, contra quos hujusmodi impetrationes fient, morte violenta decesserint, licet nullum penitus argumentum, aut nulla conjectura habita fuerit, quod collitigans id fecerit, aut de tali morte culpabilis, seu conscius fuerit, locum non habeant. Et si post lapsum dicti anni, vel etiam eo durante, & istis octo diebus post dicti termini ad articulandum, absque probatione prædictorum excessuum, seu criminum, aut modi vacationis per ipsos impetrantes, vel eorum procuratores observationem elapsis, contingat possessores dictorum beneficiorum, seu aliquos ex eis decedere, aut eorum beneficia simpliciter, vel ex causa permutationis, aut alias quomodolibet in Romana Curia, vel extra eam vacare, non censeantur propterea beneficia ipsa litigiosa, de hujusmodi beneficiis sic vacantibus provideri, & alias libere disponi possit, in omnibus, & per omnia, ac si contra dictos possessores aliqua lis modo præmisso mota non fuisset.

Impetrantibus pœnas hic descriptas imponit. §.5. Et nihilominus impetrantes prædicti ad ambita beneficia hujusmodi obtinenda censeantur perpetuo inhabiles, necnon vexatæ parti omnia damna, interesse, & expensas persolvere teneantur, ac omnibus, & singulis beneficiis Ecclesiasticis, per eosdem impetrantes obtentis, seu triennio suspensos noverint. Quibus, si se in eis propria temeritate injecerint, ipso jure privati sint, ac calumniose de periurio, juxta canonicas sanctiones, puniatur. Decernens novas provisiones super impetrationibus prædictis pro tempore, etiam antequam dicti octo dies elapsi fuerint, iis in quorum favorem emanaverint, in fraudem hujusmodi Constitutionis non suffragari. Et si iis, qui impetrationes modo prædicto fecerint, beneficia sic impetrata resignaverint, quandocumque id fecerint, illis, quibus de beneficiis hujusmodi per resignationem de eis factam, & admissam provisum fuerit, præsenti Constitutioni subjacere, & in eodem statu in quo dictus resignans tempore hujusmodi resignationis erat, quoad hoc censeri, & esse.

§.6. Sicque in præmissis omnibus judicandum fore sublata &c. irritum quoque &c. Decretum irritans.

Placet, publicetur, & describatur. A. Papæ subsc.

Lecta, & publicata fuit in Cancellaria Apostolica die sabbati 27. Aug., & successive undecima Decembris anno millesimo quingentesimo quadragesimo primo. D.P.A. VIII. 11. Decem.

XXXV.

Innovatio literarum Bonifatii PP. VIII. super solutione Decimarum, cum declaratione, quod de distributionibus quotidianis Decima etiam solvi debeat. *Ex Regest. in Archiv. Vat.*

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

§.1. CUM sicut accepimus diversa Capitula Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Collegiatarum Ecclesiarum sub prætextu, quod earum massæ, seu mensæ Capitulares distributionibus quotidianis constent, de fructibus, & redditibus certis earumdem decimas pro tempore impositas solvere differant in magnum Cameræ Apostolicæ præjudicium. Causæ hujus Cōstitutionis.

§.2. Nos attendentes, quod fe. re. Bonifacius Papa VIII. de distributionibus quotidianis decimam solvi debere declaravit, ejusdem Bonifacii Prædecessoris nostri vestigiis inhærentes motu proprio, & ex certa scientia volumus, decernimus, & declaramus, quod quæcumque Capitula Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Collegiatarum Ecclesiarum per totam Italiam etiam in Regno Siciliæ consistentia de distributionibus quotidianis in fructibus certis consistentibus, & alias juxta formam extravagantis Bonifacii Prædecessoris hujusmodi solvere, & ad id per censuras Ecclesiasticas, & alia opportuna juris remedia pro decimis penultimis, ac ultimis per nos impositis, quam in futurum imponendis cogi, & compelli debeant. Declaratio, de qua in rubr.

§.3. Non obstantibus Apostolicis Constitutionibus, & Ordinationibus, ac Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos & Sedem Apostolicam quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus illorum Derogatio contrariorum

illorum tenores, causas, & effectus præsentibus pro sufficienter expressis habentes harum serie specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Fides transumptorum.

§.4. Et insuper volumus, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii, publici subscriptis &c.

Dat. die 26. Novem. 1541 An. VIII.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 26. Novemb. 1541. Pontificatus nostri Anno VIII.

XXXVI.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas procedendi contra omnes etiam regulares, prædicantes, aut proponentes scandalosas propositiones, & a Fide Catholica discrepantes.

PAULUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

IN Apostolici culminis specula divinæ gratiæ munere collocati, nihil magis esse nostri officii duximus, quam sedulo, ac diligenter omnia circumspicere, quæ catholici Nobis commissi gregis custodiæ, ac conservationi conferant, illamque in primis curam suscipere, ut quæ materiam scandali præbere possent, penitus succidantur, ac radicitus extirpentur, nec ea usque pullulare sinantur.

Causæ hujus Cõstitutionis.

§.1. Cum itaque sicut accepimus in nostræ Bononiæ, ac Mediolani, & quampluribus aliis Italiæ Civitatibus & locis, nonnulli sæculares, ac etiam religiosi prætextu quorumdam indultorum, ac concessionum seu privilegiorum, & exemptionum a Sede Apostolica per ipsos obtentorum, & ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in eisdem Civitatibus, & locis per Sedem Apostolicam, aut illius auctoritate deputatis illorum jurisdictione exemptos prætendentes, varias propositiones scandalosas, & erroneas, ac piarum mentium offensivas, & quandoque etiam hæresim sapientes, ac Catholicæ Fidei minus consonas, Christianæque pietati, & bonis moribus minime conformes, publice proponere, ac disputare, & pro viribus sustinere, necnon populis prædicare, non sine magno Christifidelium animarum periculo, ipsiusque Fidei detrimento, & totius religionis opprobrio temere audeant, & præsumant.

Concessio facultatis procedendi contra quoscumque regulares & Prælatos privilegiatos, non tamen Episcopos.

§.2. Nos qui desideranter in votis gerimus, ut Fides præfata nostris prosperetur temporibus, & pravitas hæretica de finibus fidelium extirpetur, attendentes non ideo ab Apostolica Sede, privilegia, & exemptiones concedi solitas esse, ut per ea scandala, & Fidei diminutio generentur, sed potius ad ea tollendum, & ipsam Fidem augendum, volentesque ne de cetero, per propositiones, & prædicationem, quod absit, animæ fidelium prolabantur, obviare, & ne exemptionum prædictarum prætextu valeant talium præsumptores in eorum tam detestabili temeritate perdurare, eorumque iniquitas remaneat impunita, morbo hujusmodi necessariam adhibere medelam, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, volumus, statuimus, & ordinamus, quod Inquisitores præfati in tota Italia, & insula Chii, deputati, & in posterum deputandi, contra omnes, & singulos, tam sæculares quam religiosos quorumvis Ordinum etiam Mendicantium professores, cujuscumque sexus, gradus, status, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ, non tamen Episcopalis existant, qui propositiones suspectas, scandalosas, periculosas, errores continentes, hæresim sapientes, ac alias Catholicæ Fidei minus consonas, Christianæque pietati, & bonis moribus minime conformes hujusmodi, vel earum quallibet in posterum asserere, seu publice proponere, & populis prædicare audeant, vel præsumant, juxta auctoritatem, & potestatem eis Inquisitoribus, a jure, aut alias quomodolibet, traditam, & concessam, procedere, & inquirere, suamque jurisdictionem exercere debeant. Necnon eis contra illos, juxta prædictam potestatem, ut præfertur, procedendi, & inquirendi, & jurisdictionis hujusmodi exercendæ facultatem, quatenus opus sit eadem auctoritate, de novo concedimus.

§.3. Decernentes præsentibus nostris literis, nisi per signaturam manu nostra signatam minime derogari posse, irritumque, & inane quicquid secus super his a quoquo quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ præservativæ.

§.4. Districtiusque inhibentes locorum Ordinariis sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis a regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, necnon civitatum, & locorum quorumlibet Dominis, Gubernatoribus, & Rectoribus, & aliis quibuscumque, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac bonorum suorum privationis pœnis eo ipso, si contra fecerint, incurrendis, ne Inquisitores præfatos quo minus contra propositiones præfatas, vel earum quallibet sub indultorum, concessionum, privilegiorum, & exemptionum eorumdem, & quovis alio prætextu asserentes, proponentes, & prædicantes hujusmodi procedere, inquirere, eorumque jurisdictionem exercere libere possint, & valeant, quovis modo, per se, vel alium, seu alios, directe, vel indirecte impedire præsumant.

Jussio obediendi Inquisitoribus.

§.5. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon Ordinum eorumdem juramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, & exemptionibus prædictis quibusvis, sub quibuscumque

Clausulæ derogatoriæ.

que tenoribus, & formis, & per Nos, & Sedem Apostolicam, concessis, confirmatis, & innovatis, quibus etsi pro sufficienti illorum derogatione, de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda foret, tenores hujusmodi pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permansuris, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§.6. Et quia difficile foret &c.

D.P. A.VIII. 14. Januarii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 14. Januarii, millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, Pont. nostri Anno VIII.

XXXVII.

Comprobatio gratiarum, jurisdictionum, & indultorum Collegii Fabricæ B. Petri Principis Apostolorum de Urbe, cum aliorum privilegiorum concessione.

Hanc Bullam iste Pontifex iterato confirmavit die 10. *Januarii* 1547. *Et Paulus IV. die* 24. *Junii* 1555. *ideo non est curandum de intermediis, & respective præcedentibus suspensionibus, & revocationibus. Videre tamen est Constit.III. Clementis VII. quæ incipit* Admonet *supra pag.*31.

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Basilica Sancti Petri de Urbe, diversis Pōtificum indultis decorata fuit.

DUM ad universas Urbis Basilicas, & Orbis Ecclesias, pro injuncto Nobis desuper Apostolicæ servitutis officio, crebris vigiliis, & assiduis studiis attendimus, ad sacram præcipue B. Petri Apostoli de Urbe Basilicam, eo libentius nostræ mentis oculos convertimus, quod Basilica ipsa in nascentis Ecclesiæ sancta institutione, ac primorum Christianæ Religionis Clericorum norma, traditionibusque, & sacris institutis, ac divinis regulis, eloquiisque præmunita extitit, & ab ejus primæva erectione variis virtutum meritis semper resplenduit. Quamobrem nonnulli Romani Pontifices Prædecessores nostri, innumeris Basilicam ipsam privilegiis, & dignitatum titulis decorarunt. Unde Nos, eorum ducti exemplo, decet, ut Basilicam ipsam nostris etiam gratiarum muneribus muniamus, & his, quæ pro ipsius Basilicæ augmento, ac personarum inibi vota sua exolventium, commoditate processerunt, ne in contentionis scrupulum labantur, sed firma, & illibata persistant, nostri muniminis adjicimus firmitatem, ac ut dubia, quæ in privilegiis, & gratiis ipsis suboriri possent, nostræ declarationis adminiculo seponantur, libenter consulimus, ac desuper providemus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Julius II. pro subventione Fabricæ, his qui persona vel pecunia ei subveniret infra annum a die suæ concessionis, facultatem cōcessit.

§.1. Sane Nobis nuper pro parte Venerabilium fratrum nostrorum Francisci Alerien., Pauli Nucerin., Petri Aquen., & Philippi Burgi S. Sepulchri Episcoporum, ac dilectorum filiorum Magistri Joannis Baptistæ Cicadæ Notarii nostri, & causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, necnon Raphaelis de Casalibus civis Romani, modernorum Fabricæ dictæ Basilicæ deputatorum exhibita petitio continebat, quod nuper postquam fel. rec. Julius PP. II. Prædecessor noster, qui antea, cum ad Basilicæ prædictæ restaurationem operarias manus apposuisset, cognoscens Fabricam hujusmodi absque piis, & largis fidelium erogationibus ad finem optatum perduci non posse; universis Christifidelibus utriusque sexus, qui infra annum ex certo tempore tunc expresso computandum, in capsa ad id in dicta Basilica collocanda per seipsos mitterent, vel alios mitti, & poni facerent, tantum quantum eorum pia devotio eis dictaret, in pecunia numerata, aut rebus aliis ad opus ipsum convertendis, vel circa dictum opus se personaliter exercerent, seu tunc generali Thesaurario suo, se ad pie erogandum aliquid ad opus hujusmodi, juxta eorum devotionem efficaciter obligarent.

Confessorem eligendi, qui certis casibus eos absolveret.

§.2. Ut idoneum possent eligere confessorem, qui eos a certis tunc expressis casibus absolvere, & super certis etiam tunc expressis in foro conscientiæ dumtaxat dispensare posset, facultatem per quasdam concesserat.

Posteaque ut hujus concessionis ultramontani etiā essent participes, d. annū ad ejus beneplacitum prorogavit, & Commissariū citra montes ad colligendum eleemosynas deputavit.

§.3. Et deinde provide attendens, difficile fore prædictas infra annum a die illarum publicationis ad notitiam Christifidelium ultra montes consistentium pervenire posse, ipsas per alias ad sui beneplacitum prorogaverat. Cupiens nonnullarum provinciarum totam Italiam, Siciliam ultra Pharum, Corsicam, Cretam, Cyprum, Rhodum usque Jerosolimam, Dalmatiam, Croatiam, Bosnam, Ungariam, Austriam, Bohemiam, & Poloniam, ac Insulas maris mediterranei continentium personas, aut in eis degentes, quæ ob locorum distantiam personaliter ad dictam Basilicam se conferendi, aut per alium pias eleemosynas pro hujusmodi Fabrica in dictam capsam transmittendi omnimodam commoditatem non habebant, ipsarum indulgentiarum participes fieri. Universis, eisdem Christifidelibus utriusque sexus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existerent, etiam Ecclesiasticis, religiosis, ac aliis sæcularibus per universas provincias, & insulas prædictas constitutis, vere pœnitentibus, & confessis, qui infra annum, & deinde ad beneplacitum suum a publicatione priorum literarum suarum prædictarum in dictis provinciis & insulis facienda computandum, Ecclesias in dictis provinciis & insulis, quas quidam tunc ab eodem Prædecessore deputatus Commissarius nominasset, juxta illius, seu deputandi ab eo providam ordinationem super eo faciendam, devote visitassent, & in capsis ad id in subsidium dictæ Fabricæ deputandis, pias eleemosynas effectualiter ponerent, peccatorum remissiones, & alia spiritualia dona concesserat, & indulserat per quasdam alias.

Quo Commissario vita functo, alium deputavit, & eleemosynas elargientibus plenariā peccatorum remissionem cōcessit.

Tu scias omnes Indulgentias pro quibus porrigendæ sunt manus adjutrices, revocatas esse a Pio V. in ejus Constit. Et si dominici.

§.4. Et postea eodem Commissario vita functo, idem Prædecessor alium deputando, universis Christifidelibus utriusque sexus, tam Sæcularibus quam Regularibus Ordinum quorumcumque provinciarum & insularum prædictarum, qui juxta ejusdem Commissarii, aut deputati, seu subdelegati, aut deputandorum, seu subdelegandorum ab eo, providam ordinationem super eo faciendam, in capsis ad id deputandis, juxta Nuncii, & Commissarii, ac deputandorum, & subdelegandorum prædictorum ordinationem, & arbitrium, pias eleemosynas effectualiter posuissent, plenissimam omnium peccatorum suorum remissiones consequerentur.

Confessorique eligendi licētiam dedit, qui absolveret &c.

Tu adverte, quod Confessionalia, & similia indulta, sunt reducta ad formam Concil. Trid. a Pio IV. in ejus Const. In principio. Et Confessorum eligendorum formam, & facultatē declaravit Clemens VIII in ejus Bulla Quæcumque.

§.5. Et quia cum præfatis Commissario, seu delegandis & subdelegandis prædictis convenirent, ut idoneum possent eligere confessorem Presbyterum Sæcularem, vel cujusvis Ordinis etiam mendicantium regularem, qui eorum confessione diligenter audita, pro commissis per eum delictis, & excessibus, ac peccatis quibuslibet quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam in Sedi prædictæ reservatis casibus ac censuris Ecclesiasticis, etiam ab homine, vel ad alicujus instantiam latis, de consensu partium, etiam ratione interdicti incursis, & quarum absolutio dictæ Sedi reservata foret (præterquam machinationis in personam Summi Pontificis, occisionis Episcoporum, aut aliorum Superiorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos, aut alios Prælatos, falsificationis bullarum, & literarum Apostolicarum, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac sententiarum, & censurarum, occasione Aluminum Tulphæ suæ, ac de partibus fidelium ad infideles, contra prohibitionem suam delatorum,) semel in vita, & in non reservatis casibus, toties quoties id petiissent, & in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum indulgentiam & remissionem impendere, ac pœnitentiam salutarem injungere, & Eucharistiæ Sacramentum, præterquam in die Paschatis, & in mortis articulo, aliis anni temporibus ministrare. Necnon per eos emissa vota quæcumque (ultramarino, ingressus religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare. Ac cum simoniæ in ordinibus, vel beneficiis commissæ labe pollutis ad ipsum opus contribuentibus super irregularitate, si quam censuris hujusmodi ligati, missas & alia divina officia, non tamen, in contemptum clavium celebrando, aut alias divinis se immiscendo, seu alias quomodolibet, etiam Beneficia Ecclesiastica præmissorum occasione, vel alias indebite occupando, præterquam ratione homicidii voluntarii, & bigamiæ contraxissent, dispensare, eosque absolvere. Omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam ex his provenientem abolere, & ut in susceptis ordinibus ministrare, ac si acquisita Beneficia Ecclesiastica, quæ ex tunc eis de novo collata censerentur, & perceptos ex eis fructus, etiam ratione omissionis horarum canonicarum, & divinorum officiorum, facta aliqua compositione cum eis concedere.

Commissario dedit etiā potestatem cōponendi sup. male ablatis, incertis, vel usuris quæsitis, & debitis Ecclesiæ, cui Romana succederet Ecclesia, debitisque personæ incertæ, vel ignoratæ, ac super legatis locis piis, vel pauperibus incertis. Nota quod si non sit compositio, integra debentur Fabricæ, ut mox infra disponitur.

§.6. Necnon super male ablatis, incertis, vel per usurariam pravitatem quæsiti, etiam certis, quæ fœnerator ab alio fœneratore extorsisset, & quæ ipse requisitus usuras restituere paratus non esset, vel alicui privatæ Ecclesiæ deberentur, in quibus tamen Rom. Ecclesia de jure communi succedere posset, ac etiam bonis, quæ ad alicujus manus pervenissent, & illa habentes, quibus restitui deberent, ignorassent, vel dubitassent, quamquam male ablata per eos non existerent, seu illa ad eos pervenirent. Et similiter de his, quæ pauperibus, & aliis piis lociis, in genere, & absque ulla speciali determinatione, & propriis nominibus personarum non expressis relicta forent, pro præterito & futuro, ex tunc temporibus componere. Ita ut soluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica, eidem Nuncio, vel Commissario, vel deputando, vel subdelegando, ab eo dumtaxat in ipsis capsis ponenda, a reliquorum sic relictorum & male ablatorum, ac per usurariam pravitatem extortorum, seu quæ ad eos alias pervenissent, & cui ea restituere debuissent, dubitabant, vel ignorabant, ut præfertur, restitutione absoluti existerent, ultra restituere minime tenerentur, eis concedere, ac illa, quæ ante publicationem dictarum indulgentiarum suarum inexacta, etiam si illa Ordinariis, pro ipsis tamen incertis, quoquo modo relicta, donata, & quæ eis quovis modo obveniebant.

Exigendique indebita Ordinariis &c.

§.7. Necnon quæ ab ipsis Ordinariis, vel eorum nomine post ipsam publicationem exacta, & eis quoquo modo soluta. Ac etiam quæ ante publicationem ipsam, pro ipsis tamen certis, aut incertis personis, & locis non debebantur, sed post publicationem prædictam deberi cœperunt, etiam si ea Ordinariis, ut præmittitur, relicta, donata, aut obventa, tamquam eis indebita per ipsum Commissarium, & delegandos, ac subdelegandos ab ipso, nomine dictæ Fabricæ, libere exigi, ac peti, & assequi posse, & debere, etiam sub censuris Ecclesiasticis, ac pœnis pecuniariis, aliisque juris remediis opportunis, invocato etiam ad hoc, si opus esset, auxilio brachii sæcularis.

Dispensandi quosque in multis casibus

§.8. Ac quoscumque, qui ante ætatem legitimam ad sacros Presbyteratus ordines absque aliqua dispensatione se promoveri fecissent, & in susceptis ordinibus etiam ministrassent, ac qui ex quavis licita aut illicita cognatione proveniente affinitate & consanguinitate, aut cognatione carnali, vel spirituali, inter levatum, & levantem, excepto simplici aut multiplici gradu. Ac quoscumque qui publicæ honestatis justitiæ impedimento, seu alias quomodolibet impediti matrimonium scienter vel ignoranter, in quarto vel in tertio, ac per copulam fornicariam, non tamen publicam, etiam in primo affinitatis gradu contraxissent, & carnali copula consummassent, si impedimentum hujusmodi in judicium deductum

non

non fuisset, vel scandalum generare non posset, ab excessu hujusmodi, ac excommunicationis sententia, quam propterea incurrissent, injuncta inde eis pro modo culpæ pœnitentia salutari, quæ ad Fabricam hujusmodi dirigeretur, & quod de cetero talia non committerent, nec committentibus, auxilium, consilium, vel favorem præstarent, & aliis, quæ de jure forent injungenda, absolvere, & ut de novo invicem matrimonium contrahere, & in illo sic contracto similiter remanere libere & licite valerent. Prolem tunc susceptam ex hujusmodi matrimonio, si qua esset, & ex tunc de cetero suscipiendam legitimam decernendo, in foro conscientiæ dumtaxat, tam quoad alios, quam quoad illos, qui in tertio vel quarto consanguinitatis gradu existentes, matrimonium contraxissent, ut præfertur, quos in utroque foro absolvi, & matrimonium de novo, etiam publice contrahere posse voluerat. Et cum eisdem promotis super irregularitate, quam etiam in dictis ordinibus ministrando contraxissent, quodque in dictis ordinibus ministrare possent, dispensare.

Ampliavit etiam Fabricæ bona Ecclesiastica indebite occupata. Relictaque pro male ablatis Incertisve locis piis, & personis. Restituendaque ei cui receptio non competit, ac Relicta, vel debita Redemptionis Captivorum.

§. 9. Ac cum quibuscumque, qui bona Ecclesiarum, monasteriorum, & Ecclesiasticorum Beneficiorum quorumlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus, ad illorum restitutionem compelli non possent, etiam si per eos probari posset, & bona omnia, ac quæcumque legata & alias quomodolibet etiam hæreditatis titulo pro male ablatis restitutione, relicta hactenus, & quæ relinqui & legari contingeret in futurum, durante deputatione Nuncii, & Commissarii hujusmodi, in quibuscumque testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus, per quoscumque & ubicumque factis, & quæ durante hujusmodi deputatione factæ forent quibuscumque incertis Ecclesiis, & piis locis, aut personis similiter incertis vel absentibus, taliter quod propter ipsorum absentiam merito ab eis notitia haberi non posset. Ac etiam, quæ restitutioni subjacerent, sed in eis, vel ad ea personis, quibus illæ fieri deberent, receptio non competeret, necnon quæcumque in testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus, pro Redemptione captivorum, etiam si B. Mariæ de Mercede, & Sanctæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Ordinibus, & S. Eulaliæ Barchinonen. relicta forent, ac hæreditates, & bona decedentium ab intestato, Clericorum, & Laicorum, etiam ex indulto Apostolico, aut alias ad Redemptionem prædictam Captivorum dedicata, pertinere debuissent, facultate Nunciis & Commissariis concessa hujusmodi durante.

Resque exponendas in conviviis, & spectaculis publicis, tempore festivitatum.

§. 10. Necnon omnes, & singulas pecunias, & res alias, quæ in prandiis, & conviviis, ac publicis spectaculis in aliquibus celebritatibus, ex voto, & statuto, ac consuetudine, in quibusvis locis exponi consueverant, & facultate Nuncii, & Commissarii hujusmodi durante, exponi debuissent, ad Fabricam hujusmodi applicaverat, & sub restitutione bonorum Ecclesiarum, Monasteriorum, & Beneficiorum hujusmodi, competenti recepta portione, vel quantitate pro eis, in Fabricam hujusmodi convertenda, ipsos sic ea tenentes ab ulteriori eorum restitutione libere absolvere, & quod illa retinere libere possent in posterum eis etiam concedere.

Commissario prædicto idẽ Julius II. dedit facultatẽ interpretandi dubia exorienda in sibi commissis.

§. 11. Ipseque Nuncius, & Commissarius, & quibus vices suas in genere, vel in specie duxisset committendas, possent dubietates quascumque, tam super qualitate personarum, quibus facultas eligendi Confessorem concedi posset, etiam si comprehenderentur communia Civitatum, Universitates, oppidorum, castrorum, villarum, & aliorum locorum, & Collegia, quę & illorum singulares personæ absolutione a præmissis, vel aliquo modo præmissorum, ac dispensatione super eis, vel aliquo eorum indiguissent, quam cetera alia dubia decidere, & summam pecuniariam pro consequenda indulgentia hujusmodi, & aliis præmissis limitare, & taxare, ac facultatem eligendi Confessorem hujusmodi concedere.

Suspendendique Indulgentias aliis concessas, ut hic.

§. 12. Ac quascumque indulgentias, tam a dicto Prædecessore, quam a Prædecessoribus suis, & Sede prædicta, vel ejus auctoritate quibuscumque Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, etiam nostro tunc suo, S. Spiritus in Saxia de Urbe, Ord. S. Augustini, & aliis piis locis, Universitatibus, Confraternitatibus, cujuscumque qualitatis, & ad quemcumque usum etiam laicorum, & clericorum institutis, & singularibus personis etiam plenarias, in vita, ac quascumque facultates quibusvis personis cujuscumque dignitatis etiam Cardinalatus honore, aut legatione fungentibus, super præmissis, vel aliquo præmissorum eatenus concessas (prę-terquam ratione sustentationum pauperum, & miserabilium personarum in Parisien., & & S. Jacobi de Galitia, ac Portugalliæ Regnis Hospitalis degentium) quas quoad illorum usum, in provinciis, in quibus dicta Hospitalia respective sita, secundum Cancellariæ nostræ morem terminandis, & non in aliquibus aliis locis durare voluerat, ac expeditionem contra infideles, & hæreticos concessis, etiam quascumque clausulas præservativas adversus revocationes, & suspensiones earumdem in se continentes, quando, & quoties, & ad quod tempus, Nuncio, & Commissario præfato, vel deputandis, & subdelegandis ab eo, videretur opportunum suspendere, quas omnes, & singulas idem Prædecessor ad sui beneplacitum suspenderat, prohibens quæstas quascumque illarum occasione fieri solitas.

Et idem Julius II. easdem indulgentias, animabus existentibus in Purgatorio suffragari decrevit.

§. 13. Et ut animarum salus eo potius procuraretur quo magis aliorum egebant suffragiis, animabus in purgatorio existentibus, quæ per caritatem ab hac luce Christo unitæ decesserant, & quæ dum viverent, sibi ut hujusmodi indulgentia suffragaretur meruerant, succurrere cupiens, voluerat, & concesserat, ut si qui parentes, amici, aut ceteri Christifideles pietate commoti, pro

pro ipsis animabus in purgatorio pro expiatione pœnarum ejusdem secundum divinam justitiam debitarum retentis, durante commissione Nuncii, & Commissarii ad opus Fabricæ hujusmodi, aliquam eleemosynam juxta ejusdem Nuncii, vel deputandi ab eo, ordinationem erogassent, ipsa plenissima indulgentia per modum suffragii animabus ipsis in purgatorio existentibus, pro quibus dictam eleemosynam pie erogavissent, ut præfertur, pro pœnarum relaxatione suffragaretur. Ac omnes, & singulos Christifideles hujusmodi, de simili potestatis plenitudine, & liberalitate, qui manus adiutrices ad opus Fabricæ hujusmodi porrexissent ac omnes, & singulos eorumdem parentes defunctos, benefactores qui cum caritate decessissent, in omnibus precibus, suffragiis, eleemosynis, jejuniis, orationibus, missis, horis canonicis, disciplinis, peregrinationibus, & ceteris omnibus spiritualibus bonis, quæ fiebant, & fieri poterant in tota universali sacrosancta Ecclesia militanti, & omnibus membris ejusdem, participes in perpetuum fierent.

Leo X. prædicta omnia confirmavit, & Notarios ad ostendendum legata præfata cogi posse decrevit.

§.14. Et deinde piæ mem. Leo Papa X. etiam Prædecessor noster præmissa omnia, indulgentias, & privilegia recensens, illaque Motu proprio, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine approbans, & confirmans, & de novo, quatenus opus esset, concedens, certis Commissariis suis in quibusdam provinciis, & locis tunc expressis ad triennium ex tunc computandum deputatis, potestatem concesserat, omnes, & singulos cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis forent, relicta, & applicata prædicta penes se quomodolibet detinentes, ad illorum restitutionem, & solutionem, & notarios, ac tabelliones quoscumque de relictis prædictis rogatos, proposita illis competenti mercede, ad ostendendum eis ad præmissorum effectum toties, quoties requisiti forent, eorum libros, & protocolla, & dandum particulas relicta, & applicata concernentes, in publicam, & authenticam formam appellatione postposita, cogendi, & compellendi.

Et Commissario prædicto dedit facultatem componendi ad utilitatem Fabricæ super legatis certis infra annum non executis ad favorem certorum locorum, vel personarum. *Tu scias quintam partem de his Fabricæ deberi, ut mox infra declaratur.*

§.15. Et quoniam sicut dictus Leo Prædecessor fide dignorum testimoniis acceperat, in locis prædictis quamplures existebant, qui etiam relicta certis locis, & personis, sub aperta, & speciali expressione, & etiam ex voto post annum illa solvere, & exequi etiam requisiti contemnebant, contra defunctorum voluntatem, in animarum suarum, & locorum, & personarum, quibus relicta erant, præjudicium, & jacturam, volens animabus, ac locis, & personis prædictis opportune consulere, eisdem Commissariis in solidum etiam dederat in mandatis, ut requisiti ab executoribus testamentorum, seu locis, & personis prædictis, vel eorum nomine, facta aliqua compositione cum eis, super certa parte, in quam convenirent, Fabricæ prædictæ applicanda, in quam quantum ad id, ipsorum testantium, & relinquentium in favorem dictæ Fabricæ, motu, ac de plenitudine prædictis, & ex certa scientia voluntatem commutaverat, omnes, & singulos dictorum sic relictorum detentores ad effectualem solutionem, cogerent, & compellerent, ac solventes de receptis quietandi, & absolvendi, necnon ad id tot quot duxissent opportunum, cum simili aut limitata potestate substituendi, facultatem, & potestatem, ipsisque solventibus, ac quietantiam a dictis Commissariis obtinentibus plenariam indulgentiam, & remissionem omnium peccatorum suorum, & si sæculares forent, quod possent ad usum censurarum prædictarum eligere sacerdotem idoneum, quem voluissent, concesserat, ac quod præfati deputati eisdem Commissariis computum, & rationem de receptis reddere tenerentur.

Bonaque stabilia vendendi & immobilia ad Urbem absque solutione gabellæ transferendi.

§.16. Ac Commissarii, & deputati prædicti possent, & valerent, relicta, & applicata prædicta, quæ immobilia forent, per publica bannimenta plus offerenti vendere, & perpetuo alienare, & mobilia quæ transferri commode possent ad Fabricam ipsam absque solutione pedagii seu Gabellæ transferre voluerat.

Eximitque Fabricæ Commissarios a superioritate Ordinariorũ, & aliorum.

§.17. Et deputandos prædictos, a potestate, & jurisdictione quorumcumque Legatorum Ordinariorum omnium, tam Ecclesiasticorum, quam sæcularium, & nulli alteri nisi ipsi Leoni Prædecessori, & certo tunc expresso Judici voluit subjacere, certis etiam adjectis in contrafacien. pœnis, exemerat.

Et super votis & peregrinationibus a testatoribus relictis, & non executis, eosdem Fabricæ Commissarios componere posse voluit.

§.18. Ac successive per eum accepto, quod Commissarii per eum deputati prædicti, in prosecutione præmissorum multa invenerant vota, itinera, sive peregrinationes diversis Ecclesiis, in testamentis, & aliis ultimis voluntatibus relicta fuisse, & adhuc tunc inexecuta manere, quodque tam hæredes, quam fideicommissarii hujusmodi votorum, ac aliæ particulares personæ, officiales commissioni sibi factæ conabantur opponere, & contraire, aliique complures pias testatorum dispositiones, avaritia obcæcati, aut alia minus juxta causa, violare nitebantur, & in proprias, sive aliorum utilitates convertere, ac quod quamplures Presbyteri, & Clerici, ac Religiosi diversorum Ordinum, ac piorum locorum, etiam sæculares curam habentes inveniebantur, qui non solum ad eosdem Commissarios, ut ipsis Presbyteris, Clericis, Religiosis, & Sæcularibus ex dictorum locorum negotiis in exigendo relicta eis, & eorum locis facta, Commissarii ipsi faverent, & cum eis pro aliqua parte in usum dictæ Fabricæ convertenda convenire non curabant, verum etiam requisiti ad id faciendum, aut dicebant, illa nolle exigere, & quemquam ad solutionem vexare, aut mentitis, & confictis quietantiis debitorem absolvebant, in fraudem ipsius Fabricæ, ac Ecclesiarum, & locorum prædictorum præjudicium, ac quod notarii, & tabelliones conabantur ab eis, pro testamentorum, & scripturarum ostensione mercedem extorquere, declaraverat suæ intentionis fuisse, præfatos Commissarios suos vota, itinera, & visitationes præ-

prædicta, in testamentis, & ultimis voluntatibus hujusmodi quomodolibet adnotata in usum dictæ Fabricæ commutare, ac quod dicti Commissarii ipsa inquirere, petere, & exigere possent.

Fraudemque contra Fabricam circa exactionē cōmittentes, & officiales exigere volentes excommunicationi subjecit, & per Commissarios puniri jussit.

§.19. Decernentes omnes, & singulos cujuscumque dignitatis, Ordinis, & Religionis existentes, tam Ecclesiasticos, quam mundanos, fraudem, & falsitatem aliquam committentes, aut quietantias, vel scripturas aliquas machinantes, aut facientes, propter quas præjudicium ipsi Fabricæ, aut impedimentum, vel damnum oriri potuisset, vel inferretur, & eos qui nolle exigere asseruissent, ut præfertur, majoris excommunicationis sententiæ subjacerent. Et nihilominus eosdem Commissarios suos contra suspectos in præmissis per viam inquisitionis summarie, simpliciter & de plano procedere, & repertos culpabiles condignis pœnis afficere possent, & valerent.

Notariosque cogi ad ostendēdum libros oblata mercede duorum cum dimidio pro centenario, pecuniæ exigendæ.

§.20. Notarios vero, & tabelliones prefatos pro eorum competenti mercede, de duobus cum dimidio pro quolibet centenario, quod vigore instrumentorum suorum effectualiter exigerentur contentos esse voluerat, & eos plus petere non posse, & tamen ad ostendendum libros, & eorum protocolla teneri decreverat, quoties ab eis fuissent requisiti absque alia expectatione mercedis, sub eadem pœna excommunicationis.

Relicta etiam ante septennium d. commissione Leonis X. comprehendi voluit.

§.21. Relicta vero eorum, & aliorum, quibus non solum a septennio infra, sed etiam quocumque tempore ultra facta forent, voluerat sub commissionibus suis comprehendi, & ipsi Fabricæ applicata esse, prout applicaverat.

Et super rata Fabricæ obvenienda cōponi posse.

§.22. Ac voluerat super relictis, pro rata eidem Fabricæ obvenienda, etiam super hæreditatibus, in quibus usufructuarii, ad tempus, seu ad vitam ipsorum, aut deputati, & in quibus illa solvendi a testatoribus limitatum terminum fore reperirent, etiam ante annum a die obitus eorumdem testatorum computandum, ipsa relicta pro dicta Fabrica exigere.

Exactaque per Ordinarios de spectantibus ad Fabricam indicari per Cōmissarios.

§.23. Ac relicta, & alia dictæ Fabricæ applicata per Ordinarios locorum, vel eorum nomine eatenus exacta, ab ipsis Ordinariis, penes quascumque personas existentia pro dicta Fabrica vendicare.

Relictorumque certorum & infra annū non executorum quintam partem capere.

§.24. Ac etiam relictorum certis personis factorum, & infra annum etiam non executorum, quintam partem pro ipsa Fabrica, etiam si quibus relicta ipsa facta essent, voluerint illa inexacta relinquere, accipere possent, & valerent.

Legataque incerta, (si non sit cōpositio) integra idem Leo II. Fabricæ deberi decrevit.

§.25. Et quoniam in literis facultatum, & Indulgentiarum in favorem dictæ Fabricæ concessarum, & per dictum Leonem Predecessorem confirmatarum, inter alia continebatur, ut Nuncii, & Commissarii ipsarum facultatum, & Indulgentiarum, & ab ipsis deputandi, possent cum retinentibus relicta facta incertis personis, vel absentibus, taliter quod propter eorum absentiam, merito ab eis notitia haberi non posset, recepta competenti portione, vel quantitate, prout superius enarratur componere, ac eos absolvere. Et si nonnulli tenentes relicta hujusmodi neglexissent, eatenus cum dictis Commissariis, componere, voluerat etiam ut illos sic ea tenentes, vel quomodolibet occupantes, ad consignandum illa integra eisdem Commissariis suis pro dicta Fabrica cogere, & compellere valerent summarie, simpliciter, & de plano sola facti veritate inspecta, ac omni tela judiciaria posthabita, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, & aliis pecuniariis, de quibus eis videretur, invocato etiam, si opus foret, auxilio brachii sæcularis, super quibus omnibus, & singulis, plenam eis, & eorum cuilibet in solidum, concesserat facultatem, & potestatem.

Commissariis dedit potestatem permittendi in locis sacris sepeliri mortuos absque confessione &c.

§.26. Et subsequenter idem Leo Prædecessor per reliquas suas literas ad certum similiter tempus duraturas, certis Commissariis, deputandis seu nominandis, inter alias consimiles supra expressas facultates, in vigintiquinque Provinciis, & sub quibus Provinciæ supra expressæ existebant, concesserat, quod ipsi Commissarii eis, qui sine confessione moriebantur, etiam si infra annum non fuissent confessi, dummodo in eis signa contritionis in articulo mortis apparuissent, ut in loco sacro sepeliri possent, concedere, & contradictores similes pœnas incurrisse, declarare, ac summam pecuniarum pro consequenda Indulgentia hujusmodi, & aliis præmissis, ac facultatem eligendi Confessorem, limitare, & taxare.

Altareque portatile Presbyteris &c. concedendi. Ad hoc videndum est Conc. Trid. Sess. 22 cap. 1. post Canones, & Sess. 25. c. 12. de Regular.

§.27. Necnon nobilibus, & Presbyteris, ac graduatis, altare portatile, quod cum debitis reverentia, & honore retinerent, & super quo in locis ad hoc congruentibus, & honestis, etiam non sacris, & Ecclesiastico interdicto, generali, & speciali, tam Apostolica quam ordinaria auctoritate suppositis, dummodo causam non dedissent hujusmodi interdicto, & antequam illucesceret dies, circa tamen diurnam lucem in sua, ac suorum familiarium domesticorum præsentia, juxta formam Capituli Alma, de sent. excummunic. in 6. Missas, & alia divina officia per seipsos, qui Presbyteri erant, aut pro tempore forent, celebrare, seu per alios Sacerdotes celebrari facere, ac tempore interdicti hujusmodi divinis interesse, ac Eucharistiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta, sine alicujus præjudicio, præterquam in die Dominica Resurrectionis, accipere, & eorumdem corpora Ecclesiasticæ tradi possent sepulturæ, sine tamen funerali pompa concedere.

Juramentaque obligationum ad effectum agendi, relaxandi.

§.28. Necnon quæcumque juramenta, in quibusvis contractibus, instrumentis, obligationibus, præterquam in forma Cameræ appositis ad effectum agendi dumtaxat, relaxare, & ab eis, & a quocumque periurio, sine tamen tertii præjudicio, absolvere.

Indulgentias locorum piorum, & alias suspēdendi &c.

§. 29. Ac quascumque Indulgentias, etiam illas a media quadragesima usque ad Pascha inclusive, ab Ordinibus Mendicantium publicari solitas, tam ab eodem Leone, quam a suis Prædecessoribus, & a Sede prædicta, vel ejus auctoritate, quibuscumque

que Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, etiam S. Spiritus prædicto, & aliis piis locis, Universitatibus, Confraternitatibus cujuscumque qualitatis, & ad quemcumque usum, etiam Laicorum, & Clericorum institutis, & singularibus personis cujuscumque dignitatis, etiam Cardinalatus honore, aut Legationis officio fungentibus, super præmissis, vel aliquo præmissorum hactenus tunc concessas, ac expeditionis contra Turcas, & hæreticos, etiam quascumque regulas præservativas adversus revocationes, & suspensiones earumdem in se continentes, certis locis tunc exceptis quando, & quoties, & ad quod tempus Nuncio, & Commissario præfato, vel deputandis, & subdelegandis ab eo videretur opportunum, suspendere, prout idem Leo illas suspensas fore declaravit, ac Processiones publice, ad effectum Indulgentiarum publicationum fieri.

Processiones ad publicationem Indulgentiarum indicendi.

§.30. Et populum, ac Religiosos omnes cujuscumque Ordinis, etiam exemptos pro hujusmodi operibus peragendis ad sonum Campanæ evocari facere possent, dictique congregati tenerentur, sub excommunicationis pœna procedere, relicto digniori loco deputatis, & subdelegatis, ad ipsas Indulgentias exequendas, & dicti Commissarii a censuris, & pœnis prædictis, satisfactione prævia absolvere, & illas remittere, ac suspensionem hujusmodi Indulgentiarum relaxare.

Transumptisque Commissariorum, plenam fidem dari voluit.

§.31. Quodque etiam transumptis, & confessionalibus, in dictis Provinciis, insulis, & finibus, quibusvis personis per præfatum Nuncium, & Commissarium, ac deputandos, & subdelegandos ab eo subscriptis, & suo sigillo dumtaxat munitis, fides adhiberetur, Apostolica auctoritate, per literas prædictas, licentiam, & facultatem concesserat, & voluerat, atque mandaverat.

Clemens VII cit. in rubr. multa quoad d. Fabricam disposuit, ut supra.

§.32. Et postremo recol. mem. Clemens Papa VII. similiter Prædecessor noster. Volens opus prædictum, quod per Prædecessores prædictos perfici non poterat, &c. *Omittitur residuum narrativæ quia Bullam ipsam Clementis VII. habes sup. fol. 31.*

Hic Pontifex Adriani VI. indulta d. Fabricæ confirmavit.

§.33. Et postmodum per Nos etiam accepto quod a quampluribus in dubium revocabatur, an revocationis per Nos in crastinum nostræ assumptionis ad Summi Apostolatus apicem, in genere factæ vigore, Indulgentias, facultates, & privilegia, tam per præfatos, quam Adrianum PP. VI. Prædecessores nostros, Fabricæ, & Collegio præfatis concessa comprehendere intendissemus, Nos, motu & scientia similibus, Indulgentias etiam plenarias, privilegia, facultates, prærogativas, & indulta, per præfatos Prædecessores eisdem Fabricæ, & Collegio concessa, cum omnibus, & singulis literis desuper confectis contentis, adversus revocationes, & suspensiones hujusmodi in pristinum statum, in quo ante easdem revocationes quomodolibet existebant, præfata auctoritate Apostolica plenarie restitueramus reposueramus, & reintegraveramus, illasque prout per dictos Prædecessores concessa erant, in omnibus, & per omnia quatenus opus esset, de novo concesseramus.

Revocatisque omnibus Commissariis, totum negocium Collegio dictæ Fabricæ remisit cum facultate præsertim.

§.34. Et nihilominus, omnes, & singulos Fabricæ prædictæ Commissarios cujuscumque dignitatis etiam Episcopalis, gradus, vel conditionis existerent, eatenus quomodolibet per Collegium dictæ Fabricæ deputatos; necnon omnes commissiones, & facultates eis concessas, & factas revocantes, eosque ab hujusmodi commissionibus absolventes, Collegio præfatis, & quibusvis ab eis ad id deputatis, alios Commissarios idoneos, qui Ecclesias, quæ pro consequendis hujusmodi Indulgentiis visitare deberent declarare, necnon super publicatione ipsarum Indulgentiarum inquirere, & procedere, ac falsos Quæstores, Comissarios, & Procuratores debite punire.

Principibus dimittendi partem eleemosynarum pro reparandis Ecclesiis in eorum dominiis existen.

§.35. Necnon quibuscumque Regibus, Ducibus, Principibus, & aliis, tam sæcularibus, quam Ecclesiasticis, personis cujuscumque gradus, præeminentiæ, & conditionis existentibus, in quorum dominiis, districtibus, & locis aliquæ Ecclesiæ essent, quas ipsi ex eleemosynis ex dictis Ecclesiis colligendis reparare cupiebant, partem eleemosynarum prædictarum, de qua cum dictis Regibus, & aliis personis præfatis convenissent, ad dictum effectum dare, & assignare.

Componendique super ablatis in direptione Urbis.

§.36. Necnon super bonis in direptione Urbis subtractis si personæ illæ, quibus restitui debuissent omnino ignorabantur, ad usum dictæ Fabricæ componere, & ut illa detinentes, si debitam diligentiam pro inveniendis ipsorum bonorum dominis fecissent, & ipsos invenire non potuissent, soluta ea pecuniarum quantitate, de qua eisdem Commissariis videretur, ad illorum restitutionem aliter non tenerentur, concedere, libere, & licite valerent.

Et cetera alia faciendi juxta formam literarum Romanorum Pontificum Prædecessorum, dummodo Commissarii deputandi sint personæ Ecclesiasticæ.

§.37. Deputandi facultates, & potestates præfatas in se etiam retinendi, ac omnia, & singula in singulis literis singulorum Prædecessorum, & nostris hujusmodi contenta faciendi, procurandi, exercendi, ordinandi, & exequendi, dummodo Commissarii ad hoc deputandi personæ essent Ecclesiasticæ, & speciales super eo a dicto Collegio literas haberent, plenam, & liberam facultatem concesseramus.

Postea idem Paulus III societatem Principis Apostolorum erexit, & Confratribus multas gratias concessit.

§.38. Ac etiam per alias, tam in dicta Basilica, quam in singulis Civitatibus, Castris, Terris, & Locis per universum Orbem consistentibus, & illorum matricibus, seu aliis ad id designandis Ecclesiis, unam utriusque sexus Christifidelium, tam Ecclesiasticorum, quam Sæcularium societatem, sub invocatione dicti Principis Apostolorum erexeramus, & ordinaveramus. In qua Nos primo, & deinde carissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imp. & Franciscum Francorum Regem ac quoscumque alios utriusque sexus, Sæculares, & Ecclesiasticos Christifideles cujuscumque conditionis existerent, qui ex eorum bonis Fabricam hujusmodi juvarent in ipsam Confraternitatem descripseramus. Quibus Confra-

fraternitatem ipsam infra triennium a die publicationis ingredientibus, & pro dicta Fabrica de bonis sibi a Deo collatis, juxta discretionem, seu providam ordinationem Commissariorum, desuper a Nobis pro tempore deputatorum, seu ab eisdem deputandorum, super eo faciendam erogantibus, tam ipsis, quam per modum suffragari animabus Defunctorum, quæ in caritate decessissent, Indulgentias, & peccatorum remissiones, etiam plenarias per prædictos Prædecessores, ac per Nos, in genere, vel in specie ad Fabricam prædictam manus adjutrices porrigentibus, quomodolibet concessas. Et quæ visitantibus anno Jubilæi Ecclesias ad id deputatas concedi consueverant, necnon illis, qui cum cordis contritione, & oris confessione decesserint, etiam in mortis articulo plenariam peccatorum suorum remissionem consequerentur, cum communicatione omnium spiritualium bonorum, quæ fiebant, & ex tunc in perpetuum fieri poterant, in Universali sacrosancta militanti Ecclesia, eosdem confratres quampluribus aliis spiritualibus bonis decorantes, concesseramus.

Hispanisque d. Confraternitatis Confratribus eleemosynam Fabricæ porrigentibus plenarias indulgentias elargitus est, cum potestate.

§.39. Ac postremo ejusdem Caroli Imperatoris, & Regis, ut eidem primogenito Ecclesiæ primum locum, ut par erat, daremus subditis in Hispaniarum, & illi annexis, Regnis insulis, & dominiis (excepto Regno Siciliæ citra Pharum) existentibus, & in eis commorantibus, ac ad illa undecumque venientibus, utriusque sexus, tam Sæcularibus quam Regularibus Ordinum quorumcumque dictæ Confraternitatis confratribus vere pœnitentibus, & confessis, seu confitendi statutis temporibus propositum habentibus, qui in Nativitatis, Resurrectionis D. N. Jesu Christi, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, vel tribus aliis Festivitatibus, per Commissarium per Nos deputandum, quolibet ex tribus annis designandis, aliquas Ecclesias, seu altaria, dicto triennio durante visitarent, & in capsis ad id deputandis, aliquam piam eleemosynam juxta ejusdem Commissarii, seu ab eo deputandi ordinationem pro Fabrica hujusmodi prosequenda, per se, vel alium effectualiter ponerent, plenissimam, etiam sacro Jubilæi centesimo anno Ecclesias Urbis Romæ visitari solitas visitantibus, & ad recuperationem Terræ sanctæ, & sacræ Orthodoxæ fidei Catholicæ, & Dominicæ Crucis hostium expugnationem proficiscentibus, ac omnes, & singulas gratias illis concessas, & concedi solitas concesseramus.

Confessorem eligendi, qui absolvat &c.

§.40. Cum potestate eligendi sibi Confessorem, qui ad effectum indulgentias hujusmodi consequendi confessionibus auditis, eos ab omnibus, & singulis sententiis, & censuris Ecclesiasticis quomodocumque, a jure, vel ab homine in eos latis, necnon peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam si illorum absolutio Sedi Apost. reservata existeret, & præterquam conspirationis in personam Rom. Pontificis, aut statum Rom. Ecclesiæ, occisionis, vel verberationis Episcoporum, aut aliorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos, falsificationis literarum Apostolicarum, aut delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad infidelium partes, atque sententiarum, & censurarum occasione Aluminum Tulphæ nostræ, ac de partibus infidelium ad fideles, contra prohibitiones nostras delatorum, necnon Ecclesiasticæ libertatis, ac privilegiorum Sedi Apostolicæ, etiam ex consuetudine competentium, ac aliorum; id, & executionem literarum, & mandatorum Apostolicorum, etiam in Bulla in die Cœnæ Domini legi consueta, ac aliis Apostolicis Constitutionibus comprehensorum concernentia quomodolibet violatorum, incursarum, semel tantum absolvat, eligendi, & pro animabus Defunctorum cum communicatione bonorum spiritualium prædictorum, & stationum Urbis Indulgentiarum, necnon esus ovorum, butyri, & lacticiniorum temporibus prohibitis ad eorum libitum, & carnium, de utriusque Medici consilio, licentia, & concessione, & cum eisdem seu similibus facultatibus Commissariis ad id deputatis, seu ab illis subdeputandis per prædictos Prædecessores nostros, seu ab eis deputari solitis, juxta tenorem prænarratarum literarum seriatim in nostris desuper expeditis literis, descriptis, & adnotatis concessione.

Commissariisque Fabricæ dedit potestatem dispensandi in casibus hic expressis.

§.41. Necnon prædictis Commissariis, ut præmittitur, deputandis, quod eos qui arctati forent, & vigesimumtertium suæ ætatis annum attingerent, ut ad omnes sacros, etiam Presbyteratus ordines promoveri, & unum beneficium Ecclesiasticum obtinere, necnon cum quibusvis Religiosis professis, & non professis quorumcumque Ordinum, & quacumque licita facultate, & cum sæcularibus Clericis, seu Presbyteris, qui graduari velint, etiam in quacumque universitate, etiam leges audire, eisque studere, ac in ipsis graduati, usque ad doctoratus gradum inclusive similiter valeret. Et cum eisdem Religiosis, qui relicto Religionis habitu per sæculum vagantes, apostasiæ notam seu irregularitatem contraxerint, & deinde pœnitentia ducti ad cor redierint, quando inde verisimiliter scandalum expectari non posset, & cum his, qui de Ordine suo ad alium Ordinem, parem, vel strictiorem, transferri cuperent. Necnon cum ipsis, ac etiam quibuscumque monialibus, cujusvis qualitatis, & Ordinis existerent, ut de Superiorum suorum licentia, & ea durante, monasteria exire, & cum parentibus, & aliis Ecclesiasticis personis, seu Sæcularibus conversari. Et corporalia, & alia Ecclesiæ ornamenta dummodo per Presbyterum primo, vel per eas cum chirotecis abluerentur, abluere, & mundare toties quoties opus foret, licentiam, & facultatem concedere. Quodque eos, qui Moniales etiam velatas, commatres, sorores, consanguineas carnaliter, damnabili, & incæstuoso coitu cognovissent, aut aliud quodcum-

que carnale crimen cujuscumque qualitatis existeret, commisissent, absolvere, ac eos qui in quarto, vel tertio, & quarto si tamen ab eodem stipite penderent, & non alias, affinitatis, vel consanguinitatis gradibus invicem conjuncti, ac quocumque impedimento publicæ honestatis Justitiæ, præterquam inter levatum, & levantem, etiam cognatione spirituali detenti, & etiam carnali copula subsecuta contraxissent, ac etiam qui hujusmodi matrimoniis etiam clandestinis intervenissent, seu præsentes, & consentientes fuissent, a censuris propterea incursis absolvere, ac cum eis ut in sic contractis matrimoniis remanere. Et cum his, qui in casibus prædictis contrahere voluissent, ut matrimonium ad invicem contrahere possent dispensare valeant. Decernentes præmissa omnia per eumdem Commissarium sic facienda, in utroque foro valere quibusvis contrariis nequaquam obstantibus.

Hic Pontifex Collegio Fabricæ dedit potestatem procedẽdi cõtra quoscumque alios quęstores sub ejus Const. edita die 9 Augusti 541. quam hic uti superfluam prætermisi.

§. 42. Cum Nos per alias nostras literas similiter accepto per Nos, quod nonnulli Hospitalium, etiam nostri S. Spiritus præfati, & S. Joannis Lateranen., ac S. Jacobi Incurabilium de Urbe, & Monasteriorum S. Sebastiani extra muros dictæ Urbis, ac S. Antonii Viennen. Cistercien. & S. Augustini Ordinum, ac Mercedis Redemptionis Captivorum, etiam S. Helmi, S. Bovis, S. Bernardi, S. Leonardi, Sanctæ Marthæ, Sanctæ Catherinæ Montis Sinai, S. Viti, & Sanctæ Mariæ della Heremita, Quæstores, & Commissarii, non obstante suspensione privilegiorum super quæstis faciendis, & confratribus describendis, & indulgentiis publicandis concessorum, ac suppressione Cappellarum sub invocatione Sancti Sebastiani, ac revocatione Commissariorum, Nunciorum, & Quæstorum, vigore privilegiorum prædictorum, constitutorum, ac prohibitione faciendi quæstas, & indulgentias, & alias gratias publicandi, ac confratres describendi, & confessionalia concedendi, & in certis casibus matrimonialibus dispensandi, quæstas facere, & alia prædicta exercere minime erubescant. Et successive etiam non obstante alia prohibitione a nobis desuper narrata, nonnulli etiam quæstores, & Commissarii, tam prædictis quam aliis forsan nominibus vigore privilegiorum prædictorum, & forsan aliorum etiam a Nobis, licet contra mentem nostram emanatorum, tam quæstas facere, quam indulgentias, & alia, ut præfertur, prohibita, publicare, & exercere, ac diversas pecuniarum summas, res, & bona exigere, & aliqui forsan sibi ipsis appropriare non destiterant, omnes, & singulas pecuniarum summas, res, & bona ex quæstis, eleemosynis, & indulgentiis, & aliis prædictis eatenus proventa, & penes Quæstores, & Commissarios præfatos, ac Nuncios, Ministros, Thesaurarios, Depositarios, loca, Collegia, & Universitates existentia, quæ eatenus Hospitalibus, Monasteriis, & aliis locis prædictis minime incorporata fuerant, Basilicæ, & illius Collegio, & deputatis concessissemus, & applicavimus. Omnesque Quæstores, Commissarios, Nuncios, & alios Officiales præfatos revocavissemus, omnemque facultatem, potestatem, & auctoritatem quæstuandi, indulgentias, & alias gratias publicandi, confratres describendi, confessionalia concedendi, in gradibus matrimonialibus prohibitis dispensandi, ab homicidiis casualibus, seu voluntariis, ac simoniæ labe absolvendi, ac vota commutandi, & forsan alia exercendi, a Quæstoribus, Commissariis, Ministris, Thesaurariis, Depositariis, & aliis prædictis, necnon Guardianis, Officialibus, & aliis Superioribus Hospitalium, Monasteriorum, etiam Redemptionis Captivorum, & aliorum locorum prædictorum, privilegia, & facultates, eos substituendi, & deputandi habentibus, abdicavissemus, & amovissemus. Ita quod ex tunc de cetero perpetuis futuris temporibus, Quæstores, & Commissarii, & alii Officiales, ad quæstas, & alia prædicta exercenda, ab aliquibus, etiam a Nobis, & Successoribus nostris Rom. Pont. constitui, & deputari non possent, nisi ipsis constitutioni, & deputationi Collegii deputatorum Fabricæ hujusmodi, expressus accederet assensus, cum mandato, universis, & singulis præfatorum Hospitalium, Monasteriorum, & aliorum prædictorum, ut pecunias, res, & bona ex quæstis, indulgentiis, & aliis prædictis acquisita, &, ut præfertur, dictæ Fabricæ applicata, & concessa, penes ipsos existentia, & nondum, ut præfertur, incorporata præfatæ Fabricæ, & pro ea præfatis Collegio deputatorum, & illorum Officialibus ad quos, & utilitatem dictæ Fabricæ, exponenda, & convertenda persolverent, & assignarent. Eisdem vero, & pro tempore existentibus Deputatis, & præfatis Fabricæ hujusmodi, ut Quæstores, Commissarios, & alios Officiales, ac personas penes quos pecuniæ, res, & bona hujusmodi existebant, sub pœnis, & censuris, de quibus eis videretur, tam posteriorum prædictorum, quam aliorum privilegiorum dictæ Fabricæ, & illius deputatorum Collegio concessorum vigore, ad solutionem, & consignationem hujusmodi faciendam, cogerent, & compellerent, ac easdem posteriores literas, & in eis contenta quæcumque inviolabiliter observari mandarent, & facerent, inobedientes, & rebelles, ac contradictores quoslibet per pœnas, & censuras prædictas, auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus esset, auxilio brachii sæcularis. Ac post publicationem posteriorum literarum nostrarum prædictarum nonnulli locorum Ordinarii, eorumque Vicarii, Officiales, & alii Ministri, lucri, ut creditur, cupiditate ducti in contemptum literarum nostrarum earumdem, & pœnarum in illis contentarum, nonnullis Hospitalium, Monasteriorum, & aliorum locorum prædictorum, Quæstoribus, & Commissariis quæstas prædictas faciendi, aliaque prædicta exercendi, ac diversas indulgentias publicandi licentias per eorum patentes literas expresse concedere,

& im-

& impartiri non erubescerent, vel ipsos publice quæstuare permitterent, seu dissimularent in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum, ac scandalum plurimorum.

Ordinariisque quæstas &c. prohibet.

§.43. Nos circa præmissa providere cupientes. Universis, & singulis, tam locorum Ordinariis, eorumque Vicariis, Officialibus, & Ministris, quam aliis quibuscumque Ecclesiarum Prælatis, sub ingressus Ecclesiæ, ac suspensionis a divinis, necnon excommunicationis majoris, aliisque Ecclesiasticis sententiis, & duorum millium ducat. auri de Camera d. Fabricæ applicandorum pœnis, per eos eo ipso absque aliqua declaratione quoties contravenirent, incurrendis, districte præcipiendo mandavimus, quatenus ex tunc de cetero aliquas quæstuandi, & indulgentias publicandi licentias, & desuper literas quibusvis quæstoribus, & aliis personis etiam prætextu cujusvis antiquæ consuetudinis, vel possessionis, eisdem Ordinariis similes licentias concedendi, & aliquam partem, ex quæstis, & indulgentiis hujusmodi exigendi, & percipiendi, & seu vigore quorumcumque privilegiorum, & indultorum, ac literarum Apostolicarum eis hactenus concessorum, vel in posterum concedendorum, absque expressa licentia ejusdem Fabricæ Deputatorum nullatenus concedere, vel impartiri præsumerent, nec ipsos quæstores publice quæstuare permitterent, seu tacendo dissimularent. Quinimmo eos ad parendum reverenter posterioribus literis nostris prædictis, & in illis contentis quibuscumque omnino cogerent, ac compellerent.

Collegio Fabricæ dat potestatem procedendi contra quoscumque quæstores, & quæsita per eos Fabricæ applicandi.

§.44. Insuperque eisdem Deputatis, eorumque Commissariis contra eosdem Ordinarios, illorumque Vicarios, & Ministros, necnon quoscumque alios Ecclesiarum Prælatos, Superiores, & personas, tam sæculares, quam quorumvis etiam Mendicantium Ordinum regulares, quæstas facientes, in eventum contraventionis ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum prædictarum procedendi, necnon Quæstores præfatos quæstas facientes, & indulgentias hujusmodi absque ipsorum Deputatorum expresso consensu ubilibet publicantes capiendi, & incarcerandi, seu incarcerari faciendi, illosque tamquam inobedientes, & rebelles mulctandi, & ad triremes perpetuo, vel ad, de quos eis videretur, tempus relegandi, ac pecunias per eosdem Quæstores occasione dictarum indulgentiarum, vel quæstarum quomodolibet acquisitas eidem Fabricæ, ut præfertur, applicatas ab eis, & eorum singulis etiam invitis, & renitentibus violenter auferendi, necnon pro præmissis omnibus exequendis auxilium brachii sæcularis, quoties opus foret, invocandi, omnimodam concessimus facultatem. Quibuscumque Nobis, & eidem Sedi immediate subjectis sub eisdem sententiis, censuris, & pœnis tunc mandantes, alios vero Nobis non subjectos Judices, & personas sæculares in Domino hortantes, ut si, & postquam pro parte dictorum deputatorum, & Commissariorum forent requisiti, in præmissis, auxilium, & favorem, ac remedium opportunum præberent, prout in singulis nostris, & Prædecessorum prædictorum literis, quarum singularum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, dicitur plenius contineri.

Declarat etiã d. Collegium omnibus prædictis Prædecessorum indultis uti potuisse, & posse ad utilitatem dictæ Fabricæ.

§.45. Cum autem sicut eadem petitio subjungebat, a nonnullis forte nimium scrupulosis dubitatum fuerit, an privilegia, indulta, & facultates per prædictos Prædecessores Commissariis, & Collegio prædictis concessa per eosdem Franciscum, Paulum, Petrum Philippum, Episcopos, Jo. Baptistam, & Raphaelem modernos ad opus dictæ Fabricæ deputatos, aut aliquos ex eis sub nomine dicti Collegii hactenus exercere, vel eis uti potuerint, & in futurum possint, hactenusque per eos sub nomine dicti Collegii pro dicta Fabrica gesta, valida existant, pro illorum parte Nobis fuit humiliter supplicatum, ut desuper opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, quibus in sacra B. Petri Sede meritis, quamquam insufficientibus collocatis, convenit opem, & operam impendere efficaces, ut ejusdem B. Petri Basilicam, ac illius Fabricæ, Rectores, & Ministros, necnon privilegia, facultates, & indulta eis concessa, illæsa præservare studeamus, considerantes diligentiam quam primo dicti Franciscus, & alii deputati in opus dictæ Fabricæ, quod dicti Prædecessores, ut prædicitur, perficere non potuerunt, juxta mentem nostram reassumendo adhibuerunt, illudque omni conatu, & totis viribus assidue prosequentur. Quodque ad illius commodum, & utilitatem, privilegiis, facultatibus, & indultis, ac gratiis hujusmodi in favorem dictæ Fabricæ tantummodo utuntur. Et ne Christifideles ab elargitione, & subsidiis retrahantur, sed ut ad illud promptiores reddantur, quo singula privilegia, facultates, concessiones, & indulta prædicta noverint inviolabiliter observari, hujusmodi supplicationibus inclinati, ex certa scientia, & de potestatis plenitudine similibus omnia, & singula quæ per Franciscum, & alios deputatos prædictos, seu eorum aliquos nomine dicti Collegii, ac vigore literarum patentium, eis per dictos deputatos concessarum deputatos, Commissarios, & Officiales dicto nomine earumdem literarum patentium, & Capitulorum forma servata, gesta, facta, & executa fuerunt, fuisse, & esse legitime facta, ac si privilegia, facultates, & indulta aliis Commissariis per Julium, & Leonem, ac Collegio præfatis per Clementem Prædecessores prædictos respective concessa, & per Nos confirmata, & innovata, ipsismet deputatis concessa fuissent, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus. Et nihilominus omnia, & singula per primodictos Deputatos, aut eorum aliquos, seu ab eis dicti Collegii nomine Commissarios, & Officiales, etiam deputatos, dummodo Commissarii, & Officiales hactenus, ut præfertur, deputati præ-

ti prædicti formam, & ordinem eis, per eorum literas patentes hujusmodi, sive capitula inter eos inita servaverint, approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus.

Illaque eidē Collegio iterato concedit

§.46. Et ut circa illa omne dubium, & ambiguitas in futurum cessare debeant, ipsique Deputati opus Fabricæ hujusmodi diligentius prosequi possint, ipsis, aliisque dictæ Fabricæ pro tempore deputatis, quod omnibus, & singulis privilegiis, prærogativis, facultatibus, jurisdictionibus, gratiis, & indultis, tam Commissariis per Julium, & Leonem, ac Collegio præfatis per Clementem Prædecessores prædictos, ad commodum, & utilitatem dictæ Fabricæ, quam etiam per Nos, per singulas literas prædictas, Commissariisque, & Collegio præfatis per eosdem Prædecessores, ac Nos, ut præmittitur, hactenus respective concessis, sub nomine Collegii præfati, uti, & illa exercere, valeant eisdem auctoritate, & tenore, concedimus, & indulgemus, ac singulas nostras, & Prędecessorum nostrorum literas hujusmodi ad dictos etiam pro tempore deputatos, & ad universas Provincias in singulis literis prædictis expressas, extendimus, & ampliamus.

Et ad beneplacitum Sedis Apostolicę & sub revocationibus &c. non comprehendi decernit.

§.47. Necnon præsentes literas, ad nostrum, & Successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium beneplacitum, durare. Ac beneplacitum hujusmodi, & præsentes literas, per generalem revocationem, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas, etiam per Successores nostros prædictos pro tempore edendas, aut alias etiam nisi per alias nostras sub plumbo, cum præsentium de verbo ad verbum insertione, literas minime revocari posse, sed quoties aliter quam, ut præmittitur, revocari contigerit, toties de novo concessas intelligi, sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, sententiari, & definiri debere, necnon quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & & inane decernimus.

Executores deputat.

§.48. Quo circa universis, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Patriarchialium, & Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis earumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, Officialibus, & Vicariis, in spiritualibus, & temporalibus ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel per alium, seu alios præsentes literas, ac omnia, & singula in eis contenta, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties super hoc pro parte Collegii, seu Deputatorum prædictorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis firmiter observari, ac Collegium, & Deputatos, Officialesque prædictos illis pacifice gaudere, non permittentes Collegium, & Deputatos, ac Officiales prædictos, seu eorum aliquem desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§.49. Non obstantibus præmissis, & quibusvis dictæ Cancellariæ, regulis, ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, & indultis, etiam Mari magno nuncupatis, eisdem Ordinibus, illorumque personis, in genere, vel in specie, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine forsan concessis, quibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de ipsis, eorumque totis tenoribus, specialis specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, illorum tenores pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, illaque cuiquam nolumus aliquatenus suffragari, ac omnibus, & singulis, quæ Nos, & præfati Prædecessores nostri in singulis literis prædictis volumus respective non obstare, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possit, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Ceterum quia difficile foret &c. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ, apud S. Petrum, die 3. Februarii 1542. Pontificatus nostri Anno VIII. D.P. A.VIII. 3.Februarii.

XXXVIII.

Privilegia Neophitorum, sive Judæorum, & infidelium ad Catholicam Fidem se convertentium; Ordinationesque circa eorum vivendi modum.

Consonat extravag. 2. Joann. XXII. in Tit. de Jud. inter communes.

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Infideles conversi non perdunt eorum bona.

CUpientes Judæos, & alios infideles quoslibet ad Fidem Catholicam converti, & prætextu bonorum per eos antea pos-

possessorum ab eadem fide non distrahi, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, hac in posterum valitura Constitutione sancimus, quod cuicumque eorumdem Judæorum, & infidelium ad dictam fidem converti volenti, etiam si in patria potestate constitutus fuerit, bona sua quæcumque, tam mobilia, quam immobilia, intacta, & illæsa permaneant. Ita ut etiam filii familias, & in patria potestate, ut præfertur, constituti, legitima, & quacumque portione bonorum Patrimonialium, aut maternorum eis de jure, seu successione bonorum eis alias debitorum, per eorum parentes fraudari, aut privari non possint, neque debeant, sed eis integre, etiam si contra voluntatem parentum suorum ad fidem ipsam conversi fuerint, etiam eorum parentibus viventibus, debeantur.

Male acquisita restituunt si personæ dãnificatæ notæ sint.

§.1. Et si bona ipsa ex usura, aut illicito quæstu fuerint acquisita, & notæ sint personæ, quibus eorum fuerit de jure facienda restitutio (quia non dimittitur peccatum, nisi restituatur male ablatum) illa eisdem personis omnino restituantur, personis vero non extantibus prædictis, quia bona ipsa essent per manus Ecclesiæ in pios usus convertenda, bona hujusmodi eisdem Judæis, & aliis infidelibus, in favorem suscepti baptismatis, tamquam in pium usum libere concedimus, eaque apud ipsos sic conversos Judæos, & alios infideles, remanere decernimus. Interdicentes sub divini anathematis pœna, quibusvis, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus personis, ne ullam super bonis hujusmodi, quovis quæsito colore molestiam inferant, aut inferri patiantur; Sed magnum se fecisse lucrum existiment, dum tales Christo lucrati fuerint.

Piorum eleemosynis adjuvandi sunt, quatenus sint pauperes.

§.2. Et quoniam, ut scriptum est, qui habuerit substantiam mundi hujus, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo, quomodo caritas Dei manet in ipso? si ipsi conversionis tempore inopes, aut indigentes fuerint, omnes tam Ecclesiasticos quam sæculares, per viscera misericordiæ Dei nostri exhortamur, ut ipsis conversis manus porrigant adjutrices, ipsi quoque Diœcesani, non solum Christianos ad subveniendum ipsis exhortentur, sed etiam tam de redditibus Ecclesiarum, prout poterunt, quam de his, quæ ad pauperum usus per ipsos convertendos devolvuntur, hujusmodi Neophitos sustentare non negligant, ipsosque a detractionibus, & contumeliis paterna affectione defendant.

Cives efficiũtur loci in quo baptizantur.

§.3. Et quoniam per gratiam baptismi cives Sanctorum, & domestici Dei efficiuntur, longeque dignius existit regnare spiritu, quam nasci carne, eadem Constitutione statuimus, ut civitatum, & locorum, in quibus sancto baptismate pro tempore regenerabuntur, vere cives sint, & privilegiis, ac libertatibus, & immunitatibus, quæ alii, ratione nativitatis, & originis dumtaxat consequuntur, gaudeant.

In articulis fidei instruantur, & cum infidelibus nõ conversentur.

§.4. Curent insuper Sacerdotes baptizantes, & alii sacro fonte eos suscipientes, tam ante baptismum quam post, illos in articulos fidei, ac legis novæ præceptis, Catholicæque Ecclesiæ ritibus diligenter instruere, & tam ipsi quam Diœcesani operam dent, ne cum aliis Judæis, seu infidelibus, saltem per longum tempus conversentur, ne sicut quandoque contingit, ab infirmitate curatis modica occasio ad pristinam damnationem reciduam efficiat.

Cum Christianis originariis matrimonia contrahere studeant.

§.5. Et quoniam experientia teste compertum est mutuam ipsorum Neophitorum inter se conversationem, ipsos in fide nostra fragiliores reddere, ac saluti ipsorum plurimum officere, hortamur locorum Ordinarios, ut quantum pro incremento fidei viderint expedire, curent, & studeant, Neophitos ipsos cum originariis Christianis Matrimonio copulare.

Ritus antiquæ sectæ dimittant.

§.6. Et prohibeant eisdem sub gravibus pœnis, ne mortuos more Judæorum sepeliant, aut Sabbata, aliasque solemnitates, & antiquæ sectæ ritus quoquomodo observent, sed & Ecclesias, & prædicationes, prout alii Catholici frequentent, & in omnibus Christianorum moribus, se conformes reddant.

Contemptores prædictorum ab Inquisitoribus coerceantur.

§.7. Contemptores autem prædictorum, per sacerdotes in quorum Parochiis degent, aut alios, ad quos de jure, vel antiqua consuetudine, de talibus inquirere spectat, aut etiam per alios quoscumque, Diœcesanis, seu Inquisitoribus hæreticæ pravitatis deferant, & invocato, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, per eos taliter puniantur, quod aliis transeat in exemplum. Et insuper de his omnibus in Provincialibus, & synodalibus Conciliis diligens fiat inquisitio, & tam circa Episcopos, & Sacerdotes, in præmissis negligentes, quam ipsos Neophitos, & infideles prædictos contemptores, opportunum adhibeatur remedium.

Redeuntes ad vomitum uti hæretici puniantur.

§.8. Si quis autem cujuscumque gradus, vel præeminentiæ fuerit, hujusmodi Neophitos, ne observationem ritus Christiani, & aliorum prædictorum complectantur, foverit aut defenderit, pœnas contra fautores hæreticorum promulgatas, ipso facto incurrant: Neophiti vero si se corrigere post monitionem canonicam neglexerint, & ad vomitum judaizantes redire comperti sint, contra eos tamquam perfidos hæreticos, per Ordinarios locorum, secundum sacrorum Canonum instituta procedatur.

Quibuscumque non obstantibus.

§.9. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis etiam Apostolicis, seu etiam Regiis, vel Imperialibus eisdem Judeis, vel infidelibus quomodolibet concessis, quæ quatenus in detrimentum Catholicæ Fidei, aut nominis Christiani, seu aliquorum ex præmissis, quomodolibet vergerent, & ad effectum præsentium, cassamus, & irritamus, ac cassa, & irrita esse decernimus, aliis decretis, & Constitutionibus Apostolicis, quæ super præmissis sunt condita, in suo robore duraturis.

Hæc Constitutio semel in anno in singulis Ecclesiis publicetur.

§.10. Et ut hujusmodi sanctæ Constitutionis jugis memoria habeatur, & ne quisquam ipsius ignorantiam prætendere possit, illam per singulas Cathedrales, & Collegiatas

giatas Ecclesias, aliaque pia loca, in quibus uberior erit fidelium concursus, semel in anno ad minus infra divina publicari volumus, & decernimus.

Fides ejus transumptis detur. §. 11. Et quia difficile foret &c.

D. P. A. VIII. 21. Martii. Dat. Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 21. Martii, millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, Pontificatus nostri Anno VIII.

XXXIX.

Spolia Ecclesiasticarum personarum, sine testamento, aut facultate testandi decedentium, vel ultra quantitatem, de qua testari possunt, disponentium, ad Rever. Cameram Apostolicam spectant.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Romani Pontificis providentia circumspecta, dubia quæ litium dispendia afferre possent, in suæ declarationis arbitrio tollit, ac desuper statuit, & ordinat, prout rerum qualitate pensata, conspicit in Domino salubriter expedire.

Causa hujus declarationis. §. 1. Cum itaque, sicut accepimus, a nonnullis nimium curiosis, qui jura Cameræ Apostolicæ usurpare, ac Cameram præfatam illis defraudare vellent, in dubium redigatur, an res, & bona, spolia nuncupata, Prælatorum, etiam Pontificali, vel alia majori dignitate fulgentium, ceterarumque personarum Ecclesiasticarum, sæcularium, & regularium, tempore obitus ipsorum remanentia, ex eo quod Romano Pontifici pro tempore existenti, & Cameræ præfatæ reservata fore, aliqua generali Apostolica Constitutione forsan non caveatur, ad Cameram prædictam jure legitimo spectare, & pertinere debeant.

Declaratio quod spolia personarum Ecclesiasticarum, de quibus in rubrica spectant ad Rev. Cameram Apostolicam. §. 2. Nos, & si satis evidenter constet, & appareat, Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum, & nostram indubiam intentionem, & voluntatem semper fuisse, ut spolia hujusmodi, ad dictam Cameram, & non ad alios, spectarent, & pertinerent, & quod pro eadem Camera exigerentur, & recuperarentur, cum Prædecessores præfati diversos dictorum spoliorum, ut ad Cameram prædictam spectantium, & pertinentium, collectores, & exactores in variis Provinciis, & locis deputaverint, & constituerint, & Nos deputaverimus, & constituerimus, variæ quoque literæ ab eisdem Prædecessoribus, & a Nobis super exactione aliquorum eorumdem spoliorum, in quibus spolia hujusmodi ad præfatam Cameram spectare expresse continebatur, emanaverint, ac semper de illis dicti Prædecessores per plerasque alias literas, tamquam de rebus ad Cameram prædictam pertinentibus, donando, vel transigendo, aut alias diversimode disposuerint, & Nos disposuerimus, necnon ea ab antiquissimo tempore citra, dictæ Cameræ nostræ nomine exacta, & inter jura ipsius Cameræ connumerata fuerint, ne tamen præmissorum veritas deprimi, & mendacium desuper in præfatæ Cameræ præjudicium, locum sibi vindicare valeant, attendentes, quod iniquum esset, si ex Apostolicæ Sedis benignitate, vel alia rationabili causa, ad singula quæque loca Collectores non destinantur, jura ipsius Cameræ propterea depereant, dubium hujusmodi enucleare, ac in præmissis opportune providere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus, res & bona hujusmodi, spolia, ut præfertur, nuncupata, in quibusvis regnis ac dominiis, tam citra, quam ultra montes, & maria consistentia, quæ pro tempore post obitus Prælatorum, & personarum prædictarum, quantumcumque etiam, ut præfertur, vel alias quomodolibet qualificatarum, etiam Cardinalatus honore fulgentium, qui nullo condito testamento, vel absque sufficienti facultate, aut ultra quantitatem, de qua facultatem habuerint, condito, decesserunt, decedent, remanserunt, remanent, & remanebunt, etiam quod ad illa recuperandum aliqui Collectores deputati non fuerint, ad Cameram Apostolicam, & non ad alios, etiam in quibusvis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis, ac aliis Ecclesiis, Monasteriis, ceterisque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus, utcumque qualificatis, Successores illa in titulum, commendam, administrationem, & alias quomodolibet pro tempore obtinentes, etiam si ad illa vigore prioris tituli, jus regrediendi, seu accedendi, vel ingrediendi, concessum fuerit, spectasse, & spectare, illaque tamquam ad ipsam Cameram spectantia, perpetuo colligi, & recuperari potuisse, & posse, atque debere, ac ita, ut præfertur, eorumdem Prædecessorum, & nostram intentionem, & voluntatem semper fuisse, fidem facimus, & attestamur per præsentes.

Et ita & non alias, judicari debet. §. 3. Decernentes sic, & non aliter per quoscumque, tam ordinaria, quam delegata, & mixta auctoritate fungentes, judices, & personas, ubique in quacumque instantia judicari, definiri, & decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, interpretandi, ac decidendi facultate, necnon irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executoris deputatio. §. 4. Quocirca dilecto filio Guidoni Ascanio Sfortiæ Sancti Eustachii Diacono Cardinali, Camerario nostro, ejusque in Camerariatus officio Successoribus, committimus, & mandamus, quatenus exactioni, & recuperationi spoliorum hujusmodi incumbant, & illa ad Cameram Apostolicam provenire, ac præmissa ab omnibus inviolabiliter observari faciant, nec permittant Cameram ipsam, vel ejus agentes desuper modo aliquo molestari, impediri, vel inquietari, contradictores, &c. compescendo invo-

invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæculares.

Contrariorū derogatio. §.5. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon quarumcumque Ecclesiarum, & Monasteriorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus illorum tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permansuris, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus, communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Jussio publicandi. §.5. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria Apostolica, & Camera prædicta publicentur, & inter Constitutiones extravagantes ad perpetuam rei memoriam valituræ conscribantur. Nulli ergo &c.

D.P. A.VIII. 3. Januarii. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, tertio Nonas Januarii, Pont. nostri Anno VIII.

Registratio. *Anno a nativitate Domini 1542. die Lunæ vigesima Martii, præsentes retroscriptæ literæ lectæ, & publicatæ fuerunt in plena Camera Apostolica, & ex maturo ipsius decreto registratæ in libro de curia &c.*

Publicatio. Lecta, & publicata fuit in Cancellaria Apostolica die 23. Martii 1542. anno Pont. D.N. VIII.

XL.

Indictio sacri, & Œcumenici Concilii Tridentini, ad Kalend. Octobris 1542.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Queritur hic Potifex, quod Ecclesia Dei, Hæresum, & bellorum tempestate vexetur, & Principes Christiani inter se diffideant. INitio nostri hujus Pontificatus, quem non ob merita, sed propter suam magnam bonitatem Dei Omnipotentis providentia Nobis commisit, cernentes jam tum in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum fere nostra pastoralis solicitudo, & vigilia esset vocata, cupiebamus quidem mederi christianæ reipublicæ malis, quibus illa jamdudum vexata, & propemodum oppressa est. Sed ipsi etiam, ut homines circumdati infirmitate ad tantum onus tollendum impares vires nostras esse sentiebamus, nam cum pace opus esse intelligeremus, ad liberandam, & conservandam a plurimis impendentibus periculis rempublicam, omnia invenimus, odiis, & dissentionibus plena, dissentientibus præsertim Principibus iis inter se, quibus summa rerum pene omnis a Deo permissa sit. Cum unum ovile, & unum pastorem dominici esse gregis ad integritatem christianæ religionis, & ad cœlestium bonorum spem in Nobis confirmandam necessarium duceremus, schismatis dissidiis, & hæresibus erat christiani nominis divulsa jam pene, & lacerata unitas. Cum tutam, atque munitam ab infidelium armis atque insidiis rempublicam optaremus, nostris erratis, nostraque cunctorum culpa, Dei videlicet ira, peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Ungaria vexata, conceptum, & meditatum contra Italiam, contraque Austriam, & Illyricum, terra marique bellum, cum impius, & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret, nostrorumque inter se odia, & dissentiones suam bene gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissentionum, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam, & gubernandam Petri naviculam vocati, nec viribus ipsi nostris satis fideremus, primum conjecimus in Domino cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animumque nostrum, firmitate, & robore, mentem consilio, sapientiaque instrueret.

§.1. Deinde animo repetentes majores nostros sapientia admirabili, & sanctitate præditos, sæpe in summis christianæ reipublicæ periculis, remedium optimum atque opportunissimum, Œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conventus adhibuisse, ipsi quoque animum ad generale habendum Concilium adjecimus, exquisitisque principum sententiis, quorum Nobis videbatur utilis in primis, & opportuna ad hanc rem esse consensio, cum eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere invenissemus, Œcumenicum Concilium, & generalem omnium Episcoporum, aliorumque Patrum, ad quos pertineret, conventum in Civitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini (sicut literis, & monumentis nostris testatum est) millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri anno tertio, decimo Kalen. Junii inchoandum, spem prope certam habentes fore, ut cum illic in nomine Domini essemus congregati, ipse sicut promisit Dominus, in medio nostrorum affuturus, & bonitate ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pericula spiritu oris sui facile depulsurus esset. Pontifex ideo ut his malis mederi posset Concilium generale Mantuæ celebrandum, & 10. Kalend. Junii 1537. inchoandum indixit per alias ejus literas, quas hic non habes.

§.2. Sed ut semper insidiatur piis actionibus humani generis hostis, primum contra omnem spem, & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana Civitas, nisi aliquas conditiones subiremus ab institutis majorum nostrorum, & conditione temporum, nostraque, ac hujus Sanctæ Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate, libertateque prorsus alienas, quas in aliis nostris literis expressimus. Quapropter alium invenire locum, aliamque deligere Civitatem necesse habuimus, quæ cum non statim nobis occurreret idonea, & apta, ad sequentes Kalen. Novem- Concilii tamen celebrationem prorogavit ad Kal. Novem. quia CivitatēMantuæ habere non potuit.

Novembris prorogare Concilii celebrationem fuimus coacti. Interim sævus, & perpetuus hostis noster Turca ingenti classe Italiam adortus, aliquot Oppida in littoribus Apuliæ cœpit, vastavit, diripuit, prædas hominum abegit.

Vicentiæ Civitatem Dominii Venetorum, elegit Concilium distulit ad Kal. Maii.

§.3. Nos in maximo timore, & periculo omnium muniendis littoribus nostris, finitimisque auxilio juvandis fuimus occupati. Nec tamen interea destitimus consulere, & hortari Christianos Principes, ut de idoneo ad habendum Concilium loco, quid sentirent Nobis exponerent, quorum cum essent incertæ, variæque sententiæ, tempusque diutius quam erat opus, videretur extrahi, Nos optimo animo, atque (ut arbitramur) etiam consilio, Vicentiam elegimus, Urbem copiosam, & Venetorum, qui eam Nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia; cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque in primis in se habentem. Sed cum jam tempus longius progressum esset, novæque Urbis electionem omnibus significari conveniret, jamque Kalendæ Novembris appetentes, facultatem hujus divulgationis excluderent, hyemisque esset propinqua, rursus altera prorogatione tempus Concilii differre in proximum sequens ver, Maiique futuras Kalendas compulsi fuimus.

Interim procuravit conciliare Carolum Imperatorem, & Fräciscum Regē Francorum, & ideo ipse, & illi Nicæam se contulerūt.

§.4. Quare firmiter constituta, atque decreta, cum, & Nos ipsos, & cetera omnia ad eum bene agendum Deo juvante, celebrandumque conventum pararemus, plurimum reputantes interesse cum celebrationis Concilii, tum universæ Christianæ Reipublicæ, Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire, carissimos in Christo filios nostros Carolum Romanorum Imperatorem semper Augustum, & Christianissimum Regem Franciscum duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia orare, atque obsecrare instituimus, ut ad colloquium inter se, & nobiscum una convenirent, quorum quidem apud utrumque literis, Nunciis, & a latere nostro missis ex venerabilium Fratrum nostrorum numero Legatis sæpissime egeramus, & ex simultate, & dissidiis ambo in unum fœdus, & piam amicitiam vellent convenire, labentibusque succurrere Christianis rebus, quarum servandarum cum esset illis potestas a Deo præcipue tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris, & severa ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere, quos Nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ vehementer contrarium, Dei, & pacis conciliandæ causa suscepimus.

Interea legatos Vicentiam misit, ut initium Concilii facerent.

§.5. Neque prætermisimus interea cum tempus Concilii præstitutum, Kalendæ videlicet Maiæ appropinquarent, tres Legatos summæ virtutis, & auctoritatis a Latere nostro, de numero eorumdem Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Vicentiam mittere, qui initium Concilii facerent, Prælatosque undique venientes exciperent, & ea, quæ judicarent esse opus, agerent, & tractarent, quo Nos ab itinere, & negocio pacis reversi, omnia accuratius dirigere possemus. Interim vero in illud Sanctum opus, maximeque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est Nobis Deus, cujus freti clementia Nosmetipsos itineris, & vitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet hac in re quidem, in quo Nos arguat, aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes, quos jam sæpe, tamque vehementer Nunciis, literis, Legatis, monitis, hortatu, precibusque omnibus obsecraveramus, ut simultates deponerent, ut Societatem coirent, ut Christianæ Reipublicæ, in maximum, & propinquum jam adductæ discrimen, communibus studiis, & subsidiis opitularentur. Jam vero testes illæ vigiliæ, atque curæ, illi diurni nocturnique animi nostri labores, gravesque solicitudines, quas ob hanc rem, & causam plurimas jam suscepimus, nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. Ita enim visum Domino Deo est, quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum, ipsi quidem, quantum in Nobis fuit, nihil quod esset nostro pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, cui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem, dolemus quidem, sed tamen in dolore nostro gratias Deo Omnipotenti agimus, qui ad exemplum, & doctrinam patientiæ nostræ, suos voluit Apostolos haberi dignos, qui pro Nomine Jesu, qui pax nostra est, contumeliam paterentur.

Induciæ itaque decennales initæ sunt inter Imperatorem, & Regem mediante Pontifice, ut hic.

§.6. Verum in illo congressu, colloquioque nostro, quod Nicææ habitum est, etsi peccatis nostris impedientibus inter duos Principes vera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factæ sunt quarum opportunitate Nos sperantes, & sacrum Concilium commodius celebratum iri, & deinde ex Concilii auctoritate perfici posse pacem apud Principes, instituimus, ut & ipsi venirent ad Concilium, & Prælatos suos præsentes ducerent, absentesque accerserent. Qui cum de utroque se excusassent, quod & ipsis redire in regna sua tum necesse esset, & Prælatos, quos secum habuissent, itinere, atque impendiis fessos, atque exhaustos recreari, & resici oporteret, Nos hortati sunt ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilii decerneremus.

Concilium Pontifex prorogat ad festū Paschæ ex rationibus hic assignatis.

§.7. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, literas interim a Legatis nostris, qui Vicentiæ erant, accepimus, transacto jam, & longius præterito Concilii ineundi die, unum vix, aut alterum externis nationibus Prælatum Vicentiam se contulisse. Quo nuncio accepto, cum videremus eo tempore nulla jam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differretur tempus agendi Concilii

lii usque ad sanctum Pascha, diemque festum futuræ dominicæ resurrectionis. Cujus nostri præcepti, expectationisque decretæ literæ Genuæ anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo trigesimo octavo, quarto Kalen. Julii factæ, publicatæque sunt, atque hanc dilationem eo propensius fecimus, quod pollicitus est Nobis uterque Princeps Legatos suos Romam ad Nos se missurum, ut ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicææ ob brevitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram Nobis agerentur, & tractarentur. Et ob hanc rationem etiam a Nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio, Concilii celebrationi præponeretur, eum ipsum Concilium pace facta, multo deinde utilius, & salutarius Christianæ reipublicæ futurum esset. Semper enim hæc pacis spes Nobis injecta, Principum Nos voluntatibus assentiri hortata est. Quam spem vehementer auxit post discessum a Nicæa nostrum, ipsorum duorum Principum inter se benevola amicaque congressio, quæ maxima nostra cum lætitia a Nobis intellecta, confirmavit Nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta esse crederemus.

Deinde ex causis de quibus hic Concilium ad ejus beneplacitum suspendit per quasdam ejus literas, quas hic non habes.

§.8. Hanc igitur pacis conclusionem cum & expectaremus, & urgeremus, nec solum duobus antedictis Principibus, verum etiam carissimo in Christo filio nostro Ferdinando Regi Romanorum videretur actionem Concilii nisi pace facta, suscipi non oportere, cunctique a Nobis per literas, suosque Oratores contenderent, ut alias rursus temporis prorogationes faceremus, præcipue autem instaret Serenissimus Cæsar promisisse se demonstrans his, qui a catholica unitate dissentiunt, se operam suam apud Nos interpositurum, ut aliqua concordiæ ratio iniretur, quod ante suam inGermaniam profectionem apte non posset fieri. Nos eadem semper spe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cum præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prelatos Vicentiam convenisse, prorogationis nomen jam fugientes, quod tam sæpe frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostrum, & Sedi Apostolicæ beneplacitum suspendere maluimus, itaque fecimus, & de suspensione hujusmodi literas ad singulos supradictorum Principum decima die Junii millesimo quingentesimo trigesimo nono dedimus, sicut ex illis perspicue potest intelligi. Ea itaque suspensione necessario per Nos facta, dum tempus illud magis idoneum a Nobis, pacisque aliqua conclusio expectatur, quæ & dignitatem postea, frequentiamque Concilio, & Christianæ reipublicæ præsentiorem salutem erat allatura, Christianæ interea res in deterius quotidie prolapsæ sunt. Ungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcam vocantibus: Ferdinando Rege bellum in eos movente; Belgis ad defectionem a Cæsare ex parte quadam incitatis, cujus defectionis comprimendæ causa per Galliam amicissime, & cum Rege Christianissimo concordissime magno benevolæ inter eos voluntatis indicio transiens in Belgas Serenissimus Cæsar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conventus Germaniæ Principum, & Civitatum tractandæ ejus, quam dixerat, concordiæ causa habere cœpit. Sed cum spe pacis jam deficiente, ille quoque modus curandæ in conventibus, tractandæque concordiæ, ad majores potius discordias concitandas apertus esse videretur, inducti fuimus ad pristinum Concilii generalis remedium reverti, idque per legatos nostros S. R. E. Cardinales ipsi Cæsari obtulimus. Quod etiam postremo, & præcipue in Ratisponensi Conventu egimus, cum illic dilectus filius noster Gaspar tituli S. Praxedis Cardinalis Contarenus, summa doctrina, & integritate Legatum nostrum ageret. Nam cum (id quod ne accideret antea veriti eramus) ex ejus conventus sententia peteretur a Nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos declararemus, quoad per Œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur, idque Nobis, ut concederemus, neque nostra, & Sedis Apostolicæ dignitas permitteret, palam potius Concilium, ut quamprimum fieret, proponi mandavimus. Neque vero in alia umquam sententia, & voluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium Œcumenicum, & generale cogregaretur. Sperabamus ex eo, & pacem populo Christiano, & Christianæ Religionis integritatem posse recuperari: verumtamen id cum bona gratia, & voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus, dum observamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui o Deus, aliquando tandem decernere compulsi sumus omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur.

Cum autem res Catholicæ reipublicæ quotidie in pejus prolaberentur Cōcilium in Tridentina Civitate celebrādum fore decrevit.

§.9. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Chriastianam quotidie in pejus ruere, Ungaria a Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, ceteris omnibus metu, mœroreque afflictis, nullius jam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis voluntatem, & Christianæ Reipublicæ utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vicentiam amplius non haberemus, cuperemusque cum universæ Christianorum saluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo perNos novoConcilii habendi loco consulere, aliquotque locis propositis ipsam Tridentinam Civitatem ab ipsis desiderari videremus, Nos etsi in citeriore Italia commodius omnia tractari posse judicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem, paterna caritate deflexissimus. Itaque Tridentum Civitatem elegimus, qua inCivitate Œcumenicum Concilium ad proxime venturas Kalendas Novembris habeatur, idoneum locum illum statuentes, quo ex Germania quidem, aliisque Germaniæ finitimis nationibus facillime, ex Gallias,

lia, Hispania, ceterisque Provinciis remotioribus non difficiliter Episcopi, & Prælati convenire possent. Dies autem Concilii ea a Nobis spectata est, quæ spatium in se haberet, & publicandi per Christianas nationes nostri hujus decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ. Quo minus autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilii loco, sicut quibusdam Constitutionibus alias præscriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extrahi spem sanandæ aliqua parte Christianæ Reipublicæ, quæ tot detrimentis, & calamitatibus affecta est, noluimus. Et tamen videmus tempora, agnoscimus difficultates, quid sperari possit ex consiliis nostris incertum esse intelligimus. Sed quia scriptum est: Revela Domino viam, & spera in eo, & ipse faciet, magis Dei clementiæ, & misericordiæ confidere, quam nostræ imbecillitati diffidere constituimus. Sæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, ut quod humana consilia non valent, divina virtus efficiat.

Indictio sacri Concilii Trident. ad Kal. Novem. 1542

§.10. Hujus igitur ipsius Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ac Beatorum ejus Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate, qua Nos quoque in terris fungimur, freti atque subnixi, de Ven. item fratrum nostrorum S.R.E.Cardinalium consilio, & assensu, sublata, amotaque suspensione, de qua supra commemoratum est, quam per præsentes tollimus, & amovemus, sacrum Œcumenicum, & Generale Concilium in Civitate Tridentina loco commodo & libero, omnibusque nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Novembris anni præsentis ab Incarnatione Domini millesimo quingentesimo quadragesimo secundo incipiendum, prosequendum, & eodem Domino addiuvante, ad ipsius gloriam atque laudem, & Christiani totius populi salutem absolvendum, perficiendumque indicimus, annunciamus, convocamus, atque decernimus.

Monitio, & præceptum ut Prælati accedant ad Concilium.

§.11. Omnes omnibus ex locis tam Venerabiles Fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoscumque, quibus jure, aut privilegio in Conciliis generalibus residendi, & sententias in eo dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis in vi jurisjurandi, quod Nobis, & huic sanctæ Sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedientiæ, aliisque sub pœnis jure, aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum adversus non accedentes ferri, & proponi solitis, mandantes, arcteque præcipientes, ut ipsimet, nisi forte justo detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certe per suos legitimos Procuratores, & Nuncios, sacro huic Concilio omnino adesse, & interesse debeant.

Hortatio, ut Imperator Reges & Principes intersint Concilio per se ipsos, aut Legatos.

§.12. Supradictos autem Imperatorem, Regemque Christianissimum, necnon ceteros Reges, Duces, Principes, quorum præsentia, si alias umquam, hoc quidem tempore maxime, sanctissimæ Christi fidei, & Christianorum omnium saluti futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei, & Domini nostri Jesu Christi, cujus fidei veritas, & religio, & intus, & extra graviter jam oppugnatur, ut si salvam volunt Christianam esse rempublicam, si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium, ipsimet ad sacri Concilii celebrationem veniant, ipsorum pietas, atque virtus communi utilitati, salutique suæ, ac ceterorum, & temporali, & æternæ plurimum est profutura. Sin autem (id quod nollemus) accedere ipsi non poterunt, at graves saltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque, & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre. In primis vero, id curent, quod ipsis facillimum est, ut ex suis cujusque Regnis, ac Provinciis Episcopi, & Prælati sine tergiversatione, & mora ad Concilium proficiscantur. Quod maxime quidem a Prælatis, Principibusque Germaniæ, Deum ipsum atque Nos impetrare æquum est, ut cum eorum præcipue causa, ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, & in ea Civitate indictum, quæ ab eis est desiderata, non graventur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare, & ornare. Quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemque malorum, quæ ad Christianorum inter se tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamque pertineant, & quæ ad repellendos impetus barbarorum, & infidelium, quibus illi universam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ, ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro Œcumenico Concilio, & conspirante omnium caritate consuli, tractari, confici, ad optatosque exitus deduci quamplurimum, & quam optime possint.

Forma publicandi istam Constitutioné.

§.13. Atque ut nostræ hæ literæ, & quæ in eis continentur ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perveniant, neve quis illorum ignorantiæ excusationem prætendat, cum præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus forsitan pateat accessus, volumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi cum ibi multitudo populi ad audiendam rem divinam congregari solita est, palam clara voce per Curiæ nostræ cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valvis dictarum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Flore solito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquamdiu expositæ pendeant. Cumque inde amovebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa.

Constitutio ista ligat post duos menses a die publicationis.

§.14. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque hujusmodi, omnes, & quoscumque quos antedictæ nostræ lite-

literæ comprehendunt, post spatium duorum mensium a die literarum publicationis, & affixionis ita volumus obligatos esse, atque adstrictos, ac si ipsismet illæ coram lectæ, & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici Notarii scripta, aut subscripta, & sigillo personæ alicujus Ecclesiastica in dignitate constitutæ munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus.

Sanctio pœnalis. §.15. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D.P. A.VIII. die 22. Maii. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, XI. Kal. Junii, Pont. nostri Anno VIII.

XLI.

Deputatio nonnullorum S.R.E. Cardinalium generalium Inquisitorum hæreticæ pravitatis, cum amplissima auctoritate.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. Licet ab initio nostri ad summi Apostolatus apicem assumptionis id semper nobis cordi fixum instititerit, ut Fides Catholica ubique floreret, & augeretur, ac omnis hæretica pravitas a Christifidelibus nostra diligentia procul pelleretur; necnon diabolica fraude seducti viam veritatis cognoscerent, & ad gremium, & unitatem Ecclesiæ reducerentur, & si qui animi perversitate ducti, in eorum damnato proposito persisterent, ita plecterentur, ut eorum pœna aliis transiret in exemplum. Nihilominus sperantes quandoque eosdem sic seductos, tum Dei omnipotentis misericordia, tum fidelium orationibus, ac dictorum virorum prædicationibus errores suos recognituros, & illis abjuratis ad Sanctam Ecclesiam Catholicam redituros, etsi id aliquantum differrent auctoritate sacri Œcumenici, & Generalis Concilii, quod ad id in primis propediem celebrare sperabamus deterritos, veram, & Catholicam fidem amplexuros, & ea mediante in semitis justitiæ ambulaturos fore, negocium Inquisitionis hæreticæ pravitatis hujusmodi in hanc usque diem distulimus.

Causa hujus institutionis. §.1. Verum cum Concilium hujusmodi ex diversis rationabilibus causis, & præsertim bellorum turbinibus, quæ hactenus inter Principes Christianos viguerunt, non dum inchoari potuerit, & humani generis hoste procurante, fidelium animi novis hæresibus in dies magis polluantur, omniaque schismatis dissidiis repleantur, laceretur que fere Christiani nominis unitas, inconsutilisque Christi tunica scindatur.

Institutio Cōgregat. Card. S. Inquisitionis. §.2. Nos ne, dum dies Concilii per Nos novissime indicti expectatur, omnia in deterius labantur, providere volentes, ac nequeuntes per nos solos, aliis etiam arduis occupatos curis, omnia exequi, dilectorumque filiorum nostrorum Joannis Petri Sancti Clementis, Joannis S. Sixti, Petri Pauli S. Balbinæ, Bartholomæi S. Cæsarei, Dionysii S. Marcelli, & Thomæ S. Silvestri tit. Presbyterorum Cardinalium fidem, doctrinam, & virtutem perspectas habentes, ac de eis plurimum in Domino confidentes, eosdem Jo. Petrum, & Joannem, ac Petrum Paulum, & Bartholomæum, necnon Dionysium, & Thomam Cardinales, nostros, & Apostolicæ Sedis in omnibus, & singulis Reipublicæ Christianæ Civitatibus, Oppidis, Terris, & locis, tam citra quam ultra montes ubilibet etiam in Italia consistentibus, ac in Romana Curia, super negotio Fidei, Commissarios, & Inquisitores Generales, & generalissimos auctoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & deputamus.

Jurisdictio, & facultates d. Congregationis, procedēdi contra quoscumque in negotio fidei. §.3. Ac eis contra omnes, & singulos a via Domini, & fide Catholica, aberrantes, seu de eadem fide male sentientes, aut alias quomodolibet de hæresi suspectos, illorumque sequaces, fautores, & defensores, ac eis auxilium, consilium, vel favorem, publice, vel occulte, directe, vel indirecte præstantes, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, præeminentiæ fuerint, etiam absque ordinariis locorum, etiam in causis, in quibus ipsi de jure intervenire habent, inquirendi, & per viam inquisitionis, vel investigationis, seu alias etiam ex officio procedendi, ac culpabiles quoscumque seu suspectos præcedentibus inditiis, carceribus mancipandi, ac contra eos usque ad finalem sententiam inclusive procedendi, & culpabiles repertos, pœnis juxta Canonicas sanctiones debitis puniendi, ac ultimo supplicio damnatorum bona, prout juris fuerit, publicandi.

Officiales eligendi. §.4. Necnon ad effectum præmissorum, procuratorem fiscalem, & notarios publicos, & alios officiales ad præmissa necessarios, & opportunos, etiam clericos, sive religiosos cujuscumque Ordinis fuerint, deputandi, & constituendi.

Degradationē Clericorum committendi. §.5. Et si necesse fuerit aliquos clericos sæculares, aut cujuscumque Ordinis regulares, etiam in sacris, & Presbyteratus ordinibus constitutos propter præmissa degradari, per quemcumque Catholicum Antistitem, quem prædicti Cardinales duxerint deputandum, convocatis, & sibi ad hoc assistentibus duobus Abbatibus, aut aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ad actualem degradationem eorumdem Clericorum, eorumque Curiæ sæculari traditionem, seu dimissionem, alias, prout etiam juris fuerit, procedi faciendi.

Contradictores coercendi. §.6. Ac contradictores quoslibet, & rebelles, sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac privationis omnium, & singulorum beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum,

rum, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda, aliisque opportunis juris remediis, appellationis diffugio semoto, compescendi.

Auxilium brachii sæcularis invocandi &c. §.7. Et auxilium brachii sæcularis invocandi, omniaque, & singula alia, quæ prædicti Cardinales ad hæreses, & in fide hujusmodi errores ad præsens in Republica Christiana ubilibet vigentes, reprimendos, & radicitus extirpandos, necessaria fore cognoverint, & ad officium inquisitionis hæreticæ pravitatis de jure pertinent faciendi, gerendi, ordinandi, exercendi, & exequendi.

Inquisitores ubi vis locorū deputandi. §.8. Necnon ad præmissa omnia, & singula in quibusvis Civitatibus, terris, & locis, de quibus eisdem Cardinalibus videbitur, & quoties ipsi Cardinales opus esse cognoverint, alias personas Ecclesiasticas idoneas, literatas, & Deum timentes in Theologia Magistros, seu in altero jurium Doctores, licentiatos, Baccalaureos in aliqua Universitate Studii generalis graduatos, in trigesimo eorum ætatis anno ad minus constitutos, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonicos, vel alias dignitate Ecclesiastica præditos, cum simili aut limitata facultate, substituendi, & subdelegandi, ac eos in toto, vel in parte, simul, vel successive ad eorumdem Cardinalium libitum etiam in negociis, & causis per eos tunc incœptis revocandi, & loco ipsorum alios similiter qualificatos deputandi, ita tamen, quod prædicti Cardinales, & alii ab eis pro tempore deputati, de absolutionibus, & reconciliationibus reorum, qui ad veritatis lumen redire voluerint, quas nobis expresse reservamus, ac aliis quam hæresis crimen sapientibus delictis, & excessibus, se intromittere nequeant, plenam, & omnimodam facultatem eisdem auctoritate, & tenore concedimus.

Appellationes ab aliis Inquisitoribus interpositas. §.9. Et nihilominus auctoritate, & tenore præmissis statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singulæ appellationes per eos, contra quos vigore præsentium procedi contigerit, a quibuscumque per ipsos Cardinales deputatis pro tempore interponendæ, ad eosdem Cardinales devolvi debeant, ipsique Cardinales causas appellationum hujusmodi cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, audire, cognoscere, & decidere.

Ac in quacumque instantia fuerint, fine debito terminare, ac executioni debitæ demandare.

In Curia, & extra citandi, & inhibendi. §.10. Et tam in causis appellationum hujusmodi, quam alias ad effectum præmissorum omnium, quo opus fuerit, tam in dicta Curia, quam extra eam, & in partibus etiam per edictum publicum, constito summarie, & extrajudicialiter de non tuto ad eos accessu, citare, ac quibus inhibendum fuerit, inhibere, & appellantes simpliciter, vel ad cautelam a quibuscumque excommunicationis, & aliis sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis in eos latis, absolvere possint, prout de jure fuerit faciendum. Decernentes quæcumque per ipsos Cardinales, seu ab eis deputatos in præmissis quomodolibet pro tempore gesta, plenam roboris firmitatem obtinere, & perpetuo inviolabiliter observari debere.

Clausula sublata. §.11. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, nec non irritum, & inane, quidquid secus super his, a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio cōtrariorum. §.12. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra Civitatem suam, vel Diœcesim nisi in certis casibus, & in illis, ultra unam dietam a fine suæ Diœcesis, ad judicium evocetur, seu ne Judices qui a Sede prædicta deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut aliis vices suas committere presumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si personis prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca, ad judicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibusvis aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, per quæ præsentium literarum, & jurisdictionis ipsorum Cardinalium in præmissis executio impediri quomodolibet, vel differri possit, quæ quo ad hoc ipsis, aut alicui eorum minime suffragari posse, vel debere decernimus.

Sanctio pœnalis. §.13. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ Constitutionis, deputationis, reservationis, concessionis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, &c.

D.P. A.VIII. die 21. Julii. Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1542. 12. Kalend. Augusti Pontificatus nostri Anno VIII.

XLII.

Jurisdictio Cardinalis Archipresbyteri, & Judicis causarum Capituli Canonicorum, & aliarum personarum Ecclesiæ S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, vel eorum interesse concernentium.

Hanc jurisdictionem ampliavit Sixtus V. Constitutione Cum ex debito; *ideo prætermisi aliam Bullam Pii IV. editam die* 22. *Septemb.* 1556. *quæ istam confirmabat.*

PAULUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Hic Pontifex Archipresbytero Ecclesiæ B. Mariæ Ma- CUM Dilectus filius Alexander S. Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis Farne-

joris, jurisdictionem dedit de qua sup. in Constit. *Cum sicut*.

Farnesius, S. R. E. Vice-Cancellarius, secundum carnem Nepos noster, Archipresbyteratum Principis Apostolorum de Urbe tunc certo modo, vacan. assecutus fuerit, & Nos eidem Alexandro dum alias Archipresbyteratum S. Mariæ Majoris de Urbe obtineret, ne Canonici, & Capitulum, ac Cappellani dictæ Ecclesiæ S. Mariæ Majoris, pro rebus, & negotiis suis, & dictæ Ecclesiæ coram diversis Urbis Judicibus litigare, & conveniri contingeret, ac laboribus, & expensis fatigarentur, omnes, & singulas causas, tunc præsentes, & futuras, tam contra quascumque personas, quovis nomine nuncupatas, Collegium, Capitulum, & Universitatem motas, & moven. etiam civiles, & criminales etiam super quibuscumque pecuniarum summis, censibus, canonibus, responsionibus, etiam instrumentales, etiam ex obligationibus in ampliori forma Cameræ Apostolicæ orientes, coram quibuscumque Urbis Judicibus, S. R. E. Cardinalibus, & Rotæ Auditoribus ad Nos advocan. illas prædicto Alexandro Cardinali, etiam similiter summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii sola facti veritate inspecta, & quatenus opus esset extrajudicialiter audien. & deciden. commisissemus, prout in aliis diversis rescriptis, etiam Motu proprio &c. manu nostra signatis, quas & illorum tenores totos, & compendia, ac si de verbo ad verbum præsenti inserta forent, pro sufficienter expressis, & insertis haberi volumus, ipseque Alexander Cardinalis, & Archipresbyter, in dicta Basilica Venerabilem Fratrem nostrum Franciscum Sfondratum Vicarium suum constituerit, & deputaverit.

Eamdem modo tribuit Archipresbytero S. Petri.

§. 1. Nos qui dictam Basilicam S. Petri, & illius Canonicos, Beneficiatos, & Clericos, & dictæ Basilicæ proprios Cappellanos, ac alios in eadem Basilica deservien. non minori dilectione quam prædictam Basilicam S. Mariæ Majoris prosequimur, paremque, etiam respectum ad id dictum Alexandrum Cardinalem, & Archipresbyterum haben. omnes, & singulas jurisdictiones, potestates, auctoritates, & facultates, sibi alias tamquam de Basilicæ S. Mariæ Majoris Archipresbytero concessas ad eumdem Alexandrum Cardinalem ad præsens Basilicæ prædictæ Archipresbyterum suosque in dicta Basilica Successores extendimus, & ampliamus.

Imo de novo concedit.

§. 2. Et nihilominus motu, & scientia similibus, omnes, & singulas causas etiam Beneficiales, prophanas, & mixtas, & compromissas, tam civiles, quam criminales, inter dictos Canonicos, & Capitulum, ac Beneficiatos, & Clericos, atque Cappellanos respective, seu quemcumque eorum ex una, & quascumque personas alias, Loca, Collegia, vel Universitates, quæ inter dictos Capitulum, & Canonicos, vel eorum quemlibet, & Beneficiatos Clericos, seu Cappellanos præfatos, vel quemcumque eorum coram quibuscumque Judicibus ordinariis, Commissariis, & executoribus, etiam S.R.E. Cardinalibus, & Rotæ Auditoribus, & Locaten. super quibuscumque rebus, bonis, & pecuniarum summis verten. & penden. partibus ex altera respective ad Nos præsentes avocan. illamque, & illas in statu, & terminis, in quibus ad præsens reperiuntur, & quas in futurum moveri etiam de novo contigerit, tam active, quam passive, per Priores, Canonicos, Capitulum, Beneficiatos, Clericos, Cappellanos, seu eorum quemlibet Beneficiatos Clericos contra quascumque personas quovis nomine nuncupatos Collegium, Capitulum, & Universitatem, Societates, Hospitalia, & Loca quæcumque quantumcumque respective privilegiatos, & privilegiata, etiam per prædictos Canonicos, & Capitulum contra Beneficiatos, Clericos, Cappellanos prædictos, super quibuscumque pecuniarum summis, Beneficiis Ecclesiasticis, censibus, responsionibus etiam vinearum, rebusque, & bonis ad quamcumque summam pecuniarum, numerum, quantitatem, & valorem ascenden. rebusque aliis in actis causæ, & causarum hujusmodi latius deductis, & deducen., & illorum occasione, cum omnibus, & singulis suis inciden., depen., emergen., annexis, & connexis, eidem Alexandro Archipresbytero, & præfato Vicario, necnon ejusdem Alexandri Successoribus, summarie simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii, sola facti veritate inspecta, & quatenus opus sit, executive, etiam manu regia, absque terminis substantialibus, & alicujus telæ judiciariæ observatione, sine confectione registri, sive extractus, quacumque appellatione postposita, etiam non frivola, audien., cognoscen., deciden., fineque debito terminan., tenore præsentium de novo committimus, & mandamus perpetuis temporibus duraturarum.

Cum potestate citandi in Curia, & extra &c.

§. 3. Cum potestate dictas partes respective, & omnes alios, quos opus sit, & sua communiter, vel divisim interesse putan. in executione citationum nominan. in Romana Curia, & extra eam etiam per edictum publicum constito summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, citandi, ac eisdem omnibus, & singulis Judicibus supradictis, & quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub censuris Ecclesiasticis, & pecuniariis pœnis suo arbitrio moderan., & applican., etiam per simile edictum inhiben., & in eventum non paritionis, pœnas, & censuras prædictas damnabiliter incurrisse, & incidisse declarandi, aggravandi, reaggravandi, interdicen., & brachii sæcularis auxilium invocan. loco, vel sententiæ, seu sententiarum prolatarum, mandatum, & mandata executiva in forma solita, & consueta decernendi, illudque, vel illa, & quicquid per eos, vel alterum vestrum, judicatum fuerit exequendi, expensas quascumque taxandi, moderandi, in causisque, & omnibus, & singulis prædictis, vel eorum quolibet, seu quolibet præmissorum etiam singulis diebus, & horis præterquam in honorem Dei feriatis procedendi.

Juramentique personarum d. Basi-

§. 4. Necnon Canonicos, & Capitulum, ac Beneficiatos Clericos, & Cappellanos præ-

licæ ad effectum agendi &c. relaxanci.

prædictos, sive eorum quemlibet a vinculo juramenti ad effectum agendi, aliisque censuris Ecclesiasticis, & pœnis quatenus oportuerit, absolven. omniaque alia, & singula faciendi, gerendi, & exercendi in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna.

Quibuscumque non obstantibus.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, regula Cancellariæ Apostolicæ prohibentis mandata executiva, alias quam sub plumbo expediri non possint, facultatibus, & jurisdictionibus Cardinalibus, & quibuscumque Urbis Judicibus, sub quavis verborum forma, & regula urgentissimis, per Nos eisdem concessis, & innovatis, quas etiam, & illarum tenores, ac si de verbo ad verbum specialis mentio facta foret, pro expressis haben., ceterisque contrariis quibuscumque. Statum &c. & merita causæ, & causarum prædictarum, nominaque, & cognomina, qualitates partium, & personarum prædictarum, necnon rerum Collegii, & Capituli &c. præmissorumque omnium singulorum, ac aliorum de necessitate exprimen. tenores pro insertis, & sufficienter expressis haben. Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat.

Fiat Motu proprio. A.

Papæ subscr.

Et quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique in Judicio, & extra, fidem faciat, regula contraria edita non obstan. & de extensione, & nova commissione, & mandato prædictis, ad vitam prædicti Reverendissimi Alexandri, seu quamdiu Archipresbyteratum Basilicæ Sancti Petri obtinuerit tantum.

Declaratio jurisdictionis.

§.6. Et quoad causas criminales, citra tamen pœnam sanguinis, & corporum afflictivam. Et quo ad causas pendentes inter alias quam ipsius Basilicæ personas, pro rebus Canonicos, & Capitulum, ac Beneficiatos S. Petri hujusmodi tangen. dumtaxat.

Publ. P. A. IX. die 1. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum Kalend. Novemb. Anno IX.

XLIII.

Jurisdictio, & facultates Vicarii Summi Pontificis, in Alma Urbe, ejusque districtu.

De hac jurisdictione, aliquid vide supra in Constitutione I. Pauli II. Licet *Tom.III. Par.III.fol.*117.*& Constit.XXXV.Julii II.* Decet *ibid. fol.*333. *Et circa lites movendas ab uxoribus contra maritos, habes hic infra in Constitutione* Cum sicut. *Quo vero ad causas Hebræorum, necnon & Clericorum, ac obligationum in forma Cameræ declarata est hæc jurisdictio a Julio III. infra in Constitutione* Cum sicut, *& a Pio V. in Constitutione* Considerantes, *& a Clemente VIII. in Constitutione* In conferendis, *& postremo a Paulo V. in Constitutione* Universi §.4. *&* 7.

Habet etiam Vicarius cognitionem causarum Puellarum Despersarum nuncupatarum, in Urbe, ex Bulla Clementis VIII. *Debitum*. Necnon Causarum Hospitalis S. Spiritus, ut in dicti Clementis Constitutione *Cum sicut*, & pariter Causarum Collegii Scholarum S.Hieronymi ex Bulla Pauli V. *Altitudo*.

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Venerabili Fratri Philippo Episcopo Burgi S. Sepulchri, in nostra Urbe, ac ejus suburbiis, & districtu nostro in spiritualibus Vicario, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Licet Ecclesiarum omnium universalis cura, & populi Christiani regimen, ad vigilantiam Nos inducat, Romana tamen Urbs inclyta, quam caput Orbis divina clementia stabilivit, mentem nostram solicitat, ut de ipsius Ecclesiarum statu prospero, & salubri, attentius, & diligentius ita procuremus, ut spiritualiter, & temporaliter felicioribus successibus congruum suscipiant incrementum.

Deputatio Vicarii cum facultatibus.

§.1. De tua ergo laudabili vita, morum gravitate, probata fide, & circumspectione, aliisque virtutum donis, quibus personam tuam etiam familiari experientia præditam esse jam dudum etiam in magnis Almæ Urbis nostræ gubernio, ac Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe negociis, & arduis causis tibi commissis percepimus firmam in Domino spem gerentes, & sperantes, quod ea, quæ tibi committenda duxerimus, prudenter, & fideliter exequeris, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, Te qui etiam Cappellanus Prælatus domesticus, & in utraque Signatura Referendarius noster, ac ad eamdem Basilicam per Nos Deputatus existis, necnon unum ex officiis scriptoriæ literarum Apostolicarum ex indulto Apostolico obtines, in præfata Urbe, ejusque Suburbiis, & districtu Vicarium nostrum in spiritualibus quamdiu vixeris, cum honoribus, oneribus, redditibus, & emolumentis consuetis, auctoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & deputamus.

Monasteria, & Religiosos visitandi, & coercendi.

§.2. Tibique omnia, & singula Ecclesias, Monasteria etiam Monialium, & alia loca Ecclesiastica sæcularia, & regularia, Ordinum quorumcumque Urbis, & ejus districtus, & Religiosos quoscumque utriusque sexus in illis commorantes, & ad dictam Urbem confluentes pro tempore, ac etiam Ecclesias S. Anastasii, & Sebastiani, S. Pauli, & ad Tres Fontes, S. Agnetis, S. Laurentii, & S. Sabbæ, ac alia Monasteria quæcumque exempta, & non exempta eorumque personas visitandi, ac in capite, & membris reformandi, necnon earum, & cujuslibet ipsarum excessus, & crimina mulctandi, corrigendi, & puniendi, prout secundum Deum videris expedire. Necnon ædificia, quæ in Ecclesiis per te visitandis videbis ruinis supposita, auctoritate propria demoliendi, & demoliri faciendi, & Rectores

res ad Ecclesiarum reparationem per fructuum subtractionem, vel alias prout tibi videbitur, cogendi, mulctasque ipsas; prout etiam tibi videbitur, moderandi, & Cameræ Apostolicæ applicandi.

Causas 60. fol. & mercedum summarie, & alias juxta stylum Curiæ, & cōmissarias juxta commissiones cognoscēdi.

§.3. Ac causas civiles, & ordinarias, eas videlicet in quibus non agitur de majori summa redditus sexaginta florenorum auri de Camera, aut illius summæ valoris extimationem communem non excedente, etiam de locatione, & evacuatione, ac pensione, responsione, & devolutione Casalium, prædiorum, & domorum, ac ratione vinearum, & mercedibus etiam cujuscumque summæ, & valoris existant summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu judicii, sola facti veritate inspecta cum aliquali petitione verbali, apud acta tamen redacta, seu per viam monitorii, nullis terminis servatis, etiam qui de stylo, seu ordinatione d.Palatii Apost. servari soliti sunt; Alias vero more solito, & juxta stylum, & consuetudinem Curiæ officii Vicariat. hujusmodi. Ac alias Commiss. juxta illarum commissionum tenores, & formas. Ac etiam crimin. per te, vel per te pro tempore deputatum Auditorem audiendi, decidendi, & fine debito terminandi.

Appellationē a quinque infra reiiciendi.

§.4. Hoc etiam adjecto ad lites abbreviandum, & partes a laboribus, & expensis relevandum, quod a processibus, & sententiis a quinque ducatis infra, auditis, & intellectis partibus, & cujuslibet ipsarum juribus, in principali negotio non possit per aliquem quomodolibet appellari, seu de nullitate dici, & appellatione, & nullitate prædictis, ac omnibus aliis inde secutis non obstantibus, servatis aliis servandis ad executionem dictarum sententiarum libere procedere possis.

Causas miserabilium, & alias non exced. duc. 60. summarie cognoscendi.

§.5. Necnon omnes, & singulas causas alimentorum, & alias miserabilium personarum, ac etiam aliorum quorumcumque, quæ non excedunt summam sexaginta ducatorum auri de Camera summarie, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta, manu regia, sine confectione registri, sicut tibi visum fuerit, cognoscendi, judicandi, & fine debito terminandi.

Moratorias in eis denegandi.

§.6. Dilationes moratorias quascumque etiam quinquennales, in causis mercedum, & alimentorum, censuum, pensionum, responsionum, & in causis miserabilium personarum, viduarum, pupillorum, Ecclesiarum, & piorum locorum, ac obligationum juratoriarum reiiciendi, & illis rejectis (nisi causa cognita concessæ fuerint, aut aliter a Nobis Motu proprio, & ex certa scientia rescriptum fuerit) debitores ad solvendum remediis opportunis, etiam per censuras Ecclesiasticas, vel via executiva, prout tibi videbitur, compellendi.

Carceres visitandi.

§.7. Carceres quoque visitandi, votum dandi, ac de carceratorum liberatione, vel condemnatione, ac pecuniarum solutionem, cum ceteris visitantibus statuendi, & ordinandi.

Judæorū causas, & alias judicandi.

§.8. Judæos omnes, etiam usurarios, bancarios, quoscumque Clericos, & Beneficiatos Urbis, ac ejus districtus, religiosos etiam mendicantes, ac regulares omnes utriusque sexus, Fraternitates etiam laicorum, Hospitalarios, omnesque in Ecclesiis, & Monasteriis Beneficiatos, ac deservientes, eorumque omnium res, & bona judicandi, & tam civiliter, quam criminaliter coercendi, & puniendi.

Usurarias, & alias causas judicandi.

§.9. Usurarum excessus etiam dictis Judæis toleratos ad honestissimum modum reducendi, Matrimoniorum causas, omnesque alias, quæ de jure ad Vicarium nostrum dignoscuntur pertinere, audiendi, & fine debito terminandi.

Synodum cōgregandi.

§.10. Synodum in Romano Clero pro correctione malorum morum, & pro necessitate, juxta temporum opportunitates, in Clero occurrentes, ubi & quando libuerit, celebrandi, & congregandi; Statuta, & ordinationes pro tempore observanda edendi.

Ordines conferendi.

§.11. Necnon per te, vel aliquem catholicum antistitem, gratiam, & communionem Apost. Sedis habentem, quem ad hoc, cum opus fuerit, duxeris eligendum, & deputandum, ordines conferendi temporibus jure statutis, ac alia Ecclesiastica sacramenta.

Ecclesias consecrandi.

§.12. Ecclesias Urbis, ac illius districtus prædictorum, illorumque Cœmeteria consecrandi, ac polluta (aqua tamen prius per te, vel eumdem, vel alium antistitem, similes communionem, & gratiam habentes, benedicta) reconciliandi.

Festivis diebus vetita exercitia puniendi.

§.13. Ac eos qui festivis diebus vetita a jure exercitia fecerint, compescendi, & puniendi.

Blasphematores, & alios coercendi.

§.14. Blasphematores, usurarios; Judæos, perjuros, & quoscumque alios committentes crimen, quod ad Ecclesiasticum forum, & ad Curiam, & jurisdictionem Vicarii nostri etiam juxta facultates tibi, & Prædecessoribus tuis concessas, simpliciter, vel mixtim de jure, vel consuetudine, seu statuto pertineat, non obstantibus quibuscumque significationibus ab aliis judicibus factis, seu faciendis, cognoscendi, & puniendi.

Pœnas piis operibus applicandi.

§.15. Ac tam pro vasis, vestibus, tunicellis, planetis, & similibus, quæ de necessitate ad divinum honorem requirentur, tam pro ordinibus sacris celebrandis, quam pro sustentatione Episcopi ordinantis, ministrorumque ejus, ac Notariorum qui, ut accepimus, pro sigillo nihil accipiunt, saltem pro meris laboribus persolvendis, & aliis, quæ de necessitate ad curam, & regimen tui officii fieri debere videbuntur, de pœnis in dicta Curia disponendi.

Contra ad officium spectātia exequendi.

§.16. Omniaque alia, & singula faciendi, gerendi, disponendi, ordinandi, mandandi, & exequendi, quæ ad hujusmodi Vicariatus officium de jure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet pertinere dignoscuntur, & quæ omnes alii Vicarii Urbis de jure, consuetudine, vel privilegio, facere, dicere, & ordinare potuerunt.

Inobedientes coercendi.

§.17. Necnon contradictores, & facultati potestatique tuæ hujusmodi contravenien-

nientes, & illam perturbantes, ac rebelles quoscumque quavis auctoritate fungentes, per Ecclesiasticas, & alias pecuniarias pœnas tuo arbitrio infligendas, & moderandas, etiam per represalias, ubi, & quando opus fuerit, correctionemque personalem juris remedio opportuno, appellatione postposita, compescendo, plenam liberam, & omnimodam, auctoritate Apostolica tenore præsentium facultatem concedimus.

Causas civiles, & criminales hic indicatas cognoscendi.

§.18. Et insuper qui, ut accepimus, hujusmodi Vicariatus officii vigore Vicario pro tempore existenti, tam in Civilibus, quam in Criminalibus, Clericorum Urbis, & ejus districtus matrimoniorum spiritualium, illorumque connexorum, Judæorum quoque ac Hospitalium, & Hospitalariorum, necnon Confraternitatum laicorum quorumcumque, ac Collegiorum Ecclesiasticorum, & aliorum quorumvis, etiam forensium, ac quorumcumque in quibuscumque Ecclesiis, monastariis, & Capellis Urbis prædictæ deservientium, & residentium, locorum piorum, & Religiosorum quorumcumque utriusque sexus, Fratrum, Monacorum etiam Mendicantium quorumcumque tam in dicta Urbe commorantium, quam ad illam pro tempore confluentium causis jurisdictio attributa fuerit. Nihilominus super præmissis, seu aliquibus eorum per Gubernatorem, necnon Senatorem Urbis, ac Auditorem Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ generalem, Conservatores Cameræ Urbis, & diversos alios Judices, & officiales pro tempore existentes, dictum Vicariatus officium pro tempore obtinentes, quam sæpe nonnullarum, ut ipsi asserunt, per Sedem Apostolicam eis concessarum literarum prætextu, perturbari, & impediri contigit, & aliquas ex hujusmodi causis ad se appropriare nituntur, in gravem dicti Vicariatus officii jacturam, ac damnum, Nos iis occurrere, & obviare, ac dicti Vicariatus officii indennitati providere volentes, Motu simili in præmissis, etiam active, & passive, tibi, & pro tempore existenti Vicario jurisdictionem hujusmodi hactenus semper competiisse, & competere.

Alienationumque, & permutationum de bonis Ecclesiasticis.

§.19. Ac te in singulis venditionis, permutationis, & alienationis rerum, & bonorum Ecclesiasticorum causis, etiam per supplicationem Apostolicam commissis, & committendis, tam in Urbe, quam illius districtu prædictis, Judicem, & executorem, quamdiu vixeris, fore, & esse; Ac venditiones, permutationes, & alienationes hujusmodi sine cognitione, & approbatione tuis, pro tempore factas, minime valere decernimus, & declaramus.

Vicarius in his causis Judex est ordinarius.

§.20. Ac pro potiori cautela te, successoresque tuos in dicto Vicariatus officio Vicarios in præmissis causis, & circa præmissa competentem Judicem, quamdiu vixeris, ut præfertur, constituimus, & deputamus. Et in eventum, in quem per Nos, vel Sedem prædictam hujusmodi tua jurisdictio in præmissis per præoccupationem, vel alias, tibi diminuta, & abdicata, ac illa præfatis Gubernatori, aut Senatori, vel Auditori, Conservatoribus, & quibuscumque aliis Judicibus, & Officialibus, quacumque auctoritate fungentibus attributa fuisset, ex nunc illam Motu simili restituimus, & plenarie reintegramus. Ac omnes, & singulos processus, & sententias, quos, & quas in Gubernatorem, vel Senatorem, seu Auditorem, Conservatores, seu quoscumque Judices, & Officiales præfatos, in præjudicium attributæ, & concessæ tibi jurisdictionis prædictæ, haberi, vel promulgari contigerit, nullos, & nullas, nulliusque roboris, vel momenti fore, & esse. Ac res, & personas, sub tua, & tui Vicariatus officii jurisdictione constitutas, alicui alteri Judici quacumque auctoritate etiam Cardinalatus honore fulgenti, ex quacumque occasione, causa, vel contractu sub quavis forma celebrato, minime subesse, nec subiici posse. Et ita per quoscumque Judices etiam causarum dicti Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales interpretari, sententiari, & declarari debere, sublata eis, & cuilibet ipsorum quavis aliter interpretandi, sententiandi, & judicandi facultate, & auctoritate; Ac quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane, eisdem motu, & scientia decernimus, & statuimus per præsentes.

Quibuscumque non obstantibus.

§.21. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis super præmissis in præjudicium dictæ, ut præmittitur, per Nos tibi attributæ jurisdictionis, aut coertionis eisdem Gubernatori, Senatori, Auditori, Conservatoribus, & aliis Judicibus, & Officialibus præfatis, ac quibuscumque aliis personis, sub jurisdictione Vicariatus hujusmodi existentibus, in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, & formis, per Nos, aut Prædecessores nostros, & Sedem præfatam concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, pro illorum sufficienti derogatione specifica, & expressa, ac individua, non autem per clausulas generales idem importantes, sed de verbo ad verbum habenda mentio foret, eorum tenores pro sufficienter expressis habentes, harum serie specialiter, & expresse, motu simili derogamus, & aliis præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus personis, aut Ecclesiis, Monasteriis, vel Ordinibus, aut quibusvis aliis a prædicta sit Sede indultum quod capi, detineri, & interdici, suspendi, & excommunicari, aut visitari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, & nostra propria manu non fuerint subscripta, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis

totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ quo ad præmissa cuiquam nolumus aliquatenus suffragari. Irritum quoque, & inane quidquid contra præmissa, vel aliquod præmissorum attentari contigerit, decernentes.

Illique omnes in prædictis obediant.

§.22. Et ut officium prædictum melius, & liberius prosequi valeas, mandamus omnibus, & singulis, ad quos spectat, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, quatenus tibi in exequendis iis, quæ ad officium tuum prædictum pertinere dignoscuntur, omnibus possibilibus auxiliis, consiliis, ac favoribus opportunis assistant, tibique pariter obediant prout Nobis.

Jussio officiũ sollicite administrandi.

§.23. Quocirca discretioni tuæ per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus officium Vicariatus hujusmodi devote suscipiens, illud sic prudenter, sollicite, & fideliter exequaris, quod exinde optati fructus proveniant quos speramus, tuque præter æternæ retributionis præmium, nostram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam uberius consequi merearis.

D.P. An.IX. die 3. Nov.

Dat. Anno Incarnationis Dominicæ, Pontificatus nostri Anno IX.

XLIV.

Institutio Hospitalis, & Monasterii in Urbe, pro Neophytis Cathecumenis, Judæisque & infidelibus ad Catholicam Fidem se convertentibus. Et erectio Archiconfraternitatis pro eorum regimine; Jurisdictioque S.R.E. Cardinalis Protectoris, & Judicis causarum, eorum interesse concernentium.

*Hujusmodi infidelibus se convertentibus ubique locorum, indulta, & privilegia hic idem Pontifex elargitus est, ordinationesque circa eorum vivendi modum præfinivit sup. in Const.XXXVIII.*Cupientes, *fol.*204. *Et pro virginibus Neophytis, d. Monasterium in Urbe ædificari jussit Pius IV. & illud Pius V. transtulit ad Ecclesiam S. Basilii in regione Montium.*

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Illius, qui pro Dominici gregis redemptione in Ara crucis in pretium immolari non erubuit, quique post ejus mortem, & a mortuis resurrectionem, præordinatis testibus sæpe sæpius apparens, tandem ascensurus ad patrem, suos nolens discipulos relinquere orphanos, Spiritus Sancti paracliti consolatione visitavit, & eos Hospitales ad invicem fore debere, caritatisque dona, quæ omnes alias virtutes superat, exorare præceperat, Nos quamquam immeriti vices in terris gerentes, quamvis ex debito pastoralis officii mens nostra, rerum pro tempore ingruentium occasione, ad multiplices cogitatus se divertat, incessanter curis affligimur assiduis, ut Judæi, & infideles ex eorum Hebraica cæcitate ad veri luminis agnitionem converti, ac conversi in Catholica Fide instrui, & ad id Hospitalia, deputataque loca ad salubrem statum, & Hospitalitatis observantiam provenire valeant, & ut ad præmissa cunctorum Christifidelium vota concurrant, fideles ipsos per Confraternitatis spiritualis tamquam membra suo capiti adhærentia, nexum quibusdam spiritualibus, & allecturis muneribus prosequimur, ut exinde gratiæ divinæ reddantur aptiores.

Petitio facultatis erigendi Hospitale, & Monasterium pro Judæis cõversis.

§.1. Sane pro parte dilecti filii Joannis de Jorano Rectoris Parochialis Ecclesiæ S.Joannis de Mercato Regionis Campitelli de Urbe, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum ad omnipotentis Dei, & totius curiæ cœlestis laudem, & gloriam, & orthodoxæ fidei exaltationem, ac augmentum nonnulli Hebræi, seu Judæi divinitus inspirati, tenebrosam cæcitatem, qua tunc detinebantur, abjecerint, & ad veri luminis agnitionem se converterint, ac lavacro baptismatis baptizati fuerint, & ob diversa munera, & gratias ex Sedis Apostolicæ benignitate eis concessa, quamplurimi alii Hebræi, & Judæi simili desiderio accensi eamdem cæcitatem abiicere, & ipsum verum lumen agnoscere cupiant, & in dicta Urbe nullus locus existat, in quo ipsi Judæi, & infideles ex Judaica cæcitate ad fidem Christi conversi recipi possint, pro parte dicti Joannis Nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi prope dictam Ecclesiam unum Monasterium, pro puellis, & unum Hospitale pro viris Judæis conversis construi faciendi licentiam concedere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Concessio dictæ facultatis.

§.2. Nos igitur temporibus nostris tantam gratiam ab Altissimo divino miraculo Nobis, meritis licet imparibus, allatam fuisse reputantes, ac desuper eas, quas valemus, gratias eidem Altissimo agentes, ac de fide, & integritate, necnon bonorum operum zelo præfati Joannis in Domino plurimum confidentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præfato Joanni facultatem erigendi Monasterium, & Hospitale prope dictam Ecclesiam in loco ad id designato, unum Monasterium pro puellis, & unum Hospitale, sub S. Joseph, seu alia de qua eidem Joanni videbitur invocatione, pro viris Judæis, ac infidelibus quibuscumque volentibus se sponte, & libere ad eamdem fidem convertere, in quibus recipi, & caritative tractari possint, ex bonis eidem Joanni a Deo collatis, ac Christifidelium eleemosynis ad id concessis, & concedendis construendi, & ædificari faciendi, auctoritate Apostolica tenore præsentium, ex certa nostra scientia de Apostolicæ potestatis plenitudine licentiam, & facultatem concedimus. Illaque postquam constructa fuerint in Monasterium, & Hospitale eorumdem Judæorum conversorum, sine alicujus præjudicio, perpetuo erigimus, & instituimus, illisque pro eorum dote bona quæcumque illis eroganda, & relinquenda perpetuo applicamus, & appropriamus.

Institutio Archiconfraternitatis in dicto Hospitali.

§. 3. Ac in Monasterio, & Hospitali prædictis unam Archiconfraternitatem, quę caput omnium aliarum Confraternitatum, & Hospitalium, & Monasteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, eorumdem Judæorum, & Hebræorum, & Infidelium conversorum ubilibet institutarum, & instituendarum Confraternitatum, erectorum, & erigendorum Monasteriorum, Hospitalium, & locorum Judæorum, & Hebræorum hujusmodi immediate subiicimus, & facimus membra ab eis dependentia. Ita quod Confraternitates, Monasteria, Hospitalia, & loca illis subjecta ab eis dependentia hujusmodi ipsam Confraternitatem uti illorum in aliqua saltem reverentia singulis annis cognoscere teneantur. Cujus Archiconfraternitatis præfatus Joannes quoad vixerit, & eo vita functo, unus ex Confratribus Clericis per eos tantum de triennio in triennium eligendus, caput seu Rector, Præpositus nuncupandus, ac duodecim Clerici, seu Presbyteri sæculares, exemplaris vitæ, & Religionis zelatores, quos præfatus Joannes, ac ipsius Confraternitatis Præpositus pro tempore existens duxerit eligendos, esse debeant, erigimus, & instituimus, & quod de numero eorumdem Clericorum, seu Presbyterorum Confratrum nullus Prę latus, seu alicujus Ordinis professor esse possit. Ipsique Clerici, seu Presbyteri, Joanni ac pro tempore existenti Præposito prædicto, omnimodam, & plenariam obedientiam, & reverentiam uti eorum superiori præstare, illumque in cura, & administratione Monasterii, & Hospitalis prædictorum coadjuvare, ipsique duodecim Presbyteri, seu Clerici, ut circa præmissa liberius attendere valeant, nulli alteri Confraternitati, seu societati aggregari, seu ad illam admitti valeant: Ac præfato Joanne vita functo, Præpositus Archiconfraternitatis hujusmodi per Confratres prædictos Clericos tantum de triennio in triennium ex eorum gremio eligi, eorumque officium per triennium, & non ultra durare debeat.

Ad ejus gubernium, & curam infidelium se convertentium.

§. 4. Et ipsi Confratres quoscumque Judæos, seu Hebræos, & Infideles quoscumque ad fidem Catholicam converti volentes, recipere, illisque victum, & vestitum ex ipsius Hospitalis bonis assignare; & ipsi Judæi, seu Hebræi, & Infideles quicumque ante ejus conversionem per unum, seu aliud tempus, de quo eidem Præposito videbitur, in ipso Monasterio, & Hospitali Cathecumeni manere, ac in dicta Ecclesia uti eorum Parochia, Missas, & alia divina officia audire, & Dominico, & aliis festivis diebus solemnibus in ipsa Ecclesia ad effectum audiendi verbum divinum accedere teneantur, & nulla sæcularis, seu cujuscumque dignitatis, status, gradus, Ordinis, vel conditionis existens, & quavis auctoritate fungens persona, in Monasterio, & Hospitali prædictis, illorumque bonis, & rebus, atque administratione absque Confratrum prædictorum expresso consensu se intromittere, aut in illis aliquam auctoritatem, seu jurisdictionem exercere possit, & valeat. Et si pro tempore contigerit, quod in ipsis Monasterio, & Hospitali, caritatis opera non exerceantur, illorum fructus Archihospitali Incurabilium S. Jacobi in Augusta eo ipso applicata sint, & esse censeantur, ipsumque Archihospitale, illiusque Rectores, seu Guardiani bonorum prædictorum fructus, redditus, & proventus, uti eorum, & dicti Archihospitalis S. Jacobi bona percipere, ac de illis in illius pauperum, & non alios usus disponere libere, & licite valeant, nec ad id desuper per quoscumque molestari, perturbari, aut inquietari possint, eisdem auctoritate, & tenore etiam perpetuo statuimus, & ordinamus. Necnon eidem Joanni, mappas, tovalias, & reliqua altarium paramenta sacerdotalia, & vestimenta quæcumque necessaria benedicendi licentiam, & facultatem similiter concedimus.

Confratribus, & benefactoribus gratias, & Indulgentias concedit.

§. 5. Necnon Confratribus Monasterii, Hospitali construendo, ac Ecclesiæ prædictis, illorumque administratoribus, gubernatoribus, rectoribus, œconomis, servitoribus, familiaribus, ministris, & conversis, ac aliis personis in eis pro tempore existentibus, seu aliquam curam de illis, ac Hospitalis, & Monasterii prædictorum fabrica habentibus, necnon personis inibi pro tempore decedentibus, seu aliquid de bonis suis pro dictis operibus relinquentibus, quod omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, Indulgentiis, etiam plenariis, ac peccatorum remissionibus, & aliis gratiis spiritualibus Imagini S. Salvatori de Sancta Sanctorum, & Caritatis, ac eidem Archihospitali S. Iacobi in Augusta, & S. Spiritus Hospitalibus, ac Corporis Christi, & Sacramenti, ac Campi Sancti, & aliis Confratribus Confraternitatum de Urbe, necnon eisdem Imagini, & Hospitali Sancti Spiritus, ac Campo Sancto necnon Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, illiusque deputatis, eorumque necnon B. Mariæ de Populo, & Consolationis, ac S. Joannis Baptistæ Florentinorum, aliisque ejusdem Urbis Ecclesiis, ac illa, & illas visitantibus, vel benefacientibus, eorumque administratoribus, & guardianis, Rectoribus, œconomis generalibus, aliis personis similem curam in eis sumentibus, ac Judæis, & conversis, ac quibuscumque eorum etiam per Nos, & quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Successores, ac Sedem eamdem concessis, & concedendis, (quæ omnia, & literas desuper confectas haberi volumus pro expressis,) & quibus illi, & illa utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Archiconfraternitas, illiusque Confratres Monasterium construendum, Hospitale, Ecclesia, illorumque administratores, rectores, familiares, ministri, œconomi, & aliæ personæ similem curam inibi sumentes, & illa visitantes, ac eis benefacientes, ex nunc, & in perpetuum utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant in omnibus, & per omnia, perinde ac si

ac si Monasterio, & Hospitali, ac Ecclesiæ, & Confratribus prædictis, illorumque rectoribus, administratoribus, gubernatoribus, œconomis, servitoribus, familiaribus, ministris, & conversis, ac aliis personis, ac illa visitantibus, & benefacientibus pro tempore specialiter & expresse concessa fuissent, & in futurum, concederentur. Necnon Presbyteris prædictis, qui in Monasterio, seu Hospitali, aut Ecclesia prædictis quocumque anni tempore celebraverint, & pro quibus iidem Presbyteri inibi celebraverint, & oraverint, easdem Indulgentias, & peccatorum remissiones, quę celebrantibus in Scala Cœli nuncupata, Monasterium Trium Fontium extra muros Urbis Cistercien. Ordinis, cum Capella in Præsepe Domini, sita in Ecclesia B. Mariæ Majoris de Urbe, ac animabus pro quibus inibi iidem Presbyteri celebraverint, & oraverint, eisdem auctoritate, & tenore concedimus, & indulgemus, ac Indulgentias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, & alias concessiones, ac remissiones hujusmodi, ad illos, illas, & illa extendimus, & prorogamus, ac ampliamus. Et quod Joannes, ac pro tempore præpositus, & administrator, rector, gubernator, œconomus, servitores, familiares, ministri, & conversi, ac aliæ personæ præfatæ Indulgentias, gratias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessiones, & remissiones hujusmodi, ac dies, & festa, in quibus, ac causas propter quas illa consequi debeant ad eorum beneplacitum publicare facere. Necnon eleemosynas Monasterio, & Hospitali, ac conversis, seu alias concedendas recipere, & ad illas recipiendas, & quærendas, ac Indulgentias hujusmodi publicandas per dictam Urbem, & alibi eosdem Presbyteros, seu Clericos, aut alios quæstores, seu quascumque alias personas, cujusvis licentia minime requisita, deputare, & mittere. Et Joannes, ac eo vita functo pro tempore Præpositus prædictus quæcumque statuta, & ordinationes, licita, & honesta tamen, tam circa regimen, & tranquillum statum Monasterii, Hospitalis, Confratrum, Presbyterorum, Judæorum, Hebræorum, & conversorum, ac divinorum celebrationem, quam munerum, & qualitates, ætates Capellanorum, Confratrum, ac ministrorum, & habitum Judæorum, ac conversorum prędictorum, eorumque personas, & Monasterii, & Hospitalis prædictorum ornamenta, ac bona, mobilia, & immobilia, eorumque administrationes, & alia præmissa concernentia condere, & alterare, mutare, ac de novo edere, quæ postquam condita, alterata, mutata, & reformata fuerint, eo ipso Apostolica auctoritate confirmata sint, & esse censeantur, ac quascumque pœnas in contravenientes apponere.

Personis Archiconfraternitatis, Hospitalis, & Monasteriis, Confessorem eligendi concedit facultatem.

§.6. Ac quilibet Confrater, minister, seu officiales, & personæ Archiconfraternitatis, Monasterii, & Hospitalis hujusmodi quemcumque Presbyterum sæcularem in suum possint eligere Confessorem, qui eos, & eorum quemlibet, a quibuscumque casibus quantumcumque gravibus, etiam in quinterno Cancellariæ Apostolicæ in dictis literis expressis, ac confessionale, & altare portatile juxta formam, & literas prædictas habere possint, licentiam, & facultatem concedimus, & indulgemus.

Protectori, & Judici, causas eorum cognoscendi, jurisdictionem tribuit.

§.7. Ac ut ipsi Confratres, & Rectores, administratores, œconomi, & aliæ personæ ab indebitis molestiis releventur, unum ex S. R. E. Cardinalibus, quem ipsi ad id duxerint admittendum, seu eligendum, in eorum Protectorem, & Judicem, cui, & nulli alii subjecti existant, & coram quo seu ab eo deputando quævis, tam civiles, quam criminales causæ, per, & contra Archiconfraternitatem, illorum administratores, rectores, gubernatores, ministros, familiares, œconomos, & alias personas præfatas super bonis, & rebus cujuscumque qualitatis existentibus, ad Archiconfraternitatem, Monasterium, & Hospitale prædicta pertinentibus motæ, & pro tempore movendæ, & juxta ordinariam jurisdictionem, seu facultatem Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori attributam, cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, annexis, & connexis, cognoscere, ac fine debito terminare valeat, & debeat, constituimus, & deputamus. Ipseque pro tempore Protector, per se, vel alium, seu alios quoscumque, quorum interest, vel interesse poterit, tam in Romana Curia, quam extra eam, etiam per edictum publicum, constito sibi summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, ac quibusvis etiam in dicta Curia judicibus, & personis, quibus, & quoties sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eidem Protectori videbitur, inhibendi, & in eventum non paritionis ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationem, ac alias juxta stylum, & morem Curiæ dicti Auditoris in similibus servari solitum procedendi, ac sententias executioni debitæ demandandi, seu demandari faciendi. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, ac omnia, & singula alia in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna faciendi, & exequendi plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus.

Clausulæ hujus concessionis præservativæ.

§.8. Decernentes præsentes literas, ac Indulgentiam infrascriptam, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, repositionibus, & exceptionibus similium literarum, gratiarum, & Indulgentiarum, etiam per Nos, & Successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem eamdem, vel ejus Legatos, ac etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, etiam in favorem Fabricæ Apost. Principis de Urbe, & expeditionis contra Infideles nullatenus comprehensas, sed semper ab illis, & om-

1543. & omnino exceptas esse, & censeri, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & reintegratas fore, ac eisdem præsentibus literis per quascumque literas, & quasvis clausulas, generales, vel speciales etiam derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum expressione in se continentes nullatenus derogari posse, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & hujusmodi derogationes consistorialiter etiam per trinas distinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus similiter distinctis vicibus Præposito, Confratribus, Administratoribus prædictis legitime intimatæ, & insinuatæ fuerint, eorumque expressus ad id accedat assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragari.

Decretum irritans.

§.9. Sicque per quoscumque Judices, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Alia Indulgentia pro Cõfratribus.

§.10. Et nihilominus de omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis, & singulis ejusdem Archiconfraternitatis Confratribus pro tempore existentibus vere pœnitentibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui in ejusdem S. Joseph, & Nativitatis D. N. Jesu Christi, seu aliis per eosdem Præpositum, rectores, administratores, & gubernatores ad id nominandis festis, seu diebus a primis vesperis usque ad occasum solis sequentis diei, Monasterium, & Hospitale, ac Ecclesiam hujusmodi devote visitaverint, & pro præmissis operibus manus adjutrices juxta eorum arbitrium porrexerint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, ac Jubilæum, & remissionem in Domino elargimur.

Deputatio executorũ hujus Constitutionis.

§.11. Mandantes nihilominus dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, aliisque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac venerabilium fratrum nostrorum Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus generalibus, & officialibus ubilibet constitutis, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Joannis, ac pro tempore existentis Præpositi, & administratoris, rectoris, & gubernatoris prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac eis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, eos & eorum quemlibet, ac alios quos præsentes literæ concernunt, illis pacifice frui, & gaudere &c.

Derogatio contrariorum.

§.12. Non obstantibus de non concedendis Indulgentiis ad instar, ac aliis Apostolicis, necnon in Provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemptorum.

§.13. Volumus autem, quod præsentium literarum, ac privilegiorum, indultorum, exemptionum, Indulgentiarum, ac aliarum hujusmodi transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis &c.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An.IX. die 19. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadragesimotertio, 11. Kalend. Martii, Pont. nostri Anno IX.

XLV.

De electione Prioris generalis, & aliorum Priorum Congregationis Monacorum Silvestrinorum Ordinis S. Benedicti, ad triennium tantum, ejusque auctoritate circa regimen d. Congregationis.

Istam Congregationem approbavit Innoc. IV. sup. in sua Const. XII. Religiosam *Tom. III. Part. I. fol. 308. Et eidem communicavit privilegia omnium Mendicantium, Paulus V. die 23. Novembris 1606. Constitut. quæ incipit* Sanctorum.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Exposcit debitum Pastoralis officii, cui disponente Domino præsidemus, ut ad ea solicite intendamus, per quæ Monasteria, & alia Religiosa loca, per nostræ operationis ministerium salubriter dirigantur, & in eis regularis disciplinæ norma servetur, ac omnis bene vivendi institutio cum æternæ vitæ præmio salubriter adimpleatur.

Congregatio in Priorem generalem elegit Hieronymum Pacificum ad ejus vitam.

§.1. Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Hieronymi Pacifici de Saxoferrato Monachi, & universorum modernorum Definitorum Ordinis S. Benedicti, Congregationis Silvestrinorum, ac Priorum, & Rectorum Prioratuum, & Beneficiorum eorumdem Ordinis, & Congregationis, petitio continebat. Quod alias Prioratu Eremi Montisfani Camerinen. Diœcesis eorumdem Ordinis, & Congregationis tunc certo modo vacante, tunc Definitores, Priores, & Rectores Prioratuum, & Beneficiorum prædictorum, aut eorum major pars Romæ in præsentia vener. fratris nostri Jo. Dominici Episcopi Ostien. ipsius Congregationis Protectoris, de mandato nostro capitulariter super hoc congregati, præfatum Hieronymum Ordinem ipsum expresse professum, in eorum, & dicti Prioratus Priorem ad ejus vitam, juxta privilegia, & indulta Apostolica, illis seu eorum Ordini desuper concessa, aut alias elegerunt, & deputarunt, ac forsan alias, & alia fecerunt, prout in eorum patentibus literis desuper confectis dicitur plenius contineri, ipse-

ipseque Hieronymus postmodum electionis, & deputationis hujusmodi vigore, ipsius Prioratus possessionem forsan assecutus fuit.

Sed postea utilior visa fuit electio ad triennium dicti Prioris, cū prohibitione reeligendi durantibus aliis duobus trienniis.

§.2. Cum autem sicut eadem petitio subjungebat a nonnullis de viribus electionis hujusmodi hæsitetur, & asseratur Prioratum ipsum forsan alias quam ut præmittitur, vacavisse, & vacare, & si electio, & deputatio prædictæ ad triennium revocarentur, & reducerentur, ac illæ quoad triennium tantum approbarentur, & confirmarentur, ac in dicto Prioratu, qui conventualis existit, & cujus Prior pro tempore existens, perpetuus, & generalis Ordinis, & Congregationis prædictorum esse consuevit, titulus perpetui Prioris supprimeretur, & extingueretur, ac ille per Priorem triennalem regeretur, & gubernaretur, ac quod præfati Definitores, Priores, & Rectores in dicto eorum Capitulo generali ad hoc propterea celebrando, unum religiosum ejusdem Ordinis, Ordinem ipsum expresse professum, quem pro ipsiusOrdinis prosperis successibus utiliorem fore putarent, in Priorem generalem dicti Prioratus de triennio in triennium eligere possint. Ita quod sic electus lapso hujusmodi triennio reeligi non posset, donec duo alia triennia elapsa forent. Quodque Priores, & Rectores Prioratuum, & aliorum beneficiorum Ordinis, & Congregationis hujusmodi, ultra triennium in eisdem Prioratibus, & beneficiis per eosdem Capitulum confirmari non possint, statueretur, & ordinaretur, & hoc profecto feliciori Ordinis, & Prioratuum, & Beneficiorum eorumdem, necnon illorum personarum statui, in spiritualibus, & temporalibus salubriter consuleretur, & prædictus Ordo augmentum cum animarum salute susciperet.

Ideoque Congregatio supplicavit huic Pontifici pro opportuna provisione.

§.3. Quare pro parte dictorum modernorum Definitorum, Priorum, & Rectorum Nobis fuit humiliter supplicatum, ut pro ipsius Ordinis salubri directione super iis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui propterea d. electionem Hieronymi ad triennium reduci.

§.4. Nos igitur qui Monasteriorum omnium, & in illis Domino famulantium personarum salubrem statum, & regularis observantiæ augmentum sinceris exoptamus affectibus, eosdem modernos Definitores, Priores, Rectores, ac eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, verumque, & ultimum dicti Prioratus vacationis modum, etiam si ex illo quævis generalis reservatio, in corpore juris clausa resultet pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, electionem, & deputationem in Priorem generalem præfati Prioratus de dicto Hieronymo ad vitam factas prædictas ad triennium, ita quod finito triennio, idem Hieronymus ab hujusmodi Prioratus, & Generalatus officio, libere amoveri possit, auctoritate Apostolica tenore præsentium revocamus, reducimus, illasque sic revocatas, & reductas, ac prout illas concernunt, omnia, & singula alia in dictis literis contenta, & inde secuta quæcumque, licita tamen, & honesta, quo ad hujusmodi triennium dumtaxat, ex certa scientia approbamus, & confirmamus, ac illis plenum firmitatis robur adiicimus.

Et ad triennium iterato illum deputat.

§.5. Et nihilominus eumdem Hieronymum in Priorem dicti Prioratus ad triennium dumtaxat constituimus, & deputamus, necnon in dicto Prioratu, cujus fructus, redditus, & proventus ad sexaginta tres florenos auri in libris Cameræ Apostolicæ taxari reperiuntur, nomen, & titulum perpetui Prioris, ita quod numquam illius nisi ad effectum triennalis electionis vacatio occurrat, etiam ex nunc perpetuo penitus, & omnino, auctoritate, & tenore prædictis, supprimimus, & extinguimus, ac suppressa, & extincta esse, & censeri.

Annatamque de d. Prioratu de quindennio in quindennium Cameræ Apost. solvi jubet.

§.6. Et propterea annatam dicti Prioratus occurrente illius pro tempore vacatione, Cameræ Apostolicæ, aut quibusvis aliis debitam, nisi de quindecim annis, in quindecim annos minime solvi, & ipsius Prioratus pro tempore existentes Priores ad illius solutionem, alias quam ut præfertur, non teneri, nec ad id cogi, aut propterea aliquibus censuris innodari posse, & debere decernimus.

Prioratum triennio consumi decernit.

§.7. Necnon quod de cetero perpetuis futuris temporibus Prioratus ipse per Priorem triennalem dumtaxat, per solam Capituli hujusmodi electionem de triennio in triennium deputandum, regatur, & gubernetur, ac regi, & gubernari debeat.

Electionem Prioris ad Capitulum generale remittit prohibens reeligi in Priorem durante secundo successive triennio.

§.8. Quodque hujusmodi electio postquam per Capitulum præfatos facta fuerit, Apostolica auctoritate approbata, & confirmata sit, & esse censeatur eo ipso, nullusque inibi in Priorem ultra triennium eligi, aut deputari possit, sed is qui uno triennio in Priorem ipsius Prioratus præfuerit; ultimo ipsius triennii diePrior esse desinat, ac in ejusdem Prioratus Priorem immediate de novo per ipsos Capitulum, reeligi seu reassumi non possit, donec duo triennia elapsa sint, & si ante illorum lapsum eligatur, electio hujusmodi nulla sit. Et nihilominus sic scienter eligentes, sententiam excommunicationis incurrant, nec etiam ipsum triennium prorogari valeat.

Auctoritatem Prioris durāte triennio talem esse affirmat.

§.9. Quodque præfatus Hieronymus, & alii dicti Prioratus Priores taliter electi, & confirmati, durante triennio, ac Prioratus, & illius Conventus hujusmodi, omnibus, & singulis, potestate, auctoritate, & facultate, etiam conferendi beneficia, & officia, ac immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, honoribus, privilegiis, indulgentiis, prærogativis, gratiis, favoribus, & indultis, in spiritualibus, & temporalibus, quibus alii perpetui ejusdem Prioratus Priores, qui pro tempore fuerunt, uti, potiri, & gaudere potuerunt, seu etiam debuerunt, ac possent, & deberent quomodolibet in futurum, uti potiri, & gaudere, ipseque pro tem-

tempore Prior existens, finito ejus triennio ejus successori in Priorem electo, ac duobus per Capitulum præfatos, nominatis, & deputatis, reservata sibi annua pensione vigintiquinque scutorum pro vestimentis, & aliis suis necessariis, deductis expensis, sibi per præfatos Joannem Cardinalem, & Protectorem, ac Capitulum assignata ratione de reliquis per eum durante triennio hujusmodi administratis reddere teneantur.

Omnium Priorum confirmationem ultra triennium prohibet.

§.10. Quodque Priores, aut Rectores, Prioratuum, & beneficiorum Ordinis, & Congregationis hujusmodi, ultra triennium in eorum Prioratibus, & beneficiis confirmari ullatenus possint, perpetuo statuimus, & ordinamus.

D. Prioratum de cetero nemini etiam S.R.E. Cardinali commendari interdicit.

§.11. Et insuper ex nunc quascumque collationes, & provisiones, seu commendas, & quasvis alias dispositiones, de quibusvis personis, etiam S.R.E. Cardinalibus, de dicto Prioratu, etiam per Sedem Apostolicam pro tempore factas, nullius roboris, vel momenti existere, & sic per quoscumque Judices etiam ejusdem S.R.E. Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiri debere, necnon quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executores hujus Constitutionis deputat.

§.12. Quocirca dilectis filiis Abbati Monasterii Sancti Blasii, & S. Venantii, ac Sancti Nicolai de Fabriano, Camerinen. Diœcesis, sæcularium, & Collegiatarum Ecclesiarum existentium Definitorum, & Priorum, ac Rectorum, eorumdem Ordinis, & Congregationis, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra revocationem, reductionem, approbationem, confirmationem, suppressionem, statutum, ordinationem, & decretum prædicta firmiter observari, ac singulos, quos præsentes concernunt, illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo.

Contrariis derogat.

§.13. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Prioratus, & Ordinis prædictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate, alia roboratis statutis, & consuetudinibus, necnon quibusvis privilegiis, indultis, ac literis Apostolicis eidem Ordini, & illius locis, & personis, in genere, & in specie, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam per modum statuti perpetui, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, etiam quod illis per quascumque literas Apostolicas quasvis, etiam derogatoriarum derogatorias, & insolitas clausulas in se continentes, derogari, nec derogatum censeri, nullatenus possit, nisi modis, & formis in eisdem contentis derogatio hujusmodi facta fuerit disponentibus. Quibus omnibus etiam pro eorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua, alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes: illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Si quis autem &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, 12. Kalendas Aprilis, Pontificatus nostri Anno IX. D. P. An. IX. 21. Martii.

XLVI.

Prorogatio celebrationis Generalis Concilii Trident. usque ad Bellorum sedationem.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Hujusmodi Concilii indictionem vide supra Constitutionem XL. fol.207.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ET si cunctis quidem in rebus conficiendis, si illæ statuto tempore terminari nequeunt, temporis opportunitatem attendere expedit; id tamen in gravioribus Reipublicæ Christianæ causis, & negociis, & per Romanum Pontificem cum ad eum ipsorum negociorum explicatio pertinet, maxime convenit observari, ut per opportunitatem ipsam eadem negocia prosperum valeant habere successum.

Animi sui solicitudinem cogendi Concilium Generale, & pacem inter Christianos Principes conciliandi alias demonstratã exponit Pontifex.

§.1. Quod enixe Nos semper Œcumenici, & Generalis Concilii celebrationem concupiverimus, & quo propterea studio, & animi solicitudine huic rei, ac inter Christianos Principes paci, & concordiæ incubuerimus, tot labores per Nos, præsertim cum ea de causa Nicæam Nos contulimus, suscepti; tot Nuncii, & Legati ad eosdem Principes propterea a Nobis missi, tot super ea re a Nobis ad illos datæ literæ, toties per Nos denique in dictum Concilium hujusmodi, totque Prælatis, & aliis, qui ad illud venire tenentur, ut omnino accederent, transmissa mandata, & hortationes, reddunt testimonium veritatis. Concilium ipsum Mantuæ primo, deinde Vicentiæ, ad quam propterea tres a latere nostro ex Venerabilium

Eosdem Principes una cũ Episcopis &c. ad Concilium hujusmodi se invitãsse.

lium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium numero Legatos misimus, & novissime Tridenti per nostras literas sub Datum Romæ apud S.Petrum XI.Kalend. Junii Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, in quibus, ne idem repetamus, cur in Mantuana, & Vicentina Civitatibus prædictis Concilium hujusmodi celebrari nulla ratione valuerit, explicavimus, ad Kalendas Novembris, quæ proxime præterierunt, incipien., & prosequen., & Domino adjuvante ad ipsius gloriam, & laudem, ac Christiani totius Populi salutem absolven. indiximus, annunciavimus, & convocavimus omnes ex omnibus locis tam Venerabiles Fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, quam dilectos filios Abbates, & alios quoscumque, quibus jure, aut privilegio in Conciliis Generalibus residendi, & sententias in eo dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, & admonentes, ac eis in vim Juramenti Nobis, & Sedi Apostolicæ præstiti, & in virtute Sanctæ Obedientiæ, ac sub certis tunc expressis pœnis mandantes, ut ipsimet, nisi forte justo detinerentur impedimento, aut per suos Procuratores, & Nuncios huic Sacro Concilio omnino adesse, & interesse deberent, nec non Charissimos in Christo filios nostros Carolum Imperatorem semper Augustum, & Franciscum Francorum Regem Christianissimum, ceterosque Reges, Duces, & Principes Christianos, ne Dei causam, & negocium desererent, sed ipsimet ad Sacri hujusmodi Concilii celebrationem venirent, & si venire non possent, saltem graves Viros Legatos cum authoritate, qui Personam Principis sui, & prudentia, & dignitate possent in Concilio referre, mitterent, curarentque, ut ex suis cujusque Regnis, & Provinciis Episcopi, & Prælati, sine tergiversatione, & mora ad Concilium proficiscerentur, rogavimus, & obsecravimus, sperantes Œcumenici Concilii celebrationem hujusmodi, ad quam pro agri Dominici purgatione sæpe antea devenire, ut præfertur, frustra conati eramus, eo saltem tempore Dei benignitate, ac clementia omnino successuram esse.

Carolum Imperatorem, & Franciscum Regem Franc. missis ad eos Legatis hortatum esse ad pacem.

§.2. Literisque nostris prædictis publicatis cum postquam Nuncios nostros speciales pro pace inter dictos Principes tractanda destinaveramus, odia & simultates inter eosdem Principes augeri, & jam cum ab unoquoque eorum per alterum ab induciis nostro interventu Niceæ inter eos Factis discessum esse prætenderetur, arma tractari, & bellum moveri cerneremus. Duos summæ authoritatis Viros inter cetera animi ornamenta pacis studiosissimos S. R. E. Cardinales a latere Legatos ad eosdem Carolum Imperatorem, & Franciscum Regem misimus. Qui ipsis nostro nomine, in quæ pericula ex eorum discordiis universa Respublica Christiana brevi esset ventura, exponerent, eosque per viscera D. N. J. C. ad pacem inter se mutuo complectendam, & Rempublicam Christianam a tot tantisque imminentibus periculis liberandam, quam maxime possent, hortarentur.

Misisse quoque Legatos Tridentum, qui Concilio præsiderunt.

§.3. Ac appetente jam die pro qua (ut præfertur) Concilium indixeramus, cum in eodem proposito, & desiderio illud omnino celebrandi persisteremus, dilectos filios nostros Petrum Paulum, Sanctæ Balbinæ Parisium, & Joannem Sancti Vitalis Moronum titulorum Presbyteros, ac Reginaldum Sanctæ Mariæ in Cosmedin, tunc Sanctorum Nerei, & Achillei Diaconum, Polum nuncupatos S. R. E. Cardinales nostros, & dictæ Sedis Legatos de latere summæ virtutis, doctrinæ, & authoritatis viros ad ipsam Civitatem Tridentinam, ut Episcopos, Prælatos, & alios ad Concilium venientes exciperent; atque ea, quæ ad Concilii celebrationem hujusmodi necessaria essent, seu opportuna facerent, destinavimus. Nec non quam plures ex eisdem Prælatis singulis ad illos nostris datis literis admonuimus, ut frequentes Concilio hujusmodi interesse vellent.

Se Bononiam profectum, ut habito cum Carolo, & Frácisco colloquio hujusmodi rebus consuleret, adjunctis etiá ad Episcopos adhortationibus, ut Tridentum venirent.

§.4. Demum cum spe pacis per dictos Legatos nostros inter eos componendæ ex iis, quæ ab eisdem Legatis acceperamus, destitueremur, ne quod reliquum erat, in facultate nostra omitteremus, præfatos Carolum Imperatorem, & Franciscum Regem diversis nostris ad eos datis literis hortati sumus, ut pro concilianda inter eos aliqua concordia Nobis cum in aliquo commodo loco, ad quem ætati nostræ non parcentes Nos profecturos esse pollicebamur, convenirent, utque desiderium nostrum Pacis colloquii, & Concilii celebrationis hujusmodi re ipsa comprobaremus, e nostra propria Sede profecti Bononiam venimus, ut motis (quod sperabamus per appropinquationem nostram) ipsorum Principum animis concordiæ, statui, celebrationique ipsius Concilii securius, & ferventius instari, & fluctuanti Reipublicæ Christianæ aliquod salutare remedium afferri posset. Iterumque post adventum nostrum hujusmodi Prælatos prædictos per diversas alias nostras literas admonuimus, & exemplo quamplurium Prælatorum, qui ex Urbe nostra ad locum Concilii de mandato nostro se contulerant, ad illud accedere amplius non tardarent.

Sed cum hæc omnia incassum cesserint, ac propter Bella itinera non satis tuta sint, Turcicaque Classis ipsi Italiæ incursiones minitetur, Concilii celebrationem ad commodius tempus in posterum declarandum differt.

§.5. Cum autem dicti Carolus Imperator, & Franciscus Rex suorum Regnorum, & Dominiorum tuitioni intenti, cui se propter vigentia inter ipsos bella vacare oportere asserebant, Nobiscum convenire recusaverint: ac licet postmodum Petrus Paulus, & Joannes, ac Reginaldus Cardinales, & Legati prædicti pro prædicto Concilio ad ipsam Civitatem accesserint, ac inibi sex menses, & ultra non sine aliqua dictæ Sedis indignitate expectando permanserint, nihilominus præter eos, qui ex alma Urbe (ut præfertur) venerant, admodum pauci Prælati inibi convenerint: quinimo sicut Provinciarum diversitas affert, diversimode se excusaverint, & alii bellorum motus; alii itinera non tuta, ac viarum pericula; alii diversa alia impedimenta attulerint. Nos propterea prædictos Petrum Paulum, & Reginal-

ginaldum Cardinales, & Legatos, ut ab eis, quo in statu res essent, & quid super celebratione Concilii sperari posset, intelligeremus, accersivimus; cumque eumdem Carolum Imperatorem Germaniam petere, & per Italiam iter facturum esse intelligeremus; Nos apud eumdem Carolum Imperatorem, cum quo in oppido Busseti convenimus, tam per Nos ipsos, quam per venerabiles fratres nostros S.R.E. Cardinales, qui tunc Nobis cum aderant, pro pace hujusmodi omni cura, & diligentia, quod etiam cum præfato Francisco Rege non minori studio antea pluribus literis egeramus, institimus. Cum vero nihil hactenus proficere potuerimus, & a Petro Paulo, & Reginaldo Cardinalibus, & Legatis prædictis, ac ex prædictis, ac ex præfati Joannis Cardinalis, & Legati, nec non ceterorum Prælatorum in dicta Civitate Tridentina existentium literis; (Quorum fere singulorum super ea re sententiam exquisivimus) cognoverimus, & Nos ipsi clare perspiciamus, vigentibus tot in Locis inter eosdem Principes Bellis, ac Immanissimo Turcarum Tyranno cum validissimo exercitu Hungariæ Regnum invadente, ejusque copiosa, & munitissima classe jam mare inferum ingressa, cujus conatibus quantum vires nostræ (licet impares) suppetent, restitere (ut tenemur) intendimus, non posse ad præsens (domino forsan ob peccata nostra, sic permittente) nostram super hujusmodi Concilio intentionem impleri. Quinimo eandem actionem Concilii in aliud opportunius, & commodius tempus, quo dignitas, & frequentia Concilio, & Reipublicæ Christianæ præsentior salus afferri possit, differendam esse. Sperantes ex Dei bonitate, & misericordia post tenebras lucem, & aliquando tandem, quod brevi futurum speramus, & optamus, Concilium ipsum celebrari posse. Volentes interim Generalem Christianorum defensionem a periculis (propter Infidelium Mare, & Terram infestantium impetus) imminentibus, quantum in Nobis erit, procurare, & Almæ Urbi, Sedi nostræ, ac Orbis capiti omniumque perfugio; quæ Nobis ab ea diutius absentibus ob ipsorum infidelium incursiones non leve periculum subire posset, nostra præsentia, quod necesse est, ceterisque præsidiis succurrere, ac conscientiis, & commoditatibus Prælatorum, qui ad ipsum Concilium venire tenentur, ne propter ipsius Concilii celebrationis incertitudinem molestia, aut incommodo afficiantur, paterna charitate consulere, habita super his cum ejusdem Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorum consilio, & assensu celebrationem Concilii hujusmodi, usque ad aliud opportunius, & commodius tempus per Nos declarandum Apostolica authoritate tenore præsentium suspendimus, & suspensum esse nunciamus, ac pœnas contra Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, & alios in posterioribus literis indictionis Concilii hujusmodi compræhensos inflictas, usque ad tempus prædictum, quo Concilium ipsum omnino prosequi intendimus, relaxamus.

Legatos S. Sedis Romam revocat.

§.6. Nec non eosdem Petrum Paulum, & Riginaldum Cardinales Legatos, ac Joannem Cardinalem, & Legatum præfatum ab eodem Concilio ad Nos, & Sedem prædictam revocamus, ac Prælatis in eadem Civitate occasione Concilii hujusmodi existentibus inde usque ad tempus per Nos declarandum prædictum, quo eosdem Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & Abbates, ac alios in literis posterioris indictionis Concilii hujusmodi compræhensos sub perjurii, ac aliis in eisdem literis contentis pœnis Concilio prædicto juxta formam ipsarum literarum adesse, & interesse voluimus, recedendi licentiam concedimus, decernentes ex nunc irritum, & inane si secus super his a quocumque quavis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogat contrariis.

§.7. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Decretum publicationis hujusmodi suspensionis.

§.8. Nos enim, ut hæ nostræ literæ, & in eis contenta quæcumque ad notitiam omnium (quorum interest) perveniant; Sciantque cuncti, se ad tempus declarandum prædictum, quo Concilium hujusmodi prosequi, & continuare, ac dante Domino perficere intendimus, præsto esse debere, & ad id sub pœnis prædictis teneri, ne aliquis, illorum ignorantiæ excusationem prætendere possit. Volumus, & mandamus, ut in Basilica S. Petri de Urbe (cum inibi populi multitudo ad divina audienda convenerit) palam clara voce per Curiæ nostræ Cursores, aut Notarios aliquos publicos legantur, lectæque in dictæ Basilicæ, nec non Cancellariæ Apostolicæ valvis affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu expositæ pendeant. Cumque inde amovebuntur earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa, transumptis quoque earum quæ manu publici Notarii scripta, aut subscripta, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur pariter mandamus, atque decernimus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum suspensionis, nunciationis, relaxationis, revocationis, concessionis, Decreti, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. die 5. Junii 1543. An. IX.

Datum Bononiæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, Pridie Nonas Julii, Pontificatus nostri Anno IX.

Imposi-

XLVII.

Impositio annui subsidii trecentorum millium scutorum, a subditis Status Ecclesiastici, annis singulis, quacumque exemptione non obstante, ad triennium, Reverendæ Cameræ Apostolicæ persolvendi, omnibus extraordinariis exactionibus interim interdictis.

Exemptiones omnes a solutione onerum Cameralium revocatæ fuerunt a multis Pont., & postremo a Paulo V. in sua Constitutione In maximis.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. DEcens esse censemus, ut ii qui speciali privilegio donati ceteros antecellunt, in supportatione onerum, illos adjuvent, qui forte inferiores existunt, præsertim dum urgens necessitas imminet, & exinde publica utilitas resultare dignoscitur.

Impositio de qua in rubr. §.1. Nuper siquidem ad sustinen. expensarum molem hoc tempore, pro orthodoxæ fidei, ac status S. R. E. tutela Nobis incumbentem, subsidium 300. mil. scutorum auri in auro, annis singulis, per dilectos filios subditos dictæ Romanæ Ecclesiæ ad tres annos proxime futuros Cameræ Apostolicæ persolven. exigere, & interim ab augmento salis, ac omnibus aliis extraordinariis exactionibus abstinen. decernimus. Provinciæque nostræ Romandiolæ, Exarcatus Ravennæ, Marchiæ, Umbriæ, Perusiæ, & Patrimonii, onus hujusmodi cum summa alacritate, ac fidei observantia acceptaverunt.

Revocatio quarumcumque exceptionum. §.2. Et quia publice interest, exactionem hujusmodi fieri, volentes illam facilitare, ac reliquos subditos dictæ Romanæ Ecclesiæ ad illud solven. promptiores reddere, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, tenore præsentium, statuimus, & ordinamus, quod durante triennali contributione trecentorum millium scutorum hujusmodi, omnes, & singuli S.R.E. subditi sæculares, etiam si regimini civitatum, & locorum præsint, ac Marchiones, Barones, feudatarii, personæ, & officiales, & quivis alii quacumque dignitate, & excellentia præditi, & quantumcumque exempti, & privilegiati fuerint, ad solven. ratam dictæ contributionis eis tangen. omnino teneantur, & ad id cogi, & compelli possint. Nos enim quæcumque privilegia, exemptiones, & indulta illis concessa, ac consuetudines, & juris communis dispositiones in eorum favorem facien. per triennium præfatum, quo ad contributionem eamdem, illis alias in suo robore permansuris, omnino suspendimus, ac illis suffragari minime posse volumus.

Clausula sublata &c. §.3. Decernentes sic per quoscumque, tam ordinaria quam delegata, & mixta auctoritate fungen. Judices, personas, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ubique judicari, cognosci, ac decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, necnon irritum, & inane quidquid secus super his, a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§.4. Quocirca dilecto filio Guidoni Ascanio Sfortiæ Sancti Eustachii Diacono Cardinali de Sancta Flora, Camerario nostro, quem super præmissis ultra ordinariam sui Camerariatus officii facultatem, Commissarium, & executorem nostrum generalem facimus, constituimus, & deputamus, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus easdem præsentes, & in eis contenta quæcumque, plenum effectum sortiri, & inviolabiliter observari mandet, & faciat. Contradictores reniten., & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias, arbitrio suo infligen., & applican., & alia juris remedia opportuna, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Deputatio executorum.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem. Derogatio contrariorum.

Dat. Mareni, Albanen. diœcesis, sub annulo Piscatoris die 2. Septembris millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, Pont. nostri Anno IX. D. P. A IX. 2. Septemb.

Sequitur declaratio d. Constitutionis quo ad exemptiones.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

EX debito Pastoralis officii, ad ea, ut debemus, libenter intendimus, per quæ provide ordinata serventur, & ut plenum sortiantur effectum, opem, & operam impendimus efficaces. Dudum siquidem pro nostris, & Apostolicæ Sedis necessitatibus, ac subditis nostris ab extorsionibus, & aliis gravaminibus, quæ per Commissarios Collectores onerum pro tempore impositorum eis passim inferebantur, opportune sublevandis, subsidium trecentorum millium scutorum auri in auro, annuatim, nobis, & Cameræ Apostolicæ, triennio tantum durante, per subditos ipsos persolvendorum, imposuimus, & interim ab exactione augmenti pretii salis, ac quorumcumque aliorum onerum extraordinariorum abstinere decrevimus. Et ut facilius subditi ipsi subsidium hujusmodi præstare possent, per alias nostras in forma brevis literas, voluimus, & ordinavimus, quod omnes, & singuli exempti, & privilegiati sæculares, utcumque quali- Relatio supradictæ impositionis.

qualificati, ad contributionem subsidii hujusmodi omnino tenerentur, prout in dictis literis plenius continetur.

Declaratio quo ad personas, & bona exempta, & non exempta.

§.1. Cum autem postmodum, sicut accepimus, nonnulli ex privilegiatis, & exemptis præfatis, solutionem subsidii hujusmodi fugere volentes, causam, & causas in Auditorio Rotæ, ac S. R. E. Cardinalibus, & forsan aliis judicibus, & personis in Romana Curia, & extra eam, certis sub prætextibus committi obtinuerint, & hoc modo subditos alios devote, & faciliter solventes, contra mentem nostram litibus involvi, illosque gratia per Nos eis concessa, quod exempti in præstatione subsidii hujusmodi, pro communibus necessitatibus, ut Nos, & nostros subditos præfatos a catholicæ fidei hostibus, quos ita propinquos habemus, defendere possimus, impositi, contra publicam utilitatem retardatur, ac volentes, ut par est, in præmissis opportune providere, motu proprio, & ex certa scientia, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, quascumque causas desuper pendentes ad Nos advocamus, & lites penitus extinguimus, quo ad ea quæ contributionem subsidii hujusmodi tangunt dumtaxat; Ac volumus, quod omnes, & singuli exempti, & quantumcumque privilegiati sæculares, etiam si Curiales civitatis nostræ Maceraten. existant, & regimini civitatum præsint, ac Almæ Urbis, quorumcumque aliarum civitatum, oppidorum, & locorum, cives, vel quicumque nobiles, barones, feudatarii, aut alias etiam privilegio juris in corpore clauso, exempti, & Capitulum, Collegium, vel Universitates, aut Communitas sint, contributionem subsidii hujusmodi simpliciter, & omnino, Clerici vero pro bonis ad eos, ex parentum, & propinquorum, vel aliorum successione delatis, vel per eos acquisitis, ac Clerici ipsi, & religiosi, pro fructibus, & bonis mobilibus seque moventibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum quorumcumque, sæcularium, vel regularium, etiam si Archiepiscopali, Episcopali, aut alia majori dignitate præfulgeant, in gabellis, ad juvandum, & facilitandum solutionem subsidii hujusmodi pro aliqua honesta parte dicti subsidii, universaliter impositis, vel imponi, aut augere permissis, dicto triennio durante, contribuere teneantur, & ad id cogi, & compelli, juris, & facti remediis necessariis, & opportunis possint, & debeant, quibusvis exemptorum, clericorum, & religiosorum hujusmodi privilegiis, exemptionibus, concessionibus, favoribus, declarationibus, sententiis, gratiis, & indultis, alias in suo robore permansuris,

Clausulæ sublatæ &c.

§.2. Decernentes sic, & non aliter per quoscumque etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Rotæ Auditores, tam ordinaria, quam delegata, & mixta auctoritate fungen. judices, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, ubique judicari, & definiri debere. Nos enim status hujusmodi, & quarumcumque aliarum etiam ante impositionem hujusmodi subsidii quomodolibet introductarum litium, & causarum, ac privilegiorum, indultorum, literarum, & scripturarum quarumcumque, occasione præmissorum quomodolibet confectorum, tenores, causas, & effectus, nomina, & cognomina judicum, & collitigantium, aliaque etiam si majora sint expressis, de necessitate exprimenda, præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, irritum, & inane decernimus, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari.

Deputatio executorum.

§.3. Quocirca dilecto filio Guidoni Ascanio Sfortiæ Sancti Eustachii Diacono Cardinali de Sancta Flora S.R.E. Camerario, quem ultra sui Camerariatus officii facultatem super præmissis executorem generalem, cum plena, & libera auctoritate, & potestate quoscumque citandi, ac illis, quoties opus fuerit, etiam sub censuris, & pœnis, etiam pecuniariis, arbitrio suo infligendis, & applicandis, inhibendi, ac quæcumque dubia, & difficultates, circa præmissa, vel eorum aliquod, ac illa, vel subsidium hujusmodi concernentia, & ultra præsentium, & aliarum literarum nostrarum prædictarum tenores, tollendi, & removendi, & inviolabiliter observari faciendi, facimus, creamus, constituimus ac deputamus, tenore præsentium committimus, & mandamus, quatenus præsentes literas, & alias prædictas, & in eis contenta quæcumque solemniter publicando, faciat illa plenum effectum sortiri, & inviolabiliter observari, nec permittat quemquam contra illarum tenores, vel mentem nostram præfatam quomodolibet perturbari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per prædicta, & alia, de quibus ei videbitur, juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariorum derogatio.

§.4. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac Provincialibus, & Synodalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, statutis, & consuetudinibus, & novis reformationibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam per viam legis, & statuti perpetui, ac initi, & stipulati contractus, editis, concessis, confirmatis, & innovatis, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, &c. ut in præcedenti.

Sanctio pœnalis.

§.5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ advocationis, extinctionis, voluntatis, decreti, factionis, creationis, constitutionis, deputationis, commissionis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D.P. An.X.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quin-

quingentesimo quadragesimo quarto, Pont. nostri Anno IX.

XLVIII.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

De celebratione Capituli Generalis Congregationis S. Georgii in Alga Venetiarum, & de iis, quæ observari debent in electione Prælatorum.

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Fraudem, dolumque in Electionibus cõmittentes, vel committentibus consentientes incurrunt pœnam excommunicationis reservatæ Romano Pontifici.

§.1. Ut electiones dilectorum filiorum Rectoris generalis, Visitatorum, Priorum, Sociorum, Capitularium, & aliorum Officialium Congregationis S. Georgii in Alga Venetiarum, quas pro tempore fieri contigerit, omni, qua decet, sinceritate, & puritate celebrentur, pro Pastoralis officii debito providere volentes Apostolica auctoritate tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli in electionibus hujusmodi vocem habentes, aut in eis quomodolibet intervenientes cujuscumque gradus, status, vel conditionis fuerint, qui in electionibus ipsis, seu publicandis, quam alias quomodocumque, & qualitercumque fraudem, falsitatem, dolum, malitiam, vel corruptelam scienter commiserint, seu committentibus adhæserint, seu desuper consenserint, aut fraudem, falsitatem, malitiam, dolum, vel corruptelam hujusmodi non revelaverint, ultra alias censuras, & pœnas, tam a jure, quam per constitutiones, seu privilegia ejusdem Congregationis, seu alias in tales latas, & promulgatas, seu inflictas excommunicationis sententiam, a qua nonnisi a Romano Pontifice præter quam in mortis articulo absolvi possint, eo ipso incurrant; nihilominus ab eorum Superioribus arbitrio suo mulctari, & puniri possint, & debeant.

Publicatio hujusce Constitutionis in Capitulis facienda.

§.2. Mandantes modernis dictæ Congregationis Priori generali, & Visitatoribus hujusmodi, quatenus præsentes literas in eorum Capitulis, ut ad omnium, quos concernunt, notitiam devenire possint, publicent, seu publicari faciant: Non obstantibus Apostolicis, ac dictæ Congregationis Constitutionibus, & Ordinationibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis concessis, approbatis, & innovatis, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. die 22. Septem. 1543 An. IX.

Dat. Romæ apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 22. Septembris 1543. Pont. nostri Anno IX.

XLIX.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Quod Causæ tam Civiles, quam Criminales, & Mixtæ Provinciæ Marchiæ Anconitan. coram Judicibus Ordinariis pro tempore motæ, donec in prima instantia pependerint, non possint avocari prætextu literarum Auditoris Cam., vel appellationis, & dummodo Causæ Civiles biscentum Ducatos non excedant.

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

Decet Romanum Pontificem in suprema Justitiæ Sede constitutum ad ea diligenter intendere, per quæ personis quibuslibet præsertim Nobis, & Romanæ Ecclesiæ immediate subjectis justitia celeriter administretur, & delicta, quæ per easdem personas in dies committuntur, debite puniantur, ut ex inde unicuique jus, quod suum est, tribuatur, & qui se intra limites justitiæ continere negligunt, si non virtutis amore, saltem formidine pœnæ ab illicitis abstinere discant.

Causa ferendæ hujusce Cõstitutionis.

§.1. Sane cum, sicut nuper accepimus, in Provincia nostra Marchiæ Anconitanæ diversi litigantes injustam causam fovere cognoscentes, ut causas inter eos, & adversarios suos indecisas, pendentes, immortales reddant, & alii diversa delicta, & excessus in dies perpetrantes, ut punitionem delictorum, per eas pro tempore commissorum effugiant, seu differant, vel minuant sub prætextu, quod in partibus litigare perhorrescant, seu a Judicibus de causis hujusmodi in prima instantia cognoscentibus in aliquo gravati fuerint, causas ipsas de partibus avocari, & in Romana Curia, aut alibi extra ipsam Provinciam committi procurent, ac adversarios suos ad litigandum in causis hujusmodi extra eorum domicilium trahant, & exinde fiat, ut quandoque, qui in causis civilibus trahuntur, tædio laborum, & expensarum, quos extra Provinciam litigando subire coguntur, affecti potius, a prosecutione juris sui desistere, quam expensas, & labores hujusmodi subire eligant, & Procuratores fisci nostri in eadem Provincia, ne propria pro alienis deserere cogantur, causas ipsas ulterius non prosequantur, sicque Justitiæ locus non sit, & delicta impunita remaneant, ac alii prætextu præmissorum inducti ad delinquendum audacius prosiliant in Provincialium Provinciæ hujusmodi grave detrimentum.

Declaratio; de qua in rubrica.

§.2. Nos præmissis occurrere cupientes Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod de cetero tam civiles, quam criminales, aut mixtæ causæ in dicta Provincia hactenus ortæ, vel in posterum oriturae a quibusvis personis etiam dicti Fisci Procuratoribus, vel pro eodem Fisco agentibus, tam active, quam passive pro tempore motæ, cujuscumque qualitatis fuerint, dummodo civiles causæ hujusmodi summam, seu valorem 200. ducator. auri non excedant, donec in pri-

in prima instantia pependerint etiam prætextu literarum moderni, & pro tempore existentis Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, vel cujusvis commissionis, vel appellationis a quocumque gravamine, nisi tale sit, quod per definitivam sententiam reparari non possit, ab earum Judicibus ordinariis, seu venerabili fratre Marco Episcopo Senogallien. moderno pro tempore existente dictæ Provinciæ Gubernatore avocari, aut ante primæ sententiæ in eis per eosdem Judices ordinarios, seu Marcum Episcopum modernum, & pro tempore existentem Gubernatorem prædictum ferendæ prolationem extra eandem Provinciam in Romana Curia, vel alibi committi non possint, sed omnes, & singulæ causæ Provinciæ hujusmodi, in quibus forum causarum Judicum ordinariorum pro tempore declinabitur, seu alias quovis modo extra dictam Provinciam commissæ fuerint per eosdem Judices ordinarios, seu Marcum Episcopum modernum, & pro tempore existentem Gubernatorem dictæ Provinciæ commissionibus causarum hujusmodi extra dictam Provinciam pro tempore factis, & illarum vigore, a Judicibus, quibus reperirentur, emanandis inhibitionibus non obstantibus cognosci, decidi, & fine debito terminari debeant.

Decretum irritans.

§.3. Decernentes statuto, & ordinationi nostris hujusmodi quovis modo derogari, aut illa revocari, tolli, seu suspendi non posse ac ex nunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariorū derogatio.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon stylo Palatii, & quibusvis commissionibus pro tempore signatis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 3. Martii 1544. An. X.

Dat. Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 3. Martii 1544. Pont. nostri Anno X.

L.

De falsi, & decupli, aliisque pœnis Ministrorum Rever. Cameræ Apostolicæ, & aliorum rationes integre, & fideliter non reddentium.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Causa istius Constitutionis.

CUM sicut accepimus, nonnulli Provinciarum Status Ecclesiastici Thesaurarii, Vice-Thesaurarii, mercatores, & nostræ, seu Cameræ Apostolicæ ministri, aliæque personæ, computa administrationum, locationum, affictuum, partitorum, & exactionum reddere debentes, integra computa non exhibeant, partem introituum, & exactorum, sub diversis prætextibus, & coloribus retinen. putan. nil pejus eis contingere posse, quam re detecta id quod penes eos fuerit, restituere.

Ministri Reverendæ Cameræ Apostolicæ, & alii

§.1. Nos malitiæ hujusmodi occurrere, ac indemnitati Cameræ opportune providere volentes, & ut præfati fideliter si non virtute, saltem pœnæ timore procedere discant, Motu proprio &c. perpetuo statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli prænominati, & alii quicumque in Camera Apostolica computa reddere debentes, computa hujusmodi integre, videlicet integrum debitum, & integrum creditum describere debeant, nec audeant aliquid penes se, vel eorum ministros, aut ab eis dependentes retinere, seu retineri facere, directe, vel indirecte, quovis quæsito colore. Et si contingeret eos cogi per Cameram Apostolicam ad reddendum rationem de exactis, vel administratis ante tempus finitum, vel durante exactione, debeant totum id, quod tempore dationis rationis, seu computorum, ad eorum, vel ministrorum aut agentium suorum manus pervenit, integre describere, & tandem omnia diligenter, ac fideliter gerere, & adimplere.

Integre computata reddere tenentur.

Contrafacientium pœnæ.

§.2. Et si secus factum fuerit in præmissis, vel aliquo præmissorum, contrafacientes excommunicationis majoris, a qua nisi per Nos, vel Romanum Pontificem pro tempore existentem, nisi in mortis articulo, absolvi nequeant, ac periurii, & falsi, necnon decupli cujuslibet partitæ crediti Cameræ omissæ, seu non solutæ irremisibiliter exigendæ, & dictæ Cameræ applicandæ, necnon alias nostri arbitrii pœnas ipso facto incurrant, & ad decupli hujusmodi solutionem prius, & ante omnia, etiam non finitis, vel solidatis computis, tamquam de re minime compensanda, juris, & facti remediis cogi, & compelli debeant, nec adversus præmissa, excusationem aliquam eis suffragari volumus, cum nulla excusatio locum habeat in casu, in quo quis tenetur integra computa dare, & totum receptum, vel ad manus ejus, vel pro eo agentis, delatum in computis non describit.

Decretum irritans.

§.3. Et sic per quoscumque &c. judicari &c. sublata &c. necnon irritum &c. decernimus.

Sola signatura sufficit.

§.4. Ac volumus, quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique, tam in judicio, quam extra, fidem faciat, absque alia literarum expeditione.

Publicatio in Camera arctet omnes.

§.5. Quodque pro lege habeantur, & sint, & postquam præsentes, vel illarum transumptum in valvis Cameræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerint, omnes arctent acsi eis personaliter intimatæ fuissent.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis, stylo Cameræ, contrariis usibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. A.

Pub. P.A.X. die 21. Aprilis

Die 21. Aprilis 1544. suprascriptæ literæ affixæ fuerunt in Camera Apostolica per me Nicolaum de Matthæis Curs. Et die 21. Aprilis 1544. suprascriptus Motus proprius admissus fuit in plena Camera Apostolica publicatus, & registratus ad perpetuam rei memoriam.

Michael' Angelus Collatinus.

De Ordi-

LI.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

De Ordine, & ratione sedendi in Camera Apostolica per D. Camerarium, & Clericos, aliosque Officiales ejusdem servandis.

PAULUS PAPA III.
Motu proprio, &c.

Eugenius IV. ordinem sedendi Officialibus Cameræ præscripsit

CUM sicut accepimus alias fel. rec. Eugenius PP. IV. Prædecessor noster nonnulla statuta, ordinationes, & Capitula per tunc gentes Cameræ Apostolicæ ad laudabile, sincerumque, ac prosperum regimen dictæ Cameræ edita, & per eumdem Prædecessorem tunc visa, & lecta, ac diligenter examinata, in quibus inter alia ad tollendam confusionem, quæ deficiente ordine in eadem Camera oriri poterat, quo pacto in loco Cameræ sedendum esset dispositum, & ordinatum erat, per suas sub plumbo literas confirmavit, & approbavit (prout plenius in literis continetur,) ac Statutis, ordinationibus, & Capitulis præfatis contineri dicitur.

Hunc Ordinem confirmat, & designat Paul. III.

§.2. Nos literarum, Statutorum, Ordinationum, & Capitulorum hujusmodi tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro expressis habentes, ac exprimi, & de verbo ad verbum inseri posse decernentes, nec non præfati Prædecessoris vestigiis inhærentes, ut omnem confusionem, quæ circa modum sedendi hujusmodi inter dilectos filios Cameræ Apostolicæ Decanum, & Clericum ex una, ac dictæ Cameræ Auditorem modernos orta est, tollamus, desuperque opportune provideamus, Motu proprio &c., & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac præsenti nostra in perpetuum valitura Constitutione sancimus, & ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus in Tribunali dictæ Cameræ, & ubi gentes ejusdem ad negocia Cameralia pertractanda convenire contigerit, dilectus filius noster, & S. R. E. Camerarius modernus, & pro tempore existens, aut illius substitutus Vice-Camerarius in primo, & digniori loco; latere vero versus parietem Decanus, & reliqui Clerici Cameræ Apostolicæ, qui personas proponentes, & ad Cameram ipsam recurrentes in faciem videre possint: e regione vero dilectus filius Thesaurarius noster Generalis, cum ii omnes personam nostram representent. Post vero Auditor Cameræ: collegialiter successive autem reliqui Camerales (prout hactenus sedere consueverunt) respective consederant. Eumdemque ordinem ubi gentes dictæ Cameræ collegialiter convenire contigerit servent. In celebrandis vero instrumentis circa nominationem personarum Cameralium in eis intervenientium, etiam quoad personam dicti Auditoris, quod hactenus servatum fuit, servetur.

Hunc Ordinem perpetuo servari jubet.

§.3. Decernentes Motu, scientia, & potestate similibus loca Camerario, illius Vice-Camerario, e regione Thesaurario, ac versus parietem (ut præfertur) Decano, & reliquis dictæ Cameræ Clericis nunc, & pro tempore existentibus, ut præfertur, assignata digniora loca dictæ Cameræ fore, & esse, ac pro dignioribus locis nuncupari, & reputari, ac præsentem nostram Constitutionem ab omnibus, & singulis præfatis, & pro tempore existentibus Camerario, Vice-Camerario, Thesaurario, Decano, & reliquis Clericis, ac Auditore, & aliis Cameralibus præfatis, & ad quos quomodolibet spectat, aut spectare poterit quomodolibet in futurum, sub indignationis nostræ pœna inviolabiliter servari. Sicque per quoscumque Judices &c. sublata &c. reputari, censeri, & judicari debere, ac irritum &c.

Derogat obstantibus.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis in favorem quorumcumque etiam moderni præfati, aut cujusvis alterius, qui hactenus fuerit, Auditoris Cameræ contra præsentium tenorem hactenus quomodolibet, etiam per Nos, & Sedem Apostolicam sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam Motu proprio editis, & concessis. Quæ omnia inquantum contra præsentem Constitutionem nostram faciant, ad effectum validitatis præsentis Constitutionis nostræ harum serie cassamus, & annullamus, ac eis omnibus, & singulis illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis in reliquis illæsis, & intactis remanentibus, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Præsentium sola signatura obligat.

§.5. Decernentes præsentium nostrarum literarum solam signaturam sufficere, & ubique, tam in Judicio quam extra fidem facere, regula in contrarium edita non obstante, ac præsentes literas in libris Cameræ Apostolicæ ad perpetuam rei memoriam registrari debere.

Placet Motu proprio. A.

LII.

Quod omnes officiales Urbis, & ditionis Ecclesiasticæ mandatis Cardinalis S.R.E. Camerarii omnino parere debeant.

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmani Pontificis præcellens auctoritas, S.R.E. Cardinales, illos præsertim, quibus ejus Romanæ Ecclesiæ cura specialiter est commissa, ampliori favore prosequitur, ac desuper providet, & disponit, prout temporum qualitate pensata, conspicit in Domino, salubriter expedire.

Camerarius rerum Cameræ Apostolicæ curam gerit, & Romani Pontificis personam repræsentat.

§.1. Sane considerantes, quod jurium, ac rerum Cameræ Apostolicæ cura, illius Camerario pro tempore existenti specialiter est commissa, ipseque Camerarius, nostram, & Romani Pontificis pro tempore existentis vivæ vocis oraculum habet, nostramque, & dicti Pontificis personam in his

his repræsentat, & propterea convenit, ut tam Almæ Urbis Gubernator, Auditor Cameræ, ac Vicarius, & Judices Ordinarii, quam quicumque alii in Romana Curia, ac ditione ejusdem S. R. E. constituti, ejusdem Camerarii ordinibus, & mandatis pareant, & obediant, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine.

Ideo ejus mãdatis ab omnibus ditionis Ecclesiasticæ officialibus obedire mandat.

§.2. Volumus, statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, tam Almæ Urbis Gubernator, Auditor Cameræ, Vicarius, Judices Ordinarii, quam alii quicumque Romanæ Curiæ, ac ditionis ejusdem Romanæ Ecclesiæ, dilecto filio nostro Guidoni Ascanio Sfortiæ S. Eustachii Diacono Cardinali, moderno, & pro tempore existenti Camerario nostro, ejusque ordinationibus, & mandatis perinde, ac si a Nobis, vel Romano Pontifice pro tempore existente emanassent, omnino parere debeant, & adversus illa, directe, vel indirecte, modo aliquo venire nullatenus possint.

Quibus officialibus in casu contraventionis pœnas infligit.

§.3. Inhibentes dilectis filiis, modernis, & pro tempore existentibus, ejusdem Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Vicario, & aliis Judicibus prædictis, sub excommunicationis, ac privationis officiorum, ac Beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon aliis arbitrio nostro ipso facto, si secus egerint, incurrendis pœnis, ne contra præsentium tenorem modo aliquo venire, aut facere, vel attentare audeant, seu præsumant.

Camerario in præmissis plenissimam facultatem cõcedit.

§.4. Ac mandantes eidem Guidoni Ascanio Cardinali, & Camerario, ut pro præmissorum observatione, executione, & implemento, omnibus, & singulis prædictis, & quibus opus fuerit, præcipiat, mandet, & inhibeat, illosque citet, cogat, & compellat, ac contra eos etiam manu regia, & alias, prout sibi videbitur, procedat, ceteraque alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciat, & exequatur. Nos enim motu, scientia, & potestate similibus, eidem Guidoni Ascanio Cardinali, & Camerario, ultra ejus potestatem, & auctoritatem, in præmissis plenissimam licentiam, & facultatem concedimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac Statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis Gubernatori, Auditori Cameræ, Vicario, & aliis Judicibus prædictis, illorumque officiis, vel quibusvis aliis, in genere, vel in specie quomodolibet, etiam Motu proprio, & scientia similibus, etiam contra præsentium tenorem quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, etiam disponen., quod illis nonnisi sub certis modo, & forma derogari possit, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, non possint per literas Apostolicas non facien. plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, septimo Kalend. Decembris, Pontificatus nostri Anno XI. D. P. An.XI. 25. Novemb.

LIII.

Prohibitio occupandi bona naufragantium in Locis Maritimis S. R. E., præmiique designatio illa recuperantibus, vel auxilium præstantibus.

Hoc specialiter statuit quoad Loca Maritima S. R. E. Julius II. Constitutione XXV. Romanus *Tom.III.Par.III.fol.*310. *Et contra hujusmodi occupatores rerum Christianorum naufragan. legitur quotannis Bulla in Cœna Domini.*

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Julii II. Constitutio est hic indicata.

Accepimus nuper, quod dudum, cum fel. rec. Julius Papa II. Prædecessor noster plurimorum lamentabili querela didicisset, quibus Christifideles maris periculis, se, & eorum merces exponebant, ut Curiæ Romanæ, & illius Curialium commodis, & mercibus per eos ad eamdem Curiam mari advectis, provideretur, &c. *Residuum præterivi, quia Bulla Julii II. est ut supra in rubric.*

Quæ ab isto Pontifice innovatur.

§.1. Cum autem, sicut ex plurimorum Ripæ, & Ripettæ Almæ Urbis nostræ mercatorum, ac etiam nautarum, non sine lamentabili querela, ac nostra molestia intelleximus, præinsertæ literæ a Julio præfato Prædecessore nostro editæ, in abusum, in non modicum, tam ipsorum mercatorum, & nautarum, quam Civium Romanorum, & Curialium, & dictam Urbem incolentium, damnum transiverint. Quamobrem Nos vestigiis ejusdem Julii Prædecessoris nostri inherere volentes, Motu, scientia, & potestate similibus, tenore præsentium, præfati Julii Prædecessoris nostri literas in omnibus, & per omnia, ac sub pœnis, & censuris de quibus in ipsis literis, & prout in eis continetur, quatenus opus sit, confirmantes, & innovantes, illas ab omnibus, ad quos quomodolibet spectat, & pertinet, ac spectare, & pertinere poterit in futurum, sub pœnis, de quibus in eis, inviolabiliter observari mandamus.

§.2. Et

1545.

Observantiaque demandetur.

§.2. Et nihilominus dilectis filiis nostro Guidoni Ascanio S. R. E. Cardinali de Sancta Flora nuncupato, Camerario nostro, necnon Præsidentibus, & Clericis Cameræ Apostolicæ, ac Dominico de Nigris, ad præsens dictæ Ripæ Præsidenti, seu Camerario, modernisque, & pro tempore existentibus, quatenus literas Julii Prædecessoris nostri præfati inviolabiliter, prout in eis continetur, ab omnibus ad quos spectat, illas per edictum publicum denuo publicantes, & publicari in locis eis visis mandantes, inviolabiliter observari mandent, & faciant. Contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, aut dignitatis fuerint, per pœnas, & censuras, de quibus in eis, compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, & indultis quibusvis personis contra tenorem literarum Julii Prædecessoris hujusmodi forsan concessis, confirmatis, & innovatis: quibus, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, quoad effectum præsentium, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

D.P. An. XI. 13. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 13. Martii, millesimo quingentesimo quadragesimo quinto, Pontificatus nostri Anno XI.

Sequitur declaratio hujus Bullæ.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Statuta Ripæ disponunt, quod recuperatores, aut auxilium præstantes recuperationi bonorum naufragorum, lucrentur quartam partem illorum.

Accepimus per statuta nostræ Ripæ salubrem dispositionem factam extitisse, tenoris, quod si pro tempore mercatores, seu nautæ mari navigantes, & eorum naves, & barcæ vinis, & aliis mercibus, rebus, & bonis, pro usu Curialium oneratæ, versus nostram Almam Urbem, seu dictam Ripam ducentes, & miserabiliter casu inopinato, naves, & barcæ hujusmodi sic oneratæ naufragium paterentur, navesque, & barcas hujusmodi naufragas, seu bona in eis existentia, aliqui ab eorum dominis, & patronis ad id requisiti, per se ipsos recuperaverint, vel in recuperatione auxilium præstiterint, tales recuperatores, & auxiliatores quartam partem bonorum, & rerum mercantilium hujusmodi in dictis navibus, & barcis sic naufragium passis existentium, eorum ope, & auxilio recuperatorum lucrarentur, & aliæ tres quartæ remanentes ad dominos, & patronos dictarum navium, & barcarum spectarent, & pertinerent, & hoc quidem per fel. rec. Nicolai V. prout in suis literis desuper confectis, & in libris statutorum dictæ Ripæ registratis plenius continetur, concessum fuisse.

Et Domini locorum, ad quæ naves naufragium patientes perveniebant, bona occupabat, & ideo Nautæ ad Ripam venire recusabant.

§.1. Accepimus etiam, quod temporis diuturnitate statutum, & gratia hujusmodi in dissuetudinem abierunt. Et Domini locorum, & terrarum, sive temporales, sive Ecclesiastici, ad quorum terras, & loca, naves, & barcæ hujusmodi propter naufragium perveniebant, illas ad se ipsos appropriabant, & illorum domini bonis propriis privabantur, propter quod mercatores, & nautæ eorum mercibus ad dictam Ripam venire se retrahebant, & sic nostræ Almæ Urbi, & illius Curialibus non modicum præjudicium inferri videbamus.

Ideo hic Pontifex Bullam hic insertam edidit.

§.2. Propterea hujusmodi inconvenientiis per aliam nostram gratiam proxime præinsertam opportune providimus, per quas si aliquam ex dictis barcis naufragium pati, vel propter violentiam maris ad loca prædicta casu pervenire, vel jactum bonorum alleviandæ navis gratia fieri pro tempore contingat, illis tantummodo, qui a dominis navium, & barcarum illarum personis, curam, & gubernium tantum habentibus super tali naufragio in auxilium vocati fuerint, hujusmodi personis sic vocatis, si ab imminentis, & præsentanei naufragii periculo, aut bona jam deperdita recuperaverint, his casibus quartam partem bonorum, & rerum in hujusmodi barcis existentibus, & illorum auxilio sive opera sic recuperatorum concessimus, & donavimus.

Ubi quartam bonorum recuperatorum, auxiliatoribus concessit.

§.3. Sed quia in dicta præinserta gratia nostra non fit mentio specifica de dicta quarta parte bonorum, sed quod dictæ personæ sic vocatæ tantum, statuta, & consuetudinem allegare possint, continetur. Et propterea etiam accepimus, quod nonnulli judicant, & dictam nostram gratiam prave intelligentes, ad personas etiam non vocatas extendunt, & sic intelligi debere prætendunt; & illam non habere locum, nisi in casibus meri naufragii, & jactus, sed si naves, & barcæ hujusmodi integræ vi tempestatis ad litus maris pervenerint, & terram dominorum aliquorum pervenerint, & attigerint, maxime si pro officialium ipsorum præsentium, & jussum eorum dominorum nomine sit illis auxilium præstitum, tunc præstari debere, loci consuetudine debere allegant, & sic intelligi debere satagunt.

Et modo dictam concessionem declarat.

§.4. Nos volentes inconvenientiis hujusmodi obviare, Motu proprio, & ex certa scientia, ac plenitudine potestatis declaramus nostræ intentionis in concessione præinsertę nostræ gratiæ fuisse, & esse, quod tantummodo vocati, & requisiti ab illis dominis, & personis pro prædictorum recuperatione quartam partem, pro modo bonorum, & rerum recuperatorum, in dictis navibus, sive barcis, sic naufragium passis, alleviatis, sive aliter ad litus integre perventis, & arenæ commissis, vel alio inopinato casu deperditis, existentium, & eorum opera, & industria, ac auxilio cum prædictis mercibus recuperatis lucrentur, si tamen prædictæ recuperationi actualiter cum eorum personis, non per præsentiam tantum incubuerint, & recuperaverint, (aliis personis sive dominis locorum quocumque titulo nuncupatis, sive Cardinales S.R.E., & prædictorum locorum officiales, & aliæ quæcum-

cumque personæ privatæ, sive Ecclesiasticæ sive sæculares sint, vel pro tempore fuerint, penitus exclusis) alias autem tres quartas remanentes, fuisse, & esse, ac restitui, & remanere debere ipsorum dominorum, ut prius fuerant. Et pro pleniori firmamento de novo talibus personis tantummodo, & forma quibus supra, & non aliter, quartam illam pro modo, & rata bonorum recuperatorum, a die dictæ præinsertæ gratiæ naufragium passorum, sive alleviatorum, vel aliter integre ad litus perventorum, & in futurum perveniendorum, alleviandorum, & naufragium patiendorum, quoquo modo donamus, ac capiendi facultatem concedimus.

Occupatores autem puniri jubet. §.5. Alias vero personas, modo, & forma præmissis non vocatas, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore, & dignitate fulgentes, & Ecclesiastica dignitate insignitas, quorumcumque locorum, vel terrarum, mediate, vel immediate S.R.E. subjectorum fures, raptores, latrones, & rebelles Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ esse censemus, ac pœnis, & censuris, juxta seriem, & tenorem præinsertæ gratiæ aliarum literarum puniri mandamus. Decernentes irritum, & inane, quidquid in contrarium attentari contigerit in futurum.

Clausulæ præservativæ. §.6. Volumus etiam quod præsenti nostro motui proprio per quamcumque nostram signaturam, etiam motu proprio emanatam, & in futurum emanandam, etiam si de eorum clausulis derogatoriis mentio fiat, nisi illius expressa mentio de verbo ad verbum habeatur, nullatenus derogatum censeatur.

Executorum deputatio. §.7. Præcipientes Clericis Cameræ Apostolicæ, Gubernatori, Auditoribus Sacri Palatii, Senatori Urbis, Cameræque nostræ Auditori, ac quibuscumque officialibus, & judicibus, quavis auctoritate fungentibus, quatenus in præmissis, dominis, & patronis, seu nautis navium, & barcarum, sic naufragio oppressarum, adversus quascumque personas, etiam Ecclesiasticas, aliterque ut præfertur, se gerentes, assistant, & pœnis dictis afficiant, cum invocatione brachii sæcularis, quatenus opus fuerit.

Clausula derogatoria. §.8. Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, & indultis ipsorum locorum, statutis, & consuetudinibus quas tamquam corruptelas, & abusus judicamus, indultisque quibuscumque, personis specialiter concessis quibuscumque, aliisque in contrarium facien. non obstan. omnium præmissorum tenores, & formas pro expressis habentes.

Fiat ut petitur. A.

Sola signatura sufficit. §.9. Et quod præsentis motus proprii sola signatura sufficiat, & ipsius simplex exhibitio, & allegatio sufficiat, ac si esset in corpore juris, & aliarum juris Canonici constitutionum clausa, attento, quod in favorem Ripæ, & illius mercatorum.

D.P. An.XV. 15. Martii. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Idibus Martii, anno nostri Pontificatus XV.

Visa Julius Cam. Apost. Decanus, & Riparum Præsidens.

LIV.

Familiares, & servitores Prælatorum Romanæ Curiæ, salarium, & stipendium pro biennio tantum, & infra annum a die obitus illorum petere possint.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Causæ Constitutionis. CUM sicut Nobis nuper innotuit, sæpius contingat, ut decedentibus Cardinalibus, & venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, ac dilectis filiis Referendariis nostris, necnon Causarum Palatii Apostolici Auditoribus, & Clericis Cameræ Apostolicæ Præsidentibus, ac literarum Apostolicarum de majori præsidentia Abbreviatoribus, qui ut plurimum notabilem familiarium, & servitorum numerum tenere consueverunt, familiares, & servitores præfati contra eorum patronos jam defunctos insurgentes salaria, & stipendia eorum familiaritatis, & servitutis pro toto tempore, quo eorum familiares extiterint, seu illis inserviverint, etiam quod de eis sibi satisfactum sit, etiam longo tempore post obitum ipsorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Referendariorum, Auditorum, Clericorum, Præsidentium, & Abbreviatorum, petant, & efflagitent, ac quandoque eorum hæredes, qui ut plurimum de his non sunt informati, super salariis, & stipendiis hujusmodi etiam judicialiter impetant, & molestent, in ipsorum hæredum perturbationem, & non modicum detrimentum.

Sanctio de qua in rubr. §.1. Nos attendentes, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Referendarios, Auditores, Clericos, Præsidentes, & Abbreviatores præfatos, utpote aliis majoribus negotiis distractos, ut plurimum rationes, & computa salariorum, & stipendiorum familiarium, & servitorum suorum in scriptis non redigere, & propterea eos non facile, sed difficile eorum hæredes, de solutione salariorum, & stipendiorum hujusmodi fidem facere posse, & insuper verisimile non esse, ut qui pro mensuali salario, & stipendio aliis inserviunt, exactionem eorum salariorum, & stipendiorum ultra integrum annum differant: Volentes fraudibus, quæ in præmissis fieri possent, occurrere, Motu proprio &c. statuimus, & ordinamus, quod de cetero nemo cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existat, ab hæredibus Cardinalis alicujus, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Referendarii, Auditoris, Clerici, Præsidentis, vel Abbreviatoris defuncti, cujus familiaris extiterit, seu cui inserviverit, salarium, seu stipendium familiaritatis, seu servitutis suæ plusquam pro integro biennio post annum a die obitus ejus patroni, petere aut exigere, seu desuper hæredes præfatos quovis modo, in judicio, vel extra impetere, vel molestare possit.

Contra quam judicari non posse decernit §.2. Districtius inhibentes modernis, & pro tempore existentibus Almæ Urbis Gubernatori, & Curiæ causarum dictæ Cameræ Au-

ræ Auditori, ac nostro in eadem Urbe, & ejus districtu in spiritualibus Vicario generali, necnon Senatori, ac quibusvis aliis, tam dictæ Urbis, quam quarumcumque aliarum civitatum, terrarum, & locorum, judicibus, & officialibus, ne familiares, & servitores præfatos super exactione salariorum, & stipendiorum hujusmodi biennii, post annum a die obitus ipsius defuncti lapsum audire, aut ad eorum instantiam, contra hæredes præfatos, quovis modo procedere, aut jus dicere præsumant. Ac decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuscumque non obstantibus. §.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Urbis, civitatum, terrarum, & locorum hujusmodi, etiam juramento, &c. statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscr. Placet Motu proprio. A.

Pub. P.A.XI. die 21. Aprilis. *Lectum, & publicatum fuit statutum, & ordinatio Romæ in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quadragesimo quinto, die vero Martis vigesima prima mensis Aprilis, Pontificatus prælibati SS. D. N. Papæ Anno XI.*

LV.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Quod donationes Spoliorum factæ inter vivos per Prælatos Hispaniæ non valeant, nisi Donatores per viginti dies supervixerint.

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium. Cura pastoralis officii admonemur, ut abusibus, & fraudibus illis præsertim, per quos Camera Apostolica, cujus jura defendere tenemur, defraudatur, & læditur opportunis remediis obviemus.

Prælati prætextu donationis spolia ad Cam. Ap. pertinentia distrahebant. §.1. Cum itaque, sicut ad auditum nostrum pervenit, sæpe contingat, ut Archiepiscopi, & Episcopi, ac alii Prælati in Regnis Hispaniarum constituti ægritudine, & in extremis laborantes, scientes, se de bonis per eos ex fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiarum, & Monasteriorum, quibus præsunt, ac aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, aut illorum intuitu acquisitis testari, aut alias per viam ultimæ voluntatis disponere non posse, ut quod legitime facere non valent, per indirectas, & fraudolentas vias efficiant, omnia res, & bona per eos ex fructibus acquisita hujusmodi, quæ ut plurimum propter opulentiam Ecclesiarum, Monasteriorum, & Beneficiorum prædictorum maximi valoris, & momenti existunt, per viam simulatæ inter vivos donationis inter diversas personas, & in diversos usus distribuant, seu potius distrahant, in dictæ Cameræ Apostolicæ, ad quam bona ipsa tamquam ipsorum Prælatorum spolia pervenire deberent, maximum damnum, & præjudicium.

Nullæ declarantur hujusmodi donationes, nisi donantes supervixerint per viginti dies. §.2. Nos his fraudibus opportunum remedium adhibere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, volumus, & auctoritate Apostolica per presentes statuimus, & ordinamus, quod donationes per Archiepiscopos, Episcopos, & Prælatos prædictos in infirmitate constitutos de bonis hujusmodi de cetero faciendæ, nisi post donationes ipsas illi, qui eas fecerint per viginti dies supervixerint, nullius sint roboris, vel momenti, & pro penitus infectis habeantur, & ex eis illis, in quorum favorem factæ extiterint, nullum jus, seu titulus, vel commodum aquiratur, sed omni illarum commodo, & effectu careant.

Decretum irritans. §.3. Decernentes, sic in præmissis per quoscumque Judices, & Commissarios quacumque auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executores hujus Constitutionis assignati. §.4. Ac mandantes dilectis filiis Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & in dictis regnis moderno, ac pro tempore existenti Apostolicæ Sedis nuncio, quatenus ipsi, vel eorum alter per se, vel alium, seu alios ubi, quando, & quoties opus fuerit præsentes solemniter publicantes, illas inviolabiliter observari, ac suum effectum sortiri faciant, non permittentes aliquid contra earum tenorem per quoscumque quomodolibet attentari, contradictores quoslibet, & rebelles cujuscumque status gradus, vel conditionis fuerint, etiamsi Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel alia majori dignitate perfulserint, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ipsasque censuras, & pœnas legitimis super his habendis servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando, ac interdictum Ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum. §.5. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis quibusvis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis concessis, confirmatis, & innovatis, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, aut divisim ab eadem sit sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. die 19. Septem. 1545. An. XI. Datum in nostra Civitate Perusii sub Annulo Piscatoris die 19. Septembris Anno 1545. Pont. nostri Anno XI.

LVI.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Prohibitio immutandi, alterandi, vel innovandi Stylum Cameræ Apostolicæ, vel Cancellariæ, in expeditionibus cum pœnarum assignatione.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Narrat abusus exortos in expeditionibus malefactis in Cancellaria, vel Cam. Apost.

§. 1. CUM gravissime querelæ Nobis nuper super eo allatę fuerint, quod licet ab immemorabili tempore citra in expeditionibus literarum Apostolicarum, quæ per Cancellariam Apostolicam fiunt, quędam forma rigorem continens, ac certus stylus jure communi innitens longe diversus ab eis, qui in expeditionibus literarum Apostolicarum earumdem per Cameram Apostolicam latiorem facultatem circa id habentem servantur, teneri, & servari consueverint. Nihilominus a nonnullis mensibus citra dilecti filii dictarum literarum Abbreviatores majoris præsidentiæ ab eorum Prædecessoribus ipsarum literarum Abbreviatoribus viris doctissimis, & in exercitio expediendarum literarum hujusmodi peritissimis, qui stylum, & formam hujusmodi cum summa diligentia, & rigore, ac maxima eorum laude inconcusse observarunt, declinantes, ac ipsos stylum, & formam transgredientes, diversas literas Apostolicas, quæ secundum stylum Cancellariæ hujusmodi per eos expediri non poterant, sed per dictam Cameram expediri debebant, quampluribus officialibus ex expeditionibus per dictam Cameram fieri solitis taxam, vel emolumentum capientibus, qui eorum juribus, & emolumentis defraudati sunt, & defraudantur, damnum, & præjudicium faciendo propria authoritate expediri ausi sunt, & audent, ac similes, & alias stylo, & formæ hujusmodi repugnantes literas, quæ per dictam Cameram dumtaxat expediri consueverunt, instar ipsius Cameræ in posterum expedire, & facere velle nituntur, & jactant, & inter cetera gratias expectativas in prima illarum expeditione, ac commendarum cessiones in manibus nostris pro tempore factas, & collationes Beneficiorum Ecclesiasticorum Jurispatronatus apud Sedem Apostolicam vacantium in forma gratiosa faciendas, necnon reservationes fructuum, & regressus, & accessus, etiamsi literæ Apostolicæ super resignationibus, vel cessionibus, ex quarum causa fructus, & regressus, ac accessus ipsi reservantur, confectæ non fuerint, ac Coadjutorum deputationes cum futura successione, & creationes in Canonicum, ac expressiones fructuum juxta taxam in libris dictæ Cameræ annotatam. Quod si fieri contingerit præter confusiones ac dissenssiones, & scandala, quæ inde maxima orirentur, in perpetuum damnum, & præjudicium etiam nostrum, & Sedis Apostolicæ, ac dictorum officialium, & illorum officiorum omnimodam fere destitutionem cederet.

Rei hujusmodi delicti temporalibus, & spiritualibus pœnis subiiciuntur.

§. 2. Nos igitur scientes, nec æquum, nec expediens esse, ut aliquid in præmissis per dictos Abbreviatores innovetur, & ea, quæ certam, & antiquam formam semper habuerunt, in aliorum præsertim præjudicium immutanda non esse; ac propterea damno, & præjudicio hujusmodi, ac litibus, & expensis, quæ inde facile oriri possent, occurrere, ipsasque lites recidere aliasque in præmissis, prout ad nostrum spectat officium, provideri volentes; Motu proprio, & ex certa nostra scientia volumus, & Apostolica authoritate decernimus, quod prædicti Abbreviatores aliquas literas Apostolicas in superius expressis, aliis, quibuscumque casibus, in quibus juxta Cancellariæ stylum hujusmodi literæ ipsæ per eos expedire non consueverunt, nullatenus expedire, aut stylum prædictum alias quomodolibet ampliare, extendere, vel immutare possint, aut valeant; sed stylum ipsum inviolabiliter observare debeant, & contrafacientibus consentientes, vel votum præstantes sententia excommunicationis a qua non nisi a Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo absolvi possint, eo ipso incurrant; & literas per eos contra præsentium tenores expeditas, & quæ expediri contigerit, nullius roboris, vel momenti, neque alicui suffragari debere, ac quæ pœnes quoscumque Romanos Officiales, & quoscumque alios, apud quos repertæ fuerint arrestari, & ad Datarium nostrum, qui earum plumbum scindere, & amovere teneatur deferri possint, & debeant, & nihilominus dicti Abbreviatores in eventum expeditionis hujusmodi ad refectionem omnium damnorum, & interesse tam partibus, ad quarum instantiam, seu pro quibus literæ ipsæ expeditæ fuerint, quam officialibus taxam, & emolumentum capientibus prædictis omnino teneantur, & ad id manu Regia per quoscumque dictæ Curiæ Judices cogi, & compelli possint.

Derogatio contrariorum

§. 3. Non obstantibus præmissis ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon sub viginti octo Septembris, & altera decimaseptima Octobris diebus Pontificatus nostri Anno XI. in Cancellaria prędicta publicatis ac aliis dictæ Cancellariæ regulis a Nobis forsan in contrarium editis, quas earum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, harum serie revocamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Publicatio hujusmodi Constitutionis facienda.

§. 4. Volumus autem præsentes in dicta Cancellaria, ut moris est, publicari, & in illius quinterno inter alias extravagantes ad perpetuam rei memoriam describi, ac perpetuo, & inviolabiliter observari.

Con-

LVII.

Ex continuat Annal. Ord. Minor. Tom. XVIII.p.430.

Contra Fratres Conventuales extra Ordinem absque Sedis Apostolicæ licentia vagantes procedendi facultas Prælatis eorum tribuitur.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Dilectis filiis Modernis Magistro Generali, & Provincialibus Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Conventualium nuncupatorum. Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

MEditatio cordis nostri assidua hoc inter cetera concernit specialiter, ut personæ religiosæ, quæ ceteris modestiæ, & sanctitatis exemplo esse debent, a rectitudinis tramite deviantes, in semitis justitiæ, & veritatis dirigantur, & ad debitam vivendi normam reducantur.

Scandala derivantia ex divagatione Fratrum sub variis prætexsibus exponit.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, complures Ordinis vestri Fratrum Minorum Sancti Francisci Conventualium nuncupatorum Professores, ad vetita prosiliant, & excessibus se immergere, eaque detestabiliter committere non contremiscant, quorum nonnulli ad prædicationem Apostolicam etiam pro ministerio prædicandi indulgentias Cruciatæ contra Infideles in subsidium Terræ Sanctæ electi, alii vero ad quærendum subsidia pro Fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe constituti, ac complures ad alicujus ex venerabilibus Fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, seu Principis, vel alterius Domini temporalis, sive etiam unius Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, vel alterius inferioris Prælati familiaritate recepti, & admissi, quarum prætextu, tamquam Religionis laxatis habenis, ab obedientia, & jurisdictione suorum Prælatorum, & dicti Ordinis Superiorum se exemptos fore, & ita ab illis, si quæ commiserint, minime puniri posse prætendunt, in animarum suarum perniciem, & Religionis opprobrium, perniciosumque exemplum, & scandalum plurimorum.

Superioribus Regularibus contra eos procedēdi facultatem facit.

§.2. Nos, qui, ut excussis his, quæ Religiosorum hujusmodi debitam offuscant decentiam, salutares fructus, & exemplares mores super inducantur providere, prout nostro pastorali incumbit officio, exoptamus, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, vobis, ut omnes, & singulos prædictæ conditionis, & qualitatis Fratres vestri Ordinis hujusmodi, in Domibus, seu Conventibus permanentes, & in communi viventes, seu extra Domos, & Conventus hujusmodi, absque nostra, & Sedis Apostolicæ licentia vagantes, qui nefaria committere non verentur, cujuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis fuerint, quomodolibet culpabiles, & qualitercumque privilegiatos, ac exemptos, auctoritate nostra visitare, & contra illos etiam per viam Inquisitionis, vel investigationis, vel alias ex officio, aut per viam appellationis procedere, eosque debita animadversione punire, & ad observationem regularium Institutorum, ac vestrarum Constitutionum in viridi Observantia existentium, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, necnon privationis ab officiis ab eis pro tempore obtentis, cogere, & compellere, ac in præmissis nostra, & dictæ Sedis auctoritate procedere, & judicare, ac omnia alia, & singula necessaria, seu quomodolibet desuper opportuna facere, & exequi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, per easdem sententias, censuras, & pœnas, sublato appellationis, seu alterius diffugii obstaculo, appellatione remota, compescendo, & si opus fuerit, auxilium brachii sæcularis invocare libere, & licite valeatis, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, licentiam, & potestatem, auctoritate prædicta, tenore præsentium concedimus.

§.3. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon quibuscumque privilegiis, indultis, & literis Apostolicis dictis Fratribus, tam sub plumbo, quam sub annulo Piscatoris, aut etiam per Pœnitentiariam nostram, seu alias quomodolibet hactenus in contrarium, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, aut etiam per Nos, ut præfertur, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac etiam sub irritativis, annullativis, exceptivis, præservativis, restitutivis, declarativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis concessis, ac sæpius innovatis, & confirmatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ac nemini adversus præmissa suffragari posse volumus, ceterisque contrariis quibuscumque. — Quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus.

§.4. Volumus autem, quod præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. — Transumptis danda fides.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris die 7. Januarii 1547. Pontificatus nostri Anno XIII. — Dat. die 7. Januarii 1547. An.XIII.

LVIII.

Ex Regest.in Archiv. Vat.

Causarum tam Criminalium, quam mixtarum cognitionem Provinciarum Campaniæ, & Maritimæ ad eumdem Rectorem tantummodo spectare, ab eoque decidi, & difiniri debere decernit.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INjunctum nobis desuper Apostolicæ servitutis officium, quo sumus unicuique in administranda justitia debitores, nos excitat, & inducit, ut ad ea, per quæ administrationi Justitiæ hujusmodi, & Cameræ nostræ Apostolicæ indemnitati consulitur, nostræ vigilantiæ partes propensius impartiamur.

Causa ferendæ hujusce Cōstitutionis.

§.1. Cum itaque, sicut nuper accepimus, licet Nos in Provincia nostra Campaniæ, Maritimæ, & Latii unum S.R.E. Cardinalem nostrum, & Apostolicæ Sedis Legatum de latere, seu alium Prælatum, vel Gubernatorem, qui Provinciam ipsam salubriter regat, & gubernet habere consueverimus, ac illius populos prospere dirigat, nihilominus causas ipsius Provinciæ præsertim interesse dictæ Cameræ tangentes, per partes ipsas earum causas immortales facere affectantes, quandoque sub prætextu gravaminis quandoque vero per viam avocationis de partibus ad Romanam Curiam trahi, & ut plurimum coram pro tempore existenti Curiæ causarum dictæ Cameræ Apostolicæ generali Auditore, seu ejus locumtenente etiam tamquam ordinario introduci, & exinde dictam Cameram, & pro ea agentes gravioribus laboribus, & expensis fatigari, ac causas ipsas in longum plus debito differre, & interdum pro eadem Camera agentes præfatos laboribus, & expensis fatigatos easdem causas deserere sæpe contingat cum gravi ipsius Cameræ jactura, & Justitiæ neglectu.

Declaratio, de qua in rubrica.

§.2. Nos, quorum interest dictæ Cameræ dispendiis, quantum cum Deo possumus, occurrere, in præmissis opportune providere volentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singulæ causæ, tam criminales, quam mixtæ de cetero perpetuis futuris temporibus infra limites dictæ Provinciæ pro tempore exortæ in eadem Provincia per legatum, vice-legatum, gubernatorum, seu alios judices, & officiales pro tempore existentes audiri, cognosci, decidi, & terminari debeant, nec quovis prætextu ad dictam curiam contra continentiam tenorum, etiam vigore ordinariæ facultatis præfati Auditoris, seu quarumvis commissionum in eadem Curia finiri, decidi, terminari, trahi, seu ad illam avocari, vel in ea committi possint.

Clausulæ irritantes.

§.3. Decernentes nihilominus ex tunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Obstantium derogatio.

§.4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac Provincialibus, & Synodalibus Constitutionibus, ac Curiæ causarum Cameræ hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, ac facultatibus eidem Auditori, ac locumtenenti sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris die 12. Junii 1548. Pontificatus nostri Anno XIV.

Dat. die 12. Junii 1548. An.XIV.

LIX.

Jurisdictio, ac facultates Prælatorum, & Officialium Visitationis Carcerum Almæ Urbis; Et ordinationes ab eis observandæ.

Horum Carceratorum subventionem curat Archiconfraternitas Caritatis, de qua supra in Constitut.XL. Leonis X. Illius *Tom.III. Part.III. fol.*473.

Quoad Gubernatorem Urbis attende Leonem X. Constitutione IX. *Et si pro* ibidem fol.401.

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

AD onus Apostolicæ servitutis superna dispositione vocati, si omnium personarum jura illibata servari, & ab omni gravamine, & dispendio illæsa fore cupimus, & ad id libenter nostræ solicitudinis studium adhibemus, multo magis equidem, pro Carceratis, & Pauperibus in Alma Urbe nostra commorantibus protegendis, ex injuncti Nobis officii debito Apostolicæ provisionis partes tenemur impendere, ne indebitorum onerum, & gravaminum injurias subeant, & detrimenta patiantur.

Statuta inserta, ex causis hic expressis iste Pontifex servari jubet.

§.1. Pravas itaque, detestabiles, & illicitas improborum cupiditates, & ex quibus nostris subditis, & Pauperibus damnosa possent provenire dispendia, tollere cupientes, Leges, Decreta, & Statuta infrascripta, quorum aliqua per fel.rec. Clementem Prædecessorem nostrum, pro eorumdem Pauperum, & Carceratorum commodo, ad perpetuam rei memoriam, Motu proprio, ex certa scientia, & potestatis plenitudine provisa, & salubriter edita fuerunt, motu, scientia, & potestate similibus in omnibus, & per omnia, ut inferius describuntur, observari debere hac in perpetuum valitura lege statuimus, & mandamus. Decernentes irritum, & inane, quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Contrariis etiam privilegiis, & Constitutionibus, (illorum omnium tenores pro latissime expressis habentes) obstantibus quibus-

quibuscumque. Quæ intimari, & in Locis publicis appendi volumus.

Carcerati quando gratis relaxandi. §.2. In primis, quod quoties aliquis, sine mandato Officialium, ad quos spectat, capitur, præterquam si in flagranti crimine reperiatur, vel etiam si cum mandato captus, si culpabilis non sit repertus, vel indicia purgaverit, vel si judici, qui eum capi fecit, etiam extra Visitam, aut si Præsidentibus Visitæ ex aliqua causa rationabili videretur, gratis sine aliqua capturæ,& carceris solutione, & sine manu executorum libere relaxetur. Et si ad alicujus instantiam iniuste captus reperiatur, ipsius expensis captura, & carceris solutio fiat; & si a barisello, vel executoribus contra præmissa aliquid exactum fuerit,capto restituantur ad omnem ejus petitionem.Et in omnibus prædictis casibus judices in mandatis de relaxando,sub majoris excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, debeant apponere, ut gratis ubique relaxetur. Neque possit aliquid a carceratis præfatis exigi sub prætextu, quod ab his qui eos injuste capi fecerunt, recuperare poterunt. Sed executores, & Carcerum custodes debitas sibi mercedes ab illis exigant, qui iniuste carceratos detineri procurarunt. Dictique judices omnes impensas, etiam pro alimentis per præfatos carceratos factas, eis etiam manu regia ab eisdem,qui eos indebite capi, & detineri instituerunt, restitui & refici faciant.

Capti tamquam testes quomodo relaxandi. §.3. Capti etiam pro informatione curiæ tamquam testes, nihil capientibus solvant, nec in carceribus publicis,aut secretis aliquo modo ponantur, sed incontinenti per judices examinentur; examinati ad sua negocia facienda relaxentur, alioquin Judices pro qualibet vice pœna decem ducatorum pro subventione Carceratorum tantum applican. mulctentur, nisi Gubernatori, Auditori, Vicario, vel Senatori, eos carcerandos fore videretur ex causa, quam Visitatoribus justificare teneantur. Et prædictis alimenta necessaria quamdiu in carceribus detinebuntur, vel fisco præstentur.

Carcerati infra triduum examinentur, & deinde vel dimittantur, vel ponantur ad largam. §.4. Dictique Judices captum pro quovis crimine, in secretis carceribus ultra triduum antequam examinetur retinere nullo modo possint, sed infra triduum carceratum hujusmodi examinent, & juxta juris dispositionem, aut relaxent, si innocens reperiatur, vel ponant ad largam, vel in dictis secretis carceribus, prout facti qualitas expostulat, retineant; alioquin custos in prima Visita id Visitatoribus manifestare teneatur, sub pœna decem ducatorum applicandorum, ut est supra scriptum: nisi de mandato nostro aliter fuerit ordinatum, de quo mandato ipsi Judices Visitatoribus fidem facere teneantur, vel si dicti Judices ex aliqua justa causa aliter faciendum Visitatoribus notificaverint.

Sine indiciis nemo capiatur nisi de mandato Gubernatoris. §.5. Judices prædicti sine legitimis indiciis præcedentibus neminem capi mandent, nisi Gubernatori ex legitima causa aliter visum fuerit, & tunc si capiendus sine indiciis sit aliquis, ducatur ad præsentiam ejusdem. Qui Gubernator instigatorem faciat cavere de damnis, injuriis, & interesse, & prout qualitas personæ carcerandæ expostulat, vel cogat eum ad cavendum de se præsentando, vel mittat ad carceres arbitrio suo. Verum si infra biduum indicia non supervenerint, relaxetur.

Indiciorum copia detur ante torturã, nisi in criminibus exceptis. §.6. Captum vero quemcumque, ante torturam, seu antequam torturæ subiiciant, ad purgandum indicia contra eum laborantia legitime admittant, data indiciorum copia in forma boni extractus, & non registri, cum expressione nominum testium, ad hoc, ut inquisitus possit se defendere, præterquam in crimine hæresis, & aliis criminibus a jure exceptis, juxta tamen juris dispositionem. Et si indicia purgata non fuerint (super quo tamen prius audiatur Advocatus pauperum, vel alius quicumque ad libitum ipsius rei) tunc torquendum continuato actu torturæ, non autem in tortura per longum temporis spatium unius aut plurium horarum, aut ad extraneos actus, etiam prandii aut cœnæ, divertendo detineant, sed prout facti, & torquendæ personæ qualitas expostulat, incontinenti expediant; & examinatores claris verbis utantur ad reperiendum veritatem,non ad implicandum constituti intellectum.

Et nemo torqueatur nõ legitimato processu. §.7. Et nullus torqueatur, nisi legitimatis prius indiciis, & testibus pro indiciis examinatis repetitis; carceratis, & Procuratore pauperum, in legitimatione, & repetitione citatis, & pauperibus arbitrio judicum, de quorum mandato detinebuntur, indiciorum copia gratis tradatur, vel processus cum indiciis advocato pauperum, sine aliqua impensa ostendatur. Et si Procurator fiscalis ad dandum interrogatoria citatus, illa infra terminum in citationibus contentum non dederit, testes pro carceratorum defensione examinari sine interrogatoriis debeant.

Captus pro uno crimine, non interrogatur super aliis sine indiciis. §.8. Iidem Judices captum pro uno crimine, super aliis de quibus indicia aliqua non habent, nullo modo interrogare præsumant: sed tam in his, quam alias in omnibus occurrentibus juris communis dispositionem servare teneantur, & debeant, ac Judices, qui processerunt, dum causas in Vita proponent, habeant secum processus, ut Visitatores intelligant, & videant carceratum minus, vel plus debito non gravari.

Verba rei scribãtur per Notarium illius idiomatis, quo prolata fuerunt. §.9. Ac insuper ne literarum ignari ex mala notariorum in latinum translatione, quandoque indebite damnum patiantur, decernimus, quod verba super quibus interrogatur reus, eo modo quo ipse illa profert, in latinum si latine proferat, vel vulgari sermone per notarium scribantur; & si reus loquatur in vulgari adhibeatur notarius illius linguæ, vel idiomatis cujus est reus, vel cum interprete illius linguæ.

Indiciorum copiæ dentur in modum extractus. §.10. Et si contingat reum indiciorum copiam petere velle, iidem notarii per modum extractus, & non regestri, & literis minutis, & currentibus, & pro quolibet margine pleno triginta versus continente, tradant, ac pro quolibet centenario cartarum scriptarum non plusquam quinque ducatos

catos recipiant, & sic pro rata in minori, vel majori cartarum numero, sub pœna prædicta irremissibiliter exigenda, & applicanda, ut præmittitur.

Regestrum fiat actorum transportatorum.

§.11. Si vero ad alium judicem acta forent transportanda, tunc fiat regestrum, & solvatur prout in Curia eadem solvi consuevit pro quolibet centenario foliorum regestri.

Innocens nihil solvat.

§.12. Et si aliquis carceratus innocens reperiatur, & pro sua innocentia debeat relaxari, nihil ab eo in aliqua Curia, etiam occasione cujusvis assettamenti exigatur.

Custodes Carcerum servēt decreta Cameræ.

§.13. Custodes vero carcerum decreta Cameræ alias edita servare teneantur. Turris Nonæ, pro quolibet Clerico ultra carlenos veteres sex, pro Laico ultra tres. Custos Turris de Sabellis, ultra duos carlenos similes indifferenter, tam pro Clerico, quam pro Laico, etiam pro excarceratione, vel liberatione non exigat. Et si ultra mensem sine culpa carceratorum ibi detineantur, nullo modo duplicatio fiat, prout hactenus observatum fuit.

Executores idem faciant.

§. 14. Simili modo Barisellus, Marescalli, & Executores, pro mercede suæ executionis decreta dictæ Cameræ servare teneantur, sub pœna vigintiquinque ducatorum pro qualibet vice incurrenda, & ut supra applicanda.

Carceratorū cibatio.

§.15. Pro honesta cibatione ultra unum carlenum similem non exigant, ita tamen, quod pro qualibet vice cibandi ultra dimidium carlenum non capiant, ut si de mane tantum cibatus fuerit, vel de sero dimidium, ut præmittitur. Verum pro temporis qualitate solvatur minus, vel plus, dummodo non excedatur unus grossus pro qualibet vice cibandi. Si vero nullo modo cibati fuerint, etiam si in carceribus aliquibus diebus in secretis detenti sint, nihil exigatur. Detentus vero in larga faciat sibi expensas modo suo, & carcerum custodes non possint carceratos alimentorum expensas non solventes ultra quinque dies in Cameris detinere; quibus elapsis in publicis carceribus ponant.

Custodes præsentent Visitatoribus detentos in publicis, & notificent detentos in secretis.

§.16. Teneantur dicti custodes tempore Visitæ omnes carceratos, nemine excepto, Visitatoribus præsentare, & in secretis detentos nunciare in scriptis, & postquam fuerint examinati, finito examine præsententur, & hoc sub pœna præmissa decem ducatorum pro qualibet vice contraventionis.

Arresta dentur per Judicem, de cujus mandato est aliquis carceratus.

§.17. Et insuper dicti Judices carceratos per alios non arrestent in carceribus, sed si aliam causam habent contra carceratum, significetur judici, de cujus commissione fuit carceratus, & ille in omnibus procedat contra carceratum; præter Gubernatorem, qui possit arrestare ex causa delationis armorum. Item si aliquis judicum commisisset mandatum de capiendo aliquem, antequam Gubernator, vel alius ex dictis Judicibus illud commiserit, nullus alius judex possit de illo se impedire, dummodo, in libro actorum constet de commissione talis mandati, & sub eadem die.

§.18. Item significationes factæ per Gubernatorem, vel alios Judices data idonea cautione serventur per omnes per duos menses, lapsis duobus mensibus non serventur.

Significationes serventur per duos mēses.

§.19. Item carceratus pro aliqua causa per unum Judicem, eo relaxato, possit per alios Judices pro nova causa carcerari, sed non pro eadem, nisi de mandato nostro, aut Camerarii.

Pro eadem causa unius Judicis carcerat.

§. 20. Item quod singulis hebdomadis Visitatores carcerum visitent omnes carceres semel in hebdomada, vel saltem bis in hebdomada duos carceres, nisi impediti fuerint, & relaxandos relaxari faciant statim ante recessum a visita.

Visitatio singulis hebdomadis fiat.

§.21. Item id quod per commune Visitatorum votum deliberatum fuerit, semper observetur, & executioni mandetur, & custos carcerum eis parere debeat, sub pœna decem ducatorum, ut præfertur, applicanda, non obstantibus tertii contradictione, vel inhibitione, nec contradicenti, & alleganti post præstita vota fore mandatum nostrum, vel Camerarii, nisi illud exhibeat, credatur, sed omnino relaxatio fiat.

Ejus resolutiones attendantur.

§.22. Item quod facto decreto de relaxando, custodes non retineant carceratum vigore alicujus arresti, nisi fuerit subscriptum ad minus manu duorum Visitatorum.

Relaxandi ex decreto Visitæ, non possunt arrestari.

§.23. Item facta compositione, omnes pœnæ consignentur penes depositarium nostrum, distribuendæ per mandatum nostrum, vel dicti Camerarii.

Compositionum pecuniæ deponantur.

§.24. Item quod custodes carcerum non possint aperire capsas eleemosynarum pauperum carceratorum sine præsentia alterius ex Procuratoribus dictorum pauperum; & illæ pecuniæ non dentur magistris domus carceris, sed dispensentur inter illos, qui non habent modum vivendi per eumdem magistrum, cum interventu Capitanei carcerum, & unius ex Procuratoribus pauperum.

Eleemosynæ quomodo distribuantur.

§. 25. Item capti ex cujusvis mandato non ducantur ad alium locum, nisi ad publicos carceres, ad quos Visitatores causa Visitæ accedere solent, aut ad Castrum S. Angeli de speciali mandato nostro.

Capti omnes ad carcerem publicum ducantur.

§.26. Habentes significationes sive moratorias a Camera Apostolica concessas propter paupertatem, & præstita cautione, etiam sint obligati in forma Cameræ, ad instantiam quarumvis personarum privatarum non molestentur auctoritate seu mandato alicujus Judicis, sub pœna arbitrio Cameræ declaranda.

Significationes concessæ a Rev. Cam. serventur.

§.27. Infirmi carcerati, si pro debito civili detinentur, facta fide per duos medicos de infirmitate gravi, ita quod sit periculum vitæ, præstita cautione de redeundo recuperata sanitate, relaxentur. Si vero pro causa criminali, ex qua veniret imponenda pœna mortis, si jam sit confessus, vel convictus, vel pro aliis criminibus minoribus, præstita cautione idonea, liberetur ut supra. Et si sit pauper, qui eam non reperiat, consignetur Hospitalis guardiano, qui quamprimum convalescet, præsentare teneatur.

Infirmi pro debito carcerati quando relaxandi.

§.28. Bo-

Bona reperta penes carceratum custodien.

§.28. Bona, vel pecuniæ, quæ reperiuntur in posse carceratorum, consignentur cum inventario facto in præsentia carcerati, & coram duobus testibus custodi carcerum; qui teneatur restituere integre ad mandatum Judicis, qui eum capi fecit.

Custodes quid ab arrestantibus recipiant.

§.29. Custodes carcerum non exigant, nec sponte recipiant ab arrestantibus carceratos, ultra quam exigatur a carcerato pro relaxatione.

Barisellus nō petat quicquā pro exploratoribus.

§.30. Barisellus non exigat aliquid a carceratis ratione expensarum, quas dicit se fecisse pro exploratoribus.

Triremes bis in anno visitandæ.

§.31. Triremes visitentur bis in anno, & facta visitatione fiat verbum Nobis, vel Pontifici pro tempore, & relaxandi ex mandato Visitatorum sine mora per Capitaneum triremium relaxentur, sub pœna amissionis salarii.

Carcerati quonam transportan.

§.32. Carcerum custodes carceratos ad alios carceres sine judicum, de quo mandato detinentur, licentia, transferre, nec a carceratis aliquid exigere, dum pro stipulanda aliqua obligatione per carceratos facienda eos a carceribus extrahant, vel a compedibus liberant, non possint.

Executorum merces.

§.33. Mareschalchi, ceterique executores, in causis civilibus, & criminalibus Capitolii tabulam observent. Et pro quibusvis executionibus, realibus, & personalibus usque ad summam quinque ducatorum, carlenum unum, usque ad decem, duos, usque ad quinquaginta, quinque, & ab inde supra, quæcumque fuerit summa, ducatum unum, & non ultra exigant. In executoribus vero pœnæ capitalis, vel sanguinis, ducatum unum. In casibus vero, in quibus eis quarta pars pœnarum secundum statuta debetur, si ex gratia pœnæ moderentur, etiam si post executionem gratiam fieri contingat, quartam tantum ejus recipiant, quod ex gratia solvitur. Barisellus vero in civilibus etiam illam observet. In criminalibus autem, & extra Urbem in civilibus, & criminalibus, id tantum capiat, quod per Cameram Apostolicam, seu Gubernatorem fuerit ordinatum, ubi inter eum & partes dissenssio super hoc foret. Pro mandato de relaxando in curia Gubernatoris in causis criminalibus, non tamen gravioribus, solvatur notario tertia pars unius julii, & pro sigillo carlenus unus.

Carcerati quando pro carcere nil solvant.

§.34. Carcerati qui non acceperunt copiam processuum, non teneantur aliquid pro carceribus solvere.

Nemo pro injuriis &c. carceretur.

§.35. Pro injuriis verbalibus, & altercationibus sine armis, vel sanguine factis, & in causis civilibus non excedentibus summam quinque ducatorum, & in similibus aliis rebus minimis, nemo carceribus mancipetur.

Pauperes vel condemnati non solvunt propinas.

§.36. Pauperes qui per sententiam absolvuntur, & divites qui condemnati fuerint, pro nota sententiæ, nec pro judicum propinis, nec quibusvis juribus fiscalibus aliquid solvere teneantur.

Carcerati Ripæ, & Burgi, ubi visitandi.

§.37. Carcerati in Ripa, in visitatione Capitolii, Carcerati vero in Burgo, in visitatione Turris Nonæ, præsententur. Et visitationes, Camerario Ripæ, & Judici Burgi, per Procuratores pauperum, Capitolii, & Turris Nonæ intimentur.

Papæ subscr.

Placet, & ita mandamus. A.

Sequitur deputatio executoris præcedentis Constitutionis.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Relatio præced. Const.

CUM alias nos &c. *Omittitur residuum Bullæ, quia tota est, quæ præcedit.*

Executor istius Constitutionis deputatur Clericus, qui pro tempore est carcerū Præsidens.

§.1. Et pro præmissorum, omnium, & singulorum observatione, & executione committimus, & mandamus Episcopo Torcellan. Cameræ Apostolicæ Clerico, & ad præsens carcerum præfatæ Urbis Visitatori, & pro tempore earumdem carcerum alteri Clerico, per eamdem Cameram deputando, ut decreta prædicta per quoscumque ejusdem Urbis judices, notarios, executores, carcerum custodes, & alios ad quos pertinet, in omnibus, & per omnia inviolabiliter observari mandet, & faciat cum effectu, ac contravenientes, & inobedientes quoscumque, per censuras Ecclesiasticas, & pecuniarias, ac privationis, seu suspensionis ab officio, necnon carceris, & alias etiam personales, de quibus ei videbitur, pœnas illas etiam aggravando, & reaggravando, mandata executiva desuper decernendo, ac brachium sæculare exercendo quacumque appellatione postposita, coerceat, & compescat, pœnasque prædictas exigat, & imponat, ac exigi, & imponi faciat, & mandet, tam ex ejus officio, quam ad instantiam Advocati, & Procuratoris pauperum pro tempore existentium, cum facultate citandi, & inhibendi, aliaque faciendi, & exequendi, quæ in præmissis, & circa præmissa fuerint necessaria, & opportuna.

Clausulæ derogatoriæ.

§.2. Præmissis, necnon Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis quomodolibet, etiam vim contractus habentibus, & ex causa quantumcumque onerosa, concessis, & confirmatis, quorum tenores pro expressis haberi volumus, perinde, ac si de verbo ad verbum, de illis individua mentio facta esset, quibus specialiter, & expresse derogamus, quatenus præmissis decretis, & ordinationibus obstent, ceterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. D.

Videat Reverendiss. Card. Camerarius. A.

Admissio Camerarii & Cameræ. P. An. XIV. die 4. Julii.

Approbatæ fuerunt a Camerario, & approbatæ in Camera die 4. Julii 1548. Pontificatus SS. D. N. Pauli, divina providentia Papæ III. anno decimoquarto.

Indul-

LX.

Indulta Mercatorum utriusque Ripæ Urbis, circa prioritatem,& potioritatem suorum creditorum ripalium, & circa dilationes, & moratorias eorum debitoribus non concedendas.

Jurisdictionem Judicum Riparum, habes hic sup. in Constitut.VI. Cum nobis *fol.*124. *& Clem.VII. Const.IV.* Nuper *fol.*35.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Horum Pontificum Constitutiones nō posui, uti hic plene relatas, in quibus cavetur, debitoribus ripalibus dilationes non concedi.

CUM postquam fel. recor. Innocentium Octavum, Leonem Decimum, Clementem Septimum, Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos etiam publicam utilitatem præ oculis habentes, mercatores in Ripa, & Ripetta Urbis commercia exercendi promptiores, ad vinum, frumentum, & alias merces pro usu, & commodo incolarum, & curialium Urbis necessarias, per mare, & terram, ad eamdem Urbem adducendas, & convehi faciendas reddere studentes, eis inter alia privilegia indultum, ac concessum fuit, ne sub prætextu moratoriarum, salinariarum, cessionis bonorum, dilationis quinquennalis, aut quarumvis commissionum, etiam a Nobis desuper diversis Romanæ Curiæ judicibus exortarum per debitores ipsorum occasione hujusmodi commerciorum venditorum, crediti sui, & pretii inde provenientis exactio retardaretur, seu quomodolibet impediretur, expresseque Camerario Ripæ, & Ripettæ præfatæ, pro tempore mandatum, ut moratoriis, & aliis præmissis non obstantibus, debitores, sic morosos, ad satisfaciendum, & solvendum præfatis mercatoribus compelleret, aliaque faceret, & prout in diversis desuper signatis motibus propriis, quorum tenores, & compendia veriora pro plene expressis hic haberi volumus, latius continetur.

Quidam privilegiati hoc indultum eis non obesse prætendebant

§.1. Accepimus nuper nonnullos cavillosiores debitores, quod una via reperitur prohibitum, alia extorquere satagentes, clericos, seu alios magis privilegiatos existentes, contra se præmissa indulta, & privilegia locum non habere prætenden. beneficium decretalis, *Pervenit*, seu decretalis, *Odoardus*, impetrasse quotidie, prætextuque commissionum a Nobis desuper exortarum, ac admissionum sibi illarum vigore concessarum per diversorum Rom. Curiæ judicum sententias, quæ etiam in rem transivisse judicatam dicuntur, & beneficia præfata defraudasse eosdem mercatores, quo fit ut alibi etiam quam coram dicto Camerario ordinario eorum judice, propter fraudes has excogitatas, ad diversa tribunalia hujusmodi contra formam dictæ Ripæ constitutionum pro credito suo litigare coguntur. Necnon quod etsi laudabili hactenus, & inveterata consuetudine fori ejusdem Ripæ introductum fuit, quod mercatoribus eisdem qui mercimonia prædicta, ut plurimum pretio minime præsenti interveniente, sed ad diem solvendo vendentes, notariosque præsto non habentes, seu alias pro majori ipsorum commodo merces sic venditas aliter describi curare, nisi in eorum, & proxenetarum Ripalium libris conscripti non sunt, scriptura, & adnotatio ad probandum, & consequendum creditum eorum, in judicio & extra sufficiant; nihilominus a certo tempore circa ob frequentes debitorum decoctiones, ortis litibus, & quæstionibus inter dictos mercatores, ac alios eorumdem debitorum decoctorum creditores, instrumenta publica etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ habentes, super discussione ac prioritate in bonis debitorum coram variis judicibus adversus consuetudinem hujusmodi in dubium revocant, in grave ipsorum mercatorum præjudicium, qui tempus, quod in exercenda mercatura consumpturi essent, in eorum creditis recuperandis conterere cogantur, ac Urbis maximum incommodum, cujus ubertas propterea non parum minuitur.

Hic ideo Pōtifex d. indultum validat contra quoscumque.

§.2. Nos quibus indemnitas dictorum mercatorum, ac Almæ Urbis nostræ commodum non minori curæ nunc sunt, quam alias fuerint, inconvenientibus hujusmodi occurrere volentes, præsentium vigore, quas vim perpetuæ Constitutionis habere decernimus, Motu proprio prædictos ad beneficia præfata extendentes, omnes, & singulas commissiones, etiam expressam mentionem de rebus Ripalibus continentes, & a Nobis illarum vigore, seu alias quomodolibet inhibitiones, significationes, decreta, & admissiones ad beneficia præfata quibusvis dictorum mercatorum occasione rerum Ripalium debitoribus, etiam dictis quantumcumque privilegiatis per quoscumque judices in posterum concedenda, & emananda, eisdem debitoribus nullatenus, ad effugiendum, vel differendum solutionem debiti occasione præfati sic contracti suffragari debere decernimus.

Mercatorum Ripalium libris, juncto libro Proxenetarum credi jubet.

§.3. Et insuper eisdem mercatoribus, ut ad probandum plene, in judicio, & extra, qualitatem, & quantitatem mercium prædictarum ab eis venditarum pro tempore, adnotatio, & descriptio de illis, de ipsorum, ac proxenetarum præmissorum libris, in judicio, & extra plene probent, ac fidem indubiam faciant, executionemque habeant perinde, ac si esset obligatio in forma Cam. Apostolicæ, & alias exequatur judex, prout in Curia Ripæ, & Ripettæ executioni mandantur.

Ipsique in rebus eorum extantibus, præferantur omnibus.

§.4. Decernentes insuper quod si mercator, ut supra, Ripalis reperiat aliquando, vel in aliquo loco bona, quæ sua esse prætendat, illa ad se pertinere, & sua esse intelligantur, plene, & sufficienter probasse, si per testes docuerit, aut per proxenetam, medio juramento ejusdem proxenetæ, & alium idoneum testem, aut alias legitime probaverit, juxta consuetudinem dictæ Ripæ, & Ripettæ, & sic observari volumus, & mandamus, contra quoscumque juxta præfatam consuetudinem, mercatoresque præfati in mercibus sic venditis penes debitores existen-

existentibus, etiam a quibusvis detentis quibuscumque aliis creditoribus, etiam expressam, & anteriorem hypothecam, instrumenta publica in ampliori forma Cameræ Apostolicæ confecta, & stipulata, creditum suum probantia habentibus, etiam clericis, S. R. E. Cardinalibus, & aliis quibusvis cujuscumque gradus, vel conditionis existant præferri.

In aliis vero habeât hypothecam & côcurrant cum obligationibus Cameralibus.

§.5. In aliis vero quibuscumque debitorum bonis, cum ceteris creditoribus hypothecam, expressam seu tacitam, habentibus, concurrere occasione debitorum propter merces Ripales venditas dumtaxat contentarum, ac duabus sententiis conformibus, per Camerarium, ac Præsidentem pro tempore dictæ Ripæ, & Ripettæ, latis, nullatenus appellari, vel provocari, etiam ad Nos, & Sedem Apostolicam, quas effectum rei judicatæ habere debere volumus. Et sic per quoscumque judices, etiam S.R.E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, in quibusvis causis, negociis, & controversiis, sententiari, judicari, & definiri debere, irritum quoque &c. decernimus.

Officiales, & Judices eadê observent.

§.6. Mandantes propterea moderno, & pro tempore Camerario præfato, quatenus debitores ex causa præmissa obligatos, decretis, significationibus, admissionibus, & aliis prædictis non obstantibus, ad satisfaciendum mercatoribus antedictis de debitis sic contractis, ac eorumdem debitorum bona detinentes, ad illa sibi dimittendum ad effectum consequendum satisfactionem integralem juris opportunis remediis, ac alias juxta stylum curiæ suæ compellat. Dantes eidem facultatem, ac omnimodam potestatem quibusvis judicibus sæcularibus,& Ecclesiasticis, ac omnibus Romanæ Curiæ tribunalibus, etiam sub censuris, & pœnis pecuniariis, suo moderandis arbitrio, ne exactionem debitorum ex causa præinserta contractorum quomodolibet impediant, in illisve quovis quæsito colore, & mercatoribus prædictis præcipientes, ne solvere debentes alibi quam coram se intromittant inhibentes. Et si aliquas inhibitiones per alios quoscumque judices Urbis ad uxorum dictorum debitorum, aut aliarum quarumcumque personarum, dominium, vel hypothecam, seu quodlibet aliud jus in bonis in domibus dictorum debitorum existentium, seu per dictos debitores quovis modo possessis habere prætendentium factas invenerit, per quas executio ad instantias dictorum mercatorum decreta in dictis bonis fieri prohiberetur invenit, ne ex hoc facultas bona hujusmodi occultandi detur, eisdem inhibitionibus non obstantibus bona præfata describi, & de illis inventarium confici, & penes aliquam idoneam personam deponi, quousque de juribus partium discutiatur faciendi. Et si aliqui ex dictis debitoribus de Urbe absuerint, literas rogatorias eis, qui in eis locis, ubi dicti debitores moram traxerint, justitiæ ministrandæ præfuerint directas, ut eosdem debitores ad satisfaciendum dictis mercatoribus compellant, cum comminatione represaliarum, nisi id facient, decernentes, mittentes, & illarum præsentationis relatione habita, neque infra terminum in illis præfixum, justitia ministrata fuerit, represalias contra homines dictorum locorum, illorumque res, & bona, juxta stylum in Urbe solitum, decernentes, & exequentes, mandantes, & facientes.

Quibuscumque non obstantibus.

§.7. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, statutis, & novis reformationibus Urbis, privilegiisque, indultis, & facultatibus prædictis, debitoribus, & aliis, & pro tempore Auditori Cameræ Apostolicæ, Gubernatori, Vicario, Senatori, quibusvis aliis judicibus Urbis, eorum Curiis, etiam per Nos concessis, innovatis, & approbatis, & concedendis, quibus omnibus, ac si eorum tenores &c. latissime, hac vice dumtaxat derogamus. Præsentemque nostram Constitutionem, cui non derogatum per quamcumque signaturam, ac in qua, omnia, & singula decreta, & clausulas, in motibus propriis prædictis contentas, & descriptas, & repetitas censeri debere volumus, in volumine statutorum dictæ Curiæ Ripæ, & Ripettæ, describi, & registrari, cui sola signatura, in judicio, & extra, sufficiat, regula contraria non obstante mandamus.

Placet, & ita mandamus. A. — Papæ subscr.

Die 26. Augusti 1548. admissa fuit cedula d. motus proprii ex decreto, & collationata concordat. lib.5. fol.118. Hieronymus de Tarano. — Admissio Pôtificis An.XIV die 26.Aug.

Visa Jul. Gom. Cameræ Apost. Decanus, & Ripæ Præsidens.

LXI.

Personæ Ecclesiasticæ, testandi licentiam a Sede Apostolica non habentes, decimam tantummodo partem locis piis relinquere, & donare possint.

De Spoliis Vid. Constitut.LIV. hujusce Pontificis sup. fol.232.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex, qui ex assueta Sedis Apostolicæ benignitate, in favorem Ecclesiarum, Hospitalium, & aliorum piorum locorum, diversa privilegia concedere consuevit, si processu temporis tendunt in abusum, illa moderari, ac desuper opportune providere solet, prout rerum, & temporum qualitate pensata conspicit in Domino salubriter expedire.

Prælati quidam, testandi facultatê non habentes, instituebant hæredes quędam loca pia, quæ ex indulto poterant consequi hujusmodi bona: & in-

§.1. Sane non absque animi molestia accepimus, quod nonnulli Archiepiscopi, Episcopi, & Prælati, aliæque personæ Ecclesiasticæ, tam sæculares, quam diversorum Ordinum, & militiarum regulares, non habentes de eorum rebus, ac bonis testandi, & disponendi facultatem, Ecclesias, Hospitalia, & alia pia loca, quibus a dicta Sede

super multa legata faciebant in favorem eorum ad quos bona devenire non poterant.

Sede Apostolica capiendi res, & bona, ex testamento, vel alia dispositione illorum, qui alias de rebus, & bonis eorum disponere non possent, facultas est concessa, hæredes instituunt, & in testamentis, sive eorum dispositionibus plura legata, seu ordinationes in favorem diversarum personarum, ac alios usus, in quos bona, & res hujusmodi transmittere non possent, faciunt, Hospitaliaque, Ecclesiæ, & loca pia hujusmodi, sive eorum Rectores fidem testantium, seu disponentium insequen. legata ipsa, & in testamentis, seu aliis, etiam inter vivos dispositionibus ordinata adimplent, ex quo Camera Apostolica circa res; & bona, spolia nuncupata, per obitum Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, & aliarum personarum Ecclesiasticarum hujusmodi, absque testandi, & disponendi facultate decedentium remanentia in suis juribus detrimentum patitur, & jacturam.

Hic ideo Pōtifex decimā partem tantummodo sic relinqui posse declarat.

§.2. Et quia nostrum est, in præmissis taliter providere; quod ipsius Cameræ jurium debita ratio habeatur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium, omnia, & singula privilegia, facultates, gratias, literas, & indulta, quibusvis Ecclesiis, etiam Metropolitan. Monasteriis, Hospitalibus, etiam ab Archihospitali Sancti Jacobi in Augusta de Urbe dependentibus, seu causam habentibus, ac aliis piis locis ubilibet constitutis, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem præfatam, super capiendis, seu acquirendis hæreditatibus, rebus, ac bonis, ex testamento, donatione inter vivos, vel alia quacumque dispositione quorumcumque Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, & aliarum personarum Ecclesiasticarum, sæcularium, vel regularium, utcumque etiam, ut præfertur, qualificatorum, & quacumque præeminentia, ac dignitate, & auctoritate fulgentium, etiam si S.R.E. Cardinales fuerint, de hæreditatibus, rebus, & bonis hujusmodi facultatem disponendi non habentium, vel alias quomodolibet concessa, etiam si usu recepta sint, moderantes; Volumus, decernimus, & declaramus, quod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, & personæ hujusmodi, de rebus, ac bonis eorum, a Nobis, vel a dicta Sede facultatem testandi, seu disponendi non habentes, decimam partem tantum, rerum, & bonorum eorumdem, mobilium, & immobilium, & semoventium, ac pecuniarum, Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, & piis locis, capiendi, & acquirendi facultatem hujusmodi habentibus tantum per viam institutionis hæredum, seu donationis, vel legati, in vita, seu in morte relinquere, & Ecclesiæ, Monasteria, Hospitalia, & pia loca hujusmodi, seu illorum rectores, nonnisi decimam partem hujusmodi capere, seu acquirere possint, & ad hoc Ecclesiarum, & Hospitalium, ac aliorum piorum locorum hujusmodi privilegia, facultates, concessiones, gratias, literas, & indulta quæcumque, reducimus, ac moderamur. Decernentes sic, &c. Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 28. mensis Martii, millesimo quingentesimo quadragesimo octavo, Pont. nostri anno XIV. D. P. A. XIV. 28. Martii.

LXII.

De electione Vicarii Generalis Congregationis Eremi Camaldulensis, ac S. Michaelis de Murano, Monacorum Ordinis S. Benedicti.

De hac Eremo vide etiam hic sup. in Constit. I. Rationi *fol.* 112.

PAULUS PAPA III.

Dilectis filiis Vicario generali, & Visitatoribus Congregationis Camaldulensis, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Causa hujus Cōstitutionis.

Exponi Nobis nuper fecistis, quod licet ab antiquo tempore citra, morte pro tempore existentis Generalis totius Ordinis, & Congregationis Camaldulensis adveniente, duo Visitatores, & totidem Prælati ejusdem Ordinis, loco, in quo eumdemmet Generalem decedere contigebat, magis propinquo alium Congregationis hujusmodi Generalem infra annum semper eligere consueverint. Nihilominus Generalem hujusmodi quoties eum decedere, aut illius officium cessare contigerit, si vobis, & aliis ejusdem Ordinis Prælatis infrascriptis eligendis, licentia, & facultas concederetur, profecto in evidentius totius Ordinis emolumentum, & decus cederet. Quare pro parte vestra, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut dicti Ordinis commodo, & decori consulere, ac alias in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui possint eligere Generalem infra mensem, si ejus officium vacet.

§.1. Nos igitur, qui personarum quarumlibet, præsertim religionis jugo deditarum votis libenter annuimus: Vos, ac Prælatos infrascriptos, utrumque singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis auctoritate, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis, ac Majori Sacræ Camaldulensis Eremi, & Classensi, Ravennat. necnon S. Michaelis de Murano, ac S. Mariæ ad Carceres, & Vallis Castri Abbatibus, necnon per Priores gubernari solitorum S. Matthiæ de Murano, ac Angelorum Florentiæ dicti Ordinis Monasteriorum Prioribus pro tempore existentibus, quod de cetero, ipsi, & vos, ac pro tempore existentes dicti Ordinis Visitatores, in unum in dicto Monasterio Classensi, aut alio convenienti loco, de omnium, seu majoris partis vestrum consensu eligendo congregati, Genera-

neralem Congregationis, & Ordinis hujusmodi, quoties eum decedere contigerit, infra mensem a die obitus, pro tempore existentis Generalis hujusmodi computandum, usque ad futurum Capitulum, singulis annis juxta ejusdem statuta fieri solitum, eligere possitis, & valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de speciali gratia indulgemus. Decernentes electionem, per vos, ac Abbates, & Priores hujusmodi faciendam, validam, & efficacem fore, ac quascumque alias aliter pro tempore factas in Generalem hujusmodi electiones, nullas, & invalidas existere.

Quo vero post elapsum mensem.

§.2. Ac volentes, quod si vos, ac Abbates, & Priores præfatos ad Generalem hujusmodi infra unum mensem eligendum discordes esse contigerit, quod mense hujusmodi elapso, omnes totius Ordinis, & Congregationis hujusmodi Prælati, pro electione hujusmodi facienda in unum congregari, & convocari, ac unum in Generalem Ord. prædicti, invocato desuper divino auxilio, eligere debeant, & studeant.

Derogatio contrariorum

§.3. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Congregationis, & Ordinis hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, Congregationi, & Ordini hujusmodi, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, in præmissorum contrarium forsan concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, individua, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

D.P. A.XIV. 19. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die decimanona Junii millesimo quingentesimo quadragesimo nono, Pont. nostri anno XIV.

LXIII.

Explicatio muneris, & auctoritatis Præpositi Generalis Clericorum Regularium Societatis Jesu, cum diversarum gratiarum concessione, ordinationumque pro ejus bono regimine constitutione.

De his omnibus, & aliis, vide hic sup. in Constit. XXXI. Regimini *fol.* 185.

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Licet debitum pastoralis officii omnibus regularem vitam ducentibus, ut in suis

disciplinis, & laudabilibus institutis conserventur, & augeantur, Nos reddat favorabiles, & benignos, ad Societatem vero de Jesu per Nos institutam, & approbatam, cujus specimen, veluti ager fertilis in Domino, multiplices atque uberes fructus animarum, ad summi Regis laudem, & fidei incrementum attulit, & affert quotidie verbo, & exemplo in populo Christiano, dirigentes præcipue velut pius pater oculos mentis nostræ, dignum censemus, ut ipsam Societatem ejusque in odorem suavitatis Altissimo deservientes personas specialibus favoribus prosequamur, illaque sibi favorabiliter concedamus, per quæ Societas ipsa utiliter regi, & prospere dirigi, ac ad animarum auxilium fideliter in Domino procedere valeat.

§.1. Hinc est, quod Nos dilectorum filiorum Ignatii de Loyola moderni Præpositi Generalis, & aliorum sociorum ejusdem Ordinis supplicationibus inclinati, sibi, ut Præpositus Generalis dictæ Societatis, pro tempore existens, cum primum juxta Constitutiones ejusdem Societatis in illius Præpositum electus fuerit, eo ipso verus ipsius Religionis Generalis Præpositus, cum libera generali, & omnimoda cura, & administratione omnium, & singulorum, ad felix regimen, & prosperam directionem dictæ Societatis spectantium, & pertinentium, sit & esse censeatur, ac suum Præpositi officium in omnibus exercere incipiat, ac plenam in universos ejusdem Societatis socios, & personas sub ejus obedientia degentes, ubilibet commorantes, etiam exemptos, etiam quascumque facultates habentes, suam jurisdictionem exerceat. *Præpositi generalis libera est administratio, & perpetua.*

§.2. Possitque, & debeat dictus Præpositus per personas ad id a dicta Societate facultatem habentes, & ad id deputatas, in certis casibus juxta dictas Constitutiones amoveri, & alius ipsius loco, per easdem personas substitui, & alias, prout personæ deputatæ prædictæ id in Domino conspexerint salubriter expedire. *Certis tamen casibus removeri potest.*

§.3. Ac ipsemet Præpositus pro tempore existens ire, & suos quocumque locorum etiam inter infideles, cum expedire in Domino judicabit, mittere, ac revocare, & per Nos, ac Successores nostros, ad locum aliquem missos sine temporis certi limitatione, cum id expedire ad Dei gloriam, & animarum auxilium, visum erit (super quo conscientiam dicti Præpositi oneramus) ad alia loca transmittere, libere, & licite valeat, qui ubicumque morari contingat, ad nutum nostrum, & Romani Pont. pro tempore existentis, ad Sedem Apostolicam, seu quo oportuerit, & sibi per dictam Sedem injunctum fuerit, juxta ipsius Societatis professionem, venire debeat, concedimus. *Præpositi circa missiones potestas.*

§.4. Ac volumus, statuimus, & ordinamus, quod Præpositus absque Societatis, & aliquis ex locis hujusmodi absque dicti Præpositi consensu, & expressa licentia, electioni, seu provisioni de illius persona in Episcopum, Archiepiscopum, aut aliam quamcumque dignitatem, per quemcumque *Dignitas e Sociis absque consensu Præpositi, & a Præposito absque assensu Societatis acceptari non potest.*

que Principem, vel quodcumque Capitulum, aut alias quascumque personas ad id auctoritatem habentes, pro tempore factæ, consentire, aut ad illam admitti, seu alicujus Prælationis, & dignitatis in eadem Societate, si eam occulta, aut manifesta ambitione quæsisse convincetur, capax esse nullatenus possit.

Appellatio a correctione regulæ non datur.

§.5. Quodque a correctione regulæ Societatis hujusmodi secundum ordinationes factæ (ut vigor disciplinæ melius conservetur) appellari, aut talis appellatio per ullum Judicem admitti, seu ab officiis absolutio, aut privatio peti non possint.

Superiores nõ tenentur aliquem ad Prælati cujusquã ministerium deputare.

§.6. Et tam Generalis, quam alii inferiores Præpositi ejusdem Societatis, fratres seu socios dictæ Societatis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, seu aliis Ecclesiarum Prælatis, & personis, in socios, aut alias ad ullum eorum ministerium deputare minime teneantur, nisi auctoritate literarum ejusdem Sedis, de Societate, & indulto hujusmodi expressam facientium mentionem, & si quos deputare contigerit, nihilominus sub Ordinis correctione existant, & cum expedire judicabunt, eosdem removere possint.

Deputati ad negocia a Præposito transferri possunt.

§.7. Illos vero ex fratribus, seu Sociis prædictis, qui ad prædicandum Crucem, vel ad inquirendum contra hæreticam pravitatem, seu ad alia similia negocia deputati fuerint, Ignatius, & alii illius successores Præpositi Generales dictæ Societatis, pro tempore existentes, removere, seu revocare, & transferre, ipsique quod supersedeant, injungere, ac alios illorum loco substituere, cum expedire viderint, libere, & licite valeant.

Præpositus, per se vel alios potest omnes suos absolvere, & circa irregularitates dispensare, nisi sint casus enormes juxta Bullam Sixti IV. *Hæc Bulla Sixti est sup. fol. 143. tomo III.P.III.* Regimini.

§.8. Ac eisdem Ignatio, & aliis Generalibus Præpositis pro tempore existentibus, ut per se, vel alios ad id per eos pro tempore deputatos, omnesque, & singulos ejusdem Societatis socios, & personas sub eorum obedientia, disciplina, & correctione pro tempore degentes, ab omnibus, & singulis eorum peccatis, ante, vel post ingressum in dictam Societatem per eos commissis, necnon a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis & sæcularibus sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quomodolibet latis, & promulgatis, & hujusmodi sententiis innodatos, aut in locis suppositis Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes, & suscipientes ordines, sic ligatos, & propterea irregularitatem incurrentes absolvere, ac cum eis, cum dispensatione eguerint, dispensare possint, nisi excessus absolvendorum, & dispensandorum hujusmodi, adeo graves, & enormes fuerint, quod sint ad Sedem Apostolicam merito remittendi, & ne sæpe in dubium revocetur, qui sint ad Sedem prædictam destinandi, declarationem in ea parte, per fel. rec. Sixtum Papam IV. Prædecessorem nostrum, in Bulla, quam mare magnum vocant, factam, confirmamus.

In censuras reincidunt absoluti, nisi mox intrent Societatem, & vota emittere parati sint.

§.9. Volumus autem, quod postquam Societati, & consortio hujusmodi aggregari volentes, absoluti, & cum eis, ut præfertur dispensatum fuerit, nisi mox Ordinem intrare, & peractis experientiis secundum Constitutiones dictæ Societatis, vota emittere parati sint, etiam si super hoc induciæ eis a Prælatis ejusdem Societatis concedantur, eo ipso in pristinas sententias, a quibus eos totaliter absolvi contigerit, relabantur, & reincidant.

Personæ Societatis cui debeant confiteri.

§.10. Necnon quod quilibet ex sociis Societatis hujusmodi, peccata sua proprio Præposito, vel ab eo deputato, seu deputatis, & alias secundum ordinationes Societatis prædictæ designatis confiteri debeat, nisi super hoc a dicto Præposito alium Confessorem eligendi facultatem habuerit.

Qui vota emiserint, alium ordinem præter Carthusiensiũ ingredi non possunt.

§.11. Ac inhibemus, ne quis post emissa vota secundum Constitutiones prædictas, sive professus, sive Scholaris, sive Coadiutor Societatis hujusmodi sit, ad quemvis alium Ordinem, etiam per Sedem prædictam approbatum, Carthusiensium dumtaxat excepto, nisi de expressa ipsius Præpositi, aut dictæ Sedis licentia transferri, egressi vero alias, quam, ut præfertur, de Ordine, seu consortio hujusmodi, in nullo alio, præterquam Carthusiensium præfato Ordine admitti, recipi, vel retineri possint.

Apostatæ, & insolentes coerceri possunt a Præposito.

§.12. Ipsique Generalis, & alii inferiores Præpositi, per se, vel alios, illos sic egressos, ac alios quoscumque dictæ Societatis apostatas, ut etiam alios quosvis insolentes, & qui id merere videbuntur, in quocumque habitu apostatas prædictos contigerit inveniri, excommunicare, capere, incarcerare, & alias suæ disciplinæ submittere, & ad id, si opus fuerit, auxilium brachii sæcularis invocare, libere, & licite valeant.

Exemptio a Superioritate Ordinariorũ.

§.13. Ipsamque Societatem, & universos illius socios, & personas, illorumque bona quæcumque ab omni superioritate, jurisdictione, correctione quorumcumque Ordinariorum eximimus, & liberamus, ac sub nostra, & præfatæ Sedis protectione suscipimus.

Facultas celebrandi super altare portatili, & tempore interdicti.

§.14. Liceatque Præpositis, & de eorum etiam facultate, universis fratribus, & sociis Societatis hujusmodi in Presbyteratus ordine constitutis, in locis, in quibus degunt, & eos pro tempore morari contigerit, habere Oratoria, & in eis, ac quocumque alio honesto, & congruenti loco, in altari portatili, cum debitis reverentia, & honore, etiam tempore interdicti, quavis etiam Apostolica auctoritate appositi, januis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, submissa voce, Missas, & alia divina officia celebrare, ac Ecclesiastica sacramenta recipere, & aliis ministrare, dummodo ipsi causam non dederint interdicto, nec contingat id ipsis specialiter interdici.

Familiaribusque Societatis possunt ministrare Sacramenta, & sepulturam.

§.15. Iis vero, qui in ipsorum Præpositorum, & sociorum morantur obsequiis, cuncta libere ministrare possint Ecclesiastica Sacramenta, & ipsos, cum decedunt, in eorum cœmeteriis sepelire.

Interdicti tempore divina possunt audire familiares.

§.16. Si quando in terris, in quibus socii prædicti, vel eorum aliqui, pro tempore resederint, vel in earum personas, excommuni-

procuratores, & operarii, Societatis.

municationis, seu interdicti sententias contigerit promulgari, pueri seu familiares eorumdem sociorum servitiis deputati, ac eorum, & Societatis hujusmodi negociorum procuratores, & operarii, hujusmodi sententiis obnoxii minime habeantur, ibique possint audire divina, nisi eisdem causam dederint, vel specialiter excommunicari, seu interdici contigerit eosdem.

Contra privilegia concessa ferri non possunt ab ullo censuræ, nec dari eorum interpretatio.

§.17. Nec ullis Prælatis, contra aliquem de prædicta Societate, vel contra alios eorum, aliquam excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententiam contra ejusdem Societatis privilegia, per Nos concessa, (quorum interpretationem Nobis, & Apostolicæ Sedi reservamus) ferre liceat, & si tulerint, eo ipso irrita, nulliusque roboris, vel momenti sint, & esse censeantur.

Qui Societatis concionibus intersunt, Missas audire, & Sacramenta ibidem recipere possunt.

§.18. Ac omnes, & singuli alii Christifideles, cujuscumque conditionis existant, qui verbi Dei concionibus, seu prædicationibus sociorum, seu fratrum Societatis hujusmodi, in Ecclesiis, ubi ipsi concionabuntur, interfuerint, diebus hujusmodi, missas, & alia divina officia audire, & Ecclesiastica sacramenta ibidem recipere libere, & licite valeant, nec ad id, ad proprias Parochiales Ecclesias accedere teneantur.

Volente Præposito possunt a quolibet Antistite in sacris promoveri.

§.19. Et quia ejusdem Societatis Fratres, & socios, de locis ad loca transferri contingit, propter quod stabilem, & continuam in certis, & determinatis domibus mansionem habere non possunt, & in ipsa Societate idoneos tantum, & comprobatos ad sacros ordines promoveri intelleximus, eidem Præposito Generali, quod ordinandos socios, & fratres hujusmodi Societatis, quibuscumque maluerit Catholicis Antistitibus, gratiam, & Communionem dictæ Sedis habentibus præsentare, ipsisque Antistitibus præsentatos hujusmodi, absque omni promissione, vel obligatione ipsorum ordinandorum, fratrum, & sociorum, ad omnes, etiam sacros, & Presbyteratus ordines promovere.

In terris infidelium, & hæreticorum licet commorari de Præpositi generalis licentia.

§.20. Et cum ipsi socii, magnam patientes pro Christi nomine paupertatem, exhortationis pio studio bonos ad potiora dirigant, & errantes ad rectitudinis semitam laudabiliter revocare procurent, concedimus, ut in excommunicatorum, & hæreticorum, vel schismaticorum, vel infidelium terris libere commorari, & cum eisdem conversari, de licentia tamen Præpositi Generalis, & ab eis tunc, & etiam quando per ipsas illos transire contigerit, necessaria vitæ deposcere, ac recipere valeant.

Non tenentur ullam suscipere visitationem, justitiæ ministrationé, curamque Monialium.

§.21. Quodque nullis ipsorum, correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium, Monasteriis, vel Ecclesiis, seu quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denunciationes sententiarum interdicti, vel excommunicationum procedere, aut curam monialium, seu religiosarum quarumlibet personarum recipere teneantur, per literas Apostolicas impetratas, vel in posterum impetrandas, nisi de hoc indulto, & Ordine sociorum hujusmodi, expressam facientes mentionem, auctoritate, & tenore prædictis, de speciali gratia indulgemus.

Non tenentur solvere bonorum suorum decimam, vel aliam dare contributioné seu procurationem.

§.22. Concedentes ipsis sociis, ut de iis quæ in ornamentis, aut pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, seu pro victu, vel indumentis eorum, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliquæ domus Societatis prædictæ, obligatæ forsan existant, ac de domibus, & Collegiis, ac eorum prædiis, hortis, aliisque locis eisdem sociis, juxta eorum vivendi institutum haberi concessis, aut de iis, quæ sibi pro hujusmodi rebus, domibus, Collegiis, prædiis, & locis, & hortis emendis per quascumque personas, pro tempore legari, aut relinqui contigerit, & aliis bonis quibuscumque per prædictam Societatem, & ipsius Collegia possessis, & obtentis, aliquam decimam, etiam Papalem solvere, seu Canonicam portionem exhibere, seu ad præstationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipsius, aut Ordinariorum locorum, aut exactionum, collectarum, seu subditorum, vel provisionum quorumcumque minime teneantur, nec ad id per literas ejusdem Sedis, aut Legatorum, vel Nunciorum, seu Diœcesanorum prædictorum, cujuscumque tenoris fuerint, ullo umquam tempore compelli possint, nisi ipsæ literæ Apostolicæ plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto, & concessione hujusmodi, ac de eorum Ordine mentionem fecerint. Et si forte per Nos, vel dictam Sedem de piis Legatis dispositis, & relictis, in genere, vel specie, decima, vel alia portio, seu quarta, alteri piæ, vel non piæ causæ, quomodolibet hactenus concessa fuerit, vel illam in posterum concedi, seu solvi, aut dari, & mandari contigerit, socios præfatos, & illorum domos, & bona quæcumque, ac eis legata, & relicta, aut alias, in eorum favorem disposita, in concessionibus, & mandatis hujusmodi, decernimus, & volumus minime comprehendi: nisi de ipsis, ac præsenti decreto, & voluntate nostra, non per clausulas generales idem importantes, sed vera, expressa, & specifica mentio fiat in eisdem.

Domus, vel Collegia Societati donata, seu relicta eo ipso auctoritate Apostolica censeantur erecta.

§.23. Et insuper si contingat socios ipsos, ut adjuvante aliquo Principe, Duce, Marchione, Comite, vel Communitate, vel quavis ad id potenti, & facultatibus abundanti persona, aliquam Domum, Ecclesiam, aut Collegium Societati prædictæ ædificent, & construant, seu id per alicujus similis personæ testamentum mandari, vel quovis modo eis offerri domum, Ecclesias, seu Collegia hujusmodi, cum omnibus ad id necessariis, & opportunis, construi, & ædificari, ac locum pro hujusmodi constructione oblatum recipi posse, ipsasque domos, Ecclesias, Collegia, Cellas, Oratoria, ubilibet per dictos socios, pro tempore constructa, vel eis donata, eo ipso quod ædificata, vel donata fuerint, Apostolica auctoritate prædicta erecta, approbata, & confirmata.

§.24. Ac bona quæcumque pro Collegiorum

1549.

Bona Societati donata pro Collegiorum sustentatione etiam auctoritate Apostolica reputantur applicata &c.

giorum dote, seu scholarium inibi, pro tempore commorantium sustentatione, per quoscumque Christifideles, pro tempore donata, relicta, & legata, eo ipso prædicta Apostolica auctoritate, perpetuo applicata, & appropriata esse, & censeri, nisi alias ad collationem Sedis prædictæ pertinerent.

Ecclesiæ benedici, & consecrari possunt a quolibet Episcopo &c.

§.25. Et Ecclesias prædictas, cum cœmeteriis, benedici, aut consecrari facere, ac primum lapidem poni, per quoscumque Episcopos (si Diœcesani ultra quatuor menses id facere distulerint) posse decernimus.

Et de novo ubique construi.

§.26. Inhibentes omnibus, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, aliisque Ecclesiarum Prælatis, & locorum Ordinariis, ac quibusvis aliis potestatibus Ecclesiasticis, & sæcularibus, illis nihilominus mandantes, ne ipsos socios, aut eorum domos, Ecclesias, aut Collegia hujusmodi, ad aliquorum requisitionem, ex propria eorum voluntate, si id in Domino expediens fuerit, ædificare volentes, quoquomodo hujusmodi constructionibus impediant, perturbent, aut molestent.

Superiores possunt cum sociis dispensare.

§.27. Et, ut Societatis hujusmodi professoribus omnis vagandi occasio, & ad Apostolicam Sedem prædictam recurrendi subtrahatur, pro posse, necessitas; Generali, & de ejus licentia Provincialibus Præpositis dictæ Societatis pro tempore existentibus, & illorum Vicariis, & Locatenentibus, ut cum ejusdem Societatis personis defectum natalium, ex adulterio, sacrilegio, incæstu, & quovis alio nefario, & illicito coitu provenientem patientibus, necnon cum iis, qui ex quavis causa (præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum) irregulares fuerint, postquam in Ordine ipso vota emiserint, ut, defectu, & irregularitate hujusmodi non obstantibus, ad quoscumque, etiam sacros, & Presbyteratus Ordines promoveri, & in illis, etiam in altari ministrare, & irregulares defectum natalium patientes prædicti ad quascumque administrationes, & officia dictæ Societatis eligi, recipi, & assumi, illaque gerere, & exercere, libere, & licite valeant, dispensare possint, auctoritate, & tenore prædictis, concedimus, & indulgemus.

Confessores possunt confessiones audire.

§.28. Præterea cum intellexerimus populos Civitatum, terrarum, & locorum, apud quæ habitationem iidem socii habent, vel ubi eosdem versari, aut transire contingit, exemplo allectos, & inductos religiosæ vitæ, quam Domino concedente ducunt, libenter ad confitendum eisdem, & sacratissimam Communionem de manibus eorum accipiendum confluere, ut illis sic confluentibus satisfacere valeant, universis utriusque sexus Christifidelibus, ut cuilibet de Societate prædicta confiteri possint, Rectoris sui licentia minime requisita, cui non teneantur eadem peccata, de quibus confessi, & absoluti fuerint, rursus confiteri.

Sacramentaque ecclesiastica ministrare præterquã tempore Paschatis, & in articulo mortis.

§.29. Necnon omnibus, & singulis Christifidelibus, tam forensibus, quam in Civitatibus, & locis, in quibus socii prædicti consistunt, commorantibus, aut illac transeuntibus Eucharistiæ Sacramentum (quod in suis Ecclesiis decenter tenere socios præfatos volumus) quocumque anni tempore, præterquam in festo Paschatis Resurrectionis Dominicæ, & mortis articulo, nisi necessitas urgeret, eorumdem fidelium, Parochialium Ecclesiarum Rectorum licentia minime requisita, accipere libere, & licite valeant.

Visitantibus Ecclesias Societatis designandas indulgentias cõcedit.

§.30. Necnon animarum profectui providere volentes, de omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus ubilibet commorantibus, vere pœnitentibus, & confessis, seu temporibus a jure statutis confitendi propositum habentibus, qui aliquam Ecclesiam, aut alium pium locum dictæ Societatis, semel singulis annis, præter annum Jubilæi, in die, per pro tempore existentem dictę Societatis Prępositum eligendo, a primis vesperis usque ad occasum solis ejusdem diei inclusive, devote visitaverint, & inibi orationem Dominicam, ac salutationem Angelicam recitaverint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, ac remissionem in forma Jubilæi, auctoritate Apostolica tenore præsentium misericorditer concedimus, & elargimur.

Et certis anni diebus.

§.31. Et insuper quatuor aliis, scilicet, Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniæ, & Corporis Christi festivitatum, necnon Veneris, & Dominicis, & Quadragesimalibus diebus singulorum annorum, usque ad octavam Paschatis, Ecclesias, & alia pia loca, dictæ Societatis devote visitaverint, & inibi orationem, & salutationem prædictas similiter recitaverint, ac verbum Dei, si in illis prædicetur, devote audierint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, misericorditer in Domino relaxamus.

Præpositus generalis Lectores in Theologia, & aliis facultatibus deputare potest.

§. 32. Ac Præposito Generali ejusdem Societatis, ut, quos de suis idoneos in Domino judicaverit, ad lectiones Theologiæ, & aliarum facultatum, alterius licentia ad id minime requisita ubilibet deputare possit.

In terris infidelium, & partibus remotissimis socii absolvere possunt etiam a casibus in Bulla Cœnæ Domini reservatis.

§.33. Et ut, cum aliquos ex fratribus, seu sociis Societatis hujusmodi in Saracenorum, & Paganorum, aliorumque infidelium terras, & Provincias alias remotissimas, a quibus non potest adiri Sedes Apostolica, miserit; possit eis auctoritate nostra facultatem concedere, ut Christianos ibidem commorantes, confessione peccatorum suorum audita, & pœnitentia salutari injuncta, eos, & eorum quemlibet, ab omnibus, & singulis eorum peccatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini reservatis, & a consequentibus censuris, & pœnis absolvere.

Dispensat in gradibus a jure divino non prohibitis cum infidelibus.

§.34. Et cum iis, qui ab infidelitate convertentur tantum, & in locis remotissimis, qui prius in gradibus non licitis, tamen lege divina non prohibitis, matrimonia contraxerant, ut in eisdem manere possint, dispensare.

§.35. Ac in locis prædictis remotissimis,

quæ-

Erigunt Ecclesias paramenta benedicunt, &c. quæcumque Ecclesias, Hospitalia, & alia Pia loca, prout expediens fuerit, erigere, ac nunc, & pro tempore erecta reformare, fine alicujus præjudicio, & vestes Sacerdotales, Pallas, Corporalia, Calices, Altaria, Cœmeteria (si Episcopus, qui ea faciat, Catholicus inibi non adsit) benedicere, ac profanatas Ecclesias reconciliare possint. Et quæcumque statuta, & ordinationes, desuper necessaria facere, illaque postquam facta fuerint, mutare, alterare, ac illis addere, & detrahere.

Decedente Præposito Provinciali, alterius electio fiat. §.36. Ac Præposito Provinciali in illis longinquis partibus residente decedente, interim, dum alius per Generalem Præpositum mittitur, loco Præpositi sic decedentis, alium eligere libere, & licite valeant.

Missam bis in die quando celebrant. §.37. Et quia in numerosis populis illarum regionum, tanta est sacerdotum raritas, ut unus plurium curam populorum suscipere debeat, ut bis eodem die Missam celebrare, diversis in locis valeant.

Privilegia omnia confirmantur. §.38. Et insuper, attenta meditatione pensantes, quantum utilitatis ad exaltationem Christianæ fidei, & Evangelicæ veritatis, Societatis prædictæ professores afferant, & afferre valeant, omnia, & singula gratias, immunitates, concessiones, privilegia, & indulta, antea per Nos eidem Societati, & illius sociis, & personis, quomodolibet concessa, quæ hic pro specificatis haberi volumus, approbantes, innovantes, & confirmantes.

Professio ubique emitti possit de licentia Præpositi generalis. §.39. Quod socii dictæ Societatis, qui alibi quam in Urbe Roma, professionem emittere non possunt, literis Apostolicis, ab ipsa Societate, ad id ob aliquas causas ad tempus impetratis, non obstantibus, eisdem de licentia Præpositi Generalis prædicti, ut professionem ipsam ubilibet emittere libere, & licite valeant, concedimus, & indulgemus.

Coadjutores sine certo numero admitti possunt a Præposito prædicto. §.40. Necnon Ignatio, & aliis successoribus suis Præpositis Generalibus dictæ Societatis pro tempore existentibus, & indultum alias per Nos eidem Societati, super habendis viginti Coadiutoribus concessum, ad alios quoscumque, quos idoneos fore censuerint, sub eorum obedientia degentes extendere.

Præpositus etiam per alios exercet munus suum. §.41. Et quascumque gratias, concessiones, & indulta eisdem Generalibus dictæ Societatis Præpositis pro tempore existentibus per Nos concessa, per eorum Vicarios, aut personas ad id sibi bene visas, præsertim in Indiarum, & aliis partibus remotis pro tempore substitutas, exercere libere, & licite valeant.

Clausulę præservativæ istarum gratiarum. §.42. Ac præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ex quavis causa, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, ac sub quibusvis suspensionibus, derogationibus, limitationibus, & aliis quibusvis contrariis dispositionibus, & gratiarum, ac indulgentiarum concessarum derogatoriis, seu revocatoriis, etiam per Nos, & Sedem eamdem pro tempore concessis, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas existere, ac suos plenarios effectus sortiri.

§.43. Et illarum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Canonici Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Ecclesiæ, seu personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem, quæ adhiberetur eisdem originalibus literis, si forent exhibitæ, vel ostensæ, ubique in judicio, & extra adhiberi debere. Transumptis habeatur fides.

§.44. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis etiam Apostolica auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Sublata est aliter judicandi facultas.

§.45. Ac dilectis in Christo filiis, illustribus, & nobilibus viris, Principibus, ac Dominis temporalibus, & venerabilibus Fratribus Prælatis ecclesiasticis in quavis dignitate constitutis, prædictam Societatem, ac singulos illius socios plurimum in Domino commendantes: non solum ne eos inquietari, aut eorum privilegia violari permittant, sed ut benigne, & cum caritate, ut decet, suscipiant exhortamur, atque in Domino rogamus. Societas ejusque personæ Principibus, ac Prælatis commendantur.

§.46. Et nihilominus universis, & singulis venerabilibus Fratribus nostris, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan., & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum officialibus, & Vicariis generalibus ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, ac quilibet eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi, ubi opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Sociorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisdemque Sociis, in præmissis, efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra, eosdem Socios literis, & in eis contentis hujusmodi pacifice gaudere, non permittentes, eos aut eorum aliquem super præmissis, aut quibusvis aliis rebus, & causis, per locorum Ordinarios, aut quoscumque alios, quomodolibet indebite molestari, sed eos contra quoscumque cujuscumque conditionis, vel qualitatis existentes, & quavis, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, vel Episcopali, aut mundana dignitate, ac exemptione fungentes, & munitos, in quibusvis causis, justitiæ complementum ministrantes, id quod per eos ordinatum fuerit ad executionem debitam perduci faciant, illosque, quos censuras, vel pœnas prædictas incurrisse constiterit, excommunicatos, ac interdictos declarent, ac faciant, & mandent publice nunciari, ac ab omnibus arctius evitari, & legitimis super his habitis, & habendis processibus servatis, illos, quoties opus fuerit, iteratis vicibus Conservatores, & executores hujus Cōstitutionis deputantur.

cibus aggravare procurent, contradictores auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ contrariorum derogatoriæ apponuntur.

§.47. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis Sancti Benedicti, & Sancti Francisci, ac Mendicantium, & aliis Ordinibus supradictis, illorumque Prælatis, & personis, etiam super non communicandis gratiis sibi concessis, & alias quomodolibet, per Nos, & Sedem præfatam concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, etiam Mari magno, Bulla aurea, & alias quomodolibet nuncupatis, quibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

D.P. An.XV. 18. Octobris.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragesimo nono decimoquinto Kal. Novembris, Pontificatus nostri anno XV.

LXIV.

Judices, & Officiales Romanæ Curiæ non concedant transumpta supplicationum, neque eorum prætextu mandata adipiscendi possessionem beneficiorum, vigore supplicationum, nisi prius literis Apostolicis desuper expeditis.

Quæ autem Notarii Rev. Cameræ Apostolicæ servare debeant circa consensus cessionis jurium, aut resignationis beneficiorum sunt supra in Constit.XVII. Clem.VII. Sanctissimus *fol.64.*

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Judicibus Romanæ Curiæ jam prohibuit concedere transumpta supplicationũ, & eorum vigore, mandata capiendi possessionem beneficiorũ:

§.1. CUM Nobis inter alia innotuisset, quod nonnulli Judices Rom. Curię transumpta supplicationum super provisionibus beneficiorum Ecclesiasticorum, & aliis gratiis signatarum, & registratarum, ac ipsarum supplicationum prætextu, literas & mandata de adipiscenda possessione beneficiorum in illis expressorum, antequam literæ Apostolicæ super hujusmodi supplicationibus expeditæ essent, concedebant. Volentes hujusmodi abusibus, & fraudibus congruis remediis obviare, inhibuimus quibusvis Judicibus dictæ Curiæ quavis auctoritate fungentibus, cum appositione decreti irritantis, ne transumpta supplicationum Apostolicarum, neve literas, seu mandata ipsarum supplicationum vigore, possessionem beneficiorum Apostolicorum apprehendendi, dare, & concedere quomodolibet præsumerent, prout in Constitutione nostra desuper edita, & in Cancellaria Apostolica publicata plenius continetur.

Innovat eamdem prohibitionem cum appositione pœnæ excommunicationis latæ sententiæ & alias innovat pœnas cōtra Tabelliones de illis rogatos.

§.2. Nos Constitutionem hujusmodi auctoritate Apostolica, tenore præsentium innovantes, & perpetuis futuris temporibus pro lege observari debere decernentes, hoc perpetuo edicto, omnibus, & singulis, tam Archivii d. Curiæ scriptoribus, quam Cameræ Apostolicæ, Gubernatoris, ac Vicarii Urbis Notariis, ceterisque officialibus dictæ Curiæ, & tabellionibus publicis quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ pœna in eorum singulos, qui contra fecerint, earumdem tenore præsentium auctoritate Apostolica præfata inhibemus, ne de cetero de transumptis supplicationum, præterquam habentium clausulam, quod earumdem sola signatura sufficiat, ac de decreto, & concessione literarum, & mandatorum hujusmodi derogari debeant, neve illa scribere, vel subscribere, aut quovis modo authenticare, vel partibus tradere quovis modo præsumant. Volentes, & eadem Apostolica auctoritate statuentes, quod Notarii, & Officiales, & Tabelliones præfati, qui dictam excommunicationis sententiam incurrerint, ab illa, nisi per Nos, aut Successores nostros canonice intrantes absolvi non possint, præterquam in mortis articulo constituti. Quodque ultra eandem excommunicationis sententiam, pro prima vice vigintiquinque ducatorum, & suspensionis a perceptione emolumentorum officiorum suorum ad tres menses, per Datarium, vel Cancellariæ Apostolicæ Regentem pro tempore existentes, irremissibiliter exigendarum, ac Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe applicandorum, & si secundario deliquerint ipsorum officiorum privationis pœnas incurrant eo ipso.

Utentibusque dictis transumptis, & mandatis pœnam amissionis fructuum, & inhabilitatis ad illa beneficia infligit.

§.3. Necnon partes transumptis, seu literis, aut mandatis hujusmodi deinceps utentes, ac illorum prætextu possessionem beneficiorum Apostolicorum apprehendentes, fructus, quos ex illis pro tempore perceperint, suos non faciant, quinimo ad beneficia in eisdem transumptis, ac literis, & mandatis expressa perpetuo afficiantur ipso facto inhabiles, & ad restitutionem fructuum ex illis perceptorum, in utroque foro teneantur.

Et ita non aliter judicari mandat.

§.4. Decernentes sic per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam si sint S.R.E. Cardinales, aut Palatii Apostolici causarum Auditores, in quibuscumque causis, & quibusvis illarum instantiis sententiari, & judicari debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter sententiandi, & judicandi facultate, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis Apostolicis, Judicibus, Notariis, Officialibus, Tabellionibus prædictis,

ctis, eorumque Collegiis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, quæ ipsis contra præmissa nullatenus volumus suffragari, ceterisque contrariis quibuscumque.

Hanc Constitutionem publicari, & inter alias extravag. describi jubet.

§. 6. Volumus autem præsentes in dicta Cancellaria, ut moris est, publicari, & in illius quinterno inter alias extravagantes ad perpetuam rei memoriam describi, ac a die publicationis ligare, & sub pœnis prædictis perpetuo, inconcusse, & inviolabiliter observari.

Papæ subscr.

Placet, publicetur, & describatur. A.

Publicatio.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo quarto, die Sabbati, tertiadecima mensis Martii Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli divina providentia Papæ III. Anno I.

LXV.

Ex Gallia nov. Edition. Christiana Tom. IV. fol. 110.

Sæcularizatio Vezeliacensis Monasterii, quod in Sæcularem Abbatiam, & Capitulum reducitur.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Ecclesiarum, & Monasteriorum status juxta opportunitatem in meliorem cõmutandus.

EX supernæ Majestatis providentia Romanus Pontifex in Apostolicæ dignitatis sublimitate constitutus, circa Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumlibet statum in melius, dante Domino, commutandum, prout ex debito Pastoralis officii sibi incumbit, diligenter prospicit, & intendit, illumque interdum alterat, & commutat, ac desuper disponit, & ordinat, prout rationabiles causæ suadent, ac pia Catholicorum Regum vota exposcunt, necnon temporum, locorum, & rerum qualitatibus, ac conditionibus diligenter consideratis, ad divini cultus augmentum, & bonorum illorum conservationem, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, & personarum eorumdem decorem, & venustatem conspicit in Domino salubriter expedire.

Vezeliacensis Monasterii fũdationem, dotationem, exẽptionem a quacumque Ordinarii Episcopi jurisdictione, concessaque Abbatibus privilegia exponit.

§. 1. Sane charissimus in Christo filius noster Franciscus Francorum Rex Christianissimus tam suo, quam dilectorum filiorum Deodati de Buduer moderni Abbatis, & Conventus Monasterii Vezeliacensis, Ordinis S. Benedicti in Eduensi Diœcesi nominibus Nobis exponi fecit, quod licet dictum Monasterium nullius Diœcesis Sedi Apostolicæ immediate subjectum, olim Monasterium Monialium ejusdem Ordinis per quondam Gerardum Comitem Nivernensem, & Bertham ejus uxorem, de bonis eis a Deo collatis, ad honorem Salvatoris Domini nostri Jesu Christi pie fundatum, & postmodum ad statum Monachorum ejusdem Ordinis Apostolica auctoritate redactum, ac certis fructibus, redditibus, proventibus, & emolumentis spiritualibus, & temporalibus, pro illius Abbatis, & Monachorum pro tempore existentium sustentatione, olim per dictos fundatores, & alios Christifideles pie elargitis, ac territorio insigni, potestate Vezeliacensi nuncupato, ab aliis Dominiis, & territoriis per cruces, seu insignia, & confinia certis limitibus penitus diviso, separato, & limitato, laudabiliter dotatum, necnon diversis privilegiis, libertatibus, exemptionibus, gratiis, & indultis eidem Monasterio, & pro tempore existentibus Abbati, & Monachis, etiam per Sedem prædictam concessis, & approbatis, decoratum: ipsique Abbas, & Monachi privilegiis, & libertatibus, exemptionibus, gratiis, & indultis hujusmodi a tempore immemorabili gavisi sint, & ab omni jurisdictione ordinaria pro tempore existentis Episcopi Æduensis, ac quorumcumque Ordinariorum ab omni ævo exempti extiterint, & existant, quinimmo conventus præfati, necnon omnes, & singuli alii tam in oppido Vezeliacensi, quam infra limites territorii hujusmodi pro tempore habitantes, & commorantes, ac Parochiales Ecclesiæ in eis consistentes, dicto Abbati pro tempore existenti, & nulli alteri in spiritualibus, & temporalibus penitus subesse, ac Parochiales Ecclesiæ hujusmodi per dictum, & pro tempore existentem Abbatem pleno jure, ac per olim Philippum de Villars in dicto Monasterio fundatam Capellaniam ad præsentationem dicti Conventus conferre, & earumdem Parochialium Ecclesiarum curam committere, ac ex privilegiis prædictis idem Deodatus, & pro tempore existens Abbas, ab antiquo Mitra, Baculo Pastorali, tunica dalmatica, quum diebus Dominicis, & festibus celebrat, uti, & tam ex eisdem privilegiis, quam ex approbata consuetudine, & observantia legitime præscriptis ejus subditos, ac infra limites prædictos commorantes, militiæ clericali adscribi volentes, clericali charactere insignire, ac ex indulto fel. rec. Martini Papa V. Prædecessoris nostri minores Ordines eis conferre, illisque alios majores Ordines a quocumque maluerint Catholico Antistite recipiendi posse licentiam, & facultatem concedere, sive per quemcumque Catholicum Antistitem ad se propterea evocandum majores ordines eis conferri, ac Chrisma, & Oleum Sanctum benedici facere, aut a quocumque maluerit Catholico Antistite, & Oleum Sanctum hujusmodi recipere, & eisdem subditis suis ministrare, necnon Officialem, qui de omnibus, & singulis etiam de majoribus causis, & Ecclesiasticis cognoscat, & a quo appellationes pro tempore interpositæ ad Sedem præfatam immediate devolvuntur, habere, & instituere posse, jus habere consueverit, ac in ipsum Monasterium, in quo mensa Abbatialis prorsus distincta, & separata a Conventuali, & ultra dignitatem Abbatialem una Cameraria, una Infermaria, una Hostellaria, & una Cantoria claustralia, & forsan sæcularia officia, necnon impræsentiarum triginta Monachorum numerus, dicta sex officia obtinentibus inclusis, fore noscantur; & Prioratus S. Joannis de Vendaco dicti Ordinis Claromontensis Diœcesis, eidem

Monasterio, in quo separatæ Mensæ, plura Officia, & Beneficia.

dem Sacristiæ unitus perpetuo existat, necnon ab eodem Monasterio de Langiaco Nivernensis de Merloto, & de Bornello Belvacensis, de Villari-Sylva Noviomensis, & & de Oseyo Cœnomanensis Diœcesis, ac forsan plures alii prioratus etiam Conventuales, & alia beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, ad plenam collationem, & dispositionem Abbatis ipsius Monasterii pro tempore existentis pertinentia dependeant.

Causæ ejus sæcularizationem suadetes.

§. 2. Cum tamen Monasterium ipsum in dicto Oppido Vezeliacensi satis insigni, & ex frequenti Monachorum illius Monasterii conversatione cum utriusque sexus sæcularibus personis ad illius Ecclesiam, quæ principalis dicti Oppidi Ecclesia existit, & in qua sermones publici, præsertim in Quadragesima, & Adventu ordinarie fiunt, necnon ratione processionum generalium, quæ in ipso Oppido pro tempore celebrantur, confluentibus, Monachi vitam Regularibus institutis dicti Ordinis conformem, de facili ducere nequeunt, quo fit, ut vota sua Altissimo juxta regularia instituta hujusmodi non reddentes animarum suarum saluti minus consulant, & sæculares eorumdem Monachorum famæ, & honori, nominique detrahant, ac devotio ad Ecclesiam, & Ordinem hujusmodi minuatur: ac interdum in ipso Monasterio sint Monachi, quorum opera, & favore, bonorum, & jurium dicti Monasterii conservationi, & occupatorum recuperationi, & aliis ipsius Monasterii necessitatibus, uti expediret, consuli non potest, & nisi per Sedem prædictam opportune provideretur, gravia incommoda, pericula, & scandala forsan subsequerentur, si in dicto Monasterio nomen, & titulus Monasterii, & dignitas Abbatialis, & Conventualis, necnon in eo, & singulis Monachalibus portionibus, ac unito, & aliis dependentibus Prioratibus, & beneficiis prædictis Ordo S. Benedicti, & omnis status, omnisque dependentia regularis, necnon Cameraria, Infirmaria, Sacristia, Cellelaria, Hostellaria, & Cantoria, & alia claustralia, ac forsan sæcularia officia, necnon beneficia hujusmodi penitus, & omnino supprimerentur, & extinguerentur: ac Ecclesia Monasterii hujusmodi, in qua Corpus B. Mariæ Magdalenes honorifice conservatur, & veneratur, in sæcularem, & Collegiatam Ecclesiam cum Abbatiali, & ab illa prorsus separata capitulari mensis, necnon in ea loco regularis Abbatialis dignitatis, una Abbatia Sæcularis, quæ principalis pro uno Abbate Sæculari, & loco Camerariæ unus Decanatus pro uno Decano, qui secunda, & loco Infirmariæ unus Archidiaconatus pro uno Archidiacono, qui tertia, & loco Cellerariæ una Thesauraria, quæ quarta dignitates post Abbatialem pro uno Thesaurario; necnon loco Sacristiæ, Hostellariæ, & Cantoriæ Regularium, una Sacristia, una Hostelleria, & una Cantoria, quæ personatus, seu officia sæcularia inibi existerent pro uno Sacrista, uno Hostellario, & uno Cantore Sæcularibus: necnon singulæ Monachales portiones in Canonicatus, & præbendas sæculares; ac quatuor hebdomadariæ pro totidem hebdomadariis, & aliæ duodecim perpetuæ Capellaniæ pro totidem aliis duodecim perpetuis Capellanis erigerentur, & instituerentur. Ac unus Bedellus, necnon sex pueri chorarii, & unus Magister in cantu, qui eosdem pueros erudiret, perpetuo deputarentur; ac mensæ Capitulari de Longiaco, de Merloto, de Bornello, de Villari-Sylva, & de Oseyo cum eorumdem annexis Prioratus prædicti, per cessum, vel decessum, necnon Sacristia, & illi unitus Prioratus de Vendaco, & Hostellaria, ac Cantoria officia prædicta per cessum Prioratus, & officia hujusmodi obtinentium quomodolibet vacantia, perpetuo unirentur, annecterentur, & incorporarentur, ipsique mensæ Capitulari omnia, & singula supprimendorum officiorum prædictorum fructus, redditus, proventus, & bona similiter applicarentur, & appropriarentur; Profecto faciliori statui Monasterii, & illius Ecclesiæ honori consuleretur, & illa venustior redderetur, ac divinus cultus in ea, & ad illam Christifidelium devotio, cum illorum spirituali consolatione, non parum augeretur: & facilius reperirentur viri nobilitate generis, literarum scientia, & potentia, ac aliis virtutibus pollentes, qui dignitates, ac Canonicatus, & præbendas hujusmodi Ecclesiæ obtinere procurarent, & quorum Doctrina, ope, & consilio, necessitatibus ipsius Ecclesiæ salubrius consuleretur, & facilius illis incommodis obviaretur.

§. 3. Quare præfatus Franciscus Rex, in cujus temporali dominio dictum Monasterium consistit, tam suo, quam dicti Deodati Abbatis, & Conventus prædictorum nominibus prædictis, Nobis supplicari fecit, ut in dicto Monasterio nomen, & titulum Monasterii, ac dignitatem Abbatialem, & Conventualitatem, necnon in illo, ac Monachalibus portionibus, necnon unito, & dependentibus Prioratibus, & beneficiis prædictis, Ordinem ipsum, ac omnem statum, & dependentiam regulares, necnon singula officia hujusmodi, ut præfertur, perpetuo supprimere, & extinguere, ac in ipsa statum regularem in statum Abbatis, Canonicorum, Presbyterorum, & Clericorum Sæcularium, immutare, & ad statum Sæcularem reducere, necnon eandem Ecclesiam in sæcularem, & Collegiatam erigere, & instituere, aliaque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Accedit Fráncisci Regis, & Deodati Abbatis, ac Monachorū consensus, & postulatio.

§. 4. Nos igitur, qui dudum inter alia volumus, quod petentes beneficia Ecclesiastica aliis uniri tenerentur exprimere verum annuum valorem secundum communem æstimationem, etiam beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret; & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, quique Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumlibet, ac illarum personarum prosperum statum, decorem, & venustatem, ac in melius directionem, necnon in eis divini

Claustralia quæque, & Monachalia supprimit Pontifex.

vini cultus conservationem, & augmentum sinceris desideramus affectibus: Deodatum Abbatem, & Conventum præfatos, ac eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes: necnon Monasterii, & singulorum claustralium, regularium, & sæcularium officiorum, ac Monachalium portionum, necnon dependentium uniendorum Prioratuum, & Beneficiorum prædictorum fructuum, redditum, & proventuum veros annuos valores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ad omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ac militantis Ecclesiæ exaltationem, necnon Monasterii, & illius Ecclesiæ prædictorum feliciorem statum, in præfato Monasterio nomen, & titulum Monasterii, ac dignitatem Abbatialem, & Conventualitatem, necnon in illo, ac omnibus, & singulis illius Monachalibus portionibus, necnon de Langiaco, de Merloto, de Bornello, de Villari-Sylva, de Oseyo, & de Vendaco, & forsan aliis a dicto Monasterio dependentibus Prioratibus, necnon Conventualibus, & beneficiis, quæ de cetero Prioratus, & beneficia sæcularia existunt, Ordinem prædictum S. Benedicti, omnemque statum, & dependentiam regulares, necnon Camerariam, Cellerariam, Sacristiam, Hostellariam, & Cantoriam claustralia, ac regularia officia, illorumque omnium qualitates, & denominationes, itaut de cetero, officia, & Monachales portiones denominari, seu censeri non possint, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium penitus, & omnino supprimimus, & extinguimus.

Et ad statum sæcularē pro Presbyteris, & Officiis, & Beneficiis sæcularibus trāsire jubet.

§.5. Ac in Ecclesia Monasterii hujusmodi statum regularem, in statum Abbatis, Canonicorum, Presbyterorum, & Clericorum Sæcularium immutamus, & illam ad statum Sæcularem reducimus, necnon præfatum Deodatum modernum Abbatem, qui olim Canonicus Regularis Monasterii Sancti Antonii de Sancto Antonio Ordinis Sancti Augustini, Viennensis Diœcesis Ordinem ipsum Sancti Augustini expresse professus, præfato suppresso Monasterio tunc certo modo vacante, in Abbatem dicta auctoritate præfectus existit, ac omnes, & singulos ipsius suppressi Monasterii, & Prioratuum ab eo dependentium Monachos etiam ab eo dependentes Prioratus hujusmodi, ipsorumque Monasterii, & Prioratuum claustralia, & alia Officia, & Beneficia Regularia obtinentes dictum Ordinem Sancti Benedicti in eodem Monasterio, vel alibi, tacite, vel expresse professos, ab observatione statutorum, & consuetudinum Regularium Monasteriorum, & Ordinum prædictorum, necnon quorumcumque per eosdem Abbatem, & Monachos in eorum professione emissorum votorum, castitatis, & obedientiæ votis dumtaxat exceptis, & Deodatum Abbatem a S. Augustini, ac Monachos præfatos a Sancti Benedicti Ordinum prædictorum Regulis, ac secundum illas divini officii recitatione, itaut ipsi Abbas, & Monachi nunc Regulares, & eorum singuli de cetero Abbas, & Canonici Sæculares dictæ Ecclesiæ existant, & pro talibus habeantur, & reputentur, ac de cetero habitum Regularem dictorum Ordinum gestare, & illorum regularia instituta, & ordinationes, diffinitiones, ritus, mores, etiam quo ad divinorum officiorum celebrationem, jejunia, victum, & ciborum, ac alimentorum usum, & alia quæcumque, quæ ratione Ordinis, & professionis hujusmodi observare tenebantur, de cetero observare minime teneantur; sed in habitu, ritu, moribus, incessu, ceremoniis, & vita, quoad omnia Sæcularibus Canonicis aliarum Ecclesiarum Sæcularium illarum partium se omnino, & ubique conforment, absque alicujus Apostasiæ, aut censuræ Ecclesiasticæ incursu, ac Abbas, & Canonici sæculares, & alii ejusdem Ecclesiæ Ministri, horas Canonicas diurnas, & nocturnas, ac Missas, & alia divina officia, secundum usum, morem, & ritum Romanæ Ecclesiæ, etiam noviter editum, absque alia concessione, etiam extra chorum, & quam primum de libris ad id requisitis provisi fuerint, etiam in choro dictę Ecclesię, & alibi: ac interim juxta modum librorum, quos nunc habent, se usui Romanæ Ecclesiæ conformando, ac Ordinem, & numerum Psalmorum, lectionum, & hymnorum, quantum magis poterunt, servando, debitis, & congruis horis, & cantu, ac accentu morose, & decenter dicere, & decantare.

Monachis sic sæcularizatis habitum Monasticum, si velint, deferendi potestatem facit, qui tamen ceteris omnibus gaudeant privilegiis.

§.6. Et nunc præsentes Monachi, qui habitum, & regulam Sancti Benedicti dimittere noluerint, in illis, quamdiu voluerint, remanere possint; etiam si eis videbitur dimissa regula, habitum tantum retinere valeant, & nihilominus divinis in dicta Ecclesia deserviendo tantum percipiant, quantum unus ex aliis Canonicis dictæ Ecclesiæ; & sedeant in solitis Cathedris Chori Ecclesiæ hujusmodi, ac in processionibus, & alibi in eorum locis incedant, vocemque activam, & passivam, si in sacris constituti fuerint, cum aliis Canonicis secundum Ordinem pristinum in Capitulo ejusdem Ecclesiæ habeant, dummodo in divinis, & Ecclesiasticis officiis in superiori habitu sæcularibus se conforment, penitus absolvimus, & totaliter liberamus, ac eis desuper facultatem impartimur.

AbbatiamSæcularem erigit, Abbatique usum Pōtificalium, & antiqua confirmat Privilegia.

§.7. Ipsamque Ecclesiam in sæcularem, & Collegiatam cum Abbatiali, & ab illa prorsus separatam, & seorsum Capitulari mensis hujusmodi, necnon sigillo, & arca communibus, & aliis Collegialibus insigniis, ac in ea Capitulum Sæculare, necnon loco suppressæ Abbatialis dignitatis unam Abbatiam sæcularem, quæ principalis pro uno Abbate sæculari, qui omnibus, & singulis dignitatibus, privilegiis, exemptionibus, præeminentiis, libertatibus, præroga-

rogativis, honoribus, gratiis, juribus, & indultis, præsertim exemptionis, & jurisdictionis suæ ordinariæ, ac etiam, quod usum Mitræ, Baculi Pastoralis, & aliorum Pontificalium supradictorum, prout dictus modernus Abbas, ac etiam ejus Prædecessores ipsius Monasterii Abbates, privilegiis, & indultis Apostolicis, ac alias quomodolibet ab antiquo usi fuerunt, etiam utatur, potiatur, & gaudeat: necnon jurisdictionem in Capitulum, & Canonicos, ac inferiores ipsius Ecclesiæ ministros, eorumque servitores, & domesticos, aliosque dicti Abbatis subditos, prout ante reductionem hujusmodi habere solebat; excepto in appellationibus ad Sedem prædictam, ut moris erat, in solidum habeat.

Alias instituit dignitates.

§.8. Necnon loco dictæ Camerariæ unum Decanatum, qui secunda pro uno Decano, ac loco infirmariæ unum Archidiaconatum, qui tertia pro uno Archidiacono, ac loco Cellerariæ unam Thesaurariam, quæ quarta non principales dignitates, pro uno Thesaurario, necnon loco Sacristiæ Regularis unam Sacristiam Sæcularem, cui dictus Prioratus de Vendaco unitus remaneat, pro uno Sacrista Sæculari: ac loco Hostellariæ Regularis unam Hostellariam Sæcularem, pro uno Hostellario, necnon loco Cantoris Regularis unam Cantoriam, quæ personatus, seu officia sæcularia inibi existant, ac quibus dignitatibus, & Personatibus, seu officiis Canonicatus, & præbendæ ejusdem Ecclesiæ annexi sint, ac personis, quibus de illis pro tempore providebitur, etiam de Canonicatu, & præbenda ejusdem Ecclesiæ provisum esse censeatur, sic quod provisione de dignitatibus, & personatibus, seu officiis hujus jam Canonico facta, Canonicatus, & præbenda per eum obtenti vacent pro uno Cantore sæculari; necnon omnes, & singulas Monachales portiones in Canonicatus, & Præbendas, ita quod omnes, & singuli Monachi, qui nunc sunt, & in eodem Monasterio Monachalem portionem actu percipiunt, etiam quamdiu vixerint ejusdem Ecclesiæ Canonici existant, ac dignitates, & personatus, seu officia sic erecta obtinere debeant, donec numerus eorumdem ad numerum duodecim Canonicorum sit reductus, ac stallum in Choro, & vocem in Capitulo prout nunc habent, habeant, & eorum præbendas percipiant, prout eorum Monachales portiones percipiebant, & percipere consueverant.

Nonnullæ præscriptæ Leges pro numero, & portionibus Canonicatuum, &c.

§.9. Et ultra illas etiam post reductionem eorum ad numerum duodecim, antiquior, & senior Ecclesiasticus Domus, & generis de Bedver, ac ex nunc dilectus filius Carolus de Bedver Presbyter ipsius Ecclesiæ Canonicus creatus sit, & esse censeatur, illique, & successoribus ejus divinis officiis assistendo, prout ceteris dictæ Ecclesiæ Canonicis distribuatur, & modernus Abbas, necnon officia Claustralia, ac loca, & Monachales portiones hujusmodi, nunc canonice obtinentes Abbatialem, & alias dignitates, & personatus necnon Canonicatus, & præbendas hujusmodi loco suppressorum Abbatialis dignitatis, & officiorum claustralium, ac Monachalium portionum, vigore præsentium absque alia provisione eis respective facienda retinere possint, & ipsius moderni Abbatis in dicta Sæculari Abbatia pro tempore successores, novam provisionem super eadem Sæculari Abbatia pro tempore vacante a Sede prædicta obtinere, & jura Cameræ Apostolicæ propterea hactenus consueta integre solvere teneantur, alioquin dicta Abbatia post sex menses a die habitæ illius pacificæ possessionis computandos, eo ipso vacare censeatur. Ac idem Abbas hujusmodi dignitates, vel personatus, seu officia pro tempore vacantia nonnisi ipsius Ecclesiæ Canonicis actu existentibus, donec numerus Canonicorum ad numerum duodecim sit omnino reductus, postea vero cuicumque personæ idoneæ, ita quod Canonicatus, & præbenda, a dignitatibus, & personatibus, seu officiis separari nequeant, conferre, & de illis providere possit, & Canonici actu Presbyteri suos Canonicatus, & præbendas quoties, & in favorem, quorum eis placuerit, Novitii autem donec ad Sacerdotium promoti fuerint, resignare non possint, sed dignitates, & personatus, seu officia hujusmodi pro tempore obtinentes, illos, vel illa, ac Canonicatus, & Præbendas per eos pro tempore obtinentes, simul, & semel, vel separatim, etiam in favorem unius Canonici, prout eis placuerit, resignare valeant: ita tamen quod dignitates, & personatus, seu officia hujusmodi non separentur a dictis Canonicatibus, & Præbendis, nullusque loco simplicium Canonicorum decedentium recipi possit, sed Canonicatus, & Præbenda sic decedentis, ut præfertur, suppressi, & extincti sint eo ipso, donec numerus Canonicorum ad numerum duodecim integre sit reductus; & interim dum aliquem ex eis decedere contigerit, nulli de eorum Canonicatibus, & Præbendis provideri possit, sed omnes Canonicatus, & Præbendæ tunc Canonicorum, etiam forsan aliorum in executione præsentium recipiendorum, aut illorum, in quorum favorem dicti simplices Monachi, aut alii sic recipiendi tunc Canonici resignaverint, per decessum hujusmodi, aut alias quovis modo vacantes suppressi, & extincti, ac fructus illorum dictæ mensæ capitulari applicati sint, & esse censeantur eo ipso, & cum ad dictum numerum duodecim pervenerunt, ultra dictum Abbatem duodecim Canonici Præbendati, Decanatu, Archidiaconatu, & Thesauraria, ac Personatibus, seu officiis prædictis inclusis, perpetuo existant, auctoritate, & tenore supradictis perpetuo erigimus, & instituimus: ita quod etiam Sacristia, Hostellaria, & Cantoria personatibus, seu officiis hujusmodi per obitum illos, seu alia obtinentium vacantibus, illi, seu illa suppressi, seu suppressa sint eo ipso, ac eorum fructus, redditus, proventus, & emolumenta quæcumque mensæ Capitulari prædictæ applicata, & appropriata fore censeantur.

§.10. Ac eidem mensæ Capitulari de Lan-

Mensæ Capitulari Prioratus unit injūcta lege adimplendi annexa onera.

Langiaco, de Merloto, de Bornello, de Vellari-Sylva, & de Oſeyo, cum primum per ceſſum, vel deceſſum eoſdem Prioratus in titulum, vel commendam obtinentium, aut alias quovis modo, ſimul, vel ſucceſſive, necnon de Vendaco, cum decedente pro tempore Sacriſta ipſius Eccleſiæ, & Sacriſtia prædicta per illius deceſſum ſuppreſſa, ac per illius ſuppreſſionem unione hujuſmodi diſſoluta per diſſolutionem hujuſmodi vacaverint, Prioratus prædictos, qui Conventuales non ſunt ex nunc prout ex tunc, & e contra, etiamſi ad Prioratus, & officia hujuſmodi conſueverint qui per electionem aſſumi, eiſque cura immineat animarum, cum illis annexis, ſupportatis prius omnibus eiſdem officiis, & Prioratibus incumbentibus oneribus, necnon omnia, & ſingula omnium, & ſingulorum ſuppreſſorum officiorum prædictorum fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque, quorum ac Sacriſtiæ, & omnium Prioratuum prædictorum inſimul fructus, redditus, & proventus viginti quatuor Ducatorum auri de Camera, ſecundum communem æſtimationem, ut aſſeritur, ſummam non excedunt, auctoritate, & tenore prædictis perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus, & applicamus, & appropriamus; ita tamen quod officia, & Prioratus hujuſmodi nunc in titulum, vel commendam, aut alias quomodolibet obtinentes quoad vixerint, illorum onera illis reſpective incumbentia ſupportando, abſque præjudicio ipſorum Capituli, illorum fructus hujuſmodi, prout hactenus perceperunt, percipere, & retinere poſſint, liceatque præfatis Capitulo de Langiaco, de Merloto, de Bornello, de Villari-Sylva, de Oſeyo, & de Vendaco Prioratuum, & annexorum, juriumque, & pertinentiarum ſuarum, necnon omnium bonorum, & etiam jurium, & pertinentiarum ſuppreſſorum officiorum prædictorum, cum, ut præfertur, vacaverint, corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem per ſe, vel alium, ſeu alios propria auctoritate, & abſque alia declaratione, libere apprehendere, & perpetuo retinere: necnon eiſdem Prioratibus ſic unitis per Presbyteros idoneos ad ipſorum Capituli nutum ponendos, & amovendos, & locorum Ordinariis, ſolutis tunc juribus illis ſolvi conſuetis, præſentandos deſerviri, & animarum curam illis forſan imminentem exerceri facere, Diœceſanorum locorum, & aliorum quorumvis licentia minime requiſita. Sicque tamen quod Capitulum præfati ratione Prioratuum hujuſmodi menſæ Capitulari ſic unitorum omnia onera illis incumbentia, quæ Prioratuum hujuſmodi Priores pro tempore exiſtens ipſius Eccleſiæ Abbas Bedellum ſuum Guardianum nuncupatum, prout hactenus habere conſuevit, habeat, & ſimiliter, Decanus & Capitulum hujuſmodi eorum Bedellum habere, & deputare, ac unum Magiſtrum in Cantu, & ſex pueros Chori ad eorum nutum amovibiles tenere, & manutenere.

Normam ſedendi Dignitates obtinentibus præſcribit.

§.11. Et Decanus primum locum, & primam vocem in Capitulo, & illius tractatibus, Archidiaconus vero ſecundum locum, & ſecundam vocem, Theſaurarius tertium locum, & tertiam vocem, Sacriſta quartum locum, & quartam vocem, Hoſtelarius quintum locum, & quintam vocem, Cantor vero ſextum locum, & ſextam vocem habere, & alii Canonici præfati, ſive habitum regularem dimittant, ſive non, & alii, qui de novo recipientur, ordinem ſuæ receptionis ſervare debeant, ac in Choro Eccleſiæ prædictæ Decanus in primo, Theſaurarius in ſecundo, & Hoſtellarius in tertio ſtallo prope ingreſſum Chori Eccleſiæ hujuſmodi a parte ſiniſtra, & Archidiaconus in primo, Sacriſta in ſecundo, & Cantor in tertio ſtallo a parte dextera prope ingreſſum Chori prædicti ſedeant, alii vero Canonici tam præſentes, quam futuri hinc inde a dexteris, & a ſiniſtris ſuæ receptionis ordinem ſervent. Theſaurarius etiam Cantor pro tempore effectus locum non mutet, & hujuſmodi ſedendi ordo in eodem Choro, & alibi, ac incedendi, quoad omnes dignitates, & perſonatus, ſeu officia obtinentes, & alios ſimplices Canonicos, præter quam in ſacro Presbyteratus ordine non conſtitutos, qui vocem in Capitulo non habeant, nec in altioribus ſedibus, ſed inferioribus ſedeant, ſervetur.

Pſalmodiæ, & Miſſarum habendarum methodus.

§.12. Quodque in ipſa Eccleſia majores Miſſæ, & horæ Canonicæ diſtincte, & debite, ac cum pauſa, & debito accentu, necnon devota Pſalmodia ſecundum uſum, ritum, & morem dictæ Romanæ Eccleſiæ celebrentur, & recitentur: & diebus ſolemnibus in abſentia, vel negligentia, ſeu impedimento Abbatis, & in abſentia Decani Archidiaconus, & in abſentia Archidiaconi Theſaurarius, & in abſentia Theſaurarii alii perſonatus, ſeu officia hujuſmodi obtinentes, ſi eis placuerit, Miſſas, & alia divina Officia cum ornamentis convenientibus, aſſiſtentibus ſibi duobus ex ſimplicibus Canonicis inibi præſentibus, qui ſibi gradatim aſſiſtere teneantur, celebrare debeant; & Cantor rotulum, tam de dictis duobus quam aliis ejuſdem Eccleſiæ Canonicis, qui in prædictis diebus Solemnibus lectiones matutinales, quam Cappellanis, & aliis, qui alia officia dicere, & decantare teneantur, conficere, & in loco per Decanum, & Capitulum propter hoc eligendo affigere, ac dicti quatuor Capellani hebdomadarii nuncupati ſucceſſive unus poſt alium unam hebdomadam juxta ordinem per dictum Cantorem indicendum majores Miſſas ordinarias, ſeu diei occurrentis, ac horas Canonicas, niſi aliquis eorumdem Canonicorum Miſſam, & Officia hujuſmodi celebrare voluerit, incipere, & terminare: alii vero ex ipſis quatuor hebdomadariis, qui non erunt in turno, ſeu hebdomada ad alias Miſſas celebrandas, in dicta majori Miſſa ordinaria, & aliis majoribus Diaconum, & Subdiaconum, ſi cum Diacono, & Subdiacono decantari debeant, alternatis vicibus ſecundum ordinem per eumdem Cantorem ſuper hoc ſtatuendum, facere, & dicti duodecim alii Capellani tres magnas

magnas Missas, & quatuor minores, qualibet die, & ultra illas singulis quartis, & sextis feriis, ac Sabbati diebus unam parvam Missam secundum turnum, modum, & rotulum per dictos Decanum, & Capitulum ordinandum, & per eumdem Cantorem indicendum decantare, & celebrare teneantur.

Dotes requirendæ in promovendis ad Capellanias.

§.13. Nullique ad Capellanias hujusmodi admittantur, nisi bene legere, & sufficienter cantare sciant, & actu Presbyteri, vel in ætate, in qua infra annum ad Sacros, & Presbyteratus ordines promoveri possint, constituti existant: & si alicui modo præmisso non qualificato aliqua prædictarum Capellaniarum conferatur, collatio hujusmodi sit ipso jure nulla; sic quod si aliquis, cui ex eisdem Capellaniis provisum fuerit, infra annum ad Sacrum Presbyteratus ordinem, legitimo impedimento cessante, promotus non extiterit, Capellania sibi collata ipso jure vacare censeatur, & de illa absque alia declaratione per Abbatem, alteri qualificato provideri possit.

Res, & Bona Capituli quo pacto sint administranda.

§.14. Et Abbas pro sua domo Abbatiali totum id, & quidquid est a clausura stabulorum veniendo usque ad torcular, & a dicto torculari eundo per longitudinem horti usque ad stabulum, per dilectum filium Raynaldum, sive Reynal possessum, & residuum, non compræhensis eis, quæ sunt a Dormitorio, & Refectorio, Capitulo, & Canonicis præfatis remaneat ad domificandum, & domos Canonicales, & clausuras ædificandum, secundum partem, & distributionem per dictos Decanum, & Capitulum faciendam, quodque domus, & omnia, & singula bona res, & jura, fructus, redditus, proventus, dominia, hæreditagia, terræ, prata, pascua, census, & alia jura, quæ ad singula suppressa officia respective, & divisim spectent, & pertineant ad dignitates, & personatus, seu officia loco suppressorum officiorum erecta pro tempore obtinentes, libere prout hactenus spectarunt, & pertinuerunt: & si contingat quod aliqui ex Canonicis adquirant aliquas domos in ipso oppido, & domo, quam dilectus filius Franciscus Vachat habitat, veniendo directe ab utraque parte usque ad muros ipsius oppidi dictæ domus sic acquisitæ, & ab illis dependentia quæcumque, ubicumque fuerint, & aliæ prædictæ domus claustrales, non comprehensis dictis domibus dignitatum, & personatuum prædictorum eisdem Decano, & Capitulo pertineant, & illæ pro tempore vacantes Canonicis, seu aliis ejusdem Ecclesiæ Capellanis, & habituatis plus, & ultimo offerentibus ad vitam beneficialem tantummodo, vendi, & pecuniæ ex hoc provenientes in emptionem librorum, calicum, & ornamentorum Ecclesiæ prædictæ converti debeant. Necnon Abbas ultra id, quod dictis Canonicis competebat loco alimentorum, & eorum, quæ dictus Abbas Religiosis suppetere tenebatur, eisdem Canonicis singulis annis super fructibus mensæ Abbatialis ipse, & ejus successores dictæ Ecclesiæ Abbates pro tempore existentes quantitatem septingentorum bichetorum grani, bladi, frumenti, cum centum modiis vini, mensuræ illius oppidi, necnon trecentas sexaginta libras Turonenses in pecunia numerata eisdem Decano, & Capitulo perpetuo in festo S. Remigii dare, & effectualiter persolvere teneatur, saltem donec, & quousque idem modernus, & pro tempore existens Abbas, similes grani, vini & pecuniarum quantitates in competenti redditu oneribus deductis super bonis a præfato Monasterio dependentibus, & de pertinentiis mensæ Abbatialis prefatæ existentibus realiter, & cum effectu assignaverit: quodque premissorum omnium, & singulorum aliorum eisdem Decano, & Capitulo in futurum competentium, duodecima pars in arcam communem dictorum Capituli anno quolibet primitus, & ante omnia pro negotiis, rebus, indigentiis eorum Decani, & Capituli reponatur, & recondatur. Reliqua vero in distributionibus quotidianis tam eorumdem Canonicorum, quam hebdomadariorum, & aliorum Capellanorum ad dictamen, & ordinationem dicti Decani, & Capituli prædictorum applicentur, & distribuantur; ac quod dignitates, personatus, Canonicatus, & Præbendas, ac Cappellanias in eadem Ecclesia, nunc, & in futurum obtinentes, & illis in divinis deservientes, habituati nuncupati, sint usuarii, habeantque liberum usum in nemoribus, sive ceduis, & forestis ipsius Monasterii ad dictum Abbatem, & ejus mensam Abbatialem spectantibus, tam ad domificandum in claustro dictę Ecclesię, quam ad comburendum, quam ad scallatos, paxillos, seu perticas conficiendum, & capiendum pro eorumdem vineis tam ad Capitulum, seu mensam Capitularem, quam ad dignitates, & personatus, seu officia, ac Canonicatus, & Præbendas Ecclesiæ hujusmodi spectantibus, necnon ad dolia pro vinis earumdem vinearum recolendis componendum, & faciendum, quæ quidem ligna ad domificandum, & scallatos, ac paxillos, & perticas conficiendum eisdem, cum signo, & marca dicti Abbatis more solito liberentur; Ac liberi, & immunes sint perpetuo a solutione molendinagii, seu molituræ suorum granorum, & minagii, ac furnagii, pro suis, & suorum usu, ipsique Capitulum, & habituati dictæ Ecclesiæ in illius claustro solum, & unicum furnum pro omnibus habere possint, & quilibet obtinens dignitatem, vel personatum, seu officium, ac Canonicatum, & Præbendam percipiant distributiones pro Canonicatu, & Præbenda, & non pro dignitate, vel personatu, seu officio, quarum quidem distributionum taxa per Capitulum, secundum quantitatem fructuum, & reddituum Ecclesiæ predictę fiat, itaquod Canonici in Presbyteratus ordine non constituti solum unam Semipræbendam, & tres Capellani insimul tantum quantum unus Canonicus tam in distributionibus quotidianis, quam aliis, sic quod quilibet tertiam partem valoris unius Præbendæ, & quilibet Capellanus hebdomadarius unam Semipræbendam, & Magister puerorum Chori pro se, & præfatis sex pueris unam

unam Præbendam cum dimidia per manus ipsorum Capituli pro eorum victu, vestitu, & manutentione percipiant. Ita quod si per Præbendarum prædictarum suppressionem, aut alias, Ecclesiæ prædictæ fructus augeri contingat tempore procedente eo casu etiam dictorum hebdomadariorum, Capellanorum, & Magistri puerorum secundum Canonicorum distributiones augeantur. Bedellus vero Capituli secundum discretionem eorumdem Capituli salarium percipiat, & quilibet obtinens dignitatem, personatum, vel officium in Ecclesia hujusmodi habeat singulis annis duos menses, cum dimidio, ac quilibet Canonicus duos menses de absentia continuos, vel pluribus continuis, vel divisis diebus, quibus nihil perdant de prædictis suis grossis fructibus, sed præsentes reputentur: ita tamen quod nullus, sive constitutus in dignitate, sive sit Canonicus simplex, absens percipere valeat quotidianas distributiones, in quibus continentur grana, vina, & pecuniæ, quæ pro alimentis ejusdem Capituli data fuerunt, sic quod de distributionibus pro absentibus nihil ministretur, poterunt tamen Capitulum præfati cum Canonicis illorum permissione, & licentia absentibus ex juxta, & rationabili causa super hujusmodi fructibus, & distributionibus in absentia percipiendis dispensare: liceatque dicto Abbati unum Canonicum ex numero dictorum duodecim habere, qui etiam absens suos grossos fructus percipiat, & dignitates, seu personatus, aut officia hujusmodi pro tempore obtinentes, quamvis absentes fuerint, grossos fructus dignitatum, & personatuum suorum, dicta eorumdem absentia non obstante, percipere valeant: Sed de eorum Præbendis nihil, nisi ut præfertur, durante absentia dictorum duorum mensium percipere possint. Et quoties dignitates, & personatus, seu officia, ac Canonicatus, & Præbendæ, necnon Cappellaniæ hujusmodi pro tempore vacabunt, illi quibus de iisdem dignitatibus, & personatibus sive officiis, Canonicatibus, & Prebendis, ac Capellaniis provideri contigerit, donec sint pacifici possessores, vel aliquis collitigantium super illis sententiam recredentiam nuncupatam desuper reportaverit, nullos fructus ex eis percipere valeant, sed dicti fructus per ipsos Capitulum durante lite percipiantur, & ipsi Capitulum ex illis divina officia, ad quæ dignitates, personatus, seu officia Canonicatus, & Præbendas, vel Capellanias hujusmodi obtinentes tenentur, celebrari faciant, & residuum, si quod sit, in utilitatem, & pro negotiis Capituli hujusmodi convertatur.

Peculiares redditus Dignitatibus assignati.

§.15. Quodque Decanus, qui loco Camerarii ratione onerum Camerariæ incumbentium sexaginta libras Turonenses pro una videlicet in S. Joannis Baptistæ, & alia illarum medietatibus in Domini nostri Jesu Christi Nativitatum Festivitatibus, Archidiaconus autem ratione onerum Infirmariæ incumbentium triginta libras Turonenses pro una videlicet in celebritate Omnium Sanctorum, & alia festo Resurrectionis ejusdem Domini nostri Jesu Christi, & Thesaurarius ratione onerum Cellerariæ incumbentium ultra manutentionem Lampadis in Ecclesia B. Mariæ Virginis ejusdem Monasterii continuo ardentis sexaginta solidos Turonenses pro una in celebritate Omnium Sanctorum, & alia æquis portionibus in festo Resurrectionis hujusmodi: Hostellarius vero dimidium dolium boni vini in festo Nativitatis Domini singulis annis perpetuo, Capitulo hujusmodi persolvere, & dictus Hostellarius eleemosynam per eum Feria quinta majoris hebdomadæ fieri solitam similiter, perpetuo illam facere: Sacrista autem onera per eum supportari solita, donec Sacristiam hujusmodi per obitum nunc illam, seu pro tempore possidentis vacare contigerit, omnia dominia, jura, fructus redditus, & emolumenta quæcumque per modernum Sacristam ratione ipsius Sacristiæ percipi solita penitus pertineant, dictusque Prioratus de Vendaco eidem Sacristiæ unitus, etiam cum suis juribus, & pertinentiis universis mensæ Capitulari prædictæ perpetuo unitus sit, & remaneat; & tunc Capitulum hujusmodi onera Sacristiæ, & Prioratui de Vendaco prædictis incumbentia omnino supportare, ac Ecclesiam prædictam in omnibus manutenere, ac reparare: sic tamen, quod idem Abbas manutentionem, & reparationem hujusmodi, nunc, & donec dicta unio suum sortita fuerit effectum, more solito facere teneatur, & expensæ conviviorum quæ Dominica cujus Missæ introitus incipit: *Quasi modo*, & B. Mariæ Magdalenes, ac translationis ejusdem Nativitatum, ac Anniversarii ipsorum Gerardi, & Berthæ Fundatorum diebus fieri solebant, in piis eleemosynis dictis diebus, juxta taxam, seu providam ordinationem per Abbatem, & Capitulum desuper faciendam expensis ipsorum Decani, & Capituli perpetuis futuris temporibus erogandis, & distribuendis convertantur, applicentur.

De spoliis decedentium.

§.16. Quodque spolia decedentium Monachorum, quæ Abbati dicti Monasterii pertinebant, de cetero per ipsum Abbatem exigi non possint, nisi Canonici ipsi ab intestato decederent, quo casu dictus Abbas sic in omnibus bonis mobilibus succedat.

Bona Mensarum non arrendanda, alienanda, &c.

§.17. Ac Abbas, & Capitulum præfati bona mensarum suarum præsentia, & futura aliqua locatione, seu arrendatione ultra novem annos altero non consentiente, & inconsulto quoquomodo arrendare, seu locare nequeant.

Jus nominandi ad Abbatiam Regi cōcessum.

§.18. Ac quod jus nominandi ad dictam Abbatiam, illius occurrente vacatione, ad præfatum Franciscum, & pro tempore existentem Francorum Regem: collatio vero Canonicatuum, & præbendarum hujusmodi, si quando, & cum primum ad dictum numerum reducti fuerint, ad præfatum Regem, & dictum Abbatem, ita quod primo vacaturorum ad Abbatem, & secundo loco etiam vacaturorum Canonicatuum, & præbendarum ad Regem præfatos alternative secundum vacationem illorum. Collatio autem dignitatum, personatuum, Capellaniarum,

Ad Canonicatus vero alternative Regi, & Abbati.

Ad Dignitates, & Personatus Abbati.

niarum, Prioratuum, Parochialium Ecclesiarum, & aliorum Beneficiorum a dicto Monasterio dependentium ad dictum Abbatem pleno jure, præsentatio Beneficiorum ab officiis olim, nunc in dignitates erectis dependentium ad Decanum, Archidiaconum, & Thesaurarios prædictos, aliorum tamen ab officiis nunc personatibus, seu officiis, Sacristiæ; Hostellariæ, & Cantoriæ dependentium, postquam illorum fructus mensæ Capitulari prædictæ applicati fuerint, ad Capitulum, & Capitulo præfatis, & collatio, seu instituto ad Abbatem respective spectent, & pertineant.

Ad Beneficia a Prioratibus dependentia Abbati.

§.19. Et quoniam ad Priores Prioratuum de Langiaco, de Merloto, & de Villari-Sylva, de Bornello, & de Oseyo prædictorum mensæ Capitulari, ut præfertur unitorum, forsitan competunt aliquorum Beneficiorum, vel Officiorum Ecclesiasticorum collationes, præsentationes, provisiones, institutiones, seu aliæ dispositiones; illæ postquam dictorum Prioratuum unio præsentium vigore sortita fuerit effectum, ad Capitulum præfatos penitus spectent, & pertineant.

Causa Capitularium a Capitulo ipso cognoscendæ.

§.20. Quodque omnes causæ, dignitates, & personatus, seu officia obtinentium, ac Canonicorum, Capellanorum, & aliorum habituatorum ejusdem Ecclesiæ tam criminales, quam civiles, & mixtæ, sive de parte ad partem coram præfato Abbate, aut ejus Vicario in loco Capitulari ejusdem Ecclesiæ, vel alibi infra ambitum, in quo habebunt carceres necessarios, ut nullo modo in Consistorio Officialatus præfati tractentur, nec ipsi Canonici, aut habituati in carceribus officialatus hujusmodi introduci possint, sed eorundem Canonicorum causæ activæ, & passivæ in dicto Capitulari, vel alio loco infra illius ambitum tractari debeant.

Abbas & Capitulum exépti declarantur.

§.21. Ac quod Ecclesia hujusmodi, necnon Abbas, dignitates, personatus, vel officia obtinentes, Capitulum, Canonici, hebdomadarii, & alii Capellani, personæ, ministri, & habituati Ecclesiæ hujusmodi pro tempore existentes, cum universo territorio ipsius olim Monasterii, nullius Provinciæ, prout prius Monasterium, & illius Abbas, ac officia obtinentes, necnon Conventus, Monachi, & personæ, ac territorium hujusmodi non erant, sic de cetero non existant, nullique Archiepiscopo, seu primati subsint, nec ab illo præterquam a Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus, & dictæ Sedis Legato visitari possint, eisdem auctoritate, & tenore perpetuo statuimus, & ordinamus, ac decernimus.

Capitulo data facultas condendi statuta pro meliori rerum directione.

§.22. Præterea Abbati, & Capitulo præfatis in executione præsentium dilectos filios Mathurinum de Rupemorello, Joannem, Andream de Ludesse Antonium Desquieulx, & Petrum Foilhac alias Gerbe, ac alios Clericos Sæculares, quos maluerint ejusdem Ecclesiæ Canonicos præbendatos recipiendi, necnon statuta, & ordinationes rationabilia, & honesta, ac sacris Canonibus non contraria super receptione personarum, ac celebratione divinorum officiorum, & agendis per ministros ejusdem Ecclesiæ, ac Capitulis generalibus, & particularibus celebrandis, & tenendis, necnon divisionibus fructuum faciendis, ac distributionibus percipiendis, vel dimittendis, & horis Canonicis, ac Thesaurario, & aliis officiis necessariis, necnon quæ concernunt decorem, & honestatem dictæ Ecclesiæ, etiam quoad delationem almutiarum, ac bonos mores dictorum Magistri, & puerorum, & super aliis, quæ circa omnia præmissa majori declaratione indigebunt, substantia non mutata, & præeminentia Abbatis, Capituli, & aliorum Ecclesiæ prædictæ Ministrorum pro tempore existentium, quas habebunt in eadem Ecclesia, ac illius choro, etiam privando distributionibus, & alias multando non servantes statuta Ecclesiæ hujusmodi, etiam super honore Superioribus exhibendo, & ceteris omnibus aliis quę viderint, statuenda, condendi, & edendi, ac condita, & edita, quoties opportunum fuerit, mutandi, limitandi, corrigendi, & interpretandi secundum rerum, & temporum qualitates, & loco illorum aliud, vel alia statuta, & ordinationes, quoties ei placuerit, & visum fuerit expedire, de novo edendi, & faciendi, quæ postquam condita, limitata, & correcta fuerint, dicta auctoritate Apostolica confirmata sint, & esse censeantur, & ad quorum observationem singuli de gremio dictæ Ecclesiæ adstricti sint, & ad id cum pœnarum, & censurarum Ecclesiasticarum adjectione compelli possint, plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus per præsentes.

Cum Abbatibus, ceterisque dispensat a quacumque irregularitate, eosque habilitat ad quæcumque Beneficia etiam sæcularia.

§.23. Necnon Abbatem, & Monachos præfatos, & eorum singulos, qui propter transgressum institutorum regularium prædictorum aliquam apostasiæ notam, sive irregularitatem, aut inhabilitatem forsan incurrerint, ab hujusmodi excessibus, necnon Apostasia, & quibusvis excommunicationis, & aliis sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quam præmissorum occasione quomodolibet incurrerint, eadem auctoritate, & præsentium tenore absolvimus, sic cum eis super irregularitate, si quam censuris hujusmodi ligati missas, & alia divina officia celebrando, aut alias se immiscendo contraxerint, quodque etiam Abbas, dignitates, personatus, Canonici, & Cappellani quæcumque, quodcumque, & qualiacumque cum cura, sine cura, sæcularia, alias se invicem compatientia Beneficia Ecclesiastica, etiamsi Canonicatus, & præbendæ, aut dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales majores, seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales fuerint, si eis alias canonice conferantur, aut eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituantur in eis, etiam post reductionem hujusmodi, ac si regulares nunquam fuissent, absque alia dispensatione recipere, & illa, necnon quæcumque, quodcumque, & qualiacumque alia Beneficia

cia

cia Ecclesiastica cum cura, & sine cura sæcularia, ac prædicti, ac quorumvis ordinum regularia, etiamsi Sæcularia. Parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ: Regularia vero Beneficia hujusmodi, Monasteria, Prioratus, Præposituræ, Præpositatus, dignitates etiam Conventuales, Personatus, administrationes, vel officia tam Sæcularia quam Regularia consueverint, qui per electionem assumi, eisque cura immineat animarum, quæ singuli eorum in dicto monasterio, vel alibi, etiam Ecclesiis Cathedralibus, etiam Regularibus, etiam ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis, etiam natalium, & ætatis, ac alias quibuscumque defectibus non obstantibus, in titulum, & commendam, & alias obtineant, & expectent, ac in quibus, & ad quæ jus eis quomodolibet competit, absque nova provisione, seu commenda, & possessionis adeptione per eos desuper faciendis, ut prius, quoad vixerint, retinere, illaque omnia, & singula simul, & successive simpliciter, vel ex causa permutationis, quoties eis placuerit, dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimissi, vel dimissorum aliud, vel alia simile, vel dissimile, aut similia, vel dissimilia Beneficium, vel Beneficia, Ecclesiasticum, vel Ecclesiastica quæcumque, quotcumque, & qualiacumque se invicem competentia similiter recipere, & ut præfertur, retinere, necnon quascumque pensiones annuas super quibusvis fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis eis forsan assignatas etiam, ut prius, quoad vixerint, percipere, exigere, & levare, ac quibuscumque gratiis, & dispensationibus, ac indultis sibi, & eorum cuilibet Apostolica, vel alia quavis auctoritate quomodolibet hactenus concessis, necnon eidem erectæ Ecclesiæ, ac illius Abbati, Capitulo, necnon dignitates, & personatus, ac Canonicatus, & præbendas inibi pro tempore obtinentibus, necnon omnibus, & singulis Beneficiatis, & aliis personis, ac ministris ipsius Ecclesiæ, etiam pro tempore existentibus, omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, prærogativis, concessionibus, & indultis, quibus aliæ Collegiatæ Ecclesiæ sæculares, & illorum Capitula, ac Dignitates, & Personatus obtinentes, necnon Canonici, ac Clerici beneficiati, personæ, & ministri de jure, vel consuetudine utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ac etiam aliis gratiis, & indulgentiis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros eis, ac dicto Monasterio quoquomodo concessis, quorum omnium tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, quibus antea utebantur, potiebantur, & gaudebant, uti, potiri, & gaudere; necnon beneficia sub eisdem dispensationibus comprehensa recipere, & juxta illarum tenorem retinere libere, & licite valeant, dispensamus, sibique pariter indulgemus. Ac omnem inhabilitatis infamiæ maculam, sive notam per eos præmissorum occasione forsan contractam penitus abolemus, necnon beneficia obtenta, nec jus hujusmodi propter reductionem prædictam non vacare, & commendas non cessare, ac dispensationes, & gratias, & indulta hujusmodi plenam roboris firmitatem obtinere, ac cum clausula permutandi, & commendæ cedendi derogationibus, ac omnibus, & singulis aliis in eis contentis clausulis eidem Abbati, Capitulo, & Canonicis, etiam post reductionem hujusmodi suffragari posse, & debere in omnibus, & per omnia, ac si reductio ipsa minime facta fuisset, seu illa Ecclesia, Abbati, Capitulo, & Monachis præfatis, ut Ecclesiæ sæculari, & personis sæcularibus principio concessa fuissent, ipsosque Deodatum, & pro tempore existentem dictæ Ecclesiæ Abbatem ad docendum de concessione facultatis ejus subditos, & infra limites prædictos commorantes Clericali charactere insignandi, & Minores ordines eis conferendi, ac alios majores ordines ab aliis recipiendi licentiam concedendi, aliisque privilegiis, & indultis prædictis olim Abbati dicti Monasterii pro tempore existenti concessis nullatenus teneri, nec ad id compelli posse.

§.24. Sed præsentes ad id in judicio, & extra sufficere, nec alterius probationis adminiculum requiri debere, necnon easdem præsentes, & in eis contenta quæcumque quovis prætextu, seu quavis occasione, vel causa etiam necessario exprimenda de nullitatis vitio, aut intentionis defectu per quoscumque Judices cujuscumque dignitatis existant, notari, seu impugnari, & illarum effectum quoquomodo impediri non posse, sed suum plenum effectum sortiri debere, necnon uniones, & applicationes hujusmodi sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & derogationibus unionum, & applicationum effectum non sortitarum per Nos, & Sedem prædictam, sub quibuscumque tenoribus, & formis etiam pro tempore faciendis, nullatenus comprehendi, nec comprehensas, sed semper ab eis exceptas, ac per illas jus quæsitum esse, & censeri, necnon præmissa omnia, & singula vim contractus, transactionis, & concordiæ inter ipsos Abbatem, & Capitulum invicem, ac præfatum Franciscum, & pro tempore existentem Francorum Regem, necnon Sedem prædictam favore, & contemplatione hujusmodi novæ erectionis, & ad sæcularitatem reductionis obtinere, ac inter cetera Franciæ privilegia adscribi, & computari, sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, & dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & diffiniri debere, necnon quidquid secus super præmissis, vel eorum aliquo, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus. Præsentium literarum firmitas.

§.25. Quocirca venerabili fratri nostro Episcopo Bethleemitanensi, & Nivernensis, ac Autissiodorensis officialibus per Apostolica Deputati earum executores.

1537. lica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Abbatis, & Capituli, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi sub censuris, & pœnis ecclesiasticis firmiter observari, ac singulos, quos ipsæ præsentes literæ concernunt, illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quavis auctoritate fungentes contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, impediri, seu perturbari, contradictores, molestatores quoscumque, & rebelles per censuras, & pœnas ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo, ac censuras, & pœnas etiam iteratis vicibus, quoties opus fuerit, aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantium derogatio.

§. 26. Non obstantibus præmissis, ac priori voluntate nostra prædicta, necnon Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, & quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon fundatione Laicali Monasterii de Vezeliaco hujusmodi, & translatione illius Status de Monialibus in Monachos, & de Monachis in Sæculares, ipsiusque Monasterii, & ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus necnon privilegiis, & indultis Apostolicis illis, ac quibusvis Universitatibus studiorum Generalium, & illorum personis, etiam super nominationibus faciendis, & alias sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis Decretis etiam motu proprio, & quavis etiam regia consideratione, ac ex quibusvis causis concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & individua mentio fieri deberet, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, quoad præmissa specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse, & adversus præsentes nemini suffragari posse decernimus, ac quorumvis tribunalium consuetudinibus, necnon contradictione alicujus partis Conventus Monasterii hujusmodi, ac dissensu, seu consensus defectu, vel contradictione cujusvis dicti ordinis Superioris, aut alterius forsan facta contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim a dicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

1537. Transumptis danda fides.

§. 27. Decernentes transumptis præsentium, seu processibus, aut literis dictorum executorum, aut cujuslibet eorum manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus eorum, seu alicujus curiæ Ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eamdem prorsus fidem in judicio, & extra adhiberi debere, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Conclusiones.

Nulli ergo &c.

Dat. die 11. Januarii 1537 P. An. IV.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, tertio Idus Januarii Pont. nostri anno IV.

JULIUS TERTIUS
PAPA CCXXIII.
ANNO DOMINI MDL.

DIE 8. Februarii 1550. electus est in Romanum Pontificem Joannes Maria de Monte Aretinus, antea Sipontinus Archiepiscopus, mox S.R.E. Presbyter Cardinalis S. Vitalis tituli Vestinæ, qui die 22. mensis ejusdem sacri Imperii diademate coronatus est. Sedit in Pontificatu Annos V. Mensem unum, dies XVI. Imperante Carolo V., & quatuor habitis Promotionibus XX. Cardinales creavit. Obiit die 23. Martii Anno 1555., & Sepultus est ad Vaticanum. Vacavit Sedes dies XVII.

De

I.

De auctoritate, & potestate summi Poenitentiarii, ex indulto Sixti IV. & Pauli III.

De hac vide supra in Const. XXVII. Six. IV. Quoniam *Tom. III. Par. III. pag.* 187.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

RAtioni congruit, & convenit, ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu literæ Apostolicæ super illis confectæ non fuerint, suum consequantur effectum.

Sixtus IV. edidit Constit. in rubr.

§.1. Dudum siquidem postquam a fel. rec. Sixto PP. IV. Prædecessore nostro emanaverant literæ tenoris subsequentis. *Qui omittitur quia ipsam Bullam habes supra Tomo III. Par. III. pag.* 187.

Paulus III. cujus Bulla non habetur eam approbavit.

§.2. Licet, sicut fel. rec. Paulus PP. III. Prædecessor noster acceperat ab inde citra literæ ejusdem Sixti Prædecessoris, absque ulla exceptione per universum orbem observarentur, & ea quæ a Sede Apostolica emanasse dignoscebantur, plenam roboris firmitatem obtinerent; cum tamen Romanus Pontifex, illa libenter approbaret, & innovaret, ut ea firmius perpetuo illibata persisterent, & juxta ipsius Romani Pontificis intentionem, sublatis quibusvis litium, & calumniarum occasionibus, suum debitum sortirentur effectum, firmiterque ab omnibus observarentur, ac ea firmiora censerentur, quæ Apostolicæ confirmationis munimine sæpius corroborarentur, præfatus Paulus sub dat. videlicet tertio nonas Julii, Pontificatus sui anno quintodecimo, Motu proprio non ad dilecti filii nostri tunc sui, Raynutii tituli Sancti Angeli Presbyteri Cardinalis, nostri tunc sui majoris Poenitentiarii, seu alterius pro eo eidem Prædecessori super eo oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia sua, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, decreta, declarationes, mandatum, voluntatem, & statutum, ac cum omnibus, & singulis contentis in eis clausulis, literas Sixti Prædecessoris hujusmodi, auctoritate Apostolica approbavit, & innovavit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & sub eisdem censuris, & poenis ubilibet observari debere.

Et inobedientibus, ac Poenitentiarii literarum executionem impedientibus, inflixit poenas contentas in Bulla Coenæ Domini.

§.3. Illaque non observantes, seu illa, aut eorum validitatem, seu præfati Raynutii moderni, & pro tempore existentis dictæ Sedis majoris Poenitentiarii, super præmissis, aut eorum aliquibus potestatem, seu auctoritatem, vel facultatem, in dubium revocantes, seu eorumdem Raynutii, & pro tempore existentis majoris Poenitentiarii, literarum executionem qualitercumque impedientes, aut quominus dictæ literæ juxta illarum formam, & tenorem debitæ executioni demandarentur, impedimentum, consilium, auxilium, vel favorem quomodolibet præstantes, prædictas, ac omnes, singulas alias contra impedientes literarum Apostolicarum executionem in Bulla, quæ quotannis in Coena Domini legi consuevit contentas, & latas sententias, censuras, & poenas, eo ipso, absque aliqua alia declaratione desuper perficienda, incurrisse, & incurrere debere decrevit, ac declaravit.

Poenitentiarii literas apertas in utroque foro suffragari statuit.

§.4. Et nihilominus potiori pro cauthela præmissa omnia, & singula prout per eumdem Sixtum Prædecessorem declarata, decreta, mandata, statuta fuerant, eisdem modo, & forma, ac motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, de novo decrevit, declaravit, & statuit, ac sub eisdem censuris, & poenis, ac inhabilitate, privatione, & confiscatione observari mandavit, Raynutii, & pro tempore existentis majoris Poenitentiarii præfati, juxta stylum prædictum expeditas literas, quæ clausæ, & confessoribus directæ, in foro conscientiæ tantum, quæ vero apertæ, & sigillo prædicto, ut præfertur, pendente, expeditæ fuerant, & in posterum expedirentur, nisi in eis verba, (seu foro conscientiæ tantum) apposita essent, in utroque, tam poenitentiali, quam judiciali, & contentioso foro, intelligi, & interpretari, ac illis, quibus pro tempore concederentur, suffragari.

Decretum irritans apposuit.

§.5. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque quavis auctoritate fungentes judices, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari, atque definiri debere, necnon irritum, & inane, si secus super iis a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, similiter decrevit, ac declaravit.

Contrariorũ derogatio.

§.6. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac partium illarum pragmaticis sanctionibus, privilegiis, quoque indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis concessis, approbatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, idem Paulus Prædecessor, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum inserti forent, pro sufficienter expressis, & insertis habens, illis alias in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogavit, illaque adversus præmissa, nullatenus suffragari posse decrevit, necnon omnibus illis, quæ idem Sixtus Prædecessor in dictis literis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jussit.

§.7. Et insuper quia difficile foret literas de-

desuper conficiendas ad singula quæque loca, in quibus de eis forsan fides facienda foret, deferre, idem Paulus Prædecessor voluit, ac motu, scientia, & potestatis plenitudine præmissis pariter decrevit, quod earumdem literarum desuper conficiendarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigilli alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ impressione munitis, in judicio, & alibi, ubi opus foret, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem desuper conficiendis literis, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Literæ tamen Pauli III. ob ejus mortem non expeditæ fuerunt, & ideo ab isto Pontifice eduntur.

§.8. Ne autem de approbatione, innovatione, decretis, declarationibus, nova concessione, statuto, mandato, & voluntate Pauli Prædecessoris hujusmodi pro eo, quod super illis, ipsius Pauli Prædecessoris ejus superveniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, & ii, quorum interest, aut interierit, quomodolibet in futurum, illorum frustrentur effectu, volumus, & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod approbatio, innovatio, decreta, declarationes, voluntas, nova concessio, statutum, mandatumque Pauli Prædecessoris hujusmodi, perinde a dicta die tertio nonas Julii suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Prædecessoris literæ sub ejusdem diei data confectæ fuissent, prout superius enarratur, quodque præsentes literæ ad probandum plene approbationem, innovationem, decreta, declarationes, novam concessionem, statutum, mandatum, & voluntatem Pauli Prædecessoris hujusmodi ubi sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Executoresque deputat.

§.9. Quocirca universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan., & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac modernis, & pro tempore existentibus causarum Cameræ Apostolicæ Auditori, & nostro in Alma Urbe, & illius districtu Vicario, ac eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis, seu Officialibus in spiritualibus generalibus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac pro parte illorum, aut alicujus eorum, quos ipsæ literæ concernunt, & concernent, solemniter publicantes, eisque, & eorum cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra, omnes, & singulos, quos præsentes literæ quomodolibet concernunt, & concernent, ut præfertur, illis, & in eis contentis quibuscumque pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eorum aliquem desuper per locorum Ordinarios, seu alios quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, & inquietari, contradictores quoslibet, & rebelles, per prædictas, & quascumque alias sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias illorum arbitrio moderandas, & applicandas pœnas, aliaque opportuna juris remedia appellatione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas prædictas legitimis super iis habendis servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulas derogatorias addit.

§.10. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo &c.

D. P. An.I. 22.Februarii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo, octavo Kal. Martii, Pont. nostri Anno I.

II.

Jurisdictio Vicarii Papæ in causis Hebræorum de Urbe.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Causæ Constitutionis.

CUM sicut accepimus universitatem Hebræorum Urbis, & homines illius particulares contra omnem juris ordinem, ac bullas, & privilegia dilecto fratri nostro Philippo Archinto Salutiarum Episcopo, nostræ Urbis, ac illius districtus Vicario generali, in præfatos Hebræos privativæ jurisdictionis per fel. rec. Paulum Papam Tertium Prædecessorem nostrum concessa, & per Nos confirmata, diversimode sine jurisdictione, & de facto coram aliis Tribunalibus, tam per Universitates, quam particulares plerumque ex officio curiæ, & ad querelam, ac petitionem, vel Hebræorum, seu Christianorum respective molestantur, inquietantur, perturbantur, quo fit ut justitia, non solum circa civiles, verum etiam criminales causæ suum debitum non sortiantur effectum, & jurisdictio ejusdem Vicarii ab aliis indebite usurpetur, cum active, & passive præfati Hebræi jurisdictioni dicti Vicarii Urbis subiiciantur.

Confirmatio facultatū Vicario concessarum circa causas Judæorum.

§.1. Idcirco volentes sicut ordo juris, & æquitatis suadet, ut dicta jurisdictio Hebræorum sit ejusdem Vicarii, & ab aliis præter mentem nostram non usurpetur, Motu simili, & ex certa nostra scientia, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, dictas bullas, & privilegia, sic ut præmittitur, prædicto fratri nostro Philippo Vicario in Hebræos concessa, active, & passive inter ipsos, inter alios passive tantum, confirmamus, & approbamus, ac roboris firmitatem quatenus opus sit adiicimus.

Inhibitio Judicibus Urbis ne in causis Judæorum se intromittant.

§.2. Mandantes nunc, & pro tempore existentibus Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori, Cameræ Apostolicæ

licæ Præsidentibus, & Clericis, omnibusque aliis Urbis Judicibus, tam ordinariis, quam delegatis, quacumque jurisdictione, & auctoritate fungentibus, & functuris, ne in causis Hebræorum tam Universitatis, quam particularium, civilibus, & criminalibus, ac mixtis, se de cetero intromittant, immo illas ad eumdem Vicarium nostrum juxta formam dictarum facultatum, ac privilegiorum remittant, inhibitionesque, ac significationes per alios, quam a dicto Vicario a præfatis Hebræis obtentas, & in posterum obtinendas, per præsentes annullamus, ac pro nullis haberi volumus, & mandamus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.3. Non obstantibus facultatibus, ac privilegiis, & bullis, ac literis Apostolicis, seu motibus propriis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos dictis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori, Præsidentibus, & Clericis Cameræ Apostolicæ, omnibusque aliis, tam delegatis, quam ordinariis Judicibus circa jurisdictionem concessis, ceterisque contrariis, non obstantibus quibuscumque.

Facultates Vicarii pro observatione istius Constitutionis.

§.4. Cum facultate præfatis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori, Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, & omnibus aliis Urbis nostræ Judicibus, Universitati prædictæ, ac particularibus illius hominibus, & personis, Barisello, ac omnibus aliis Urbis executoribus, & subexecutoribus, sub pœnis pecuniariis, & censuris Ecclesiasticis imponendis, & applicandis, inhibendi, illasque in eventum contraventionis, tam per dictos Judices, quam executores, & Justitiæ ministros, ac quoscumque alios incurrisse, declaran., aggravan., interdicen., auxiliumque brachii sæcularis invocan., ceteraque omnia, & singula in præmissis, & præmissorum quolibet faciendi, dicen., geren., exercen., & plenarie exequendi.

Decretum irritans.

§.5. Ac quidquid secus factum, seu innovatum, vel attentatum per dictos Judices, & quoscumque fuerit, irritum, & inane decernentes, cum clausulis necessariis, & opportunis.

Papæ subscr.

Placet. I.

III.

Innovatio, & nova concessio privilegiorum Cardinalis S.R.E. Camerarii, & signanter circa ejus interventum in Camera Apostolica, dum agitur de contractibus ejus Consanguineorum, & circa expeditiones a Clericis dictæ Cameræ, sub ipsius nomine, & sigillo signandas.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Dilecto filio Guidoni Ascanio S. Eustachii Card. nostro S. R. E. Camerario. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causa Constitutionis.

§.1. Licet ea quæ a Sede Apostolica emanasse dignoscuntur, plenam roboris firmitatem obtineant, nonnumquam tamen Romanus Pontifex illa præsertim Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus concessa libenter approbat, & innovat, ut juxta ipsius Pontificis intentionem suum debitum, (ut par est) consequantur effectum, firmiterque observentur ab omnibus.

Paulus III. (cujus Bulla hic non habetur) officium Camerariatus Sedis Apostolicæ Guidoni Ascanio Cardinali S. Eustachii contulit.

§.2. Dudum siquidem fel. rec. Paulus Papa Tertius Prædecessor noster, officium Camerariatus nostri, tunc sui, & ejusdem Ecclesiæ, quod bonæ memoriæ Augustinus Tituli S. Appollinaris Presbyter Cardinalis, suus, & ejusdem S. R. E. Camerarius, dum viveret, obtinebat, & exercebat, per obitum ejusdem Augustini Cardinalis, & Camerarii, qui apud Sedem prædictam debitum naturæ persolverat, vacans, cum omnibus, & singulis illius honoribus, oneribus, juribus, & emolumentis consuetis, Tibi, qui ejusdem Prædecessoris secundum carnem nepos existebas, per te, quoad viveres, tenendum, & exercendum, Motu proprio, & de fratrum suorum consilio concessit, & assignavit, ac te in locum dicti Augustini Cardinalis, quoad hujusmodi effectum substituit, & subrogavit. Necnon te, suum, & dictæ Ecclesiæ Camerarium, fecit, constituit, & deputavit.

Jurisdictionemque, & proventus hic enunciatos dedit.

§.3. Tibique suo, & prædictæ Ecclesiæ nomine Cameræ Apostolicæ Præsidenti, omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus, ad ipsum, & prædictam Ecclesiam pertinentes, ad Cameram ipsam pervenire faciendi, & de illis debita ejusdem Cameræ solvendi, officiales quoscumque in Civitatibus, Terris, & locis jurisdictionis temporalis præfatæ Ecclesiæ deputandi, & ab eorum officiis, cum expediens fuerit, amovendi, & alios eorum loco subrogandi, Gentes armigeras, suo, & dictæ Ecclesiæ statui fideles, & devotos conducendi, & illis convenientia, de ejusdem Cameræ proventibus promittendi, & promissa solvendi, & generaliter omnia, & singula, quæ in jurisdictionibus, & aliis quibuscumque negotiis, & causis ad ipsum Camerariatus officium de jure, vel de consuetudine quomodolibet pertinebant, & quæ præfatæ Ecclesiæ Camerarii facere, emendare, ordinare, administrare, & exequi soliti erant, faciendi, emendandi, administrandi, & exequendi, plenam, & liberam concessit facultatem.

Ac decretum Julii II. editum contra Ministros, & Clericos Cameræ in ejus contractibus participantes confirmavit.

§.4. Et deinde cum statutum, & ordinationem piæ me. Julii Papæ II., etiam Predecessoris nostri disponentia, quod Præsidentes, & Clerici Cameræ Apostolicæ, & quæcumque persona in dicta Camera, & loco Camerali intervenientes, etiam si Episcopali, & Archiepiscopali, aut majori dignitate fulgerent, Dohanas, Thesaurarias, & alios introitus, & res ad dictam Cameram spectantes, per se, vel alium, seu alios in toto, vel in parte conducere, aut cum illorum Conductoribus ipsi quomodolibet participare non possent, ac eisdem Præsidentibus, Clericis, & personis sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis quorumcumque officiorum per ipsos obtentorum pœnis ipso facto incurrendis, ne contra præmissa quomodolibet venire præsumerent, inhibendo, innovasset, & approbasset.

§.5. Ac

Illudque extendit ad intervenientes in Camera, dum agitur de contractibus suorum affinium, vel consanguineorum.

§.5. Ac statutum, & decretum hujusmodi, ad hoc ut Clerici, Præsidentes, & personæ præfatæ, quorum consanguinei, & affines dictas Dohanas, Thesaurarias, Salarias, & Introitus conducebant, seu conducere volebant in eisdem Camera, & loco Camerali, de locationibus ipsis, & negotiis illas concernentibus discuterent, aut tractarent, intervenire non possent, per ejus literas extendisset, & ampliasset.

Sed idem Paulus III. (cujus Constitutio hic non habetur) Cardinalem Camerarium nō ligare declaravit.

§.6. Quod Julii Prædecessoris, ac suis literis hujusmodi non obstantibus, etiam in futurum locationibus, & aliis præmissis, absque alicujus pœnæ, seu censuræ incursu, interesse libere, & licite valeres statuit, decrevit, & declaravit. Quodque sub statuto, & ordinatione Julii Prædecessoris hujusmodi ac literis suis præfatis nullatenus comprehensus, sed ab illis prorsus exceptus esses, & esse censereris, prout ex tunc te excepit, in omnibus, & per omnia, perinde, ac si statutum, & ordinatio, ac literæ sua hujusmodi quoad te nullatenus emanassent, decrevit.

Omnesque Judicis ditiones Ecclesiasticæ mandatis Camerarii subjecit.

§.7. Ac successive, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, tam Almæ Urbis Gubernator, Auditor Cameræ, Vicarius, Judices ordinarii, quam alii quicumque Romanæ Curiæ, ac ditionis ejusdem Romanæ Ecclesiæ tibi, tuisque ordinationibus, & mandatis, perinde ac si ab eo, vel Romano Pontifice pro tempore existente emanassent, omnino parere deberent, & adversus illa directe, vel indirecte modo aliquo venire nullatenus possent, voluit, & ordinavit, ac tunc, & pro tempore existentibus eiusdem Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Vicario, & aliis Judicibus præfatis, sub excommunicationis, & privationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon aliis arbitrio suo, ipso facto, si secus agerent, incurrendis pœnis, ne contra præmissa, modo aliquo venire, aut facere, vel attentare auderent, seu præsumerent, inhibuit. Ac tibi, ut pro præmissorum observatione, executione, vel implemento, omnibus, & singulis prædictis, & quibus opus esset, præciperes, mandares, & inhiberes, illosque citares, cogeres, & compelleres, ac contra eos manu regia, & alias, prout tibi videretur, procederes, ceteraque alia in præmissis, & circa ea, necessaria, quomodolibet opportuna faceres, & exequereris mandavit; Tibique ultra tuam potestatem, & auctoritatem in præmissis, plenissimam licentiam, & facultatem concessit.

Facultates, & privilegia omnia aliis Camerariis quomodolibet concessa innovavit.

§.8. Necnon etiam omnia, & singula privilegia, jura, jurisdictiones, potestates, auctoritates, facultates, literas, & indulta retroactis temporibus Camerariis dictæ Ecclesiæ, qui eatenus fuerunt, & Camerariatus officio hujusmodi per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores suos, ac ipsum, & Sedem prædictam, etiam super conceden. salvis conductibus, & fidantiis, causis civilibus, criminalibus, & mixtis, necnon moratoriis, dilationibus, salinaribus, & quibusvis aliis securitatibus, vel alias quomodolibet concessa, confirmata, & innovata, quorum omnium tenores, causas, & effectus pro sufficienter expressis haberi voluit, etiam si majora expressis, approbavit, & confirmavit, ac ea omnia tibi de novo concessit, supplendo omnes, & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenissent in eisdem, ac illa perpetuæ firmitatis robur obtinere, inviolabiliter observari, ac tibi tuisque in dicto Camerariatus officio Successoribus suffragari, ac eos præmissis omnibus, & singulis, uti, frui, potiri, & gaudere debere, nec desuper per quoscumque, tam Apostolica, quam ordinaria, & mixta auctoritate fungentes Judices, & personas, etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales impediri, aut molestari posse decrevit.

Expeditiones Camerales omnes, a Clericis sub nomine Camerarii expediri jussit.

§.9. Et insuper considerando, quod cura jurium, & rerum Cameræ Apostolicæ Camerario pro tempore existenti erat commissa, ipseque Camerarius suum, & Romani Pontificis pro tempore existentis vivæ vocis oraculum habebat, suamque & dicti Pontificis personam in his repræsentabat, & propterea non conveniebat, ut res camerales .... per Decanum, & Clericos dictæ Cameræ, qui quicquid in dicta Camera agebant, nomine ejusdem Camerarii agebant, expedirentur, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, Decanus, & Clerici Cameræ hujusmodi, expeditiones aliquas camerales, gratiam vel justitiam concernentes, seu mixtas, aut ab illis dependentes, alias quam sub nomine Camerarii, ac sigillo penes ipsum Camerarium existente, facere, & expedire nequirent, & si aliter fierent, ex libris cassari, & deleri deberent, statuit, & ordinavit, & ex tunc illas cassavit, & annullavit, & viribus evacuavit, ac pro penitus infectis haberi voluit, inhibendo Decano, & Clericis prædictis, sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, aliisque arbitrio suo pœnis ipso facto, si secus agerent, incurrendis, ne præmissis contravenire, aut contra eorum tenorem quovis modo fieri, attentare auderent, seu præsumerent, ac irritum, & inane, si secus facere contingeret, decrevit. Ac tibi mandavit, ut pro præmissorum observatione, executione, & implemento, omnibus, & singulis prædictis, & quibus opus esset, præciperes, & mandares, illisque inhiberes, ac eos citares, rogares, & compelleres, ac manu regia, & alias, prout tibi videretur, contra eos procederes, ceteraque alia faceres, & exequereris, quæ in præmissis, & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna essent, & tibi viderentur. Ac etiam tibi ultra tuam potestatem, & auctoritatem in præmissis, plenissimam licentiam, & facultatem concessit, prout in ejusdem Pauli Prædecessoris, tam sub plumbo, quam in forma Brevis desuper confectis literis plenius continetur.

Hic modo Pontifex dictas concessiones Pauli III.

§. 10. Nos circumspectionem tuam, quam Divina Clementia magnis illustravit gratiarum muneribus non minoribus, quam dictus

confirmat, & innovat.

dictus Paulus Prædecessor prosequebatur favoribus, & gratiarum prærogativis, prosequi volentes, ac singularum, & aliarum quarumcumque literarum, & concessionum tibi, & aliis ejusdem Ecclesiæ Camerariis Prædecessoribus tuis quomodolibet concessarum, & factarum, veriores tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, non ad tuam, vel alterius pro te Nobis super hoc oblatę petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, concessionem, assignationem, substitutionem, subrogationem, constitutionem, deputationem, statutum, decreta, declarationem, voluntatem, ordinationes, inhibitiones, mandata, approbationem, confirmationem, ac omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & decretis, literas predicta auctoritate Apostolica tenore presentium approbamus, & confirmamus, & innovamus. Et nihilominus tibi, potiori pro cautela, concessiones, assignationes, substitutionem, subrogationem, constitutionem, deputationem, statuta, decreta, declarationem, voluntatem, ordinationem, inhibitiones, mandata, approbationem, & confirmationem præfatas, modo, & forma præmissis de novo concedimus, & respective facimus, statuimus, decernimus, declaramus, volumus, ordinamus, inhibemus, mandamus, approbamus, & confirmamus.

Clericosque sigillo Camerarii uti debere præcipit.

§.11. Ac etiam tibi, quod sigillum hujusmodi officii Camerariatus, solus, & insolidum absque eo quod Clerici, & Præsidentes, seu Decanus Cameræ hujusmodi, aliquod aliud sigillum penes se, vel eorum aliquem retinere possint, aut debeant, retinere possis, & veleas, concedimus, & indulgemus.

Clausulas præservativas hujus Bullæ apponit.

§.12. Præmissaque omnia, & singula, sub quibusvis reformationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis, per Nos editis, & in futurum quomodolibet edendis nullatenus comprehensa, vel revocata esse, aut posse decernimus, & quotiescumque comprehensa, vel revocata viderentur, illa toties in pristinum statum restituta, & de novo concessa, etiam ex nunc, prout ex tunc fuisse, & esse. Teque super præmissis, & illorum occasione, a Nobis, seu Successoribus, vel aliis quibuscumque molestari, inquietari, vel perturbari nullatenus posse, neque debere, ac præsentes ad eorumdem præmissorum omnium, & singulorum probationem, verificationemque, in judicio, & extra sufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri, nec contrarium probari, vel ullam probationem recipi, seu admitti, ac de subreptionis, obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis, vel alio forsan majori defectu, aut alio quovis prætextu, notari, seu impugnari, aut in aliquo alterari nullatenus posse, sicque per quoscumque quavis auctoritate fungentes Judices, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari, atque decidi debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus, ac statuimus, & ordinamus, supplentes omnes, & singulos, tam juris, quam facti, ac omissionis cujuscumque solemnitatis, & consensus etiam substantiales defectus, etiam hic forsan de necessitate exprimendos, si qui forsan intervenerint in eisdem.

Executores ejusdem deputat.

§.13. Quocirca venerabilibus fratribus nostris, Cesenaten., & Imolen. Episcopis, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, tibi, & aliis quorum intererit, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, ac præmissa omnia, & singula ubi, & quoties expedierit, fuerintque desuper requisiti, solemniter publicantes, non permittant vos contra præmissa per quoscumque Cameræ Apostolicæ Clericos, aut Præsidentes, Advocatos, & Procuratores Fiscales, aut alias quasvis personas, quavis auctoritate fungentes, directe, vel indirecte, quomodolibet impediri, seu molestari. Contradictores, molestatores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis, servatis processibus, censuras, ac pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis omnibus derogat.

§.14. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon de jure quæsito non tollendo, ac aliis Cancellariæ Apostolicæ regulis editis, & edendis, ac privilegiis, indultis, & literis Apostolicis quibusvis, ac sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam motu simili concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus, illorum omnium formas, & tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse, motu, & scientia similibus derogamus, necnon omnibus illis, quæ dictus Paulus Prædecessor in ejus literis prædictis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si Clericis, Præsidentibus, & aliis personis prædictis, vel quibusvis aliis, communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo &c.

D.P. An.I. die 22. Febr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno

anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo, octavo Kal. Martii, Pont. nostri anno I.

IV.

Jurisdictio, & potestas Gubernatoris utriusque Burgi Almæ Urbis, & generalis Capitanei Custodiæ Romani Pontificis.

JULIUS PAPA III.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Deputatio Ascanii de Cornea in Gubernatorem Burgi S. Petri, & Capitaneum Custodiæ Sanctissimi.

AD fidei constantiam, & animi magnitudinem ceterasque virtutum dotes, qui in nostro, & Sedis Apostolicæ fulgere dignosceris, nostræ considerationis intuitum extendentes, & propterea volentes te, qui secundum carnem, noster nepos existis, condignis favoribus, & gratiis sublimare. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine te militum Custodiæ corporis nostri, tam peditum, quam equitum Capitaneum generalem, cum omnibus, & singulis honoribus, oneribus, provisionibus, stipendiis, emolumentis, privilegiis, prærogativis, juribus, pertinentiis, facultatibus, & jurisdictionibus ad Capitaneatus hujusmodi officium quomodolibet de jure, aut ex speciali gratia, tibi etiam præsentium vigore facta spectantibus, & pertinentibus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium facimus, constituimus, & deputamus.

Facultates ejusdem cognoscedi causas civiles, & criminales in prima instantia habitatorum Burgi privative quo ad alios Judices.

§.1. Necnon tibi per te ipsum, vel alium, seu alios, aut Judicem, seu Judices, per te pro tempore deputatos, vel deputandos, omnimodam in temporalibus civilem, & criminalem jurisdictionem, ordinariam, seu etiam delegatam, ac merum, & mixtum imperium, gladiique potestatem, etiam Sede vacante duraturam, in dilectos filios incolas, & habitatores utriusque Burgi nostri S. Petri citato prius in causis criminalibus pro tempore existente jurisdictionis nostræ hujusmodi Burgi Procuratore Fiscali. Ita tamen quod nullus deinceps ex quibusvis Almæ Urbis nostræ Judicibus, tam ordinariis, quam extraordinariis, aliquam superioritatem, aut superintendentiam in te, aut Curiam ipsius Burgi, seu pro tempore per te deputatos, & deputandos illius Judices, Notarios, Barisellos, executores, subexecutores, etiam prætextu facultatum, privilegiorum, & indultorum Apostolicorum, etiam per Nos, aut Prædecessores nostros, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam Motu simili, quomodolibet hactenus concessorum, habere, aut per se, vel executores suos, de quibusvis, tam civilibus, quam criminalibus dictæ Curiæ Burgi causis, in prima instantia pro tempore indecisis pendentibus, ante latam in eis definitivam sententiam, quovis alio quæsito colore se intromittere.

Executores cujuscumque Curiæ absque licentia Judicis, in Burgo non exequantur.

§.2. Aut Barisellus dictæ Curiæ, seu cujuscumque alterius Curiæ ejusdem Urbis executores pro tempore existentes, quodcumque mandatum executivum, per eosdem Judices contra quascumque personas in ipso Burgo pro tempore habitantes, & degentes, aut illorum res, & bona quæcumque decretum, seu relaxatum, aut pro tempore decernendum, & relaxandum, sine tua, aut Judicis dictæ Curiæ Burgi pro tempore existentis expressa licentia, sive consensu exequi non possint.

Ibidem habitantes alibi nõ conveniantur.

§.3. Nullusque nullave cujusvis status, gradus, & conditionis existat, incolas, & habitatores Burgi hujusmodi, seu in eo, & illius Jurisdictione Hospitantes, aut moram trahentes, convenire, aut molestare, nec conveniri, vel molestari, neque ad Judicium, sive Tribunal trahere, seu trahi facere active, vel passive, ex quavis causa, aut actione, personali, reali, civili, criminali, aut mixta, durante prima instantia, præterquam solum, & dumtaxat in judicio, & coram Judice dictæ Curiæ Burgi pro tempore existente, sub pœnis contentis in Bannis in Jurisdictione præfati Burgi publicatis, seu in futurum, quando opus fuerit, publicandis, audeat, vel præsumat, sed tu Jurisdictionem, & potestatem tuas prædictas, ab omni, & quacumque superioritate, auctoritate, seu gladii quacumque potestate majori, atque etiam a quocumque Urbis prædictæ Judice, seu Superiore sive Magistratu, & Commissario cujuscumque auctoritatis, & in quocumqne Tribunali, ac officio dictæ Urbis pro tempore existente, seu etiam quibuscumque Stratarum Magistratibus, & aliis Judicibus, etiam Commissariis ipsius Urbis per Nos pro tempore deputatis, præterquam nostra, & Romani Pont. pro tempore existentis superioritate, auctoritate, seu potestate liberam, immunem, & exemptam habeas. Ac eisdem, & quibuscumque aliis pro tempore opus fuerit, etiam sub sententiis, & censuris Ecclesiasticis, ac aliis etiam pecuniariis tuo, seu dictæ Curiæ Burgi Judicis arbitrio imponendis, moderandis, & applicandis ne de præmissis causis, tam civilibus, quam criminalibus in eadem prima instantia, donec sententia definitiva per præfatum Judicem Curiæ Burgi pro tempore existentem lata fuerit, quoquomodo se intromittant, seu in eis procedere, aut se intromittere quomodolibet audeant, seu præsumant, inhibendi, eamque in eos exercendi.

Facultas dicti Judicis civiliter, & criminaliter procedendi.

§.4. Ac inter, & contra ipsos, civiliter, & citato dictæ nostræ Jurisdictionis Burgi Procuratore Fiscali criminaliter procedendi, ac jusdicendi, statuendi, & ordinandi, ipsosque, & eorum quemlibet juxta eorum demerita puniendi, & mulctandi, ac delinquentes, qui ex eorum culpa, & demeritis urgentibus ultimo supplicio, ac pœna capitali affici meruerint, condemnandi, & in eodem Burgo, seu illius Jurisdictione, & pertinentiis dictæ Curiæ morti standi faciendi, seu illis indulgendi, ac ipsos absolvendi, & liberandi.

Facultas dicti Gubernatoris Judicem, Procuratorem,

§.5. Necnon omnes, & singulos Judices, Procuratorem, Fiscalem, Notarios, Bari-

Fiscalem, Notarios, & Barisellos Burgi deputandi.

Barisellos, & executores, ac subexecutores, quoscumque Commissarios, ipsius Curiæ Burgi, cum honoribus, oneribus, emolumentis, salariis, & aliis regalibus, sibi propterea debitis, & exhiberi solitis, & consuetis, ita quod, tam Judex Procurator Fiscalis, Notarius, Barisellus, & alii executores, & subexecutores, ac Commissarii eorum officia per loca quæcumque dicti Burgi libere, & licite, absque conditione, resistentia, oppositione quibuslibet sub prætextu locorum quomodolibet reservatorum libere, & licite exercere possint, & debeant ponendi, & deputandi.

Custodesque portarũ Burgi eligendi &c.

§.6. Et insuper quoscumque, tam Portanarios omnium, & singularum portarum dicti Burgi Custodes, ad Capitaneatus officium hujusmodi spectantes, & pertinentes, quomodolibet ad tuum nutum amovibiles, quam dictos ac Commissarios ad tui libitum, & voluntatem ponendi etiam, atque revocandi, restituendi, & amovendi, ac quando, & quoties tibi videbitur alios illorum loco, cum honoribus, oneribus, & emolumentis solitis, & consuetis, ut præfertur, simul, & successive substituendi, subrogandi, etiam deputandi.

Bannimentaque in Burgo publicandi, & cetera alia necessaria faciendi.

§.7. Ceterum tibi quæcumque banna, & alia desuper necessaria, & opportuna in ipso Burgo per quemcumque Tubicinem, aut Bannitorem, per te, aut tuos officiales eligendum, publicandi, & publicari faciendi, ac omnia, & singula, tam per te, quam per Judicem, Notarium, Barisellum, Commissarios, & alios officiales tuos prædictos hactenus deputatos nunc pro tempore existentes, ac quos pro tempore deputari contigerit, & quæ circa Jurisdictionem dictæ Curiæ Burgi, & alias per eos, seu eorum quemlibet hactenus facta, gesta, dicta, & exequuta fuerint, valida, & efficacia existant, vobisque, & collitigantibus in Curia Burgi hujusmodi perinde valeant, & suffragentur, ac si præsentes literæ a die assumptionis nostræ ad summi Apostolatus apicem emanatæ extitissent, gratiamque præsentem tunc a Nobis reportassent, cetera alia in præmissis, & circa ea necessaria, & quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, & exequi faciendi, plenam, & liberam, ac omnimodam, merique, & mixti Imperii, ac etiam gladii potestatem, facultatem, auctoritatem concedimus, atque pariter indulgemus.

Derogatio cõtrariorum.

§.8. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, Cameræque Apostolicæ, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, necnon Urbis generalibus, vel specialibus, ac etiam particularibus, & Cameræ prædictæ, decretis, contractibus, consuetudinibus, etiam ab immemorabili observatis, necnon etiam longissimi temporis præscriptionibus, privilegiis quoque, indultis, licentiis, concessionibus, & literis Apostolicis, etiam in forma brevis, quibusvis personis cujusvis dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, necnon etiam fortioribus clausulis, irritantibus quoque, & aliis decretis, & contractibus, cum eadem Camera super præmissis, necnon etiam quibusvis aliis pecuniis, etiam ipsius Cameræ Commissariis forsan celebratis, seu etiam per fel. rec. Paulum PP. III., seu alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, aut etiam per Nos forsan, sub quibuscumque tenoribus, & formis etiam pari motu, per alias quomodolibet concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, necnon cujusvis Tribunalis prædictæ Urbis, ac dilectorum filiorum supradictæ Cameræ Clericorum significationibus, mandatis, & inhibitionibus, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, ac illorum loco datis, & totis tenoribus, necnon nominibus, & cognominibus personarum hujusmodi specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quævis alia expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 22. Februarii 1550. Pont. nostri Anno I. D. P. An. I. die 22. Febr.

V.

Indulta Curialium, & Incolarum Urbis disponendi de eorum bonis in Urbe, & ejus districtu existentibus, etiam ex fructibus bonorum Ecclesiasticorum acquisitis, & ad favorem incapacium. Et facultas proximiorum in illis succedendi ab intestato.

De hoc privilegio primum disposuit Sixt. IV. in Constitution. XI. Et si universis *Tom. III. Par. III. fol.* 144.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa indultorum.

CUpientes, ut Alma Urbs nostra, in qua Beatus Petrus Apostolorum Princeps, sibi, & suis in Christo Vicariatu Successoribus Sedem constituit, & ad quam veluti communem omnium fidelium patriam frequens est hominum accessus, spiritualibus favoribus, & prærogativis decoretur, & qui illam pro tempore incolunt, seu Romanam Curiam sequuntur, tam in iis, quæ ad victum hominis pertinent, quam in suorum dispositione bonorum, & post eorum obitum hæredes sui in eorumdem bonorum assecutione plena libertate fruantur, & Urbis decori, ac Curiæ prædictarum frequentiæ, nec-

necnon Urbem incolentium, & Curiam hujusmodi insequentium indemnitati consulere.

Facultas Curialium disponendi de eorum bonis in Urbe, & districtu consistentibus.

§.1. Motu proprio non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, & ex certa scientia nostris plurium Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, qui eamdem Urbem diversis gratiis, & privilegiis decorarunt, vestigiis inhærendo &c. statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli Urbis Incolæ, seu Curiam hujusmodi sequentes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis existant, etiam si Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiscopali, Abbatiali, vel quavis alia, Ecclesiastica, seu mundana dignitate præfulgeant, si eo in dicta Curia, seu ejus districtu decedere contigerit, de omnibus, & singulis eorum immobilibus, mobilibus, & semoventibus bonis, pecuniis, jocalibus, juribus, actionibus, & de rebus aliis in dicta Urbe, & ejus districtu pro tempore consistentibus, & per eos etiam ex fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & Beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium quomodocumque, & qualitercumque qualificatorum, per eos etiam ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis in titulum, vel commendam, aut administrationem, seu alias quomodolibet obtentorum, aut alias (licite tamen) acquisitis, cujuscumque quantitatis, qualitatis, summæ, valoris, & pretii seu conditionis existant, etiam si talia sint, quæ sub generali verborum expressione non comprehendantur, sed speciali nota digna sint, tam donatione inter vivos, & causa mortis, quam testamento, codicillis, fideicommissis, legatis, & quavis alia ultima voluntate in favorem consanguineorum, & affinium suorum, ac quarumvis aliarum personarum, etiam penitus extranearum, ac de jurium incapacium, seu alias prohibitarum, etiam divitum, potentium, ac natorum suorum illegitimorum, seu spuriorum, ac Collegiorum, & Universitatum, Ecclesiarum, & piorum locorum, & non piorum disponere, ac in eis consanguineos, affines, & quasvis alias personas, ac natos etiam, ut præfertur, procreatos, necnon Collegia, Universitates, Ecclesias, & pia loca, hæredes particulares, & universales pro libito eorum voluntatis instituere, libere, & licite valeant.

Successio hæredum in bonis Curialium exclusa Rev. Cam. Apost.

§.2. Quodque si Urbis incolæ, aut Curiam hujusmodi sequentes ab intestato decesserint, eorum bona pecuniæ, jocalia, jura, actiones, & res hujusmodi non ad Nos, & pro tempore existentes Romanos Pontifices, aut Cameram Apostolicam, sed ad ipsorum pro tempore decedentium proximiores agnatos, & alios qui eis, nisi Beneficiati essent, de jure succedere deberent, alias juxta juris communis dispositionem libere devolvantur, nec per Cameram præfatam, aut pro ea agentes, etiam prætextu, quod aliqui eisdem defunctis sanguine conjuncti in eadem Urbe non reperiantur, vel alias temere dilapidationis bonorum, pecuniarum, jocalium, & rerum hujusmodi occupari, aut inventariari possint, sed si hæredes præfati in Curia non fuerint, aut aliqui eisdem pro tempore defunctis sanguine conjuncti in Urbe non reperiantur, & tunc, & eo casu, bona, & pecuniæ, ac alia hujusmodi per ad id pro tempore deputatos singularum rationum, quarum ipsi defuncti fuerint, apprehendantur, & juxta juris formam inventarientur, & sub fideli custodia pro eisdem hæredibus conserventur.

Inhibitio contra officiales R. C. Apost. inobedientes.

§.3 Districtius inhibentes dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti Camerario nostro, & Clericis ejusdem Cameræ Præsidentibus, ac aliis nostris, & Urbis, ac Curiæ prædictarum officialibus, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum prædictorum Prælatis, Capitulis, Conventibus, & Rectoribus, ac illa pro tempore obtinentibus, quocumque nomine nuncupentur, ne de bonis, pecuniis, jocalibus, juribus, actionibus, & rebus per Episcopos pro tempore decedentes in dicta Urbe, vel infra ejus districtum, ut præfertur, pro tempore relictis se intromittere, aut illa petere, seu vendicare, vel hæredes, & successores decedentium personarum hujusmodi illorum occasione impetere, seu alias quomodolibet molestare presumant. Ac decernentes ex nunc irritum, & inane si secus super iis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Cameræ, necnon Ecclesiarum, & Monasteriorum prædictorum etiam in quibus beneficia hujusmodi fuerunt, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Cameræ, Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis, ac quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, quomodolibet etiam Motu proprio concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes illis alias in suo robore premansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis, &c.

Datum

D. P. An. I. 10. Martii. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1550. sexto Idus Martii, Pont. nostri Anno I.

VI.

Absolutio omnium Hæreticorum (prætterquam sub generali Inquisitione Regnorum Hispaniæ, & Portugalliæ comprehensorum) ad Catholicam fidem, & S. R. E. gremium redeuntium.

Ad hæc videri poterit Bulla VIII. Pauli III. Illius *supra fol.* 132.

JULIUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ILlius qui misericors, & miserator existens non solum septies, sed etiam septuagies septies ignosci debere mandavit, vices licet immeriti gerentes in terris, etiam iis, qui a fide Christi aliquando aberrant, januam pietatis, & misericordiæ aperimus, ac pœnas, quas juris severitas in eos statuit, Apostolicæ Sedis clementia moderamur, ut aberrantes hujusmodi, dictæ Sedis benignitate allecti, eorum erroribus abjuratis Catholicæ fidei zelum, & observantiam in eorum cordibus firmius recipiant, & si in eorum falsis opinionibus perseverare præsumpserint, in eo vehementius animadvertatur, quo obstinatiores se in erroribus suis præstiterint.

Multi ad fidē non redibant perhorrescentes publicam pœnitentiam. §. 1. Sane cum sicut nuper accepimus, diversi fideles diabolica fraude decepti, se in diversas, erroneas, & ab eadem fide alienas opiniones, paulatim deduci permiserint, & modo publicam pœnitentiam abhorrentes, & potius placida hujus sæculi quam salutem animæ suæ sectantes, ne infamia aspergantur, ad ovile Christi redire differant.

Hic modo Pōtifex ad privatam pœnitentiam admittit. §. 2. Nos animarum saluti, quantum cum Deo possumus, consulere cupientes, Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & certa scientia nostris, omnes, & singulos utriusque sexus, tam laicos, quam Clericos, Sæculares, & quorumvis Ordinum, & militiarum Regulares, tam Milites, quam Presbyteros, non tamen sub generali Inquisitione Hispaniæ, ac Portugalliæ Regnorum comprehensos, de præmissis culpabiles cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut præeminentiæ existant, etiam si Pontificali, aut alia quacumque, etiam majori, Ecclesiastica, vel mundana dignitate præfulgeant, qui infra tres menses a die publicationis præsentium, modo, & forma infrascriptis faciendæ computandos, coram Inquisitoribus Civitatum, in quibus ipsi degunt, se personaliter exhibuerint, & suas hæreses coram eis privatim abjuraverint, & se ad pœnitentiam privatam eis per dictos Inquisitores injungendam adimplendum paratos obtulerint, eamque postmodum cum effectu adimpleverint, ab omnibus, & singulis eorum hæresibus, & a fide Christi apostasiis, ac quibusvis aliis in eadem fide erroribus, quantumcumque gravibus, & enormibus, necnon excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque sententiis, censuris, & pœnis tam Ecclesiasticis quam temporalibus, etiam bonorum privativis, & corporis afflictivis, ac capitalibus a jure, vel ab homine latis, & promulgatis (dummodo hactenus inquisiti, aut in hæresim relapsi non fuerint) Apostolica auctoritate, tenore præsentium, utroque foro penitus, & omnino absolvimus, & liberamus, necnon cum eis super irregularitate per eos præmissorum occasione, etiam quia sic ligati forsan Missas, & alia divina officia, etiam forsan in contemptum clavium celebrarunt, aut illis alias immiscuerunt, contracta. Quodque ea, & aliis præmissis non obstantibus non promoti ad omnes, etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis tam ipsi, quam qui jam etiam post incursam hæresim promoti existunt, etiam in altaris ministerio ministrare.

§. 3. Necnon tam Clerici, quam laici, utriusque sexus personæ, eorumque filii, nepotes & descendentes ad gradus, honores, ordines, officia, & alia quæcumque assumi, illaque suscipere, & exercere libere & licite valeant, auctoritate, & tenore prædictis, de specialis dono gratiæ dispensamus, eisque pariter indulgemus. Necnon inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam circa eos præmissorum occasione quomodolibet insurgentem, penitus & omnino abolemus. Ipsosque, & eorum successores ad honores restituit

§. 4. Quod si forte culpabiles præfati infra dictum terminum resipiscere, & ad cor reverti noluerint, seu distulerint, ad hoc ut eorum notitia haberi, ipsique debitis pœnis affici possint, Motu, & deliberatione, ac scientia prædictis, omnes, & singulas utriusque sexus personas etiam, ut præfertur, qualificatas, de aliquibus ex hæreticis, seu alias culpabilibus prædictis quomodolibet notitiam habentes, seu eos hæreticos esse, aut fuisse scientes, dicta auctoritate tenore præsentium requirimus, & monemus, ac eis, & eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub incursus hæresis, ac omnibus contra hæreticos de jure inflictis, & promulgatis, tam Ecclesiasticis, quam temporalibus sententiis, censuris, & pœnis districte præcipiendo mandamus, quatenus infra spatium triginta dierum, terminum prædictum immediate sequentium, quorum decem pro primo, & alios decem pro secundo, ac reliquos decem dies pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione canonica, eis, & eorum cuilibet iis scriptis assignamus, hæreticos, seu alias culpabiles prædictos, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis Civitatum suarum, si prius, ut præfertur, aut alias absoluti non fuerint denuntiasse, & notificasse debeant realiter, & cum effectu. Impœnitentes autem inquisitoribus nunciari præcipit.

§. 5. Et nihilominus venerabili fratri Jo. Petro Episcopo Tusculan. Neapolitan., & dilectis filiis nostris Joanni S. Clementis de Burgos, ac Marcello S. Crucis in Hierusalem, Et per Inquisitores generales eosdem impœnitentes appellatione remota coercere mandat.

lem, Cervino, & Francisco S. Anastasiæ, tit. Sfondrato nuncupatis, Presbyteris Cardinalibus, Inquisitoribus generalibus per Sedem Apostolicam deputatis, per Apostolica scripta, & pari motu mandamus, quatenus ipsi per se, vel alium, seu alios, eosdem requisitos, & monitos, monitioni, & mandato nostris prædictis non parentes, quos hæresim, & alias sententias, censuras, & pœnas prædictas propter non paritionem hujusmodi incurrere contigerit, ex nunc prout ex tunc, & e contra, hæreticos, ac sententiis, censuris, & pœnis prædictis irretitos tamdiu publice nuntient, & faciant ab aliis nuntiari, donec ipsi hæresim hujusmodi abjuraverint, & rehabilitationis gratiam obtinere meruerint; Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque; aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apost. non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Formam publicandi hanc Bullam præscribit.

§.7. Ceterum, ut præmissa omnia ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nullusque de eis ignorantiam juste prætendere, aut se legitime excusare possit, volumus, & dicta auctoritate Apostolica decernimus, quod præsentes literæ per aliquos Curiæ nostræ Cursores, in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesia Lateranen. dum inibi multitudo populi ad divina audienda congregari solet, plana, & clara voce legantur, & lectæ in earumdem Basilicæ, & Ecclesiæ valvis, ac in porta Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, necnon in singularum Cathedralium, & Metropolitan. Ecclesiarum valvis affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu affixæ pendeant, & cum inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis remaneant affixa. Quodque per lectionem, affixionem, & publicationem hujusmodi omnes, & singulæ personæ sub præsentibus comprehensæ post spatium trium mensium, & triginta dierum hujusmodi respective, ita sint obligatæ, & adstrictæ, ac si illæ eis coram, & personaliter lectæ, & publicatæ essent.

Transumptis credi jubet.

§.8. Et quod earum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitę, vel ostensę.

Formā abjurationis subnectit.

§.9. Volumus autem quod de personali exhibitione, & privata abjuratione per dictos culpabiles, ut præfertur, facienda, per scripturam manu propria ipsiusmet se exhibentis, & abjurantis, seu per publicum Notarium confectam, ac ipsius Inquisitoris, coram quo exhibitio, & abjuratio hujusmodi fieri contingет manu subscripta, ita ut si ipsi culpabiles in eosdem, vel similes errores reinciderint, relapsi omnino esse censeantur, constare debeant, alias eędem pręsentes, ac per eas dictis culpabilibus absolutio, & liberatio, ac dispensatio, & indultum concessa hujusmodi eis nullatenus suffragentur.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo, tertio Kal. Maii Pont. nostri anno I. Dat. P. An.I. die 29. Nov.

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1550. *indictione* 8. *die vero* 5. *mensis Junii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno ejus primo. Retroscriptæ literæ Apostolicæ absolutionis, liberationis, & dispensationis ab hæresi, ac monitionis, & mandati palam, publice, alta, & intelligibili voce in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, dum ibidem divina officia de mane celebrabantur, & magna populi multitudo congregata esset, de verbo ad verbum, per me Joannem Roillard. præfati Sanctissimi D. N. Papæ Cursorem lectæ, & deinde affixæ, & publicatæ fuerunt. Et successive eadem die in Ecclesia S. Joannis Lateranensis, etiam de verbo ad verbum, hora vesperorum, per me eumdem Joannem Cursorem, lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt, & postmodum eadem die affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis, seu portis Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis in suprascriptis valvis, & locis per aliquod temporis spatium affixis, & deinde de amotis copiam earumdem literarum in valvis, & locis suprascriptis affigendo, & dimittendo per nos eumdem Joannem Roillard. Clericum conjugatum Virdunen. Diœces., & Maturinum Menandi Clericum Cenomanen. Diœces. prælibati Domini nostri Papæ Cursores.*

Ita est Joannes Roillard. Cursor. subscr.
Ita est Maturinus Menandi Cursor.
Ita est Petrus Gomes Magistr. Cursor.

VII.

Fructus Beneficiorum tempore obitus Beneficiatorum etiam Cardinalium inexacti, ad successores in beneficiis, & non ad hæredes spectant, in locis in quibus non deputantur a Rev. Camera Apost. spoliorum Collectores; Et ornamenta Capellæ Cardinalis defuncti, debentur eidem Cameræ, una cum pretio annuli.

JULIUS PAPA III

Motu proprio &c.

Hæredes Beneficiatorum fructus tempore eorum obitus inexactos exigebāt, debita autem, & legata eorumdem, & pretium anuli Card. & ornamenta Ca-

CUM, sicut nobis nuper innotuit, diversi diversorum Beneficiatorum etiam Episcoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, ac S. R. E. Cardinalium pro tempore decedentium hæredes, non solum bona relicta, spolia nuncupata, sic decedentium Beneficiatorum Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, ac etiam Cardinalium,

pe'lae, recusabant Camerae Sedis Apostolicae consignare.

lium, verum etiam fructus &c. Ecclesiasticos, & pecunias, & res alias per ipsos Beneficiatos Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & alios Praelatos, ac etiam Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiam si eorum solutionis dies ante obitum ipsorum non advenerit, sub eo forsan praetextu, quod pro tempore ante obitum hujusmodi decurso debebantur, exigere, & quandoque solutionem debitorum per ipsos Beneficiatos, & Cardinales, dum viverent, contractorum, & legatorum per eos in sua ultima voluntate, etiam ad pias causas factorum subterfugere, ac haeredes Cardinalium hujusmodi paramenta, & ornamenta Capellę ipsorum Cardinalium, quę jam tanto tempore, quod ejus initii hominum memoria non habetur, Capellę Apostolicę, in qua Missę Papales celebrantur, & ex qua pauperibus Praelatis ad Romanam Curiam pro tempore confluentibus, & paramenta Ecclesiastica, cum quibus in processionibus, & aliis solemnitatibus per Romanos Pontifices fieri solitis incedere possint, non habentibus subvenitur, devolvi consueverunt, occupare, ac solutionem quingentorum ducatorum auri de Camera, qui post obitum singulorum Cardinalium pro pretio annuli eis in eorum ad Cardinalatum assumptione adhiberi soliti, Camerae Apostolicae persolvuntur, declinare contendant, & satagant.

Hic ideo Pontifex declarat, haeredes fructus inexactos exigere non posse, sed ad successores in benefic. spectare;

§. 1. Nos attendentes fructus &c. pecunias, ac res alias occasione Ecclesiarum, Monasteriorum, & Beneficiorum Ecclesiasticorum pro tempore provenientes, licet postquam ad manus Beneficiatorum pervenerunt, & cum aliis ipsorum Beneficiatorum fructibus &c. pecuniis, & rebus commixti, seu ipsis Beneficiatis incorporati sunt, non ulterius in Ecclesiasticis, sed potius ipsorum Beneficiatorum propriis, & ab eis acquisitis bonis judican., & propterea quodammodo pro saecularibus, & profanis haberi, & de eis testandi aut alias disponen. facultas eisdem Beneficiatis per Sedem Apostolicam concedi consueverit, nihilominus donec in manibus eorum, qui illos tamquam Ecclesiasticos, seu ex Ecclesiis, Monasteriis, beneficiis praedictis provenien., & pro talibus conservant, aut ut tales detinent; ipsique Beneficiati pecunias hujusmodi realiter non exegerint, & fructus &c. non perceperint, neque cum aliis eorum bonis commiscuerint, & sibi incorporaverint, semper ipsarum Ecclesiarum, quarum ipsi Beneficiati sunt, ac vere Ecclesiasticos esse, & censeri debere, & propterea juri non congruere, ut ipsi Beneficiati de rebus certis ipsarum Ecclesiarum, quae omni jure alienari prohibentur, disponere, etiam in eorum ultima voluntate possint, nec ipsis Beneficiatis etiam Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis, & aliis, ac Cardinalibus pro tempore defunctis, eorum haeredes, qui ut plurimum sunt laici, in praejudicium successorum Beneficiatorum fructus &c. ac res, & pecunias inexactos hujusmodi, os bovi trituranti alligando exigant, & haeredes Cardinalium mala malis addendo, bona Capellae Apostolicae debita occupent, seu quod Camerae, & creditoribus, ac legatariis debent, pro se retineant. Volentes in praemissis opportune providere, motu simili &c. declaramus nostrae intentionis numquam fuisse, nec esse, quod quivis quorumcumque Beneficiatorum etiam, ut praefertur, Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & aliorum Praelatorum, etiam Cardinalium ubilibet, etiam in Romana Curia, aut districtu, pro tempore decedentium, sive ex testamento, per ipsos Beneficiatos etiam vigore facultatum quarumcumque eis in specie, vel in genere, etiam praetextu quorumcumque capitulorum, ac statutorum, & ordinationum, etiam nostrorum, sub quibusvis tenoribus, & formis, ac alias quomodolibet concessorum condito, sive ab intestato haeredes, fructus &c. ac pecunias, & res alias per ipsos sic defunctos Beneficiatos, etiam Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & alios Praelatos, ac Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiam si pro tempore ante obitum hujusmodi decurso debeantur, ac eorum solutionis dies Beneficiatis, & Cardinalibus viventibus advenerint, & per ipsos Beneficiatos, & Cardinales non steterit, quo minus illos exegerint, quinimmo omnem pro illorum exactione necessariam diligentiam, etiam judicialiter agendo fecerint, quoquomodo exigere, aut etiam sponte oblatos percipere.

Ornamentaque Capellae ad R. Cameram spectare decernit.

§. 2. Aut cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, & alia cujusvis sortis, tam aurea, quam argentea vasa, & jocalia, ac quaevis ornamenta, paramenta, & alia utensilia Capellae singulorum Cardinalium pro tempore decedentium, ceteraque tam ad ipsam Capellam, quam ejus ministros circa altaris ministerium, & celebrationem Missae pertinentia, pro se retinere, aut solutionem quingentorum ducatorum hujusmodi evitare possint, sed quod de cetero perpetuis futuris temporibus fructus &c. ac pecuniae, & res, ut praefertur, inexacti hujusmodi ad ipsorum sic defunctorum Beneficiatorum, etiam Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & aliorum Praelatorum, & Cardinalium in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis praedictis successores, qui ex illis, quorum solutionis dies ante obitum Beneficiatorum hujusmodi advenerit, omnia ipsorum Beneficiatorum, etiam, ut praefertur, Episcoporum, Archiepiscorum, Patriarcharum, & aliorum Praelatorum, etiam Cardinalium debita, & ad pias causas facta legata, si aliunde ex aliis ipsorum Beneficiorum bonis solvi non possint, solvere teneantur, libere devenire, & in posterum deveniant, ac per eos, & non haeredes praedictos exigi possent, & in posterum possint, necnon cruces candelabra, imagines, patenas, calices, vasa, jocalia, ornamenta, paramenta, utensilia, & alia ad Capellam singulorum Cardinalium, & ejus ministros, ut praefertur, pertinentia, & ad eamdem Capellam Apostolicam pertinerent, & spectarent, ac in posterum pertineant, & spectent, & peragentes pro ea, reali-

realiter, & cum effectu capi, & apprehendi possent, & deberent, ac in posterum possint, & debeant. Ac hæredes Cardinalium, tam hactenus defunctorum, quam pro tempore decedentium quingentos ducatos hujusmodi eidem Cameræ persolvere tenerentur, & in posterum teneantur. Et propterea successores in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis hujusmodi fructus &c. ac pecunias, & res per eorum successores non exactos, libere, & licite percipere, exigere, & levare, ac solutis, si aliunde unde solvant non erit, ut præfertur, debitis, & legatis prædictis, quod residuum fuerit in suos usus, & utilitatem convertere. Necnon agentes pro Capella Apostolica, cruces, cendelabra, imagines, patenas, calices, vasa, jocalia, ornamenta, paramenta, utensilia, & alia prædicta propria auctoritate libere capere, & apprehendere posse. Ac hæredes Cardinalium, tam hactenus defunctorum, quam aliorum pro tempore decedentium, ad cruces, candelabra, & alia prædicta agen. pro dicta Capella Apostolica, realiter, & cum effectu consignandum. Et eosdem quingentos ducatos agentibus pro eadem Camera, ut præfertur, solvendum teneri, & obligatos esse, ac ad id omnibus juris, & facti remediis cogi, & compelli posse.

Decretum irritans. §.3. Sicque in præmissis, omnibus, & singulis casibus ad præsens occurren., seu penden. per quoscumque &c. in quavis causa, & instan. sublata &c. judicari, & definiri debere, ac irritum &c. decernimus.

Clausulæ derogatoriæ. §.4. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis statutis &c. privilegiis quoque, indultis, ac testandi, & alias de dictis rebus, & bonis disponendi facultatibus, capitulis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam per modum statuti, & ordinationis perpetuorum, motu proprio &c. aut alias quomodolibet etiam per Nos, ac dictam Sedem concessis, initis, & emanatis, quibus omnibus etiam si de illis &c. eorum tenores &c. hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Limitatio quoad fructus exactos. §.5. Volumus autem, hæredes ipsorum Beneficiatorum, qui jam ante præsentium publicationem pecunias, ac fructus per ipsos beneficiatos exactos hujusmodi exegerint, per Successores in beneficiis hujusmodi amplius presentium vigore molestari non posse.

Jussio publicandi. §.6. Necnon præsentes in Cancellaria Apostolica, ut moris est, publicari, & in illius quinterno inter alias Constitutiones perpetuas ad perpetuam rei memoriam describi.

Papæ subscr. Placet Motu proprio. I.

Publ. P. An. I. die 26. Junii. *Lecta, & publicata fuit suprascripta regula, constitutio, & ordinatio Romæ, in Cancellaria Apost. Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo, die vero 26. mensis Junii Pont. prædicti Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno I.*

Prima declaratio dictæ Constitutionis.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Refertur Cōstit. præced. Dudum ex certis tunc expressis rationabilibus causis, per quamdam Constitutionem nostram perpetuo duraturam, inter alia Motu simili declaravimus &c. ut sup.

Causa hujus declarationis. §.1. Cum autem sicut plurium fide dignorum relatione Nobis nuper innotuit, Constitutioni nostræ prædictæ per Beneficiatos, ac hæredes prædictos diversæ fraudes fieri possint, per Beneficiatos videlicet fructus &c. ac pecunias, & res alias, ut præfertur, non exactos, legatis per eos in extremo eorum vitæ, & dum ulterius vivere desperant, ad pias causas pro tempore factis absorbendo, per hæredes vero diversa debita jam extincta, & de quorum extinctione successores in Beneficiis informati esse non possunt, pro validis, & veris supponendo, sicque successores præfatos fructibus &c. ac pecuniis, & rebus aliis non exactis frustrando in animarum suarum periculum, & successorum prædictorum detrimentum non modicum.

Declaratio prædictæ Cōstitutionis circa legata, & debita. §.2. Nos fraudibus hujusmodi occurrere, & de verbis, & non rebus legem imposuisse videamur, providere volentes, Motu simili &c. Constitutionem nostram prædictam solum legata, quæ per ipsos Beneficiatos etiam Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, Prælatos, & Cardinales dum in sanitate constituti extiterint, ad pias causas facta fuerint, & debita, quæ occasione Beneficiorum, ad quæ fructus &c. ac pecuniæ, & res inexacti hujusmodi pertinuerint, contracta extiterint, de quibus successores in beneficiis informationem verisimiliter habere possunt, & debent, comprehendere, & in eis tantum intelligi debere, ac successores præfatos ad aliorum quam, ut præfertur, ad pias causas factorum legatorum, & occasione ipsorum Beneficiorum contractorum debitorum solutionem minime teneri, nec ad id etiam vigore Constitutionis nostræ prædictæ cogi, aut compelli posse.

Decretum irritans. §.3. Sicque in omnibus, & singulis, etiam ad præsens occurrentibus, seu pendentibus casibus per quoscumque &c. in quavis causa, & instan. sublata &c. judicari, & definiri debere, ac irritum, &c. decernimus, & declaramus.

Contrariis derogat. §.4. Non obstantibus omnibus, quæ in dicta Constitutione nostra voluimus non obstare.

Jussio publicandi. §.5. Decernentes, præsentes, in dicta Cancellaria, ut præfertur, publicari, & describi debere.

Papæ subscr. Placet, & ita Motu proprio decernimus, & declaramus. I.

Publ. P. An. I. die 4. Aug. *Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo, die vero 4. mensis Augusti Pontificatus prælibati SS. D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno I.*

Sequi-

Sequitur secunda declaratio dictæ Constitutionis;

JULIUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Causa istius declarationis.

§. 1. CUM autem, sicut Nobis nuper innotuit, licet Nos per Constitutionem nostram prædictam, solum Ecclesiis, Monasteriis, & Beneficiis in locis, in quibus Collectores fructuum, & proventuum Cameræ Apostolicæ debitorum deputari, seu esse non consueverant consistentibus, & circa, quæ jus commune servari debet, providere intellexerimus, nihilominus diversæ personæ eamdem Constitutionem nostram ad Ecclesias, Monasteria, & Beneficia, etiam in locis, in quibus Collectores hujusmodi deputari, seu esse consueverunt, consistentia, & in quibus diversæ consuetudines diversaque particularia jura, seu privilegia vigent, trahere, & extendere conentur contra mentem, & intentionem nostras, ac in fraudem, & detrimentum, quamplurium.

Declaratio, quod dicta Constitutio non se extendit ad beneficia locorum in quibus Collectores a Camer. deputātur.

§. 2. Nos fraudibus, & detrimentis hujusmodi occurrere, ac mentem, & intentionem nostras in præmissis declarare volentes, Motu simili &c. Constitutionem eamdem solum Ecclesias, Monasteria, ac Beneficia Ecclesiastica in locis, in quibus Collectores prædicti deputari, seu esse non consueverant, comprehendere, & ad tantum extendi, nec in Ecclesiis, Monasteriis, & Beneficiis, in locis, in quibus iidem Collectores deputari, seu esse consueverunt consistentibus locum habere, aut effectum aliquem sortiri posse, aut debere. Et omnino ea non obstante, consuetudines, & particularia jura, seu privilegia cujuslibet loci, in quo Collectores hujusmodi deputari, seu esse consueverunt, in præmissis vigentia observari, & executioni demandari.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque in præmissis, omnibus, & singulis, etiam ad præsens occurrentibus casibus, seu pendentibus causis, per quoscumque &c. sublata &c. judicari, & definiri debere, ac irritum &c. decernimus, & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obstantibus omnibus, quæ in eadem Constitutione nostra voluimus non obstare.

Jussio publicandi.

§. 5. Præsentes in præfata Cancellaria, ut præmittitur, publicari, & describi debere decernentes.

Papæ subscr.

Placet, & ita declaramus.

Publ. P. A. II. die 18. Junii.

Lecta, & publicata fuit supradicta Regula, sive declaratio Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimoprimo, die vero Jovis decima octava mensis Junii Pontificatus prælibati Sanctiss. D. N. Julii divina providentia Papa III. Anno II.

VIII.

Quod Fratres Ordinis Servorum B. Mariæ, Virginis, qui officium Pœnitentiarii, vel Beneficia in titulum, vel commendam tenent, non habeant vocem activam nec passivam, neque in locis Ordinis commorari possint.

Alia de his Fratribus vide apud Constitut. II. Benedicti XI. Dum levamus *Tom. III. Par. II. fol.* 107.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Causa hujus Constitutionis.

CUM, sicut accepimus, Fratres Ordinis Servorum, sub Regula S. Augustini, Congregationis ejusdem Ordinis, beneficia Ecclesiastica ex dispensatione Apostolica, seu officium Pœnitentiarii tenentes in domibus Ordinis, & Congregationis prædictorum permanere, & inibi officia, quæ inter Fratres ipsarum domorum distribuuntur exercere, & privilegiis, & immunitatibus, & indultis ejusdem Ordinis, & Congregationis, uti & gaudere, vocemque activam, & passivam habere velint, & contendant, & hæc omnia Constitutionibus Ordinis, & Congregationis hujusmodi, necnon professioni, quæ per eosdem Fratres emittitur maxime adversetur, & ceteris Fratribus materiam scandali præstent.

Fratres hujus Ordinis beneficia ecclesiastica obtinentes, vel officium Pœnitētiarii, non habeant vocem activam neque passivam, & in domibus Ordinis non commorentur.

§. 1. Nos hujusmodi inconvenientibus, prout nostro incumbit Pastorali officio, occurrere volentes, hac in perpetuum valitura Constitutione, Apostolica auctoritate, ex certa nostra scientia statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus Fratres Ordinis & Congregationis prædictorum, Beneficia Ecclesiastica vel quorumvis aliorum Ordinum Regularia in titulum vel commendam pro tempore obtinentes, aut officium Pœnitentiariæ exercentes, quavis auctoritate & dignitate suffulti existant, in domibus Ordinis & Congregationis hujusmodi degere, aut commorari, seu officia, & Prælaturas eorumdem Ordinis & Congregationis obtinere, vel privilegiis, immunitatibus, & indultis prædictorum gaudere, seu vocem activam, & passivam in Ordine & Congregatione prædictis habere non possint modo aliquo.

Fratribus professis transitū ad laxiorem Ordinē prohibet, & extra domus Ordinis commorari.

§. 2. Et insuper, Fratribus, qui in Ordine, & Congregatione prædictis professionem tacitam vel expressam emiserunt, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna districtius inhibemus, ne de cetero habitum dimittere, aut ad alium Ordinem laxiorem se transferre, vel (si Beneficia Ecclesiastica, aut officium Pœnitentiariæ non obtinuerint) extra domos Ordinis, aut Congregationis hujusmodi sine sui Superioris licentia in scriptis habita degere, aut commorari præsumant.

Prior Generalis & Vicarius hanc Bullam publicēt & exequantur.

§. 3. Et ne aliquis, statuti, & ordinationis, ac inhibitionis nostrarum ignorantiam prætendere possit, dilectis filiis Magistro Augustino de Aretio Priori Generali totius Ordinis, & Magistro Philippo Castel-

lo de

lo de Utino moderno Vicario Congregationis, & pro tempore existentibus Priori Generali Ordinis, & Vicario Generali Congregationis hujusmodi, sub eadem excommunicationis pœna committimus & mandamus, quatenus statutum, & ordinationem & inhibitionem nostram prædictam inter institutiones, & constitutiones Ordinis & Congregationis prædictorum registrari, & per se, vel alium, seu alios in singulis Provinciis, Capitulis, & domibus eorumdem Ordinis & Congregationis publicari, ac per eorum Fratres inviolabiliter observari faciant. Contradictores quoslibet & rebelles ac renitentes, & se præmissis quomodolibet opponentes, aut illis auxilium, consilium, vel favorem, publice vel occulte præstantes, per censuras Ecclesiasticas, ac alias pro arbitrio imponendas pœnas, appellatione postposita compescendo, invocato etiam (si opus fuerit) auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Ordinis, & Congregationis, etiam juramento roboratis statutis, & consuetudinibus privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis tam sub plumbo quam in forma Brevis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis quomodolibet concessis. Quibus omnibus latissime extensis, & etiam si de eis &c. illorum tenores &c. hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§.5. Præsentium etiam absque eo quod registrentur, aut illis data apponatur, solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere decernimus.

Papæ subscr.

Placet, & ita mandamus.

LXI.

Approbatio secunda instituti Religionis Clericorum Regularium Societatis Jesu, melius explicati.

Societatem hanc primo probavit, confirmavitque Paulus III. Constit. XXXI. Regimini *sup. pag.* 185.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Exposcit debitum Pastoralis officii, cui Nos, licet immeritos prætulit divina Majestas, ut fideles quoslibet, præsertim Religiosos, in via mandatorum Domini ad illius honorem & gloriam, & proximorum spiritualem profectum deambulantes, paternis confoveamus affectibus, ut fideles ipsi, dextera Domini sibi assistente propitia, æternæ salutis præmium ferventius exquirant, & in eorum pio proposito confoveantur.

Paulus III. cõfirmavit regulam Societatis Jesu, ut in rub.

§.1. Dudum siquidem, per fel. rec. Paulum III. Prædecessorem nostrum, accepto. Quod dilecti filii, Ignatius &c. *Omittitur residuum narrativæ, quia tota Bulla Pauli III. est in loco cit. hic in rub.*

Illa tamen iterum supplicat pro ejus approbatione.

§.2. Ut autem prædicta omnia prius ab eodem Prædecessore concessa, magis confirmentur, & simul omnia, quæ ad institutum prædictæ Societatis pertinent, eisdem in literis aliarum summam continentibus comprehendantur, ut aliqua obscurius dicta, & quæ scrupulum, ac dubitationem possent iniicere, per Nos exactius explicentur, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut formulam, qua prædictæ Societatis institutum exactius & distinctius quam antea, edocente experientia, ac usu rerum, expressum, eodem tamen spiritu, comprehenditur, confirmare dignaremur. *Cujus tenor sequitur, & est talis:*

Regulæ tenor. De Castitatis, Paupertatis & Obedientia votis.

§.3. Quicumque in Societate nostra, quam Jesu nomine insigniri cupimus, vult sub Crucis vexillo Deo militare, & soli Domino, ac Ecclesiæ ipsius sponsæ, sub Romano Pontifice, Christi in terris Vicario servire, post solemne perpetuæ Castitatis, Paupertatis, & Obedientiæ votum, proponat sibi in animo, se partem esse Societatis, ad hoc potissimum institutæ, ut ad fidei defensionem, & propagationem, & profectum animarum in vita, & doctrina Christiana per publicas prædicationes, lectiones, & aliud quodcumque verbi Dei ministerium, ac spiritualia exercitia puerorum, ac rudium in Christianismo institutionem, Christifidelium in confessionibus audiendis, ac ceteris Sacramentis administrandis, spiritualem consolationem præcipue intendat, & nihilominus ad dissidentium reconciliationem, & eorum, qui in carceribus, vel in hospitalibus inveniuntur, piam subventionem, & ministerium, ac reliqua caritatis opera, prout ad Dei gloriam, & commune bonum expedire visum erit, exequenda, gratis omnino & nullo pro suo in prædictis omnibus labore, stipendio accepto, se utilem exhibeat, curetque primo Deum, deinde hujus sui instituti rationem, quæ via quædam est ad illud, quoad vixerit, ante oculos habere, & finem hunc sibi a Deo propositum totis viribus assequi, unusquisque tamen secundum gratiam sibi a Spiritu sancto subministratam, & vocationis suæ proprium gradum.

Propositi Generalis auctoritate.

§.4. Ideoque, nequis forte zelo utatur, sed non secundum scientiam, proprii cujusque gradus judicium, & officiorum discretio ac distributio tota sit in manu Præpositi Generalis, seu Prælati per Nos quocumque tempore eligendi, vel eorum, quos ipse sibi ea cum auctoritate substituerit, ut congruus ordo servetur in omni bene instituta Communitate necessarius. Qui quidem Præpositus de consilio consociorum, Constitutiones ad constructionem hujus propositi Nobis finis conducentes condendi, majori suffragiorum parte semper statuendi jus habente, & quæ dubia esse poterunt in nostro instituto hac formula comprehenso, declarandi auctoritatem habeat. Consilium vero necessario convocandum, ad condendas,

vel

vel immutandas Constitutiones, & alia graviora, ut alienare, vel dissolvere domos, ac Collegia semel erecta, intelligatur esse major pars totius professæ Societatis (juxta Constitutionum nostrarum declarationem) quæ sine magno incommodo potest a Præposito Generali convocari. In aliis, quæ non ita magni momenti sunt, idem Præpositus adjutus, quatenus ipse opportunum judicabit, Fratrum suorum consilio, per seipsum ordinandi, & jubendi, quæ ad Dei gloriam, & commune bonum pertinere in Domino videbuntur, jus totum habeat, prout in Constitutionibus eisdem explicabitur.

Obedientia erga Romanum Pontificem, & Sedem Apostolicam.

§.5. Quicumque autem in hac Societate professionem emiserint non solum in primis professionis suæ foribus intelligant, sed quoad vixerint, memores sint, Societatem hanc universam, & singulos, qui in ea profitentur, sub Sanctissimi Domini nostri Pauli Papæ III., & aliorum Romanorum Pontificum successorum ejus fideli obedientia Deo militare. Et quamvis Evangelio doceamur, & fide orthodoxa cognoscamus, ac firmiter teneamus, omnes Christifideles Romano Pontifici, tamquam capiti, ac Jesu Christi Vicario subesse, ob devotionem tamen majorem ad obedientiam Sedis Apostolicæ, & majorem voluntatum nostrarum abnegationem, certiorem Sancti Spiritus directionem summopere conducere judicavimus, singulos nos, & quicumque eamdem in posterum professionem emiserint, ultra illud commune trium votorum vinculum, speciali ad hoc voto adstringi, ut quidquid modernus, & alii Romani Pontifices pro tempore existentes jusserint, ad profectum animarum, & fidei propagationem pertinens, & ad quascumque Provincias nos mittere voluerint, sine ulla tergiversatione aut excusatione illico, quantum in nobis fuerit, sive nos ad Turcas, sive ad quoscumque alios Infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, sive ad quoscumque Hæreticos, Schismaticos, seu etiam ad quosvis fideles mittendos censuerit, exequi teneamur. Quamobrem qui ad nos accessuri sunt, antequam huic oneri humeros supponant, diu multumque meditentur, an tantum pecuniæ spiritualis in bonis habeant, ut turrim hanc juxta consilium Dominicum possint consummare, hoc est, an Spiritus Sanctus, qui illos impellit, tantum illis gratiæ polliceatur, ut hujus vocationis pondus, illo adjuvante se laturos sperent, & postquam, Domino inspirante, huic Jesu Christi militiæ nomen dederint, die noctuque succincti lumbos, & ad tam grandis debiti solutionem prompti esse debebunt.

Missionibus non procurandis nec vitandis.

§.6. Nequa autem possit esse inter nos missionum, aut Provinciarum hujusmodi ambitio, vel detrectatio, intelligant singuli, sibi per se, vel alium, de hujusmodi missionibus, quidquam cum Romano Pontifice non esse curandum, sed omnem hanc curam Deo, & ipsi Pontifici tamquam ejus Vicario, & Societatis Præposito dimittendam, cui quidem Præposito, sicut ceteris, nihil de sui ipsius missione in alterutram partem, nisi de Societatis consilio, cum dicto Pontifice curandum erit.

Observantia Regulæ.

§.7. Voveant etiam singuli, se in omnibus, quæ ad regulæ hujus nostræ observationem faciunt, Societatis Præposito.

Præpositi Generalis munere.

§.8. Qui ad hoc munus, quam fieri possit idoneus, ad plura vota, prout in Constitutionibus declarabitur, eligetur, obedientes fore, Ille autem, omnem eam auctoritatem, & potestatem habeat supra Societatem, quæ ad bonam ejusdem Societatis administrationem, correctionem, & gubernationem utilis erit. Jubeat autem ea, quæ ad constructionem propositi sibi a Deo, & a Societate finis cognoverit esse opportuna, & in prælatione sua benignitatis, ac mansuetudinis, caritatisque Christi, Petri, Paulique formulæ semper sit memor, & tam ipse, quam consilium prædictum ad normam hanc assidue spectent. Singuli vero subditorum tum propter ingentes Ordinis utilitates, tum propter numquam satis laudatum humilitatis assiduum exercitium, non solum Præposito in omnibus ad institutum Societatis pertinentibus parere semper teneantur, sed in illo Christum veluti præsentem agnoscant, & quantum decet, venerentur.

Paupertate domorũ Professarum.

§.9. Cum autem experti fuerimus jucundiorem, puriorem, & ad proximi ædificationem aptiorem esse vitam ab omni avaritiæ contagione quam remotissimam, & Evangelicæ paupertati quam similimam, cumque sciamus Dominum nostrum Jesum Christum servis suis regnum Dei solum inquirentibus, necessaria ad victum, & vestitum esse subministraturum, sic voveant singuli, & universi perpetuam paupertatem, ut non solum privatim, sed neque etiam communiter possint Professi, vel ulla eorum Domus, aut Ecclesia, ad aliquos proventus, redditus, possessiones, sed nec ad ulla bona stabilia, præter ea, quæ opportuna erunt ad usum proprium, & habitationem retinenda, jus aliquod civile acquirere, rebus sibi ex caritate donatis ad necessarium vitæ usum contenti.

Non tamen quoad Collegia quæ pro Studentium substentatione, bona etiam stabilia habere possunt.

§.10. Quia tamen Domus, quas Dominus dederit, ad operandum in vinea ipsius, & non ad scholastica studia exercenda destinandæ erunt, cum valde opportunum fore alioqui videatur, ut ex juvenibus ad pietatem propensis, & ad literarum studia tractanda idoneis, operarii eidem vineæ Domini parentur, qui Societatis nostræ, etiam professæ velut quoddam Seminarium existant, possit professa Societas ad studiorum commoditatem, Scholarium habere Collegia, ubicumque ad ea construenda, & dotanda, ex devotione aliqui movebuntur, quæ simul atque constructa, & dotata fuerint (non tamen ex bonis, quorum collatio ad Sedem Apostolicam pertinet) ex nunc auctoritate Apostolica erigi supplicamus, seu pro erectis haberi, quæ Collegia possint habere redditus, census, seu possessiones usibus, & necessitatibus studentium applicandas,

Collegiorum gubernatio penes Præpositum, vel Societatem est.

§.11. Retenta pœnes Præpositum, vel Societatem omnimoda gubernatione, seu superintendentia super dicta Collegia, & prædictos studentes, quoad Rectorum, seu Guber-

Gubernatorum, ac Studentium electionem, ac eorumdem admissionem, emissionem, receptionem, exclusionem, statutorum ordinationem, & circa Studentium instructionem, eruditionem, ædificationem, ac correctionem, victus, vestitusque,& aliarum rerum necessariarum eis ministrandarum modum, atque aliam omnimodam gubernationem, regimen, ac curam, ut neque Studentes dictis bonis abuti, neque Societas professa in proprios usus convertere possit, sed Studentium necessitati subvenire. Qui quidem Studentes, ingenii & morum indole tales esse debebunt, ut merito speretur, post absoluta studia ad Societatis functiones idoneos fore, & sic demum post cognitum in spiritu & literis eorum profectum, & post sufficientem probationem in Societatem nostram admitti possint.

Socii in sacris constituti officium privatim recitare debent &c.

§.12. Socii autem omnes cum Presbyteri esse debeant, ad dicendum officium secundum communem Ecclesiæ ritum, sed privatim, & non communiter, vel in choro teneantur. Et in iis, quæ ad victum, & vestitum, & cetera exteriora pertinent, honestorum Sacerdotum communem, & approbatum usum sequentur, ut quod inde pro cujusque necessitate, vel spiritualis profectus desiderio subtractum fuerit, ex devotione,& non ex obligatione rationabile obsequium corporis Deo, prout expediet, offeratur.

Finis d. regulæ.

§.13. Hæc sunt, quæ sub præfati Domini nostri Pauli, & Sedis Apostolicæ beneplacito, de nostra professione, typo quodam explicare potuimus, quod nunc fecimus, ut summatim informaremus tum illos, qui nos de nostro vitæ instituto interrogant, tum etiam posteros nostros, si quos Deo volente, imitatores umquam habebimus hujus viæ.

Ad cujus professionem nō admittantur, nisi diu multumque probati.

§.14. Quam cum multas, magnasque habere annexas difficultates fuerimus experti, opportunum judicavimus, etiam statuere, nequis ad professionem in hac Societate emittenda, nisi diuturnis, & diligentissimis probationibus, prout in Constitutionibus declarabitur, ejus vita, & doctrina explorata fuerit, recipiatur, quia re vera hoc institutum, omnino humiles, & prudentes in Christo, & in Christianæ vitæ puritate, ac literis conspicuos exigit.

Coadiutores, & Scholares vota sua debent emittere, & aliqui tria vota solemnia emittere possunt.

§.15. Immo, & ii, qui in Coadjutores, tam in spiritualibus, quam in corporalibus, & in Scholares admittentur, quorum utrique post sufficientes probationes, & tempus in Constitutionibus expressum, vota sua ad devotionem, & meritum, non quidem solemnia, præter aliquos, qui de licentia Præpositi Generalis, propter ipsorum devotionem, & personarum qualitatem, tria vota hujusmodi solemnia facere poterunt, sed quibus teneantur, quamdiu Præpositus Generalis in Societate eos retinendos esse censuerit, emittere debeant, prout in Constitutionibus latius explicabitur, nonnisi diligenter examinati, & idonei reperti, ad eumdem finem Societatis, admittantur ad hanc Jesu Christi militiam, qui tenuibus cœptis nostris favere dignetur, ad gloriam Dei Patris, cui soli sit semper decus & honor in sæcula. Amen.

Hic modo Pontifex approbat d. institutum,& omnia Societatis privilegia.

§.16. Quapropter considerantes, nihil, quod pium sanctumque non sit, in dicta Societate, ejusque laudabilibus institutis, ac exemplari Ignatii, & aliorum sociorum prædictorum, vita, & moribus reperiri, eaque omnia ad suorum, & aliorum Christifidelium animarum salutem, & Fidei exaltationem tendere, Socios ac aliorum Coadjutores prædictos, & ipsius Societatis scholares, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, illosque sub nostra, & Apostolicæ Sedis protectione suscipientes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, erectionem, & institutionem Societatis, ac extensionem numeri illius Sociorum, ac receptionis & admissionis Coadjutorum, ac omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, & condendi, & alterandi statuta, & ordinationes, ac alia quævis indulta eisdem, Societati, & illius Præposito per Prædecessorem nostrum, & Sedem hujusmodi, sub quibuscumque tenoribus, & formis concessa, & confirmata, ac desuper confectas, tam sub plumbo quam in forma Brevis literas, & in eis contenta, ac inde secuta quæcumque, perpetuo approbamus, & confirmamus, ac eis perpetuæ firmitatis robur adiicimus, supplentes omnes, & singulos, tam juris quam facti defectus, si qui intervenerint in eisdem. Eaque omnia, & singula, perpetuæ, & inconcussæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere.

Et ita judicari debere præcipit.

§.17. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis,& eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, interpretari, atque decidi debere, necnon quicquid secus super his per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus & declaramus.

Conservatoresque & executores deputat.

§.18. Quocirca universis, & singulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet, per se, vel alium, seu alios, præfatis Præposito, & Societati, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra singulas prædictas, & præsentes literas plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inviolabiliter observari, non permittentes quemquam contra illarum tenorem quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna reme-

remedia, appellatione postposita, compescendo, ac censuras prædictas legitimis super his habendis servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantia omnia tollit. §.19. Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis & singulis, quæ in literis prædictis idem Prædecessor noster voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo &c.

D.P. An.I. die 21. Julii. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo, duodecimo Kal. Augusti, Pont. nostri Anno I.

X.

Jurisdictio, & facultates Judicum & Conservatorum Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli decollati.

De d. Congregationis institutione, ejusque statu, vide sup. in Clem. VII. Const. XLV. Vota *fol.* 103.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Universis, & singulis Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus & aliis personis in dignitate Ecclesiast. constitutis, necnon Metropolitanis & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, & eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus, ac officialibus generalibus ubilibet constitutis, salut. &c.

Exordium. AD hoc Nos Deus prætulit in familiam domus suæ, ut opportuna singulis provisionis auxilia fidelis servitutis injunctæ providentia pro tempore dispensantes, illorum præsertim necessitatibus intendamus, & dispendiis occurramus, ac eos oppressionibus relevemus, qui studio piæ vitæ sub Regularibus institutis Altissimo famulari dignoscuntur.

Congregationis supplicatio pro deputatione Conservatorum. §.1. Sane dilectorum filiorum Præpositi & universorum Clericorum Regularium Congregationis Sancti Pauli decollati Mediolanensis conquestione percipimus, quod nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, ac alii Ecclesiarum Prælati, eorumque Vicarii, & Officiales, necnon Clerici, & aliæ personæ ecclesiasticæ, tam sæculares, quam diversorum Ordinum regulares, exemptæ, & non exemptæ, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, nobiles, milites, & laici, communia Civitatum, Universitates Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac aliæ singulares personæ Civitatum, & Dioecesis, & aliarum partium diversarum occuparunt, & occupari fecerunt, castra, villas, & alia loca, terras, domos, possessiones, jura, jurisdictiones, privilegia, & indulta, feuda, prata, pascua, sylvas, nemora, vineas, decimas, fructus, census, redditus, & proventus, ac emolumenta, necnon bona, mobilia & immobilia spiritualia, & temporalia dictæ eorum Congregationis, & ad ipsos Præpositum, & Clericos, ratione tam Congregationis, & quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, quæ etiam ex dispensatione, & concessione Apostolica, in titulum, & commendam, ac alias obtinent, quam personarum suarum respective, communiter vel divisim, aut alias quomodolibet spectantia, & ea detinent indebite occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium, vel favorem, nonnulli etiam Civitatum, & Dioecesum, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eisdem Præposito, & Clericis super prædictis castris, villis, locis, terris, domibus, possessionibus, juribus, jurisdictionibus, feudis, pratis, pascuis, sylvis, nemoribus, vineis, decimis, fructibus, censibus, redditibus, proventibus, & emolumentis, ac bonis mobilibus, & immobilibus, spiritualibus, & temporalibus, ac diversis fructibus, redditibus, & proventibus ecclesiasticis loco pensionum annuarum, ac pensionibus annuis super similibus fructibus, redditibus, & proventibus sibi reservatis, & assignatis, ac pecuniarum summis eis debitis, illarumque libera perceptione, & solutione, seu solutionis recusatione, necnon privilegiis & indultis, eis ac Congregationi hujusmodi, tam a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, quam alias rite ab Imperatoribus, Regibus, & Ducibus, ac aliis Principibus concessis, & aliis rebus ad eos, ut præfertur, spectantibus multiplices molestias, & injurias inferunt, ac jacturas. Quare Præpositus & Clerici prædicti nobis humiliter supplicarunt, ut cum eis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Apostolicam Sedem habere recursum providere eis super hoc paterna diligentia curaremus.

§.2. Nos igitur adversus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi illo volentes eisdem Præposito, & Clericis remedio subvenire, per quod ipsorum occupatorum, detentorum, præsumptorum, & injuriatorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia præcludatur, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, ut vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus deputati estis Conservatores, & Judices, eisdem Præposito, & Clericis efficacis defensionis præsidio assistentes non permittatis eos super his, ac privilegiis, & indultis prædictis, necnon quibuslibet aliis bonis, & juribus ad eosdem Præpositum, & Clericos, & per eos obtenta prædicta, & quæ eos pro tempore obtinere contigerit, beneficia Ecclesiastica, communiter, vel divi- Deputatio Cõservatorum cum amplis facultatibus.

divisim, ut præmittitur, spectantibus, necnon libera perceptione fructuum Ecclesiasticorum, & solutione pensionum annuarum eis pro tempore reservatorum, & assignatarum, ac pecuniarum summarum, & rerum aliarum eis pro tempore debitarum, ab eisdem, vel quibusvis aliis indebite molestari, vel eis gravamina, seu damna, vel injurias irrogari, facturi eisdem Præposito, & Clericis cum ab eis, vel procuratoribus suis fueritis requisiti, de prædictis, & aliis quibuslibet, super restitutione hujusmodi castrorum, villarum, locorum, terrarum, domorum, possessionum, jurium, jurisdictionum, feudorum, pratorum, pascuorum, silvarum, nemorum, vinearum, decimarum, fructuum, censuum, reddituum, & proventuum, ac emolumentorum, necnon bonorum mobilium, & immobilium, spiritualium, & temporalium, ac libera perceptione fructuum Ecclesiasticorum, & solutione pensionum, ac pecuniarum summarum, & rerum aliarum hujusmodi, necnon observatione privilegiorum, & indultorum prædictorum, ac de quibuslibet molestiis, injuriis, atque damnis, præsentibus, & futuris, in illis videlicet, quæ judicialem requirunt indaginem, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta, in aliis vero prout qualitas eorum exegerit justitiæ complementum, occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet, rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, eos, quos censuras & pœnas per vos pro tempore latas incurrisse vobis constiterit, eas incurrisse declaretis, ipsasque censuras & pœnas, quoties opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggravare curetis. Ceterum si per summariam informationem per vos super his habendam, etiam vobis constiterit, quod ad loca in quibus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, ac alios quos præsentes literæ concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus & inhibitionibus ipsis, ac citationibus de eis faciendis tutus non pateat accessus, Nos monitiones & citationes hujusmodi, ac inhibitiones quaslibet, per edicta publica locis affigenda publicis, de quibus verisimilis conjectura quod ad ipsorum monitorum, citatorum, & inhibitorum notitiam pervenire valeant, faciendi, necnon eisdem occupatoribus, detentoribus, præsumptoribus, molestatoribus, injuriatoribus, contradictoribus & rebellibus, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis arbitrio vestro moderandis, inhibendi, plenam & liberam concedimus earumdem tenore præsentium facultatem, ac volumus & præfata auctoritate decernimus, quod monitiones, citationes, & inhibitiones hujusmodi sic factæ, ipsos monitos, citatos, inhibitos arctent, perinde ac si eis personaliter insinuatæ, & intimatæ extitissent.

Derogatio literarum Bonifacii Papæ VIII., & aliorum.

§.3. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, quibus cavetur, ne quis extra suam Civitatem vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices, & Conservatores a Sede deputati prædicta, extra Civitatem & Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere, seu aliquos ultra unam dietam a fine Diœcesis earumdem trahere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, seu quod de aliis quam manifestis injuriis & violentiis, ac aliis, quæ judicialem non requirunt indaginem, pœnis in eos, si secus egerint, & in id procurantes adjectis Conservatores se nullatenus intromittant, quam aliis quibuscumque Constitutionibus a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, tam de Judicibus delegatis, & Conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, aut alias editis, quæ vestræ in hac parte possent jurisdictioni, aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare. Quodque vos filii Canonici, Vicarii, & Officiales, de personis, quæ deputari possint Conservatores non sitis, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, facultatibus, & literis Apostolicis, ac aliis Conservatoriis, quibuscumque personis, cujuscumque qualitatis, conditionis, gradus, præeminentiæ, seu dignitatis existentibus etiam Episcopali, Archiepiscopali, aut alia majori dignitate, seu auctoritate fungentibus, ac Ordinibus prædictis, necnon Societatibus, & Universitatibus, etiam Studiorum generalium, ac Collegiis, etiam exemptis, necnon Ducibus, Principibus & temporalibus dominis, & de non trahendis illis, aut eorum subditis extra eorum loca, & dominia, aut coram aliis, quam eorum Conservatoribus, & Judicibus, & vigore quarumcumque literarum Apostolicarum, etiam conservatoriarum, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserta forent, præsentibus pro sufficienter

cienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, ac eorum personis, locis, ordinibus & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam vel totaliter non insertam, vestræ jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua, cujusque toto tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Declaratio facultatis Cōservatorum.

§.4. Ceterum etiam volumus, & dicta auctoritate Apostolica decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus, quodque a data præsentium, sit vobis, & unicuique vestrum in prædictis omnibus, & singulis cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris perpetuata potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis, in præmissis omnibus, cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac si supradicta omnia, & singula coram vobis cœpta fuissent, & jurisdictio vestra, & cujuslibet vestrum in prædictis, omnibus, & singulis, per citationem, vel modum alium perpetuata legitime extitisset, constitutione prædicta super conservatoribus, & alia cuilibet in contrarium edita non obstante.

Transumptōrum fides.

§.5. Verum quia difficile foret, præsentes literas ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus, & Apostolica auctoritate prædicta decernimus, quod ipsarum transumptis manu Notarii publici subscriptis &c.

D. P. An. I. 11. Augusti.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo, tertio Idus Augusti Pont. nostri Anno I.

XI.

Ex Regest. Vat. & Raynaldo contin. Annal. Tomo XXII.

Reductio Concilii Generalis Tridentum reassumendi die 1. Maii 1551.

JULIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

§.1. CUM ad tollenda Religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore, non sine totius Christiani orbis perturbatione, & scandalo viguerunt, bonum, opportunum, & expediens esse videatur, sicuti etiam charissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum Imperator semper Augustus Nobis per suas literas, & Nuntios significari fecit, ut Sacrum Œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum III. Prædecessorem nostrum indictum, & per Nos tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius Prædecessoris nomine, una cum duobus aliis S.R.E. Cardinalibus ipsi Concilio præsidentibus incœptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures publicæ, & solemnes fuerunt sessiones, pluraque tam in causa Fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaque etiam ad utramque causam pertinentia examinata, & discussa ad Civitatem Tridentinam reducatur.

Carolus Imperator Papæ supplicat pro reassumptione Concilii a Paulo III. indicti.

§.2. Nos, ad quos, & summos pro tempore Pontifices spectat, Generalia Concilia indicere, & dirigere, ut Ecclesiæ pacem, & Christianæ Fidei, atque Orthodoxæ Religionis incrementum, ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam procuremus, & quantum in Nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sane Provincia retroactis temporibus in vera Religione, ac Sacrorum Conciliorum, & Sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaque Maximis Pontificibus Christi Redemptoris nostri in Terra Vicariis debita obedientia, & reverentia nulli Christianorum Provinciæ fuit unquam secunda, paterne consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam, & benignitatem futurum, ut Reges omnes, & Principes Christiani justis, piisque nostris in hac re votis annuant, faveant, atque assistant, Venerabiles Fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, omnesque alios, & singulos, qui de jure, vel consuetudine, vel privilegio Conciliis Generalibus interesse debent, quosque idem Prædecessor noster in suis indictionibus, & aliis quibuscumque desuper confectis, & publicatis literis Concilio interesse voluit, per viscera misericordiæ Domini nostri Jesu Christi hortamur, requirimus, & monemus, ut proximis futuris Kalendis Maii, quam diem ad ipsum Concilium in eo, in quo reperitur statu reassumendum, & prosequendum prævia matura deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac Venerabilium Fratrum nostrorum ejusdem S.R.E. Cardinalium consilio, & assensu statuimus, decrevimus, & declaramus in ipsa Civitate Tridenti legitimo cessante impedimento convenire, & se congregare, ac ipsius Concilii continuationi, & prosecutioni omni mora postposita incumbere velint.

Dies ad Concilium reassumendum, & continuandū indicta.

§.3. Nos enim operam sedulo daturi sumus, ut eodem tempore in eadem Civitate nostri omnino adsint legati, per quos, si per ætatem nostram, valitudinemque, & Sedis Apostolicæ necessitates personaliter adesse nequiverimus, Spiritu Sancto Duce præsidebimus.

Pontifex Legatos, qui Concilio præsint, se deputaturum spōdet.

§.4. Quacumque ipsius Concilii translatione, & suspensione ceterisque contrariis quibuscumque, & præsertim illis, quæ idem Prædecessor noster in suis literis prædictis, quas cum omnibus, & singulis in iis contentis clausulis, & decretis in suo robore permanere volumus, atque decernimus, & quatenus opus sit, innovamus, voluit non obsta-

Contraria tollit.

obstare, irritum nihilominus decernentes, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Dat die 24. Novem. 1550 Pont. An.I.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo, octavo Kal. Decembris Pont. nostri anno I.

XII.

Contra impedientes Inquisitores hæreticæ pravitatis in eorum officio, aut in causis Inquisitionis se ingerentes. Et contra ipsos Inquisitores, admittentes laicos ad criminis hæresis cognitionem.

JULIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Inquisitores a multis impediebantur in eorum officiis sub variis prætextibus.

LIcet a diversis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, etiam per speciales Constitutiones in corpore juris insertas, fuerit rite, & salubriter sancitum, atque decretum, ut sæculi potestates, & Domini temporales, ac Provinciarum, Civitatum, terrarum, & locorum quorumcumque rectores, quibuscumque dignitatibus, vel officiis, aut nominibus censeantur, Diœcesanis Episcopis, & Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in ipso Inquisitionis negocio faveant, & assistant, nemoque ex prædictis potestatibus, dominis, & rectoribus, eorumque officialibus de crimine hæresis, cum mere sit Ecclesiasticum, quoquo momo cognoscat, vel judicet, neque Diœcesano Episcopo, vel Inquisitori ipsius Inquisitionis negocio incumbenti se opponere, aut ipsam aliquatenus impedire, vel impedientibus auxilium, aut favorem scienter dare audeat, perpetuæ damnationis sententia in eos, qui contra prædicta fecerint, promulgata, quam si per annum animo sustinuerint pertinaci, ex tunc velut hæretici condemnentur: usque adeo tamen in omnibus fere, non solum Italiæ, verum etiam aliis Provinciis, Civitatibus, terris, & locis, complurium laicorum, ut accepimus, mundanæ gloriæ processit ambitio, vel sacrorum Canonum inscitia, vel Ecclesiasticæ disciplinæ contemptus, ut in animarum suarum perniciem atque interitum, Diœcesanos Episcopos, & Inquisitores a Sede Apostolica institutos Inquisitionis officium exercentes, alii sub justitiæ prætextu, ne ulli scilicet fiat injuria, impedire, alii vero sub pietatis colore, ut sontes scilicet severius puniantur, se ipsis Diœcesanis Episcopis, & Inquisitoribus adiungere, & una cum eis de ipso hæresis crimine cognoscere, processus formare, formatosque suo judicio submittere non erubescant.

Pontifex ideo præcipit, ut nemo impediat Inquisitores in negocio Inquisitionis, nec se ingerat in cognoscen. crimine hæresis nisi ab Inquisitoribus requisitus.

§.1. Cui sane morbo jam nimis late progredienti solitam, ac salutarem Ecclesiæ medicinam pro nostra pastorali solicitudine afferre cupientes, sæculi potestates, dominos temporales, ac Provinciarum, Civitatum, terrarum, & locorum rectores supradictos, necnon quascumque alias sæculares personas, tam privatas, quam publico quovis munere fungentes, requirimus, & monemus, ac eis Jesu Christi Redemptoris nostri (cujus vices, licet immeriti, gerimus in terris) nomine præcipimus, ne Diœcesanos Episcopos, & Inquisitores ipsos in suo Inquisitionis negocio, ullo modo impediant, seu perturbent, neque se in hæresis crimine cognoscendo, vel judicando, quovis, etiam assistentiæ, & favoris colore, causa, vel occasione (nisi quatenus ab ipsis Diœcesanis Episcopis, aut Inquisitoribus, spontanea, & libera eorum voluntate fuerint requisiti) se ingerant, ordinationes, provisiones, & leges quascumque, de ipsius criminis cognitione latas sacris Canonibus obsistentes, & Ecclesiasticam jurisdictionem impedientes sine mora abrogent, & deleant, prout etiam Nos eas omnes invalidas fuisse, & esse decernimus, & declaramus, ac ex nunc pro abrogatis, & deletis haberi volumus, & mandamus.

Inobedientibusque & eorum fautoribus pœnas hic expressas imponit.

§.2. Qui monitis his nostris non obtemperaverint, quive scienter in prædictis consilium, auxilium, aut favorem dederint, noverint se, non solum per sacras dictorum Prædecessorum nostrorum Constitutiones, verumetiam per hanc nostram sanctionem, sive sententiam, & declarationem perpetuo duraturam (quam auctoritate Omnipotentis Dei, ac Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra in ipsos non obtemperantes, quacumque illi præfulgeant dignitate, in his scriptis proferimus) communione fidelium, & omnium Ecclesiasticorum Sacramentorum receptione privatos, ac maledictionis, aut execrationis æternæ vinculo ligatos, anathematisque, & majoris excommunicationis mucrone percussos, ita ut nemo umquam in præmissis delinquens, nisi a Nobis, & Successoribus nostris canonice intrantibus, etiam prætextu quarumcumque facultatum, concessionum, & gratiarum, etiam confessionalium nuncupatarum, etiam a Nobis, & dicta Sede hactenus emanatarum, vel in posterum emanandarum specificam, & expressam, ac alias quam per verba generalia, de præsentibus nostris literis mentionem non facientium, præterquam in mortis discrimine, absolvi possit.

Inquisitoribus etiam easdem pœnas infligit si admittant laicos cognoscere de crimine hæresis.

§.3. Quibus etiam censuris ipsos Diœcesanos Episcopos, & Inquisitores subjacere volumus, si laicos secum quomodocumque de ipso crimine cognoscere, aut judicare permiserint.

Jussio publicandi hanc Bullam.

§.4. Ut autem præmissa omnia, ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nullusque de eis ignorantiam juste prætendere possit, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod præsentes literæ per aliquos Cursores nostros, aut Notarios publicos in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesiæ Lateranen., ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, necnon acie Campi Floræ, ut moris est, publicentur, earum exemplo in singulis valvis, & acie hujusmodi affixo, & dimisso. Nulli ergo &c.

Datum

Dat.P. A.II. 15. Februarii

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, quintodecimo Kal. Martii Pont. nostri Anno II.

Publicatio.

Lecta, & publicata fuit die Veneris Sancti in Capella Sanctitatis Suæ, dum divina celebrarentur officia.

Anno Domini 1551. indictione nona, die vero 24. mensis Martii, Pont. SS.D.N. Julii divina providentia Papæ III. anno ejus II. Retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis, seu portis Principis Apostolorum de Urbe, & Sancti Joannis Lateranen., & Cancellariæ Apostolicæ, necnon in acie Campi Floræ, dimissis copiis per Nos Petrum Gomez Ereyle, & Franciscum Munos, SS. D.N. Papæ Cursores.

Ita est Petrus Gomez Ereyle Cursor, manu propria.

Ita est Franciscus Munos Cursor, manu propria.

Petrus Leobodie Magister Cursorum.

XIII.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Prælatorum Donationes tempore Infirmitatis factas, nisi per viginti dies supervixerint, nullas esse decernit.

JULIUS PAPA III

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Cura Pastoralis officii admonemur, ut abusibus, & fraudibus illis, præsertim per quos Camera Apostolica, cujus Jura defendere tenemur, defraudatur, & læditur, opportunis remediis obviemus.

Prælati Ecclesiarum sæpe donationes inter vivos simulabant in Cam. Apost. præjudicium.

§.1. Cum itaque sicut ad auditum nostrum pervenit, sæpe contingat, ut Archiepiscopi, & Episcopi, ac alii Prælati Regnorum Hispaniarum, & aliarum partium diversarum in infirmitate constituti, & in extremis laborantes, scientes se de bonis per eos ex fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiarum, & Monasteriorum, quibus præsunt, ac aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, aut illorum intuitu acquisitis testari, aut alias per viam ultimæ voluntatis disponere non posse, ut quod legitime facere non valent, per indirectas, & fraudolentas vias efficiant, omnia res, & bona per eos ex fructibus hujusmodi acquisita, quæ ut plurimum propter opulentiam Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum prædictorum maximi valoris, & momenti existunt, per viam simulatæ inter vivos donationis inter diversas personas, & in diversos usus distribuant, seu potius distrahant in dictæ Cameræ Apostolicæ, ad quam bona ipsa tamquam ipsorum Prælatorum spolia pervenire deberent, maximum damnum, & præjudicium.

Declaratio, de qua in Rubrica.

§.2. Nos hujusmodi fraudibus opportunum remedium adhibere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia volumus, & Apostolica auctoritate per præsentes statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus omnes, & singulæ donationes per Archiepiscopos, Episcopos, & Prælatos prædictos in infirmitate constitutos de bonis hujusmodi pro tempore factæ, nisi post donationes ipsas illi, qui illas fecerint, per viginti dies supervixerint, nullius sint roboris, vel momenti, & ex eis illis, in quorum favorem factæ extiterint, nullum [Jus], seu titulus, vel commodum acquiratur, sed illi omni illarum commodo & effectu careant.

Sicque servari in perpetuum statuitur.

§.3. Decernentes sic in præmissis per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere: irritum quoque, & inane; si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio Exequutorum hujusce Constitutionis.

§.4. Ac mandantes dilectis filiis Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & moderno, ac pro tempore existenti in dictis Regnis Apostolicæ Sedis Nuncio, quatenus ipsi, vel eorum alter per se, vel alium, seu alios ubi, quando, & quoties opus fuerit, præsentes solemniter publicantes, illas inviolabiliter observari, ac suum effectum sortiri faciant: Non permittentes aliquid contra earum tenorem per quoscumque quomodolibet attentari, contradictores quoslibet, & rebelles cujuscumque status, gradus, vel conditionis fuerint, etiamsi Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel alia mundana dignitate præfulserint, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas aliaque opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo, ipsasque censuras, & pœnas legitimis super his habendis servatis processibus etiam iteratis vicibus aggravandi, ac interdictum Ecclesiasticum apponendi, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis quibusvis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis concessis, confirmatis, & innovatis, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. die 3. Aprilis 1551. An.II.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die tertia Aprilis millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, Pont. nostri Anno II.

XIV.

Indulta, & privilegia Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum in Capella Summi Romani Pontificis Assistentium.

JULIUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex ex sua circumspecta providentia eas consuevit personas condi-

condignis præcipue complecti favoribus, & gratiis, quas sibi, & Apostolicæ Sedi devotas, & obsequiosas, ac plurimis cognoscit meritis adjuvari.

Indultum pro Prælatis Capellæ Assistentibus, circa collationem beneficiorum.

§.1. Hinc est, quod Venerabiles fratres Fabium Constantinopolitan., Christophorum Alexandrin., Christophorum Hierosolymitan., Joannem Aquilegien. Patriarchas, & Andream Spalaten., Jacobum, Corcyren. Franciscum Senen., Joannem Michaelem Materan., Scipionem Tarentin., Thadæum Consentinen., Joannem Adream Messanen., Bernardinum Surrentin., Cæsarem Taurinen. Archiepiscopos, ac Marcum Senogallien., Thomam Feltren., Philos Asculan., Philippum Salutiarum, Nicolaum Marianu, Catanien., Bernardinum Camerinen., Paulum Caturcen., Joannem Noviomen., Jacobum Nivernien., Leonem Forojulien., Claudium Mirapicen., Cornelium Bitontin., Joannem Baptistam Venafran., Joannem Jacobum Aprutin., & Jodocum Lubicen. Episcopos, Prælatos domesticos nostros, & in Capella nostra Assistentes, eorum meritis, & obsequiis exigentibus, condignis favoribus, & gratiis prosequi, titulisque, & honoribus decorare volentes, Motu proprio, non ad ipsorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum, vel aliorum pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & certa scientia, eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, & eorum singulis (sine tamen quarumcumque dispensationum ad beneficia, ac indultorum de fructibus in absentia percipiendis, necnon exemptionum a superioritate, & jurisdictione eorum Ordinariorum sibi a Sede Apostolica, ante tamen Concilii Tridentini celebrationem concessorum, quorum omnium tenores pro expressis haberi volumus, & quæ illis tantum, quibus concessa sunt, minime denegata censeantur, sed in suo robore persistant, præjudicio) ut quandiu eorum quilibet Patriarchali, Archiepiscopali, & Episcopali, cui nunc præesse dignoscitur, aut ad quam eum forsan transferri contigerit, Ecclesiæ præfuerit, de quibuscumque dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, ceterisque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, ac quorumvis Ordinum regularibus, ad suam, ratione Ecclesiæ, cui præest, collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem, conjunctim, vel separatim spectantibus, & pertinentibus, quæ deinceps in antea in singulis Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus vacare contigerit (dummodo dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu ex generali reservatione Apostolica affecta non fuerint) etiam si præsentationes, nominationes, vel electiones aliorum, quæ salvæ sint, præcedere consueverint, perinde ac si aliqua, a Nobis, vel dicta Sede, aut illius legatis, gratiæ expectativæ, ac super illis reservationes, uniones, annexiones, & incorporationes, ac reservandi, uniendi, providendi, & alias disponendi, mandata cum inhibitionibus, & irritantibus, & aliis decretis nullatenus emanassent, vel in posterum emanarent, de illis videlicet ad suam separatim, per se solum, vel ejus pro tempore deputatum Vicarium, ad suam vero cum Capitulo Ecclesiæ suæ, conjunctim, collationem, provisionem, præsentationem, electionem, & aliam dispositionem hujusmodi spectantibus, una cum eisdem Capitulo personis sibi gratis, & alias idoneis providere, & alias disponere, libere, & licite possint, & valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, licentiam, & facultatem concedimus.

Nobilitatisque decus, cum usu insigniorum Papæ.

§.2. Ipsosque Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, ac eorum singulos, Nobiles creamus, & facimus, ac nobilitamus, nobilitatisque titulo, & insigniis decoramus, necnon aliorum nobilium numero, & consortio favorabiliter aggregamus, ac pro nobilibus haberi, nominari, & reputari volumus, atque mandamus, eisque ut omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, derogationibus, mandatis, dispensationibus, favoribus, gratiis, & indultis, quibus alii nobiles, etiam de nobili Comitum genere, etiam qui illustres reputantur, etiam ex utroque parente procreati, de jure, vel consuetudine, ac alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, etiam uti, potiri, & gaudere, libere, & licite possint, & valeant vere, & non ficte, in omnibus, & per omnia, ac si de illustrissimo genere ex utroque parente procreati forent, ita quod inter eos, & ipsos illustres, quoad nobilitatem, & alia ad illam necessaria, nulla penitus sit differentia, nec ficte locum habeat, auctoritate, & tenore prædictis indulgemus. Et in signum honoris, & nobilitatis hujusmodi, eis, & eorum cuilibet tres Montes, & alteram ex laureis, sive coronis insigniorum nostrorum, quibus eorum unusquisque, prout melius sibi videbitur, una cum insigniis suis, vel absque illis deinceps perpetuo uti possint, gratiose donamus, & impertimur.

Exemptioneque a decimis.

§.3. Ac eosdem Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, & eorum singulos a solutione cujuscumque decimæ, etiam per Nos, & Sedem prædictam pro tempore impositæ, aut cujuscumque pedagii, subsidii, gabellæ, & cujuscumque alterius generis, ordinarii, & extraordinarii ubique locorum, & ex quavis causa, impositi, & imponendi.

Vectigaleque vini pro sex vegetibus. *De quo vide sup. Pauli III Const. XXVIII*

§.4. Necnon ad instar Referendariorum nostrorum circa vectigal vini pro sex vegetibus dumtaxat, eisdem auctoritate, & tenore eximimus, & liberamus, ac liberos, & exemptos esse volumus.

Indultum visitandi Ecclesias &c. & procurationes exigendi. *Hoc revocavit & declaravit Concil. Trid. Sess. 24. cap. 3.*

§.5. Et insuper eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, & eorum singulis, ut Monasteria, Ecclesias, & alia quæcumque beneficia Ecclesiastica, suarum Civitatum, & Dioecesum, ac infra limites Decanatuum, Archidiaconatuum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum per eos, ex quibusvis dispensationibus, & concessionibus Apostolicis, in titulum, & commendam,

dam, & alias quomodolibet, nunc, & pro tempore obtentorum, eorumque personas, in quibus sibi ratione Ecclesiarum suarum, ac Decanatuum, Archidiaconatuum, & aliorum beneficiorum prædictorum visitationis officium, de jure, vel consuetudine competit, per unam, seu plures personas idoneas, quas ad hoc duxerint deputandas, quamdiu Ecclesiis prædictis præfuerint, ac Dacanatus, & Archidiaconatus, & alia beneficia prædicta obtinuerint, & quoties visitationis tempus ingruerit, etiam duo, tria, seu plura ex eisdem Monasteriis, Ecclesiis, seu locis una, & eadem die visitare, & procurationis jura, & emolumenta quæcumque ratione visitationis hujusmodi sibi debita, etiam si summam triginta librarum Turonen. argenti, quarum duodecim valeant unum florenum de Florentia, pro die qualibet excedat, ab eisdem Ecclesiis, Monasteriis, locis & personis taliter visitatis, in pecunia numerata recipere, & exigere.

Locandique ad biennium fructus beneficiorum, etiam anticipata solutione.

§.6. Necnon omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus mensarum suarum Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium, & quorumcumque Monasteriorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium per eos, ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis, in titulum, & commendam, aut alias pro tempore obtentorum, quibusvis personis etiam laicis, cum quibus suam, & mensarum, ac Monasteriorum, beneficiorumque prædictorum conditionem efficere potuerint meliorem, usque ad biennium a die arrendationis desuper ab eis, vel suis procuratoribus faciendæ computandum pro pretio, seu pretiis, de quo, vel quibus eis, vel procuratoribus suis videbitur arrendare, seu firmam, vel annuam pensionem concedere; Ac pretium, seu pretia hujusmodi, etiam unico contextu, & anticipata solutione in pecunia numerata recipere, & habere, ac de habitis, & receptis solventes quietare, & liberare. Necnon fructus, redditus, & proventus hujusmodi, ac se, & suos, in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis prædictis Successores quoscumque, ad arrendationis hujusmodi sic faciendæ observationem pro dicto biennio, cum clausulis, & obligationibus in talibus apponi solitis obligare possint, dictæque personæ, fructus, redditus, & proventus prædictos, ad firmam seu annuam responsionem pro dicto biennio recipere, & levare, ac in suos usus, & utilitatem convertere, libere, & licite valeant.

Indultum disponendi de eorum bonis quamvis acquisitis ex fructibus beneficiorum pro scutis duobus mille etiam ad favorem incapacium. *Hoc ultimum revocavit Pius V.*

§.7. Necnon ut de bonis suis mobilibus & immobilibus, ac semoventibus, ab eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, tam per prædictas, & alias Ecclesias, Monasteria, & beneficia Ecclesiastica qualitercumque qualificata, per eos ex quibusvis dispensationibus Apostolicis quomodolibet obtenta, & obtinenda, necnon ex ingenio, industria, ac labore suis, & alias quomodolibet licite acquisitis, & acquirendis, usque ad summam duorum millium ducatorum auri in auro, in quaslibet, etiam a jure interdictas, & reprobatas personas, tam inter vivos, quam causa mortis, pro libito eorum voluntatis, aut pro remuneratione laborum eorum, qui eis viventibus inservierint, sive sint consanguinei, sive alii, & alias in pios, & non pios, alias tamen licitos usus disponere, & erogare libere, & licite valeant, auctoritate, & tenore prædictis, de speciali gratia indulgemus.

Indultum remissionis fructuum male perceptorum, & omnis infamiæ & censuræ.

§.8. Necnon eis, & eorum cuilibet, omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus per eos, ex horarum omissione, & indebita possessionis beneficiorum apprehensione, seu cujuscumque criminis, a jure, vel ab homine, aut quavis alia quantumcumque inexcogitabili causa indebite perceptos, etiam in utroque foro remittimus, eosque ab eorum restitutione liberamus. Necnon a quibusvis propterea quomodolibet forsan incursis sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis absolvimus, & liberamus, ac absolutos, & liberatos fore nunciamus, omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam ex præmissis quomodolibet provenientem, ab eis, & eorum quolibet penitus abolemus.

Inhibitio contra Gabellarios.

§.9. Districtius inhibentes quibusvis gabellarum, pedagiorum, & onerum hujusmodi exactoribus, ne eosdem Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, vel eorum aliquem contra præsentium tenorem quoquo modo molestare, vel inquietare præsumant.

Arrendationes pro d. biennio præjudicant successoribus.

§.10. Ac decernentes, quod si contingat eosdem Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, dicto durante biennio decedere, aut regimini, & administrationi suarum Ecclesiarum cedere, ac Monasteria, & beneficia hujusmodi alias quomodolibet dimittere, nihilominus fructus, redditus, & proventus prædictos pro dicto biennio obligatos remanere, & suos in Ecclesiis, & Monasteriis, ac beneficiis hujusmodi successores ad observationem earumdem arrendationum teneri, ac si se ad id personaliter obligassent.

Prædicta eorum testamenta valeant.

§.11. Necnon testamenta, & dispositiones hujusmodi plenam roboris firmitatem obtinere, & firmiter observari debere.

Indultum creandi Notarios, & Milites deauratos.

§.12. Præterea quod Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac eorum cuilibet Milites, & Equites deauratos octo, ac ad instar Sacri Palatii, & Aulæ Lateranensis Comitum, quoscumque Notarios, & tabelliones publicos, ac Judices ordinarios extra Romanam Curiam creandi, & instituendi, ac eisdem Militibus solita Equitum deauratorum insignia concedi, ipsosque Notarios, & tabelliones de notariatus, & tabellionatus, & judicatus officiis hujusmodi per pennam, & calamare, ut moris est, investiendi.

Legitimandique bastardos *Revocavit Pius IV.*

§.13. Necnon quoscumque utriusque sexus spurios, manseres, bastardos, aliosque ex quocumque illicito, & damnato coitu pro tempore procreatos, viventibus, seu mortuis eorum parentibus, disjunctive, seu copulative, ita, ut ad paternas, & alias successiones quorumcumque admitti, & in illis (sine præjudicio illorum, qui ab intestato suc-

to succedere debeant, & ad quæcumque officia publica, & privata admitti, illaque gerere, & exercere possint, perinde, ac si de legitimo toro procreati fuissent, legitimandi, ac omnem ab eis genituræ maculam abolendi, necnon eos ad primæva naturæ jura restituendi, & reponendi.

Doctoresque creandi. Revocavit Pius V.

§.14. Ac quoscumque idoneos, accitis, & in hoc sibi assistentibus, duobus dumtaxat Doctoribus, seu Magistris in facultate in qua promovendi erunt, quos duxerint eligendos, in utroque, vel altero jurium, ac Theologiæ, & Artibus, necnon Medicina, ac Baccalariatus, Licentiaturæ, vel Doctoratus, ac Magisterii gradibus respective cum solita insigniorum in talibus tradi solitorum exhibitione promovendi, & sic promotis, quod omnibus,& singulis libertatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, & indultis, quibus alii Baccalarii, Licentiati, Doctores, & Magistri in utroque, seu altero jurium, ac Theologia, vel Medicina hujusmodi in universitatibus Studiorum generalium promoti, de jure, vel consuetudine utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possint, concedendi.

Sacros Ordines extra tempora conferendi. Tu attende Conc. Trid.

§.15. Necnon quoscumque ad omnes, etiam sacros, & Presbyteratus ordines promoveri cupientes, alias idoneos a suis Ordinariis literas dimissorias, seu ab eadem Sede licentiam habentes, ad omnes etiam sacros, & Presbyteratus ordines hujusmodi, etiam extra tempora a jure statuta, ac etiam extra eorum Diœcesim, de consensu tamen Diœcesanorum, & alias rite promovendi, & dictos ordines eis conferendi.

Contra quoscumque criminosos etiã exemptos in sua Diœcesi procedendi.

§.16. Necnon per se,vel alium,seu alios, contra omnes, & singulos criminosos, & qualitercumque delinquentes suarum Civitatum, & Diœcesum cujuscumque dignitatis fuerint, etiam exemptos inquirendi, ac eos juxta eorum demerita, ac criminum, & excessuum qualitatem, & exigentiam, prout canonicæ mandant sanctiones, puniendi, ac super his etiam quandocumque opportunum cognoverint, auxilium brachii sæcularis invocandi.

Ecclesias suarum Diœcesum etiam exemptas visitandi.

§.17. Necnon Ecclesias quascumque in eorum Diœcesibus consistentes etiam exemptas Ecclesias visitandi, & ut quæ reparatione indigent, reparentur, & animarum cura, si illis immineat, aliisque debitis obsequiis non defraudentur, omnibus juris, & facti remediis providendi.

Causas quascumque etiã criminales,citra irregularitatem cognoscendi.

§.18. Necnon cum uno assessore, seu judice quascumque causas, etiam criminales, cujuscumque qualitatis existant, audiendi, & absolvendi, vel condemnandi, prout justitia suadebit, & secundum Deum, ac salutem animæ suæ cognoverint expedire, ita quod propterea nullam penitus irregularitatem, aut inhabilitatem, vel infamiæ maculam, sive notam, aut alias censuras, seu pœnas, incurrant, aut incurrere censeantur.

Indultum circa resignationes & permutationes beneficiorum.

§.19. Necnon omnia, & singula beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, per eos, ex quibusvis dispensationibus, & concessionibus Apostolicis, in titulum, vel commendam, aut etiam invicem, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis, ad eorum vitam unita, per eos, & eorum quemlibet nunc, & pro tempore obtenta, simul, vel successive simpliciter, aut pro alio, seu aliis, simili, vel dissimili, aut similibus, vel dissimilibus, beneficio, seu beneficiis, Ecclesiastico, vel Ecclesiasticis, cum quibusvis personis secum permutare volentibus, ex causa permutationis hujusmodi, (in qua tamen nulla illicita pactio, seu simoniaca pravitas interveniat) an quorumcumque Ordinariorum locorum, aut Canonicorum Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, seu aliarum personarum in dignitate Ecclesiastica constitutarum ad id per eos eligendarum manibus extra dictam Curiam, præfatæ Sedis, aut cujusvis alterius licentia minime requisita, resignandi, & commendis cedendi, ac unionum hujusmodi dissolutioni consentiendi, ipsisque Ordinariis, & Canonicis, ac personis in dignitate Ecclesiastica constitutis resignationes, simpliciter, vel ex causa permutationis, ac commendarum cessiones extra dictam Curiam recipiendi, & admittendi, uniones hujusmodi dissolvendi. Necnon illa quæ simpliciter ipsi resignaverint, aut quorum commendæ cesserint, vel unionum hujusmodi dissolutioni consenserint, idoneæ, seu idoneis personis per eos nominandis, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica obtinentibus, & expectantibus, quæ vero ex causa permutationis ipsis compermutantibus personis, & quæ dictæ compermutantes personę resignaverint, beneficia hujusmodi, etiam si, ut præfertur, qualificata, & per eos pro tempore quomodolibet obtenta ex quavis causa dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, seu affecta fuerint, eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis per eos, quoad vixerint, etiam una cum Ecclesiis, quibus præesse dignoscuntur, ac quibusvis Monasteriis, & beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus per eos ex quibusvis similibus dispensationibus, & concessionibus Apostolicis, in titulum, & commendam, ac alias tunc, & pro tempore obtentis, juxta tenorem dispensationum Apostolicarum eis desuper concessarum, in titulum, vel commendam retinenda conferendi, & de illis etiam providendi, omniaque, & singula alia, in præmissis omnibus, & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, etiam si ipsi Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi tempore resignationum, seu cessionum, aut præstationis consensus dissolutionum, unionum hujusmodi, in aliqua infirmitate, ex qua eos postmodum infra viginti dies decedere contingat, constituti fuerint, plenam, & liberam auctoritate, & tenore prædictis, facultatem concedimus.

Indultum per quinquenniũ a visitandis liminibus Apostolorum.

§.20. Et insuper eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, & eorum singulis, quod postquam a dicta Curia se absentaverint usque ad quinquennium, ex tunc compu-

Hoc revocavit Sixtus V. computandum limina Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum (dummodo per procuratorem idoneum illa visitent) personaliter visitare minime teneantur, nec ad id, a quoquam inviti compelli, aut propterea periurii reatum incurrere possint.

Confessorem que eligendi. *Quod declarat mox infra Imo revocavit confessionalia Pius IV*

§.21. Necnon quod aliquem Presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem in eorumConfessorem, qui eos a quibusvis, etiam majoris excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa pro tempore latis, & quibus etiam pro tempore irretiti fuerint, etiam si illorum absolutio Sedi prædictæ, specialiter, vel generaliter reservata fuerit, ac quorumque votorum, & juramentorum, necnon Ecclesiæ præceptorum transgressionibus, jejuniorum, pœnitentiarum injunctarum, & divinorum officiorum in toto, vel in parte omissionibus, & quibusvis aliis peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam talibus, de quibus esset Sedes prædicta merito consulenda, videlicet in casibus dictæ Sedi qualitercumque reservatis (exceptis contentis in Bulla in die Cœnæ Domini legi consueta) semel dumtaxat singulis annis, & etiam in dictis exceptis, ac in Bulla hujusmodi contentis in vero mortis articulo, in aliis vero eidem Sedi non reservatis casibus, quoties opportunum fuerit, confessionibus eorum diligenter auditis absolvere, ac eis pro commissis pœnitentiam salutarem injungere. Necnon vota quæcumque, quatuor majoribus dumtaxat exceptis, in alia pietatis opera commutare, & juramenta, sine tamen tertii præjudicio relaxare, ac omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & confessi fuerint ter in vita, & in mortis articulo, etiam si tunc mors non subsequatur, plenariam remissionem, & absolutionem, ita ut hujusmodi plena remissio in dicto mortis articulo eis suffragetur, auctoritate Apostolica impendere possint, eligere libere, & licite valeant, concedimus, & indulgemus.

Clausulę præservativæ.

§.22. Ac præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus modificationibus, decretis, declarationibus, & Cancellariæ Apostolicæ regulis ex quibusvis causis quantumcumque maximis, & urgentissimis, etiam in favorem fidei, & pro divini cultus augmento, etiam consistorialiter, nunc & pro tempore factis, & editis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quotiens illæ emanabunt, totiens in pristinum statum restitutas existere, & censeri, ipsosque Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, præmissis omnibus, etiam eorum a dicta Curia absentia, etiam postquam assistentes esse desierint, uti, potiri, & gaudere posse.

Decretum irritans.

§.23. Sicque in præmissis omnibus per quoscumque Judices, & commissarios, quavis auctoritate fungentes; sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executores istius Constitutionis.

§.24. Quocirca venerabilibus fratribus, Salutiarum, & Albiganensis ac Balneoregiensis Episcopis, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum prædictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari. Non permittentes eos desuper per quoscumque quavis auctoritate fungentes, contra præmissa, seu eorum aliquod quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.25. Non obstantibus nostra, per quam inter alia voluimus, quod si quis in infirmitate constitutus resignaret aliquod beneficium Ecclesiasticum, & postea infra viginti dies per ipsum resignantem præstandi consensus computandos, ex ipsa infirmitate decederet, ac beneficium ipsum conferretur, per resignationem sic factam collatio hujusmodi nulla esset, ipsumque beneficium nihilominus per obitum vacare censeretur, ac fel. record. Gregorii X., & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, ac quibusvis aliis Apostolicis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac legibus imperialibus, necnon civitatum, & locorum quorumcumque etiam municipalibus, ac prædictarum, & aliarum Ecclesiarum, in quibus sæcularia, ac monasteriorum, seu aliorum regularium locorum, in quibus ipsa regularia beneficia dependere contigerit, & ordinum, quorum illa extiterint, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis universitatibus, etiam generalium, & Scriptoribus Archivii dictæ Curiæ, & aliis Collegiis, etiam motu, & scientia similibus, ac quavis etiam Imperiali, vel Regia consideratione, & ex quibus causis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, etiam disponentibus, quod naturales, & bastardi legitimari non possint, nisi de consensu legitimorum, & naturalium, & quod nullus ad Baccalariatus, Licentiaturæ,

turæ, & Doctoratus, ac Magisterii gradus, alibi quam in universitate, in qua studuerit, promoveri possit, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita, observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque, Aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Declaratio circa Confessionale supradictum.

§.26. Volumus autem quod dicti Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi pœnitentiam eis per Confessorem, quem singuli eorum duxerint eligendum, eis pro præmissis injungendam, adimplere omnino teneantur. Et ne, quod absit, dicti Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi propter hujusmodi gratiam, vel concessionem eligendi Confessorem reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, etiam volumus, quod si Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi præfati, a sinceritate fidei, & unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, & Successorum nostrorum canonice intrantium destiterint, aut ex confidentia ejusdem concessionis, vel remissionis aliqua forsan commiserint, concessio, & remissio prædictæ, & quoad illas, præsentes literæ eis nullatenus suffragentur.

Declaratio circa beneficia.

§.27. Quodque si singulorum beneficiorum prædictorum simpliciter resignatorum fructus, redditus, & proventus vigintiquatuor florenorum auri de Camera secundum communem extimationem, valorem annuum excedant, tam conferentes, quam illi, quibus ipsæ collationes fient, & si ex causa permutationis, & resignationis hujusmodi fiant, ac suorum, & eis ex eadem causa collatorum beneficiorum hujusmodi fructus, redditus, & proventus inæquales fuerint, id etiam si ipsa inæqualitas vigintiquatuor florenos similes secundum extimationem prædictam non transcendant, similiter conferentes prædicti, & illis quibus beneficia majoris valoris hujusmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus personarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum hujusmodi Agentes Cameræ Apostolicæ, aut collectores, vel subcollectores fructuum, redditum, & proventuum inde Cameræ debitorum, in partibus illis pro tempore deputatos infra unum, si citra, vel si ultra montes collationes ipsæ factæ fuerint, infra tres menses, juxta quasdam recol. mem. Sixti etiam IV., & Innocentii similiter VIII. Romanorum Pontificum etiam Prædecessorum nostrorum super hoc editas literas, certificare procurent, alioquin beneficia ipsa sic collata vacare censeantur eo ipso.

§.28. Ceterum quia difficile foret &c.

Fides transumptorum.

Forma autem juramenti, quod Notarii, Tabelliones, & Judices per dictos Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, & eorum quemlibet creandi præstabunt, talis est:

Forma juramenti.

§.29. Ego N. ab hoc antea, fidelis, & obediens ero Beato Petro, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac Domino Nostro D. Papæ N. suisque Successoribus canonice intrantibus. Non ero in consilio, auxilio, consensu, vel facto, ut vitam perdant, vel membrum, aut capiantur mala captione; Consilium quod mihi, per se, vel literas, aut nuncium manifestabunt, ad eorum damnum scienter nemini pandam, si vero ad meam notitiam aliquid devenire contingat, quod in periculum Romani Pontificis, aut Romanæ Ecclesiæ vergeret, seu grave damnum illi immineret, illud pro posse meo impediam, & si hoc impedire non potero, procurabo bona fide id ad notitiam D. N. Papæ perferri. Papatum Romanum, & regalia S. Petri, ac jura ipsius Ecclesiæ specialiter, si qua eadem Ecclesia, in Civitate, vel terra, de qua oriundus sum, habeat, adiutor eis pro ad defendendum, & retinendum, seu etiam recuperandum contra omnes homines. Tabellionatus officium fideliter exercebo. Contractus in quibus exigetur consensus partium, fideliter faciam, nil addendo, vel imminuendo sine voluntate partium, quod substantiam contractus immutet. Si vero in conficiendo aliquod instrumentum, unius solius partis sit requirenda voluntas, hoc ipsum faciam, ut scilicet nil addam, vel minuam, quod mutet facti substantiam, contra ipsis voluntatem Instrumentum non conficiam de aliquo contractu, in quo sciam intervenire, seu intercedere vim, vel fraudem. Contractus in Protocollum redigam, & postquam in Protocollum redegero, malitiose non differam contra voluntatem illius, vel illorum, cujus, seu quorum est contractus, super eo conficere publicum instrumentum, salvo meo justo, & consueto salario. Sic me Deus adiuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Dat. P. A.II. 6. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 6. Aprilis 1551., Pontificatus nostri anno II.

XV.

Visitatores carcerum Almæ Urbis, pauperibus carceratis dilationes dare, sed ad eorum fidejussores extendere non possint.

Facultates istorum Visitatorum tradit Paul.III. in Constitut. LIX. Ad onus *sup. fol. 236. Et de hac materia notavi sup. in Clem.VII. Constitut. XVI.* Cum ex multorum. *fol.63.*

JULIUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Causæ hujus Cõstitutionis.

CUm nuper ex rationabilibus causis quibuscumque Romanæ Curiæ Judicibus, & aliis personis quacumque dignitate, & auctoritate fungentibus, ne aliquas moratorias, dilationes, aut salvos conductus, seu significationes, vel quovis alio nomine nuncupatas gratias, concedere quovis prætextu, vel occasione audeant, & sub excummunicationis latæ sententiæ poena præceperimus, verum quod carcerum Visitatores miserabilibus personis carceratis dumtaxat, si eis ex relatione judicis ad cujus istantiam carceratæ fuerunt, suis creditoribus satisfacere non posse constiterit, postquam carcerem per aliquod notabile temporis spatium sustinuerint, aliquam moderatam dilationem eorum arbitrio, sub cautione de se repræsentando, & non alias concedere possint, voluerimus; prout in Motu proprio desuper manu nostra signato primo, & deinde innovato latius continetur. Et quandoque, ut accepimus, præfati Visitatores dilationes per eos carceratis pauperibus hujusmodi concessas, etiam illorum fidejussoribus suffragare debere decreverint, quod quidem valde absurdum, & inconveniens videtur, cum non ob aliud fidejussores accipiantur, nisi ut si principalis debitor tempore convento solvere nequeat, illi persolvant convenientiusque sit, ut illi, qui pro debitore promiserunt, eum expectent, quam creditor, qui ipsorum fidejussorum fidem est secutus, aliter debitori non crediturus.

Declaratio, de qua in rubrica.

§.1. Idcirco Nos motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Motum proprium nostrum prædictum, iterum si opus sit, innovan., ilique adden. Apostolica auctoritate eisdem Visitatoribus carcerum, ut dilationes hujusmodi non nisi carceratis dumtaxat, ac modo, & forma præmissis servatis, concedant, neque illas aliquo modo ad eorumdem carceratorum fidejussores extendant, aut illis suffragari quovis modo decernant, præcipimus, & mandamus.

Anullatio aliter gestorum.

§.2. Et si aliqua decreta per eos in favorem aliquorum qui carcerati non fuerint, seu etiam carceratorum, contra formam prædictam, aut eorum fidejussorum, aut quosvis alios, præter, & contra intentionem nostram fieri forsan contigerit, illa nulla, invalida, & irrita esse, & nemini suffragari debere.

Deputatio executorum.

§.3. Ac illis non obstan. sed penitus rejectis, dilectum filium nostrum, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalem Auditorem, & alios Romanæ Curiæ judices, ad executionem contra eos, in quorum favorem facta extiterint, omnes, & singulos, ac si illa nullatenus emanassent, procedere posse, & debere decernimus.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. — Clausulæ derogatoriæ.

Placet Motu proprio. I. — Papæ subscr.

XVI.

Cursores Papæ, & Mandatarii aliarum Curiarum Almæ Urbis, in quibus causis citare, intimareque &c. possint.

Ad hoc habes Alexand.VI., & Jul.II. & Clemen. VII. Constitutiones relatas super in ejusdem Clement. Const.XXVIII. Accepimus, *fol.77. Et quod Mandatarii possint citare in causis Capitolinis, exceptis per commissiones a principio in illo foro commissis, declarat Statutum Urbis cap.51. in novis.*

JULIUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Exordium.

CUM ea firmius illibata persistant, quæ frequentiori sunt Apostolico præsidio pro tempore stabilita.

Confirmatio Const. indicatarum in rub.

§.1. Nos singulas præinsertas, ac desuper respective confectas, & conficiendas literas, ac prout illas concernunt, omnia, & singula in eis contenta, & inde secuta quæcumque, ex certa scientia nostra, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, cum opportuna, si opus sit, juris, & facti, ac quarumcumque solemnitatum, etiam requisitarum forsan omissarum defectuum suppletione, approbamus, confirmamus, & innovamus, ac inviolabiliter observari: Necnon modernis, & pro tempore existentibus nostris, & ejusdem Romani Pontificis Cursoribus suffragari, eosque illis omnibus, uti, & gaudere, nec desuper per quoscumque quavis auctoritate, præeminentia, aut superioritate fungentes, molestari, perturbari, impediri, aut inquietari, vel eis in aliquo præjudicari, sicque per quoscumque judices &c. sublata &c. irritum quoque &c. decernimus.

Innovatio earumdem.

§.2. Necnon prout illis concessa sunt, in omnibus, & per omnia de novo concedimus.

Cursores tantum citent in causis cõmissariis etiam a principio Ordinariis non Capitolinis.

§.3. Insuper ut de cetero perpetuis futuris temporibus in quibusvis causis, tam Capitolii, & Ripæ, ac Ripettæ, necnon Turris Nonæ, & de Sabellis, ac Burgi S. Petri, quam quibusvis aliis Almæ Urbis Curiis sive Tribunalibus, in quibus commissiones aliquas, manu, vel de mandato nostro signatas præsentari contigerit, etiam si causæ ipsę ordinarię inchoatæ extiterint post ipsarum commissionum præsentationem, citationes, & alia quæ inde sequentur, per alios quam eosdem Cursores fieri non possint, neque valeant. Sed dicti Cursores, citationes, & alia

alia, quæ inde sequentur, in ipsis curiis, & earum qualibet, etiam si causæ, in, & pro quibus citationes, & alia fieri contigerit, commissariæ non fuerint, ad partium, pro quibus citationes, & alia hujusmodi fient, instantiam facere, & exequi possint, & valeant. Et solummodo mandatarii dictarum prænominatarum curiarum in causis ordinariis in tribunalibus ipsarum curiarum prænominatarum, quarum mandatarii existunt, tantum citationes faciendi potestas remaneat, statuimus, & ordinamus.

Prohibitio aliter faciendi, & contravenientium pœna.

§.4. Districtius inhiben. quibusvis dictarum curiarum, & cujuslibet ipsarum mandatariis, & notariis, ac aliis personis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis majoris sententia, a qua nonnisi per Nos absolvi possint, ac privationis officiorum, & beneficiorum, si quæ obtinent, inhabilitatisque ad illa, & alia in posterum obtinen. pœnis, ne statuto, & ordinationi nostris hujusmodi in aliquo contravenire quomodolibet audeant, vel præsumant. Ac decernentes, citationes per alios quam præfatos Cursores in causis ipsis commissariis, etiam si a principio ordinarie inchoatæ fuerint, de cetero in dictis, & aliis quibuscumque tribunalibus, & in quavis instantia faciendi, & processus, & actus quoscumque illarum vigore formandos nullos, inanes, & invalidos, nulliusque roboris, & momenti fore, sicque per quoscumque &c. decernimus.

Executorum deputatio.

§.5. Mandantes causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, Gubernatori, ac Senatori, modernis, & pro tempore existentibus, ut præmissa omnia, & singula perpetuo, sub præfatis, & quibusvis aliis censuris, & pœnis eorum arbitrio moderandis, & applican. perpetuo inviolabiliter observari faciant.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstan. quibusvis literis fel. rec. Pauli Prædecessoris nostri, ac quibusvis reformationibus, ac aliis dictarum curiarum statutis &c. stabilimentis, usibus, & naturis, etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illi, & præfato Senatori, ac Populo Romano, & illius Conservatoribus, ac mechanicarum, & aliarum artium, ac mercatorum Urbis Consulibus, necnon Basilicarum, & aliarum Ecclesiarum Urbis Archipresbyteris, & Canonicis, aliisque personis, etiam motu simili &c. in præjudicium seu contra formam præmissorum sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis etiam per Nos quomodolibet concessis &c. quibus omnibus, & singulis &c. etiam si de illis &c. tenores &c. hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & ad plenum derogatum esse volumus; ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Placet Motu proprip I.

Papæ subscr. Repetitio clausularum.

§.7. Et cum absolutionem a censuris, ad effectum &c. Et cum approbatione, confirmatione, innovatione, nova concessione, decreto, statuto, ordinatione, derogatione & aliis, de, & pro omnibus supradictis, quæ hic pro sufficienter repetiti habeantur latissime extendendis. Cum opportuno decreto, quod præsens Motus proprius, de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu, notari seu impugnari nullatenus possit: sed illi stari, & secundum hujusmodi Motum proprium nostrum judicari, & interpretari, & definiri debeat.

Sola signatura sufficit.

§.8. Et quod sola præsentis signatura nostra sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio, & extra, quacumque regula contraria non obstante.

Exemplorum fides.

§.9. Ac illius transumptis manu alicujus notarii Curiæ causarum dictæ Cameræ, subscriptis, & sigillo ipsius Curiæ Auditoris munitis, in judicio, & extra stari debeat, ac plenaria fides adhibeatur. Ac cum decreto, quod præsentium, aut illius transumptis copiæ affixæ in valvis curiarum præfatarum, aut aliorum locorum publicorum perinde arctent, & afficiant, ac si personaliter intimatæ forent.

Declaratio pro Mandatariis.

§.10. Et de confirmatione, decreto, statuto, inhibitione, & aliis præmissis, remanente Mandatariorum Curiæ Capitolii tantum exercitio, quoad causas ordinarias etiam si in eis postmodum aliquas commissiones præsentari contingat.

Dat. P. An. II. 8. Julii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, VI. idus Julii, Anno secundo.

XVII.

Declaratio, & extensio auctoritatis Collegii Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe, in exequendis donationibus inter vivos ad pias causas factis, & fiendis, & in applicanda quinta earum parte dictæ Fabricæ.

Alia de materia hujus Collegii, & Fabricæ indicavi tibi in Constit. XLIX. Clem. VII. Admonet *sup. fol.* 109.

JULIUS PAPA III.

Dilectis filiis Oeconomo, & Præfecto Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causa hujus Cōstitutionis.

Accepimus vos in prosecutione exactionis relictorum ad pias causas factorum, & aliorum Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe per fel. record. Julium II., Leonem X., Adrianum VI., Clementem VII. & Paulum III. Rom. Pont. prædecessores nostros aplicatorum, & per Nos confirmatorum, multas etiam invenisse donationes inter vivos factas, in quibus nonnulli introitus, census, redditus, proventus, stabilia, & mobilia, bona, ac res aliæ diversis Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, locis, & personis piis, & pro donatorum, seu aliorum animabus donata, & pie elargita reperiuntur, quæ adhuc inexecuta, & non satisfacta remanent. Quodque tam hæredes, & fideicommissarii dictorum, & aliæ personæ, quæ ad hujusmodi bonorum satisfationem de jure tenentur, commissionis

Nobis

Nobis factæ conantur opponere, & contraire sub prætextu, quod jurisdictio vobis per prædecessores præfatos, & Nos super hujusmodi relictorum exactione concessa, ad donationes inter vivos factas minime se extendit, & ita pias donatorum præfatorum dispositiones violare nituntur.

Declaratio sive extensio auctoritatis Collegii Fabricæ, in exequendis donationibus inter vivos ad pias causas factis, & quinta parte Fabricæ applicanda.

§.1. Nos igitur ut par est, in præmissis opportune providere volentes, ad tollendas omnes dubietates, exceptiones, & oppositiones, per præsentes declaramus, nostræ intentionis fuisse, & esse, ut donationes inter vivos, & ad pias causas tantum factæ, & quæ pro tempore fieri contigerit, per vos, & a vobis pro tempore substitutos exequerentur. Et quinta pars bonorum, & rerum in eis donatorum, ad opus dictæ Fabricæ converteretur, &, quatenus opus sit, vobis, & substitutis præfatis tenore præsentium, de novo, ut omnes, & quascumque donationes inter vivos, in quibus aliqua bona (quæ ad donationum hujusmodi tenores hic pro expressis haberi volumus) ad pias causas a donatoribus donata, & elargita fore reperietis, viis, & remediis in vestris commissionibus, a Nobis, & Prædecessoribus præfatis concessis, & confirmatis exequi, & quintam partem bonorum hujusmodi ad usum dictæ Fabricæ applicare possitis, & valeatis, de speciali gratia concedimus, & indulgemus, ac donatorum hujusmodi voluntates, quoad quintam partem præfatam commutamus.

Clausula sublata.

§.2. Et sic in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere. Et si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ dicti Prædecessores, & Nos, in singulis eorum, & nostris commissionibus hujusmodi, ac illarum confirmationibus voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque,

Fides danda transumptis.

§.4. Verum quia difficile foret, præsentes literas ad singula quæque loca, ubi opus foret, deferri, volumus, ut earum transumptis manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in judicio, & extra, quæ adhiberetur præsentibus, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. A.II. 31. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die ultima Julii millesimo quingentesimo quinquagesimoprimo, Pontificatus nostri anno II.

XVIII.

Lusitaniæ Reges perpetui Militiæ Avistensium Administratores, & Magistri constituuntur.

Ex Henriquez Regulæ Ord. Cistercien. p.516.

JULIUS EPISCOPUS, SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Joannis Lusitanorum Regis, ejusque Prædecessorum erga Sedem Apostolicam fides, & singularis devotio.

§.1. Præclara Charissimi in Christo filii nostri Joannis Portugalliæ, & Algarbiorum Regis illustris, & suorum in Portugalliæ, & Algarbiorum hujusmodi Regnis Prædecessorum erga hanc Sanctam Sedem merita, necnon sincera fides, & singularis devotio, quibus idem Joannes Rex in nostro, & dictæ Sedis conspectu clarere dignoscitur, promerentur, & Nos quodammodo compellunt, ut illa prædicto Joanni, & pro tempore existenti Portugalliæ, & Algarbiorum Regi favorabiliter concedamus, per quæ dissensionibus, & odiis, quæ inter personas Regnorum hujusmodi exoriri possent, occurratur, ac eorumdem Regnorum quieti, & tranquillitati consulatur.

Avistensis Ordo multis Oppidis Castris &c. a Regibus, & Christifidelibus donatus.

§.2. Dudum siquidem S.Jacobi de Spata, sub S. Augustini, & de Avis sub S. Benedicti Regulis in dictis Regnis Militiarum Magistratibus per obitum quondam Georgii olim ipsarum Militiarum Magistri, seu Administratoris extra Romanam Curiam defuncti, seu alias certo modo vacantibus, Nos considerantes Magistratus prædictos diversa castra, Terras, Villas, loca, & arces eis a claræ memoriæ Portugalliæ Regibus, & aliis Sæcularibus personis, ut plurimum donata, in quibus Magistratus ipsos pro tempore obtinentes jurisdictionem exercent, & plurium Præceptoriarum pinguissimis redditibus dotatarum, & collationem habere, & propterea tam pro justitia in castris, Villis, Terris, & locis eisdem perfecte administranda, ac arcibus prædictis ad Regna prædicta ab infidelibus, & perversorum conatibus defendendum, ac in pacis dulcedine conservandum diligenter, & fideliter custodiendis, necnon Præceptoriis ipsis personis benemeritis, præsertim contra Christiani nominis hostes dimicantibus, plurimum expedire, ut Magistratus prædicti personæ Regibus ipsis, & illorum incolis gratæ, & acceptæ per quam nedum in juribus suis conservari, verum etiam adaugeri possent, committeretur, ac sperantes, quod dictus Joannes Rex, quod Justitiæ zelator, & Orthodoxæ Fidei acerrimus defensor eatenus fuerat, & tunc existebat, ac Christiani nominis hostes, tam in Africa, quam in partibus Indiæ Orientalis, & Ethiopiæ, continuis bellis, cum intolerabilibus expensis lacessere non desinebat, & incolas inibi commorantes ad veri luminis cognitionem reducere magnopere studebat, Magistratus ipsos, prout Militiam Jesu Christi Cisterciensis Ordinis, cujus idem Joannes Rex Administrator perpetuus per Sedem prædictam deputatus existebat, eatenus laudabiliter, & prudenter rexerat, feliciter, & tranquille gubernarat, illisque posset

Joannis Regis præclara gesta in Africa, & aliis Orientalibus partibus pro Religione Christiana dilatanda.

possset esse utilis plurimum, & etiam fructuosus.

§.3. Ac volentes eidem Joanni Regi, ut expensarum onera, quæ in gerendis bellis prædictis subire tenebatur, facilius perferre valeret, de alicujus subventionis auxilio providere, Motu proprio eundem Joannem Regem, quoad viveret, Administratorem perpetuum, & irrevocabilem Magistratuum Militiarum Sancti Jacobi, & de Avis hujusmodi, juriumque, rerum, & pertinentiarum suarum omnium, etiam una cum Magistratu Militiæ Jesu Christi, cum plena, & libera facultate, auctoritate, & potestate, omnia, & singula, quæ Magistri Militiarum S. Jacobi, & de Avis hujusmodi, qui pro tempore fuerant, facere, & exercere potuerant, etiamsi habitum per Fratres Milites dictarum Militiarum gestari solitum nunquam susciperet, nec professionem per eos emitti solitam emitteret, faciendi, & exercendi auctoritate Apostolica constituimus, & deputavimus, curam, regimen, & administrationem Magistratuum S. Jacobi, & de Avis, ac Castrorum, & aliorum prædictorum sibi in spiritualibus, & temporalibus plenarie committendo, prout in nostris inde confectis literis plenius continetur.

Horum intuitu prædictus Rex perpetuus Ordinis Avisiensis administrator instituitur.

§.4. Cum autem post modum intra mentis nostræ arcana sæpius revolverimus, singulas Militias prædictas ad hoc institutas fuisse, ut contra hostes, & inimicos Fidei hujusmodi firma quædam præsidia essent, eorumque Fratres, & Milites pro tempore existentes, infidelium eorumdem expugnationi, ac terrarum ab eis occupatarum recuperationi jugiter vacarent, & a pluribus annis citra, prout, tam dilecti Filii Alphonsi de Alencastro Præceptoris majoris ejusdem Militiæ Jesu Christi, & ipsius Joannis Regis cosobrini, & apud Nos, ac dictam Sedem Oratoris, quam aliarum fide dignarum personarum relatione percepimus, prædictus Joannes Rex claræ momoriæ Emmanuelis Portugalliæ, & Algarbiorum Regis Genitoris sui, & aliorum prædecessorum suorum prædictorum vestigiis inhærendo ad divini nominis exaltationem, Christianæque Fidei propagationem in eripiendis e manibus ipsorum infidelium diversis Provinciis, terris, & locis, & aliis jam ereptis conservandis, necnon bello contra eosdem infideles tam terra, quam mari gerendo gravissimos labores, & expensas sustinuerit, in tam Indiarum, quam in Africæ, & Ethiopiæ, ac Brasiliæ partibus nonnullas civitates, insulas, oppida, & loca e manibus infidelium hujusmodi eripuerit eaque inibi Christifideles introduci, & nomen Domini prædicari faciendo ad Regimen Sanctæ Matris Ecclesiæ adduci procuraverit, & ad hoc non solum vi, & armis, sed nonnullarum ad hoc ab eo deputatarum excellentis Doctrinæ, & approbatæ Vitæ personarum opera continue utatur, & propterea Septensem, & Tingensem Civitates, & oppidum de Mazzagam in Africæ, necnon Goam, ac alias terras, & loca in Indiarum partibus per eum, & ejus Prædecessores prædictos e manibus ipsorum infidelium non sine magna sanguinis effusione erepta ad Reipublicæ Christianæ commodum, & universalis Ecclesiæ exaltationem possideat, & ut mortalium animas Deo efficacius lucrifaciat, in Civitatibus, insulis, terris, & locis hujusmodi quamplura Monasteria, Ecclesias, Hospitalia, & Collegia ad devotionis inibi habitantium excitationem erigi, ac in illis Ministros Ecclesiasticos introduci fecerit, necnon incolis, & habitatoribus civitatum, terrarum, & locorum hujusmodi, mediantibus diversis egregiis, & fidelibus verbi Dei concionatoribus, ut Sacrum Christi Evangelium amplecterentur, & sub nostra, & ejusdem Sedis obedientia, & protectione degerent, adeo efficaciter persuaserit, ut eorum infinitus fere numerus Sacro Baptismatis fonte renasci voluerit, speretur que verisimiliter, quod idem Joannes Rex, ad quem spectat Bella ipsa contra Infideles prædictos, tam terra, quam mari, & tam offendendo, quam defendendo movere, ac successores sui, Portugalliæ, & Algarbiorum Reges pro tempore existentes divina eis assistente gratia similia, & alia longe majora in dies pro tuitione, & augmento Christianæ Religionis facturi sint.

Variæ Provinciæ, & amplissimæ Regiones Christi Evangeliũ Lusitanorum opera amplectantur.

§.5. Nos attendentes, quod si Magistratus Militiarum hujusmodi, qui aliquando per Romanos Pontifices Prædecessores nostros Regibus Portugalliæ, & Algarbiorum hujusmodi, seu eorum primogenitis, aut aliis natis Infantibus nuncupatis, sive propinquis in administrationem, dum expediens visum fuerit, concessi fuerunt, & super quorum, dum pro tempore vacent, seu Magistrorum ad eos electione, quæ ad Præceptores Domorum, & etiam forsan Fratres, & Milites singularum Militiarum hujusmodi spectare dignoscitur, possunt facile inter Præceptores, seu Fratres, & Milites hujusmodi graves dissensiones, & intestina odia exoriri, & hos pro tempore obtinentes, si se pro tempore existenti Portugalliæ, & Algarbiorum Regi opponerent, Regna prædicta perturbare, & diversos tumultus bellicos excitare, ac bella, quæ per eos contra Infideles, ut præfertur, movenda sunt, in perturbationem quietis, & pacis Regnorum hujusmodi convertere possent, prædicto Joanni, & pro tempore existenti Portugalliæ, & Algarbiorum Regi in administrationem perpetuo concedantur, committantur, & assignentur ex hoc profecto dissensionibus, & odiis, & perturbationi pacis, & quietis Regnorum, & excitationi tumultuum bellicorum hujusmodi opportune occurreretur, & prædictus Joannes, & pro tempore existens Portugalliæ, & Algarbiorum Rex, Præceptorias Domorum Militiarum hujusmodi Fratribus Militibus idoneis, & ad præliandum habilibus, qui non solum, cum vocati fuerint, ad bella se accingent, verum etiam Regem ipsum ad expeditiones contra Infideles prædictos ultro sollicitabunt, ac se, suaque omnia tam in classe maritima, quam exercitu terrestri laboribus, & periculis exponere non dubitabunt, earum occurrente

Ut Lusitaniæ Reges Bella contra Infideles commodius movere, & continuare possint eis in perpetuũ hujus Militiæ Magistratus conceditur.

currente vacatione conferre, seu conferri procurabit, & bella ipsa commodius gerere, ac alia pro Fidei Catholicæ exaltatione, & infidelium depressione necessaria, & opportuna efficacius exequi poterit, ipsique Præceptores, & Fratres Milites, & Vassalli, & Subditi Magistratuum hujusmodi libentius sub eorum naturali Principe, Rege, & Militiarum hujusmodi Administratore existente, & ejus disciplina quam diversis ipsarum Militiarum Magistris (cum majores conjunctæ vires, majora, & præclariora in bello facinora edere possint) militabunt, seque omnibus periculis exponent, & propterea volentes in præmissis opportune providere, ac ipsius Joannis Regis, qui superioribus annis Bazaim, & Dio Civitates, seu oppida in partibus Indiarum e manibus Infidelium, vi, & bello eripuit, & bis invicto animo Dio, videlicet a Turcis, & Rege Cambayæ, qui illam seu illud cum ingenti exercitu Ducibus Soliman, Bassa, & Coja Suphar, acriter, & durissime obsidebant, Bazaim vero Civitates, seu oppida hujusmodi ab oppidanis, qui illam, seu illud bello repetebant, præstante Domino liberavit, & Turcas, ac Oppidanos ipsos non sine magna eorum clade, & jactura obsidionem hujusmodi solvere coegit, ac demum fugavit, & Nomen Domini Nostri Jesu Christi longe lateque propagare non cessat, pro desiderio præmissorum intuitu morem gerere motu simili, non ad ejusdem Joannis Regis, aut alterius pro eo Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, ac ex certa scientia nostris singulos Jesu Christi, & S. Jacobi, ac de Avis Magistratus hujusmodi, qui in eisdem Militiis supremæ dignitates, ac ipsarum Militiarum in dictis Regnis, & aliis Dominiis, eisdem Regnis, seu eorum Regis subjectis capita esse noscuntur, & quorum singulorum universas alias qualitates, & illorum erectionum, & institutionum tenores, fructuum, reddituum, & proventuum veros annuos valores, præsentibus pro expressis habentes, volumus etiam si quovis modo, quem etiamsi ex illo quævis generalis reservatio etiam in corpore Juris clausa resultet, præsentibus haberi volumus pro expresso, & & ex cujuscumque persona vacent, etiamsi tanto tempore vacaverint, quod eorum collatio juxta Lateranensis statuta Concilii ad Sedem prædictam legitime devoluta, ipsique Magistratus specialiter, vel generaliter reservati existant, & ad illos consueverint per electionem assumi, eisque cura etiam jurisdictionalis immineat animarum, super iis quoque inter aliquos lis, cujus statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo tempore Datæ præsentium non sit in eis alicui specialiter Jus quæsitum cum omnibus, & singulis eorum, eorumque mensarum juribus, pertinentiis, jurisdictionibus, Castris, Villis, Oppidis, fortalitiis, terris, & locis, necnon fructibus, redditibus, proventibus, obventionibus, & emolumentis quocumque nomine nuncupentur, & in quibus suis rebus consistant, & undecumque proveniant, & per Nos, aut

Bazaim, & Dio Civitates Indiarum e manibus Infidelium eripiuntur.

Prædecessores nostros Romanos Pontifices pro applicatione fructuum, reddituum, proventuum, jurium, obventionum, & emolumentorum Præceptoriarum, & forsan aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, seu illorum decimæ, aut alterius partis, bellis pro tempore gerendis eisdem Emanuelis, & Joanni Regibus, eorumque Prædecessoribus, ac Militiarum hujusmodi Magistris in genere, & in specie, ac alias quomodolibet concessis, necnon facultatibus, licentiis, privilegiis, & indultis prædicto Joanni, & pro tempore existenti Portugalliæ, & Algarbiorum Regi, etiamsi Regna ipsa in fœminam, aut minorem septem annis pervenerint, & minor hujusmodi etiam fœmina existat in Administrationem perpetuam: ita quod, qui Rex, aut in defectum Regis Regina Regnorum hujusmodi pro tempore fuerit, & singularum Militiarum prædictarum, & illarum Magistratuum absque alio juris, aut pacti Ministerio, perpetuus Administrator, aut administratrix sit, & esse censeatur, ac Magistratuum eorumdem possessionem propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuo retinere, seu etiam absque alia possessionis apprehensione militias ipsas, & earum Magistratus regere, & administrare, necnon illorum fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta, ac alia præmissa in suos, & Magistratuum prædictorum usus, & utilitatem convertere, Diœcesanorum locorum, vel quorumvis aliorum licentia, vel consensu desuper minime requisita, vel requisito, necnon Præceptorias, dignitates, aliaque beneficia, & officia Militiarum hujusmodi, ac alia ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem pro tempore existentium earumdem Militiarum hujusmodi, ac alia ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem pro tempore existentium earumdem Militiarum Magistrorum spectantia, tam Sæcularia, quam Regularia beneficia personis idoneis conferre, & assignare, necnon præmissa omnia, & singula, & cetera, quæ Magistri Militiarum hujusmodi, qui pro tempore fuerunt, in spiritualibus, & temporalibus facere, gerere, exercere, & administrare consueverunt, seu potuerunt, aut debuerunt facere, gerere, & exercere, & administrare, necnon jurisdictionem, & superioritatem, ac quodcumque aliud dominium in Præceptores, & milites, & alios Fratres, & personas, necnon Oppida, terras, & loca, ac bona, & res Militiarum hujusmodi per earum Magistros exerceri solita exercere libere, & licite possit in omnibus, & per omnia perinde, ac si singularum Militiarum prædictarum verus Magister existeret, ac omne jus, & omnis auctoritas, & potestas, Militias, & Magistratus hujusmodi, tam in spiritualibus, quam in temporalibus regendi, & administrandi, ac omnis alia jurisdictio, & administratio, ad singulos Magistros Militiarum hujusmodi de jure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet pertinens, & quæ in futurum pertinere

Omnimoda in Præceptores Milites, Fratres, Personas, Oppida, Castra, ac bona Militiæ hujus, eisdem Regibus jurisdictio tribuitur.

pote-

poterit, cum Regnis hujusmodi incorporetur, & consolidetur.

Concessio cum facultate substituendi pro regendis rebus spiritualibus.

§.6. Sic tamen, quod pro tempore existens Portugalliæ, & Algarbiorum Rex, seu Regina, ea quæ spiritualia pro tempore concernent, per idoneas personas ipsarum Militiarum personas Religiosas ad id per eum deputandas, & ad ejus liberum nutum, & arbitrium amovibiles, probe, & laudabiliter exerceri facere debeat, & teneatur, Apostolica auctoritate prædicta tenore præsentium perpetuo concedimus, & committimus, & assignamus, ipsumque Joannem, & pro tempore existentem Portugalliæ, & Algarbiorum Regem, seu Reginam, etiamsi, ut præfertur, Minor existat, perpetuum, & irrevocabilem, singularum Militiarum, & earum Magistratuum, juriumque, & pertinentiarum prædictorum in spiritualibus, & temporalibus, Administratricem constituimus, & deputamus, & personis per, & pro tempore existentem Regem, seu Reginam circa spiritualia deputandis, omnia, & singula quæcumque singularum Militiarum hujusmodi, qui pro tempore fuerunt, in concernentibus spiritualia per se, vel alios ordinare, disponere, mandare, & facere de jure, & consuetudine, aut alias quomodolibet potuerunt, seu debuerunt, ordinandi, disponendi, mandandi, & faciendi, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, & potestatem concedimus.

Præceptoribus, Militibusque jus Magistri eligendi adimitur.

§.7. Et ne in judicium concessionis, commissionis, assignationis, constitutionis, & deputationis, nostrarum prædictarum, Præceptores, seu Milites, vel Fratres Militiarum hujusmodi, aliquid de facto per viam electionis, vel postulationis, seu alias decedente pro tempore Rege, aut Regina Regnorum hujusmodi, attentare præsumant; Nos ab eisdem Præceptoribus, Militibus, & Fratribus omne jus, & omnem actionem, & potestatem eligendi, vel postulandi aliquem in Magistrum alicujus ex Militiis hujusmodi, vel eisdem Magistratibus de Magistris, aut administratoribus perpetuis quomodolibet providendi penitus, & omnino tollimus, auferimus, & abdicamus, ipsisque Præceptoribus, Militibus, & Fratribus sub excommunicationis latæ sententiæ, & privatione Præceptoriarum, ac aliorum beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum, quæ pro tempore obtinebunt, necnon pensionum annuarum, quas pro tempore percipient, ac inhabilitatis ad illa, & illas, ac alia, & alias in posterum obtinendas, & percipiendas, ac aliis Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis per contravenientes eo ipso incurrendis, ne de cetero aliquem in Magistrum alicujus ex Militiis hujusmodi eligere, vel postulare, aut de eligendo, vel postulando quovis modo tractare audeant, vel præsumant, districtius inhibemus, absolutionem eorum, qui sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrerint, ac earum relaxationem Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus canonice intrantibus specialiter, & expresse reservantes.

Dati Exequutores harum literarum.

§.8. Quocirca venerabilibus Fratribus nostris Ulisbonensi, & Eborensi, & Bracharensi Archiepiscopis per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Joannis, & pro tempore existentis Regis, & Reginæ hujusmodi, desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, isque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes auctoritate nostra faciant eidem Joanni, & pro tempore existenti Portugalliæ, & Algarbiorum Regi, & Reginæ, ac dilectis filiis Conventibus, Prioribus, Præceptoribus, Fratribus, & Militibus, obedientiam, & reverentiam debitas, & devotas, necnon a Vassallis, & aliis Subditis Militiarum hujusmodi consueta servitia, & jura sibi ab eis debita integre exhiberi, ipsosque Joannem, & pro tempore existentem Regem, & Reginam, ad Magistratus prædictos, ut est moris, admitti, sibique de illorum jurium, & pertinentiarum, ac membrorum suorum omnium fructibus, & redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integre responderi, contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quasvis, de quibus eis placuerit, sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas ac alia opportuna juris remedia appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super iis habendis servatis processibus sententias, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum

§.9. Non obstantibus nostra per quam dudum inter alia volumus, quod petentes beneficia Ecclesiastica aliis uniri tenerentur, verum annuum valorem, etiam beneficii, cui aliud uniri peteretur alioquin unio non valeret, & semper unionibus commissis fieret ad partes vocatis quorum inter esset, & Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis, necnon fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri etiam, qua præcavetur, ne quis extra suam Civitatem, & Diœcesim nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices a Sede prædicta Deputati extra Civitatem, vel Diœcesim in qua deputati fuerint alii vel aliis vices suas committere præsumant, ac de duabus dietis in Concilio Generali edita dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, ac aliis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus, vel Specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Militiarum, & ordinum prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Militiis, earumque Magistris, Præceptoribus, Militibus, Fratribus, & Conventibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum deroga-

rogatoriis, aliis efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque; & aliis Decretis, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Nos ac dictam Sedem, etiam motu simili, aut consistorialiter etiam per viam generalis legis, & statuti perpetui, ac initi, & stipulati contractus in genere, vel in specie, aut alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, illis præsertim, quibus inter alia caveri dicitur expresse, quod occurrente vacatione alicujus ex Magistratibus præfatis, præfati Conventus, Præceptores, Fratres, & Milites unum forsan de eorum gremio, dictarum Militiarum Militem expresse professum eligere, ipseque sic electus verus earumdem Militiarum magnus Magister habeatur, illique non alteri, Conventus, Præceptores Fratres, Milites prædicti parere teneantur, quodque nullus nisi, ut præfertur, electus, Magistratus ipsos obtinere possit, & quæcumque collationes, electiones, & aliæ dispositiones de Magistratibus ipsis aliter factæ, etiam per Romanum Pontificem, & Sedem prædictam nullæ, & invalidæ, nulliusque sint roboris, vel momenti, & penitus pro infectis habeantur, præfatique Milites aliis quam, ut præfertur, electis, vel literis Apostolicis per eos impetratis parere minime teneantur, & ob illorum non paritionem, aliquas censuras, sive pœnas nullatenus incurrant, quodque privilegiis, indultis, & literis nullatenus, aut nonnisi certis inibi expressis modo, & forma derogari possit, & aliter derogetur, derogatio hujusmodi nemini suffragetur, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos, & formas ad id servandas pro individuo servatis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse pari modo derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliqui super provisionibus, seu concessionibus administrationum sibi faciendis de Magistratibus hujusmodi speciales, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum, quibus omnibus Joannem, & pro tempore existentem Regem, ac Reginam præfatos in assecutione dictorum Magistratuum volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem Magistratuum, aut beneficiorum aliorum præjudicium generari, seu in præceptoribus majoribus dictorum Conventuum, necnon Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus, ac Conventibus, Vassallis, & Subditis, prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quoad receptionem, vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint. Quodque de Magistratibus hujusmodi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem, conjunctim, vel separatim spectantibus, nulli valeat provideri, seu concessio in administrationem fieri per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem, & quælibet alia dictæ Sedis indulgentia generalis, vel specialis cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Datæ Regibus nonnullæ leges pro recta Militiarū hujosmodi administratione

§. 10. Volumus autem, quod Magistratus ipsi debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis nullatenus negligatur, sed Rex, seu Regina, pro tempore existens omnia, & singula eisdem Militiis pro tempore incumbentia onera perferre omnino teneatur, quodque ab alienatione quorumcumque bonorum immobilium, & prætiosiorum mobilium dictorum Magistratuum pœnitus abstineat, & quod succedens in Regnis hujusmodi, sive vir, sive fæmina existat, antequam dictos Magistratus, vel eorum aliquem administrare possit, juramentum, seu juramenta, si quæ de observando statutis, & consuetudinibus, ac stabilimentis, usibus, & naturis dictarum Militiarum, vel alias per dictos Magistros præstari consueverunt, præstare teneatur, deinde administrationi Magistratuum hujusmodi libere se immiscere possit, & ille ex eis, qui ullo unquam tempore (quod absit) a nostra, & Successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ obedientia, & devotione se retraxerit, vel contra eam bellum susceperit, aut in ejus dominium per se, vel alium quomodolibet machinatus fuerit, præsenti gratia ex ipso privatus existat, ac præsentes literæ nullius sint roboris, vel momenti, ipsæque concessio, commissio, assignatio, constitutio, & deputatio expirent, & resolvantur, expiratæque, & resolutæ censeantur, & exinde ipsi Magistratus vacent eo ipso, & de illis, per Sedem eandem libere disponi possit, & insuper ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super iis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Datum die Decemb. An. 1551. Pontif. An. II.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, tertio Kal. Januarii Pont., nostri anno II.

XIX.

Doctores in Alma Urbe, a Collegio Advocatorum Consistorialium dumtaxat, in jure civili, & canonico creari possunt.

De erectione autem hujus Studii videre est sup. Tom.III. Par.II. Bonifacii VIII. Constit.XX. In supremæ *fol.* 100., *& Leonis X. Const. IV.* Dum suavissimos *Tom.III. Par.III. fol.* 370.

JULIUS PAPA III.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Multi juris ignari licentias se doctorandi, ut hic a Sede Apost. obtinebant. Unde mala hic descripta oriebantur.

CUm, sicut fide dignorum relatione nuper accepimus, multi juris civilis, & canonici ignari ad doctoratus gradum aspirantes indebite, sub prætextu, quod in aliqua universitate Studii generalis operam dando in tantum profecerint, quod idonei existant, & licentia a Nobis, & Sede Apostolica extorquent, ut ab aliquo Prælato, seu persona in dignitate Ecclesiastica constituta, etiam de propitiis extorquendo insignia doctoratus in Romana Curia suscipere valeat, ac ejusdem licentiæ prætextu examine ad id requisito, & aliis necessariis, desuper minime adhibitis, contra sacrorum canonum statuta, & juris dispositionem, in ipsius doctoralis dignitatis opprobrium se ad illius gradum faciant promoveri. Unde plura absurda sequuntur, & Clerus repletur indoctis, multis aspirantibus ob privilegia graduatorum beneficia assequi, & cum plures Magistratus ex consuetudinibus, & statutis locorum per Juris Doctores debeant exerceri, a pluribus indoctis sic doctoratis sæpe illi adipiscuntur, cum justitiæ supremo detrimento, sicque bonis etiam, & industriis, literatisque Doctoribus animus concidit, cum pariter doctis, & indoctis gradus pateat dignitatis, jamque ex præmissis vilescat in populo doctoralis dignitas.

Pontifex ideo decernit, neminem de cetero Doctorē in Urbe creari posse, nisi a Collegio DD. Advocatorum Consistorialium.

§.1. Nos igitur præmissis, prout ex debito pastoralis officii tenemur, obviare volentes, præsertim in Urbe, ex qua utrumque jus profluit, ac descendit, & a cujus exemplo Orbis partes solent regulari, ac de literarum scientia, virtutibus, & meritis vestris, quibus vestro Collegio Doctores in utroque jure civili, & canonico creandi, & illis insignia conferendi ex diversis privilegiis, & antiqua consuetudine, jus, facultas, & potestas competunt, & in quibus etiam potestas Sanctæ Rom. Ecclesiæ Camerarii, Gymnasiique Almæ Urbis nostræ Cancellarii pro tempore existentium repræsentatur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, non ad vestram seu alicujus instantiam, sed de nostra mera deliberatione, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod ex nunc de cetero, perpetuis futuris temporibus, nullus etiam prætextu cujusvis licentiæ, seu facultatis sibi concessæ, seu privilegiorum, indultorum, & literarum Apostolicarum quibusvis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, conditionis, præeminentiæ, nobilitatis, & excellentiæ existentibus, etiam Romanæ Curiæ officialibus, eorumque Collegiis, ac quacumque dignitate, & honore fulgentibus, aut illorum contemplatione, seu intuitu, etiam motu, scientia, & potestate similibus, & ex titulo oneroso, ac ex quibusvis aliis etiam quantumcumque maximis, & urgentissimis causis, sub quibusvis verborum formis, & expressionibus, ac cum quibusvis efficacissimis, & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, etiam talibus, quod illis nullatenus, aut nonnisi sub certis modo, & forma in eis contentis derogari possit, irritantibusque, & aliis decretis, per Nos, & Prædecessores nostros, ac Sedem eamdem, seu alias pro tempore concessorum ad gradum doctoratus in utroque, seu altero jurium hujusmodi ab alio, quam a vobis, & Collegio vestro in dicta Curia assumi, seu in utroque, vel altero jurium Doctor creari possit.

Doctorumque creationes ab aliis facien. irritas & inanes declarat.

§.2. Ac assumptiones, & creationes Doctorum, ac insignium doctoralium traditiones per vos faciendas hujusmodi, validas, & efficaces existere, suosque effectus sortiri, ac quascumque alias in utroque, seu altero jurium hujusmodi Doctorum creationes, ac insignium prædictorum traditiones per alios, quam per vos decreto in ipsa Curia in futurum faciendas cum inde secutis, irritas, & inanes, nulliusque roboris, vel momenti esse, & censeri, ac nemini suffragari, ipsique ab aliis, quam a vobis ad gradum doctoratus hujusmodi assumpti pro non doctoribus haberi.

Pauperes quoque gratis doctorari debere, jubet.

§.3. Vosque quoscumque pauperes, vel egenos, quos ad susceptionem graduum hujusmodi habiles, & idoneos repereritis, ad doctoratus in utroque, seu altero jurium gradus hujusmodi gratis pro Deo, & absque aliqua pecuniarum solutione ab eis facienda assumere, seu doctores creare debere.

Clausulæ præservativæ.

§.4. Ac præsentibus ex quavis causa, vel occasione, etiam per Nos, & Sedem prædictam, in genere, vel in specie, etiam per Constitutiones Apostolicas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas editas, ac quascumque alias literas Apostolicas, etiam in forma Brevis, & quod tenores, & formæ illarum habeantur pro expressis, seu alias clausulas, & decreta quæcumque in se continentes, etiam Officialibus, Collegiis, & personis præfatis pro tempore concessas, etiam vigore implicitæ derogationis latissime extenden. in supplicationibus desuper pro tempore signatis apposita derogari, seu illas revocari, cassari, suspendi, aut in aliquo alterari minime posse, neque revocatas, suspensas, vel alteratas, quoties illæ emanabunt, toties easdem præsentes ab illis exceptas, & vobis concessas, ac in pristinum, & eum, in quo nunc, & ante revocationem, & suspensionem hujusmodi erant, statum, restitutas, & repositas esse, & censeri.

Decretum irritans.

§.5. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardi-

Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari debere, ac ex nunc si secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executores istius Constit.

§.6. Et nihilominus Camerario nostro, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori pro tempore existentibus per præsentes mandamus, quatenus ipsi, vel alter eorum præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, quando, & quoties opus fuerit, ac pro parte vestra desuper requisiti fuerint, solemniter publicantes, faciant illas, & in eis contenta quæcumque, integre, & inviolabiliter ab omnibus observari; non permittentes quicquam per quoscumque in contrarium attentari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per sententias, censuras, ac etiam pecuniarias, & de quibus eis videbitur, pœnas, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, & pœnas præfatas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis prædictis, & quibusvis aliis cujuscumque dignitatis, & præeminentiæ existentibus, & quacumque, etiam Episcopali, Archiepiscopali, aut alia majori dignitate fulgentibus, in contrarium quomodolibet concessis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

D.P. An.II. 6. Februarii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 6. Februarii, millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, Pontificatus nostri Anno secundo.

XX.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Erectio Studii Generalis in Oppido Dilingæ Augustan. Diœcesis in Alamania, cum privilegiis, & facultatibus ad instar Universitatis Parisien., & aliarum.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Prœmium.

Copiosus in Misericordia Dominus, & in cunctis gloriosus operibus, a quo omnia dona defluunt, ad hoc Nobis licet immeritis suæ Sponsæ Universalis Ecclesiæ regimen committere, & nostræ debilitati jugum Apostolicæ servitutis imponere voluit, ut tamquam de summo vertice ad infima reflectens intuitum, quid pro hujusmodi illustranda Ecclesia ad fidei orthodoxæ propagationem conferat, quidve statui fidelium quorumlibet conveniat, attentius prospiciamus, & ut cujuslibet a fidelibus ipsis, profligatis ignorantiæ tenebris, illi per donum sapientiæ in via mandatorum Domini conservari debeant, attendentes, eos ad quærendum literarum studia, per quæ militantis Ecclesiæ respublica regitur, divini nominis, ac ejusdem fidei cultus protenditur, omnisque humanæ prosperitatis conditio augetur, nostræ sollicitudinis ope, Apostolicisque favoribus propensius excitemus, prout pia Prælatorum, præsertim fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium, quos in partem laborum evocavit Altissimus, vota exposcunt, & Nos locorum, & temporum qualitate pensata conspicimus in Domino salubriter expedire.

§.1. Sane sicut dilectus filius noster Otho tituli Sanctæ Sabinæ Presbyter Cardinalis Augustan. nuncupatus, qui Ecclesiæ Augustan. Provinciæ Moguntin. ex dispensatione Apostolica præesse dignoscitur, Nobis nuper exposuit. Cum fere tota Germania jam per triginta annos continuos, & ad hæc usque tempora calamitatibus, & pestiferis hæresibus oppressa, & involuta extiterit. Et propterea si unum generale studium diversarum artium, & scientiarum Catholicarum ad pueros, & alias personas inibi bonis moribus, virtutibus, & hujusmodi scientiis ornandas; & imbuendas in Oppido Dilingæ Augustan. Diœcesis, sub invocatione Sancti Hieronymi erigeretur, & instituerentur, profecto huic morbo in tota fere Germania hujusmodi, ut præfertur, vigenti, ulterius ne serperet, nec parum occurreretur, & fides orthodoxa inibi cresceret, & augeretur; ac manuteneretur. — Utilitas novæ hujus erigendæ Universitatis.

§.2. Quare præfatus Otho Cardinalis Nobis humiliter supplicavit, ut in dicto Oppido Universitatem studii Generalis in quibusvis liberalibus disciplinis, & licitis facultatibus ad instar Bononien., & Parisien., ac aliarum, tam Italiæ, & Galliæ, quam Germaniæ Universitatum studiorum Generalium erigere; & instituere, aliasque in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur. — Cardinalis Augustani hac super re preces.

§.3. Nos igitur pium, & laudabile præfati Othonis Cardinalis desiderium summopere commendantes, ac attendentes, quod ex literarum studio, tam publica, quam privata, & tam spiritualia, quam temporalia commoda proveniunt, hujusmodi supplicationibus inclinati ad Dei Omnipotentis laudem in eodem Oppido Dilingæ Universitatem studii Generalis sub dicta invocatione Sancti Hieronymi, in quibusvis liberalibus disciplinis, & licitis facultatibus ad instar Bononien., & Parisien., ac aliarum, tam Italiæ, & Galliæ, quam Germaniæ Universitatum — Erigitur Universitas Dilingana.

Rectori, Lectoribus, ceterisque Academiæ membris concessa Privilegia ad instar aliarum Universitatũ.

itatum studiorum hujusmodi auctoritate Apostolica tenore præsentium erigimus, & instituimus.

§.4. Ac illi sic erectæ, & institutæ, illiusque pro tempore existentibus Rectori, Magistris, Doctoribus, Lectoribus, Præceptoribus, Scholaribus, Bidellis, Nunciis, & aliis Officialibus, ac personis, necnon membris, & subditis, quod omnibus, & singulis privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, prærogativis, honoribus, & præeminentiis, Bononien., & Parisien., ac aliis Universitatibus prædictis illarumque pro tempore existentibus Rectoribus, Magistris, Doctoribus, Lectoribus, Præceptoribus, Scholaribus, Procuratoribus, Bidellis, Nunciis, & aliis Officialibus, ac personis, necnon membris, & subditis in genere, tam Apostolica, quam alias rite Imperiali, & Regia auctoritatibus, aut alias quomodolibet concessis, seu legitime præscriptis, ac imposterum concedendis, & præscribendis. Ac quibus illæ, & illi utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum uti, potiri, & gaudere. Necnon qui in quavis alia Universitate disciplinis, & facultatibus prædictis studere inceperint, studium suum in ea continuare, & qui in dicta sic erecta, aut quavis alia universitate per tempus debitum studuisse, ac scientia, & moribus idonei esse comperti fuerint, in Artibus, & Philosophia, ac Theologia, & Juribus, necnon Phisica, & Medicina, ac aliis disciplinis, & facultatibus prædictis Baccalariatus etiam formati, & licentiaturæ, ac laureæ, necnon Doctoratus, ac Magisterii, & quosvis alios solitos gradus a præfato Othone Cardinali, & pro tempore existenti Ecclesiæ Augustan., Præsule, seu Administratore, seu scientiarum, in quibus promovendi pro tempore studuerint, Lectoribus, aut aliis personis per eumdem Othonem Cardinalem ad tempus, vel in perpetuum deputandis, & constituendis, aliisque modo, & forma per ipsum statuendis, recipere & ipsorum graduum solita insignia sibi exhiberi facere. Et postquam gradus hujusmodi receperint, & illorum insignia eis, ut præfertur, exhibita fuerint, facultates, in quibus promoti fuerint, legere, & interpretari, ac in eis disputare. Necnon quoscumque actus gradui, seu gradibus per eos receptis convenientes exercere. Aliisque omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, favoribus, prærogativis, & indultis, quibus alii in Bononien., & Parisien., ac aliis Universitatibus prædictis juxta illarum constitutiones, & mores ad gradus ipsos promoti de jure, vel consuetudine, aut alias utuntur potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt, ut præfertur, quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant in omnibus, & per omnia, perinde ac si gradus hujusmodi in Bononien., & Parisien., vel aliis Universitatibus prædictis juxta illarum constitutiones, & mores hujusmodi suscepissent.

Archiep. Augustan. data facultas condendi statuta, & super eorum observantia invigilandi.

§.5. Necnon eidem Othoni Cardinali, & pro tempore existenti Præsuli, seu Administratori dictæ Ecclesiæ Augustan. hujusmodi, quod pro salubri dictæ erectæ Universitatis directione, & conservatione, aut Rectorum, Magistrorum, Doctorum, Lectorum, Præceptorum, Procuratorum, Bidellorum, Nunciorum, & aliorum Officialium Universitatis hujusmodi electione, nominatione, institutione, & quavis alia provisione, & Scholarium manutentione, quæcumque statuta, & ordinationes licita, & honesta, ac Sacris Canonibus non contraria facere, & edere, ac pro rerum, temporum, & personarum qualitate, mutare, corrigere, & reformare, seu illa cassare, & alia de novo providere, ac super illorum observatione quascumque pœnas imponere, quæ postquam facta, edita, mutata, correcta, & reformata, seu de novo condita fuerint, eo ipso Apostolica auctoritate prædicta confirmata, & approbata esse censeri. Et juxta eorum dispositionem sublata quavis aliter judicandi facultate judicari debere; Ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Data quoque potestas super omnia Universitatis mẽbra.

§.6. Necnon Othoni Cardinali, quod per se, vel suum in spiritualibus in dicta Ecclesia Augustan. Vicarium Generalem in ipsius Universitatis Rectorem, ac omnes, & singulos Magistros, Doctores, Lectores, Præceptores, Scholares, Procuratores, Bidellos, Nuncios, & alios Officiales, ac personas, & suppositos, tam Sæculares, quam quorumvis ordinum Regulares cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, & præeminentiæ extiterint, etiam si exempti, & Sedi Apostolicæ immediate, aut alteri Prælato subjecti, seu alienæ Diœcesis fuerint, omnimodam, tam Civilem, quam Criminalem, & mixtam sibi subditos, videlicet, sua ordinaria, in exemptos vero, seu alienæ Diœcesis Apostolica auctoritate prædicta exercere, visitare, reformare, & corrigere, ac errantes punire, & castigare.

Itaut Rectorem, aliosque eligere, & removere queat

§.7. Necnon ipsius Universitatis, Rectores Magistros, Lectores, Præceptores, Procuratores, & alios Officiales hujusmodi eligere, seu eorum electiones aliis committere, easque postquam factę fuerint, confirmare, & approbare, seu etiam aliis confirmandas, & approbandas committere.

Scholares, Baccalaureos &c. ad Lauream promovere; & Equites, Milites que creare.

§.8. Necnon quod tam ipse Otho Cardinalis, quam Lectores publici Universitatis hujusmodi, quos eis, ut præfertur, studuisse, ac vita, & moribus idoneos esse constiterit, ad gradus hujusmodi cum rigoroso examine, ac modo, & forma, & sub conditionibus per ipsum Othonem Cardinalem statuendis promovere, ac quos ad Doctoratus gradum promoverint, necnon dignitate, & insigniis equestribus dignos esse judicaverint, ipse Otho Cardinalis, & Successores sui præfati tantum milites, seu equites auratos auctoritate, & nomine nostris creare, & constituere, ac equestribus insigniis decorare, omniaque militum ornamenta eis ita, quod omnibus privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, honoribus, dignitatibus, & præro-

prærogativis, quibus aliis milites, seu equites aurati a Nobis creati utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum perinde, ac si per Nos creati fuissent, utantur, potiantur, & gaudeant, concedere,

Potest etiam alium, seu alios ad prædicta omnia substituere.

§.9. Omniaque, & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria facere, & exequi, ac ad ea omnia, vices suas eidem moderno, & pro tempore existenti suo in spiritualibus in dicta Ecclesia Augustan. Vicario Generali committere.

Rector, aliique participant de redditibus Beneficiorum quo tempore in Universitate resident.

§.10. Necnon quod pro tempore existentes ipsius Universitatis Rector, Magistri, Doctores, Lectores, Præceptores, & Scholares præfati ad quinquennium in dicta Universitate residendo, & literarum studio insistendo, omnia & singula fructus, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura Sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium quomodolibet qualificatorum, ac de jure, statuto, consuetudine, fundatione, privilegio, aut alias personalem residentiam, & in Synodis comparitionem requirentium, quæ in quibusvis Ecclesiis, sive locis, nunc forsan respective obtinent, & in futurum obtinebunt, cum ea integritate, quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis, cum qua illos perciperent, si in eisdem Ecclesiis, & locis personaliter residerent, ac in Synodis comparerent, percipere, ac interim eisdem beneficiis perCappellanos ad eorum nutum amovibiles per eos respective pro tempore deputandos in divinis deserviri, ac curam animarum illis imminentem exerceri, & Ecclesiastica Sacramenta illorum Parochianis ministrari facere, diœcesanorum locorum, vel quorumvis aliorum licentia desuper minime requisita, libere, & licite possint, & valeant, plenam, & liberam auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus facultatem. Quodque ad residendum interim in eisdem beneficiis, aut illis personaliter deserviendum, ac in Synodis comparendum minime teneantur, nec ad id ab eisdem locorum Ordinariis, seu quibusvis aliis inviti compelli, aut coarctari, neque propterea suis beneficiis privari possint, auctoritate, & tenore prædictis de speciali gratia indulgemus,

Derogatio contrariorum

§.11. Non obstantibus si in eisdem Ecclesiis, sive locis Rector, Magistri, Doctores, & alii præfati primam non fecerint residentiam personalem consuetam, & quibusvis aliis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus, Constitutionibus, & Ordinationibus. Nec non eorumdem beneficiorum fundatione, ac Ecclesiarum, in quibus ipsa beneficia forsan fuerint, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibus, & aliis decretis quomodolibet, etiam iteratis vicibus, ac etiam motu proprio, & ex certa scientia concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores, si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si eisdem locorum ordinariis ab eadem sit Sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod Canonicos, Rectores, & personas Ecclesiarum seu locorum suarum Civitatum, & diœcesuum, etiam in dignitatibus, Personatibus, administrationibus, vel Officiis constitutas per subtractionem proventuum beneficiorum suorum Ecclesiasticorum, aut alias compellere valeant ad residendum personaliter in eisdem, seu si ordinariis prædictis, & dilectis filiis Ecclesiarum earundem Capitulis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede concessum, vel imposterum concedi contingat, quod Canonicis, Rectoribus, & personis Ecclesiarum, seu locorum suarum Civitatum, & Diœcesuum prædictorum etiam in dignitatibus, personatibus, administrationibus, aut officiis, hujusmodi constitutis, & in illis non residentibus, vel qui in eis primam non fecerint residentiam personalem consuetam fructus, redditus, & proventus beneficiorum suorum Ecclesiasticorum in absentia sua ministrare minime teneantur, & ad id compelli non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et quibuslibet aliis privilegiis, Indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel diferri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Nulli ergo &c.

Dat. die 6. Aprilis 1552. An.II.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, octavo Idus Aprilis, Pontificatus nostri Anno II.

XXI.

Ex Regest. in Arch. Vat.

Institutio Collegii in Urbe pro Scholaribus Germanicæ Nationis educandis cum gratiarum, & indultorum elargitione.

JULIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

DUM sollicita considerationis indagine perscrutamur, quod sit prætiosum sapientiæ, & scientiæ donum cum probitate vitæ conjunctum, & quod per illud illo largiente, a quo procedit omne datum optimum, omneque donum perfectum derivatur, ignorantiæ, & vitiorum tenebræ profligan-

gantur, errores tolluntur, & mortalium actus in lumine veritatis disponuntur, solliciti reddimur, & solertes, ut literarum simul, & Christianæ pietatis studia, & quibus divina cooperante gratia acquiritur, scientiæ cum charitate conjunctæ Margarita, ubilibet in illis præsertim locis, quæ ad serenda, irriganda, & multiplicanda studia hujusmodi idonea, & accommoda esse dignoscuntur, salubria incrementa suscipiant.

Ad instruendos Operarios qui vineam Domini excolant in Germania, erectum Romæ Collegium Germanicum nuncupandum

§.1. Hinc est, quod Nos attendentes quanta sit fidelium, & strenuorum operariorum penuria, præcipue in illis regionibus, ubi cultus vere religionis per varias hæreses maxime imminutus, & Catholicæ, ac sanæ doctrinæ, necnon vitæ lumen, multis errorum tenebris obscuratum, quantumque Christianæ Reipublicæ, & fidei Orthodoxæ conducat, ut militans Dei Ecclesia ubique, & præsertim in Germania viris exemplari vita, & literarum scientia præditis, quorum opera veritatis lumen protendi, & illud obumbrare nitentes dissipari valeant, in dies abundet, motu proprio non ad alicujus Nobis super hoc oblatę petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & certa scientia nostris ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ac ipsius militantis Ecclesiæ exaltationem, & Germaniæ spirituale auxilium in alma Urbe nostra, & loco ad id convenienti, & apto per infrascriptos protectores assignando unum Collegium Scholarium Germanicum nuncupandum, cum dote, Ecclesia vel Cappella, in qua Missæ, & alia divina Officia juxta providam ordinationem eorum, qui Collegii gubernationem suscipient, celebrentur, necnon structuris, ædificiis, cameris, & locis, ac dote simili Collegio convenientibus, & necessariis, in quo aliqui nationis Germanicæ Juvenes dociles, & bonæ indolis, & si fieri possit id, aliqua bonarum artium, & sinceræ doctrinæ principia habentes, Deum timentes, & religionem zelantes ex Regionibus, Provinciis, & locis Germaniæ educendi instituantur, & alantur ac bonis, & sanctis moribus imbuantur, necnon literarum, & piæ vitæ stadio continuo vacent sub magistris, sive præceptoribus eis per dilectos filios Societatem de Jesu nuncupatam constituendis, qui literas humaniores trium linguarum Latinę, Grecæ, & Hebraicæ, ac Logicam, Phisicam, & alias liberales disciplinas, & demum Sacram Theologiam publice legant, & doceant, & alias ipsorum Scholarium curam, regimen, & administrationem, in his quæ ad morum integritatem, & verbi Dei prædicationem, ac explicationem, & ad officium Christiani Pastoris, necnon bene, beateque vivendum pertinent, & spectant, suscipiant, & nullis parcendo laboribus quantum in eis fuerit, ædificent, & divina præcepta eorum animis infigere conentur, & tales se erga eosdem Scholares exhibeant, ut ipsi tandem divinæ legis capaces, necnon ætate, doctrina, & probitate maturi postquam de beneficiis Ecclesiasticis competenter provisi fuerint, tam intrepidi fidei Athletæ in suas regiones ad alios exemplo vitæ suæ ad Christum trahendos, & qui id talentum acceperint, ad verbum Dei prædicandum, & docendum, curam animarum sibi commissam ad Dei laudem, & gloriam, ac spiritualem fidelium profectum exercendum, & administrandum, necnon hæresum latens venenum deprehendendum, & errores apertos convincendum, & resecandum, ac denique fidem ipsam totis viribus defendendam, ac verbo, & exemplo, ampliandam, & ubi extirpata fuit, denuo plantandam cum animarum salute, remmitti, & destinari possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium erigimus, & instituimus.

Deputati sex Cardinales pro directione Collegii.

§.2. Necnon dilectos filios nostros Rodulphum Sanctę Marię Transtiberim de Carpo, & Joannem Sancti Pancratii Compostellan., & Marcellum Sanctæ Crucis Cervinum, & Joannem Sancti Sthephani in Celio monte Moronum, necnon Otonem Sanctæ Sabinæ de Augusta, & Jacobum Sancti Simeonis titulorum de Puteo nuncupatos S. R. E. Presbyteros Cardinales ipsorum Collegii, & Scholarium protectores, & defensores, ad quos vel aliquem Societas hujusmodi possit pro consilio, & auxilio in his, quæ ad commissam sibi curam pertinent, recurrere, quique adducendorum hujusmodi scholarium, & post studia remittendorum, & quandiu in Collegio manebunt, sustentandorum curam hebeant, auctoritate, & tenore prædictis constituimus, & deputamus.

Collegium Papæ, & Sedi Ap. solummodo subjectum ab omnibus pedagiis &c. liberum declaratur.

§.3. Nec non Collegium præfatum, ac illius scholares, & Magistros, seu Præceptores, rectores, & gubernatores pro tempore existentes, eorumque bona mobilia, immobilia, cujuscumque qualitatis, & quantitatis existentia, & in dicta Urbe, & alias ubilibet consistentia ab omni jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate pro tempore existentium Senatoris, Consulum, & Conservatorum ac Reformatorum dictæ Urbis, nec non Rectoris studii generalis ejusdem Urbis, ac aliorum quorumcumque Judicum, Officialium, & personarum in dicta Urbe & alias ubilibet constitutorum, illaque, ac in propriis eorum rebus, & bonis cum eis contrahentes, a solutione, & exactione quorumcumque pedagii, gabellæ, bollettini, decimarum, & cujusvis alterius tam ordinarii, quam extraordinarii oneris in dicta Urbe, & alias ubique locorum, & ex quacumque causa impositorum, & imponendorum eximimus, & totaliter liberamus, ac sub Beati Petri, & Sedis Apostolicæ, atque nostra protectione suscipimus, Nobisque, & dictæ Sedi immediate subjicimus, ac liberos, immunes, exemptos, susceptos, & subjectos, immuniaque, & exempta fore, & esse, & ita per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere.

Secus agi si contingat, irritum.

§.4. Nec non quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

§.5. Ip-

Scholaribus, & Rectori cōcessa Privilegia, quibus fruitur studium generale Urbis.

§.5. Ipsisque Collegio, Scholaribus, Rectoribus, & Gubernatoribus, ut omnibus & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, facultatibus, & indultis, quibus Studium generale Urbis, & illius Rector præfatus, necnon Doctores, & legentes in eo quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum, ad eorum instar, sed æque, & pariformiter uti, potiri, & gaudere possint in omnibus, & per omnia, concedimus, & indulgemus, & illa eis communicavimus.

Prohibitio Senatori Urbis, & Camerario quidquam a Collegio requirendi nomine gabellæ &c.

§.6. Necnon Senatori, Consulibus, Conservatoribus, Reformatoribus, Rectori, & aliis Judicibus, Officialibus, & personis prædictis, ac moderno, & pro tempore existenti S.R.E. Camerario Præsidentibus, & Clericis Cameræ Apostolicæ, ac quibusvis Commissariis super exactione decimarum, & aliorum onerum prædictorum pro tempore deputatis, sub indignationis nostræ pœna, ne prætextu quarumcumque literarum eis sub quibuscumque tenoribus, & formis pro tempore concessarum Collegium, Scholares, Rectores, & Gubernatores præfatos, seu eorum aliquem super præmissis quomodolibet molestent, seu molestari permittant, districtius inhibemus.

Superioribus Collegii data facultas Lauream concedendi Scholaribus.

§.7. Et insuper Regentibus, & Superioribus dicti Collegii pro tempore existentibus, assistentibus præfatis Protectoribus, seu aliquibus ex eis, aut de eorum consilio, & de expresso consensu illos, quos in dicto Collegio, & alibi per tempus debitum studuisse, ac scientia, & moribus idoneos esse repererint, in prædictis facultatibus ad Baccalaureatus, Licentiaturæ, & Doctoratus, ac Magisterii gradus servata alias forma Concilii Viennen. juxta Universitatis ejusdem Urbis consuetudinem, seu alias promovendi, & ipsorum graduum solita insignia eis exhibendi, quodque in facultatibus supradictis sic promoti illa legere, & interpretari, ac in eis disputare, & quoscumque gradui, seu gradibus hujusmodi convenientes actus exercere, & alias omnibus, & singulis privilegiis, gratiis, favoribus, prærogativis, & indultis, quibus alii in prædicta, seu aliis Universitatibus, & alibi juxta illius, vel aliarum Universitatum hujusmodi constitutiones, & mores ad gradus prædictos promoti de jure, vel consuetudine utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possint, & debeant in omnibus, & per omnia, ac si gradus prædictos in ipsa Universitate juxta consuetudines, & mores prædictos suscepissent, concedendi, & indulgendi.

Dictis Cardinalibus data potestas condendi Leges pro bono regimine Collegii.

§.8. Necnon pro felici implemento, & salubri directione, ac conservatione dicti Collegii, illiusque bonorum, & rerum, ac jurium, tam temporalium, quam spiritualium, quæcumque statuta, & ordinationes rationabilia, & Sacris Canonibus non contraria faciendi, & edendi, ac revocandi, immutandi, corrigendi, & super illorum observatione quascumque pœnas imponendi, quæ postquam facta, edita, revocata, immutata, & correcta fuerint, eo ipso auctoritate prædicta approbata, & confirmata sint, & esse censeantur, & juxta eorum dispositionem, sublata quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernendi, omniaque, & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi plenam, & liberam auctoritate prædicta tenore præsentium facultatem, & potestatem concedimus.

Obstantium derogatio.

§.9. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Urbis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis eidem Senatori, Consulibus, Conservatoribus, Reformatoribus, Camerario, Universitatibus, ac earum Collegiis, Rectoribus, Scholaribus, & personis, & aliis præfatis, necnon præfatæ Urbi, & Populo Romano sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis danda fides.

§.10. Volumus autem quod præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides in judicio, & extra, ac alias ubilibet opus fuerit, adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. die 31 Augusti 1552 An. III.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, pridie Kal. Septembris Pont. nostri Anno III.

XXII.

Contra Franchitias in Urbe retinentes, & Curiam in executione impedientes, cum approbatione Constitutionum contra Bannitos, &c. editarum.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Cum Civitates, & loca omnia, in quibus Sanctissimum Christi nomen colitur, deceat esse facinorosis hominibus expiata, atque purgata, nemo est, qui non intelligat, quam maxime oportet Almam Urbem nostram Apostolorum Petri, & Pauli, ac tot Martyrum sanguine consecratam, in qua Summus Pontifex cum sacro Cardinalium

nalium Collegio residet, & ad quam ex omnibus mundi partibus, veluti ad portum saluberrimum gentes confluunt, quae denique communis omnium patria censetur, esse ipsis facinorosis hominibus vacuam.

Plures Pontifices adversus facinorosos, & eorum fautores ediderunt Bullas, quas hic Pontifex confirmat.

§.1. Sane cum a diversis Pontificibus prædecessoribus nostris plures Constitutiones adversus homicidas, sicarios, latrones, sacrilegos, raptores, aliosque facinorosos homines, eorumque fautores, & receptatores, sine quibus delinquentes diutius latere non possunt, editæ fuerint, quæ vel temporum iniquitate, vel ad senium, & occasum vergentis sæculi corruptela, aut Magistratuum negligentia, minus custodiuntur, & observantur, ac fere in desuetudinem abierunt, operæ pretium censuimus Constitutiones ipsas approbare, & innovare, prout illas Motu proprio, & ex certa scientia, cum omnibus, singulis censuris, & pœnis in eis contentis, harum serie approbamus, ac innovamus.

Franchitiasque tenere, & Curiam in executione impedire prohibet.

§.2. Et insuper quia, sicut accepimus, quorumdam eousque processit licentia; ut non solum homicidas, & facinorosos, ac alios prædictos, contra juris, & sacrarum Constitutionum præfatarum prohibitionem receptari audeant, sed etiam domos suas, necnon vias publicas, & plateas, quæ circa domos sunt, facinorosis ipsis tutum refugium, & quasi portum esse velint, signatis etiam franchitiarum nomine quodammodo limitibus in via, quos justitiæ ministris ingredi non liceat. Nos abhominabile ac detestandum franchitiarum hujusmodi nomen penitus abolemus, ac perpetuo abolitum fore decernimus. Volumus enim causarum capitalium judicibus, barisellis, apparitoribus, & aliis justitiæ præfectis, & ministris, quascumque vias, & plateas, ædes, & domos, ad requirendos, capiendos, & debitis pœnis afficiendos facinorosos homines, die, noctuque, liberas, & apertas esse. Si quis autem post hujus nostræ voluntatis declarationem, franchitias hujusmodi adhuc habere, & tueri, ac illarum prætextu, aut alias quomodolibet justitiæ ministros, in executione eorum officialium impedire præsumpserit, etiam si Baro, Domicellus, Comes, Dux, Principis cujusvis Orator, aut, quod futurum minime credimus, Episcopus, Archiepiscopus, Patriarcha, aut etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis extiterit, noverit se amissionis gratiæ, ac benevolentiæ nostræ, necnon coercitionis, & emendationis, prout Nobis juxta circumstantiarum qualitatem videbitur, pœnas ipso facto incursurum. Si quis vero in tantam devenerit audaciam, ut etiam violenter, & manu armata, ipsis justitiæ ministris se opponere, & resistere ausus fuerit, tam facientes quam mandantes, eo ipso crimen læsæ majestatis incurrere declaramus, & pro illius condigna ultione, si ultra justitiæ ministros, majori manu opus fuerit, præcipimus dilecto filio nobili viro Camillo Ursino Domicello Romano ac alteri cuicumque pro tempore militiæ nostræ temporalis generali Gubernatori, & custodiæ Palatii nostri Ducibus, tam pedestribus quam equestribus, ac Conservatoribus, & Capitibus regionum ipsius Almæ Urbis, ut contra opponentes, & resistentes hujusmodi, tamquam justitiæ, pacis, & quietis perturbatores, nostrosque, & hujus Sanctæ Sedis rebelles, acriter suo brachio sæculari insurgant, ac eos manu regia, & nulla tela judiciaria servata, severissime puniendos capi, & carceribus mancipari faciant.

Clausulæ derogatoriæ.

§.3. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis; privilegiis quoque, & indultis, statutis, & consuetudinibus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi.

§.4. Ut autem præmissa omnia ad eorum, quorum interest, notitiam, deducantur, nec aliquis de eis ignorantiam juste prætendere possit, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod præsentes literas per aliquos Curiæ nostræ Cursores, ad Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesiæ Lateranensis valvas, dum inibi populi multitudo ad divina audienda convenenerit, palam, & clara voce legantur, & lectæ in Basilica, & Ecclesiæ hujusmodi, ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, necnon in acie Campi Floræ affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu affixæ pendeant, & cum inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis remaneant affixa.

Transumptorum fides.

§.5. Quod earum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, certa, & indubitata fides adhibeatur, prout præsentibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

D. P. An. III. 22. Septemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, decimo Kalen. Octobris, Pontificatus nostri anno III.

Publicatio.

Anno a Nativitate D. 1552. indictione 10. die vero 27. mensis Septembris; Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno III. retroscriptæ literæ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis retroscriptis, dimissis etiam inibi copiis affixis juxta illarum formam, & tenorem per nos Jacobum Carra, & Hermanum Lætum Cursores.

Ita est Hermanus Lætus Curs.
Thomas Roger Mag. Curs.

XXIII.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Innovatio, & ampliatio Gratiarum, & Privilegiorum Societatis Jesu, ejusque Collegiorum.

De hac Societate vide in Paul.III.Const.XXXI. fol.185. Hic siquidem Pontifex eamdem Societatem, ejusque Constitutiones approbavit, Privilegiaque illi elargitus est quamplurima.

Dilecto filio Ignatio de Loyola Præposito Generali Societatis Jesu.

JULIUS PAPA III.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Causæ concedendorũ Privilegiorum.

§.1. Sacræ Religionis, sub qua dilecti filii, Societas Jesu, rejectis sæculi vanitatibus gratum Altissimo præbent sub humilitatis spiritu famulatum, & ferventibus studiis per exempla virtutum, & solidam doctrinam alios ad divinæ Majestatis obsequia trahunt, favor exposcit, & devotionis vestræ merita Nos inducunt, ut ea, quæ per Nos, & Prædecessorem nostrum tibi, & illis provide concessa sunt, Apostolicæ firmitatis munimine roboremus. Vosque amplioribus favoribus, & gratiis confoveamus, ea vobis concedentes, per quæ commoditatibus vestris, & animarum tum vestrarum, tum etiam aliorum, quibus juvandis vacatis, peramplius consulatur.

Facultates tum spirituales, tum temporales alias concessas Soc. confirmat.

§.2. Tuis itaque in hac parte Nobis porrectis supplicationibus inclinati, omnia, & singula literas, facultates, Indulgentias etiam plenarias, concessiones, immunitates, exemptiones, libertates, gratias, privilegia, & indulta tibi, & ad tui ac pro tempore existentis Præpositi Generalis Societatis hujusmodi dispositionem concessa, necnon facultatem inter alia cum personis Societatis hujusmodi circa jejunia, & cibos prohibitos per te, vel alios dispensandi, ac Societatem ipsam professos quoscumque a casibus hæresis, & aliis contra fidem, & consequentibus censuris quibuscumque etiam per te, & Successores tuos, vel alios similiter professos ad id idoneos per te, & pro tempore existentem Præpositum Generalem Societatis hujusmodi deputandos absolvendi, & quatenus opus sit, in foro conscientiæ dispensandi per fel. rec. Paulum Papam Tertium Prædecessorem nostrum, & forsan Nos tam in genere, quam in specie, & alias quomodolibet, & sub quibuscumque tenoribus, & formis concessa eorum omnium tenores, & causas propter quas concessa sunt, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Apostolica auctoritate ex certa nostra scientia tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac illis perpetuæ, & inconcussæ firmitatis robur adiicimus, illaque inviolabiliter observari, & sub quibusvis derogationibus, revocationibus, suspensionibus, alterationibus, decretis, declarationibus, ac literis Apostolicis etiam quasvis clausulas enerales, vel speciales etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores, & insolitas ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum forma, & expressione in se continentibus, aut Cancellariæ Apostolicæ Regulis, seu Constitutionibus Apostolicis quomodolibet pro tempore factis, & editis ullo umquam tempore comprehendi, aut eis in aliquo derogari, seu ea revocari, aut alterari nullatenus posse, sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac ex nunc quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Præpositus Gen. commutare horas recitationis Officii Divini.

§.3. Et nihilominus, ut tu, & Societas hujusmodi quietius, & devotius in humilitate spiritus Altissimo gratum exhibere possitis famulatum, facultatem, & licentiam anteponendi, & postponendi Officium divinum alias vobis concessam ad hoc, ut tu, & Religiosi pro tempore existentes Societatis hujusmodi ex legitimis ac justis causis (in quo tuam, & Successorum tuorum Præpositorum Generalium pro tempore existentium, & aliorum, quos ad hoc substitueritis, conscientiam oneramus) Officium ipsum celebrationi Missæ libere, & absque conscientiæ scrupulo postponere possitis, auctoritate, & tenore prædictis extendimus, & ampliamus,

Ipsum vero Officium in alias Orationes pro Infirmis.

§.4. Ac insuper tibi, & aliis Præpositis Generalibus Societatis hujusmodi pro tempore existentibus, & aliis, quibus ad hanc commutationem auctoritatem vestram communicaveritis, ut recitationem Officii hujusmodi pro his, qui ob infirmitatem vobis videbuntur excusandi, in aliud opus pium seu leviorem Orationem, durante tamen infirmitate, arbitrio vestro commutare.

Gradus Magisterii conferre Magistris, & Scholaribus Collegiorum.

§.5. Necnon Scholaribus Collegiorum Societatis hujusmodi in Universitatibus alicujus studii generalis existentium, quod ipsi si prævio rigoroso, & publico examine in eisdem Universitatibus idonei reperti fuerint, & Rectores Universitatum hujusmodi eos gratis, & amore Dei absque aliqua pecuniarum solutione promovere recusaverint, in Collegiis prædictis a Præposito Generali pro tempore existenti, vel de ejus licentia a quovis ex inferioribus Præpositis, vel Rectoribus hujusmodi Collegiorum cum duobus, vel tribus Doctoribus, seu Magistris per eosdem eligendis, Scholaribus vero Collegiorum eorumdem extra Universitates existentium studiorum suorum cursu absoluto, & rigoroso examine præcedente a Generali, vel de ejus licentia a quovis ex Præpositis, vel Rectoribus hujusmodi Collegiorum cum duobus, vel tribus etiam Doctoribus, vel Magistris per eosdem eligendis quoscumque Baccalariatus, ac Magisterii, & Licentiaturæ, ac Doctoratus gradus accipere, & Præpositis, vel Rectoribus cum Doctoribus hujusmodi, ut eosdem Scholares ad gradus ipsos promovere, eisdemque Schola-

Scholaribus, ut postquam promoti fuerint, ut in eis legere, disputare, & quoscumque alios actus ad hæc necessarios facere, & exequi, ac omnibus, & singulis privilegiis, prærogativis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, antelationibus, favoribus, gratiis, & indultis, ac omnibus, & singulis aliis, quibus alii in quibusvis Universitatibus studiorum hujusmodi rigoroso examine prævio, ac alias juxta inibi observari solitos, & requisitos usus, ordinationes, ritus, ac mores pro tempore promoti de jure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad ipsorum instar sed pariformiter, & æque principaliter absque ulla penitus differentia, uti, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia, perinde, ac si gradus hujusmodi in eisdem Universitatibus, & non eorum Collegiis hujusmodi accepissent.

Præpositi facultates sibi concessas aliis possunt communicare.

§.6. Præpositis quoque inferioribus a te & pro tempore existenti Præposito Generali præfato, vel etiam Provincialibus præsertim in locis Indiarum, & aliis remotis partibus pro tempore deputatis, ut ipsi quæcumque gratias, facultates, concessiones, & indulta eis per te, & eumdem Præpositum Generalem, vel Provincialem pro tempore existentes communicata, & concessa, quibusvis aliis personis de Societate hujusmodi professis eis bene visis, quoties eis videbitur, de tua tamen, & Præpositorum Generalium pro tempore existentium scientia, communicare, & concedere possint.

Senio confectis conceditur usus propriorum redditum.

§.7. Et insuper Religiosis Societatis hujusmodi pro tempore senio confectis, aut aliqua infirmitate gravatis, & ad operandum in Vinea Domini non idoneis etiam professis, ut in Collegiis Societatis hujusmodi de tui, & pro tempore existentis Præpositi Generalis, vel inferiorum, quibus hanc facultatem communicaveris, seu communicaverint, licentia morari, & ex illorum redditibus, & proventibus se sustentare absque aliquo conscientiæ scrupulo libere, & licite valeant, plenam, & liberam auctoritate, & tenore præmissis facultatem, & licentiam concedimus.

Obstantium derogatio.

§.8. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac Societatis, & Universitatum hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Societati, & Universitatibus, illarumque Rectoribus, Doctoribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis etiam motu proprio, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, aut quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§.9. Verum quia difficile foret &c.

Dat. die 22. Octob. 1552. An.III.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 22. Octobris 1552. Pont. nostri Anno III.

XXIV.

Jurisdictio Consulum Artis Pistorum Almæ Urbis, cognoscendi causas, & differentias ipsam artem tangentes. Et privilegium, quo debitoribus, ex causa panis, dilationes concedi prohibetur.

JULIUS PAPA III.

Dilectis filiis Consulibus, & Camerario, ac Universitatis Panatariorum, seu Furnariorum Almæ Urbis nostræ. Dilecti filii, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Furnariorum Universitas condidit varia statuta, artem concernentia.

Cum sicut Nobis exponi fecistis, alias, retroactis temporibus, vos & prædecessores vestri, qui in Alma Urbe nostra Panatarii sive Furnarii fuerunt, diversis temporibus diversas ordinationes, & statuta ipsius artis, fidele, & solicitum exercitium, ac personas ad exercitium hujusmodi aptas, illarumque salaria, modos, & formas observandas, ac macinaturam, & macinaturæ pretium concernentia, & alia ad artem hujusmodi necessaria in uno libro descripta ediderint, fecerint, & ordinaverint, illaque omnia, prout facta fuerant, per eos, qui conditorum statutorum, & ordinationum, hujusmodi temporibus fuerunt ipsius Urbis Senatores, & Conservatores respective approbata, & cofirmata fuerint, vosque Consulatum habeatis, in quo Panatariis sive Furnariis, pro rebus artem hujusmodi tangentibus jus redditur.

Consulesque artis vigore eorumdem statutorum inter homines de arte, usque ad quamcumque summam, & contra alias usque ad summam scutorū 29. jus reddebant de rebus spectantibus ad artem.

§.1. Et novissime inter cetera statueritis, & ordinaveritis, quod vestri Consules, jus, & rationem inter homines artis, & pro causis ad artem hujusmodi spectantibus usque ad quamcumque summam reddere valerent: & si aliquis ipsius artis conveniret in judicio aliquam aliam personam, quæ non esset ejusdem artis, dummodo foret pro re ad artem ipsam spectante, dicti Consules jurisdictionem contra tales conventos usque ad summam viginti scutorum, & non ultra haberent, & personæ sic conventæ jurisdictionem hujusmodi usque ad dictam summam inclusive declinare non possent, & casu quo illam aliqui declinare vellent, nihilominus ipsi Consules illis licentiam dare non possent, neque id pati deberent, sub pœna duorum scutorum ex eorum salario pro qualibet vice retinen. si secus facerent, ac declaraverint id, quod per eosdem Consules fieret, esse validum, firmum, & efficax, cum statutum hujusmodi factum foret pro eorumdem Panatariorum seu Furnariorum tran-

tranquilitate, ne ipsi per diversa ejusdem Urbis tribunalia pro rebus artem hujusmodi concernentibus discurrere deberent, seu discurrendo non possent publico, prout deceret, inservire, quæ quidem, & alia ultimo dicta ordinationes, & statuta per dilectos filios modernos ipsius Urbis Senatorem, & Conservatores, tamquam rationi consonantia, approbata, & confirmata fuerunt.

Leo X. (cujus literas istas hic non habes) decrevit debitores pro pretio panis ad dilationes seu cessiones bonorum non admitti.

§.2. Nec non fel. record. Leo Papa X. prædecessor noster provide attendens Panatarios, seu Furnarios maxime esse omnibus necessarios, volens indemnitatibus tunc, & pro tempore existentium in eadem Urbe Panatariorum, seu Furnariorum indemnitatibus consulere, quod ex tunc de cetero in perpetuum nullæ, etiam ab eo, etiam juxta dictæ Urbis statutum super debitis cum ipsius Furnariis præsentibus, & ex tunc futuris ratione panis ab eis accepti, in parva vel magna quantitate contractis, dilationes, etiam in sal conficiendo, aut alterius cujusvis, & quantumcumque necessarii usus favorem, & per specialia rescripta, etiam in forma salviconductus, etiam ad modicum tempus, & Motu proprio, ac ex certa scientia quibusvis personis cujuscumque status, gradus, vel conditionis existerent, etiam cum derogatione literarum dicti Leonis ex tunc concedendis alicui suffragarentur, sed eo ipso, quod per præocupationem, vel importunitatem, aut alias quomodocumque ab eo, & pro tempore existentis Romani Pontificis emanarent, illico revocata essent, nec locum contra dictos Furnarios habere, aut eorum aliquem cessio bonorum impedire valeret, quo minus contra personas debitorum, seu creditorum procedi posset.

Et in causis panis, à quocumque Judice summâ &c. procedi ordinavit.

§.3. Quodque pro tempore existentes dictæ Urbis Gubernator, Senatores, Conservatores, Vicarius, & Auditor Cameræ, ac alii Judices ordinarii, eorumque Locatenentes, in quibusvis causis coram eis per dictos Furnarios, seu eorum aliquem contra eos rationes panis per eos pro tempore crediti dumtaxat debitores, & per viam reconventionis pro tempore movendis, summarie, simpliciter, & de plano, nulla judiciaria tela servata, sed sola facti veritate inspecta, absque alicujus scripturæ confectione, & alias prout in causis mercedum, & salariorum per piæ memoriæ Julium Papam II. etiam Prædecessorem nostrum statutum fuerat, procedendum fore per suas literas statuerit, & ordinaverit, prout in eisdem literis plenius contineri dicitur.

Furnariorum Universitas petit ab isto Pontifice confirmatione prædictorum.

§.4. Vosque sicut eadem expositio subjungebat, cupiatis, statuta, & ordinationes, ac literas Leonis Prædecessoris hujusmodi pro illorum subsistentia firmiori, nostro, & Sedis Apostolicæ munimine roborari, pro parte vestra Nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnia, & singula statuta, & ordinationes tranquillum statum, & directionem ipsius artis concernentia, ac literas Leonis hujusmodi approbare, & innovare, aliisque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontifex ideo eorum ordinationes, ac literas Leonis X. confirmat.

§.5. Nos igitur ad plenum informati, hujusmodi statuta, & ordinationes, ad tranquillum statum, & directionem ejusdem artis facta, rationi consona, ac literas prædictas perutiles fuisse, & esse, vos, & vestrum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium, ex certa nostra scientia, omnia, & singula, præsertim ultimo dicta statuta, & ordinationes, ac literas Leonis Prædecessoris hujusmodi, & in illis contenta quæcumque auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, confirmamus, & innovamus, ac singula in eisdem literis contenta, prout per ipsum Leonem Prædecessorem concessa fuerunt, vobis, & pro tempore existentibus Panatariis, seu Furnariis dictæ Urbis, juxta literarum earumdem continentiam, & tenorem de novo concedimus. Ac omnes, & singulos, tam juris, quam facti defectus, qui forsan intervenerint in eisdem, ac solemnitates, siquæ omissæ fuerint, supplemus.

Consulibusque Universitatis jurisdictionem, de qua hic concedit.

§.6. Ita quod vestri & pro tempore existentes ejusdem artis Consules super hujusmodi, & in specie super statuto de jurisdictione contra allegare, juxta illius tenorem exercenda, quoad personas de arte hujusmodi (firma manente jurisdictione judicum, ad quos spectat, & quod summarie, & sine strepitu, sola facti veritate inspecta procedatur) per præfatos modernos, & pro tempore existentes Urbis Gubernatorem, & Senatorem, ac Cameræ prædictarum Auditorem, vel alios ejusdem Urbis Judices prætextu obligationum in forma Cameræ Apostolicæ impediri, vel alias molestari, seu inhiberi non possint, neque valeant.

Dilationesque & cessiones bonorum debitoribus ex causa panis non suffragari decernit.

§.7. Et propterea quod nullæ dilationes, moratoriæ, & cessiones bonorum, sive indebitæ quinquennales, vel admissio ad beneficium Capituli *Odoardus*, etiam a Nobis, & pro tempore existente Romano Pontifice, sive Senatore præfato, seu dilectis filiis Camerario, Clericis, & Præsidentium insertione, & totali derogatione, cujus personæ Ecclesiasticæ, vel sæcularis, contra præsentium, & Leonis Prædecessoris hujusmodi literarum tenorem suffragentur, hoc expresse addito, quod idem jus per omnia servetur, & hominibus dictæ Urbis, moratoriæ, dilationes, salinariæ, & alia prænarrata nullatenus suffragentur.

Decretum irritans.

§.8. Et ita per eosdem Gubernatorem, Senatorem, & Auditorem ac alios quoscumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, interpretari

tari atque definiri debere, decernimus.

Papæ subscr. §.9. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Urbis, & Cameræ prædictarum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Gubernatori, Auditori Cameræ, & Senatori, & quibusvis aliis sub quibusvis clausulis, & decretis, etiam super jurisdictione in omnem universitatem in eadem Urbe facientes quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis, quæ dictus Leo Prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Præsentatio istius Constitutionis vim validæ inhibitionis obtinet. §.10. Volumus autem, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quod præsentium literarum per unum Mandatarium, seu aliquem Furnarium ad quem pro tempore spectabit facta præsentatio, vim validæ inhibitionis habeat, ac irritum, & inane, si secus a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Publ.P.A.III 2. Decemb. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 2. Decembris, anno millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, Pontificatus nostri anno III.

XXV.

Ex regest. in Archiv. Vat. Prohibitio, ne quis subditus mediate, vel immediate Sedis Apostolicæ militare audeat, sub vexillo alicujus Principis, præterquam sub Ducibus Ecclesiæ Romanæ.

JULIUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Videntes Ecclesiastici nostri Status terras, atque loca fortibus, ac strenuis Militibus, qui eidem pro temporum exigentia præsidio esse possint, in dies magis exhauriri, necnon considerantes nostræ ætatis hominum astutiam, ac malignitatem ad omne malitiæ, ac temeritatis genus esse proclivem, ac tamen si constanti Nos atque obfirmato animo decreverimus neminem umquam velle lædere, quin potius totis, & animi & consilii, ac auctoritatis nostræ viribus omnipotentis Dei auxilio, & benignitate adjuti ad universalem miseræ, & afflictæ Christianitatis pacem procurandam simus propensi, passim tamen non deesse, nec qui actiones nostras calumnientur, nec qui etiam statui, atque honori nostro insidientur; Volentes eam, quæ providi est Principis, in his temporum difficultatibus cautionem adhibere, statuimus, ordinamus, atque precipimus, ut nullus tam almæ Urbis nostræ Romæ, quam omnium Civitatum, oppidorum, locorumque Status nostri Ecclesiastici Civis, habitator, aut Incola cujusvis gradus, præeminentiæ, aut conditionis existat, posthac apud aliquem, preterquam apud Duces, Capitaneosque nostros, nisi de nostra, aut locorum nostrorum Rectorum, Gubernatorumque, seu dilecti filii nobilis viri Juliani Cesarini, cui describendorum militum, & ut vulgo dicitur dell' ordinanze e battaglie, in hac alma Urbe nostra, & in toto Statu Ecclesiastico generalem curam demandavimus, expressa licentia stipendia accipere, & militare, sub pœnis in aliis nostris similibus ordinationibus contentis audeat, aut præsumat; Ac similiter statuimus, ordinamus, ac præcipimus, ut nullus in eadem Urbe, reliquisque status nostri locis cujusvis gradus, præeminentiæ, aut conditionis existat, clam atque occulte pecunias stipendii nomine, ut milites paratos habeat, dare, aut promittere, sive eam accipere, vel sese, aut verbo, aut fide, aut quovis modo tam accepta pecunia, quam alias cuipiam in militia addicere audeat, atque præsumat, sub rebellionis, ac confiscationis bonorum, tam per eos, qui pecunias dederint aut promiserint, quam per eos, qui acceperint, aut se ad dantium nutum, ac voluntatem occulte obligare, aut se, ut prefertur, obligaverint, ipso facto incurrenda pœna, necnon punitionis juxta leges, ac Constitutiones temporales adversus Principis sui proditores, ac rebelles, & reos læsæ Majestatis in primo Capite promulgatas, quod si continget eum, qui contra hanc ordinationem nostram pecunias dederit, aut promiserit, aut occulte, ac quovis quæsito colore cum subditis nostris convenerit, procuraverit, vel tentaverit milites, tam ex hac Urbe nostra, quam ex reliquis Status nostri terris ad sui requisitionem paratos, ac sibi obligatos habere, ut supra dictum est procuraverit, personam esse Ecclesiasticam, quavis, aut quantumvis eminenti, ac sublimi dignitate præditam decernimus, eum ultra prædictam rebellionis pœnam, excommunicationis insuper latæ sententiæ, & privationis omnium suorum graduum, officiorum, ac Beneficiorum pœnam ipso facto incurrere. Qui vero contravenientes huic ordinationi nostræ, præceptoque revelaverint amplum suæ fidelitatis, ac diligentiæ præmium juxta personarum, aut aliarum qualitatum circumstantiam largiter a Nobis consequentur, & rursus qui hujusmodi contravenientium notitiam habuerint, & eos revelare neglexerint, in ære, & in corpore ipsorum inobedientiæ meritam pœnam severe recepturos declaramus: volumus etiam, ut si qui forte supradicto modo pecunias, aut dederint, seu promiserint, vel acceperint, aut se obligaverint, infra triduum post præsentium publi-

publicationem sese Nobis, aut locorum nostrorum Rectoribus, aut Gubernatoribus, vel prefato Juliano manifestantes ab illiusmodi promissionibus, aut obligationibus retrahere se impune, & libere possint, post quorum dierum terminum, qui se interea, ut præmittitur, manifestare neglexerint in prædictas pœnas irremissibiliter incurrisse censeantur.

Dat. die 21. Febr. 1553. An. III. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 21. Februarii 1553. Pontificatus nostri anno III.

XXXI.

Facultas Collegii Physicorum Medicorum Almæ Urbis, quoscumque promovendi ad gradus Philosophiæ, & Medicinæ privative quoad alios. Et confirmatio jurisdictionis Proto-Medici, cognoscendi causas civiles, & criminales ad ejus officium spectantes.

JULIUS PAPA III. &c.

Exemptioneque. Meritis devotionis vestræ, erga Nos, & Romanam Ecclesiam inducimur, ut petitionibus vestris, quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuamus.

Causa istius Cõstitutionis. §. 1. Cum itaque sicut Nobis exponi fecistis, multi Physici, ac Medicinæ ignari, sub prætextu, quod in aliqua universitate studii generalis, Philosophiæ, ac Medicinæ operam dederint, tantum se profecisse præseferant, ut veluti idonei ad doctoratus gradum se promoveri facere temere præsumant, & cum hujusmodi gradum ob eorum imperitiam in eisdem Universitatibus assequi posse diffidant, licentiam a Sede Apostolica sub fictis narrationibus extorquere conantur, ut ab aliquo Prælato seu persona in dignitate Ecclesiastica constituta, ad ipsum gradum rigoroso examine, aliisque in hujusmodi promotionibus, tam de jure quam laudabili consuetudine requisitis, minime adhibitis, promoveri se faciant, in ipsius doctoratus dignitatis opprobrium, & maximum vitæ hominum exitium, ac perniciem, pro parte vestrum asserentium vos a Sede Apostolica indultum, ad doctoratus hujusmodi gradum tam in Philosophia quam in Medicina, præmisso rigoroso examine, aliisque ad id requisitis, de more solemniter observatis, quoscumque idoneos promovendi obtinuisse, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut privilegia vobis concessa confirmare, aliasque in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Confirmatio privilegiorum Collegii, quatenus sunt in usu. §. 2. Nos specialibus favoribus & gratiis vos prosequi volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, privilegia, & indulta, necnon gratias Collegio vestro per fel. rec. Clementem VII. & alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros concessa (quatenus sint in usu) approbamus, & confirmamus.

Facultas Collegii privative quoad alios quoscumque in Philosophia, & Medicina doctorandi. §. 3. Ac statuimus & ordinamus ex nunc & de cetero perpetuis futuris temporibus ut nullus etiam prætextu cujusvis licentiæ seu facultatis sibi etiam Apostolica auctoritate concessæ, seu privilegiorum, & indultorum ac literarum Apostolicarum quibusvis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, conditionis, præeminentiæ, nobilitatis, & excellentiæ existentibus, Romanæ Curiæ officialibus, eorumque Collegiis, ac quacumque dignitate fulgentibus, ut illorum contemplatione seu intuitu, etiam Motu proprio, & ex titulo oneroso, & ex quibusvis aliis quantumcumque maximis, & urgentissimis causis, sub quibuscumque verborum formis & expressionibus, ac ex quibusvis efficacissimis, & insolitis, ac etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, etiam talibus, quod illis nullatenus, aut nonnisi sub certis modo, & forma eis derogari possit, irritantibusque & aliis decretis, per Nos & Prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, seu alias pro tempore concessis, ad Philosophiæ, Medicinæ, seu earum alterum doctoratus gradum, præterquam a vestro Physicorum, & Medicorum Collegio, in dicta Alma Urbe nostra existente assumi, creari, & promoveri possit. Decernentes assumptiones, creationes, & promotiones hujusmodi per vestrum Physicorum, & Medicorum Collegium faciendas, validas & efficaces existere, suosque effectus sortiri debere. Quascumque alias hujusmodi creationes, assumptiones, ac promotiones, per alios quam per Collegium vestrum de cetero in ipsa Curia faciendas, cum inde secutis quibuscumque, ex nunc prout ex tunc, irritas & inanes, nulliusque roboris, & momenti esse censeri, ac nemini suffragari, ipsique ab aliis quam a Collegio vestro ad gradus hujusmodi assumpti, pro non promotis, aut doctoratis haberi mandamus. Volumus tamen, quod vos, & Collegium vestrum quoscumque pauperes, vel egentes, quos ad susceptionem graduum hujusmodi habiles, & idoneos reperietis, ad Doctoratus hujusmodi gradum benigne, & gratiose assumere, & promoveri debeatis.

Jurisdictio Proto-Medici cognoscendi causas civiles & criminales. §. 4. Et insuper cum intellexerimus, dilectum filium Proto-Medicum dictæ Urbis pro tempore existentem, in causis tam civilibus quam criminalibus in prima instantia ad ejus cognitionem, ratione dicti sui officii quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, a diversis ejusdem Romanæ Curiæ sive Commissariis, ordinariis, vel extraordinariis Judicibus, impediri ac inquietari, & in dies molestari. Nos ejusdem Proto-Medici, ac vestri Collegii indemnitati consulere cupientes, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac mille ducatorum auri, pro una Cam. Apostolicæ, pro alia vero medietatibus vestro Collegio applicandis pœnis, districtius inhibendo mandamus quibuscumque hujusmodi Almæ Urbis nostræ Judicibus, & Commissariis, ordinariis, & extraordinariis, quacumque dignitate fungentibus, ne Proto-Medicum prædictum in causis similibus, ad ejus officium, ut præmittitur, spectantibus, & pertinentibus quoquo modo mole-

molestare, impedire, vel in eis se intromittere debeant seu possint.

Inhibitiones aliorum judicum non afficiunt ipsum Protomedicū.

§.5. Declarantes ex nunc prout ex tunc, inhibitiones qualcumque, & inde secuta, quæcumque in dictis Judicibus, contra eumdem Proto-Medicum in dictis causis ad eum pertinentibus, quomodocumque de cetero decernendas, & faciendas, seu hucusque decretas aut inhibitas, ipso jure, & facto, fore, & esse nullas, ac nullius roboris, & momenti, ac illis non obstantibus, quod idem Proto-Medicus in ipsis causis procedere possit, & valeat, sine aliquo censurarum ac pecuniarum pœnarum in hujusmodi inhibitionibus exprimendarum incursu, perinde ac si tales inhibitiones, ac alia inde secuta quæcumque non emanassent, nisi alias per Nos, seu successores nostros Romanos Pontifices provisum fuerit.

Clausula sublata.

§.6. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari & definiri debere, ac quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Deputatio executorum, & defensorū.

§.7. Quocirca venerabilibus fratribus Liparen., & Balneoregien. Episcopis, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta, quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra fuerint requisiti, solemniter publicantes, vobisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra vos præsentibus, & in eis contentis quibuscumque pacifice frui, & gaudere, non permittentes vos desuper contra præsentium tenorem quomodolibet indebite molestari. Contradictores, molestatores quoslibet, & rebelles, per censuras & pœnas Ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausula derogatoria.

§.8. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Urbis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis, cujusvis dignitatis, & præeminentiæ existentibus, & quacumque etiam Archiepiscopali, vel alia majori dignitate fulgentibus, quomodolibet concessis, quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat.P.An.IV 11. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris, die 21. Aprilis 1553. Pontificatus nostri Anno quarto.

XXVII.

Confirmatio, & extensio Constitutionum a plerisque Romanis Pont. editarum, contra non solventes Rev. Cam. Apost. communia, & minuta servitia, ac annatas.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Cupientes Cameræ Apostolicæ ex qua non modo S. R. E. verum etiam toti Reipublicæ Christianæ subsidium provenit, & Collegii venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, ac Officialium Sedis Apostolicæ indemnitati consulere, & eorum jura, ut tenemur, illæsa præservare, his quæ a Prædecessoribus nostris ad hoc provide emanarunt, libenter adjicimus nostri muniminis firmitatem, aliasque desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Pius II. (cujus Constitutio non habetur) pœnas hic expressas imposuit non solventibus Cam. Apost. annatas.

§.1. Dudum siquidem postquam fel.rec. Pius Papa II. Prædecessor noster accepto quod numerus debitorum dictæ Cameræ plurimum auctus erat, & quod obligati pro annatis beneficiorum ecclesiasticorum, quæ Apostolica auctoritate assecuti fuerant, excommunicationis sententiam in eos latam, quam non solvendo in termino eis præfixo ipso facto incurrebant, minime curare videbantur, unde animabus sic illaqueatis periculum imminebat, & continue eidem Cameræ damna subsequebantur. Cupiens tam saluti animarum, quam indemnitati Cameræ hujusmodi salubriter providere, per suas ordinaverat, quod omnes, qui ex tunc de cetero pro annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera se obligarent, si infra terminos eis præfixos dictæ Cameræ, aut collectoribus fructuum, & proventuum eidem Cameræ debitorum in illis partibus existentibus satisfacere deficerent, ipso facto lapsis terminis prædictis, non solum sententiam excommunicationis inciderent, sed etiam beneficiis, pro quibus se in ipsa Camera obligassent, omnino privati essent, ii vero qui se pro annatis hujusmodi non per se, sed pro aliis, ut principales obligarent, si in terminis non satisfacerent, ultra sententiam excommunicationis hujusmodi, essent omnibus beneficiis Ecclesiasticis per eos obtentis eo ipso privati, possentque talia beneficia, per quoscumque libere impetrari.

Paulus II. aliam edidit Const.

§.2. Et piæ mem. Paulus etiam PP. II. Prædecessor noster &c. *ut in sua Constit. VII.* Decet *Tom. III. Par. III. fol.* 126.

Innoc. VIII. Const. IV.

§.3. Ac similis memoriæ Innocentius Papa VIII. similiter Prædecessor noster &c. *ut in sua Const. IV.* Apostolicæ *T. III. Par. III. fol.* 200.

§.4. San-

§.4. Sanctæ memoriæ Julius similiter Papa II. & Prædecessor noster &c. *Hæc Bulla fuit omissa uti simpliciter confirmatoria.*

Post prædictas Constitutiones multæ uniones perpetuæ factæ sunt, & tamen in Cameræ obligationes de solvendo annatas receptæ non fuerunt, vel executæ.

§.5. Cum autem, sicut accepimus, malitia, & avaritia hominum in dies crescente, ordinationes, statuta, voluntates, & decreta, & declaratio Pii, & Pauli, ac Innocentii, & Julii Prædecessorum hujusmodi ad præsens plene non observentur, & a tempore ipsius Alexandri Prædecessoris citra, tam per ipsum Julium, quam etiam fel. rec. Leonem X., Adrianum VI., & Clementem VII., ac Paulum III. Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, diversæ aliæ uniones, annexiones, incorporationes, & applicationes perpetuo factæ, & concessæ fuerint, ac ex incuria agentium pro Camera prædicta, seu alias obligationes de solvendis communibus, & minutis servitiis, ac annatis, seu mediis fructibus, aut aliis juribus solvi debitis, & consuetis, factæ non fuerint, & quæ factæ sunt executioni non demandentur, in eorum, ad quorum commodum uniones, annexiones, incorporationes, & applicationes prædictæ factæ fuerunt, in animarum periculum, & Cameræ, ac Collegii Cardinalium, & Officialium detrimentum, necnon reipublicæ hujusmodi non leve præjudicium.

Pontifex iste ideo approbat, & innovat Constitutiones prædictas, & ampliat etiam ad beneficia de jurepatronatus Imperatoris, & Principū quorumcumque.

§.6. Nos volentes in præmissis opportune providere Prædecessorum hujusmodi vestigiis inhærendo, motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & certa scientia nostris, ordinationes, statuta, voluntates, decreta, & declarationem Pii, & Pauli, ac Innocentii, & Julii Prædecessorum hujusmodi, necnon desuper confectas literas, ac omnia, & singula in eis contenta, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac robur perpetuæ firmitatis obtinere, & quibuscumque, tam in eisdem literis nominatis, quam non nominatis, virorum, & mulierum, sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus congregationibus, ac omnibus aliis sub singulis prædictis, & præsentibus nostris literis comprehensis personis, tam pro præterito, quam futuro tempore inviolabiliter observari, eaque omnia, ac censuras, & pœnas in singulis literis hujusmodi contenta contra omnes Congregationes, & personas prædictas quoad omnia, & singula Monasteria, & Beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia quomodolibet qualificata, quæ Congregationes prædictæ quomodolibet communiter possident, etiamsi de jurepatronatus laicorum, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, Marchionum, Baronum, Comitum, & aliorum nobilium, etiam illustrium, aut dummodo per ipsas Congregationes possideantur, tam in Romana Curia, quam extra eam inter quoscumque litigiosa existant, vigere, & locum habere, totalique, & plenariæ executioni demandari debere decernimus. Necnon ea omnia quæ singuli Prædecessores prædicti voluerunt, eisdem auctoritate, & tenore volumus, ac præmissa omnia, prout per ipsos Prædecessores ordinata, statuta, decreta, & declarata fuerunt, de novo ordinamus, statuimus, decernimus, & declaramus, eaque omnia ad quascumque, tam sæculares, quam regulares, virorum, & mulierum Congregationes quantumvis privilegiatas, & exemptas, auctoritate, & tenore prædictis, extendimus, & ampliamus.

Clausulæ præservativæ.

§.7. Decernentes præsentes literas de intentionis nostræ defectu notari, aut prætextu quod in aliquibus locis non recipiantur, aut moribus utentium non comprobentur impugnari, aut in desuetudinem adiri, dici non posse, sed ex die earum publicationis modo infrascripto faciendę quoscumque ligare.

Decretum irritans.

§.8. Sicque, & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis etiam dicta Apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.9. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ singuli Prædecessores prædicti, in singulis eorum literis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma & effectus publicationis.

§.10. Ut autem præsentes nostræ literæ ad omnium, quorum interest, notitiam deducantur, nullusque deinceps possit aliquam in præmissis excusationem prætendere, aut ignorantiam allegare, auctoritate, & tenore prædictis volumus, & mandamus, quod literæ hujusmodi in valvis Cancellariæ Apostolicæ tribus diversis diebus, dum ipsa Cancellaria tenebitur, per aliquem ex Cursoribus nostris affigantur, & donec illa duraverit, affixæ teneantur, exindeque in quinterno Cancellariæ, ubi similes Constitutiones describi consueverunt, per eos, ad quos spectat, ad perpetuam rei memoriam, describantur, & registrentur.

Sanctio pœnalis.

§.11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. IV. die 10. Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, quintodecimo Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno IV.

Publicatio.

Anno a nativitate D. 1554. indictione 12. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Julii divina providentia Papę III. anno ejus 4. retroscriptæ literę Apost. in valvis Cancellariæ Apost. tribus diversis diebus, dum ipsa Cancellaria tenebatur, & donec illa duravit, videlicet diebus Martis 9. necnon Jovis 11., & Sabbati 13. mensis Januarii, juxta ipsarum literarum tenorem affixæ, & publi-

publicatæ fuerunt per me Vmbertum Hollonium prælibati D.N. Papæ Cursorem.
Jo. Freile Mag. Curs.

XXVIII.

Ecclesiarum Prælati ex Palatio Apostolico panem habentes, Familiares, & continui Commensales Romani Pontificis declarantur. Eorumque beneficia ipsi Pont. reservantur.

Aliam super hujusmodi familiaritate sanctionem edidit Paul.III. in Constit.III. Sanctissimus *sup. fol.* 119.

Causa istius declarationis.

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Julius, divina providentia Papa III., cui nuper innotuit, quod a nonnullis vertitur in dubium, an Ecclesiarum Prælati panem ex Palatio Apostolico ratione personæ suæ, & non alterius officii per eos pro tempore obtenti, quotidie habentes sint Sanctitatis Suæ veri, & indubitati, & non ficti, aut per privilegium, Prælati domestici, & continui commensales, considerans panem hujusmodi eis nonnisi ratione familiaritatis continuæ commensalitatis exhiberi.

Declaratio quod Ecclesiarum Prelati panem habentes ex Palatio Apostolico, sint veri familiares, & continui Commensales Pontificis.

§.1. Et propterea volens dubium hujusmodi, suæ declarationis oraculo, de medio tollere, declaravit, omnes, & singulos Ecclesiarum Prælatos, qui solum ratione personæ suæ, & non alicujus officii per eos pro tempore obtenti panem ex Palatio Apostolico quotidie habent, seu habere possunt, & in posterum habebunt, seu habere poterunt, licet in eodem Palatio non habitent, & ultra panem alia victui humano necessaria non habeant, nec in posterum habituri sint, Sanctitatis Suæ veros, & indubitatos, & non ficte, aut per privilegium Prælatos domesticos, & continuos commensales esse, ac in posterum fore, & pro talibus, & ut tales censeri, & reputari debere, ita ut sub regulis Cancellariæ Apostolicæ, & aliis Constitutionibus suis, tam editis, quam edendis, de veris familiaribus continuis commensalibus Sanctitatis Suæ loquentibus comprehensi, & illis quoad omnia subjecti sint, ipsique illis uti, potiri, & gaudere possint.

Collatio beneficiorum istorum Prælatorum, ipsi Pontifici reservatur.

§.2. Et Sanctitas Sua de beneficiis Ecclesiasticis, per eos pro tempore obtentis qualitercumque qualificatis, & ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem quorumcumque collatorum, etiam S. R. E. Cardinalibus, etiam indultum speciale super conferendis beneficiis ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem pertinentibus a Sanctitate Sua, aut Sede Apostolica habentium, communiter, vel divisim spectantibus, quæ per eorum obitum in Romana Curia, vel extra eam in posterum vacabunt tamquam Sanctitatis Suæ ratione familiaritatis, & continuæ commensalitatis hujusmodi generaliter reservatis providere, & de illis disponere libere, & licite possit, in omnibus, & per omnia perinde, ac si ipsi Prælati in dicto Palatio habitarent, & ultra panem alia victui humano necessaria haberent.

Decretum irritans.

§.3. Sicque per quoscumque &c. etiam Cardinales Prælatorum, ac causarum Palatii Apostolici Auditores in quavis causa, & instantia, sublata &c. judicari, & definiri debere, ac irritum &c.

Papæ subscr. Publ. Pontif. A.IV. die 13. Februarii.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, die vero Martis 13. mensis Feb. Pont. prælibati SS. D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno IV.
A. Lomellinus Custos.

XXIX.

Quod Frater Germanus alicujus S.R.E. Cardinalis viventis, ad Cardinalatum promoveri non possit.

SAnctissimus Dominus noster D. Julius divina providentia Papa III. pro bono regimine S.R.E. ac pro felici sacri Collegii Cardinalium directione, de ipsorum Cardinalium consilio, & unanimi assensu, præsenti decreto statuit.

Quod Frater germanus Cardinalis viventis creari non possit in Cardin.

§.1. Ut nullo umquam tempore assumatur aliquis posthac in ejusdem S.R.E. Cardinalem, qui sit frater Germanus alterius Cardinalis viventis. Itaque eodem tempore duo Fratres Germani in eodem Collegio nullatenus esse possint. Decernens, & declarans fratres Cardinalium viventium ad Cardinalatus dignitatem penitus incapaces, & inhabiles habendos, & reputandos esse.

Dictæque sanctioni derogari non possit. D. P. An.IV. die 26. Jan.

§.2. Et ex nulla quantumvis urgentissima causa adversus hoc decretum dispensare licere.

Actum Romæ, die Veneris 26. mensis Januarii 1554. in Consistorio.

XXX.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Beneficiorum Ecclesiasticorum possessionem per Provisos literis Apostolicis minime apprehensam nullam esse declarat, illosque Privatos Beneficiis fore decernit.

Gregorius X. prohibuit electos ad Ecclesias illarum administrationi se immiscere ante sui confirmationē.

§.1. SAnctissimus in Christo pater, & D. N. D. Julius divina providentia Papa III., cui nuper innotuit, quod licet alias fel. rec. Gregorius X. in generali Concilio Lugdunen. sua generali Constitutione sanciverit, quod nullus, ex tunc de cetero administrationem dignitatis, ad quam electus esset, priusquam celebrata de ipso electio confirmaretur, sub œconomatus, vel procurationis nomine, aut alio de novo quæsito colore in spiritualibus, vel temporalibus per se, vel per alium pro parte, vel in totum gerere, vel recipere, aut illis se immiscere præsumeret: omnes illos, qui secus fecissent, jure, si quod illis per electionem

nem quæsitum foret, decernens eo ipso privatos.

Cavit etiam Bonifac. VIII. ne provisi de Ecclesiis, aliisque Beneficiis, eorum curam susciperent, non confectis Literis Apostolicis provisionum hujusmodi.

§.2. Et piæ me: Bonifacius VIII. etiam sua perpetua valitura Constitutione sanciverit, ut Episcopi, & alii Prælati, Superiores, necnon Abbates, Priores, & ceteri Monasteriorum regimina exercentes quocumque nomine censerentur, qui apud Sedem Apostolicam promoverentur, aut confirmationis, consecrationis, vel benedictionis munus reciperent, ad commissa eis Ecclesias, & Monasteria (dictæ Sedis literis eorum promotionem, confirmationem, consecrationem, seu benedictionem hujusmodi continentibus non confectis) accedere, vel bonorum Ecclesiasticorum administrationem accipere non præsumerent, nullique eos absque dictarum literarum ostensionem reciperent, aut eis parerent, vel intenderent. Quod si forsan contra præsumptum fuisset, quod per Episcopos, Prælatos, Abbates, Priores, & alios Monasteriorum Regimina exercentes prædicto tempore actum foret, irritum haberetur, nec quicquam interim iidem Episcopi, vel Prælati, Abbates, Priores, vel regimina exercentes de Ecclesiarum, vel Monasteriorum eorumdem proventibus perciperent.

Paulus III. sub excommunicationis pœna Gabellionibus inhibuit, ne de transumptis hujusmodi se rogarent.

§.3. Et recol: me: Paulus III. Romanus Pontifex Prædecessor noster quibuscumque tabellionibus publicis, sub excommunicationis latæ sententię pœna inhibuerit, ne ex tunc de cetero de transumptis supplicationum, præterquam habentium clausulam, quod earum sola signatura sufficeret, ac decreto & concessione literarum, seu mandatorum possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum vigore supplicationum hujusmodi apprehendi rogari deberent, neve illa scribere, vel subscribere, aut quovis modo autenticare, vel partibus tradere præsumerent; Volens & Apostolica auctoritate statuens inter cetera, quod partes transumptis, seu literis, aut mandatis hujusmodi, ex tunc deinceps utentes, ac illorum prætextu possessionem hujusmodi apprehendentes fructus, quos de illis pro tempore perciperent, suos non facerent, quinimo ad beneficia in eisdem transumptis, & literis, ac mandatis expressa efficerentur ipso facto perpetuo inhabiles, & ad restitutionem fructuum ex illis pro tempore perceptorum in utroque foro tenerentur, decernens sic judicari debere, ac irritum &c.

Prohibens præterea Beneficiatis, ne hujusmodi transumptis uterentur.

Julius statuerat per Judices quoscumque non judicari juxta tenores supplicationum signatarum.

§.4. Et successive Sanctitas Sua attendens, quod ante confectionem literarum gratia Apostolica est informis, inter alia voluerit, statuerit, & ordinaverit, quod Judices in Romana Curia, vel extra eam pro tempore existentes, etiamsi essent S.R.E. Cardinales, vel causarum Palatii Apostolici Auditores, aut quicumque alii non juxta supplicationum super impetratione signatarum tenores, & formas judicare deberent etiam decreto irritanti adiecto.

Attamen Provisi Beneficiorum possessionem apprehendebant literis Apostolicis non expeditis.

§.5. Nihilominus diversi Episcopi, & alii Prælati, Superiores, & Abbates literis super dispensatione retinendi beneficia per eos, antequam promoverentur, aut eorum electiones confirmarentur, obtentam per prædictam Sedem pro tempore concessis minime confectis, beneficia per eos obtenta prædicta retinere, & diversæ aliæ personæ Ecclesiasticæ possessionem Beneficiorum Ecclesiasticorum eis dicta auctoritate conferri, seu commendari, vel in eorum favorem uniri, aut alias disponi concessiones literis Apostolicis desuper non expeditis apprehendere præsumunt, inhabilitatem, & alias pœnas in sanctionibus, & inhibitione, & voluntate, & statuto prædictis contentas damnabiliter incurrendo in animarum suarum periculum.

Sanctiones supra relatas confirmat.

§.6. Volens periculis animarum hujusmodi latius occurrere, Sanctiones, & inhibitionem, ac voluntatem, & statutum hujusmodi, quorum tenores Sanctitas Sua, ac si de verbo ad verbum insererentur, haberi voluit pro expressis, approbans, & innovans, ac perpetuo observari debere decernens.

Et extendit ad Beneficia inferiora. eosque qui Beneficiorum quorumcumque possessionem ineunt Literis Apostolicis desuper non expeditis, intrusos reputari jubet.

§.7. Et sanctiones ipsas ad inferiora Beneficia Ecclesiastica quæcumque, & quomodocumque qualificata amplians, & extendens, hac sua in perpetuum valitura Constitutione statuit, & ordinavit, quod omnes & singulæ personæ Ecclesiasticæ, tam Seculares quam quorumvis Ordinum Regulares, cujusvis status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, etiamsi Episcopali, vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, vel alia majori dignitate præfulgeant, quod de cetero literis super dispensationibus retinendi beneficia per eos antequam promoveantur, aut eorum electiones confirmentur, obtenta eis per Sedem eamdem pro tempore concessis minime confectis, beneficia ipsa retinere, aut possessionem alicujus, seu aliquorum Beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, vel sine cura Sæcularium, vel quorumvis Ordinum Regularium quæcumque, & qualitercumque qualificatorum eis dicta auctoritate Apostolica conferri, seu commendari, aut in eorum favorem, & commodum uniri, seu alias disponi concessioni literis Apostolicis, super collatione, seu commenda, aut unione, seu alia dispositione hujusmodi non expeditis, per se, vel per alium, seu alios ejus nomine, etiam supplicationum, seu sumptorum, vel transumptorum hujusmodi, aut collationum eis postmodum de ipsis beneficiis, tamquam etiam tunc certo modo in supplicatione expresso vacantibus, ordinaria, vel alia quavis auctoritate factarum prætextu apprehendere præsumpserint, aut per alios apprehensam, ratam, & gratam habuerint; ipsorum beneficiorum non possessores, sed meri, & nudi detentores, ac violenti, & sine aliquo titulo in eis intrusi censeantur, & pro talibus habeantur, & reputentur, nec fructus suos faciant, sed ad illorum restitutionem, ut præfertur, teneantur, & obligati existant; Constitutiones seu dictæ Cancellariæ Regulæ de annali, & triennali possessione in illis locum non habeant; nec eisdem detentoribus, & intrusis in aliquo suffragentur.

Immo Beneficia ab aliis posse impetrari.

§.8. Quin immo beneficia per eos tempore promotionis suæ, aut eorum electionis, & confirmationis obtenta literis super dispensatione ea retinendi sibi concessa non expeditis retinentes, aut possessionem beneficiorum literis Apostolicis, super illis non confectis apprehendentes, seu per alios apprehensam ratam, & gratam habentes, beneficia sic retenta, aut apprehensa, & omne Jus, quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipso amittant; illisque & illo privari, ac ad illa de cetero obtinenda perpetuo inhabiles, nec illa ulterius, & prætextu novi tituli, aut novæ commendæ, vel unionis, seu alterius dispositionis etiam Apostolica auctoritate factæ assequi valeant, sed beneficia ipsa tamquam de Jure, & facto vacantia aliis conferri, seu commendari & per quosvis, tam ab eorum ordinariis collatoribus, quam a Sede prædicta libere impetrari possint.

Primique provisi omni jure vacui censeantur.

§.9. Et si beneficia ipsa litigiosa fuerint, collitigantes in omni Jure, & ad omne Jus, quod beneficia retinentibus, aut possessionem apprehendentibus hujusmodi in eisdem beneficiis, vel ad illa quomodolibet competebat, aut competere poterat, eo ipso absque aliquo Juris, aut hominis ministerio surrogentur, & surrogati esse censeantur, ac in eorum favorem causa desuper pendens advocata, & lis extincta fuisse, & similiter esse censeantur.

Supplicationes vero nisi sit clausula, quod sola signatura sufficiat, nullam faciunt probationem.

§.10. Quodque de cetero supplicationes etiam manu nostra, & motu proprio signatæ, nisi habuerint clausulam, quod eorum sola signatura sufficiat, nullam per literarum super illis conficiendis fidem, aut probationem faciant, seu præstent, nec ulla eis in aliquo alio casu fides adhibeatur, aut adhiberi possit.

Præsentium literarum firmitas.

§.11. Decernentes sic & non aliter tam in eadem Curia, quam extra eam, & in partibus per quoscumque Judices, ac Commissarios quavis etiam Apostolica auctoritate prædicta fungentes, etiam causarum Palatii hujusmodi Auditores, & ipsius S. R. E. Cardinales in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate judicari, & diffiniri debere, ac irritum &c.

Placet, publicetur, & describatur &c.

XXXI.

Prohibitio Blasphemiarum, & Barattariarum in Alma Urbe. Et Jurisdictio generalium Inquisitorum hæreticæ pravitatis, coercendi ipsos blasphematores, ac eos scientes & non revelantes.

Contra hos blasphematores procedit etiam Vicarius Papæ, ut legitur in Constit. XLIII. Pauli III. Licet *sup. fol.* 214. *Et de materia blasphematorum vide etiam Leon. X. Constit. VIII.* Supernæ *Tom. III. Par. III. fol.* 395.

JULIUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Causa istius Constitutionis.

IN multis depravatis moribus, vitiosisque consuetudinibus, quæ in nostram hanc Almam Urbem, propter ejus amplitudinem, magnumque advenarum undique in eam concursum, simul cum pluribus eximiisque virtutibus, atque egregiis veræ pietatis exemplis irrepserunt, ad quas nos tollendas, & extirpandas, omnem aciem mentis, & cogitationis nostræ intendimus, nihil est, quod animum nostrum magis exulceret, & confodiat, quam horribilis atque impia, & Christianis auribus intolerabilis, divini Nominis blasphemia. Cum audivimus sacratissimum Dei, & Jesu Christi Domini nostri Nomen, quod super omne Nomen cœlestia venerantur, terrestria adorant, inferna contremiscunt (quod ne temere quidem a quoquam, propter ejus sublimitatem, ac majestatem, usurpandum sit) passim pravorum, efferatorumque hominum vocibus scindi, unaque cum ejus sanctissimæ Genitricis, & venerabilium Sanctorum, & amicorum ipsius summi Dei Nomine, detestandis blasphemiis, maledictisque lacerari, ut minime mirandum sit, si a Christianis populis in tantis calamitatibus constitutis, divinæ iracundiæ flagella non amoveantur, propterea quod juxta sapientis dictum: A viri multum jurantis domo non discedet plaga.

Prohibitio cum pœnarum impositione contra

§.1. Quare Nos, hujusmodi execrandum abusum simul cum ceteris omnibus, quantum cum ejusdem Dei adjutorio fieri poterit, extirpare volentes, ut hanc ipsam Urbem domicilium, ac Sedem Spiritus Sancti, omnibus inquinamentis mundatam, ac perpurgatam Domino Deo per omnia placentem exhibeamus, in hunc, qui sequitur, modum, quoad præfatum horrendæ blasphemiæ crimen, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, & voluntate, invocata Dei omnipotentis justitia, decernimus, statuimus, & ordinamus.

Blasphemantes Deum, Christum, & Spiritum Sanctum.

§.2. Blasphemantes scilicet Deum Patrem omnipotentem, vel ejus Filium unigenitum, Dominum & Redemptorem nostrum Jesum Christum, seu Spiritum Sanctum, vel particulariter, & explicite, vel generaliter, & implicite, attribuendo Divinæ Majestati; quæ illi minime conveniunt, vel removendo, quæ eam decent, primo convicti, si divites fuerint, compellantur ad solvendum scuta auri quadraginta, si vero pauperes, solvant decem, quæ si nequeant numerare, luant in corpore. Secunda vice convictis nobilibus, sive divitibus, sive pauperibus duplicetur pœna pecuniaria proportionabiliter ad primam hujusmodi mulctam. Atque insuper incurrant infamiam, & inhabilitatem ad beneficia quæcumque, ad gradus, dignitates, & honores obtinendos. Vilibus convictis perfodiatur lingua. Tertia vice convictis nobilibus, tam divitibus, quam pauperibus, triplicetur pœna pecuniaria respective, ut supra. Ulterius sint ipso jure privati beneficiis Ecclesiasticis, & officiis quibuscumque, dignitatibus, titulis, magistratibus, honoribus, sint intestabiles, tam active, quam passive. Sint inhabiles, ad ferendum testimonium. Sint banniti publice per triennium ad

ad Urbe. Vilibus imponatur fustigatio, aut deportatio ad triremes per triennium, & exulent perpetuo.

Mariamque Virginem. §.3. Idem servetur contra blasphemantes ipsius Domini nostri Jesu Christi Matrem Beatissimam semper Virginem Mariam.

Sanctos & Sanctas. §.4. Blasphemi in Sanctos, vel Sanctas Dei, corrigantur severe arbitrio DD. Judicum, habita ratione qualitatis, & gravitatis criminis cum ceteris circumstantiis jure attendendis.

Pœnarum applicatio. §.5. Volumus autem, & statuimus, ut omnes pœnæ pecuniariæ exigendæ, applicentur tantummodo sustentationi Orphanorum utriusque sexus Cathecumenorum, & puellarum.

Jurisdictio Inquisitorum generalium in eos. §.6. Judices vero tam horrendi, & impii criminis, deputamus, & instituimus RR. DD. Inquisitores nostros generales, quos volumus posse addere præstitutis pœnis, & maxime in corpore, si modus blasphemiæ ob gravitatem, impietatem, vel malitiam id exposcat.

Dubiaque declarandi. §.7. Partes eorumdem DD. Judicum erunt, declarare si dubium occurrat, qui nobiles, qui plebei, qui divites, qui pauperes sint habendi.

Scientes revelent Blasphematores alioquin pœnas hic positas incurrent. §.8. Insuper ne sacrilega, & mortifera hæc pestis, si lateat, minus curari, vel præcidi possit, ex omnipotentis Dei auctoritate mandamus omnibus, & singulis cujuscumque sint gradus, & conditionis, qui sciverint aliquos blasphemasse, ut supra, quod eos denuncient infra triduum Reverendiss. Judicibus, vel per se ipsos, vel per chirographum, modo, & ordine inferius exprimendo. Sicque omnes, & singulos in districto Dei judicio requirimus, & eorum conscientias aggravamus. Monendo tamen eos quod si constiterit, aliquem scientem noluisse denunciare, cujuscumque fuerit status, dignitatis, & conditionis, præter ultionem justitiæ divinæ, quam ei annunciamus, & præter culpam mortalem, quam incurret ob inobedientiam, & ob neglectum honorem Dei, punietur eisdemmet pœnis, quibus blasphemi, & sic eos mulctari præcipimus, non enim solum digni sunt pœna aut supplicio, qui ea faciunt, sed, & qui non corrigunt facientes.

Volentes eos denunciare secrete, servet hic tradita. §.9. Cupientes denunciare secrete, scribant in chirographo nomen Blasphemiæ & speciem, locum, & diem blaspemiæ, & si placuerit apponere nomen proprium, addant duos, vel saltem unum testem; si vero maluerint ipsi denunciantes supprimere nomina propria, adscribent tres vel saltem duos in chirographo, qui sint testes de blasphemia, & illud per religiosam personam, per spiritualem Patrem, cui confidant, mittant uni, cui voluerint ex Reveren. Judicibus ordinatis, quibus ita ad deferendum electis præcipimus in virtute Spiritus Sancti, & sanctæ obedientiæ, quod nemini habeant revelare denunciantes testes, vel denunciatos, nisi tribunali jam decreto, in quo volumus servari omnino secretos, tum denunciantes, tum testes non secus ac servantur in causa fidei.

Denunciator cum uno teste plene probet. §.10. In condemnando pro hoc execrabili scelere stabitur duobus testibus fide dignis, poterit haberi loco testis unius denuncians, si medio juramento denunciet, diligenter observata qualitate, integritate, & reliquis circumstantiis tum denunciantis, tum alterius testis.

Falsus denunciator vel testis. §.11. Si qui (quod Deus avertat) inventi fuerint denunciantes, vel attestantes falso, subeant pœnas blasphemorum, & illomet ordine, & nihilominus severissimis, & gravissimis pœnis, etiam in corpore, affligantur, ac ad triremes perpetuo deputentur.

Blasphemi se deferentes, nō punientur. §.12. Blasphemis non accusatis, nec denunciatis, si seipsos humili, & contrito corde accusent, si de eorum iniquitate veniam petant, condonamus omnes pœnas a Nobis impositas, interim tamen lacrymis, orationibus, & ceteris voluntariis pœnitentiis, peccatum maxime detestabile redimant in misericordia Domini.

Prohibitio tenendi barattarias. §.13. Quia vero compertum habemus, ludos, quos barattarias vulgus appellat, præter multas iniquitates, quibus causam præbent, blasphemiam maxime enutrire, gignere, & evomere, ideo auctoritate nostra, in Spiritu Domini, præsenti decreto nostro, & Motu proprio amovemus, damnamus, prohibemus omnes hujusmodi barattarias tamquam semina plurium impietatum. Et qui in posterum ausi fuerint eas manutenere vel exercere, volumus, ac jubemus eos carceribus mancipari de facto, & puniri pœnis a jure contra Aleatores statutis; Et insuper arbitrio DD. Judicum præfatorum &c. mulctari gravissime pro transgressione hujus nostræ prohibitionis, a qua nullum excipimus, cujuscumque sit gradus, dignitatis, vel conditionis, & pro hac causa dumtaxat cassamus, irritamus, annullamus quamcumque prætensam licentiam, vel exemptionem.

Transumptorum fides. §.14. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis &c.

D. P. An. IV. die 1. Febr. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die prima Febr. 1554. Pont. nostri Anno IV.

XXXII.

Contra Hebræos retinentes libros Thalmudi, & alios, in quibus nomen Jesu Salvatoris nostri &c. cum blasphemia, aut alias ignominiose nominatur.

JULIUS PAPA III.

Universis, & singulis venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis aliis locorum Ordinariis. Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Causa Constitutionis. CUM sicut nuper non sine animi nostri molestia accepimus, licet alias venerabiles fratres nostri S.R.E. Cardinales hæreticæ pravitatis in universa Republica Christiana Inquisitores Generales, certum Hebrai-

braicorum librorum volumen Ghemarot Thalmud nuncupatum, nonnulla indigna, & legem divinam, orthodoxamque fidem offendentia continens, de mandato nostro damnaverint, & igne comburi fecerint, nihilominus inter ipsos Hebræos adhuc esse dicantur diversi libri diversas contra Christum Redemptorem nostrum, ejusque Sanctissimum Nomen, & honorem, blasphemias, & ignominias continentes.

Jussio comburendi libros Talmud &c.

§.1. Nos in præmissis opportune providere volentes, vobis, & vestrum cuilibet per præsentes committimus, & mandamus, quatenus singulis universitatibus Hebræorum infra limites jurisdictionis vestræ consistentibus ex parte nostra intimetis, & notificetis, quod elapsis quatuor mensibus a die intimationis, & notificationis hujusmodi, omnes, & singuli libri, in quibus Nomen Jesu Salvatoris nostri, quod Jesevi hanozri dicitur, cum blasphemia, aut alias ignominiose nominatur, tam in eorum Synagogis, & locis publicis, quam privatis domibus, & alias ubique locorum diligentissime exquirantur, & qui libros hujusmodi penes se quoquo modo habere reperti fuerint, debitis pœnis, tam pecuniariis, & confiscationis bonorum, quam si eorum contumacia, aut qualitas delicti id exegerit, corporis etiam ultimi supplicii, ac alias prout a fide Christi apostatantes puniuntur, irremissibiliter puniantur, & nihilominus eisdem quatuor mensibus elapsis per vos, vel alium, seu alios, quos ad hoc duxeritis deputandos, libros hujusmodi cum omni diligentia inquiratis, & studiose investigetis, inquirique, & investigari faciatis, & eos, quos libros hujusmodi penes se habere repereritis, pœnis quibus apostatantes præfati puniuntur, omnino, & irremissibiliter puniatis.

Prohibitio de cetero eos retinendi.

§.2. Non permittentes de cetero eosdem Hebræos (qui in memoriam Passionis Dominicæ a Sancta Matre Ecclesia tolerantur, ut aliquando mansuetudine nostra allecti ad verum Christi lumen divino afflante spiritu, convertantur) a quibusvis etiam Apostolica auctoritate fungentibus occasione cujusvis sortis librorum apud eos existentium, dummodo blasphemiam, ut præfertur, non contineant, nisi de nostro expresso mandato, quomodolibet vexari, aut molestari, Contradictores quoslibet, & rebelles, ac vobis in præmissis non parentes per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias arbitrio vestro moderandas, & applicandas, ac alia opportuna juris remedia appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas prædictas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Derogatio contrariorum

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Hebræorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes &c.

Fides transumptorum. D. P. An. V. die 29. Maii.

§.4. Et quia difficile foret &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 29. Maii 1554., Pont. nostri anno V.

XXXIII.

Declaratio Bannimentorum contra Facinorosos, aliosque Exules, & Bannitos Status Ecclesiastici editorum.

JULIUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Edicto publico statuerat Julius Bannitos a toto Ecclesiastico Statu exulare.

§.1. Nuper volentes Ecclesiastici nostri Status, & præsertim hujus Almæ Urbis nostræ securitati, honestatique prospicere, pravorumque, & scandalosorum hominum periculosam permixtionem a bonorum, & quietorum commercio prohibere, per nostrum edictum 25. præsentis mensis datum præcepimus, & mandavimus, ut omnes quorumcumque locorum exules, & ab ipsorum Principibus damnati, seu Banniti, per totum sequentem diem post ipsius edicti nostri publicationem, debeant ex prædicta Alma Urbe nostra, & infra quatuor dies immediate subsequentes ex toto dominio Ecclesiastico recessisse, sub pœnis in præfato edicto nostro contentis.

Exortæ postmodum plurimæ sunt Quæstiones super personis, quas in illo comprehendi, esset judicandum.

§.2. Cum autem post hujus edicti publicationem ad nostram plurimorum relatu notitiam devenerit, multas difficultates super ipsius edicti intelligentia propter ejus generalitatem fuisse subortas, & alias suboriri posse: Cum nonnulli ex aliis Terris, & Provinciis oriundi in Cives Romanos adsciti sint, multi domicilium in hac Alma Urbe nostra contraxerint, alii ratione officiorum, vel beneficiorum in ea resideant, aliis Ecclesiasticis Ordinibus sint insigniti, qui forte a suis Principibus originariis, vel aliis banniti fuerunt, vel quos in posterum ab eisdem banniri contingeret, multi etiam, qui olim exules, seu banniti notorie fuerunt, deinceps absolutionem, quæ non ita notoria sit, ab ipsorum Principibus obtinuerint, nonnulli præterea sint, qui solum in contumaciam, vel nulliter, & inique, & nullo juris servato ordine, vel levibus interdum de causis, & ad breve etiam tempus condemnati, bannitique fuerint, aliqui etiam, qui salvum conductum, & securitatem in eadem Alma Urbe, & aliis ditionis nostræ Terris commorandi a Nobis ipsis habuerint; quos durum quippe esset, & a mente nostra valde alienum illiusmodi edicto indifferenter, & indistincte comprehendi.

Declarat Julius eo Edicto non comprehedi nisi quorum Causa, & sententia declaratæ sint

§.3. Quare ad tollendas super his omnes ambiguitates, & captiones, periculaque, quæ ex eo aliquibus fortasse innocentibus creari posset, tenore præsentium declaramus mentis nostræ fuisse, & esse præfato edicto

per Gubernatorem Almæ Urbis. edicto nostro nullatenus comprehendi nec illius pœnis subjici Cives Romanos quamvis non originarios, neque in hac ipsa Alma Urbe nostra domicilium habentes, neque ratione officiorum, aut beneficiorum in ea residentes, neque Ecclesiasticis ordinibus insignitos, etiam si sint a suis Principibus originariis, seu aliis banniti, vel condemnati, vel quos in posterum condemnari, vel banniri contingeret, neque etiam, quosvis alios comprehendi, quorum prius condemnationes, & banna coram Gubernatore prædictæ Almæ Urbis nostræ producta, & per eum examinata, atque exulibus, & bannitis ipsis intimata, & in locis publicis ejusdem Urbis affixa, & publicata non fuerint. Nos enim hos omnes præfato nostro decreto pœnisque in eo contentis minime comprehensos esse, & ita ab omnibus censeri debere declaramus, decernimus, & jubemus.

Obstantia tollit. §.4. Non obstantibus præmissis ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Dat. die 29. Maii 1554. An.V. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 29. Maii 1554. Pont. nostri Anno V.

XXXIV.

Impositio annui subsidii decem ducatorum auri de Cam. per unamquamque Judeorum Synagogam Status Ecclesiastici persolven. pro manutentione Domus Cathecumenorum Urbis.

JULIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. PAstoris æterni vices licet immeriti gerentes in terris curis urgemur assiduis, & continua meditatione pulsamur, ut omnes in umbra mortis sedentes ad ovile dominicum undecumque deducantur, & deductæ Pasqua sibi necessaria inveniant, in Domino confoveantur, & spiritualibus proficiant incrementis.

Redditus domus Cathecumenorum exigui. §.1. Cum itaque sicut accepimus, in quampluribus locis Nobis, & Romanæ Ecclesiæ subditis quædam bona, seu redditus pro pauperum Hebræorum sustentatione, & aliis eorum operibus, seu Cærimoniis deputata sint, seu ipsi Hebræi ad hujusmodi cærimonias, & opera exercenda certas contributiones facere soleant, ac proventus domus, seu hospitalis Cathecumenorum Urbis, in quo ipsi Judæi ad Christi fidem pro tempore conversi, & fonte baptismatis renati charitative recipiuntur, ac in Fide Catholica instruuntur, ita exigui & tenues existant, ut ad ipsorum Cathecumenorum sustentationem, & aliorum piorum operum, quæ inibi exercentur manutentionem non suppetant.

Quæcumque Synagoga, & Universitas Hebræorum §.2. Nos, quibus Christifidelium, eorumque Animarum universalis cura imminet, attendentes, quod ex hujusmodi conversione Judæorum, illorum Universitati etiam ab expensis, quibus eosdem pauperes Judæos, qui pro tempore convertuntur, ante eorum conversionem sustentare deberent, releventur, non modicum proveniat commodum, & propterea congruum esse censentes, quod dicti Judæi ad eorumdem Cathecumenorum sustentationem contribuere debeant, bonorum, reddituum, contributionum, & locorum prædictorum qualitates, quantitates, situationes, nomina, cognomina, valores etiam annuos, pro expressis habentes, motu proprio, non ad ipsorum Cathecumenorum, vel alicujus eorum Nobis, super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica tenore præsentium volumus, statuimus, & ordinamus, quod quælibet Universitas, seu Congregatio eorumdem Judæorum, seu Hebræorum, tam in dicta Urbe nostra, quam in aliis Civitatibus, Terris, & Provinciis, ac aliis locis Nobis, & eidem Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subjectis, nunc & pro tempore consistentibus pro quolibet eorum loco, synagoga, seu alias nuncupato in Urbe, & aliis Civitatibus, Terris, Provinciis, & locis prædictis existente, in quo eorum superstitiones, seu cærimoniæ fieri solent, summam decem ducatorum auri de Camera hospitali, seu domui Cathecumenorum Urbis hujusmodi, aut illius pro tempore deputatis, pro eorumdem Cathecumenorum sustentatione in Festo Omnium Sanctorum singulis annis solvere debeant, & teneantur: ita tamen quod repartitio summæ decem ducatorum hujusmodi juxta singularum Synagogarum cujuslibet Provinciæ facultates fiat, gravando unam plus alia juxta illius facultates, & ditior pro paupere Synagoga Provinciæ hujusmodi contribuere, & proportionabiliter solvere debeat, decernentes Universitatem, seu Congregationem Hebræorum hujusmodi unam plus alia, prout illius facultates suppetent, gravari posse & debere, ipsamque Universitatem, seu Congregationem ad solutionem decem ducatorum hujusmodi, pro qualibet Synagoga teneri, & efficaciter obligatam fore, & ad solutionem eamdem, ut præfertur, faciendam, tam per dilectos filios nostros Joannem Michaelem tituli Sanctæ Mariæ in Aracæli Presbyterum, & Innocentium Sancti Honuphrii Diaconum Cardinales modernos, & pro tempore existentes Hospitalis, seu domus hujusmodi Protectores, & locorum ordinarios, ac alios quoscumque Judices, & personas censuris, & pœnis, ac bonorum, reddituum, & locorum prædictorum privationis, ac inhabilitatis, ad illa, omnibusque aliis juris, & facti remediis cogi, & compelli posse, necnon præsentes literas perpetuum firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari, sicque per quoscumque quavis auctoritate fungentes Judices, & personas sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, interpretari, atque decidi debere, irri-

Status Ecclesiastici decem ducatos auri quolibet anno domui Cathecumenorũ solvere debet.

irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores hujusmodi literarum deputat.

§.3. Mandantes nihilominus eisdem Protectoribus, & locorum Ordinariis, eorumque Vicariis, & Officialibus, ac eorum singulis, quatenus eisdem Cathecumenis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, ut præsentes literas in eisdem Civitatibus, Terris, Provinciis, & locis publicent, & observent, ac sub similibus censuris & pœnis publicare, & observari faciant. Necnon Universitatem, seu Congregationem Judæorum, seu Hebræorum hujusmodi ad solutionem prædictam, ut præfertur, faciendum cogant, & compellant. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas præfatas, ac etiam pecuniarias, aliaque opportuna juris remedia appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas prædictas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantium derogatio.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & in Concilio Generali de duabus dietis edita, dummodo ultra tres dietas aliquis vigore præsentium ad judicium non trahatur, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, ac reformationibus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, & literis Apostolicis, ac etiam Cameralibus eisdem Universitati, & Judæis, ac quibusvis aliis etiam ex onerosis, & aliis causis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, & alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie pari motu derogamus, illaque adversus præmissa nullatenus suffragari posse decernimus, contrariis quibuscumque, seu si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides.

§.5. Et quia difficile foret &c.

Nulli ergo &c.

Dat. die 31. Augusti 1554 An.V.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, pridie Kal. Septembris, Pont. nostri Anno V.

XXXV.

Contra Homicidas, Brigosos, Duellantes, & alia gravia crimina patrantes, Bannitosque, & eorum complices, receptatores, & fautores.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio &c.

Plerique Romani Pontifices varias contra homicidas aliosque delinquentes hactenus leges ediderunt.

§.1. CUm sicut accepimus, licet alias fel. rec. Pius II., Paulus etiam II., Sixtus IV., Innocentius VIII., Julius similiter II., & Clementes VII., & forsan alii Romani Pontifices Prædecessores nostri, inter alias pro Almæ Urbis, & totius S. R. E. temporalis Status quiete, & tranquillitate susceptas curas, & factas provisiones, contra homicidas, & in capitalibus inimicitiis perseverantes, brigosos nuncupatos, pacis, aut treguæ fractores, sine Romani Pontificis, aut Officialium suorum licentia, cavalcatas, seu armatorum collectas facientes, jus sibi ipsis dicentes, aliosq. tunc expressos delinquentes, ipsorumque homicidarum, & aliorum prædictorum, seu pro quocumque alio capitali crimine condemnatorum receptatores, aut aliis, necnon quibuscumque personis singulari certamine (quod duellum appellant) pugnare volentibus, locum, auxilium, favorem, & consilium, directe, vel indirecte, per se, vel alium, publice, vel occulte præstantes, diversas ediderunt Constitutiones, & leges cum diversarum censurarum Ecclesiasticarum, & aliarum pœnarum comminatione, & impositione, prout in singulis eorumdem Prædecessorum desuper confectis literis plenius continetur.

In contravenientes tamen Officiales remissius processerunt.

§.2. Et a certis annis citra, sicut etiam facti notorietate est omnibus cognitum, nonnulli inobedientes contra tam salutiferas Prædecessorum hujusmodi literas, ordinationesque, inhibitiones, & decreta in illis contenta, elata cervice, temerarioq. ausu venire, & facere præsumpserint, censuras, & pœnas prædictas in eisdem literis contentas damnabiliter incurrendo, attamen qui pro tempore fuerint judices, ad quorum officium ea cura spectabat, pro dictarum literarum observantia, & publice quietis manutentione, contra eos procedere neglexisse, seu remissius egisse reperiuntur.

Hic ideo Pontifex illas Constitutiones innovat, & Gubernatori Urbis earumdem executionem, & observantiam committit.

§.3. Nos considerantes quanta cum maturitate a Prædecessoribus nostris literæ prædictæ emanaverint, & quantum publico bono illarum observantia sit profutura, & propterea nolentes ullo pacto, quantum in Nobis est, tolerare, quod illarum executio negligatur, literas prædictas, quarum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis haberi volumus, & in eis contenta quæcumque approbantes, & innovantes, motu proprio,

& ex

& ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, venerabili fratri Phylo Episcopo Asculano moderno, & pro tempore existenti Almæ Urbis Gubernatori, ut post solemniter in publicis consuetis Urbis locis, prout ipsi Phylo Gubernatori videbitur, præsentis cedulæ faciendam publicationem, omni ulteriori mora, & quocumque alio respectu postpositis, & cessantibus, contra omnes, & singulas Communitates, Universitates, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Domicellos, & Dominos temporales, armorum Capitaneos, Civesque, incolas, & particulares personas quascumque Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum eidem Romanæ Ecclesiæ mediate, & immediate subjectorum, in dictis literis expressorum, qui singulis Prædecessorum prædictorum literis prædictis, & contentis in eis, hactenus quomodolibet contraiverunt, sive fecerunt, in futurumque (quod absit) contraibunt, vel facient, ad declarationem, executionemque censurarum, & prædictarum pœnarum, rigorose, & irremissibiliter procedant, & ipsorum quilibet procedat, præsentium tenore in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna præcipimus, & mandamus.

Et contrà prædictos non dùper viam inquisitionis, vel denúciationis, sed etiam ex officio, & per viam querelæ & accusationis procedi mandat.

§.4. Et ne de modo citandi, & procedendi, probationibusque faciendis, dubitari, aut per disputationum subtilitates, & plerumque etiam cavillationes, dictorum Prædecessorum, & nostra, circa publicam tranquillitatem hujusmodi frustretur intentio, volumus, & etiam per modum legis perpetuo valituræ ordinamus, quod contra Communitates, Universitates, & alios prædictos dictarum literarum transgressores, & quemlibet eorum, tam per viam inquisitionis, seu denunciationis, & ex officio Curiæ, quam per viam accusationis, seu querelæ a quocumque proponendæ procedi valeat.

Eosque citari posse per edictum, cujus formam hic tradit.

§.5. Possintque ipsi, contra quos fuerit procedendum, citari per edictum, hoc modo publicandum, videlicet; Ut contra Romanos Cives, seu Incolas ab Urbe absentes, necnon Barones, Domicellos, Communitates, Universitates, Collegia, personas quascumque locorum intra quadraginta milliaria sitorum, debeant originales cedulæ edicti, per Nuntium, sive Mandatarium, aut Cursorem, vel præconem publicum affigi in valvis Curiæ Capitolii, hora, qua Senator cum suis Collateralibus pro jure reddendo in aula ipsius Curiæ more solito sedebunt, & postquam ita perfecerint, in ingressu, sive janua aulæ prædictæ alta voce legi, & publicari, & deinde cedula ipsa, eodem modo affigatur, & publicetur ad valvas domus habitationis cujuslibet citandi, si in Urbe habitationis domum habuerit, alioquin ad valvas Curiæ Gubernatoris prædicti, hora simili, qua ipse Gubernator, vel suus Locumtenens pro jure reddendo sedebit. Contra alios vero locorum distantiorum citandos quoscumque similis affixio, & publicatio fiat in valvis Ecclesiæ S. Petri, ac Cancellariæ Apostolicæ, & in audientia publica literarum contradictarum; diebus videlicet, quibus audien. lectio celebrabitur, aliis vero diebus ejusdem audientiæ loco in acie Campi Floræ, non enim verisimilis esse poterit, neque excusabilis ignorantia rei tam patenter notificatæ, ideoque volumus, quod hujusmodi citatio ipsos sic citandos respective arctet, atque afficiat, perinde, ac si personaliter per Nuncium, seu per literas citati fuissent, etiam aliter non docto, quod ad eos, eorumque personas, seu domos, tutus non pateat accessus, dummodo in quolibet edicto, terminus ad comparendum apponatur congruus, ita quod possit ad locum, ex quo quilibet reus citabitur, ipsius edicti notitia verisimiliter pervenire, & deinde citatus arrepto itinere, commode comparere. Neminem autem putamus dubitaturum fore, quod congruus sit terminus, si pro locis intra quadraginta milliaria ab Urbe sitis, octo dies assignentur, & pro distantioribus locis, si pro singulis viginti milliaribus distantiæ, dictis octo diebus, duo dies addantur, præsumaturque illico, præterito termino hujusmodi ipsius edicti propositio, & publicatio ad eorumdem citatorum notitiam pervenisse, ita quod non recipiatur probatio in contrarium. Loca autem, ex quibus rei citari, & distantia prædicta computari debeat, volumus, & decernimus esse illa, in quibus per receptationem homicidarum, bannitorum, aliorumque prædictorum, aut alias Prædecessorum hujusmodi literis contraventum, seu contrafactum fuisse proponitur, etiam si ipsi rei citandi tunc ibi non habitent, neque reperiantur, seu etiam a multo ante propositionem edicti hujusmodi, præterito tempore citra, aut ibi numquam fuerint, neque habitaverint, cum eis sit imputandum, qui in talibus locis deliquerunt, & quoniam temeritatis, & delicti fomitem ibi habuerint, ac etiam de re soliciti esse debebunt, nec digni sunt, qui alibi quærantur, maxime postquam præsenti lege publicata, intelligent, quo sit modo contra eos procedendum.

§.6. Volumus præterea, quod in quolibet processu contra sic citatos faciendo procedatur summarie, simpliciter, & de plano sine strepitu, & figura judicii, nulla terminorum, qui in Curia substantiales appellantur, aut alias judiciaria observatione interveniente, sed sola facti, & contraventionis literarum prædictarum veritate inspecta.

Et summarie ac nullo juris ordine servato contra eosdem processus fieri mandat.

§.7. Et ne etiam super culpa, vel excusatione ipsorum citatorum, forsan ignorantiam factæ contraventionis literarum hujusmodi allegantes, disputando, literis prædictis, & Prædecessorum, ac nostræ intentioni, publicæque tranquillitati hujusmodi per pravas malorum astutias, & fucata media, fraus aliqua fiat, declaramus, & volumus, ut quoad illos, qui hactenus deliquerunt, circa præsumendam, vel probandam eorum scientiam, si ad se defendendum, prout citati erunt, comparuerint, servetur qualiscumque sit juris communis dispositio, quo vero ad illos, qui in futurum deliquisse dicentur, etiam aliis contra eos probationibus non

Bannitorum receptatores, & fautores ignorantiæ excusationem non recipi decernit, nisi receptatores sint publici hospitatores.

non factis, præsumantur, intelligantur, & judicentur, scienter literis prædictis (quantum attinet ad receptionem, consilii, auxilii, victualium, loci, & favoris præstationem) contra ivisse, pœnasque in illis contentas incurrisse, quicumque aliquem in Alma Urbe, seu alia qualibet, ex S. R. E. immediate subjectis Civitatibus, Terris, & locis pro quocumque crimine capitali per ipsius Urbis, aliarumque Civitatum, ac Terrarum, & locorum judices publice bannitum receptaverit, seu illi consilium, victualia, auxilium, favorem, ac pro singulari certamine faciendo locum præstiterit, seu præstari jusserit, curaverit, vel permiserit, aut aliquid aliud de præmissis in dictorum Prædecessorum literis prohibitis fecerit, & per cujus, etiam absentis, & ignorantis Vassallos, Officiales, Ministros, agentes, & homines quoscumque talia facta, aut permissa fuerint, æque enim peccare arbitramur qui per se ipsum facit, & qui non curat, ne fiat per eos, quos ipse cohibere potest, alioquin facile esset literarum præfatarum effectum illudere, si illis, qui scire, & curare per se ipsos debent, ignorantiæ propriæ, culpæque alienæ permitteretur allegatio, nisi forte de receptione facta delati fuerint publici hospitatores, quos quoniam suorum hospitum conditionem explorare non tenentur, nolumus censeri esse in culpa, nisi probetur, quod scienter peccaverint.

Solam signaturam sufficere & ejus exempla a Notario Curiæ Gubernatoris subscripta fidem facere declerat.

§.8. Volumus quoque præsentis cedulæ solam signaturam, etiam absque eo, quod data, & registrata fuerit, & tam ipsam originalem, quacumque Constitutione, vel regula forsan contraria non obstantibus, quam ejus exempla per Notarium Curiæ præsentis, & pro tempore futuri Gubernatoris subscripta, ubique fidem facere.

Contrariisque declarat.

§.9. Non obstantibus omnibus illis quæ dicti Prædecessores in suis literis prædictis voluerunt non obstare, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutisque, & consuetudinibus, juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis, etiam S.R.E. Card., & aliis quibusvis quacumque, tam mundana, quam Ecclesiastica auctoritate fulgentibus personis, concessis, & innovatis, illorum tenores etiamsi pro sufficienti illorum derogatione, & totalis expressio, seu insertio, vel alia certa forma requireretur, pro sufficienter expressis habentes, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscr.

Placet, & ita motu proprio præcipimus, & ordinamus I.

MARCELLUS II.

PAPA CCXXIV.

ANNO DOMINI MDLV.

Marcellus Tituli S. Crucis in Hierusalem Cardinalis Cervinus Politianus electus est Summus Pontifex die 9. Aprilis 1555. retento baptismali nomine Marcellus II. voluit appellari: sequenti die Sacra Thiara insignitus est. Vixit temporibus Caroli V. Imperatoris, seditque dies XXI. nulla habita Cardinalium promotione. Fato cessit die prima Maii ejusdem anni, & sepultus est ad Sanctum Petrum. Vacavit Sedes dies XXII. (*a*)

(*a*) Exclusis extremis.

PAULUS

PAULUS QUARTUS
PAPA CCXXV.
ANNO DOMINI MDLV.

PAulus IV. Neapolitanus, Joannes Petrus Carafa Cardinalis Theatinus antea dictus, electus est Romanus Pontifex die 23. Maii 1555. & solemni pompa coronatus. Sedit in Pontificatu temporibus Caroli V. & Ferdinandi I. Imperatoris An. IV. Mess.II. Dies XXVII. diversis Promotionibus XIX. selectos viros in Sacrum Senatum cooptavit. Obiit die 17. Mensis Augusti anno 1559. & sepultus est ad S. Mariam supra Minervam. Vacavit sedes Mess. IV. Dies VII.

1

Ex Regest. in Archiv. Vat. Hiberniæ Insulam Regio titulo, aliisque Regalibus præeminentiis decorat, instantibus Philippo II. Hispaniarum, & Maria Angliæ Regibus.

Prooemium. ILlius, per quem Reges regnant, & Principes dominantur, vices licet immeriti gerentes in terris, votis Catholicorum Regum, & Principum quorum probata in Deum pietatis, & eximiæ erga Romanam Ecclesiam fidei constantia, ac sinceræ devotionis affectus in nostro, & Apostolicæ Sedis conspectu clarere dignoscuntur, libenter annuimus; eaque favoribus prosequimur opportunis.

Hibernia Regio titulo ornata. §.1. Hinc est, quod Nos charissimum in Christo filium nostrum Philippum Regem, & charissimam in Christo filiam nostram Mariam Reginam Angliæ, & Franciæ Illustres a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium tantum consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Insulam Hiberniæ, cujus ab eo tempore, quo illius dominium, per Sedem prædictam adepti sunt, Reges Angliæ, qui pro tempore fuerunt, se dominos tantum nuncupari consueverunt, & cujus regium titulum quondam Henricus Octavus, postquam ab unitate Ecclesiæ Catholicæ, & obedientia Romani Pontificis secessit, prætextu cujusdam legis per Parlamentum ejusdem Insulæ prætenditur latæ, primo, & deinde ejus natus Eduardus Sextus eorum nominum, qui dum viverent, pro Regibus Angliæ se gesserunt, de facto usurparunt, in Regnum ad instar aliarum Insularum Regiis titulo, dignitate, & honore fulgentium, sine præjudicio jurium ipsius Romanæ Ecclesiæ, & cujuscumque in illa, vel ad illam jus habere prætendentes, ad Omnipotentis Dei laudem & gloriam, ac gloriosissimæ ejus Genitricis Virginis Mariæ, totiusque Curiæ cœlestis honorem, & Fidei Catholicæ exaltationem, præfatis Philippo Rege, & Maria Regina, Nobis super hoc humiliter supplicantibus, de Fratrum nostrorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine Apostolica auctoritate perpetuo erigimus, ac titulo, dignitate, honore, facultatibus, juribus, insigniis, prærogativis, antelationibus, & præeminentiis regiis, ac quibus alia Christifidelium Regna utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, insignimus, & decoramus.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, septimo Idus Junii Pontificatus nostri Anno I. Dat. die 7 Junii 1555 An. I.

II.

Privilegium Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia, deputandi personas extra Ordinem, in Syndicos, & Œconomos, ad exigenda legata pia, & alia negotia pertractanda, una cum aliarum gratiarum ejusdem Ordinis confirmatione.

Syndici gaudent omnibus privilegiis Ordinis, ex indulto Clem. VII. de quo sup. fol. 68. in Const. XIX, Dum consideramus.

PAULUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. EX clementi Sedis Apostolicæ provisione, necnon personarum Deo devotarum profectu, sub regulari castimonia Domino militantium, pia devotione provenire dignoscitur, ut Romanus Pontifex quandoque per Prædecessores suos Romanos Pontifices, pro Religionis conservatione, & augmento, ac

to, ac personarum earumdem quiete, & commodo concessa approbet, & innovet, ac probata, & innovata Apostolica auctoritate communiat, ut eo firmiora persistant, quo sæpius fuerint ejusdem Sedis auctoritate circumfulta.

Ordinis Fratrum de Observantia merita multa sunt.

§.1. Sane pro parte dilecti filii Clementis de Monelia, Ministri Generalis Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantiæ, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum inter operarios, qui ad excolendam vineam Domini Sabaoth, Dei gratia, Ordo ipse magnos probitatis, & doctrinæ, ac animarum salutis fructus semper olim attulerit, & quotidie afferre conetur, ac exinde pro suis sanctis studiis, honestisque laboribus, proque salute animarum, ab Apostolica Sede, cujus continue pacem, & dignitatem Ordo idem fortiter tutatus est, tam spiritualia, quam temporalia subsidia, ornamentaque acceperit, & accipiat, quibus & sancta sua officia, ac vitam suam regularem facilius, atque expeditius exequi, & transigere possint, & ceteræ religiosæ personæ, Ordinesque alii, exemplo ipsorum, promptiores, alacrioresque ad sua officia persolvenda reddantur.

Cui, & aliis ei subjectis, diversi Romani Pōtifices plurimas gratias concesserunt.

§.2. Cumque etiam ex ipsius Sedis provisione, ac benigna dignatione provenire dignoscatur, ut Romanus Pontifex, quandoque Prædecessorum suorum Romanorum Pontificum gesta innovet, ac innovationem, & revocationem restauret, & Apostolica auctoritate innovata, & restaurata muniat, & fulciat, ac in pristinum statum reponat, & reducat. Et propterea nonnulli Romani Pontifices Prædecessores nostri nonnullas gratias, & concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, absolutiones etiam plenarias, libertates, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, declarationes, facultates, ac omnia, & singula privilegia, & indulta, tam spiritualia quam temporalia, etiam per solam signaturam, aut per oracula vocis, vel alias etiam contra apostatas, tam pro foro conscientiæ, quam foro fori, tam prædictis Fratrum Minorum, quam sanctæ Claræ, ac tertio de Pœnitentia nuncupato Ordinibus, illorumque Superioribus, Fratribus, Monialibus, & Sororibus, ac utriusque sexus personis, & Monasteriis, domibus, Ecclesiis, & locis quibuscumque dictorum Ordinum, nunc & pro tempore existentibus, in genere, vel in specie, etiam per modum communicationis, sive extensionis privilegiorum inter se, ac etiam cum aliis quibuscumque Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus. Et felicis recordationis Gregorius IX., Bonifacius VIII., Alexander IV., Nicolaus III., Clemens V., Eugenius etiam IV., Leo X., Clemens VII., Paulus similiter III., ac Julius etiam III., ac alii Romani Pontifices Prædecessores nostri, & Sedes Apostolica, tam super exemptionibus, etiam ab Ordinariorum locorum, & Legatorum, etiam de latere, ac hæreticæ pravitatis Inquisitorum, jurisdictione, visitatione, & correctione, quam etiam ab omni impositione, collecta, decima, subsidio, quarta, & quinta funeralium, & legatorum partibus, pedagiis, & gabellis, ac alio quocumque gravamine per Sedem eamdem pro tempore impositis, concesserint.

Martinus IV. (cujus Bullam pretermisi) dedit facultatem depntandi personas extra Odinem pro œconomis &c

§.3. Ac piæ mem. Martinus IV. etiam Prædecessor noster, qui considerans, quod Fratres Ordinis Minorum regularis Observantiæ hujusmodi pro nulla re temporali, juxta eorumdem professionem, & regularia instituta, possunt in judicio experiri, ut exclusis quibuscumque sollicitudinibus, liberius, & quietius divinis possent vacare obsequiis, & offerentium, donantium, & concedentium, aut in ultima voluntate relinquentium Ordini Fratrum Minorum, vel illius Fratribus prædictis aliquid propter Deum, pia intentio non defraudaretur, ac hæredum, & executorum negligentiis obviari posset, ac ut ipsi Fratres secundum modos licitos, & congruos, ipsi Ordini relictis sibi in testamentis non fraudarentur, inter alia disposuit, quod Generalis, & Provinciales Ministri, ac Custodes universi pro tempore ipsius Ordinis Fratrum Minorum, possent nominare speciales personas, quæ non essent de dicto Ordine, pro locorum indigentia singulorum, quas personas taliter per ipsos nominatas pro tempore, in iis legitimam administrationem, & generalem, & liberam gerere, & ipsos veros, & legitimos Administratores, Œconomos, Syndicos, & actores esse, & de plenitudine potestatis constituendo, auctoritate Apostolica decrevit, qui res ipsas, & rerum prædictarum pretium, & prædictas eleemosynas nomine Romanæ Ecclesiæ (ad quam rerum, mobilium, & immobilium, quibus Fratres, uti possunt, jus, proprietas, & dominium nullo medio spectat) reciperent per eosdem in Fratrum ipsorum vilitates, prout eis licet ex regula, vel declaratione regulæ convertenda, sicut, & quando a Generalibus, & Provincialibus Ministris, & Custodibus prædictis, & eorum singulis pro tempore, in provincia, vel custodia sibi decreta, vel ab eisdem Fratribus de assensu eorum, extitissent requisiti, ac eædem personæ petendi, exigendi, recipiendi, alienandi prædicta, transigendi quoque, & paciscendi, conveniendi, compromittendi, remittendi, refutandi, quietationem faciendi, agendi, defendendi, ac in animas eorum de calumnia vitanda, & veritate dicenda jurandi, & cujuslibet alterius generis juramentum præstandi, cum illis, & contra illos, qui hujusmodi res mobiles, & immobiles, aut pretium earum, vel relictas eleemosynas Fratribus in testamentis occuparent, vel violenter auferrent, sive contra voluntatem Fratrum quomodolibet obtinerent. Et generaliter in omnibus causis, rebus, & locis hujusmodi ad ipsam Ecclesiam spectantibus, ipsorum Fratrum usui concessis. Necnon pro immunitatibus, libertatibus, & juribus, ac privilegiis, & indulgentiis eorumdem sine cujuslibet satisfactionis, & cautionis onere, plenam, generalem, & liberam haberent, Apostolica auctoritate præfata, in judicio,

& extra judicium, potestatem, revocandi quoque personas easdem, & earum quamlibet, ac alias eis subrogandi, & vel nominandi per supradictum modum nominationis, quoties opportunum foret, quæ eamdem prædictis, vel similiter haberent potestatem plenam, & liberam, per suas, sub Datum apud Urbem Veterem, quintodecimo Kal. Februarii, Pontificatus sui anno II. auctoritate Apostolica præfata, etiam concessit facultatem.

Joann. XXII. in sua extr. *Ad conditorem* d. facultatem abstulit

§.4. Et licet recolendæ mem. Joannes Papa XXII. similiter Prędecessor noster Constitutione, quæ incipit; *Ad conditorem*, per quam Ministris, & Custodibus, & Fratribus prædictis, ne literis, & concessione Martini Prædecessoris hujusmodi sine Apostolicæ Sedis præfatæ licentia uterentur, inter cetera prohibuerit.

Martinus V. eam restituit.

§.5. Nihilominus prohibitione hujusmodi non obstante Sanctæ Mem. Martinus V. similiter Prædecessor noster, voluit, & eadem auctoritate Apostolica concessit Ministris, & Custodibus, & Fratribus prædictis, quod ipsi, & eorum singuli literis Martini IV. Prædecessoris, ac omnibus in eis contenti hujusmodi liber, & licite uti valerent, tamdiu, & quousque per Sedem prædictam aliud in præmissis eidem Ordini utilius foret ordinatum.

Eugenius IV. confirmavit.

§.6. Ac etiam fel. me. Eugenius etiam Papa IV. pariter Prędecessor noster, jus hujusmodi eidem Ordini per alias suas literas tenore literarum Martini IV. Prædecessoris hujusmodi in eis præinserto, ut dicitur, concessit, conservari.

Nicolaus V. & Sixtus IV. concesserunt facultatē audiendi confessiones, & administrandi Sacramenta Ecclesiastica.

§.7. Necnon etiam piæ mem. Nicolaus V., & Sixtus IV. etiam Prædecessores nostri super confessionibus audiendi omnium personarum extranearum, & forensium quarumcumque Diœcesum per Fratres Minores Ordinis, & Observantiæ regularis hujusmodi ad hoc a suis Superioribus, ut moris est, deputatos, necnon pro absolutionis beneficio illis impendendo, ac Sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, eis taliter confessis, omni tempore, præterquam in die Resurrectionis Dominicæ, licite administrando, per diversas eorum literas, eadem auctoritate Apostolica facultatem concesserunt, ac idem Eugenius, & diversi alii Romani Pontifices Prędecessores nostri facultatem absolvendi hujusmodi sub certis modis, & forma, ac etiam in diversis Conventibus Ordinis hujusmodi tunc expressis (etiam vivæ vocis oraculo ut præfertur) ampliarunt, & extenderunt, prout in singulis concessionibus, & literis eorumdem Prędecessorum plenius dicitur contineri.

Ordo nunc postulat confirmationem ab isto Pont.

§.8. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, ea quæ sæpius Apostolica auctoritate præfata munita existunt, majorem obtineant roboris firmitatem, dictusq. Clemens Minister cupiat privilegia, facultates, concessiones, indulta, dispensationes, & singulas alias gratias hujusmodi, etiam per Nos approbari, innovari, & confirmari, pro parte ejusdem Clementis Ministri, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut eisdem privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, favoribus, conservatoriis, declarationibus, facultatibus, dispensationibus, gratiis, concessionibus, indulgentiis, & indultis pro illorum observantia viridiore nostræ approbationis robur adjicere, aliasq. in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui omnes gratias d. Ordinis confirmat.

§.9. Nos igitur qui omnium votis præsertim illis, quibus sub suavi religionis jugo divinis laudibus, & Christianæ professionis augmento incumbentium personarum tranquillitati, commoditatibus, & honori consulitur, libenter annuimus, eoq. favoribus prosequimur opportunis, hujusmodi supplicationibus inclinati, præmissa, ac omnia, & singula alia privilegia, immunitates, exemptiones, etiam ab Inquisitionibus præfatis, libertates, prærogativas, favores, conservatorias, declarationes, facultates, dispensationes, gratias, concessiones, indulgentias, & indulta, spiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extentionis, inter se, & cum aliis Ordinibus Mendicantibus, & non Mendicantibus ejusdem Fratrum Minorum regularis observantiæ, ac S. Claræ, & de Pœnitentia Tertii Ordinis, etiam in Congregatione sub trium votorum substantialium professione, & eorumdem Superiorum Ordinis Minorum regularis observantiæ hujusmodi obedientia degentibus, ipsorumque Superiorum Fratribus, Monialibus, Sororibus, ac utriusque sexus etiam singularibus personis, necnon Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, & locis quibuscumque, in genere, & in specie, etiam per solam signaturam, etiam vivæ vocis oraculo, ut præfertur, aut alias tam per præfatos, ac quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam, quam Imperatores, Reges, & alios Principes sub quacumq. forma, & expressione verborum concessa, ac etiam iteratis vicibus approbata. Necnon cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, decretis, & declarationibus, singulas desuper confectas literas, & in eis contenta (etiam prout largius in aliquibus earum eis concessum est) interpretando, & inde secuta, quæcumque illorum omnium tenores, & formas, datas, effectus, & decreta in illis apposita, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, dicta auctoritate Apostolica, tenore præsentium ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine approbamus, innovamus, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, & firmiter observari, necnon Ordinibus Fratrum Minorum regularis observantiæ, & Sanctæ Claræ, ac Tertio de Pœnitentia nuncupato, etiam in congregatione sub obedientia Fratrum Minorum observantiæ hujusmodi degentibus Superioribus, Fratribus, Monialibus, etiam Tertiariis nuncupatis Sororibus, personis, Monasteriis, Domibus, Ecclesiis, & locis præfatis, etiam per modum communicationis, & extensionis hujusmodi suffragari, aliisque frui, uti, & gaudere, quando, & quoties opus

opus fuerit, posse, & debere in judicio, & extra, ac etiam in foro conscientiæ in omnibus, & per omnia, perinde ac si specialiter, & expresse eisdem Fratrum Minorum, ac Sanctæ Claræ, & Tertio de Pœnitentia nuncupato Ordinibus, concessa fuisset, decernimus. Supplentes omnes, & singulos juris, & facti defectus, siqui forsan intervenerint in eisdem.

Potestatemq. concedit eligendi œconomos & Syndicos.

§.10. Et nihilominus pro potiori cautela, & ampliori dono gratiæ, illa omnia, & singula, quæ per præfatos Prædecessores nostros, ac Imperatores, Reges, & Principes ac Nos, & Sedem eamdem concessa, statuta, & ordinata fuerunt, etiam juxta ampliorem, & favorabiliorem illorum intelligentiam, & interpretationem, & præsertim ut exclusis quibuscumque solicitudinibus liberius, & quietius divinis possint vacare obsequiis Fratres Minorum regularis observantiæ hujusmodi, & animarum saluti peramplius proficere, & offerentium, donantium, concedentium, aut in ultima voluntate relinquentium Ordini prædicto, vel Fratribus Ordinis Minorum hujusmodi aliquid propter Deum, pia intentio non fraudetur, ac hæredum, & executorum negligentiis obvietur, ac ut ipsi Fratres secundum modos licitos, & congruos ipsi Ordini relictis sibi in testamentis mobilibus, & immobilibus bonis, & aliis etiam pecuniariis sibi quomodolibet oblatis, concessis, legatis, & donatis pro tempore, etiam pro Missis, & aliis divinis Officiis, eleemosynis, & aliis rebus, non fraudentur, quod Generalis de per se in toto Ordine, & singuli Provinciales Ministri, ac Custodes universi pro tempore existentes ipsius Ordinis Fratrum Minorum in suis Provinciis, & Custodiis respective, & ad hoc ab eis respective deputati Fratres pro tempore, possint nominare speciales personas, quæ non sint de dicto Ordine Minorum pro locorum indigentia singulorum, quando, & quoties opus fuerit in singulis eorum Conventibus, quas personas taliter nominatas pro tempore, in iis administrationem legitimam, & generalem, ac liberam gerere, & ipsos veros, & legitimos Administratores, Œconomos, Syndicos, & actores esse, de potestatis plenitudine constituendo, eadem auctoritate etiam decernimus.

Eorumque facultates describit, & explicat.

§.11. Qui res ipsas, & rerum ipsarum pretium, & prædictas eleemosynas nomine Romanæ Ecclesiæ (ad quam rerum omnium mobilium, & immobilium, quibus Fratres uti possunt, jus, proprietas, & dominium nullo medio spectat) recipiant, & recipere possint, & debeant, per eosdem in Fratrum ipsorum utilitates, etiam pro victu, & vestitu eorum, ac reparatione Conventuum, & aliarum rerum, locorum, Conventuum, & Fratrum hujusmodi necessitatibus pro tempore convertenda, sicut, & quando a dictis Generali in toto Ordine, & Provincialibus Ministris, ac Custodibus prædictis, & eorum singulis, pro tempore in Provincia, vel Custodia sibi decreta, vel ab eisdem Fratribus de assensu eorum extiterint requisiti. Ac eædem personæ petendi, exigendi, recipiendi, alienandi prædicta, transigendi quoque, paciscendi, conveniendi, compromittendi, commutandi, remittendi, refutandi, quietationem faciendi, agendi, defendendi, ac in animas eorum de calumnia, & veritate dicenda jurandi, & cujuslibet alterius juramentum præstandi, cum illis, & contra illos, qui hujusmodi res mobiles, & immobiles, aut pretium earum, vel relictas eleemosynas Fratribus in testamentis, aut alias eis donatas, & concessas occuparent, vel violenter auferrent, sive contra voluntatem Fratrum quomodolibet retinerent. Et generaliter in omnibus causis pro rebus, & locis hujusmodi ad ipsam Ecclesiam spectantibus, ipsorum Fratrum usui concessis, necnon pro immunitatibus, & libertatibus, juribus, & privilegiis, ac indulgentiis eorumdem, sive cujuslibet satisfactionis, & cautionis onere, plenam generalem, & liberam habeant auctoritatem, præfata auctoritate Apostolica, in judicio, & extra illud, potestatem concedimus. Revocandi quoque personas easdem, & earum quamlibet, ac alias subrogandi, vel nominandi per supradictum modum nominationis, quoties opportunum fuerit, quæ eamdem in prædictis, vel similem habeant potestatem, plenam, & liberam, etiam Generali, ac Provincialibus Ministris, ac Custodibus hujusmodi, & eorum singulis, ut præfertur, eadem auctoritate facultatem etiam concedimus. Nec propter præmissa Fratres Minores hujusmodi contra regulam S. Francisci, quam professi sunt, & profitentur in futurum, sive contra statuta regularia sui Ordinis hujusmodi in aliquo facere, nec fecisse, immo cum illius observatione quoad hoc, & pura, & sana conscientia sine alicujus conscientiæ scrupulo vixisse eatenus, & in posterum vivere. Et sic per quoscumque Judices, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Auctoritatem quoque audiendi confessiones administrandique Sacramenta tribuit.

§.12. Et insuper, ut pro tempore deputatos Confessores Fratres Ordinis Minorum Observantiæ hujusmodi omnium quarumcumque Diœcesum utriusque sexus Christifidelium ad eos pro tempore recurrentium Confessiones audire, eosque etiam in casibus, & censuris, quibus eis per privilegia Sedis Apostolicæ, etiam per modum communicationis, & extensionis quorumcumque Ordinum etiam Minimorum hactenus concessum est, post absolvere, & singuli Ordines etiam Minorum (quorum privilegia eidem Ordini Minorum sunt communicata, & extensa) absolvere consueverunt, absolvendi, ac pœnitentiam salutarem injungendi, & omni tempore, præterquam in die Resurrectionis Dominicæ, Sacramentum Eucharistiæ, tam illis quam aliis quibusvis personis licite ministrandi, Apostolica auctoritate prædicta indulgemus, ac de novo concedi-

cedimus in omnibus, & per omnia. Ita, quod Ordo, Superiores, Fratres, Moniales, Sorores, personæ, Monasteria, Domus, Ecclesiæ, & loca prædicta, illis, tam in genere, quam in specie concessis, ut præfertur, uti, potiri, & gaudere possint, & debeant.

Exemptione à decimis elargitur.

§.13. Ac ab ipsis Inquisitoribus, impositionibus, gravaminibus, oneribus, decimis, quarta, & quinta etiam funeralium, & aliorum quorumcumque eis legatorum, & oblatorum, ac concessorum pro tempore necnon pedagiis, & gabellis, ac omnibus, & singulis aliis supradictis, libera penitus, immunia, & exempta, auctoritate Apostolica, & tenore prædictis, etiam concedimus, & indulgemus, ac statuimus, & ordinamus.

Executores deputat.

§.14. Et nihilominus venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Rothomagensi, & Episcopo Conchensi, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta quæcumque plenum effectum sortiri, illisque omnes, quos concernunt, pacifice frui, & gaudere. Non permittentes quemquam desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles etiam per quascumque (de quibus eis videbitur) censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo. Ac legitimis super his habendis, servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§.15. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus super Cathedram, Bonifacii, & Dudum. Universis Conciliis, ac Clementinæ Religiosi de privilegiis, & Dudum de sepulturis, ac etiam ex frequentibus, de sententia excommunicationis, ac extravagante, Ad conditorem. Joannis XXII. cum aliis Constitutionibus eamdem materiam prædictæ extravagantis tangentibus, seu concernentibus, ac Regulis Cancellariæ Apostolicæ, jam editis, & in futurum edendis, ac piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali de duabus dietis editis (dummodo ultra tres dietas aliquis vigore præsentium ad judicium non trahatur) & aliis Apostolicis, ac Provincialibus, capitularibus, generalibus, & specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, etiam in ultimo generali Concilio Lateranensi celebrato, & aliis Conciliis editis, necnon statutis, & consuetudinibus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam in forma Brevis per Leonem X., Clementem VII., Paulum III., Julium etiam III. præfatos, ac quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Sedem eamdem, etiam motu proprio, ac scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, etiam privilegiorum eorumdem revocativis, restrictivis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis, quibusvis personis, & Ordinibus in contrarium forsan concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, & in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus, aut nonnisi sub certis modo, & forma derogari possit, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Ceterisque contrariis quibuscumque.

§.16. Verum quia difficile foret. Exemplis credi jubet.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 1. Julii 1555., Pont. nostri Anno I. D. P. An.I. die 1. Julii.

III.

Rescissio alienationum, & locationum quorumcumque bonorum Ecclesiasticorum, in damnum Ecclesiarum, vel non servatis juris solemnitatibus, aut alias nulliter factarum.

Similem rescissionem fecit Leo X. & postea Julius III. quas prætermisi tamquam minus necessarias, & eas inservit Rodoan. in suo Tract. de Reb. Eccl. non alienan. De alienationibus istis habes Const. IX. Occasio *Leonis I. Tom. I. fol.* 39., *& Pauli II. Const. IV.* Ambitiose *Tom. III. Par. II. fol.* 125.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Symmachus Papa bona ecclesiastica alienari prohibuit in c 6. de Reb. Eccl. non alienandi.

§.1. INjunctum Nobis desuper, meritis licet imparibus, Apostolicæ servitutis officium, mentem nostram continua pulsat instantia, ut bona Ecclesiastica, quæ cæca hominum cupiditate occupata detinentur, nostræ operationis ministerio, ad jus, & proprietatem eorum, quorum antea erant, omnino reducantur. Cum itaque (sicut Nobis innotuit) licet alias fel. rec. Symmachus Papa Prædecessor noster prædium Ecclesiæ pro aliqua

aliqua necessitate quovis modo alienari, aut jura Ecclesiæ in usumfructum dari prohibuerit, & lege hujusmodi omnes Custodes adstringi, ac donatorem, ac censuratorem, & venditorem honorem perdere, & qui præmissis subscriberet, anathema esse, cum eo qui daret, sive reciperet, nisi restituerentur, & quaslibet Ecclesiasticas personas contradicere, & cum fructibus alienata reposcere posse, hocque non solum in Ecclesia Romana conservari, verum etiam in universis per Provincias Ecclesiis convenire voluerit.

Paul.II. alienationes bonorum ecclesiasticorum, & ultra trienniũ locationes &c. interdixit in Const. cit. in rub.

§.2. Et piæ mem. Paulus Papa II. etiam Prædecessor noster omnium rerum, & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omneque pactum, per quod ipsorum dominium transferretur, ac concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem ultra triennium, necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquam in casibus a jure permissis, ac de rebus, & bonis in emphyteusim ab antiquo concedi solitis, fieri prohibuerit. Et si quis contra hujus posterioris prohibitionis seriem, de bonis, & rebus eisdem quicquam alienare præsumeret, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio, infeudatio hujusmodi nullius omnino essent roboris, vel momenti, & tam qui alienaret, quam qui alienatas res, & bona reciperet, sententiam excommunicationis incurreret, & nihilominus res, & bona alienata hujusmodi ad Ecclesias, Monasteria, & loca pia, ad quæ antea pertinebant, libere reverterentur.

Alienationes tamen multæ factæ fuerunt in damnum Ecclesiarum, vel non servatis solemnitatibus.

§.3. Nihilominus a nonnullis annis citra diversæ personæ, tam sæculares, quam Ecclesiasticæ, complura Castra, Terras, Oppida, Civitates, & loca, tam Romanæ prædictæ, quam diversarum Cathedralium, etiam Metropolitan., & aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, domorum & aliorum Regularium locorum, ac Hospitalium, & aliorum piorum locorum, prætextu diversarum alienationum, eis de Castris, Terris, Oppidis, Civitatibus, & locis prædictis in evidens damnum Ecclesiarum, Monasteriorum, Domorum, Hospitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum, seu alias non servatis solemnitatibus a jure requisitis factarum occupaverint, & occupata detinuerint, & detineant de præsenti, ac exinde factum sit, ut non solum Ecclesiarum, Monasteriorum, & Domorum Prælati, ac Hospitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum hujusmodi Rectores, qui ex fructibus, redditibus, & proventibus Castrorum, Terrarum, Oppidorum Civitatum, & locorum hujusmodi, Ecclesias Monasteria, & Domos, Hospitalia, & alia loca prædicta gubernabant, & illustrabant, ac eorum Ministris alimoniam præbebant, notabiliter sint damnificati, verum etiam R. Pontifices, qui antea egenis, & miserabilibus personis, præsertim nobilibus ad hanc Almam Urbem pro tempore confugientibus alimenta aliunde subministrare consueverat, vix se & familiam suam sustentare, ne dum aliis alimenta subministrare possit, in divinæ Majestatis offensam, & Ordinis Clericalis opprobrium, ac plurimorum Christifidelium scandalum.

Ideo hic Pontifex alias rescindit & annullat.

§.4. Nos præmissa convenientibus oculis pertransire nequeuntes, quinimo cupientes eis, quantum cum Deo possumus, opportunum remedium adhibere, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas alienationes, & in emphyteusim, seu censum perpetuum, aut tertiam, vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud tempus ultra triennium locationes, vel concessiones, seu permutationes, hypothecas, & obligationes, de quibus Castris, Terris, Oppidis, Civitatibus, & locis, aut aliis bonis immobilibus, seu rebus, & juribus, tam spiritualibus, quam temporalibus ejusdem Romanæ, & quarumcumque Cathedralium, etiam Metropolitan., & aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, Domorum, & aliorum Regularium locorum, & quorumvis beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium, necnon Hospitalium, & aliorum piorum locorum quorumlibet, per quoscumque etiam Rom. Pont. Prædecessores nostros, seu eorum auctoritate, vel mandato, Camerarios suos, & Clericos Cameræ Apostolicæ Præsidentes, ac quosvis Ecclesiarum, Monasteriorum, & Domorum Prælatos, & Beneficiatos, necnon Hospitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum Rectores, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentes, etiamsi Cardinalatus honore pollerent, in damnum Ecclesiæ, seu non servatis solemnitatibus a jure requisitis, aut alias nulliter hactenus factas, & contractus superinde sub quibusvis formis, & verborum expressionibus habitos, & celebratos, etiam si juramento vallati existant, quantumvis longe temporis præscriptione robur sumpsisse dici possint, ac ipsius Romanæ Ecclesiæ favorem, aut commodum concernant, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium rescindimus, irritamus, cassamus, & annullamus, ac viribus omnino evacuamus, ac pro rescissis, irritis, cassis, & nullis, ac penitus infectis haberi volumus.

Detentoresque debere relaxare bona occupata, & fructus restituere declarat.

§.5. Ipsosque detentores ad Castra, Terras, Oppida, Civitates, & loca occupata, ac bona, res, jura prædicta Romanæ, & Cathedralibus, etiam Metropolitan., ac aliis Ecclesiis, necnon Monasteriis, Domibus, Hospitalibus, & beneficiis, ac Regularibus, & piis locis relaxandum, & de fructibus, tam hactenus perceptis, quam in posterum percipiendis, realiter satisfaciendum teneri, & ad id etiam sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, omnibusque aliis opportunis juris, & facti remediis, cogi, & compelli posse.

Decretum irritans.

§.6. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissa-

missarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ipsius Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac eorum Collegium in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiri debere, ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

D. P. An.I. 12. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, Pridie Idus Julii, Pont. nostri Anno I.

IV.

Leges, & ordinationes a Judæis in Statu Ecclesiastico degentibus observandæ.

Aliqua ordinavit etiam Innoc. IV. in Const. IV. Impia *Tom. III. fol.* 298.

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad futuram rei memoriam.

Causæ harum ordinationum contra Hebræos.

CUM nimis absurdum, & inconveniens existat, ut Judæi, quos propria culpa perpetuæ servituti submisit, sub prætextu quod pietas Christiana illos receptet, & eorum cohabitationem sustineat, Christianis adeo sint ingrati, ut eis pro gratia contumeliam reddant, & in eos pro servitute, quam illis debent, dominatum vendicare procurent. Nos, ad quorum notitiam nuper devenit eosdem Judæos in Alma Urbe nostra, & nonnullis S. R. E. Civitatibus, Terris, & locis, in id insolentiæ prorupisse, ut non solum mixtim cum Christianis, & prope eorum Ecclesias, nulla intercedente habitus distinctione, cohabitare, verumetiam Domos in nobilioribus Civitatum, Terrarum, & locorum, in quibus degunt, vicis, & plateis conducere, & bona stabilia comparare, & possidere, ac nutrices, & ancillas aliosque servientes Christianos mercenarios habere, & diversa alia in ignominiam, & contemptum Christiani nominis perpetrare præsumant, considerantes Ecclesiam Romanam eosdem Judæos tolerare in testimonium veræ fidei Christianæ, & ad hoc, ut ipsi Sedis Apostolicæ pietate, & benignitate allecti, errores suos tandem recognoscant, & ad verum Catholicæ fidei lumen pervenire satagant, & propterea convenire, ut quandiu in eorum erroribus persistunt, effectu operis recognoscant se servos, Christianos vero liberos per Jesum Christum Deum, & Dominum nostrum effectos fuisse, iniquumque existere, ut filii liberæ filiis famulentur ancillæ.

Habitent in locis a Christianorum habitatione separatis.

§.1. Volentes in præmissis, quantum Deo possumus, salubriter providere, hac nostra perpetuo valitura Constitutione sancimus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, tam in Urbe, quam in quibusvis aliis ipsius Romanæ Ecclesiæ Civitatibus, Terris, & locis, Judæi omnes in uno, & eodem, ac si ille capax non fuerit, in duobus, aut tribus, vel tot, quot satis sint, contiguis, & ab habitationibus Christianorum penitus sejunctis, per Nos in Urbe, & Magistratus nostros in aliis Civitatibus, Terris, & locis prædictis designandis vicis, ad quos unicus tantum ingressus pateat, & quibus solum unicus exitus detur, omnino habitent.

Synagogam in Civitate unicam habeant.

§.2. Et in singulis Civitatibus, Terris, & locis in quibus habitaverint, unicam tantum synagogam in loco solito habeant, nec aliam de novo construere, aut bona immobilia possidere possint. Quinimmo omnes eorum synagogas, præter unam tantum demoliri, & devastare. Ac bona immobilia, quæ ad præsens possident, infra tempus eis per ipsos Magistratus præsignandum, Christianis vendere.

Signum glauci coloris deferant.

§.3. Et ad hoc, ut pro Judæis ubique dignoscantur, masculi biretum, fœminæ vero aliud signum patens, ita ut nullo modo celari, aut abscondi possint, glauci coloris palam deferre teneantur, & adstricti sint, nec super non delatione bireti, aut alterius signi hujusmodi, prætextu cujusvis eorum gradus, vel præeminentiæ, seu tolerantiæ excusari, aut per ejusdem Ecclesiæ Camerarium, vel Cameræ Apostolicæ Clericos, seu alias illi Præsidentes personas, aut Sedis Apostolicæ Legatos, vel eorum Vicelegatos quovis modo dispensari, aut absolvi possint.

Nutrices aut servientes Christianos non retineant.

§.4. Nutrices quoque, seu ancillas, aut alias utriusque sexus servientes Christianos habere, vel eorum infantes per mulieres Christianas lactari, aut nutriri facere.

Diebus festivis publice non laborent.

§.5. Seu Dominicis, vel aliis de præcepto Ecclesiæ festis diebus in publico laborare, aut laborari facere.

Christianos non gravent.

§.6. Seu Christianos quoquo modo gravare, aut contractus fictos, vel simulatos celebrare.

Cum eis non conversentur.

§.7. Seu cum ipsis Christianis ludere, aut comedere, vel familiaritatem, seu conversationem habere nullatenus præsumant.

Libros Italice scribent.

§.8. Nec in libris rationum, & computorum, quæ cum Christianis pro tempore habebunt, aliis, quam Latinis literis, & alio quam vulgari Italico sermone, uti possint, & si utantur, libri hujusmodi contra Christianos nullam fidem faciant.

Mercaturam nõ exerceant.

§.9. Judæi quoque præfati sola arte strazzariæ, seu cenciariæ (ut vulgo dicitur) contenti, aliquam mercaturam frumenti, vel hordei, aut aliarum rerum usui humano necessarium facere.

Medici si sint Christianos non curent.

§.10. Et qui ex eis medici fuerint, etiam vocati, & rogati, ad curam Christianorum accedere, aut illi interesse nequeant.

Domini non vocentur a Christianis.

§.11. Nec se a pauperibus Christianis Dominos vocari patiantur.

Menses dierum 30. ser-

§.12. Et menses in eorum rationibus, & computis ex triginta diebus completis omnino

vent, in exigendis creditis. nino conficiant, dies, qui ad numerum triginta non ascenderint, non pro mensibus integris, sed solum pro tot diebus quot in effectu fuerint, computentur, & juxta ipsorum dierum numerum, & non ad rationem integri mensis eorum credita exigant. Ac pignora eis pro cautione pecuniarum suarum pro tempore consignata, nisi transactis prius a die, quo illa eis data fuerint, decem, & octo integris mensibus vendere nequeant, & postquam menses prædicti effluxerint, si ipsi Judæi pignora hujusmodi vendiderint, omnem pecuniam, quæ eorum credito super fuerit, domino pignorum consignare.

Statuta locorum serventur. §. 13. Et statuta Civitatum, Terrarum, & locorum, in quibus pro tempore habitaverint, favorem Christianorum concernentia, inviolabiliter observata etiam teneantur.

Contravenientes puniantur. §. 14. Et si circa præmissa in aliquo quomodolibet defecerint, juxta qualitatem delicti in Urbe per Nos, seu Vicarium nostrum, aut alios a Nobis deputandos, ac in Civitatibus, Terris, & locis prædictis per eosdem Magistratus, etiam tamquam rebelles, & criminis lesæ Majestatis rei, a toto Populo Cristiano diffidati, nostri, & ipsorum Vicarii, ac deputandorum, & Magistratuum arbitrio puniri possint.

Quibuscumque non obstantibus. §. 15. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis tolerantiis, seu privilegiis, & indultis Apostolicis eisdem Judæis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Sedem prædictam, aut illius Legatos, vel ipsius Romanæ Ecclesiæ Camerarios, & Cameræ Apostolicæ Clericos, seu alios illius Præsidentes sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de eis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita, observata inserti forent præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. I. die 14. Julii. Datum Romæ apud S. Marcum anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, Pridie Idus Julii, Pont. nostri Anno I.

V.

Negantes Trinitatem, aut Divinitatem Jesu Christi, aut ejus Conceptionem de Spiritu Sancto, aut ejus mortem, ut nos redimeret, aut Virginitatem B. M. V., hæretici declarantur.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa istius Cõstitutionis. CUM quorumdam hominum pravitas atque iniquitas eo usque nostris temporibus processerit, ut ex iis, qui a Catholica fide aberrant, & desciscunt, plurimi quidem non solum diversas hæreses profiteri, sed etiam ipsius fidei fundamento negare præsumant, & eorum exemplo multos in interitum animæ deducant.

Negantes Trinitatem, aut Divinitatem Jesu Christi, &c. eorum errores abiurent & de abiuratione doceant coram Inquisitoribus. §. 1. Nos cupientes, pro nostro Pastorali officio, & caritate hujusmodi homines, quantum cum Deo possumus, a tam gravi, & pestilenti errore avocare, ac ceteros ne in talem impietatem labantur, paterna severitate admonere, omnes, & singulos, qui hactenus asseruerunt, dogmatizarunt, vel crediderunt, Deum omnipotentem non esse trinum in personis, & incomposita omnino, indivisaque unitate substantiæ, & unum unamet simplici Divinitatis essentia, aut Dominum nostrum Jesum Christum non esse verum Deum ejusdem substantiæ per omnia cum Patre, & Spiritu Sancto, aut eumdem secundum carnem non esse conceptum in Utero B̃mę, semperque Virginis Mariæ de Spiritu Sancto, sed sicut ceteros homines ex semine Joseph, aut eumdem Dominum, ac Deum nostrum Jesum Christum non subjisse acerbissimam Crucis mortem, ut nos a peccatis, & ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam reconciliaret, aut eamdem B̃mam Virginem Mariam non esse veram Dei Matrem, nec perstitisse semper in Virginitatis integritate, ante partum scilicet, in partu, & perpetuo post partum, ex parte omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Apostolica auctoritate requirimus, & monemus, quatenus infra spatium trium mensium a publicatione præsentium in Romana Curia, quoad residentes in ea, modo infrascripto, extra eam vero, quo ad alios in illa non residentes, modo, & forma per Diœcesanos statuendis, facienda incipiendorum, quos pro primo, secundo, & tertio, ac peremptorio termino, ac monitione canonica eis, & eorum cuilibet assignamus, ab eorum assertione dogmatibus, & credulitate hujusmodi, ac quibuscumque aliis in fide prædicta erroribus, in quos hactenus lapsi sunt, resipuisse, & ad unitatem Ecclesiæ redeundo, assertionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores hujusmodi in manibus Inquisitorum hæreticæ pravitatis, Civitatum, & locorum, in quibus ad præsens degunt, realiter, & cum effectu abjurasse, & infra alios tres menses a die abjurationis hujusmodi inchoandos, de eadem abjuratione venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus,

bus, dictæ hæreticæ pravitatis Inquisitoribus generalibus plenam fidem fecisse debeant.

Abiurantes & pœnitentes, plenariam remissioné consequētur, dum modo delati, inquisiti, aut relapsi non sint.

§.2. Nos enim ejusdem Dei omnipotentis exemplo, qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur, & vivat, omnes, & singulos, qui ut præfertur, ab assertione, dogmatibus, & credulitate, ac aliis erroribus prædictis resipuerint, & ad unitatem Ecclesiæ redeundo, assertionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores hujusmodi sponte abjuraverint, & de eadem abjuratione præfatis Inquisitoribus generalibus fidem fecerint, ac pœnitentiam privatam per dictos particulares Inquisitores eis injunctam cum effectu adimpleverint, a prædictis, & quibusvis aliis quamtumvis gravibus, & enormibus hæresibus, & a fide Christi apostasiis, ac in eadem fide erroribus, necnon excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque sententiis, censuris, & pœnis tam Ecclesiasticis quam temporalibus etiam bonorum privativis, & corporis afflictivis, ac capitalibus in tales, a jure vel ab homine latis, & promulgatis, & per eos præmissorum occasione incursis (dummodo delati, aut inquisiti, seu relapsi non sint) dicta auctoritate, tenore præsentium in utroque foro absolvimus, & liberamus, ac cum eis super irregularitate, quam propterea contraxerint, etiam si sic ligati Missas, & alia divina officia, etiam forsan in contemptum clavium celebraverint, aut aliis alias se immiscuerint. Quodque ea ipsa irregularitate, & ceteris præmissis non obstantibus qui promoti non fuerint ad omnes etiam laicos, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, tam ipsi, quam qui jam etiam post incursam hæresim promoti fuerint, in Altaris ministerio ministrare; Necnon tam clerici, quam laici, & utriusque sexus personæ, eorumque filii, nepotes, descendentes, ad gradus, & honores, ordines, & officia ac alia quæcumque assumi, illaque suscipere, & exercere libere, & licite valeant, auctoritate, & tenore prædictis, de specialis dono gratiæ dispensamus, eisque pariter indulgemus, necnon omnem inhabilitatis, & infamiæ maculam sive notam, circa eos præmissorum occasione quomodolibet insurgentem ab eis penitus, & omnino abolemus.

Impœnitentes vero, & alii de cetero errantes, pœnas relapsorum incurrunt.

§.13. Et insuper cum errores, quos supra narravimus, ita graves, & nefandi sint, ut illi, qui in eos decidunt, excusationem non habeant sed subversi potius atque immanes, quam hæretici merito dici possint, hac nostra perpetuo valitura Constitutione sancimus, quod tam illi, qui hactenus in ipsos errores, vel eorum aliquem lapsi sunt, & infra supradictum terminum non resipuerint, & ea, quæ supradiximus, non adimpleverint, quam omnes, & singuli alii, qui in futurum in illos, vel illorum aliquem quomodolibet prolabentur, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, pro subversis, & relapsis in hæresim haberi, & ut relapsi Curiæ sæculari tradi, & per ipsam Curiam debitis pœnis in relapsos statutis puniri possint in omnibus, & per omnia, perinde, ac si vere, & realiter in hæresim relapsi essent, & eos relapsos esse constaret.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præmissa omnia ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nullusque de illis ignorantiam prætendere, ac se legitime excusare possit.

Forma publicandi hanc Constitutioné

§.5. Volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod præsentes literæ, seu earum transumptum, cui, si manu Notarii publici subscriptum, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitum fuerit, eam prorsus fidem in judicio, & extra adhiberi statuimus, quæ ipsis literis adhiberetur, si originaliter exhiberentur, in eadem Curia per aliquos Cursores nostros in Basilicæ Principis Apostolorum, & Ecclesiæ Lateranen. de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, & acie Campi Floræ, ut moris est, extra Curiam vero prædictam, modo, & forma per venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, ac alios Ecclesiarum Prælatos, quibus in virtute sanctæ obedientiæ per easdem præsentes mandamus, ut literas, sive transumptum hujusmodi ubique per eorum Provincias, Diœceses, & Ecclesias sincera caritate publicent, & publicari faciant, statuendis, publicentur, earum exemplo in singulis locis, in quibus publicatio ipsa fiet, affixo, & dimisso.

Sanctio pœnalis. Dat. P. An.I. die 7. Aug.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, 7. Idus Aug. Pont. nostri Anno I.

Publicatio.

Anno a Nativitate D. 1556. indictione 14. die vero 22. mensis Julii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Pauli divina providentia Papæ IV. anno ejus II. præsentes retrospriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas, seu portas Basilicarum Ecclesiarum Lateranensis, & Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancell. Apostolicæ, ac in acie Campi Flore, dimissis copiis affixis, ut moris est, per me Thomam Roger præfati Sanctiss. D. N. Papæ Cursorem.

Petrus Gomes Mag. curs.

VI.

Decanatus Collegii S. R. E. Cardinalium, cum omnimoda præcedentia spectat ad Episcopum Cardinalem antiquiorem in Curia tempore vacationis præsentem, aut ex causa publica absentem, & per Summum Pontificem extra eam destinatum.

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Cardinales sunt membra Pontificis, & ideo in Curia

§.1. CUM venerabiles fratres nostri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in partem solicitudinis vocentur, ut pro tem-

residere debent, & residentes, præferuntur absentious in optionibus titulorum, & sex Ecclesiarum Cathedralium.

tempore existenti Romano Pontifici assistant, ipseque Romanus Pontifex eorum consilio agenda disponat, & iidem Cardinales sint pars corporis, & membra ipsius Romani Pontificis, ac diversis Almæ Urbis nostræ Parochialibus Ecclesiis, pro eorum Cardinalatus titulo, seu denominatione præficiantur, & in eis Episcopalem jurisdictionem habeant, & propterea in Romana Curia residere debeant præsentesque in dicta Curia magis digni, & privilegiati existant, quam absentes, & in optionibus Titulorum, ac sex Ecclesiarum Cathedralium, quibus Cardinales pro eorum Cardinalatus titulo præfici solent, absentibus etiam ante eos in Cardinales assumptis præferantur, & si uni ex dictis Ecclesiis Cathedralibus præfecti fuerint, ex post semper alios non Episcopos Cardinales in quibusvis actibus, & sessionibus præcedant.

Hic Pontifex tempore creationis erat Decanus Cardinalium & deinde Decanus Card. Bellayus ab eo declaratus fuit.

§.2. Nos ex præmissis, & diversis aliis causis animum nostrum moventibus, & inter cetera, ut eosdem Cardinales absentes ad residendum in Curia aliquibus uberioribus favoribus, & prærogativis alliceremus, Decanatus Collegii Cardinalium hujusmodi quem Nos dum in minoribus constituti essemus, obtinebamus, & ad quem propter nostram continuam in eadem Curia residentiam ante alios Cardinales Nobis in Cardinalatu antiquiores tunc ab ipsa Curia absentes perveneramus, per nostram ad summi Apostolatus fastigium assumptionem vacante, habita super his cum Fratribus nostris in Consistorio nostro secreto deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu venerabilem Fratrem nostrum Joannem Episcopum Ostien. S. R. E. Cardinalem de Bellayo nuncupatum, & Nobis, & Sede Apostolica optime meritum, Decanum Collegii hujusmodi declaravimus, eumque ipsius Collegii Decanum vocavimus, & Decanatum ipsum sibi concessimus, prout etiam per præsentes declaramus, vocamus, & concedimus.

Et modo declarat ad quē in futurum devenire debet.

§.3. Et insuper ne in posterum Decanatus prædictus illius occurrente vacatione, in aliquem Cardinalem ex voluntate sua, & non ex causa publica absentem, & propter absentiam suam hujusmodi quandoque de negotiis dictæ Sedis minus informatum, in injuriam aliorum Cardinalium tunc præsentium, & Romano Pontifici assistentium, ac propterea de negotiis prædictis melius informatorum deveniat, aut super eodem Decanatu aliquæ controversiæ, seu dissensiones inter ipsos Cardinales oriantur, providere volentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura Constitutione sancimus, quod Decanatus hujusmodi de cetero perpetuis futuris temporibus, nonnisi ad Episcopum Cardinalem antiquiorem in Curia præsentem, aut ex causa publica absentem, & extra Curiam per Romanum Pontificem destinatum, devenire possit.

Eique præcedentium concedit.

§.4. Et quod Episcopus Cardinalis antiquior in Curia præsens, aut, ut præfertur, absens, & extra Curiam destinatus, postquam Decanatus hujusmodi ad eum devenerit, omnes alios Cardinales, etiam antiquiores, semper in quibusvis sessionibus, & aliis actibus publicis præcedat, nec per alios Episcopos Cardinales etiam antiquiores tunc absentes, etiam si postmodum incontinenti ad eamdem Curiam se conferant, & in ea continuo resideant, super ipso Decanatu, aut illius sessionibus, vel aliis actibus, seu negotiis ad eum pertinentibus impediri, aut molestari valeat.

§.5. Decernentes sic, & non aliter in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, Commissarios quavis etiam Apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac eorumdem Cardinalium Collegium, in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. — Clausulæ sublatæ &c.

§.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac stylo Consistorii nostri, necnon ipsius Collegii, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque. — Contrariis derogat.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, undecimo Kal. Sept., Pont. nostri anno I. — Dat. P. An.I. die 22. Aug.

VII.

Rei ex indiciis forsan torquendi pro habenda veritate criminum, non audiantur extra carceres nisi Fisco desuper audito. Et neque crimen confessi relaxentur, nisi debita prius soluta pœna.

PAULUS PAPA IV.

Motu proprio &c.

Causa hujus Cōstitutionis.

Licet ex juris communis dispositione satis provisum sit, ut de aliquo crimine inquisitus, dum super indiciis contra eum existentibus discutitur, an torturæ in ejus persona jure locus sit, personaliter in carcere detineatur, & ut crimen confessus in quem nihil, nisi ut pœnam solvere cogatur, agendum restat, quousque ille debite punitus fuerit, non relaxetur, tamen ut nuper accepimus, rei criminum torturæ supponendi, sub cautione de se repræsentando, & confessi sub simili cautione, seu etiam sub cautione de stando juri, & judicatum solvendo plerumque relaxantur, quo fit ut illis extra carcerem positis expeditionem non procurantibus, causæ hujusmodi differantur, & demum oblivioni tradantur, aut variis viis rei ipsi, post aliquod tempus cautiones præstitas liberari procurent, sicque ipsi pœnas debitas effugiant, & delicta remaneant

Rei forsan torquendi extra carceres non audiantur.

maneant impunita, in grave scandalum, & pessimum ceterorum exemplum.

§.1. Nos itaque huic abusui occurrere volentes, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium decernimus, statuimus, & ordinamus, ut nullus, qui ex indiciis contra eum laborantibus jure torquendus veniat, seu de quo dubitetur, dum de indiciis hujusmodi an ad torturam sufficientia sint, disputatur, quousque aut per torturam indicia ipsa purgaverit, aut eum torturæ subjiciendum non esse cognitum fuerit, Procuratore Fisci nostri ad hæc omnia citato, & interveniente, sub quavis cautione a carcere relaxetur, neque super iis extra carceres audiatur.

Confessi non relaxetur pœna non soluta.

§.2. Nullus etiam, qui crimen in judicio confessus fuerit, contra quem nullæ sunt partes Judicis, nisi in exequendo, etiam si pro crimine hujusmodi pecuniaria pœna plectendus veniat, & quamcumque cautionem de illa solvendum præstare offerat, a carcere relaxetur, nisi pœna ipsa præfato Fisci Procuratore desuper audito, debite persoluta.

Clausulæ sublatæ.

§.3. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes judicari, definiri, & observari debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & definiendi facultate, irritumque, & inane quicquid contra præsentium tenorem a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, decernimus.

Sola signatura sufficit.

§.4. Volumusque præsentium solam signaturam nostram sufficere, & ubique, in judicio, & extra illud fidem facere, quacumque regula Cancellariæ, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. I.

VIII.

Prohibitio contrahendi Societates, Officiorum nuncupatas, aliter quam super officiis dictæ Curiæ vacabilibus, & non ultra dimidium valoris ipsorum officiorum.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Societates officiorum sine officiis fiebat ad rationem 12. pro centenario, & super officiis etiam contrahebantur societates ultra valorem officiorum, & cum pactis illicitis. Unde mala hic descripta oriebantur.

INter ceteras curas, quibus ex Ministerio Apostolatus Nobis divinæ gratiæ munere commissi, assidue premimur, illa Nos maxime urget, ut pravæ consuetudines, & abusus, quos in hanc Almam Urbem nostram malitiis hominum irrepsisse cernimus, nostra diligentia tollantur. Cum itaque (sicut fidedignorum relatione Nobis innotuit) diversæ utriusque sexus personæ, tam ipsius Urbis Cives, seu originarii, quam Romanam Curiam sequentes, sub prætextu, quod in dicta Curia super illius Officiis societates ad rationem duodecim, & quandoque plurium pro centenario, passim fiant, & Societates hujusmodi licite reputentur, propterea quod officia ipsa fructus suos verisimiliter ad eamdem rationem reddant, & pecunias ipsas in Societatem recipientes, si illas dantes, aut singuli alii tunc ab eis nominati moriantur, sortem principalem pecuniarum per eos in Societatem receptarum lucrentur, & e contra, si recipientes pecunias in Societatem moriantur, pro eo quod Officia super quibus Societates hujusmodi contractæ fuerint, ipsis morientibus deficiant, eorum hæredes, aut fidejussores sortem receptam restituere cogantur pecunias suas sub nomine Societatis, seu tamen super aliquo ejusdem Curiæ officio mutuent, & duodecim, & quandoque plura pro centenario nomine quidem fructuum ipsius Societatis, sed re vera pro usuris pecuniarum per eos mutuatarum eligant, usurariam pravitatem committendo, & diversi præfatæ Curiæ Officiales super officiis per eos pro tempore obtentis, diversas Societates cum diversis personis etiam ultra valorem ipsorum officiorum, & cum pactis aliquando minus licitis sæpius ineant, & singulis personis pecunias suas eisdem officialibus intra valorem eorumdem officiorum absque eo, quod unam alia sciat, credentibus, tam pro sorte principali, quam pro fructibus dictarum Societatum fidejussionem præstent aliorum officialium, qui officia sua aliis pro majori pecuniarum summa, quam illa valeant, obnoxia, & hypothecata habent, & exinde fiat, ut officia ipsa quandoque ultra decuplum ejus, quo vendi possent, obligata reperiantur, ac tam principales debitores, quam fidejussores non solum fidem fallant, & creditores suos pecuniis, quas illis eisdem officialibus eorum, fidejussorum suorum fidem sequentes credunt, privent, frustentur, etiam juramentis per eos in Societatibus hujusmodi præstitis temere contraveniendo, verum etiam facilitate Societatis hujusmodi clam ineundi, seipsos, & suam familiam depauperent, suamque, & illorum substantiam dissipent, & annihilent in animarum periculum, & ejusdem Curiæ ignominiam, ac complurium, qui in præmissis non delinquunt detrimentum.

Pontifex igitur societates aliter quam super officiis Rom. Curiæ incertam participationem fructuum fieri prohibet.

§.1. Nos cupientes, quantum cum Deo possumus, animarum periculis obviari, & aliis inconvenientibus prædictis occurrere, motu proprio non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & mera deliberatione nostris, per præsentes decernimus, & declaramus, omnes, & singulas societates ad rationem certæ, & determinatæ pecuniarum summæ quolibet mense, vel anno, aut alio statuto tempore solvendæ, etiam sub periculo mortis alicujus, alias quam super officiis præfatæ Curiæ de cetero faciendas, illicitas, & injustas fore, & usurariam pravitatem continere, & eis alicui jus, aut actionem acquiri non posse.

Officialesque pecunias ultra dimidium valoris recipere, & societates contrahere non posse decernit.

§.2. Et insuper hac nostra perpetuo valitura Constitutione sancimus, atque statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus nullus, tam in dicta Curia, quam in tota ditione Ecclesiastica Officialis,

cialis, cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, conditionis, & præeminentiæ existat, aliquam Societatem super officio, vel officiis ad nostri, seu Sedis, vel Cameræ Apostolicæ, vel Camerarii, Vicecancellarii, Pœnitentiarii majoris, & causarum Palatii Apostolici Auditorum dispositionem quomodolibet pertinere, seu pertinentibus, quæ vendi consueverint, per eum pro tempore obtentis, cum aliqoa, seu aliquibus persona, seu personis, communi, Collegio, & Universitate ultra dimidium valoris officii, seu officiorum hujusmodi, & nisi præcedente signatura a Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente obtenta, in qua substantia rei, ad hoc, ut discerni possit, an licita sit, vel illicita, facere præsumant. Et quod Societates super officiis hujusmodi aliter factæ non valeant, nec viribus subsistant, earumque prætextu nullatenus agi possit. Nos enim signaturas hujusmodi, quas absque aliarum literarum expeditione, regula contraria non obstante, sufficere volumus, per nostrum Datarium ad instar resignationum officiorum hujusmodi expediri, & pacta in ipsis Societatibus pro tempore apposita, ad hoc, ut licita tantum statuantur, examinari, ac Societates ipsas, ut omnibus innotescere possint, nec ultra dimidium pretii ipsorum officiorum fiant, in aliquo particulari libro apud ipsum Datarium adnotari, & pro expeditione signaturæ, & adnotatione hujusmodi dimidium unius pro quolibet centenario partes ipsas præfato Datario solvi.

Societatesque jam contractus Notario notificari mãdat.

§.13. Et ut fraudes, ac pacta illicita in præmissis hactenus facta detegantur, ac illis tempore occurri possit; Societates hactenus factas, & adhuc vigentes eidem Datario, seu ab ipso pro tempore deputatis cum opportuna specificatione eorum, qui illas, tam active, quam passive fecerunt, & officiorum super quibus, ac pecuniarum pro quibus, & temporis de quo, & ad quod factæ fuerint, infra tres menses a die publicationis præsentium modo infrascripto faciendæ computandos, notificari volumus, & mandamus, ac nisi, ut præfertur, notificatæ fuerint, eas iisdem tribus mensibus elapsis, penitus, & omnino extinctas esse, nec jus, aut actionem aliquam tribuere posse.

Decretum irritans.

§.4. Sicque, & non alias in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque etiam Auditores præfatos, ac Cameræ hujusmodi Clericos in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiri debere, ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi hanc Constitutionẽ

§.6. Ut autem præsentes literæ ad omnium, quorum interest, aut interesse poterit quomodolibet in futurum, notitiam deducantur, nec ullus se adversus eas excusare, aut ignorantiam prætendere possit, volumus easdem literas in valvis Cancellariæ Apostolicæ, & Audientiæ literarum nostrarum contradictarum, & Cameræ Apostolicæ, & acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris legi, & publicari, ac affigi, affixasque inibi aliquo temporis spatio dimitti, & postmodum tolli, earum exemplo cum originali collationato loco illarum affixo, & dimisso.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, Nonis Octobris, Pont. nostri Anno I.

Dat. P. An.I. 7. Octobris.

IX.

Lites, & causæ inter Cardinales S.R.E. quomodolibet vertentes, a Summo Romano Pontifice, appellatione remota decidendæ sunt.

PAULUS PAPA IV.

Motu proprio &c.

Causa hujus Cõstitutionis.

Cum sæpius etiam dum in minoribus eramus, in mente revolventes, quam indecens, & scandalosum foret inter S.R.E. Cardinales lites judicialiter coram alio quam Summo Pontifice experiri, & postmodum ad summi Apostolatus apicem assumpti cum diversis S.R.E. Cardinalibus colloquendo, conceptum, & intentionem nostram præfatam explicantes, hujusmodi nostrum propositum collaudaverint, & ad inveniendum modum, per quem præmissis provideretur Nos exhortati sint. Nosque etiam in publica Signatura mentem nostram fore, quod causæ hujusmodi per Nos tantum terminarentur, publice declaravimus, licet super hoc aliqua scriptura confecta non fuerit.

Avocatio causarum præsentium.

§.1. Ac volentes omnino declarationem nostram hujusmodi plenum effectum sortiri debere, tenore præsentium, omnes, & singulas lites, & causas inter quoscumque S.R.E. Cardinales super quibusvis rebus, & bonis, tam Ecclesiasticis, quam Sæcularibus, necnon Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, Hospitalibus, & Piis locis, ac aliis quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, Sæcularibus, vel quorumvis Ordinum regularibus, seu illorum spolio, vel attentatis, aut innovatis, rebusque aliis, & illorum occasione coram quibusvis Judicibus, etiam ejusdem S. R. E. Cardinalibus, aut Palatii Apostolici causarum Auditoribus in quavis instantia, ac etiam in negotio exequutivo, vel restitutionem in integrum quomodolibet vertentes, & pendentes, etiam si ad illarum instructionem, & conclusionem sit procedendum, quorum omnium status &c. pro expressis haberi volumus, ad Nos in eisdem statu, & terminis in quibus reperiuntur, advocamus, cognitionemque, & decisionem illarum Nobis reservamus.

Prohibitio appellandi.

§.2. Decisionique, & terminationi per Nos super illis faciendæ, appellatione quacumque etiam aliis de jure admissibili rejecta,

cta, & postposita, standum, ac quiescendum, & patienter omnino parendum, & obediendum fore, statuimus, & ordinamus.

Judicium causarum futurarum. §.3. Ac similiter in litibus, & causis, quæ de cetero inter eosdem S.R.E. Cardinales exoriri contigerit, observari volumus, & mandamus.

Inhibitio cōtra omnes Judices. §.4. Inhibentes omnibus, & singulis Judicibus, tam ordinariis, quam delegatis, ac quacumque auctoritate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, ne in causis inter Cardinales Prælatos pendentibus, ipsisque ordinariis, ne in illis, quæ de cetero coram eis introducerentur, ad aliquem actum, absque speciali rescripto manu nostra signato, procedere, aut aliquid attentare audeant, vel præsumant, irritum quoque, & inane quicquid in contrarium fieri contigerit, sublata eis alias judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, decernimus.

Jussio publicandi. §.5. Præsentesque in Cancellaria Apostolica publicari, & ab omnibus inviolabiliter observari mandamus.

Contrariorum derogatio. §.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis eisdem S. R. E. Cardinalibus per quoscumque Romanos Pontifices, ac Nos, in genere, vel in specie confirmatis, & innovatis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus expressa, ac de verbo ad verbum mentio specialis facienda foret, quorum omnium, & singulorum tenores, continentias, & formas pro expressis haberi volumus, & ceteris contrariis quibuscumque.

Papæ subscriptio. Placet Motu proprio, I.

Publ. P. An. I. die 9. Januar. *Lecta, & publicata fuit suprascripta Constitutio Romæ, in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto die vero Jovis, nona mensis Januarii.*

X.

Ex Regest. in Archiv. Vat. Dispositiones Matrimoniales post contractum Matrimonium sub spe facilius eas obtinendi nullatenus concedi debere decernit.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Pauli sollicitudo de tollendis ab Ecclesia abusibus. §.1. Ab ea ipsa die, qua divina bonitas Nos licet tanto oneri impares regendæ ejus Universali Ecclesiæ præficere dignata est, numquam cessavimus cogitare, quo pacto singuli abusus nostra diligentia tollerentur, diversas superinde Constitutiones juxta casuum exigentiam quotidie promulgando, & publicando.

Nonnulli Matrimonia contrahebant in gradibus prohibitis, impedimentum hujusmodi subticentes spe ducti dispensationem obtinendi facilius post contractum Matrimonium. §.2. Hinc est, quod cum sicut Nobis nuper innotuit, a nonnullis annis citra introductum sit, ut qui Matrimonium in secundo consanguinitatis, vel affinitatis gradu contrahere anhelant, scientes se dispensationem a Sede Apostolica super hujusmodi Matrimonio contrahendo obtinere non posse sub fiducia illam super eodem Matrimonio, postquam contractum fuerit reportandi, Matrimonium ipsum de facto contrahant, & carnali copula consument, excommunicationis sententiam in Concilio Viennen. contra Matrimonia in gradibus prohibitis scienter contrahentes promulgatam damnabiliter incurrendo. Et deinde sub prætextu, quod si divortium fieret inter eos gravia exinde inter eos, & eorum consanguineos, & affines scandala possent verisimiliter exoriri, & mulier perpetuo diffamata remaneret, absolutionem necessariam, & dispensationem opportunam tamquam sibi debitas concedi expostulent, sicque absolutionem, & dispensationem, quas alias non obtinerent, eo prætextu, ut plurimum reportent in scandalum plurimorum.

Pontifex se hujusmodi dispensationes non daturum protestatur. §.3. Nos considerantes, præmissa causam tribuere delinquendi, & incæstum committendi, ac ex delicto loco pœnæ commodum, & appetitus satisfactionem reportare, malitiis hominum occurrere volentes per has nostras omnibus innotescere volumus, quod Nos lapso tempore, infra quod notitia præsentium in partibus, ex quibus similes dispensationes peti continget, verisimiliter haberi potuerit, absolutiones, & dispensationes hujusmodi ex prætextu prædicto, etiam si proles ex Matrimonio sic contracto subsecuta fuerit, nullatenus, sed solum ex causa urgentissima pro bono publico, & a Jure considerata per Nos tantum, & non alium approbanda concedimus, & quod dispensationes, ex alia causa nostris temporibus perpetuo exulabunt, quod Nobis licere non patimur nostris Successoribus indicantes.

Nulli ergo &c.

Dat. die 9. Decemb. 1555. An. I. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, quinto Idus Decembris, Pont. nostri Anno I.

XI.

Jurisdictio & facultates Protectoris, & Judicis Cathecumenorum, & Neophytorum. Et declaratio, quod eorum Hospitali in Urbe Judæi Status Ecclesiastici solvere debeant quolibet anno ducatos decem pro qualibet Synagoga, etiam demolita & alienata, vel demolienda ac alienanda.

De hujus Protectoris, & Judicis facultatibus, habes etiam sup. in Pauli III. Constit. XLIV. Illius *fol.* 217.

PAULUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Julius III. statuit Judæos Status Ecclesiastici solvere debere quolibet anno in Festo Omniū Sanctorum, decem duca- Dudum postquam PP. fel. rec. Julius III. Prædecessor noster inter alia statuerat, & ordinaverat, quod quælibet Universitas, seu Congregatio Judæorum tam in Alma Urbe, quam aliis Civitatibus, Terris, Provinciis, & locis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subjectis pro tempore, consistentes, pro quoli-

tos pro qualibet Synagoga Hospitali Catechumenorũ Urbis, sed ejus Const. hic non habetur.

quolibet eorum loco, Synagoga, aut alias nuncupato, in Urbe ac aliis Civitatibus, Terris, Provinciis, & locis prædictis existente, in quo eorum superstitiones, seu cæremoniæ fieri solebant, summam decem ducatorum auri de Camera, Hospitali seu domui Cathecumenorum dictæ Urbis, aut illius pro tempore deputatis, pro eorumdem Cathecumenorum substentatione in Festo Omnium Sanctorum singulis annis solvere deberent, & tenerentur. Ita tamen quod repartitio summæ hujusmodi juxta singularum Synagogarum cujuslibet Provinciæ facultates, & ditior pro paupere Synagoga Provinciæ hujusmodi contribuere, & proportionaliter solvere deberent. Ac ejusdem domus, seu Hospitalis Protectorem, & Judicem, in omnibus & singulis eorum causis civilibus & criminalibus dilectos filios nostros Jo: Michaelem tit. Sanctæ Mariæ in Aracœli Presbyterum Saracenum, & Innocentium S. Honufrii Diaconum de Monte nuncupatos Cardinales, per ejus literas constituerat, & deputaverat.

Hic autem Pontifex decrevit, Judæos unica Synagogam habere posse, & alias demoliri, sed ejus Const. uti hic relata, omissa est.

§.1. Nos ex certis causis, quod de cetero perpetuis futuris temporibus ipsi Judæi in singulis Civitatibus, Terris, & locis unicam tantum Synagogam habere deberent, nec alias de novo construere possent, quinimmo omnes alias eorum Synagogas præter unam tantum, demoliri, & devastare tenerentur, & adstricti essent, per alias nostras literas, seu Constitutionem sancivimus, & ordinavimus, prout in literis, seu Constitutione hujusmodi plenius continetur. Cum autem sicut accepimus, a nonnullis prætendatur, seu prætendi posset, universitatem seu congregationem Judæorum eorumdem, cum tantum unicam Synagogam in singulis Civitatibus, & Terris, ac locis prædictis habere possit, prætextu nostrarum literarum, seu Constitutionum hujusmodi ad solutionem dictorum decem ducatorum pro quolibet loco, & ubi dicta Synagoga consistit tantum teneri, & obligatos esse, ipsosque deputatos eosdem decem ducatos ex una Synagoga cujuslibet loci, & non amplius percipere posse & debere.

Hinc orta est dubitatio an solutio esset etiam facienda pro qualibet Synagoga etiam demolita, vel demolienda.

§.2. Nos quorum intentionis numquam fuit, nec est per easdem nostras literas, seu constitutionem universitatem, seu congregationem Judæorum hujusmodi a dicta solutione decem ducatorum pro qualibet eorum Synagoga, etiam destruenda exonerare, aut ipsis Catechumenis, quoad perceptionem, & exactionem dictæ summæ decem ducatorum pro qualibet Synagoga, etiam in vim dictarum nostrarum literarum, seu Constitutionis destruenda præjudicare. Attendentes, solutionem decem ducatorum hujusmodi cujuslibet dictarum Synagogarum, non tamquam locorum, in quibus ipsi Judæi ad dictas eorum superstitiones, seu cæremonias exercendas congregabantur, sed ipsorum Hebræorum personis, & cujuslibet ipsorum universitati, & congregationi, quæ etiam sub Synagogæ nomine continetur, cum Synagoga Judæorum congregatio dicatur, per ipsum Prædecessorem constitutam fuisse ad eorumdem pauperum Catechumenorum sustentationem, & illasmet causas & rationes, quibus ipse Prædecessor ad dictæ summæ solutionem, ut prafertur, faciendam motus fuerat, Synagogarum prædictarum demolitionem, vel ad unius dumtaxat Synagogæ reductionem, non solum non cessare, sed etiam hujusmodi locis demolitis cessantibus, vel ad unum etiam redactis adhuc subsistere, & vigere magis, & eo magis quo in dies dictorum Catechumenorum numerus auctus fuit, & augetur, qui una cum aliis Hebræis, qui eorum Judaica cæcitate abjecta, & ad veri luminis cognitionem conversi, & fonte Baptismatis, in dicto Hospitali, seu domo caritative fuerint recepti, & quotidie recipiuntur, ac in fide Catholica instruuntur, ita quod ipsi Hebræi ultra quamplurimas, quas sentiunt commoditates in literis Prædecessoris hujusmodi expressas, relevantur etiam a sumptibus, & expensis, quas pateretur etiam ipsa universitas Judæorum, Hebræi ipsi, qui Catechumenos illos, si conversi non essent, & pauperes existerent, etiam alere tenerentur. Et propterea cum etiam proventus ipsius Hospitalis, seu domus ita adeo tenues, & exigui existant, quod ad præmissa, & alia pia opera exercenda suppetere nequeant.

Ideo hic Pontifex declarat Judæos teneri ad solutionem dictorum decem ducatorum pro qualibet Synagoga etiam demolita vel alienata, aut demolienda, vel alienanda.

§.3. Et propterea eorum Catechumenorum indemnitatibus providere, & quascumque dubitationes tollere cupientes, auctoritate Apostolica, tenore præsentium per præsentes fidem facimus, & in verbo Romani Pontificis attestamur, nostræ intentionis seu mentis, etiam tempore datæ nostrarum literarum, seu Constitutionis hujusmodi, numquam fuisse, nec esse per easdem nostras literas, seu Constitutionem, universitatem, seu congregationem Judæorum, aut Hebræorum hujusmodi a dicta solutione decem ducatorum pro qualibet Synagoga Judæorum hujusmodi, tam in Alma Urbe quam aliis Civitatibus, Terris, & Provinciis, & locis prædictis, tempore publicationis nostrarum literarum, seu Constitutionum existentibus sub prætextu, quod demolitæ, seu alienatæ fuerint, seu demolientur aut alienentur, dictam summam decem ducatorum ab universitate seu congregatione Judæorum hujusmodi exigere, & illos ad solutionem dictæ summæ ipsi universitati, & congregationi, ac in eadem Urbe faciendam compellere possint, præjudicare voluisse, seu velle. Et nihilominus potiori pro eorumdem Catechumenorum cautela volumus, & Apostolica auctoritate statuimus, & ordinamus, quod quælibet universitas, seu congregatio Judæorum, seu Hebræorum hujusmodi, pro qualibet eorum Synagoga, tam publica quam privata, & temporali, quæ in Urbe, & aliis Civitatibus, Terris, Provinciis, & locis præfatis tempore publicationis nostrarum literarum, seu Constitutionum hujusmodi fuit, etiam si illa demolita, seu alienata fuerit, seu etiam alienari seu demoliri contigerit, summam decem ducatorum hujusmodi Hospitali, seu domui Catechumenorum, aut istius deputatis

tati præfatis in dicto Festo Omnium Sanctorum in hac nostra Alma Urbe singulis annis, etiam pro tempore præterito, & alias juxta literarum Prædecessoris hujusmodi continentiam, & tenorem, solvere teneatur, & obligata sit, & ad id cogi, & compelli possit, etiam in omnibus, & per omnia, perinde ac si nostræ literæ, sive Constitutio hujusmodi publicatæ, aut aliqua ex dictis Synagogis, quæ tempore Prædecessoris hujusmodi existebat, demolita, seu devastata, aut alienata non fuisset, neque esset, seu non fuerit, neque erit.

Omnesque Congregationes Judæorum in solidum esse obligatas pro tali annua solutione.

§.4. Quodque unaquæque universitas, seu congregatio Judæorum, seu Hebræorum hujusmodi, tam in Alma Urbe, quam Bononien., Ferrarien., Urbinaten., Camerinen., & aliis Civitatibus, & Terris, ac Provinciis, & locis, Nobis & eidem Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate, ut præfertur, subjectis, nunc & pro tempore consisten. pro alia universitate, seu congregatione, aut Synagoga Judæorum, seu Hebræorum hujusmodi, ad solutionem decem ducatorum, ut præfertur, hic in Urbe singulis annis in Festo Omnium Sanctorum faciendam, in solidum & in ampliori forma Cameræ Apostolicæ teneatur, & obligata sit, prout Nos eos, & eorum quemlibet, illorumque res & bona ubilibet existentia, specialiter, & expresse ad invicem obligamus, & obligata esse, sicque obligata cogi, & compelli posse, & debere volumus.

Ministri Congregationum Judæorum, taxam istius solutionis juxta Congregationis facultates imponere, & ad solvendum cogere possint.

§.5. Quodque omnes & singuli Commissarii, aut Ministri, seu Factores earumdem Universitatum, seu Congregationum, dictos decem ducatos pro qualibet Synagoga etiam demolita, seu alienata singulis annis absque aliqua requisitione, seu monitione, in ipsa Alma Urbe, eademque domo, seu Hospitali Catechumenorum in dicto Festo integre, ac realiter, & cum effectu, solvere, & satisfacere debeant, & ad id cogi, & compelli possint, & quod illi omnes & singulas Congregationes, & universitates hujusmodi, ac Judæos & Hebræos ubilibet commorantes ad solutionem hujusmodi faciendam juxta singularum Synagogarum, seu Congregationum cujuslibet Provincię facultates, gravando unam plus alia juxta illius facultatem, ditiorem pro paupere Synagoga Provinciæ hujusmodi, ac alias juxta literarum Prædecessoris hujusmodi continentiam & tenorem, invocato etiam ad hoc, si ei videbitur, auxilio ejusdem Joannis Michaelis Cardinalis, ac pro tempore existentis dictorum Catechumenorum Protectoris, cogere & compellere, ac propterea eos unica dumtaxat citatione præcedente coram eodem Protectore conveniri possint, & valeant.

Catechumenos, & Neophitos in Urbe, & extra commorantes eorumque bona, & officiales a jurisdictione quorumcumque Judicum eximit.

§.6. Ac Hospitale, seu domum Catechumenorum hujusmodi, ac dictos Catechumenos Neophytos; & conversos quoscumque, etiam in Urbe & extra eam commorantes, ipsosque deputatos Administratores & alios officiales, & personas, necnon eorum res & bona nunc, & pro tempore ubilibet existentia, a quorumcumque Judicum, & aliorum dictæ Urbis, ac aliorum locorum ordinaria jurisdictione, potestate, auctoritate, & dominio penitus & omnino eximimus, & totaliter liberamus, ac præfati Joannis Michaelis Cardinalis, & pro tempore existentis Protectoris jurisdictioni, auctoritati, & dominio subjicimus, & supponimus.

Eorumque Judicem, & Protectorem deputat Cardinalem Saracenum.

§.7. Necnon omnes, & singulas tam civiles, quam criminales, & mixtas causas, inter Cathecumenos, Neophytos, & conversos, deputatosque, & alios præfatos, seu quemcumque eorum ex una, & quasvis alias personas, & loca, Collegia, & Universitates coram quibusvis Judicibus ordinariis, & extraordinariis, ne executoribus super quibusvis etiam bonis vertentes, & pendentes partibus ex altera respective ad Nos advocantes, illasque in eo statu & terminis, in quibus ad præsens reperiuntur, & quas in futurum moveri de novo contigerit, tam active quam passive, cum omnibus & singulis suis incidentibus, dependentibus, annexis, & connexis, eidem Joanni Michaeli Cardinali, & pro tempore existenti Protectori summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta, & quatenus opus sit executive, & manu regia, absque terminis substantialibus ac alicujus telæ judiciariæ observatione, quacumque appellatione remota etiam frivola, audiendas, cognoscendas, decidendas, ac sine debito terminandas committimus, etiam cum potestate citandi etiam in Romana Curia, & extra eam, etiam per edictum publicum, constito summarie de non tuto accessu, ac quibusvis inhibendum fuerit, inhibendi etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis, atque etiam pecuniariis, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, & super quibus plenam, liberam facultatem, & auctoritatem eidem Protectori concedimus.

Confirmat omnia privilegia & exemptiones Catechumenorum & Neophytorum.

§.8. Et insuper literas Julii Prædecessoris hujusmodi, necnon omnia & singula privilegia, exemptiones, prærogativas, libertates, indulta, indulgentias, & alias gratias Hospitali seu domui, illiusque Ecclesiæ ac Catechumenis, Neophytis, administratoribus præfatis, illorumque personis, & bonis per dictum Julium III. ad quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac etiam Nos, & Sedem Apostolicam, & cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis desuper confectas literas sub quibuscumque tenoribus concessa confirmamus, approbamus, & innovamus, illaque perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari, ac Hospitali, & Catechumenis, Neophytis, administratoribus, & aliis præmissis suffragari debere. Sicque per quoscumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & interpretari debere. Necnon quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, illaque omnia, & singula eis, & eorum cuilibet prout

prout concessa, & ordinata fuerunt, de novo concedimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.9. Non obstantibus præmissis, ac piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo non ultra tres, & quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Judicibus, & quibusvis personis, etiam sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac irritantibus decretis concessis, confirmatis, & innovatis (Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus) necnon omnibus illis, quæ præfatus Julius Prædecessor in suis literis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. I. die 23. Martii.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesimatertia Martii, millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, Pont. nostri Anno I.

VII.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Advocatio Causarum Spoliorum a quibuscumque Judicibus, earumque remissio ad Thesaurarium Generalem, ejusque Ministros privative, cum inhibitione aliis similes causas committendi, nisi eodem Thesaurario citato.

PAULUS PAPA IV.

Ad futuram rei memoriam.

Causæ edendi Decreti.

§.1. UT exactio spoliorum, tam Status S. R. E., quam aliarum partium Italiæ celerius, & facilius fiat, nec Ministrorum multitudine confundatur.

Avocatio, de qua in rubr.

§.2. Motu proprio, & ex certa nostra scientia omnes, & singulas lites, causas, & controversias, quæ coram quorumcumque Judice Ordinario, vel delegato, præterquam Venerabili Fratre Hieronymo Episcopo Torcellan. Thesaurario nostro Generali, & eorumdem Spoliorum in tota Italia Collectore Generali per Nos deputato, & illius Ministris, ac substitutis super quibusvis ipsorum Spoliorum negociis in Italia hujusmodi indecise pendent, earum status, & merita, ac nomina, & cognomina Judicum, & Collitigantium præsentibus pro expressis habentes, quatenus instructæ non sint, ad Nos harum serie avocamus, illasque, ac ipsa negocia in statu, & terminis, in quibus reperiuntur, eidem Hieronymo Episcopo per se, vel ejus Ministros juxta tenorem suarum facultatum cognoscendas, & fine debito terminandas Apostolica auctoritate tenore præsentium remittimus: & quatenus oporteat, de novo committimus.

Lites super spoliis a solo Thesaurario Generale cognoscendæ.

§.3. Et quod de cetero lites, & causæ hujusmodi a nullo alio, quam Hieronymo Episcopo, seu ab eo super dictis Spoliis pro tempore deputatis Collectoribus cognosci, nec alteri, nisi per commissionem manu nostra signatam, eodemque Hieronymo Episcopo citato, vel per ejusdem Hieronymi Episcopi literas committi, vel delegari possint, quodque citationes, inhibitiones, vel mandata, quæ aliter quam ex commissionibus, ut præfertur, manu nostra signatis, eodemque Hieronymo Episcopo citato, vel literis ejusdem Hieronymi Episcopi emanaverint, quoad earum causarum introductionem, & litis pendentiam, seu jurisdictionis, ac processuum prædicti Hieronymi Episcopi, & ejus Ministrorum impedimentum, vel retardationem nullius sint roboris, vel momenti, dicta auctoritate per easdem præsentes statuimus, & ordinamus.

Irrita declarantur contraria quæcumque.

§.4. Decernentes ex nunc irritum, & inane quidquid aliter a quoquam cujusvis auctoritatis, & præeminentiæ, & quacumque etiam legationis de latere, vel alia dignitate, ac potestate fungente quomodolibet contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 10. Aprilis 1556.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 10. Aprilis 1556. Pont. nostri Anno I.

XIII.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales ab Urbe quavis de causa absentes de distributionibus ratione Pilei minime gaudere, nec cum præsentibus ad Ecclesiarum optionem eis pro titulis assignandarum admitti posse sancit.

PAULUS PAPA IV.

Decretum, de quo in rubrica.

§.1. SAnctissimus Dominus Noster attendens non æquum esse, quod S.R.E. Cardinales ab Urbe etiam de licentia Sanctitatis Suæ absentes, cum aliis Cardinalibus in dicta Urbe præsentibus, & Sanctitati Suæ in regimine Universalis Ecclesiæ continue assistentibus, in optione Ecclesiarum, eisdem Cardinalibus pro titulis, seu denominationibus Cardinalatuum suorum assignari solitarum concurrant, aut eis participando de distributionibus ratione Pilei in aliquo præjudicent; Volens desuper opportune providere, statuit, & ordinavit, Cardinales ab eadem Urbe absentes non valentes Consistoriis, ac generalibus, seu particularibus Congregationibus per Sanctitatem Suam celebrandis, aut divinis Officiis in Cappella Sanctitatis Suæ recitandis interesse, seu qui ita absentes actualiter non interfuerint, etiam si ratione alicujus legationis eis specialiter injunctæ, aut alias causa Reipublicæ absentes, etiam si recedendi licentiam

a Sanctitate Sua obtinuerint, eorum durante absentia, Ecclesias prædictas optare, aut de distributionibus ratione Pilei debitis participare, seu earum occasione aliquid a pro tempore existente Camerario, & Depositario Collegii eorumdem Cardinalium petere non posse, & ipsos Camerarium, & Depositarium ad eis aliquid ratione distributionum hujusmodi pro tempore earum absentiæ persolvendum minime teneri.

Revocatio Indultorũ præsentibus contrariorum.

§.2. Revocans ad effectum hujusmodi omnia, & singula indulta eisdem Cardinalibus præter, & contra statutum, & ordinationem hujusmodi etiam per Sanctitatem Suam, & Sedem Apostolicam etiam vigore Constitutionum inter ipsos Cardinales observari solitarum, & Consistorialium, aut alias quomodolibet concessa.

§.3. Volens eorum omnium tenores pro expressis haberi, & ea, quæ in posterum quovis modo concedentur, minime suffragari.

Præsens Decretum obbligat a die datæ.

§.4. Ac decernens præsens decretum a data ipsius effectum de cetero quoad præmissa sortiri debere, & sic judicari debere, ac irritum &c.

Dat. die 12. Junii 1556. An.II.

Actum Romæ in Consistorio die Veneris 12. mensis Junii 1556.

XIV.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Supressa Confraternitate, quam Julius III. præposuerat gubernio Hospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe, Præceptoriam restituit Paulus, eamque confert Vincentio Cappello Veronensi.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Apostolicæ Sedis providentiæ nonnunquam ea, quæ consulte statuerat, ex saniori judicio consultius revocat, prout rerum, & temporum qualitate pensata conspicit in Domino salubriter expedire.

Temporibus Julii III. Hospitale S. Spiritus in Saxia multo ære alieno gravatum.

§.1. Dudum siquidem Præceptoria Hospitalis nostri Sancti Spiritus in Saxia de Urbe Ordinis S. Augustini certo modo vacante fe. rec. Julius Papa III. Prædecessor attendens, quod licet Hospitale prædictum diversis Castris, & locis, ac aliis opulentissimis redditibus dotatum fuisset; Nihilominus, sive crebra Præceptoris, per quem Hospitale ipsum regebatur, mutatione, & quæ exinde causabatur status ejusdem Hospitalis per multum tempus inscitia, sive illius pro tempore Præceptorum, sive commendatariorum incuria, aut eorum, qui Castris, & locis prædictis finitimi eatenus fuerant, potentia, seu injustis, & illicitis castrorum, & locorum, ac redditum hujusmodi alienationibus, & distractionibus per tunc temporis Præceptores, sive Commendatarios, ac dilectos filios Conventum ejusdem Hospitalis factis, seu alias non solum diversis ex Castris, & locis, ac redditibus hujusmodi privatum, verum etiam plurimo ære alieno oneratum fuerat, ex quo magnum, & notabile interesse quotannis solvere cogebatur, & quod nisi præmissis aliquod efficax, & vehemens remedium adhiberetur, verisimiliter formidari poterat, ne ære alieno hujusmodi ex solutione ipsius interesse in dies crescente, Hospitale prædictum aliquam notabilem jacturam incurreret.

Suppressa Præceptoria, ad ejus gubernium & administrationẽ instituit Julius Confraternitatem nonnullis datis legibus.

§.2. Et propterea considerans, quod si eidem Hospitali aliquod certum, & continuatum, ac nunquam deficiens regimen aliquot proborum, & timoratæ conscientiæ virorum constitueretur, & ordinaretur; exinde profecto res, & negocia ipsius Hospitalis diligentius, & solertius, ac cum majori eorum notitia ad Dei laudem, & honorem administrarentur, nec ipsum Hospitale expensis manutenendi Præceptorem, qui ut plurimum Prælatura fungi consueverat, gravaretur indeque dictum æs alienum citius dilui, ac aliis inconvenientibus prædictis facilius occurri, ac curæ infirmorum, & pauperum, atque infantium prædictorum efficacius insisti posset, præmissis cum fratribus suis, de quorum numero tunc eramus, mature discussis, & desuper diligenti consideratione præhabita, de eorum consilio, & assensu Præceptoriam prædictam, quæ Conventualis, & caput aliarum Præceptoriarum ab eodem Hospitale dependentium existebat, ut præfertur, vacantem per suas literas perpetuo suppressit, & extinxit, ac in Ecclesia dicti Hospitalis unam Christifidelium Confraternitatem sub invocatione ejusdem Sancti Spiritus erexit, & instituit, & quod ex tunc de cetero perpetuis futuris temporibus Hospitale prædictum per sex, aut arbitrio ejusdem Confraternitatis plures, seu pauciores ab ea eligendos Confratres Confraternitatis hujusmodi, quorum saltem unus esset Prælatus, & aliqui in dignitate Ecclesiastica constituti, ac reliqui omnino clericali charactere insigniti, & nullatenus conjugati existerent, & quorum dimidia, seu ejusdem Confraternitatis arbitrio alia major pars singulis annis mutaretur, & variaretur, itaut alicujus eorum officium ultra biennium durare nequiret, & aliqui ex prioris anni Rectoribus, seu Administratoribus cum noviter electis, ut rerum notitia melius haberi posset, semper remanerent, cum ea, qua deceret, charitate regeretur, & gubernaretur, ac qui ex eis sic electis majori dignitate præditus foret, se Præceptorem Hospitalis prædicti inscribere, & denominare, ac ab aliis inscribi, & denominari, diversaque tunc expressa, & alia per pro tempore existentem Præceptorem dicti Hospitalis in spiritualibus, & temporalibus fieri, & exerceri solita facere, & exercere posset, & tam ipse, quam alii cum eo coelecti, ac reliqui in cura, regimine, & administratione prædictis secundo anno remanentes singulis hebdomadis semel, aut pluries, prout juxta rerum, & negociorum occurrentiam opus foret, in Domibus ipsius Hospitalis conveni-re,

re, ac illius negocia, & res insimul tractare, & expedire, necnon curæ, regimini, & administrationi ipsius Hospitalis intendere, ac omnia, & singula per pro tempore existentem Præceptorem Hospitalis hujusmodi in temporalibus fieri, & exerceri solita in eisdem temporalibus facere, & exequi possent & deberent, ac omnino tenerentur, & simili consilio statuit, & ordinavit, prout in ipsis literis, quarum tenorem, ac si de verbo ad verbum insereretur præsentibus haberi volumus pro expresso, plenius continetur.

Hoc remedio Hospitalis necessitatibus minime consultum est ob inscitiam, vel negligentiam Confratrum.

§.3. Cum autem ex forma literarum earumdem ad curam, regimen, & administrationem Hospitalis hujusmodi eligantur viri Ecclesiastici, & hujusmodi viri licet probi, & timoratæ sint conscientiæ, Curiales tamen existentes, & diversis suis, & animorum suorum occurrentiis impliciti, & quandoque negociis in ipso Hospitali contingentibus, quæ magna, & laboriosa existunt, minus idonei nunc temporibus statutis convenire nequeant, nunc diversa sentiant, & quasi res, & negocia dicti Hospitalis communiter possideant, ea quandoque communiter negligant, & sic non solum ipsi eam, quæ sperabatur, utilitatem dicto Hospitali non afferant, verum etiam ex præmissis negocia ipsius Hospitalis in longum protrahantur, & provisiones necessariæ temporibus debitis non fiant in maximum ejusdem Hospitalis, & in eo pro tempore receptorum infirmorum, & pauperum ac expositorum infantium detrimentum.

Revocatis Julii literis Præceptoriam restituit Paulus.

§.4. Nos præmissis occurrere, & Hospitale prædictum, ne illi desit caput, per quod illius membra regantur, in suum pristinum statum restituere, eique de Præceptore utili, & idoneo, ad quem omnia deferantur, & qui per suos idoneos ministros operis, & laboris patientes omnia disponat, & Curæ ejusdem Hospitalis, tam in spiritualibus, quam in temporalibus intendat, & solus gloriam, & laudem recti regiminis consequatur, & e contra dedecus, & pœnam illius curæ neglectæ, aut non recte administratæ sentiat, providere volentes, motu proprio, non alicujus Nobis super hoc oblatę petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & certa scientia nostris Hospitale prædictum adversus suppressionem, & extinctionem prædictas necnon in pristinum, & eum in quo ante, quam illæ emanarent, erant, statum Apostolica auctoritate tenore præsentium restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, ac restitutum, repositum, & plenarie reintegratum esse decernimus, & declaramus, necnon literas prædictas, omniaque, & singula in eis contenta suppressionem, & extinctionem hujusmodi concernentia auctoritate, & tenore prædictis revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac pro revocatis, cassis, irritis, & nullis, ac infectis, & viribus omnino vacuis haberi volumus, & pro potiori cauthela in prædicto Hospitali eamdemmet præceptoriam, quæ in eo, ut præfertur, erat, quæ Conventualis, & caput aliarum Præceptoriarum prædictarum existat, ac privilegiis, indultis, favoribus, exemptionibus, libertatibus, jurisdictionibus, auctoritatibus, & facultatibus, ac demum juribus omnibus, quibus ante illius suppressionem, & extinctionem prædictas utebatur, potiebatur, & gaudebat, ac in eorum omnium possessione reali, & actuali, in qua prius erat, & nunc existat, & esse censeatur in omnibus, & per omnia perinde, ac si præceptoria prædicta nunquam suppressa, aut extincta fuisset, de novo erigimus, & instituimus.

Præceptorem constituit Franciscum Cappellum.

§.5. Et insuper sperantes, quod dilectus filius Magister Franciscus Cappellus Clericus Veronensis Notarius, & familiaris noster gratia sibi suffragante divina eidem Hospitali esse poterit plurimum utilis, & etiam fructuosus, & propterea volentes eidem Francisco, qui, & continuus commensalis noster existit, & quem, tam familiari experientia, quam etiam fide dignorum testimoniis morum honestate decorum, in spiritualibus providum, etiam temporalibus circumspectum, ac summa in Deum pietate, & singulari in Christi pauperes charitate præditum, aliisque multiplicum virtutum donis insignitum esse jamdudum novimus, gratiam facere specialem, ipsumque Franciscum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, eumdem Franciscum coram Nobis personaliter constitutum in fratrem dicti Hospitalis auctoritate, & tenore prædictis recipimus, ac sibi habitum per fratres ipsius Hospitalis gestari solitum juxta ejusdem Hospitalis consuetudinem exhibemus, & professionem regularem per eosdem fratres emitti solitam, quam idem Franciscus in nostris manibus sponte emisit, eisdem auctoritate, & tenore recipimus, & admittimus. Necnon Præceptoriam prædictam, cujus, & illi annexorum fructuum, redditunm, & proventuum verum secundum communem extimationem valorem annuum præsentibus haberi volumus pro expresso per restitutionem, repositionem, & reintegrationem, ac erectionem, & institutionem hujusmodi apud Sedem Apostolicam vacantem, de qua, pro eo, quod Nos dudum omnes Præceptorias ceteraque beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura sæcularia, & quorumvis ordinum regularia apud dictam Sedem tunc vacantia, & in antea vacatum collationi, & dispositioni nostræ reservaveramus, decernentes ex tunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari. Nullus præter Nos hac vice disponere potuit, sive potest, & si ipsa Præceptoria dispositioni Apostolicæ specialiter, vel alias generaliter reservata existat, & ad eam consueverit quis per electionem assumi, eique cura etiam jurisdictionalis immineat animarum cum annexis hujusmodi, ac omnibus juribus, & pertinentiis

tiis suis Apostolica auctoritate prædicta sibi motu simili conferimus, & de illa etiam providemus, eumque Religioni Sancti Spiritus hujusmodi, & dilectis filiis illius Domorum Præceptoribus, Rectoribus, fratribus, & personis in Præceptorem generalem præficimus.

Clausulæ irritantes.

§.6. Decernentes prout est, irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari.

Deputati Exequutores harum literarum.

§.7. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Patriarchæ Hierosolymitano, & Venafren., ac Polen. Episcopis per Apostolica scripta pari motu mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios eumdem Franciscum, vel Procuratorem suum ejus nomine in corporalem possessionem præceptoriæ Hospitalis hujusmodi, ac annexorum, Juriumque, & pertinentiarum prædictorum inducant auctoritate nostra, & defendant inductum, amoto exinde quolibet detentore, prout Nos etiam per præsentes inducimus, & amovemus, facientes eumdem Franciscum, vel pro eo Procuratorem prædictum ad præceptoriam Hospitalis hujusmodi, ut est moris, admitti sibique de illius, ac annexorum prædictorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integre responderi, ac a prædictis Conventu, Præceptoribus, Rectoribus, & personis obedientiam, & reverentiam congruentes, necnon a dilectis filiis, Vassallis, & aliis Subditis ejusdem Hospitalis consueta servitia, & jura sibi ab eis debita integre exhiberi. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrariorum

§.8. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Hospitalis, & ordinis, necnon Religionis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate, alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Hospitali, & Religioni sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu simili, aut alias quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, illis præsertim, quibus inter alia caveri dicitur expresse, quod occurrente vacatione Præceptoriæ Hospitalis hujusmodi prædicti Conventus electionem de futuro Præceptore, quibusvis provisionibus Apostolicis semotis cum consilio, & auctoritate pro tempore existentis ipsius Hospitalis Protectoris facere, & sic electum pro tempore existenti Romano Pontifici per eum in Præceptorem ipsius Hospitalis instituendum præsentare debeant. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si pro alio, vel aliis in dicto Hospitali scripta Apostolica forsan sint directa, seu si aliqui super provisionibus sibi faciendis de Præceptoriis hujusmodi speciales, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in dicta Urbe generales dictæ Sedis, vel legatorum ejus literas impetraverint etiamsi per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodolibet sit processum, quibus omnibus ipsum Franciscum in assecutione dictæ Præceptoriæ volumus anteferri, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem Præceptoriarum, vel beneficiorum aliorum prejudicium generari, seu si Conventui prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad receptionem, vel provisionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint. Quodque de Præceptoriis hujusmodi, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem conjunctim vel separatim spectantibus nulli valeat provideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri. Et de qua ejusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, idibus Junii Pont. nostri Anno II. Dat. die 13 Junii 1556 An. II.

XV.

Cancellariæ criminales Status Ecclesiastici, ex quavis causa præterquam vere onerosa, quibuscumque concessæ Rev. Cameræ Apost. applicantur. Ordinationesq. per Cancellarios observandæ præfiniuntur, cum privilegiorum elargitione.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex nonnumquam secundum varietatem temporum statuta mutat humana, & alias desuper disponit, prout evidens subditorum utilitas, & aliæ rationales causæ id exposcunt. Cum itaque sicut Nobis nuper innotuit, officia Notariatus, seu Cancellariæ in criminibus Civitatum, & Terrarum Nobis, & Romanæ Ecclesiæ subjectarum & per Legatos, Vicelegatos, Causa istius Constitutionis

gatos, Gubernatores, Poteſtates, & alios officiales ex commiſſione Apoſtolica regi & gubernari ſolitarum, propter diverſas ſalariorum ex eiſdem officiis percipi ſolitorum inter alias perſonas diviſiones, diverſa onera, & gravamina patiantur, & inde fiat, ut ipſi Notarii, ſeu Cancellarii ſæpius ſubditos Civitatum, & Terrarum earumdem diverſis, & injuſtis exactionibus afficiant, & in illis cauſante contributione hujuſmodi manuteneantur, & quod pejus eſt, propter receſſum, & diverſas mutationes eorumdem Notariorum, ſeu Cancellariorum acta, ſententiæ, condemnationes, inſtrumenta, & aliæ ſcripturæ officiorum hujuſmodi, cum ea, qua decet, diligentia non conſerventur, & ſæpius per eoſdem Notarios, & Cancellarios in diverſas mundi regiones aſportentur, in grave ſubditorum eorumdem, & Fiſci, ac Cameræ Apoſtolicæ damnum, præjudicium, & jacturam.

Revocat hic Pontifex quaſcumque conceſſiones Cancellariarum, præterquam ex cauſa onerosa factas, eaſque Cameræ Apoſtolicæ applicat.

§.1. Nos præmiſſis quantum poſſumus obviare volentes, ac ſingulas proviſiones, conceſſiones, & quaſvis alias diſpoſitiones de prædictis Notariatus, & Cancellariæ officiis in criminalibus, ac ubi civilia negocia per Notarium, ſeu Cancellarium exerceri ſolent, etiam de hujuſmodi officiis, quæ non ſint ad diſpoſitionem Communitatis loci etiam in civilibus; necnon etiam de officiis Notariatus civilium cauſarum provinciarum, Nobis & dictæ Sedi ſubjectarum, quæ per deputatos a Legatis, & Vicelegatis pro tempore hactenus exerceri ſolita ſint, & ad præſens exercentur, quibuſvis perſonis cujuſcumque dignitatis exiſtentibus per quoſcumque Romanos Pontifices, ac etiam Nos & eoſdem Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Poteſtates, ac alios officiales, perpetuo, vel ad tempus alias quam ex cauſa onerosa factas, eorum veriores tenores, datas, & decreta, etiam irritantia in eis apposita, ac cauſas propter quas factæ, & conceſſæ fuerunt, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, harum ſerie revocantes, & annullantes, & revocatas & annullatas eſſe, nullaſque, & invalidas, nulliuſque roboris vel momenti exiſtere, & nemini ſuffragari, aut prodeſſe poſſe decernentes, ipſaque officia quibuſvis Legationibus, Guberniis, Poteſtariis, & aliis officiis penitus, & omnino perpetuo diſmembrantes, & ſeparantes, ac pro tempore exiſtentes Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Poteſtates, & alios officiales ulterius in eiſdem Officiis Notariatus, & Cancellariæ ſe intromittere, aut alias de illis aliquo modo diſponere nullatenus poſſe, neque debere, illaque exercentes ab illis amovendos eſſe, & amoveri debere decernentes, ac eadem officia Cameræ prædictæ applicantes, & ad Cameram ipſam in futurum perpetuo ſpectare declarantes.

Theſaurariũque deputat ad illas alienandum ad vitam tantummodo.

§.2. Venerabilem fratrem noſtrum Hieronymum Epiſcopum Torcellanum modernum, & pro tempore exiſtentem Theſaurarium noſtrum generalem totius Status Eccleſiæ, & Cameræ hujuſmodi Commiſſarium generalem, ad omnia & ſingula Notariatus, & Cancellariæ in criminalibus, & ubi cauſæ civiles, & criminales mixtim, & per unum, & eumdem Notarium exerceri ſolent, etiam in civilibus quarumcumque civitatum, terrarum, & caſtrorum totius ſtatus Eccleſiaſtici: necnon notariatus ſimilium cauſarum provinciarum hujuſmodi, etiam ſub Legationibus quorumcumque Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, aut ipſorum Cardinalium, vel aliarum perſonarum, ad vitam, ſeu alias eis conceſſarum comprehenſa cum eorum ſcripturis, ſi quæ reperiantur, necnon honoribus, oneribus & emolumentis, ac cum obligationibus, clauſulis, cauthelis, decretis & capitulis infraſcriptis, necnon pactis, & conditionibus, & pro pretio, ſeu pretiis dicto Theſaurario bene viſis, in utilitatem ipſius Cameræ convertendis, & applicandis, ad vitam quibuſvis perſonis vendendum, & alienandum nomine ejuſdem Cameræ, & in illius utilitatem, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentium, conſtituimus & deputamus. Dantes & concedentes illi plenam, & liberam facultatem, auctoritatem, & poteſtatem, Cameram ipſam præmiſſorum occaſione in ampliſſima forma obligandi, aliaque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna faciendi, & exercendi, ac unum & plures Commiſſarios cum eiſdem facultate, poteſtate, & auctoritate, ac alias prout ſibi videbitur, ad præmiſſa deputandi. Ac decernentes quaſcumque venditiones, alienationes, conceſſiones de eiſdem officiis per eumdem Theſaurarium, & Commiſſarios per eum pro tempore deputatos nomine ejuſdem Cameræ faciendas, perpetuis futuris temporibus validas, & efficaces exiſtere, & ad omnia, quæ per eos fieri ſuper præmiſſis contigerit, Cameram ipſam omnino teneri, & obligatam eſſe, nec perſonas ipſas, quibus officia hujuſmodi emptionis titulo, per Theſaurarium, ſeu Commiſſarios ipſos concedentur, per Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Poteſtates, & alios officiales præfatos pro tempore exiſtentes quovis modo, directe, vel indirecte, quovis quæſito colore, vel ingenio deſuper moleſtari, ſeu impediri poſſe, neque debere. Sed ſi ipſos deſuper moleſtari, aut impediri contigerit, Cameram ipſam ad illos defendendum, & manutenendum omnino teneri. Sicque per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, etiam dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, ac interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & interpretari debere, ac ex nunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Cancellariæ ſunt reſignabiles & vacabiles uti alia officia Rom. Curiæ.

§.3. Volumus autem quod ſingulorum prædictorum officiorum, quando per illa retinentium reſignationes, aut obitus, ſeu quamcumq; aliam dimiſſionem, vel amiſſionem, vacare contigerit, expeditiones fiant per ſupplicationem, in omnibus & per omnia,

nia, prout alia officia Romanæ Curiæ vacabilia expediuntur & expediri solita sunt. Quodque hujusmodi officia possint vendi per ipsum Thesaurarium pro eo meliori pretio quod reperitur, literasque patentes desuper expedire, & per mortem illa obtinentium vacent, nisi prius hic in alma Urbe nostra, aut extra eam ad instar aliorum officiorum vacabilium vendita, aut cessa fuerint, quæ venditiones, seu cessiones expediri debeant more solito per supplicationes exhibendas pro tempore existenti nostro & successorum nostrorum Romanorum Pontificum Datario.

Et desuper accipiatur pecuniæ ad Societatem.

§.4. Et insuper hujusmodi officiis liceat accipere pecuniam in societatem, prout accipitur super aliis officiis vacabilibus, servata tamen forma moderationis per Nos ultimo factæ.

Provinciales eas non possunt habere.

§.5. Et quod nemini provincialium liceat emere officia notariatuum generalium illius provinciæ, quæ intelligi debeat omnis ea regio, quæ per unum Legatum, seu Gubernatores regi est solita. Alia vero officia particularia civitatum, terrarum & locorum a quovis emi possint, dummodo talis emptor non sit illius civitatis, terræ, seu loci, ejusque territorii & districtus.

Cancellarii gaudent privilegia Not. Cur. Rom.

§.6. Et insuper ipsi Notarii utantur, potiantur, & gaudeant omnibus immunitatibus, exemptionibus, prærogativis, honoribus, & privilegiis, quibus Notarii dictæ Curiæ utuntur, potiuntur, & gaudent, ac si in dicta Urbe residerent. Sitque eorum Judex ejusdem Cameræ Auditor generalis, excepto in rebus ab eorum officiis dependentibus.

Arma gestare possint.

§.7. Ipsique Notarii habeant facultatem quæcumque arma gerendi per totum Statum Ecclesiasticum, & quoad præcedentiam cum aliis loci Notariis, ac etiam quoad immunitates, & exemptiones, servetur id, quod servari consueverat ante venditionem hujusmodi officiorum.

Lucra cum Gubernatoribus, non participent.

§.8. Nec ipsi Notarii, & Cancellarii teneantur neque sint obligati lucra eorum participare, seu dividere cum ipsis Legatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Locatenentibus, aut aliis superioribus, sive Communitatibus, sed totum id, quod secundum taxas infrascriptas lucrabuntur, sit eorum liberum.

Habitationem ab eis habeat.

§.9. Et e contra Legati, seu Gubernatores, aut alii prædicti non teneantur præter voluntatem eorum, victum præstare Cancellariis, & Notariis ipsis, sed tantum habitationes eis dari solitas consignent.

Sigillum & secretaria est Gubernat.

§.10. Sigillum tamen excipitur, cujus emolumentum sit Superioris. Et secretariæ provinciarum sint reservatæ.

Cancellarii tantum se rogant de pace &c.

§.11. Nullusque alius Notarius tam in Curiis generalibus, quam in particularibus civitatibus, terris, & locis, possit rogari, & scribere acta, seu contractus cautionis, pacis, & induciarum, aut alias scripturas, & præcepta causarum criminalium, aut aliarum per similes Cancellarios, & Notarios criminales rogari solitarum. Decernen. irritum, & inane, quicquid per alios esset scriptum, aut receptum.

Alios contractus ipsi rogare possunt.

§.12. Quodque ipsi Notarii, sive Cancellarii criminales possint etiam rogari de quibuscumque contractibus civilibus, dummodo non sit expresse prohibitum per statuta, ordinationes, sive privilegia illius loci.

Taxas observent.

§.13. Solutiones vero recipere non possint, nisi secundum taxas in scriptis editas in quovis loco, & ubi non essent taxatæ, vel taxæ per desuetudinem abrogatæ essent, secundum consuetum, quod consuetum cum interventu Gubernatoris, aut alterius officialis, declarare, & taxare, easdemque taxas scribere, aut Typis excudi facere, & publicare possint, & debeant Communitates locorum, adeo ut omnibus notæ sint. Et talis Notarius accipiens ultra debitum, prima vice teneatur ad restitutionem parti solventi, & quadruplum dictæ Cameræ Apostolicæ: Secunda vice, ultra restitutionem, parti solventi, & ultra quadruplum dictæ Cameræ Apostolicæ teneatur ad pœnam quinquaginta ducatorum auri de Camera applicandorum ipsi Cameræ. Tertia vice ultra restitutionem, ad arbitrium Judicis possint privari eorum officiis.

Examen non revelent, neque dent copiam absque Judicis decreto.

§. 14. Nec possint ipsi Cancellarii, & Notarii revelare aliquod examen cujuscumque rei pro quavis causa, aut illius copiam dare, nisi prius a Judice decretum fuerit, quod dari debeat, sub pœna amissionis officii, super quo procedi possit contra eos criminaliter, & accusator lucretur quartam partem.

Libros hic enunciatos teneant.

§.15. Teneanturque, & obligati sint dicti Cancellarii, & Notarii tenere infrascriptos libros, videlicet: Unum chartæ membranæ coopertum corio, in quo simul ac rogati fuerunt de aliqua sententia, tam condemnatoria quam absolutoria authenticam extendendo, cum subscriptione & signo suo, infra tres dies scribere debeant, sub pœna vigintiquinque ducatorum eidem Cameræ applicandorum. Et alium chartæ papyri, in quo teneantur scribere omnes inquisitiones, denuncias, & querelas. Ac alium similem in quo testium examina scribantur. Necnon alium similem in quo scribantur omnes actus ordinarii occurrentes cum productis scripturarum quarumcumque tam pro Fisco quam pro aliis, neque aliquam scripturam restituere debeant, nisi prius in eodem libro registrata fuerit. Ac alium similem, in quo scribantur omnia examina facta pro informatione Curiæ, & quævis alia informatio, quæ daretur contra quemcumque reum, & omnia examina, seu constituta ipsorum reorum. Et alium similem librum, in quo scribantur omnes cautiones induciarum, & pacis, ac alterius cujuscumque generis instrumenta, tam ad officium quam ad particulares personas spectantia, de quibus rogabuntur. Reliquum vero similem librum, in quo scribantur omnes supplicationes gratiarum cujuscumque generis, aut commissionum, quæ venirent super causis criminalibus, sive mixtis, nec aliquem processum cassare possint, etiam de mandato superioris, sine supplicatione,

nec

nec antequam in dicto libro sit registrata, & si secus fiet, irritum sit, & inane, ac Cancellarius, sive Notarius pro qualibet vice cadat in pœnam quinquaginta scutorum præfatæ Cameræ applicandorum, a qua pœna se excusare non valeat sub præcepto alicujus superioris, præterquam Romani Pontificis, necnon in eodem libro teneantur scribere omnia inventaria simul, ac fient sub eadem pœna, quæ inventaria pro causis criminalibus, aut mixtis, nec scribi, nec fieri etiam de mandato superioris possint ab alio, quam a prædicto Notario, & Cancellario, sive ejus substituto. Quodque omnes præfati libri sint titulati secundum ipsorum continentiam, & articulati, ac bullati per ordinem paginarum, cum signo Communitatis illius loci, in quo libro infra octo dies, a die rogitus, seu præsentationis, aut productionis computandos describantur, & registrentur, & in publicam formam redigantur, & subscribantur, sub pœna arbitrio syndicatorum.

Sindicatui stare debent.

§.16. Item teneantur, & sint obligati quotiescumque mutabitur Gubernator, vel Potestas, sive alius quivis Judex, aut superior, qui in hujusmodi officio inserviverint, stare syndicatui, una cum eodem superiore, sub eisdemmet syndicatoribus.

Scripturas scrisilo officit cōsignare tenentur.

§.17. Ac sive cesserint sive renunciaverint hujusmodi officium, consignare omnes, scripturas, & libros per inventarium subscriptum a cedente, & emente, ac Cancellario Communitatis illius loci absque reservatione alicujus scripturæ, quod inventarium ad evitandas fraudes servetur penes dictum Communitatis Cancellarium. Idemque fiat, si officium vacaverit per privationem, & si vacaverit per mortem, hæredes teneantur facere hujusmodi consignationem.

Officia per substitutos exercere valeant.

§.18. Possintque prædicti Cancellarii, & Notarii, hujusmodi officia exercere per substitutos ejusdem sufficientiæ ab ipsis eligendos, dummodo non sint ejusdem provinciæ, si officia fuerint generalia, sed si fuerint particularium civitatum, & locorum substituti, sint earum qualitatum, quæ per præsentia capitula requiruntur in Cancellariis & Notariis principalibus, qui substituti admitti non possint, nisi prius in Camera ipsa idoneas cautiones præstiterint de fideliter exercendo dicta officia, & de stando syndicatui, sicut superius est ordinatum de Notariis principalibus sub pœnis prædictis, cum hac declaratione, quod casu quo hujusmodi substituti, & eorum cautiones non fuerint idoneæ, aut non solverint pœnas contentas in præsentibus capitulis, pro eis Notarius principalis teneatur ad omne damnum, & interesse, sive restitutionem per dictos substitutos fiendam, & sub pœna amissionis officii in casibus prædictis, præterquam si substituti hujusmodi solverent ipsi summam æquivalentem officio, & quæ de Notariis ad criminalia dicta sunt, & ordinata, servare teneantur respective etiam Notarii ad civilia, quorum officia juxta supradicta vendi, & alienari possint.

Quibuscumque non obstantibus.

§.19. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Civitatum, & Terrarum, ac Provinciarum hujusmodi statutis, & consuetudinibus, necnon quibusvis facultatibus, & indultis, quibusvis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, & aliis personis per quoscumque Romanos Pontifices, & Cameram ipsam, ac etiam Nos, necnon quibusvis donationibus, concessionibus, & aliis dispensationibus quibusvis personis de hujusmodi officiis quomodolibet factis, dummodo non ex causa onerosa, quæ tamen infrascriptis legibus, ac ordinationibus subjacere intelligantur, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Provinciis, Civitatibus, & Terris, per Prædecessores prædictos, ac etiam Nos, & eamdem Cameram, etiam Motu proprio, etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quas, & quæ illorum omnium vim, effectum, datas, & tenorem pro expressis habentes ad effectum præmissorum revocamus, irritamus, & annullamus, illisque specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, Kal. Septembris, Pont. nostri anno II. Dat. P. A.II. 1. Septemb.

XVI.

Contra occupantes aut invadentes bona, terras, & loca Rev. Cam. Apost. Et contra se ingerentes in beneficiis ecclesiasticis, non expeditis literis Apostolicis. Ac non solventes in tempore annatas, & quindennia, census, canones, aliaque regalia d. Cameræ debita.

Adversus hujusmodi occupatores vid. Jo. XXII. Const. XXX. Inter *Tom. III. Par. II. fol.* 183. *Clem. VI. Const. VIII.* Et si solertem *T. III. Par. II. Leon. X. Const. XIV.* Inter *Tom. III. Par. III. fol.* 410. *ac Bullas in die Cœnæ Domini quotannis a Summo Rom. Pontif. legi solitas, quarum aliquas in hoc opere posui.*

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INcumbentia Nobis, & Cameræ nostræ Apostolicæ in dies graviora onera Nos admonent, & cogunt, ut indemnitati ipsius Cameræ, quantum cum Deo possumus, diligenter intendamus.

Gregor. XIII. (cujus Const. hic non habes) pœnas hic expressas imposuit occupantibus bona Rev. Cameræ Apost.

§.1. Nam licet fel. record. Greg. XII. universis, & singulis cujuscumque gradus, status, ordinis, praeminentiæ, vel conditionis existant, etiam si Pontificali, aut Regali, vel Reginali, seu quavis alia, Ecclesiastica, vel mundana dignitate præfulgeant, etiam si fuerint S. R. E. Cardinales districtius inhibuerit, ne aliquid de bonis mobilibus, & stabilibus, quæ ad dictam Cameram quomodo

modolibet pertinuerint, directe, vel indirecte, quovis quæsito colore, invadere, capere, detinere, aut occupare præsumant, alioquin personæ talia præsumentes, nisi infra decem dies a præsumptionis tempore proxime enumerando, ea restituerint, aut revelaverint agentibus ejusdem Cameræ, vel aliis, per quos ad Romanum Pontificem pro tempore existentem perveniant, pœnam dupli, & si bona occupata valorem decem florenorum auri transcenderint, sententiam excommunicationis incurrant, a qua non nisi, certis tunc expressis modo, & forma absolvi possint, & ultra pœnam, & sententiam præfatas, si personæ Ecclesiasticæ fuerint, omnibus prælaturis, dignitatibus, & beneficiis Ecclesiasticis, quæ obtinent, absque aliquo hominis ministerio sint privati, & inhabiles ad illa, vel alia in posterum obtinenda: si vero laici extiterint, omnibus feudis, & bonis, quæ in terris ipsius Romanæ, aut aliarum Ecclesiarum obtinent, etiam sint privati, & feuda ad dominos devoluta, & bona hujusmodi eidem Cameræ confiscata.

Alexander V. (cujus Const. hic non habes) decrevit, ut provisi de Ecclesiis expediri facerent super provisionibus literas Apost. infra annum; & literis non expeditis regimini Ecclesiæ se non ingererent.

§.2. Et Alexander V. per unam statuerit, & decreverit, quod illi quibus in futurum, de Patriarchalibus seu Metropolitanis, vel aliis cathedralibus Ecclesiis, ac monasteriis, seu Prioratibus Conventualibus, etiam in administrationem, vel commendam, seu alias quomodolibet provideri contingeret, sub pœna privationis Ecclesiarum monasteriorum, & prioratuum hujusmodi, ac omnis juris eis ex provisionibus præfatis quomodolibet acquisitis, quam quemlibet negligentem incurrere voluit eo ipso, ac ejus Ecclesias, monasteria, & prioratus, ex tunc prout ex ea die vacare, & Sedis Apostolicæ dispositioni specialiter reservata esse decrevit, & declaravit, tenerentur, & deberent infra annum a die provisionis computandum, literas super eorum provisionibus hujusmodi in totum usque ad earum receptionem inclusive expedire fecisse, & interim sub eadem pœna, per se vel alios absque literis ipsis de regimine, & gubernatione seu administratione Ecclesiarum, monasteriorum, & prioratuum præfatorum, vel alicujus eorum seu bonorum eorumdem, in spiritualibus vel temporalibus, nullatenus se ingerere, vel aliter se immiscere, aut super his vel eorum aliquo, seu dependentibus vel connexis, jurisdictionem aliquam quomodolibet exercere præsumerent, decernentes ex tunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Pius II. (cujus Constit. hic non habes) statuit obligatos ad solutioné annatarum, non solventes in terminis præfixis, pœnas, de quibus hic, incurrere.

§.3. Ac Pius II. per aliam statuerit, & ordinaverit, atque decreverit, & declaraverit, quod omnes, & singulæ obligationes, quæ ex illa die super annatas quorumcumque beneficiorum in dicta Camera reciperentur, intelligerentur quod obligati si infra eis præfixos terminos Collectoribus Cameræ in partibus pro tempore existentibus satisfacere defecissent, ipso facto, lapsis ipsis terminis, tam sententiam excommunicationis incurrerent quam beneficiis pro quibus in dicta Camera se obligassent, omnino privati esse censerentur. Illi vero qui non pro se, sed pro aliis super hujusmodi annatis se obligarent, ultra incursum sententiæ excommunicationis hujusmodi, si in termino constituto dictæ Cameræ vel ejus Collectoribus non solvissent, omnibus beneficiis, quæ obtinerent, ipso facto privati esse intelligerentur, & eorum beneficia hujusmodi possent in eventum præfatum per quemcumque licite, & libere impetrari.

Innoc. VIII. (cujus Const. habes in T. III P. II. fol.) confirmavit Const. Pii II. in §.3.

§.4. Et Innocentius VIII. per reliquam Constitutionem suam, ordinationem Pii, omniaque, & singula in ea contenta comprobaverit, & statuerit quod illi qui dictæ Cameræ se ex tunc obligarent, sententiam excommunicationis, & pœnam privationis hujusmodi juxta ordinationem Pii hujusmodi omnino incurrerent, & impetrantes beneficia per privationem eamdem vacantia, vel contra eos de ipsa privatione excipientes per quoscumque Auditores audiri deberent, nec eo prætextu, quod ordinatio præfata non fuisset recepta, aut moribus utentium comprobata repelli possent. Et insuper voluerit, quod quietantiæ, quas præfati obligati, a Collectoribus seu Subcollectoribus Cameræ Apostolicæ haberent, nullam fidem facerent, nisi per publicum probarentur instrumentum.

Julius II. declaravit, & ampliavit Côstit. Alex. V. Pii & Innoc. VIII.

§.5. Necnon Julius etiam II. Romanus Pontifex prædecessor noster sua Constitutione perpetuo valitura declaraverit, decreverit, statuerit & ordinaverit, quod Constitutiones Alexandri, Pii, & Innocentii prædecessorum hujusmodi, etiam quoad censuras & pœnas, etiam privationis in eis expressas quoad futura, in omnibus, & per omnia juxta illarum tenores omnino inviolabiliter perpetuis futuris temporibus observarentur. Et quod illi, quos pro annatis hujusmodi dictæ Cameræ teneri contingeret, etiam si illas solvere non promisissent, seu ad illarum solutionem se aliter specialiter non obligassent, si literas Apostolicas, aliqua machinatione vel fraude adhibita, absque solutione annatæ, aut obligatione in eadem Camera recepissent, dummodo beneficia ipsa forent realiter assecuti, ad solutionem annatæ, & jurium prædictorum efficaciter tenerentur, & nisi infra quatuor si citramontani, & octo menses si ultramontani forent, de annata debita satisfacerent eidem Cameræ, vel ejus Collectoribus, & de satisfactione hujusmodi per instrumentum publicum constaret, lapso termino præfato beneficiis pro quibus de annata solvenda tenerentur, omnino essent, & intelligerentur eo ipso privati.

Fiscus igitur in Cam. Ap. acceptavit omnes devolutiones & caducitates per quoscumque aliquid solvere obligatos incursas &c.

§.6. Et demum dilectus filius Alexander Pallenterius noster, & Cameræ nostræ Apostolicæ procurator Fiscalis, coram dilectis filiis Guidone Ascanio S. Mariæ in Via-lata Diacono Cardinali, nostro & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, ac Præsidentibus, & Clericis ipsius Cameræ tunc insimul coadunatis & congregatis, omnes caducitates, devolutiones, privationes jurium

rium, amissiones instrumentorum, & contractuum resolutiones, & extinctiones, ac legales, conventionales, & quaslibet alias pœnas per quoscumque feudatarios, vassallos, emphiteutas, censuarios, commendatarios, livellarios, & conductores, ac alios quoscumque, etiam ratione monasteriorum, Ecclesiarum, Beneficiorum, & Congregationum Regularium, seu exemptionum eis concessarum, Cameræ Apostolicæ præfatæ responden. vel solven. aut aliquid ab ea recognoscen. seu aliter solvere obligatos, aut debitores incursas, tam declaratas, quam non declaratas. Necnon jura quæcumque dictæ Cameræ, & Sedi Apostolicæ jam quæsita, vel ex facto tunc præterito, aut nunc præsenti, seu alias quomodolibet, quærenda, sive realiter, sive in spe tantum, & tam ea, quæ ipso jure, & facto quærerentur, seu quæsita fuissent, quam illa, quæ declaratoriam, seu sententiam requirerent, acceptaverit, ac specialiter & expresse declaraverit, reputaveritque omnes, & singulos, qui eatenus non responderant, & integraliter non adimpleverant ab ipsis debita, & promissa, ac conventa, & aliter qualitercumque contravenerant, tam in omittendo, quam in committendo, ab eorum prætensis juribus, & contractibus, necnon feudis, censibus, livellis, Monasteriis, & Monasteriorum commendis, ac quibuscumque aliis rebus, & juribus cedisse, & decadutos, privatosque esse, & eorum commendas cessasse, & consequenter omnes eorum prætensas concessiones, omnesque contractus finitos, sopitos, & extinctos in favorem ipsius Cameræ esse, protestatusque fuerit aliquem cujusvis status, gradus, qualitatis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ esset, etiamsi Imperiali, Regali, aut mundana, seu Ecclesiastica, vel quacumque alia dignitate, quæ specialem, & expressam requireret mentionem, præfulgeret, admitti non debere ad solutionem, vel satisfactionem alicujus census, canonis responsionis, vel recognitionis, aut cujuslibet alterius rei promissæ, vel debitæ, aut aliter etiam pro usu prærogativarum, & exemptionum, ac bonorum, rerum, ac jurium eis forsan concessorum, & illorum fructuum, reddituum, & proventuum dandæ, seu solvendæ, nisi conditionaliter, scilicet sine præjudicio quorumcumque jurium Sedi, & Cameræ præfatis, ac Fisco nostro quomodolibet acquisitorum, & competentium, vel quæ eis acquiri, & competere possent quomodocumque, & quandocumque, ex quavis ratione, & causa, & particulariter ex eo, quod Regna, Ducatus, Civitates, Castra, Oppida, Terræ, Villæ, tenimenta, casalia, lacus, sylvæ, proprietates, Monasteria, Ecclesiæ, Hospitalia, beneficia, prioratus, præpositatus, dignitates, & alia quæcumque bona, & jura corporalia, & incorporalia, ac alterius cujuscumque generis in feudum Ducale, & Regale, seu alias quomodolibet nobile, & gentile, seu ignobile, vel census, & emphyteusim perpetuam, sed ad tempus, ad generationem, & nominationem respective, aut alias quomodocumque, & qualitercumque data, vel responsionis, seu cujusvis alterius debiti non factam, aut non perfectam, seu non congruo, loco, & tempore, aut per illegitimam personam subsecutam, vel ob contraventionem, & inobservantiam contractuum, & capitulorum, seu alias quomodolibet, & ex quacumque causa, etiam invaliditatis concessionum, & titulorum, & illorum finis, aut resolutionis, seu alia quæ de jure, vel facto dici, & cogitari possent devoluta, & seu venirent devolvenda, vel spectarent, & pertinerent, ac spectare, & pertinere possent, aut deberent, seu quia exemptiones, & immunitates præfatæ essent finitæ, & extinctæ.

Camera autem declaravit tales non solventes incidisse in dictas pœnas.

§.7. Ac successive Clerici Cameræ hujusmodi, per eorum definitivam sententiam declaraverint, & procuraverint, omnes, & singulos feudatarios, vassallos, emphyteutas, censuarios, commendatarios Monasteriorum etiam consistorialium, ac aliorum beneficiorum, necnon livellarios, conductores, & alios præfatę Camerę respondentes, & solventes, aut aliquid ab ea recognoscentes, seu aliter solvere obligatos, & debitores, qui eatenus non solverant, vel non responderant, seu integraliter non adimpleverant ab ipsis debita, vel promissa, aut contenta, seu aliter qualitercumque contravenerant, tam in omittendo, quam in committendo, & eorum quemlibet pro contumacibus, & ut contumaces reputandos esse, eosque sic contumaces sententiam excommunicationis, ac alias censuras, & pœnas etiam privationis in literis Gregorii, & Alexandri Prædecessorum hujusmodi, ac piæ memoriæ Pauli Papæ III. Prædecessoris nostri, contra non solventes, & respondentes præfatæ Cameræ, & ad quæ tenentur, emanatis contentas damnabiliter incidisse, & incurrisse ipsos feudatarios, vassallos, aut emphyteutas, censuarios, commendatarios, livellarios, & conductores, aliosque dictæ Cameræ respondentes, vel solventes, aut ab ea aliquid recognoscentes, vel alias solvere obligatos, & debitores, qui eatenus non solverant, aut non respo nderant, vel non adimpleverant ab eis debita, vel promissa, aut conventa, seu aliter quomodocumque contravenerant, tam in omittendo, quam in committendo, ab eorum juribus, contractibus, feudis, censibus, livellis, Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, & beneficiis, ac ipsorum Monasteriorum commendis, prærogativis, & exemptionibus, ac immunitatibus, necnon Regnis, Ducatibus, civitatibus, castris, oppidis, terris, villis, tenimentis, casalibus, lacubus, sylvis, Hospitalibus, Præpositatibus, & quibuscumque aliis bonis, & juribus, corporalibus, & incorporalibus, aut cujuscumque alterius generis in feudum Ducale, Regale, & alias quomodolibet nobile, seu ignobile, aut in censum emphyteuticum perpetuum, vel temporale, seu ad generationem, & nominatio-

nationem respective, vel alias quomodocumque, & qualitercumque, datis, vel concessis, cecidisse, & privatos fuisse illorumque commendas cessasse, dictaque Monasteria, etiam consistorialia, & beneficia vacare, & eorum concessiones, ac contractus omnes in favorem Cameræ Apostolicæ finitos, sopitos, & extinctos esse; necnon eosdem emphyteutas, censuarios, commendatarios, livellarios, conductores, & alios quoscumque præfatæ Cameræ respondentes, vel solventes, aut ab ea aliquid recognoscentes, vel alias solvere obligatos, aut debitores, qui eatenus jura eisdem Sedi, & Cameræ non solverant, aut responderant, & integraliter non adimpleverant ab ipsis debita promissa, vel contenta, aut alias qualitercumque contravenerant, tam in omittendo, quam in committendo, juribus, contractibus, feudis, immunitatibus, exemptionibus, & prærogativis prædictis ulterius frui, & gaudere non posse, & eis super illis perpetuum silentium imponendum esse.

Nihilominus occupatores bonorum R. Cam. cessant, ut hic illa restituere, & provisi de Ecclesiis ingerunt se administrationi illarum, literis Apostolicis nō expeditis, & non solutis annatis.

§.8. Nihilominus occupatores bonorum hujusmodi ea restituere, aut revelare, & hi de quorum personis Patriarchalibus, seu Metropolitanis, vel aliis Cathedralibus Ecclesiis, seu Monasteriis pro tempore provisi literas super eorum provisionibus hujusmodi expediri facere non curant, quinimmo literis ipsis non expeditis, & ad se non receptis, seu non solutis annatæ juribus Cameræ debitis, de regimine, & gubernatione, seu administratione Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum beneficiorum hujusmodi se intromittere, & jurisdictionem eisdem Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis incumbentem exercere, ac præfati occupatores feuda, census, livellos, Monasteria, & alias res, & jura, a quibus, ut præfertur, cecidisse declarati fuerunt, detinere, ac concessionibus eis factis, necnon contractibus jam, ut præmittitur, finitis, & sopitis, ac immunitatibus, & exemptionibus jam resolutis, & cessantibus, uti præsumunt, sententias, censuras, & pœnas prædictas damnabiliter incurrendo, & in eis more aspidis surdæ insurdescendo, in animarum suarum periculum, & dictæ Cameræ dispendium non modicum.

Hic igitur Pontifex confirmat dictam sententiam Clericorum, & Constitutiones Prædecessorum.

§.9. Nos tam animarum saluti, quam ejusdem Cameræ indemnitati providere volentes, tam generales, quæ anno quolibet, in vigilia, & festo Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli fiunt, quam alias contra nonnullos particulares debitores, qui postmodum per eosdem clericos ad solutionem eorum debitorum condemnati fuerunt, in specie factas monitiones, & protestationes, necnon protestationem Alexandri procuratoris hujusmodi admittentes, & sententiam prædictam, & in ea contenta quæcumque approbantes, & confirmantes, necnon eorumdem Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, motu proprio, non ad ipsius Alexandri procuratoris, aut alterius pro eo Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostra Constitutiones Gregorii, Alexandri, Pii, & Innocentii, necnon Julii Prædecessorum hujusmodi contenta, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere decernimus. Volentes, & Apostolica auctoritate præfata, sine tamen præjudicio sententiarum in præfata Camera vel alio tribunali contra particulares debitores latarum, & quarumcumque litium, & causarum super hujusmodi debitis, vel aliquo eorum indecisarum pendentium, ac jurium Fisco nostro, aut ab eo causam habentibus in præmissis quomodolibet competentium, quibus nullo modo præjudicare, sed ea omnia in suis statu, gradu, robore, & terminis, in quibus de præsenti reperiuntur, remanere, & esse volumus.

Occupatores bonorum, seu debitores R. Cam. Ap. non restituentes, vel solventes infra duos mēses a die publicationis, (quam pœnā in fine) pœnas in sententiæ, & Constitutionibus prædictis contentas incurrunt.

§.10. Statuentes quod nisi infra duos menses a publicatione præsentium computandos, quacumque præscriptione, etiam centenaria & ultra, prætensa vel prætendenda non obstante, occupatores seu detentores bonorum Cameræ, & Sedis prædictarum, ac Romanæ Ecclesiæ ea restituerint, & feudatarii, vassalli, emphyteutæ, censuarii, ac monasteriorum etiam consistorialium, & prioratuum commendatarii, livellarii, conductores, & alii præfatæ Cameræ respondentes, seu alias etiam ratione exemptionum, libertatum, & immunitatum eis concessarum, vel annatarum, seu quindenniorum, aut aliter qualitercumque, & quomodocumque aliquid solvere obligati, seu in aliquo debitores de eo, in quo Cameræ, Sedi, & Ecclesiæ præfatis tenentur, integre satisfecerint, & præmissa, seu contenta, aut alias ab eis debita non impleverint, omnes & singulas sententias, & pœnas, tam ecclesiasticas quam temporales, in singulis literis Prædecessorum, & protestatione Alexandri procuratoris, ac sententia Clericorum hujusmodi contentas, & etiam privationis feudorum, & aliorum bonorum, & Monasteriorum, etiam consistorialium, quorum occasione, etiam propter eorum exemptionem & immunitatem solvunt, ac eorumdem monasteriorum commendarum cessationis eo ipso incurrant, & absque alia declaratione desuper fienda incurrisse censeantur, feudaque & bona ad Nos devoluta, & monasteria ipsa per alios a Nobis & dicta Sede libere impetrari possint, prout etiam Nos tenore præsentium eos omnes sententiis, censuris & pœnis prædictis expresse innodamus, ac privatos esse, commendasque cessasse ex nunc decernimus & declaramus, & nihilominus ad satisfactionem Cam. Apostolicæ omnino teneantur.

Absolutionem sibi reservat.

§.11. Decernentes eos ab alio quam a Rom. Pontifice, præterquam in mortis articulo constitutos, & prævia debita satisfactione absolvi non posse.

Decretum irritans.

§.12. Sicq. in premissis omnibus & singulis per quoscumque judices & commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, ac eorum Collegium, in

in quavis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi & interpretandi auctoritate, & facultate, iudicari, & definiri debere, ac si secus super iis a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ. §.13. Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ singuli prædecessores præfati in singulis eorum literis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præsentes literæ ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nullusque deinceps adversus eas aliquam excusationem prætendere, aut ignorantiam allegare valeat, volumus, & auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, eas in valvis Cameræ Apostolicę tribus vicibus, & tribus diversis diebus, dum ipsa Camera durabit, dimitti, affixionemque hujusmodi omnes præfatos afficere in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipsis, & eorum cuilibet personaliter literæ hujusmodi intimatæ forent, ipsasque demum literas nostras in libro Cameræ prædictæ ad perpetuam rei memoriam rescribi & registrari.

Nulli ergo &c.

D. P. An. II, 25. Octobris. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, octavo Kalen. Novembris, Pontificatus nostri Anno II.

Publicatio. *Anno a Nativitate Domini 1556. indictione xiii. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pauli divina providentia Papæ IV. Anno ejus II. diebus vero tribus, diversis vicibus, & diebus, videlicet 26. & 30. mensis Octobris proxime præteriti, & die 3. præsentis mensis Novembris 1556. præsentes retroscriptæ literæ Apostolicæ in forma expeditæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in plena Camera Apostolica, ut moris est, in diebus superius nominatis in plena Camera Apostolica dum starent ad jura reddendum in forma solita; cum omnibus solemnitatibus in similibus solitis fieri, & consuetis, per me Thomam Roger præfati Sanctissimi D. N. Papæ Cursorem.*

Jo: Freile Mag. Curs.

XVII.

Contra eos, qui pro obtinendis beneficiis, seipsos pro aliis supponunt, vel annuas pensiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, ut ab eis aliquid consequantur, vel pro seipsis, ut aliis postea cum pensione resignent.

Hoc idem contra ita se pro aliis supponentes, vetuit Benedictus XII. in ejus Const. XVII. Quoniam *Tom. III. Par. II. fol.* 228. *Et similem Constitutionem contra supponentes se pro aliis, ut literarum Apostolicarum expeditionem gratis consequantur, edidit Leo X. Const. XXX.* Inhærendo *Tom. III. Par. III. fol.* 463.

PAULUS PAPA IIII.

Motu proprio &c.

Causa hujus Constitutionis. INter ceteras curas, quibus ex Apostolatus officio assidue urgemur & premimur, ea continue animo nostro fixa fuit, ut beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia personis conferantur idoneis, quę vellent & possent apud ea personaliter residere, scirentq. eis laudabiliter deservire. Et ad hoc dilectos filios nostros Bernardinum sancti Matthæi Tranen. & Scipionem Sanctæ Potentianæ, de Pisis, ac Joannem sancti Joannis ad portam Latinam titulorum Reumanum, nuncupatos, Presbyteros Cardinales, qui una cum venerabili fratre Francisco Episcopo Gebenen. Datario nostro, distributioni, & provisioni beneficiorum hujusmodi præessent, jam dudum deputavimus. Verum cum audiamus eosdem Cardinales, & Datarium, licet in his eam, quam possunt, majorem semper adhibuerint, & in dies adhibeant diligentiam, personas quibus beneficia ipsa conferenda sunt, super literatura examinando, de eorum vita, & moribus, ac beneficiis per eos obtentis, aliisque ad præmissa facientibus accurate inquirendo, diversimode tamen circumveniri, & falli, ac diversas eis fraudes in præmissis fieri, aliquibus se alios esse simulantibus, & tamquam tales se in examine supponentibus, aliis beneficia pro personis sibi cognitis, & id ignorantibus, ut postmodum cum eis beneficia etiam per simoniacam pravitatem contractare, & super eis pacisci possint, aliis beneficia, tam pro se quam aliis personis, cum oblatione diversarum pensionum annuarum diversis personis, etiam familiaribus, continuis commensalibus nostris, aut aliis, quos ipsi Nobis gratos, & acceptos esse existimant annuatim persolvendarum, & sic simoniacam hæresim incurrendo, aliis beneficia huiusmodi pro diversis aliis, sub spe pensionem annuam, aut aliud commodum temporale ab eis consequendi, aliis beneficia ipsa pro seipsis animo, & intentione, & interdum pacto expresse firmato, de eis postmodum in favorem aliorum, qui aliquando minus idonei, & non benemeriti existunt, cum simili pensione, aut commodo

modo, aut sine illa vel illo, resignandis, & dimittendis, maxima cum instantia obtinere procurantibus,

Prohibitio supponendi se &c. pro obtinendis beneficiis ecclesiasticis.

§. 1. Nos præmissis fraudibus, & dolis, ac hæresi simoniacæ, quantum cum Deo possumus, efficaciter occurrere volentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium statuimus, & ordinamus, atque decernimus, quod de cetero omnes, & singuli, qui post publicationem præsentium in locis infrascriptis faciendam, occasione beneficiorum obtinendorum se alios esse simulaverint, & tamquam tales se in examine supposuerint, aut beneficia pro personis id ignorantibus, seu pro se, vel pro aliis, cum oblatione alicujus pensionis annuæ, aut pro aliis, cum spe pensionem annuam, aut aliud quantumvis modicum temporale commodum ab eis consequendi, vel pro seipsis principaliter, animo & intentione ea postmodum in favorem aliorum, etiam quantumvis idoneorum, & benemeritorum, cum simili pensione aut commodo, aut etiam sine eo resignandi obtinere procuraverint, cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existant, etiam si Episcopali, aut alia majori dignitate Ecclesiastica, vel Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Regia, Ducali aut Marchionali præeminentia præfulgeant, excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis æternæ sententiam, a qua nisi a Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, necnon privationis omnium, & singulorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium per eos in titulum vel commendam, aut alias quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnam eo ipso absque alia desuper facienda declaratione incurrant, ita ut constito solum summarie, & extrajudicialiter, quod ipsi contra tenorem præsentium aliquid fecerint, per curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalem Auditorem, seu Viceauditorem, vel ejus Locumtenentem pro talibus, & ut tales publicari possint.

Annullatio provisionũ sic obtentarum.

§. 2. Et nihilominus, sic, ut præfertur, obtentæ provisiones, & commendæ, aliæque dispositiones nullæ sint, irritæ, & inanes, nullumque alicui jus in ipsis beneficiis, vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus suos faciat, sed ad eorum restitutionem teneantur, possintque beneficia, tam sic impetrata, quam per eos antea obtenta, tamquam modo præmisso vacantia, a Nobis, & Romano Pontifice pro tempore existente dumtaxat libere impetrari.

Extensio ad Monasteria &c. Monialium.

§. 3. Volumusque statutum, ordinationem, & decretum nostra hujusmodi, etiam quoad monasteria monialium, & alia beneficia per moniales, aut alias mulieres obtineri solita locum habere.

Derogatio cõtrariorum.

§. 4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis, etiam ut præmittitur, qualificatis, etiam in forma confessionalis, & quod interdici, suspendi, vel excommunicari nequeant, quomodolibet concessis, quæ eis contra præmissa in aliquo suffragari non posse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi.

§. 5. Ceterum ne quispiam statuti, & ordinationis, ac decreti nostri hujusmodi ignorantiam prætendere possit, volumus præsentes, quarum solam signaturam sufficere decernimus, in ædium residentiæ præfati Datarii, & Cancellariæ Apostolicæ valvis, & acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris publicari, & earum exemplum inibi affigi, & dimitti, publicationemque & affixionem hujusmodi omnes, & singulos arctare, perinde, ac si eædem præsentes illis personaliter intimatæ, & insinuatæ fuissent, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscriptio. Publ. P. A. III die 27. Nov.

Placet Motu proprio I.

Affixus fuit supradictus Motus proprius die 27. Novemb. 1557. Tryphon Victorellus Mag. Curs.

XVIII.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Quod provisiones Ecclesiarum Cathedralium in uno Consistorio Summi Pontificis proponantur, & in alio præviis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium votis expediantur.

PAULUS PAPA IV.

Sanctissimus Dominus noster attendens auctoritati suffragiorum in Consistorio suo secreto, coram Sua Sanctitate pro tempore latorum plurimum detrahi. Si incontinenti ferantur non intercedente aliquo temporis intervallo, quod de negotio informare, & opportune deliberare possit. Et propterea cupiens, ut Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus in ferendis suffragiis hujusmodi, præsertim in provisionibus Ecclesiarum Cathedralium, quæ in dicto Consistorio fiunt, congruum tempus ad se de negotio plene informandum, & mature deliberandum præstetur, nec vota ipsa violenta videantur, statuit, decrevit, & ordinavit, quod de cetero perpetuis futuris temporibus non provideatur Ecclesiis prædictis pro tempore quovis modo vacantibus eo Consistorio, quo ille propositæ fuerint, sed illarum provisio semper differatur ad aliud Consistorium, & interim Cardinales ipsi de rebus ad negotium facientibus se plene informent, & mature super voto per eos ferendo deliberent.

Dat. die 3. Decem. 1557.

Datum Romæ die Veneris tertia mensis Decembris millesimo quingentesimo quinquagesimo septimo in Consistorio.

XIX.

Restitutio Festivitatis Cathedræ S. Petri Apostoli Romæ, pro die 18. mensis Januarii, in toto Orbe, præservata alia festivitate Cathedrę Antiochenæ juxta Ritum die 22. mensis Februarii celebranda.

PAULUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

S. Petrus Cathedram Episcopalem Romæ constituit & tandē una cum Paulo Urbem martyrio consecravit, & ideo Magistra veritatis, & Orbi Caput illa effecta est.

INeffabilis divinæ providentiæ altitudo, quæ nullis inclusa limitibus, cœlestia pariter, & terrena disponit sui recti censuræ judicii, voluit ut beatus Petrus Apostolorum Princeps, cui prius a Salvatore nostro Domino Jesu Christo dictum fuerat, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, postquam Antiochiæ aliquandiu resederat, Romam veniens, Cathedram in ea costitueret Episcopalem, eamque vigintiquinque annis regeret, & demum Simonis Magi detectis fallaciis, & elusis præstigiis, ipsoque Simone Mago superato, idem Petrus, & cum eo Gloriosus Coapostolus suus Paulus vas electionis Romanam Ecclesiam plantarent, & suo sanguine consecrarent, ut ubi caput superstitionis erat, illic caput existeret sanctitatis, & ubi gentilium Principes habitabant, Ecclesiarum Principes morarentur, & quæ prius erat magistra erroris, fieret magistra veritatis, essetque ibi gens sancta, populus electus, civitas sacerdotalis, & Regia, & per sacram Beati Petri Cathedram ipsa Urbs caput Orbis effecta latius præsideret religione divina, quam antea præsedisset dominatione terrena. Verum licet Urbs ipsa multo plus debeat eidem Petro, qui eam per Cathedram Episcopalem in ea constitutam regnis cœlestibus inserendam condidit, quam illis, quorum studio prima mœnia suorum fundamenta jacta fuerunt, ex quibus is qui illi nomen dedit, fraterna eam cæde fœdavit, Festivitatem tamen ipsius Cathedræ, quæ juxta antiquissimorum sanctorum Patrum nostrorum testimonium quintodecimo Kal. Februarii fuit, & in diversis Orbis Christiani, & præsertim Galliæ, & Hispaniæ partibus, dicta die solemniter celebratur, minime observet, celebratque solum festivitatem Cathedræ Antiochenæ, quæ octavo Kal. Martii juxta eorumdem Patrum testimonium fuit, tamquam idem Salvator noster, qui sæpius infirma eligit, ut fortia quæque confundat, non respiciens imbecillitatem nostram, Festivitatem Cathedræ, qua ipse Petrus Apostolus Romæ primum sedit, nostris temporibus celebrandam, seu potius antiquæ celebritati restituendam reservaverit.

Ideo hic Pōtifex festivitatem Cathedræ S. Petri Romæ, sub duplici officio celebrari jubet sub die 18. Januarii.

§. 1. Quamobrem considerantes, quod si in hac Urbe Cathedram Ecclesiæ Antiochenæ pie, & solemniter veneramur, justum est etiam, & conveniens, ut festivitatem Cathedræ, qua præfatus Apostolus Romæ primum sedit eo solemnius, & magis pie celebremus, quo magis Urbs ipsa illi tenetur, & debet, non dedignantes etiam inferiores Ecclesias in hoc imitari, Festivitatem Cathedræ, qua idem beatus Petrus Romæ primum sedit, eadem die quintodecimo Kal. Februarii, non solum in hac Alma Urbe, verumetiam in universis Orbis Ecclesiis, etiam in quibus illa ad præsens celebratur, sub duplici officio annis singulis perpetuis futuris temporibus solemniter celebrari volumus, statuimus, & mandamus.

Aliud festum præservat.

§. 2. Festivitati alterius Cathedræ, quæ dicta die octavo Kal. Martii celebratur, nihil propter hoc detrahendo, sed illam juxta laudabilem hactenus superinde observatam consuetudinem celebrari debere decernendo.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum &c.

D. P. A. III. 6. Januarii.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, VIII. Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno III.

XX.

Sancita, & declarationes super Resignationibus Beneficiorum publicandis infra sex menses.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Paulus initio sui Pontificatus indixit resignatiões publicandas esse infra sex menses, alias decedente in Beneficio resignante, Beneficium hujusmodi per obitum vacare censeatur.

§. 1 SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Paulus divina providentia Papa IV, qui in crastinum suæ ad Summi Apostolatus apicem assumptionis Prædecessorum suorum vestigiis inhærendo, inter alia statuit, & ordinavit, prout etiam singuli Prædecessores præfati statuere, & ordinare consueverant, quod quæcumque beneficia Ecclesiastica in Romana Curia resignata, nisi de illis factæ resignationes infra sex menses a die datæ publicationis, & non a die præstiti consensus computandos, ubi beneficia ipsa consisterent, vel possessio illorum ab eis, quod id contingeret, petita extitisset, si resignantes illa postmodum in eorumdem resignatorum beneficiorum possessione decederent, non per resignationem, sed per obitum hujusmodi vacare censerentur. Collationes quoque, & quævis aliæ dispositiones de illis tamquam per resignationem vacantibus factæ, & inde sequutæ quæcumque nullius sint roboris, vel momenti.

Cum tamen nonnullæ ortæ fuerint cōtroversiæ super Beneficiis resignatis tēporibus Prædecessorum Pontificum;

§. 2. Et cui nuper innotuit nonnullos etiam juris peritos, & dictæ Curiæ Officiales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores contendere, quod resignationes de beneficiis in manibus Prædecessorum Sanctitatis Suæ factæ statuto, & ordinationi Prædecessorum hujusmodi tamquam illa per obitum eorumdem Prædecessorum expiraverint, non subjiciantur, & sub statuto, & ordinatione Sanctitatis suæ tamquam futura, & non præterita concernentibus non comprehendantur; & sic occasionem præstare, ut fraus fiat legi, & resignationes hujusmodi infra dictos sex menses non publicentur, nec ipsorum resignatorum beneficiorum possessio ab eis, quos id contingit, petatur; quinimo resignantes ipsi beneficia per eos resignata

signata usque ad eorum obitum sine aliquo titulo detineant, & eorum fructus percipiant in animarum suarum perniciem, & personarum de eisdem beneficiis tanquam per obitum vacantibus pro tempore provisarum detrimentum.

Rem clarius declarat.

§.3. Volentes periculis animarum occurrere, & indemnitati personarum hujusmodi consulere, declaravit suæ intentionis semper fuisse, & esse, ut quæcumque resignationes de quibusvis beneficiis Ecclesiasticis etiam in manibus Prædecessorum hujusmodi eatenus factæ, & nondum suum plenarium effectum sortitæ, etiam si infra sex menses obitum eorumdem Prædecessorum præcedentes factæ, nec super illis consensus tempore eorumdem Prædecessorum præstiti fuerint, statuto, & ordinationi suis prædictis subjicerentur, & subjiciantur de præsenti, & sub illis compræhenderentur, & compræhendantur de præsenti: quodque si non satisfacto statuto, & ordinationi suis hujusmodi, ii, qui beneficia prædicta in manibus eorumdem Prædecessorum resignaverant in eorumdem resignatorum beneficiorum possessione decederent, beneficia ipsa non per resignationem, sed per obitum hujusmodi vacare censerentur, & inposterum censeantur. Collationes quoque, & quævis aliæ dispositiones de illis tamquam per resignationem vacantibus factæ, & faciendæ, & inde sequuta, & sequenda quæcumque nullius essent, & inposterum sint roboris, vel momenti.

Et secundum præsentem declarationem ubique definiri lites hac super re decernit.

§.4. Decernens sic, & non aliter per quoscumque Judices, & Commissarios quavis etiam Apostolica auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici hujusmodi Auditores in quibusvis etiam per appellationem pendentibus, & inposterum movendis causis, & quavis eorum Instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpetrandi authoritate, & facultate judicari, diffiniri, & interpetrari debere, ac irritum &c.

Placet publicetur, & describatur. I.

XXI.

Contra Religiosos professos, extra Claustra Religionum vagantes, & Apostatas, eorumque fautores. Cum revocatione privilegiorum quibuscumque Ordinibus concessorum recipiendi Religiosos alterius Ordinis.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Plures Pontifices multa statuerunt ad tollendum abusum apostasiæ.

POstquam divina bonitas, Nos, licet immeritos, ad summi Apostolatus fastigium assumere dignata est, numquam cessavimus, abusus, qui in Ecclesia Dei, seu nimia Sedis Apostolicæ indulgentia, seu hominum malitia irrepsisse cernuntur, pro viribus tollere, & Ecclesiam ipsam in pristinum candorem restituere, diversas ad hoc saluberrimas Constitutiones edendo, & inviolabiliter observari mandando. Verum cum non omnia uno, & eodem tempore excogitari, nedum perfici potuerint, quinimmo circa ea sit Nobis singulis ferme diebus aliquid enitendum, abusui Apostasiæ, quæ per regulares personas sub diversis falsis prætextibus quotidie incurritur, ulterius parcendum non esse censuimus. Nam licet diversi Romani Pontifices Prædecessores Nostri, per eorum Constitutiones complura contra Apostasiam hujusmodi ediderint statuta, & ordinationes, nondum tamen est plenum contra eam adinventum remedium.

Religiosi diversorum Ordinum sub variis prætextibus extra Claustra Religionis degunt, & Apostasiæ notas incurrunt & errores multos committunt.

§.1. Quinimmo diversi diversorum etiam Mendicantium Ordinum religiosi, propriæ salutis immemores, Deique timore postposito, sub prætextu, Alii videlicet, quod Religioni, & Ordini in genere ob varias confictas causas adstricti non sint, & superinde sententiam declaratoriam obtinuerint, Alii quod beneficium Ecclesiasticum curatum assecuti sint, Alii quod extra regularia sui Ordinis loca standi, & alicui beneficio Ecclesiastico deserviendi a suis superioribus licentiam habent, & alii diversis aliis confictis coloribus, alii vero nullo suffulti prætextu, sed temeritate propria contra proprium juramentum per eos in eorum professione præstitum, & regularia sui Ordinis instituta, extra claustra suorum regularium locorum degunt, & in sæculo aliqui habitu sui Ordinis retento, aliqui illo abiecto in habitu præsbyterorum sæcularium, & complures in habitu laicali temere vagantur. Et postquam Deo fidem fallere non sunt veriti, cetera omnia quantumvis gravissima, & detestanda, levia, & licita reputantes, alii Parochianos eorum curæ commissos falsam doctrinam docere, & pravis opinionibus, ac hæresibus replere, alii uxores ducere, alii sive paupertate eos cogente, sive diabolico instinctu sæcularibus, & mechanicis negotiis sedare, Alii seditionibus popularibus, conjurationibus contra Principes, & alios, ac quibusvis aliis sævis actibus se implicare, & cætera omnia nequissima facere præsumunt, in gravissimam divinæ majestatis offensam, & religionis opprobrium, ac animarum suarum perniciem, & aliorum Christi fidelium scandalo.

Ideo hic Pontifex declarat ut qui in legitima ætate professionem libere fecerint, aut antea factam confirmavit, si extra claustra Religionis vagabunt pœnas hic expressas incurrant.

§.2. Quamobrem considerantes, Apostatas hujusmodi infinitis erroribus in eadem Dei Ecclesia causam præstare, & propterea volentes contra Apostasiam ipsam plenius providere, & eam, quantum Nobis ex alto conceditur, de medio tollere, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulos, qui post professionem per eos in ætate legitima constitutos, in aliquo approbato, etiam militari Ordine pure, & libere emissam, vel si ante ætatem legitimam professi fuerint, post illam per eos in ipsa ætate legitima constitutos, pure, & libere, ratam, & gratam habitam, temeritate propria, aut quovis prætextu, vel causa, etiam si se religioni, & Ordini non adstrictos esse sine cau-

causæ cognitione, & his quæ a jure requiruntur servari, omissis, vel non legitime probatis, declarari obtinuerint, aut beneficium ecclesiasticum, etiam curatum non præcedente legitima dipsensatione possideant, vel alicui beneficio ecclesiastico, etiam curato alterius nomine deserviant, extra claustra suorum regularium locorum degunt, aut in posterum degent, omnibus & singulis beneficiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, sæcularibus, aut sui, vel cujusvis Ordinis regularibus, per eos quomodolibet obtentis, & de cetero obtinen. cujuscumque qualitatis fuerint, ac fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis, eis quomodolibet reservatis, seu assignatis, necnon Baccalariatus, Licentiaturæ, Doctoratus, & Magisterii, ac quibusvis aliis in Jure Canonico, vel civili, aut theologia, seu medicina, vel artibus, aut quavis alia facultate gradibus per eos etiam antequam religionem ingrederentur, obtentis, seu assecutis, necnon quæcumque ministerio Ecclesiastico, Apostolica auctoritate tenore præsentium penitus, &omnino privamus, ac ad illa, & alia quæcumq., & qualiacumque inposterum obtinenda, seu fructus, redditus, & proventus ecclesiasticos percipiendos, aut gradus assequendos perpetuo inabilitamus, & ab executione quorumcumque ecclesiasticorum, etiam sacrorum, & præsertim presbyteratus ordinum, necnon omni ministerio ecclesiastico prædicto perpetuo suspendimus, privatosque, & inhabiles, ac suspensos esse. Necnon beneficia ipsa de jure, & de facto, etiam ad hoc, ut eorum ordinarii collatores ea aliis libere conferre possint, & nisi ea infra tempus a Lateranensi Concilio statutum contulerint, collatio beneficiorum eorumdem ad immediatum illorum superiorem, & demum ad Nos, ac pro tempore existentem Rom. Pont. devolvatur. Patroni quoque eorumdem beneficiorum personas idoneas infra tempus a jure statutum ad ipsa beneficia præsentare possint, & nisi præsentaverint, eorum libera collatio ad ordinarium spectet, & pertineat, vacare, ac reservationes fructuum, reddituum, & proventuum hujusmodi expirare decernimus, ita ut de cetero ipsi Apostatæ, quamdiu vixerint, aliqua beneficia ecclesiastica obtinere, vel aliquod officium ecclesiasticum exercere, aut fructus, redditus, & proventus ecclesiasticos, seu super illis pensiones annuas, percipere, vel exigere, seu curam animarum, vel aliquod ministerium ecclesiasticum exercere, aut sacramenta ecclesiastica ministrare, seu missam celebrare, aut prætextu ordinum, in quibus constituti erunt, aliquid facere, vel exequi nequeant, & pensiones, seu commendæ, ac reservationes fructuum, reddituum, & proventuum ecclesiasticorum, necnon assignationes pensionum annuarum eis etiam dicta auctoritate, etiam cum præsentium toto earum tenore inserto plenaria derogatione pro tempore factæ nullæ sint, & irritæ, ac viribus omnino careant, nec aliquod eis jus, aut titulum beneficia possidendi, aut fructus, redditus, & proventus, seu pensiones hujusmodi exigendi, vel percipiendi tribuant. Ipsique sic privati inhabiles, & suspensi, fructus suos non faciant, sed ad illorum restitutionem teneantur. Et nihilominus si curam animarum exercere, vel Ecclesiastica sacramenta ministrare, seu missam celebrare, aut prætextu ordinum suorum prædictorum aliquid facere, aut aliquod ministerium Ecclesiasticum exequi præsumpserint, tamquam suspensi ab executione ordinum suorum, & in illis contra suspensionem ipsam, & in contemptum clavium ministrantes, condignis pœnis omnino puniantur.

§.3. Et ut omnis vagandi occasio Apostatis hujusmodi tollatur, volumus, & sancimus, quod quævis tam Ecclesiasticæ quam sæculares personæ cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, etiam si Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia majori ecclesiastica dignitate, etiam Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Marchionali, Ducali, aut alia majori auctoritate, seu excellentia præfulgeant, aliquem Apostatarum eorumdem receptare, seu nutrire, vel illis quo minus ad eorum monasterium seu domum, vel alium locum regularem redeant, favorem, aut auxilium, seu consilium præstare non præsumant, & si eos receptaverint, vel illis ut præfertur, faverint, aut auxilium, seu consilium præstiterint, & per Ordinarium loci, sub quo moram trahent, commoniti a præmissis non destiterint, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant.

Receptatoribus quoque, & fautoribus pœnas infligit.

§.4. Et si patroni alicujus beneficii ecclesiastici, sive sint laici, sive clerici, aliquem ex eisdem Apostatis ad beneficium de eorum jurepatronatus existens tunc vacans præsentaverint, præsentationes hujusmodi sint eo ipso nullæ, irritæ, & inanes, ac viribus careant, & ipsi patroni jure præsentandi alios, ad eadem beneficia pro ea vice tantum privati existant.

Patronis etiã eos ad beneficia præsentantibus,

§.5. Quodque superiores Ordinum, quos ipsi professi fuerint, & Ordinarii locorum, in quibus ipsi Apostatæ pro tempore degent; tam conjunctim quam divisim eosdem Apostatas, ut ad eorum Monasteria redeant, requirere, & si ad dicta Monasteria redire cessaverint, distulerint, vel recusaverint, eos secundum Ordinis disciplinam monitione prævia per censuras ecclesiasticas, & pœnas etiam corporis afflictivas ad redeundum cogere, & compellere possint, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Quod si regularis Ordo hoc non patiatur, auctoritate nostra providere valeant, ut talibus apud eadem monasteria in locis competentibus, si absque gravi scandalo fieri poterit, alioquin in aliis religiosis domibus ejusdem Ordinis ad agendam inibi pœnitentiam vitæ necessaria ministrentur. Si vero Apostatæ hujusmodi se in his inobedientes præstiterint, sint etiam auctoritate nostra majoris excommunicationis sententia eo ipso innodati, & superiores sui eos excommunicatos esse denuncient, ac ut tales ab om-

Ordinarios & Superiores Ordinum, contra eos procedere jubet.

ab omnibus suis subditis nunciari, & publicari faciant.

Apostatæ biretum de quo hic gestare tenentur.

§.6. Teneanturque ipsi Apostatæ cujuscumque Ordinis, Congregationis, & Habitus fuerint, biretum nigrum duabus lineis albis ex tela confectis, & digito humano latis ab una extremitate ad aliam extremitatem circumductis distinctum, & per totam ejus circumferentiam simili linea alba suffultum, ita ut omnes lineæ præfatæ oculis intuentium manifeste appareant, continue gestare. Et si sine bireto hujusmodi deprehensi fuerint, possint pro hujusmodi inobedientia, non solum per suos superiores, verumetiam per quoscumque tam Ecclesiasticos quam sæculares Judices, & Magistratus condignis pœnis puniri, & ad delationem ipsius Bireti, ut præfertur, distincti, & suffulti omnino compelli.

Professi, qui prętendũt extra claustra stare posse, procedere tenentur ut hic.

§.7. Decernentes quod de cetero, qui aliquem Ordinem approbatum, ut præfertur, tacite, vel expresse professus fuerit, & se illi Ordini non adstrictum esse contenderit, vel alias quovis modo, sive retento, sive dimisso habitu extra regularia loca ipsius Ordinis de jure aliquo casu stare posse putaverit, vel quavis ratione, aut prætextu super hoc postulaverit, seu supplicaverit, literas, quas a Nobis, seu officio Pœnitentiariæ nostræ obtinebit, Cardinali Protectori, seu Viceprotectori ipsius Ordinis in curia residenti, & Procuratori generali Ordinis, dirigi, & præsentari facere, ac coram eo in hoc negotio, cum plena causæ cognitione procedere teneantur, alias omnia, & singula, per ipsum professum in præmissis gesta, nullius sint roboris, vel momenti, literæque aliis directæ nullam jurisdictionem tribuant.

Translationes de apostatis nullæ sint, nisi ad parem, vel arctiorem Ordinem & in observantia maneant. Ad hoc habes etiam Conc. Trid. Sess.14. cap.1.

§.8. Quodque omnes, & singulæ translationes de Apostatis ipsis ad alium Ordinem, etiam per Nos aut Prædecessores nostros, vel per officium Pœnitentiariæ hujusmodi hactenus factæ, & quas deinceps fieri contigerit, nisi ad arctiorem, vel parem ordinem facta fuerit, & ipsi sic translati in Monasteriis, in quibus regularis observantia vigeat, actu maneant, nullæ sint, & irritæ, ipsique sic translati in pristinum Ordinem, etiam si in Ordine, ad quem traslati fuerint, professionem in eo emitti solitam emiserint, redire teneantur. Et si post unam, & secundam monitionem sibi a Prælatis, seu Superioribus Ordinum, a quibus translati sunt, factam, redire distulerint, aut neglexerint, liceat ipsis Prælatis, seu Superioribus procedere contra eos, modo, & mediis contra Apostatas statutis.

Translati prędicti redeant ad Ordinem alioquin pœnas hic positas incurrunt.

§.9. Et nihilominus præfatos sic translatos, & ut præfertur, non redeuntes, administratione cujuscumque Ecclesiastici beneficii, seu officii, & Prælaturæ perpetuo privamus, & privatos esse, necnon bona quæcumque, mobilia seu immobilia, ac census, redditus, & proventus, jura, & actiones per eosdem fratres, tam egressos, & ejectos quam ad alium Ordinem, ut præfertur, translatos, seu de licentia suorum superiorum extra eorum monasteria stantes tempore, quo extra Monasteria sui Ordinis steterint acquisita, etiam si acquisitiones hujusmodi ab ipsis fratribus ex redditibus beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura ab ipsis obtentorum, seu detentorum, aut ex propria industria, seu artificio, mercatura, vel ex testamento seu successione ab intestato quorumvis consanguineorum, affinium, vel amicorum suorum, aut quorumcumque aliorum factæ sint, non Fisco nostro, aut Cameræ nostræ Apostolicæ, sed religioni, aut Monasteriis, in qua, seu quibus primo professi fuerint, eo ipso applicata esse, & censeri debere decernimus, & declaramus, ita ut juxta regularia Religionis Monasteriorum hujusmodi instituta omnino distribui, & dispensari, nec super illis, per Protectores aut Superiores Religionis, & Monasteriorum prædictorum, aut quosvis alios quacumque auctoritate fungentes aliqua compositio seu concordia, aut remissio fieri possit.

Decretum irritans.

§.10. Sicque, & non alias, aliter, nec alio modo in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis etiam dicta Apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiri debere, ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Privilegia recipiendi fratres aliorum Ordinum revocat.

§.11. Et quoniam experientia rerum Magistra docente, cognovimus privilegia cunctis fere Ordinibus concessa recipiendi professos aliorum Ordinum in eorum monasteriis, domibus, & regularibus locis, materiam præstare Apostatis hujusmodi per sæculum evagandi, præsertim cum diversis Ordinum hujusmodi Superiores Prælati Apostatas hujusmodi recipiant, & postquam illis eorum habitum regularem exhibuerint, eis standi extra Monasterium licentiam concedant, Nos abusui hujusmodi occurrere volentes, omnia, & singula privilegia, & indulta Apostolica quibusvis Ordinibus, Monasteriis, & Domibus, seu aliis regularibus locis (Carthusiensi, & Eremitis Camandulensi eremo realiter degentibus dumtaxat exceptis) super recipiendis Canonicis regularibus, seu Monacis, vel Fratribus aliorum Ordinum per quoscumque Romanos Pontifices Predecessores nostros, sub quibusvis verborum formis, & tenoribus, etiam Motu proprio, aut alias quomodolibet concessa, etiam Mare magnum nuncupata, quoad facultatem recipiendi eosdem Canonicos regulares, seu Monacos, & Fratres penitus, & omnino revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, & viribus penitus, & omnino vacuamus.

Locorum Ordinarii publicent hanc Cõstitutionem, illamque publicari faciã.

§.12. Mandantes universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, aliisque Diœcesanis, & locorum Ordinariis, ut ipsi per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & eis

eis contenta quæcumque ubi, & quando ac quoties opus fuerit, solemniter publicantes, faciant dicta auctoritate nostra easdem præsentes literas plenariæ, & totali executioni demandari, eos, qui illis contravenerint, juxta ipsarum literarum continentiam, & tenorem, condignis pœnis plectendo, & puniendo, ac contradictores quoslibet, & rebelles, eisque in præmissis non parentes, per sententias, censuras & pœnas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis, servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus, aggravando, invocato ad hoc etiam, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.13. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum, & aliorum Regularium locorum, necnon Ordinum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari magno, seu Bulla aurea, aut alias quomodolibet nuncupatis seu per officium pœnitentiariæ hujusmodi expeditis, eisdem Apostatis, seu translatis, ac nostro Sancti Spiritus in Saxia de Urbe Ordinis S. Augustini, & quibusvis aliis Hospitalibus, necnon B. Mariæ Redemptionis captivorum, & de Mercede, ac quibusvis aliis monasteriis, & regularibus locis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, aut alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma publicandi hanc Constitutionem. Publicationem non inveni, sed habes Bullam Pii IV. cit. in rub.

§. 14. Ut autem præsentes literæ ad omnium, quorum interest, notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam prætendere, aut contra eas se excusare valeat, dicta auctoritate Apostolica statuimus, atque decernimus, ut ipsæmet literæ, vel earum transumptum (cui manu Notarii publici subscripto, & sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munito, eam prorsus fidem, in judicio, & extra adhiberi debere volumus, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si facto, & realiter exiberentur) in Basilica Principis Apostolorum, & Ecclesia S. Joannis Lateranen. ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, & acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris publicentur, earum exemplo in singulis valvis, & acie prædictis affixo, & dimisso.

Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 13. Kal. Aug. Pontificatus nostri anno IV. D. P. An. IV. 20. Julii.

XXII.

Quod Festum S. Dominici institutoris Ordinis Fratrum Prædicatorum, die 4. Aug. sub duplici officio celebretur.

Hoc Festum sub die 5. agi jusserat Gregor. IX. qui hunc Sanctum canonizavit, ut in eius Const. XL. Fons sapientiæ. *T. III. P. I. fol.* 282.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Gloriosus in Sanctis suis Deus, quia omnia operatur in omnibus, quosdam Doctores, quosdam Martyres, & quosdam Confessores, quos per anni circuitum, die ut plurimum, qua eos ad cœlestia regna migrare contigit, Sancta veneratur universalis Ecclesia, ut Christifideles eorum venerationi per exercitium bonorum operum vacantes, piis ante Thronum divinæ Majestatis eorum suffragiis adjuvari, & exinde Deo propitio vitam æternam facilius consequi valeant.

Sanctorum festa sub die eorum mortis celebranda sunt.

§.1. Verum cum hoc in eximio Christi Confessore Dominico, qui octavo Idus Augusti migravit ad Dominum, non observetur, quinimmo ejus memoria Nonis Augusti, qua die, & festum Beatæ Mariæ a Nivibus, quæ ea die de Cœlo hic in Urbe in ea Montis Exquilini parte, in qua nunc templum ejusdem beatæ Mariæ Majoris visitur, volente Domino, ceciderunt, sub officio duplici celebramus, forsan ex eo quod ipsa die octavo Idus Augusti, Transfigurationem Domini, & Redemptoris nostri Jesu Christi sub simili officio duplici veneramur, diem ejus obitus præveniendo recolatur.

S. Dominicus obiit die 6. Augusti.

§.2. Nos considerantes Ecclesiam venerationi ipsius Virginis Dei genitricis Mariæ in memoriam miraculi Nivium hujusmodi plurimum occupatam, celebrationi Festivitatis hujus almi Dei Confessoris Domini plene vacare nequire, & exinde facile obvenire posse, ut memoria ipsius beati Dominici, qui Ordinem Fratrum Prædicatorum, inspirante Domino, fundavit, & instituit, ac inter quem plurima sanctitatis opera, & virtutis signa, quibus in carne positus claruit,

Iste Pontifex ex causa hic relata, ejus festum celebrari mandat die 4. Aug.

ruit, diversorum curatis languoribus, loquelam mutis, visum cæcis, surdis auditum, gressum paralyticis, & sanitatem pristinam languentibus restituit, in mentibus fidelium tepescat, & volentes in præmissis opportune providere, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi consensu Festivitatem ipsam pridie Nonas Augusti singulis annis, perpetuis futuris temporibus in universis Orbis Ecclesiis sub duplici officio solemniter celebrari volumus, statuimus, & mandamus.

Indulgentia ejus Ecclesiã visitantibus cõcedit.

§.3. Necnon de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum ejus Petri, & Pauli auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui in die Festivitatis hujusmodi Ecclesiam alicujus ex domibus dicti Ordinis, a primis vesperis usque ad occasum Solis ejusdem Festivitatis devote visitaverint, & pro pace confirmanda, & unitate Ecclesiæ Catholicæ, Domino nostro Jesu Christo preces pie effuderint, decem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus.

Exemplis credi jubet.

§.4. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus, & auctoritate Apostolica decernimus, quod earum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur ubique locorum, in judicio, & extra, quæ eisdem originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Contrariis derogat.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ipsius Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

D. P. An.IV. 8. Augusti.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, VI. Idus Aug., Pont. nostri anno IV.

Publicatio.

Anno a Nativitate D. 1559. *Indictione* 1. *die vero* 30. *Julii, retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas, seu portas Ecclesiæ Lateranensis, & Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostol. ac in acie Campi Floræ, ut moris est, dimissis copiis affixis in locis solitis, & consuetis, ut moris est, per me Thomam Rogeri Sanctiss. D. N. Papæ Cursorem, & S. Inquisitionis, per nos Thomam Roger, & Medardi Nicolai prælibati SS.D.N.PP. Curs.*

Jacobus Carra Mag. Curs.

XXIII.

Contra ambientes Papatum, aut Papa vivente, eoque inconsulto, tractantes de eligendo futuro Pontifice, ac eorum complices, & fautores.

De simoniaca autem Papæ electione, habes in Julio II. Constit.V. Tom. III. Par. III. fol. 263. Cum tam divino.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Detestatio criminis ambitus.

Cum secundum Apostolum nemo debeat sibi honorem assumere, sed qui tamquam Aaron vocatur a Deo, facile ab omnibus judicari potest quam graviter excedant, errent, & peccent, qui tam inferiores, quam superiores dignitates ecclesiasticas, & ipsam denique beati Petri Sedem, ac Apostolicæ dignitatis culmen, & apicem a Deo Optimo Maximo, a quo omnia bona procedunt, nulla prorsus humana ope, nec cujusvis auxilio, consilio, vel favore interveniente, provenire non arbitrantur, sed illas tamquam venales, aut alias in dispositione mortalium constitutas, diversis modis, & mediis ambire, & assequi, seu potius usurpare præsumunt. Nam ut Romanæ, & cujuslibet alterius, tam ante quam post Domini Dei, & Redemptoris nostri Jesu Christi in terris adventum, bene institutæ reipublicæ de ambitu, & contra ambitus reos sanctissime promulgatas, & inviolabiliter observatas leges, ad præsentes omittamus, nonne hujusmodi detestabile ambitus scelus, etiam jure divino gravissime punitur, cum Absalon, qui regnum genitoris sui adhuc viventis ambiebat, ex mulo, cui insederat, elevatus, capillis capitis sui quercui suspensus remansit, & a Joab tribus lanceis in corde transfixus fuit? Nonne illud sacrorum Conciliorum a sancta Dei Ecclesia receptorum, & approbatorum auctoritas diversimode detestatur, & punit, cum quemcumque presbyterum, aut diaconum, seu clericum, qui Papa incolumi, & eo inconsulto, subscriptionem pro Romano Pontificatu commodare, aut pictatia promittere, seu sacramentum præbere tentaverit, aut aliquod suffragium polliceri, vel de hac causa privatis conventiculis factis, aliquod deliberare, & decernere præsumpserit, loci sui dignitate, & communione privandum, anathematisque pœna plectendum censeat, & propter occultas fraudes, & coniurationum hujusmodi secretas insidias, si quis harum actionum particeps, consilia eorum, qui de Pontificali agunt ambitu, ad notitiam Ecclesiæ deferat, & rationabili probatione convincat, eum non solum ab omni culpa purgatum remanere, verum etiam remuneratione non indigna sublevari velit, & statuat, & exinde, non modo sacrorum Canonum, sed etiam sæcularium legum interpretes peritissimi, & probatissimi ambientes Papatum, aut super eo, Papa vivente, & inconsulto, tractantes seu conven-

conventiculas facientes, crimen læsæ majestatis in primo capite, & simoniacæ hæreseos incurrere decreverint, non sine clara & aperta ratione; cum omnis tractatus, de loco, dignitate, & bono alicujus viventis, eo non consentiente ab utroque jure prohibeatur, & reprobationis præsertim cum inde præstetur votum captandæ mortis, quod sacri canones, & venerandæ leges passim abhorrent, & detestantur. Accedit quod cum inter Pontificem & Ecclesiam contrahatur spirituale coniugium, quod fortius carnali, gravissimæ pœnæ utriusque juris censura imponuntur iis, qui constante matrimonio, de alio coniuge tractare præsumunt. Quare cum peccatis exigentibus, plures in dies B. Petri Sedem, Nobis viventibus, & inconsultis, ambire, & conventiculas superinde facere dignoscantur, & ad hoc suffragia S. R. E. Cardinalium obtinere, & quodammodo subharrare procurent, & satagant.

Confirmatio, & innovatio pœnarum quomodolibet promulgatarum contra ambientes Papatum &c.

§.1. Nos cupientes hujusmodi detestabile ambitus, & illi conjuncta simoniacæ hæreseos, & læsæ majestatis crimina non solum nostris, sed etiam successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium temporibus perpetuo abolere, & non solum ex usu, sed etiam ex mentibus hominum præsentium in electione Romani Pontificis, qui Domini Dei, & Salvatoris nostri Jesu Christi in terris Vicarius existit, radicitus revellere, & in præmissis pro tantæ rei necessitate, & periculi magnitudine, ut tenemur, salubriter providere, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris ipsius S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu, hac nostra perpetuo valitura Constitutione, Apostolica auctoritate, & de nostra Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac privationis, & quasvis alias sententias, censuras, & pœnas dudum a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, aut sacris Conciliis, seu Sanctorum Patrum nostrorum decretis, statutis, capitulis, canonibus, & Constitutionibus, & ordinationibus contra sic ambientes quomodolibet latas, & promulgatas, approbamus, & innovamus, ac perpetuo observari, & in viridi observantia, si forsan in ea non sint, reponi, & esse debere.

Pœnæ tractantium de electione futuri Pontificis eo vivente, & inconsulto.

§.2. Necnon quoscumque in præmissis tam nostro quam successorum nostrorum prædictorum tempore, publice, vel occulte, aut alias quomodolibet delinquentes cujuscumque status, gradus, conditionis, & præeminentiæ existant, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia majori Ecclesiastica dignitate, seu Cardinalatus honore, vel mundana, etiam Ducali, Regali, Reginali, aut Imperiali auctoritate, seu excellentia præfulgeant, & eorum quælibet, sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrere volumus, & decernimus. Et nihilominus considerantes dignum esse, ut quos Dei timor a malo non revocat, Ecclesiasticæ saltem coerceat severitas disciplinæ, de similibus consilio, & assensu, ac auctoritate, & plenitudine potestatis volumus, & declarando statuimus, ordinamus, & decernimus, quod sententiis, censuris, & pœnis prædictis in suis robore, & efficacia remanentibus, ac effectum suum sortientibus, omnes, & singuli, tam clerici quam utriusque sexus laici, qui per se, vel alios Nobis viventibus, & inconsultis, verbis, vel scriptis, aut nunciis cum aliquo de futuro Pontifice eligendo, hactenus tractarunt, vel tentarunt, seu in posterum, Romano Pontifice vivente, & inconsulto tractabunt, vel tentabunt, etiam si, ut præfertur, qualificati, & dignitate, honore, & auctoritate, & excellentia prædictis præditi existant, sint ipso jure, & facto, absque alia desuper ferenda sententia excommunicati excommunicatione majori, & maledictione æterna damnati, & ab excommunicatione, & maledictione hujusmodi per alium quam per Nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo absolvi non possit, incurrerintque, & incurrant respective crimen simoniacæ hæreseos, & læsæ majestatis in primo capite, ac privationem omnis, etiam Episcopalis, Archiepiscopalis, & Patriarchalis, ac cujusvis alterius majoris, vel minoris dignitatis, ac Cardinalatus honoris, necnon Ducalis, Regiæ, Reginalis, & Imperialis auctoritatis, & excellentiæ, ac omnium, & singularum Ecclesiarum Cathedralium, etiam Metropolitan., & Patriarchalium, Monasteriorum quoque, ac Prioratuum, aliorumq. beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura sæcularium, ac quorumvis Ordinum regularium per eorum quemlibet obtentorum, necnon quorumvis fructuum, reddituum, & proventuum Ecclesiasticorum, ac pensionum annuarum super similibus fructibus, redditibus, & proventibus reservatarum, & assignatarum ac Regnorum, dominiorum, feudorum, & bonorum spiritualium, & temporalium, vel ministrorum, etiam patrimonialium, & allodialium, necnon jurium patronatus, & jurisdictionum quarumcumque, careantque voce activa, & passiva, ac effecti sint, & efficiantur respective perpetuo inhabiles, & incapaces omnium dignitatum, honorum, bonorum, jurium, & legitimorum actuum, perpetuaque infamia ubique gentium sint notati respective, nec infamia hujusmodi ab eis aboleri, neque ipsi ullo umquam tempore ad vocem, dignitates, honores, bona, jura, & actus hujusmodi, nisi ex speciali verbo, & mandato nostro, seu Romani Pontificis pro tempore existentis, nostra, seu illius manu propria subscripto, ac specifica, & individua reatus, & culpæ suæ qualitate expressa restitui possint.

Eorumque complicum.

§.3. Quodque similes sententias, censuras, & pœnas respective incurrerint, & incurrant ipso jure, & facto, ac sine alicujus sententiæ prolatione, omnes, & singuli, etiam, ut præmittitur, qualificati, & dignitati-

tatibus hujusmodi præditi, cujusvis sexus, & ordinis existant, qui per se, vel alium, seu alios a die nostræ ad summi Apostolatus apicem assumptionis, usque in hanc, in præmissis aut eorum aliquo quodvis auxilium, consilium, vel favorem, seu operam, verbis, vel scriptis, aut re vel facto, seu promissione, pollicitatione, suasione, vel his omnibus insimul, aut quovis alio modo, directe, vel indirecte, principaliter, vel incidentaliter præstiterunt, seu in futurum quovis etiam successorum nostrorum Romanorum Pontificum tempore præstabunt, aut in præmissis mediatores proxenetæ, Nuncii, Mandatarii, Procuratores, seu trapezitæ fuerunt, vel in posterum, ut præfertur, erunt, seu alias se in præmissis quovis modo intromiserunt, vel immiscuerunt, seu in posterum etiam tempore successorum hujusmodi habebunt, nisi ea Nobis aut successoribus nostris, quorum tempore id continget, vel alteri, cui id per Nos, vel successores prædictos commissum fuerit, per se, vel alium, seu alios, cum primum commode potuerint, revelaverint, etiam si in præmissis aliquod aliud auxilium, consilium, vel favorem, aut opem non præstiterint.

Revelantibus veniam, & præmiũ proponit.

§.4. Nos enim iis, qui præmissa revelaverint, etiam si complices fuerint, non solum veniam, sed etiam successores nostros præfatos facturos esse confidimus, ad hoc, ut eorum judicio, participes tanti criminis valeant coerceri.

Oppugnantibus hanc Bullam pœnas imponit.

§.5. Et si quis ullo umquam etiam dictorum successorum nostrorum tempore præsentes literas, & in eis contenta quæcumque injusta, illicita, vel iniqua existere, aut in toto, vel in parte non valere, seu aliquo tempore non valitura esse, vel a Nobis sic fieri non potuisse, aut non debuisse, ausu temerario asserere præsumpserit, cujuscumque dignitatis existat, etiam si Cardinalatus honore, aut Regia, vel Imperiali præeminentia, & excellentia præfulgeat, ipso jure, & facto anathematis mucrone percussus sit, & contra eum, tamquam vere schismaticum, & hæreticum inquiri, & tamquam talis puniri, ejusque memoria damnari possit.

Contrariis derogat.

§.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon cujusvis conclavis capitibus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, quibusvis personis sub præsentibus comprehensis, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac simili potestatis plenitudine, aut consistorialiter seu alias quomodolibet concessis, & etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in sua robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Publicationẽ committit.

§.7. Ut autem præsentes literæ ad omnium, quorum interest, notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam prætendere valeat, volumus eas in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac acie Campi Floræ, per aliquos ex Cursoribus nostris publicari, earumque copiam inibi affixam dimitti, necnon publicationem, & dimissionem copiæ affixæ hujusmodi sufficere, & omnes quos eædem literæ tangunt, arctare perinde, ac si eis personaliter intimatæ, & notificatæ fuissent.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§.8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innovationis, declarationis, statuti, ordinationis, derogationis decretorum, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. IV 16. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 17. Kal Januarii, Pont. nostri An. IV.

XXIV.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Facultas Custodum SS. Imaginis ad Sancta Sanctorum regendi, & gubernandi Collegia Capranicense, & Nardinum de Urbe.

PAULUS PAPA IV.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

Piis fidelium quorumlibet votis libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis.

Custodes PP. supplicāt pro confirmatione cujusdam Chirographi Pauli PP. III.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum custodum societatis Sacratissimæ Imaginis Sanctissimi Salvatoris ad Sancta Sanctorum de Urbe Nobis exhibita petitio continebat; Postquam a fel: record: Paulo Papa III. Prædecessore nostro emanaverat infrascriptum rescriptum, cujus tenor sequitur, & est talis:

Paulus III. omnimodam jurisdictionem ipsis supra Collegia Capranicense, & Nardinũ concessit: prout apparet in præsenti Brevi.

§.2. Motu proprio cum sicut accepimus non sine animi nostri molestia, quod licet laudabiles Constitutiones, & statuta tam Collegii Capranicensis quam Nardini per scholares, & studentes, pro tempore dictorum Collegiorum observari debent, cum illas, seu illa etiam cum juramento servare promiserint, & mandatis dilectorum nostrorum custodum memorabilis Societatis Sa-

Sacratissimæ Imaginis Sanctissimi Salvatoris ad Sancta Sanctorum de Urbe, & prædictorum Collegiorum Gubernatorum pro tempore existentium parere debuissent, cum illis per fundatores eorumdem data fuit facultas, scholares, & studentes in dictis Collegiis gubernare, corrigere, mulctare, & punire secundum prædictorum studentium demerita in eventum contraventionis. Nihilominus præfati studentes prædictas laudabiles Constitutiones minime servare cupientes, & præsertim in vestiendo, & deferendo longas vestes cum Caputiis juxta formam prædictarum Constitutionum, nullo habito respectu ad præmissa; imo in dies contradicentes mandatis prædictorum Custodum pro tempore existentium a prædictis Sacris Constitutionibus, ac statutis, & contra ipsorum respective proprium Juramentum non observando prædictas Constitutiones, ac statuta, sub prætextu paupertatis, & se non habere modum induendi præfatas vestes (cum postea plures sericis utantur) ut tenentur prædicti Juramenti vinculo, & non erubescunt contra eorum proprium Juramentum prædictas laudabiles constitutiones & statuta in dies diversis Commissionibus a sacra signatura Justitiæ extorquere, & in contemptum prædictorum Dominorum Custodum Gubernatorum prædictorum Collegiorum, & causam, & causas prætensarum jactationum, & molestationum contra prædictos Dominos Custodes Gubernatores, & patres eorumdem, illamque, & illas diversis Judicibus committere desiderant, & committunt, & committi obtinuerunt licet indebite, & nulliter; cum nulli liceat præterquam Pontifici Romano, & propriæ ipsius signaturæ similes Sacras Constitutiones permutare. Volentes igitur calumniis, & fraudibus hujusmodi obviare prout nostro incumbit officio pastorali, ac providere, motu simili ex certa nostra scientia omnes, & singulas causas prædictas coram quibuscumque Judicibus, tam Ordinariis, quam Commissariis, & tam commissas, & pendentes, quam in futurum committendas per præfatos scholares, & omnes in Collegiis habitantes in statu, & terminis, quibus reperiuntur, harum serie ad Nos avocamus, & dictis modernis pro tempore Custodibus dictorum Collegiorum Gubernatoribus, & omnium in dictis Collegiis habitantium, & sub eorum statutis degentium judicibus ordinariis committimus, & mandamus audiendas, & terminandas juxta formam prædictorum Collegiorum, prædictarum Constitutionum, & statutorum cum omnibus eorum inde dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis; Insuper mandantes, ut statuta Collegiorum simpliciter, & ut jacent, intelligantur, nullis additis commentis sive cavillationibus a causidicis inventis, mandantes etiam, ut qui secundum statuta Conclusiones non habuerint infra tempus constitutum ipso facto sine ulla monitione a Collegiis expellantur, & alii pro illis substituantur, & cogantur expensas Collegiis persolvere. Declarantes insuper authoritate nostra Apostolica per præsentes, tam Judices Ordinarios, quam Commissarios nullam penitus jurisdictionem habere, seu obtinere posse in Collegiales, & omnes in dictis Collegiis habitantes, & omnes, & singulas commissiones imposterum impetrandas, & adhuc impetratas, tam sub nomine alicujus Collegii, quam particularium in Collegio, seu Collegiis habitantium, tam de scholaribus admittendis, & removendis nullas, & invalidas, nullius roboris, ac momenti fore, & esse, nullamque in futurum tribuere alicui Judici Ordinario, vel Delegato jurisdictionem, cui vel quibus commissum fuerit, vel committetur in futurum: & volentes quod quandocumque præfati scholares, vel aliquis eorum senserint de aliqua diffinitiva sententia declaratoria ferenda per dictos pro tempore Custodes se gravatos; tunc recursum habere possint ad dilectos filios nostros pro tempore Urbis Conservatores tamquam Judices appellationum, & non ad alios Judices imo ipsis Judicibus, tam Ordinariis, quam Commissariis inhibemus, præcipimus, & mandamus, quatenus, sub pœnis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac nostræ indignationis, anathematis, ac mille ducatorum auri ipso facto Cameræ nostræ applicandorum si secus fecerint (quod absit) a quibus quovis modo liberari non possint, præterquam a Nobis, vel pro tempore Romano Pontifice: Irritum quoque, & inane quicquid scienter, vel ignoranter factum fuerit secus, ipso Jure fore decernimus. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis stylo Palatii, nomine, & cognomine prædictorum studentium, causarum qualitatis, & instan. ac tenore Constitutionum, & privilegiorum, & illarum forsan Constitutionum, & aliorum hic exprimi necessariorum, status causarum, tam in prima, seu secunda, aut ulteriori instantia indecisa penden. Et alia, quæ forsan de verbo ad verbum majorem expressionem requirant, pro plene, & sufficienter expressis haberi volumus, ceterisque in contrarium facien. non obstantibus quibuscumque. Audiant præfati Judices, citent, procedant, ut petitur, & justitiam faciant præmissis non obstantibus. Placet A.

§. 3. Extracta fuit præsens copia ex alia cum suo originali auscultata, & collationata, ut a tergo dictæ copiæ descriptum est, ac sub die quinta Junii millesimo quingentesimo quinquagesimo pro magnificis Dominis Guardianis Imaginis Sanctissimi Salvatoris ad Sancta Sanctorum de Urbe contra Rectores, & Collegiales Collegiorum Capranicen. & Nardini etiam a tergo dictæ copiæ intitulata, & in filsa Jurium productorum dicti anni millesimi quingentesimi quinquagesimi reperta, cujus originale etiam a tergo dictæ copiæ est descriptum, fuisse restitutum, & consignatum Domino Petro de Celano, & cum eadem copia auscultata concordat: in cujus fidem hic me subscripsi manu propria die decima quarta mensis Novembris millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo Joannes Antonius Curtus Cu-

Attestatio Notarii de existentia Originalis hujusmodi Brevis, & fide Copiæ.

Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Notarius.

Supplicant pro confirmatione. §.4. Ipsi Custodes sub quorum Gubernio, & cura scholares, & studentes Collegiorum Capranicen. & Nardini hujusmodi reguntur, & gubernantur, ut quiete, & honeste viverent juxta eorumdem Collegiorum respective Constitutionum formam dictum rescriptum, tunc Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, seu in illius Curia præsentari fecerunt, pro ut ex suprascripta fide Notarii eidem Auditori Cameræ apparet, cum tamen ipsius rescripti copia cum illius originali auscultata non autem originale reperiatur, ne a nimium scrupulosis de ipsius rescripti validitate in futurum dubitari contingat. Pro parte eorumdem Custodum Nobis fuit humiliter supplicatum, ut ad omne dubium prorsus tollendum, quia copia rescripti hujusmodi, sicut præfertur, auscultata fidem faciat mandare, aliasque in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Concedit Pōtifex. §.5. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica per præsentes committimus, & mandamus, quod supradictę copię sic, ut prefertur, auscultatæ a quibusvis Judicibus ordinariis, & extraordinariis, seu delegatis, & quavis dignitate, & auctoritate fungentibus in Judicio, & extra ubique plena fides adhibeatur, & quæ aliter interpretari, cognosci, aut terminari non possit, neque valeat; quinimmo quicquid per quemvis Judicem a die concessionis prædicti rescripti citra de & super administratione, ac rebus dictorum Collegiorum, vel alias contra formam prædicti rescripti factum fuerit, irritum, & nullius roboris, vel momenti sit, & esse debeat, & nihilominus potiori pro cauthela dictum rescriptum, quatenus opus sit, eadem auctoritate Apostolica per easdem præsentes confirmamus, illudque de novo concedimus.

Derogat contrariis. §.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 20. Decem. 1558. An.IV. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die vigesimo Decembris, millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, Pontificatus nostri Anno IV.

XXV.

Confirmatio, & ampliatio Constitutionum Apostolicarum, circa solutionem annatarum, & quindenniorum, pro beneficiis ecclesiasticis R. Cam. Apost. debitorum.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. DEcens esse censemus, & ęquum, ut qui alios in sua justitia confovemus, Cameræ nostræ Apostolicæ jura non negligamus, quinimmo ea usurpare satagentibus opportunis remediis, etiam medio declarationis nostræ occurramus, nec patiamur illa cavillationibus, aut calumniosis litibus ea debentium, in discrimen, aut dubium aliquod deduci.

Annata cum exactio in recognitionem dominii introducta fuit antiquitus. Et postea Conc. Vien. & Cōstantien. talem exactionem approbarunt. §. 1. Nuper sane accepimus, quod licet communium servitiorum, & annatarum exactio in recognitionem universalis dominii introducta, sit antiquissima, ita ut etiam peritissimi, & approbatissimi juris interpretes, qui tempore Concilii Viennensis, jam ducentis quadraginta, & ultra, annis celebrati, & post illud scripserunt, expressam de ea fecerint mentionem, & asseruerint eam in dicto Concilio roboratam fuisse, & in Concilio Constantien. ante centum, & quadraginta annos celebrato statutum fuerit, ut de Ecclesiis, & monasteriis virorum, vacantibus, & vacaturis, solverentur pro fructibus primi anni a die vacationis summæ pecuniarum in libris Cameræ Apostolicæ taxatæ, quæ communia servitia, etiam tunc nuncupabantur, de ceteris autem dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis, sæcularibus, & regularibus valorem viginti quatuor florenorum de Camera excedentibus, quæ auctoritate Sedis Apostolicæ, non tamen vigore gratiarum expectativarum, aut ex causa permutationis conferentur, vel de quibus provideretur, solveretur annata, seu medii fructus, juxta taxam solitam.

Eug.IV. & Callistus III. idem fecerunt. §. 2. Ac fel. rec. Eugenius IV., & Callistus III. Rom. Pontifices prædecessores nostri, super solutione mediorum seu integrorum fructuum primi anni dictæ Cameræ ratione monasteriorum, & prioratuum, ac aliorum beneficiorum ecclesiasticorum pro tempore unitorum facienda disposuisse leguntur.

Paulus II. statuit de beneficiis piis locis unitis, & de cetero non vacan. quindennia solvi Cam. Apost. §. 3. Et piæ memoriæ Paulus Papa II. etiam Prædecessor noster, ut tam ipse quam dicti Eugenius, & Callistus Prædecessores, ac recolendæ memoriæ Martinus V., & Nicolaus etiam V., ac Pius etiam II. Romani Pontifices similiter Prædecessores nostri tunc sui complura diversorum Ordinum, Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Dignitates &c.

Julius II. confirmavit Constit. Pauli II. §.4. Et sanctæ memoriæ Julius Papa similiter II. Prædecessor noster, accepto quod ex prædictis, & aliis, quæ postea per similis memoriæ Sixtum IV., Innocentium VIII., & Alexandrum VI. Romanos Pontifices &c.

Julius III. confirmavit, & ampliavit Pii II., Pauli II. Constitutiones. §.5. Et sanctæ memoriæ Julius Papa III. Prædecessor noster accepto, quod ordinationes, statuta, decreta, & declaratio Pauli, & Julii II. Prædecessorum hujusmodi plene non observabantur, & a tempore ipsius Alexandri Prædecessoris usque in eam diem, tam per ipsos Julium II., & Jul. III., quam felicis recordat. Leonem X., Adrianum VI., & Clementem VII., ac Paulum pariter III. Romanos Pontifices Prædecessores nostros, tunc suos diversæ aliæ uniones, annexiones, incorporationes.

Hic Pontifex etiam approbavit Jul. III. & Prædecessorum Const. §.6. Et postremo Nos præmissa omnia per papyri cedulam manu nostra Motu proprio signatam approbaverimus, & innovaverimus, prout in singulis literis Prædecessorum

ſorum, & cedula hujuſmodi plenius continetur.

Nihilominus quædam Congreg. prætendunt, non teneri ad ſolutionem annatarum &c.

§.7. Nihilominus tam ſancti Georgii in Alga, ſub prætextu, quod dictus Eugenius Prædeceſſor, Rectores, & Canonicos ipſius Congregationis S. Georgii, a ſententiis, cenſuris, & pœnis, quibus ob non ſolutionem mediorum, ſeu integrorum fructuum primi anni, Monaſteriorum, & beneficiorum per ipſum Eugenium Prædeceſſorem, vel dictam Sedem, eorum Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, & beneficiis, ſive locis eatenus unitorum innodati erant, per ſuas literas abſolverit, & quaſcumque obligationes per eos dictæ Cameræ propterea factas, ac medios ſeu integros fructus hujuſmodi eis liberaliter remiſerit, & de illis, & aliis quibuſcumque, quæ præfatæ Cameræ ſolvere quomodolibet obligati erant eatenus generalem quietantiam fecerit, decernens eos ad illorum ſolutionem non teneri, nec ad id cogi poſſe, ac irritum, & inane quicquid ex tunc contra tenorem earumdem literarum, ſcienter, vel ignoranter contingeret attentari. Et Caſſinen. alias ſanctæ Juſtinæ de Padua hujuſmodi ſub prætextu, quod dictus Leo Prædeceſſor ipſam Congregationem Caſſinen. illiuſque Monaſteria, & loca, ac Abbates, & Conventus ad ſolutionem annatarum communium, minutorum ſervitiorum, & aliorum jurium Cameræ Collegio, & officialibus prædictis, ratione quorumvis Monaſteriorum, Prioratuum, & beneficiorum Congregationi Caſſinen., & illius Monaſteriis, ſeu locis prædictis eatenus perpetuo unitorum, ſuper quibus nulla obligatio in eadem Camera reperiebatur, aut ad obligationem de eis ſolvendis facienda minime obligatos fuiſſe, nec ad illas condemnari aut cogi poſſe, & literas Pauli, ac Julii II., aliorumque Prædeceſſorum ſuorum hujuſmodi, ac ſuper illis, & illorum prætextu, decreta, monitoria, & mandata quoad ipſam Congregationem Caſſinen., & illius Monaſteria, & perſonas locum ſibi vendicare non potuiſſe, omneſque, & ſingulas, de Monaſteriis, & locis Congregationis Caſſinen. hujuſmodi, tamquam per diſſolutionem unionum prædictarum, aut privationem de illis, vel alias ob non ſolutionem annatarum communium, & aliorum prædictorum, vel ob non factam obligationem hujuſmodi vacantibus factas proviſiones, commendas, uniones, & alias diſpoſitiones, & inde ſecuta quæcumque nulla, irrita, inania fuiſſe, & eſſe, Monaſteriaque, & loca Congregationis Caſſinen. hujuſmodi ob non ſolutionem annatarum communium, & jurium, ac non factam obligationem hujuſmodi nullatenus vacaſſe, nec in futurum vacare, atteſtatus, & interpretatus fuerit, ac decreverit, & declaraverit. Necnon Procuratori Fiſci, & agentibus pro Camera, ac Cardinalibus, & officialibus præfatis ſilentium deſuper impoſuerit. Et paris memoriæ Clemens VII. pariter Prædeceſſor noſter literas Leonis Prædeceſſoris hujuſmodi cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, per ſuas literas approbaverit, & innovaverit, ac perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & inviolabiliter obſervari debere. Necnon Congregationem Caſſinen. præfatam, & illius Prælatos, & perſonas contra tenorem literarum Leonis Prædeceſſoris hujuſmodi nulliter, injuſte, & indebite moleſtatos, & perturbatos fuiſſe, & ſic judicari debere, & ſi ſecus contigerit attentari, irritum, & inane decreverit; Quam diverſæ aliæ regularium, & forſan ſæcularium perſonarum Congregationes, & forſan aliæ perſonæ, forſan ex eo quod a nonnullis nimium ſcrupuloſis, & pluſquam oportet ſapere contendentibus hæſitetur, an uniones ante ipſum Martinum Prædeceſſorem per alios Romanos Pontifices Prædeceſſores ſuos factæ; ſub literis Pauli Prædeceſſoris hujuſmodi comprehendantur, & forſan diverſis aliis prætextibus communia minuta ſervitia, annatas, & alia jura Cameræ, & Collegio, ac officialibus prædictis ratione unionum eis, de Monaſteriis, prioratibus, & aliis beneficiis Eccleſiaſticis hactenus factarum debita perſolvere recuſent, cenſuras, & pœnas in ſingulis literis prædictis contentas damnabiles incurrendo in animarum ſuarum periculum, & Cameræ, ac Collegii, & officialium prædictorum detrimentum.

Declarat igitur hic Pontifex omnes Cōgregationes, & alios ad quorum favorem beneficia unita fuerunt teneri ad ſolutionem annatarum &c. & ad ſe obligandum de illis ſolvendis.

§.8. Nos conſiderantes præfatum Eugenium Prædeceſſorem per ejus literas ſucceſſoribus ſuis Romanis Pontificibus, cum par in parem non habeat imperium, & per conſequens Collegio Cardinalium, & officialium Romanæ Curiæ cauſam ab ipſis Romanis Pontificibus habentibus præjudicare non potuiſſe, & propterea jus noſtrum, & Collegii, ac officialium prædictorum illæſum remanſiſſe, & remanere, ac literas Leonis, & Clementis Prædeceſſorum hujuſmodi, cum contra ordinationes, ſtatuta, decreta, & declarationem Pauli, & Julii II., & Prædeceſſorum hujuſmodi, ac cauſa non cognita, & non vocatis, nec auditis quorum intererat, emanaverint, & per eas jus tertii & contra tenorem Conſtitutionum per eos editarum manifeſte tollatur, effectum ſortiri non debere, omnium, & ſingularum literarum prædictarum veriores tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus pro expreſſis habentes, ac ſingulas literas Eugenii, & Leonis, ac Clementis Prædeceſſorum hujuſmodi, ad viam, & terminos juris reducentes, & reductas eſſe decernentes, Motu proprio, non ad alicujus Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, ac de mera deliberatione noſtra, omnes, & ſingulas uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & ſubmiſſiones de quibuſvis Monaſteriis, Prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, & beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, & quorumvis Ordinum, ſeu Militiarum regularibus quibuſcumque, Collegiatis Eccleſiis, ſeu earum menſis capitularibus, ſeu Collegiis, Univerſitatibus, & utriuſque ſexus Congregationibus tam ſæcula-

ribus, quam regularibus, etiam Sancti Georgii in Alga, & Cassinen. prædictis, ac Montis Oliveti, & Camaldulen. necnon domibus, fabricis, Hospitalibus, & aliis piis locis, quæ ex eorum perpetuitate non vacant, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros quocumque tempore, etiam ante ipsum Martinum Prædecessorem, ac Nos sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis perpetuo factas, & de cetero, tam per Nos, quam Successores nostros similiter perpetuo faciendas sub literis Pauli Prædecessoris hujusmodi comprehendi, & includi. Et propterea tam Cassinen. & Montis Oliveti, ac Camaldulen. necnon S. Georgii in Alga, & quascumque alias Congregationes, quam quosvis alios, in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & submissiones hujusmodi factæ fuerunt, etiam si se superinde in Camera non obligaverint, ad solutionem communium, & minutorum servitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum eidem Cameræ, Collegio, & officialibus ratione earumdem unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & submissionum singulis quindecim annis a die, quo illæ suum effectum sortitæ fuerint, alias juxta tenorem literarum Julii III. Prædecessoris hujusmodi faciendam teneri, & obligatos esse, & ad id nec non ad se communibus, & minutis servitiis, ac annatis, & aliis juribus prædictis de quindecim annis in quindecim annos realiter, & cum effectu solvendis in forma solita obligandum, etiam per sententias, censuras, & pœnas etiam privationis, & dissolutionis unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & submissionum prædictarum in literis Pauli, Julii II. ac Julii III. Prædecessorum hujusmodi contentas cogi, & compelli posse, necnon Monasteria, Prioratus, præposituras, præpositatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, & beneficia unita hujusmodi onus solutionis communium, & minutorum servitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum semper habuisse, & ad præsens habere.

Decretum irritans.

§.9. Sicque, & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis etiam dicta auctoritate Apostolica fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & dilectos filios nostros Jo. Michaelem S. Anastasiæ Saracenum, & Virgilium S. Simonis tt. de Spoleto nuncupatos Presbyteros, quibus alias omnes, & singulas causas occasione præmissorum pendentes commisimus, & quosvis alios S. R. E. Cardinales in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiri debere, ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

Cardinalis Saracenus, & Card. de Spoleto Judices istarum causarum procedant juxta formam istius Constit.

§.10. Mandantes eidem Jo. Michaeli, & Virgilio Cardinalibus, ut omnes, & singulas causas coram eis inter dilectos filios Procuratorem nostrum Fiscalem, & Officiales præfatos ex una, & quascumque Congregationes, seu alias personas ex altera partibus, super solutione communium, & minutorum servitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum, vel eorum occasione pro tempore pendentes, juxta præsentium tenorem terminent, & decidant.

Beneficiaque indultum non solvendi quindennia habētia notificentur Cardinalibus prædictis.

§.11. Et insuper, ut ratio communium minutorum servitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum clara habeatur, nec ulterius in ambiguo, aut obscuro versetur, volumus, & auctoritate Apostolica præfata decernimus, statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli, in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & submissiones hujusmodi emanarunt, necnon Cathedralium, etiam Metropolitanarum, seu Collegiatarum Ecclesiarum Capitula, & tam virorum, quam mulierum sæculares, & quorumvis etiam exemptorum Ordinum regulares Congregationes, & Collegia, ac Hospitalia, & alia pia loca, quibus a Sede prædicta indultum est, ut Abbates, seu Priores, vel alios Prælatos suos ad tempus, & non ad vitam eligere possint, seu quorum Abbates, vel Priores, aut alii Prælati non ad vitam, sed ad tempus eliguntur, seu etiam ad vitam electi absque confirmatione ejusdem Sedis administrant, infra terminum eis a præfatis Jo. Michaele, & Virgilio Cardinalibus præfigendum omnia, & singula Monasteria, Prioratus, præposituras, præpositatus, Ecclesias, Cappellanias & alia beneficia Ecclesiastica, quæ possident, & ea specifice, & expresse, quæ facultatem, & indultum hujusmodi habent, seu quorum Abbates, seu Priores, vel alii Prælati ad tempus eliguntur, seu etiam ad vitam electi, sine confirmatione prædicta administrant, una cum illorum fructuum, redditŭum, & proventuum vero annuo valore præfatis Jo. Michaeli, & Virgilio Cardinalibus notificasse, & intimasse debeant, & ad id per sententias, censuras, & pœnas in singulis literis prædictis contentas cogi, & compelli possint.

Clausulæ derogatoriæ.

§.12. Non obstantibus literis Eugenii, Leonis, & Clementis Prædecessorum hujusmodi, & aliis præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis Congregationi Camaldulen. Eremitarum, & S. Michaelis de Murano Torcellan. Diœc. per dictum Leonem Prædecessorem in ejus erectione, & institutione, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de

de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbnm, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, necnon omnibus illis, quæ singuli Prædecessores præfati in singulis eorum literis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, 10. Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno IV.

D. P. An.IV. die 23. Jan.

XXVI.

De Lenonibus eorumque complicibus, ultimi supplicii pœna certis casibus in Urbe plectendis.

Hic Pontifex mandavit Gubernatori Urbis, ut pœnas hic descriptas promulgaret per publicum proclama pro ut fecit contra.

SAnctissimus Dominus noster Dominus Paulus Divina Providentia Papa IV. Volens sceleribus, quæ ex vitio, & luxuria carnis in dicta Urbe in dies patrantur, quantum cum Deo potest, occurrere, vivæ vocis oraculo statuit, & decrevit, ac sua irrefragabili Constitutione sancivit, quod omnes, & singulæ utriusque sexus personæ, quæ aliquam puellam, aut aliam juvenculam ex ejus patria, aut alio loco, in quo tunc honeste viveret, vestes, aut alia id genus bona eis pollicendo, seu quavis alia coruptione seduxerint, easque aut aliquem puerum in eadem Urbe quomodolibet prostituerint, tamquam omni privilegio cujuscumque Ordinis, vel dignitatis (juxta Constitutionem fel. rec. Innocentii Papæ IV. Prædecessoris sui, quæ incipit: *Pro humani generis*) privati, & nudati, ac per leges sæculares ipso jure, & facto condemnati, per Ordinarios Sanctitatis Suæ Judices sæculares, nulla ab eadem Sanctitate Sua desuper expectata declaratione, seu mentis suæ intentione, irremissibiliter hoc modo puniantur.

Lenones in prostituendis pueris, aut virginibus.

§.1. Lenones videlicet, & lenæ, circa prostitutionem masculorum versantes, & cum eis circa prostitutionem ipsam agentes, vel consentientes, necnon lenones, & lenæ puellam, seu aliam juvenculam invitam assumentes, & ad necessitatem nutrientes, ac postmodum prostituentes, & lucrum ex ejus prostitutione captantes, quotquot fuerint, ultimo supplicio afficiantur.

Complices hujusmodi stupri.

§.2. Hi vero qui corrupto comite stuprum puero suaserint, aut puellam virginem super violatione ejus pudicitiæ interpellaverint, seu ad hoc ei quicquam donaverint, vel pretium, ut id assequerentur, dederint, aut domum ad hoc eis commodaverint, seu quicquid aliud ad effectum præmissorum fecerint, flagitio perfecto, capitali pœna plectantur, eo autem imperfecto, in aliquam insulam deportentur, & inibi perpetuo relegentur, qui in præmissis comites corrupti fuerint, eisdem pœnis subjaceant.

Lenones in aliis casibus.

§.3. In ceteris vero casibus Lenones, & lenæ hujusmodi qui de cetero lenocinii artem exercuerint, fustibus per Urbem publice cæsi, ab hac Urbe perpetuo exulare cogantur.

Domos eis locantes.

§.4. Et qui domos suas eisdem Lenonibus, vel Lenis de cetero scienter locaverint, vel si ignoranter id fecerint, nisi postquam hoc eis notificatum fuerit, illos expulerint, domum sic locatam eo ipso amittant, & ea realiter, & cum effectu priventur, & spolientur, & insuper pœnam mille scutorum auri ab eis auferendorum, & in pios usus convertendorum ipso facto incurrant.

Hoc decretū habes vim Motus proprii

§.5. Voluit quoque eadem Sanctitas Sua & præfato Gubernatori simili vivæ vocis oraculo mandavit, ut statutum, & decretum, ac sanctionem suam hujusmodi, quæ perinde ac si sub nomine Sanctitatis suæ in scriptis redacta, & per eamdem Sanctitatem Suam Motu proprio subscripta, & signata forent, & literæ Apostolicæ desuper sub plumbo confectæ essent, plenariam fidem facere, & eis indubiam fidem adhiberi debere decrevit, per publicum bannimentum, & proclama omnibus, quorum interest, denunciari, & intimari facere.

Denunciatio ista per proclama liget, prout si personaliter intimata foret.

§.6. Decernens denunciationem, & intimationem hujusmodi, eos omnes ligare, & arctare, perinde ac si præmissa omnia eis ex parte Sanctitatis suæ, aut per literas Apostolicas personaliter intimata, & notificata, ac de verbo ad verbum recitata fuissent, in contrarium facien. non obstantibus quibuscumque.

XXVII.

Innovatio quarumcumque censurarum, & pœnarum contra hæreticos, & schismaticos quomodolibet promulgatarum. Et aliarum pœnarum impositio, in cujuscumque gradus, & dignitatis Prælatos, & Principes, hæreticæ, vel schismaticæ pravitatis reos.

De pœnis autem per alios Pontifices in ejusmodi hæreticos latis, habes in Nicolai III. Const.IV. Noverit *Tom.III. Par.II. fol.*26. *Innoc.IV.Const.XXVI. & XXVII. fol.*323. *& seqq., & Const.XXIX. Tom.III. Par.I. fol.*329. *Alex.IV. Const.XXXVI. fol.*379., *& Const.XLVI.& seqq.ibid.fol.*389.*& seqq. Et habes etiam alias aliorum Pontificum Constitutiones.*

PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUm ex Apostolatus officio Nobis, meritis licet imparibus, divinitus credito, cura Dominici gregis Nobis immineat generalis, & exinde teneamur pro fideli illius custodia, & salubri directione, more vigilis Pastoris, assidue vigilare, & attentius

tius providere, ut qui hac ætate, peccatis exigentibus, propriæ prudentiæ innitentes ſcientius, & pernicioſius ſolito contra orthodoxæ fidei diſciplinam inſurgunt, & ſuperſtitioſis, ac fictitiis adinventionibus ſacrarum Scripturarum intelligentiam pervertentes, Catholicæ Eccleſiæ unitatem & inconſutilem Domini tunicam ſcindere moliuntur, ab ovili Chriſti repellantur, nec magiſterium erroris continuent, qui diſcipuli veritatis eſſe contemnunt.

Cauſa hujus Conſtitutionis

§.1. Nos conſiderantes rem hujuſmodi adeo gravem, & periculoſam eſſe, ut Romanus Pontifex, qui Dei, & Domini Noſtri Jeſu Chriſti vices gerit in terris, & ſuper gentes, & regna plenitudinem obtinet poteſtatis, omneſque judicat, a nemine in hoc ſæculo judicandus, poſſit, ſi deprehendatur a fide devius, redargui, & quod ubi majus intenditur periculum, ibi eſt plenius, & diligentius conſulendum, ne pſeudoprophetæ, aut alii etiam ſæcularem juriſdictionem habentes, ſimplicium animas miſerabiliter illaqueent, innumerabileſque populos eorum in ſpiritualibus, aut temporalibus curæ, & regimini commiſſos, ſecum in perditionem, & damnationis interitum trahant, nec aliquando contingat Nos abhominationem deſolationis, quæ dicta eſt a Daniele Propheta, in loco ſancto videre, cupientes, quantum cum Deo poſſumus, pro noſtro munere Paſtorali vulpes vineam Domini demoliri ſatagentes capere, & lupos ab ovilibus arcere, ne canes muti videamur nequeuntes latrare, & perdamur cum malis agricolis, ac mercenario comparemur.

Confirmat hic Pontifex omnes pœnas in hæreticos, & ſchiſmaticos latas.

§.2. Habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum conſilio, & unanimi aſſenſu omnes, & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac privationis, & quaſvis alias ſententias, cenſuras, & pœnas a quibuſvis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, aut pro talibus habitis, etiam per eorum literas extravagantes, ſeu ſacris Conciliis ab Eccleſia Dei receptis, vel Sanctorum Patrum decretis, & ſtatutis, aut ſacris Canonibus, ac Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis contra hæreticos, aut ſchiſmaticos quomodolibet latas, & promulgatas, Apoſtolica auctoritate approbamus, & innovamus, ac perpetuo obſervari, & in viridi obſervantia, ſi forſan in ea non ſint, reponi, & eſſe debere, necnon quoſcumque, qui hactenus a fide Catholica deviaſſe, aut in aliquam hæreſim incidiſſe, ſeu ſchiſma incurriſſe, aut excitaſſe, ſeu commiſiſſe comprehenſi, aut confeſſi, vel convicti fuerint, ſeu (quod Deus pro ſua clementia, & in omnes bonitate avertere dignetur) in poſterum deviabunt, ſeu in hæreſim incident, aut ſchiſma incurrent, vel excitabunt, ſeu committent & deviaſſe, ſeu incidiſſe, aut incurriſſe, vel excitaſſe, ſeu commiſiſſe deprehendentur, aut confitebuntur, ſeu convincentur, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, Primitiali, aut alia majori dignitate Eccleſiaſtica, ſeu Cardinalatus honore, & Apoſtolicæ Sedis ubivis locorum, tam perpetuæ quam temporalis Legationis munere, vel mundana etiam Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate, ſeu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas incurrere volumus atque decernimus.

Prælatis, & Principibus a fide deviantibus alias pœnas imponit.

§.3. Et nihilominus conſiderantes dignum eſſe, ut qui virtutis amore a malis non abſtinent, metu pœnarum ab illis deterreantur, & quod Epiſcopi, Archiepiſcopi, Patriarchæ, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui alios docere, & illis bono exemplo, ut in fide Catholica contineantur, eſſe debent, prævaricando gravius ceteris peccant, cum non ſolum ſeipſos perdant, verum etiam alios innumerabiles populos eorum curæ, & regimini creditos, ſeu alias eis ſubditos, ſecum in perditionem, & puteum interitus trahant, de ſimilibus conſilio, & aſſenſu, hac noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione, in odium tanti criminis, quo nullum in Eccleſia Dei majus, aut pernicioſius eſſe poteſt, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſancimus, ſtatuimus, decernimus, & definimus, quod ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis in ſuo robore, & efficacia remanentibus, ac effectum ſuum ſortientibus, omnes, & ſinguli Epiſcopi, Archiepiſcopi, Patriarchæ, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui hactenus, ut præfertur, deviaſſe, aut in hæreſim incidiſſe, ſeu ſchiſma incurriſſe, excitaſſe, vel commiſiſſe deprehenſi, aut confeſſi, vel convicti fuerint, & in poſterum deviabunt, aut in hæreſim incident, ſeu ſchiſma incurrent, vel excitabunt, aut committent, & deviaſſe, ſeu in hæreſim incidiſſe, vel ſchiſma incurriſſe, aut excitaſſe, ſeu commiſiſſe deprehendentur, aut confitebuntur, ſeu convincentur, cum in hoc inexcuſabiliores ceteris reddantur, ultra ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas, ſint etiam eo ipſo, abſque aliquo juris, aut facti miniſterio, ſuis Ordinibus, & Cathedralibus etiam Metropolitan. Patriarchalibus, & Primatialibus Eccleſiis, ac Cardinalatus honore, & cujuſvis Legationis munere, necnon voce activa, & paſſiva, omnique auctoritate, ac Monaſteriis, beneficiis, & officiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus, quæ ex quibuſvis conceſſionibus, & diſpenſationibus Apoſtolicis in titulum, commendam, & adminiſtrationem, aut alias quomodolibet obtinuerint, & in quibus, vel ad quæ jus aliquod habuerint, necnon quibuſvis fructibus, redditibus, & proventibus annuis ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & proventibus eis reſervatis, & aſſignatis, Comitatibus quoque, Baroniis, Marchionatibus, Ducatibus, Regnis, & Imperio penitus, & in totum, perpetuo

petuo privati, & ad illa de cetero inhabiles, & incapaces, habeanturque pro relapsis, & subversis in omnibus, & per omnia, perinde ac si prius hæresim hujusmodi in judicio publice abjurassent, nec ullo umquam tempore ad eorum pristinum statum, aut Cathedrales, Metropolitanas, Patriarchales, & Primatiales Ecclesias, seu Cardinalatus, vel alium honorem, aut quamvis aliam majorem, vel minorem dignitatem, seu vocem activam, vel passivam, aut auctoritatem, seu Monasteria, & beneficia, vel Comitatus, Baronias, Marchionatus, Ducatus, Regna, & Imperium restitui, reponi, reintegrari, aut rehabilitari possint, quinimmo sæcularis relinquantur arbitrio potestatis animadversione debita puniendi, nisi apparentibus in eis veræ pœnitentiæ indiciis, & condignæ pœnitentiæ fructibus, ex ipsius Sedis benignitate, & clementia in aliquo Monasterio, aut alio Regulari loco ad peragendum perpetuam in pane doloris, & aquæ mestitiæ pœnitentiam retrudendi fuerint. Quodque pro talibus ab omnibus cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existentibus, ac quacumque etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, & Primatiali, aut alia majori Ecclesiastica dignitate, & etiam Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate, & excellentia pollentibus haberi, tractari, & reputari, & ut tales evitari, omnique humanitatis solatio destitui debeant.

Juspatronatus aut nominandi habentes ad beneficia propter hæresim vacantia teneantur infra legitima tempora præsentare alias personas.

§.4. Et qui juspatronatus, aut nominandi personas idoneas ad Cathedrales, etiam Metropolitanas, & Patriarchales, ac Primatiales Ecclesias, seu Monasteria, vel alia beneficia Ecclesiastica per privationem hujusmodi vacantia habere prætenderint, ne illa diutinæ vacationis exponantur incommodis, sed de servitute hæreticorum erepta personis concedantur idoneis, quæ illarum populos in semitas justitiæ fideliter dirigant, teneantur, ad Ecclesias, Monasteria, & beneficia hujusmodi alias personas idoneas infra tempus a jure, vel ex eorum concordatis, seu compactatis cum dicta Sede initis statutum, Nobis seu pro tempore existenti Romano Pontifici præsentare, alioquin tempore hujusmodi elapso plena, & libera Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum prædictorum dispositio ad Nos, & Romanum Pontificem prædictum eo ipso pleno jure devolvatur.

Fautoresque hæreticorum pœnas hic descriptas incurrunt.

§.5. Et insuper qui ipsos sic deprehensos, aut confessos, vel convictos scienter quomodolibet receptare, vel defendere, aut eis favere, vel credere, seu eorum dogmata dogmatizare præsumpserint, sententiam excommunicationis eo ipso incurrant, efficianturque infames, nec voce personas scriptis, vel nuncio, aut procuratore aliquo ad publica, seu privata officia, aut consilia, seu Synodum, vel Concilium generale, vel provinciale, nec conclave Cardinalium, aut aliquam fidelium congregationem, seu electionem alicujus, aut testimonium perhibendum admittantur, nec admitti possint; Sint etiam intestabiles, nec ad hæreditatis successionem accedant, nullus præterea cogatur eis super aliquo negotio respondere. Quod si forsan Judices extiterint, eorum sententiæ nullam obtineant firmitatem, nec aliquæ causæ ad eorum audientiam deducantur, & si fuerint Advocati, eorum patrocinium nullatenus recipiatur, si vero Tabelliones extiterint, instrumenta confecta per eos nullius sint penitus roboris, vel momenti. Et insuper clerici omnibus, & singulis Ecclesiis, etiam Cathedralibus, Metropolitan. Patriarchalibus, & Primatialibus, ac dignitatibus, Monasteriis, beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, etiam, ut præfertur, qualificatis per eos quomodolibet obtentis, & tam ipsi, quam laici, etiam, ut præmittitur, qualificati, & dignitatibus prædictis præditi quibuscumque Regnis, Ducatibus, Dominiis, Feudis, & bonis temporalibus per eos possessis privati existant eo ipso, Regnaque, Ducatus, Dominia, Feuda, & bona hujusmodi publicentur, & publica sint, efficianturque juris, & proprietatis eorum, qui illa primo occupaverint, si in sinceritate fidei, & unitate S.R.E. ac sub nostra, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium obedientia fuerint.

Prælati, & Pontifices qui ante eorum promotionem apparuerit a Fide Catholica deviasse, eo ipso privati sunt, omni auctoritate, & officio & promotio nulla est, & nullo pacto convalidari potest.

§.6. Adjicientes quod si ullo umquam tempore apparuerit aliquem Episcopum etiam pro Archiepiscopo, seu Patriarcha, vel Primate se gerentem, aut prædictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, etiam ut præfertur, Legatum, seu etiam Romanum Pontificem ante ejus promotionem, vel in Cardinalem, seu Romanum Pontificem assumptionem a fide Catholica deviasse, aut in aliquam hæresim incidisse, promotio, seu assumptio de eo etiam in concordiam, & de unanimi omnium Cardinalium assensu facta, nulla, irrita, & inanis existat, nec per susceptionem muneris, consecrationis, aut subsecutam regiminis, & administrationis possessionem, seu quasi, vel ipsius Romani Pontificis inthronizationem, aut adorationem, seu ei præstitam ab omnibus obedientiam, & cujusvis temporis in præmissis cursum, convaluisse dici, aut convalescere possit, nec pro legitima in aliqua sui parte habeatur, nullamque talibus in Episcopos, seu Archiepiscopos, vel Patriarchas aut Primates promotis, seu in Cardinales, vel Romanum Pontificem assumptis, in spiritualibus, vel temporalibus administrandi facultatem tribuisse, aut tribuere censeatur, sed omnia, & singula per eos quomodolibet dicta, facta, gesta, & administrata, ac inde secuta quæcumque viribus careant, & nullam prorsus firmitatem, nec jus alicui tribuant, sintque ipsi sic promoti, & assumpti, eo ipso absque aliqua desuper facienda declaratione, omni dignitate, loco, honore, titulo, auctoritate, officio, & potestate privati, liceatque omnibus, & singulis sic promotis, & assumptis, si in fide antea non deviassent, nec hæretici fuissent, neque schisma incurrissent, aut excitassent, vel commisissent.

§.7. Sub-

Subditisque eorum liceat ab obedientia & devotione impune recedere.

§.7. Subditis personis, tam Clericis Sæcularibus, & Regularibus, quam etiam laicis, necnon Cardinalibus, etiam qui electioni ipsius Pontificis antea a fide devii, aut hæretici, seu schismatici interfuerint, seu alias consenserint, & ei obedientiam præstiterint; eumque adoraverint, ac Castellanis, Præfectis, Capitaneis, & Officialibus etiam Almæ Urbis nostræ, & totius Status Ecclesiastici, etiam eisdem sic promotis vel assumptis homagio, seu juramento, vel cautione obligatis, & obnoxiis, ab ipsorum sic promotorum, vel assumptorum obedientia, & devotione impune quandocumque cedere, eosque ut magos, ethnicos, publicanos, & hæresiarchas evitare eisdem subditis personis fidelitati, & obedientiæ futurorum Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatum, Cardinalium, & Romani Pontificis canonice intrantis nihilominus adstrictis remanentibus, & ad majorem ipsorum sic promotorum, & assumptorum, si eorum regimen, & administrationem continuare voluerint, confusionem, contra eosdem sic promotos, & assumptos, auxilium brachii sæcularis implorare, nec propterea ab ipsorum sic promotorum, & assumptorum fidelitate, & obedientia, præmissorum occasione recedentes, tamquam tunicæ Domini scissores aliquarum censurarum, seu pœnarum ultioni subjaceant.

Cōtrariorum derogatio.

§.8. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis eisdem Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis, Primatibus, & Cardinalibus, ac quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam consistorialiter, aut alias quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, ac etiam in corpore juris clausis, necnon quibusvis capitulis conclavis, etiam juramento, aut confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, & per Nos ipsos juratis. Quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi.

§.9. Ut autem præsentes literæ ad omnium, quorum interest, notitiam deducantur, volumus eas, seu earum transumptum (cui manu Notarii publici subscripto, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munito, plenam fidem adhiberi debere decernimus) in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ valvis, atque in acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris publicari, & affigi, earumque copiam inibi affixam dimitti, publicationemque, affixionem, & copiæ affixæ dimissionem hujusmodi sufficere, & pro solemni, & legitima haberi, nec aliam publicationem requiri, aut expectari debere.

Sanctio pœnalis.

§.10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innovationis, sanctionis, statuti, derogationis voluntatum, decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, XV. Kal. Martii, Pon. nostri Anno IV.

Papæ subscriptio.

✠ Ego Paulus Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardinalium subscriptiōes.

✠ *Ego Jo: Bellayus Episcopus Ostien.*
✠ *Ego R. Card. de Carpo Episcopus Portuen.*
✠ *Ego F. Card. Pisanus Episcopus Tusculan.*
✠ *Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Prænest.*
✠ *Ego P. Card. Episcopus Albanen.*
✠
✠ *Ego R. Card. S. Angeli Major Pœnit.*
✠ *Ego T. Card. Crispus.*
✠ *Ego Fulvius Card. Perusinus.*
✠ *Ego Jo: Mich. Card. Saracenus.*
✠ *Ego Jo: Cardinalis S. Vitalis.*
✠ *Ego Ja: Card. Puteus.*
✠ *Ego Hier. Card. Imolen.*
✠ *Ego B. Card. Tranen.*
✠ *Ego Diomedes Card. Arianen.*
✠ *Ego Scipio Card. Pisarum.*
✠ *Jo: Card. Reumanus.*
✠ *Jo: Antonius Card. S. Pancratii.*
✠ *Ego Tha. Card. Gaddus.*
✠ *Ego Virg. Card. de Spoleto.*
✠ *Ego F. M. Card. Alexan.*
✠ *Ego Cle. Monilianus Card. Aræc.*
✠ *Ego G. Asc. Diac. Card. Cam.*
✠ *Ego N. Card. de Sermoneta.*
✠ *Ego Ja. Card. Sabellus.*
✠ *Ego Hier. Card. S. Georgii.*
✠ *Ego Inno. Card. de Monte.*
✠ *Ego Aloy. Card. Cornelius.*
✠ *Ego C. Card. Carafa.*
✠ *Ego Alfon. Card. Neapolit.*
✠ *Ego Vitellotius Card. Vitellius.*
✠ *Ego Jo: Baptista Card. Consiliarius.*

Locus Signi.

Dominus mihi adjutor.

XXVIII.

Ex Monsignano Bull. Carmelit.

Restituit stationem, quæ antiquitus habebatur in Ecclesia SS. Silvestri, & Martini in Montibus de Urbe.

PAULUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ET si ex injuncto Nobis Apostolatus officio singulas orbis Ecclesias, quæ Domus Dei sunt, spiritualibus muneribus ornamus: Decorem tamen earum, quæ in hac Alma Urbe nostra consistunt, eo majori procuramus affectu, quo sæpius ad illas, tamquam ante oculos nostros constitutas dirigimus nostræ considerationis intuitum.

Fidedignis scripturis eruitur, Feria V Hebdomadæ IV. Quadragesimæ Stationem in Ecclesia Sancti Martini in Montibus fuisse.

§.1. Sane ex diversis non vulgaribus scripturis accepimus, quod antiquitus quinta feria quartæ hebdomadæ Quadragesimæ, qua nostris temporibus Statio in Ecclesia Monasterii monialium Sancti Silvestri de Urbe Ordinis Sanctæ Claræ habetur, statio prædicta etiam in Ecclesia Sancti Martini in Montibus de eadem Urbe, quæ titulus Presbyteri Cardinalis existit, & apud quam complures Ordinis Fratrum Carmelitarum Professores divina inibi celebrantes ad præsens resident, publice habebatur, diversæque Christifidelibus ipsam Ecclesiam S. Martini dicta feria visitantibus concessæ dicebantur Indulgentiæ, & peccatorum remissiones.

Restituit Paulus consuetas elargiens Indulgentias.

§.2. Quamobrem Nos qui juxta nostri Pastoralis officii debitum, salutem singulorum paterna affectamus charitate, ad hoc etiam excitati per dilectum filium nostrum Diomedem tituli ejusdem Sancti Martini in Montibus Presbyterum Cardinalem de Ariano nuncupatum, qui eidem Ecclesiæ Sancti Martini in Presbyterum Cardinalem præest, & illam suis sumptibus, & expensis non parum ornavit, seu reparavit, omnes, & singulas Indulgentias, & peccatorum remissiones eandem Ecclesiam Sancti Martini prædicta feria visitantibus concessas ratas, & gratas habentes, atque approbantes, & innovantes, ac fidelibus præfatis suffragari debere decernentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium statuimus, & ordinamus: quod de cetero perpetuis futuris temporibus Statio hujusmodi etiam in ipsa Ecclesia Sancti Martini dicta feria habeatur, itaut eandem Ecclesiam feria prædicta visitantes, omnes Indulgentias, & peccatorum remissiones prædictas consequantur, & consequi possint. Nos enim sperantes, quod fideles præfati, ut suffragia eorumdem SS. Silvestri, & Martini consequantur in Cœlis, eorum Ecclesias in Terris visitare non gravabuntur, eosdem fideles hortamur, & in Domino requirimus, ut Ecclesias ipsas dicta feria devote visitare, & Indulgentias, ac remissiones prædictas consequi studeant, ut exinde etiam ipsorum Sanctorum precibus adjuti salutem suam facilius consequi possint. Per hoc autem non intendimus eidem Ecclesiæ S. Silvestri in aliquo præjudicare.

Conclusiones.

Nulli ergo &c.

Dat. die 25. Febr. 1559. P. An.IV.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, quinto Kal. Martii, Pont. nostri Anno IV.

XXIX.

Revocatio quarumcumque exemptionum concessarum a solutione subsidii triennalis in Statu Ecclesiastico impositi.

Hoc subsidium imposuit Paulus III. sup. in ejus Const. XLVII. Decens. *fol.* 225.

PAULUS PAPA IV.

Ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

CUpientes indemnitati Cameræ Apostolicæ, quæ ut omnibus notum est, multo æræ alieno gravata existit, quantum cum Deo possumus, consulere, quæ in ejus gravamen emanasse comperimus, de medio tollere curamus, ut exinde suum, prout decens est, & honestum, consequi possit.

Paulus III. imposuit subsidium trienniale. Sed pluribus personis exemptiones, & libertates concessæ fuerunt.

§.1. Nuper sane Nobis innotuit, quod licet alias fe. re. Paulus Papa III. Prædecessor noster, de fratrum suorum, de quo numero tunc eramus, consilio, cunctis impositionibus extraordinariis sublatis, unum unicuique subsidium trecentorum millium scutorum per totam ditionem Ecclesiasticam pro triennio solvendum, & exigendum imposuerit, impositio hujusmodi de triennio in triennium successive prorogata, & semper exacta fuit, nihilominus exactio hujusmodi causantibus diversis exceptionibus, libertatibus, & immunitatibus a solutione ipsius subsidii diversis Communitatibus, & universitatibus, ac particularibus personis, necnon Civitatibus, Terris, Oppidis & locis nostri Status Ecclesiastici concessis, & factis, diversarum portionum ejusdem subsidii donationibus, seu remissionibus, vix ad dimidium summæ trecentorum millium scutorum hujusmodi ascendit, ex quo eidem Cameræ, quæ aliunde non habet unde onera illi in dies incumbentia sufferre possit, & illius creditoribus, qui sua credita ab ipsa recuperare nequeunt, maximum succedit detrimentum.

Eas propterea hic Pontifex revocat.

§.2. Quapropter præmissis occurrere, & ut tam Camera, quam creditores præfati, quod suum est, consequi possint, providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas exemptiones, libertates, & immunitates a solutione subsidii hujusmodi quibusvis Communitatibus, Universitatibus, ac particularibus personis, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ existen. necnon Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis dicti Status, sub quocumque etiam Comitali, Marchionali, Baronali, vel Ducali, aut quovis alio tam majori, quam inferiori titulo, vel per aliquem S. R. E. Cardinalem regantur, & gubernentur, sub quibuscumque

buscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritant., & aliis decretis sub quocumque etiam Comitum, Marchionum, Ducum, & quorumvis aliorum Principum, seu etiam ipsius R. E. Card. intuitu, & contemplatione per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, aut alias quomodolibet concessas, & factas, quarumvis ipsius subsidii portionum donationes, seu remissiones, vel alias gratias, ac quascumque superinde, tam sub plumbo, quam in forma Brevis confectas literas, earum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac viribus penitus evacuamus, necnon pro revocatis, cassis, irritis, & nullis, ac viribus penitus, & omnino vacuis haberi, & nemini superinde suffragari posse volumus, Cameramque ipsam adversus exemptiones, libertates, immunitates, donationes, & remissiones prædictas ad pristinum, & eum, in quo antequam illæ emanarent quomodolibet, & erat statum, restituimus, reponimus, & plenarie reintegratam esse decernimus, in omnibus, & per omnia, ac si exemptiones, libertates, immunitates, donationes, remissiones, & gratiæ hujusmodi numquam emanassent.

Et subsidium ab omnibus exigi mandat. §.3. Mandantes Thesaurariis Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum ditionis, & Status prædictorum, ac quibusvis aliis ipsius subsidii exactoribus, ac ceteris ad quos spectat, ut subsidium prædictum, juxta illius impositionis continentiam, & tenorem a Communitatibus, Universitatibus, Personis, Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis hujusmodi integre exigant, & exigi curent, & faciant.

Quibuscumque non obstantibus. §.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An.IV. die 15. Apr. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XV. Aprilis, millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, Pont. nostri Anno IV.

XXX.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Quod habentes Indulta utendi Altari Portatili nequeant illo uti, nisi in loco ab Ordinario, sive ejus Vicario approbando.

PAULUS PAPA IV.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium. ÆQUA Romani Pontificis provisio in concedendis gratiis eo debet dirigi affectu, quo illis, quibus concessæ fuerint, ita solatio perveniant, ut aliis per hoc scandali materia non præstetur.

Altaris portatilis privilegio abutentes aliqui illud in loco minus decenti collocabant. §.1. Nuper siquidem Nobis innotuit, quod cum Christifidelibus præsertim nobilibus, vel graduatis, a Sede Apostolica indulgeri soleat, ut liceat eis habere Altare portatile cum debitis reverentia, & honore, super quo in locis ad hoc congruentibus, & honestis possint per se ipsos, si Presbyteri existant, aut per proprium, vel alium Sacerdotem idoneum Missam celebrare, seu celebrari facere, sæpius contingit, ut ipsi Christifideles Missam eandem in loco minus congruenti, ac honesto celebrent, aut celebrari faciant cum modica Ministerii Altaris, &, qui in eo immolatur, Domini Nostri Jesu Christi reverentia, ac maximo aliorum Christifidelium id videntium, aut audientium scandalo.

Locum itaque ab Ordinario, vel ejus Vicario deputari jubet. §.2. Quamobrem inconvenientibus hujusmodi occurrere, & neminem sibi concesso indulto frustrari volentes motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine eum solum quoad hoc congruentem, & honestum locum censeri volumus, qui arbitrio Ordinarii loci, seu ejus Vicarii in spiritualibus generalis pro congruenti, & honesto habitus, & reputatus fuerit.

Secus agentes excommunicatione ferit. §.3. Omnibus, & singulis utriusque sexus personis simile indultum habentibus cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, nobilitatis, & præeminentiæ existant in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna districtius inhibentes, ne prætextu cujusvis indulti eis a dicta Sede hactenus concessi, aut in posterum concedendi in aliquo loco, qui arbitrio Ordinarii, seu Vicarii prædicti pro congruenti, & honesto habitus, & reputatus non fuerit celebrare, aut celebrari facere non præsumant.

Obstantia tollit. §.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac indultis prædictis contrariis quibuscumque.

Dat. die 9. Maii 1559. An.IV. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 9. Maii 1559. Pontificatus nostri Anno IV.

XXXI.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Erectio Ecclesiarum Cameracen. Ultrajectinæ, & Mechlinien. in Archiepiscopatus, & Metropolitanas, necnon aliarum Ecclesiarum in Belgio in Cathedrales, Episcopatusque supradictis suffraganeos.

PAULUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. SUper universas Orbis Ecclesias eo disponente, qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, sine nostris meritis constituti levamus in circuitu agri Dominici oculos nostræ mentis more pervigilis pastoris inspecturi, quod Provinciarum, & locorum quorumlibet statui, & decori, quidve illorum Incolarum animarum saluti congruat, ac desuper hoc præsertim tempore, quo humani generis hostis omni conatu ad ipsarum animarum perniciem, & Fidei Catholicæ aversionem incumbit, disponi debeat, & divino

divino fulti præfidio dignum, quin potius debitum, arbitramur, in irriguo Militantis Ecclefiæ agro novas Archiepifcopales, & Epifcopales Sedes, & Ecclefias plantare, ut per hujufmodi novas plantationes popularis augeatur devotio, divinus cultus effloreat, & animarum ipfarum falus fubfequatur, ac loca infignia ea præfertim, quorum incolæ benedicente Domino multiplicati nofcuntur, dignioribus titulis, & condignis favoribus illuftrentur, ut propagatione novarum fedium, venerabiliumque Præfulum affiftentia, regimine, & doctrina fuffulti cum Apoftolicæ auctoritatis amplitudine, & Orthodoxæ fidei augmento, populi ipfi proficiant femper in Domino, & quod in temporalibus funt adepti, non careant in fpiritualibus incremento; præfertim cum id Catholicorum Regum, & Principum expofcat devotio.

Caufæ erigendarum Ecclefiarum, de quibus in rubrica.

§.1. Cum itaque mentis noftræ aciem convertiffemus in eam Inferioris Germaniæ partem, quæ chariffimi in Chrifto filii noftri Philippi Hifpaniarum Regis Catholici ditioni hæreditario jure fubjecta eft, fcientes meffem quidem ibi multam effe, operarios autem paucos; propter quod, cum ea Regio antiquitus erectionis Cathedralium Ecclefiarum fuarum tempore fparfim, & infrequenter admodum habitaretur, a tot jam tantifque populis, & gentibus incolitur, ut pro Oppidorum celeberrimorum, quibus ubique referta eft, frequentia, & Caftellorum, Pagorumque multitudine paucæ admodum ibi fint Ecclefiæ Cathedrales, quo fit, ut tam pauci Epifcopi non ea, qua opus effet, diligentia, tantam animarum multitudinem regere poffint: quod quibufdam eorum hoc etiam eft difficilius, quod ipforum Diœcefani lingua, idiomate, inftitutifque differunt, & quidam eorum etiam ejufmodi privilegia habent, ut ipfos ad Sedem Epifcopalem non liceat evocare: ita ut nec fide, doctrina, & pie vivendi præceptis commode inftructi, nec fi qui deliquerint, facile corrigi ab Epifcopis fuis poffint.

Caufæ quoque erigendæ Metropoleos.

§.2. Ad ipfos vero Epifcopos vifitandos, admonendos, & in officio continendos ne una quidem in tota illa, tam celebri, & tam longe lateque patente Regione Ecclefia eft Metropolitana: fed illæ, quibus fubjectæ funt, extra fines ipfius Philippi Regis funt, earumque Archiepifcopi propter multa, & varia impedimenta nulli fuffraganeis fuis ufui jampridem fuerunt.

Aliæ recenfentur Caufæ ex fituatione Regionis deductæ.

§.3. Ad quæ tanta incommoda cum hoc quoque accedat, quod cum ea Regio omni fere ex parte cincta fit, & obfeffa a Populis hæreticis, atque fchifmaticis; propter affiduas hæreticorum infidias, dolos, & fraudes, peftiferafque doctrinas Catholica illic fides, & animarum falus in maximo difcrimine, ac periculo verfantur.

His de caufis, & accedentibus precibus Philippi II. Hifpaniarum Regis novas Cathedrales, & Metropolitanas Ecclefias erigere ftatuit Paulus.

§.4. His caufis, aliifque, quæ animum noftrum impulerunt, adducti, precibus etiam annuere volentes, tamque pio defiderio fatisfacere ipfius Philippi Regis, qui pro fua pietate, & Catholicæ fidei ftudio, hac de re Nobifcum, & fæpe, ac per quam diligenter per literas, & Nuncios egit, habita, ficut rei magnitudo poftulabat, cum venerabilibus fratribus noftris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, tam graviter periclitanti in illis partibus fidei Orthodoxæ, & animarum faluti aptiffimum effe remedium duximus, fi veterum Ecclefiarum in illa regione pofitarum Diœcefes commodioris regiminis caufa divideremus, novifque erectis Cathedralibus Ecclefiis ejufmodi præficerentur Epifcopi, qui tum exemplo, tum verbo commiffas fibi oves pafcant, & proborum, eorumdemque doctorum virorum copia muniti, idoneorumque opera Miniftrorum adjuti illas adverfus infidiantium Luporum rabiem tueantur, atque cuftodiant, & Metropolitanæ aliquot Ecclefiæ opportunis ejus Regionis locis erigantur, ad quas commode adiri poffit: quibus, qui profuturi funt, fuffraganeos fuos in officio contineant.

Itaque Ecclefias, Civitates, & Diœcefes Cameracen., Trajecten., Attrebaten. & Tornacen. eximit a jure Metropolitico Roman., & Colonien. Ecclefiarum. Oppida vero e latere recenfita a jure fuarum refpective Ecclefiarum.

§.5. Ex certa igitur noftra fcientia de eorumdem fratrum noftrorum confilio, ac de Apoftolicæ plenitudine poteftatis, ad Dei Omnipotentis honorem, & fanctæ ipfius Ecclefiæ utilitatem Cameracenfem, Trajectenfem, Attrebatenfem, & Tornacenfem Ecclefias, Civitates, atque Diœcefes a Remenfi, Colonienfique Provinciis, quibus funt Metropolitico jure fubjectæ.

§.6. Ac Mechlinienfe, Antuerpienfe, Harfemenfe, Daventrienfe, Levvardienfe, Gruningenfe, Middelburgenfe, Bufcoducenfe, Ruremundenfe, Namurcenfe, Audomarenfe, Iprenfe, Gandavenfe, & Brugenfe celeberrima Cameracenfis, Trajectenfis, Leodienfis, Morinenfis, & Tornacenfis Diœcefum Oppida a fua quodque eorum Diœcefi, & Provincia.

Separatio partis Diœcefum prænominatarum pro conftituendis Diœcefibus novorum Epifcopatuum.

§.7. Præterea ab Ecclefia Cameracenfi, quam nuper ab omni poteftate, & jurifdictione Remenfis Archiepifcopi, cujus fuffraganea erat, liberavimus, eam ipfius Diœcefis Cameracenfis partem, quæ in Brabantiæ Ducatu, & Flandriæ Comitatu exiftit, itemque ab Ecclefia Diœcefique Leodienfi eam ipfius Diœcefis Leodienfis partem, quæ eft in Namurcenfi, & Hormenfi Comitatibus, ac Brabantiæ, & Gheldriæ Ducatibus ditionis ipfius Philippi Regis, itemque ab Ecclefia, & Diœcefi Tornacenfi eam partem ipfius Diœcefis Tornacenfis, quæ a Roefbeke Pago, & Audenardo Oppido ad Oceanum vergit ipfis Pago, & Oppido inclufis. Itemque ab Ecclefia, & Diœcefi Trajectenfi eam partem ipfius Diœcefis Trajectenfis, quæ in Flandriæ Comitatu exiftit, & infulas Zelandiæ, ac totam Hollandiam aquaticam, & partem illam Hollandiæ, quæ firmior appellatur, ufque ad Oppida Leidenfe exclufive, & Amftelredamen. inclufive, ac Infulas Ulietlant, & Texel, ac Wieringen., & totam regionem Tranfifellaniam, ac Gruningiam, & Phrifiam cum magna parte Ducatus Gheldriæ, quæ inferior appellatur, ufque ad Harder Wicum, & Sherembergen. Oppida inclufive, & ufque ad Arnhem, & Wageningen. Oppida, ipfis tamen exclufis, necnon partes, quas habet ultra Valciam flumen ad ipfum Gheldriæ Ducatum pertinentes,

nentes, & magnam aquam Tornacentem versus Brabantiam, a dilectis autem filiis Capitulo ipsius Ecclesiæ Trajectensis, seu illius mensa Capitulari omnem Jurisdictionem, omniaque jura Episcopalia ipsius Capituli, quæ habet in regione Westphrisia vocata. Ab Osnaburgensi vero, & Monasteriensi, ac Coloniensi, & Paderbornensi Ecclesiis, ac Diœcesibus, & a Coloniensi Provincia eas partes Osnaburgensis, & Monasteriensis, ac Coloniensis, & Paderbornensis Diœcesum, quæ intra fines Regis Philippi existunt, cum omnibus, & singulis earum terminis, & territoriis, ac cleris, populis, & personis, Monasteriis, Ecclesiis, ac piis locis, ac beneficiis Ecclesiasticis cum cura, & sine cura, sæcularibus, & ordinum quorumcumque regularibus; Ab ipsa autem Ecclesia Morinensi per obitum bonæ memoriæ Francisci de Crequy olim Episcopi Morinensis ab hinc circiter septennium defuncti pastoris solatio destituta, eam partem ipsius Diœcesis Morinensis, quæ in Arthesiæ, & Flandriæ Comitatibus existit ditionis ipsius Philippi Regis cum ipsius terminis, territorio, castellis, pagis, & locis, clero, populo, ac personis, Monasteriis, Ecclesiis, & piis locis, ac beneficiis Ecclesiasticis cum cura, & sine cura, sæcularibus, aut ordinum quorumcumque regularibus, fructusque, redditus, proventus, decimas, jura, & emolumenta, quæ Episcopus Morinensis, jura quoque, quæ Archiepiscopus Rhemensis in parte Diœcesis Morinensis, ac terminis, territorio, castellis, pagis, & locis prædictis, seu ratione visitationis, aut alio jure, & causa percipere consueverunt, a Mensa Archiepiscopali Rhemensi, & Episcopali Morinensi auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo eximimus, segregamus, dividimus, & separamus, ac ab omni jurisdictione, potestate, & subjectione Rhemensis, & Coloniensis, Archiepiscoporum, & Cameracensis, Trajectensis, Leodiensis, Morinensis, Tornacensis, Osnaburgensis, Monasteriensis, & Paderbonensis Episcoporum pro tempore existentium, ac dilectorum filiorum Capitulorum Rhemensis, Coloniensis, Cameracensis, Trajectensis, Leodiensis, Morinensis, Tornacensis, Osnaburgensis, Monasteriensis, & Paderbornensis, Ecclesiarum, atque a solutione decimarum, & quorumvis aliorum jurium eisdem Archiepiscopis, Episcopis, & Capitulis a Cleris, & aliis prædictis ratione Jurisdictionis, subjectionis, ac legis Diœcesanæ, & Metropoliticæ debitorum, itaut post hac Episcopus Morinensis jurisdictionem aliquam in partem a Diœcesi separatam, & illius Territorium, castella, pagos, & loca, ac clerum, Populum, & personas, ac Monasteria, Ecclesias, & pia loca, ac beneficia exercere, & beneficia sub hac separatione, ac divisione comprehensa quecumque, quotcumque, & qualiacumque sint, quæ ad ejus collationem antea pertinebant, conferre, seu fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta ab eo in parte a Diœcesi separata terminis, territorio, castellis, pagis, & locis prædictis subventionis causa, aut alia qualibet ratione percipi solita, & Episcopus Morinensis atque Archiepiscopus Rhemensis prædicti in parte Diœcesum ipsis adempta, ac terminis, territoriis, Castellis, pagis, locis præfatis de iis, quæ ad eos ratione visitationis Episcoporum, & legis Diœcesanæ, ac Metropoliticæ pertinebant, intromittere se nullo pacto possint, eximimus, & omnino liberamus.

§.8. Cameracensem vero, & Collegiatam Sancti Rumoldi Oppidi Mechliniensis, & Trajectensem Ecclesias inMetropolitanas, ac Cameracensem, & Trajectensem Sedes Episcopales in Archiepiscopales, easque, & ipsam Ecclesiam Sancti Rumoldi Metropolitanorum Præsidum Sedes, ac Provinciarum capita scientia, consilio, & potestatis plenitudine similibus auctoritate, & tenore præmissis etiam erigimus, & instituimus. Cameracēsis, & Trajectensis Ecclesiæ eriguntur in Archiepiscopales, & Metropolitanas.

§.9. Ex quibus Archiepiscopis nuncupandis Cameracensis quidem pro sua Diœcesi habeat vigintiocto Oppida cum castellis, pagis, & Monasteriis interjacentibus intra spatium septuagintaduorum millium passuum Italicorum in longitudinem, sexaginta vero in latitudinem per Nuncium nostrum prope diem a Nobis illud mittendum limitanda. Trajectensis autem pro sua Diœcesi obtineat territorium Trajectense, & majoris partis Hollandiæ, magnæque partis Gheldriæ cum dominiis de Buerende Culemburch, de Viarien., Ermeiidem, Iseilstein, Triginta Oppidorum præter pagos in longitudinem nonaginta, in latitudinem quadraginta millium passuum similium terminanda, ut dictum est. Utrique assignata Diœcesis.

§.10. Iisdem autem duobus, & tertio Mechliniensi nuncupandis Archiepiscopis Pallium, & Crucem, sicut mos est, deferendi, reliquisque omnibus insigniis, honoribus, ornamentis, privilegiis, & prærogativis Ecclesiarum, ac Sedium Metropolitanarum utendi jus, & potestatem concedimus. Archiepiscopis Palli, & Crucis usus datus.

§.11. Mechliniense autem Antuerpiense, Harlemense, Daventiense, Levvardiense, Gruningense, Buscoducense, Ruremundense, Namurcense, Audomarense, Iprense, Gandavense, Middelburgense, & Brugense, Oppida in Civitates erigimus, ac in eis sic erectis Ecclesias Sancti Albani Namurcensem, Sancti Audomari ejusdem Civitatis, Sancti Audomari B. M. V. Antuerpiensem, Sancti Joannis Gandavensem, Sancti Donatiani Brugensem, Sancti Lebuini Daventriensem, Sancti Joannis Evangelistæ Buscoducensem, & Sancti Spiritus Ruremundensem, Collegiatas, ac Sancti Bavonis Harlemensem, Sancti Viti Levvardiensem, & S. Martini Gruningensem Parochiales, necnon Beatæ Mariæ Præmonstraten., Middelburgensem Monasteriis Sancti Martini Sancti Augustini Canonicorum Regularium Ordinum Iprensem sub eisdem invocationibus in Cathedrales scientia, consilio, & potestate, ac auctoritate, & tenore præmissis erigimus pro cujusque earum Civitatum creandis Episcopis, qui suæ quisque præsint earum- Oppida in Episcopatus erecta, & Ecclesiæ Collegiatæ in Cathedrales.

earumque ædificia augeant, & in Cathedralium Ecclesiarum formam redigant, ac Jurisdictionem Episcopalem, aliaque omnia, & singula, quæ ad ordinem, & jurisdictionem, ac munus Episcopale pertinent in Civitatibus, Oppidis, terminis, territoriis, insulis finibus, & partibus Diœcesum divisarum, postquam terminata fuerint, respective exerceant, atque in eisdem Metropolitanis, Archiepiscopales, in Cathedralibus sic erectis Ecclesiis Episcopales dignitates cum Sedibus, & Mensis Archiepiscopalibus, ac Episcopalibus aliisque Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum insigniis, mensis, areis, sigillis, aliisque Capitularibus insigniis, honoribus, & privilegiis, quibus ceteræ Metropolitanæ, & Cathedrales Ecclesiæ de jure, vel consuetudine utuntur, vel uti poterunt, similiter erigimus, ac instituimus.

Ecclesiis sic erectis assignatæ Diœceses.

§.12. Ecclesiis vero supra commemoratis, sic in Cathedrales erectis, eisdemque Civitatibus in perpetuum concedimus, & assignamus pro suis Diœcesibus Namurcensi, Comitatum Namurcensem, & Gallicæ Brabantiæ partem longitudinis quadraginta, latitudinis triginta millium passuum Italicorum, Audomarensi districtum, decem oppida continentem longitudinis quadragintaduorum, latitudinis trigintanovem millium passuum similium, Mechliniensi districtum decem, & septem oppidorum cum pagis interiacentibus longitudinis sexagintanovem, latitudinis triginta millium passuum similium, Antuerpiensi Territorium septem Oppidorum cum pagis interiacentibus, longitudinis quinquaginta sex, latitudinis triginta millium passuum similium, Gandavensi territorium quatuor oppidorum cum pagis, interiacentibus longitudinis quadraginta sex, latitudinis vigintiquatuor millium passuum similium, Brugensi territorium novem oppidorum cum pagis interiacentibus longitudinis quinquagintaquatuor, latitudinis vigintiquinque Millium passuum similium, Iprensi territorium decem oppidorum cum interiacentibus pagis longitudinis quadragintaduorum, latitudinis trigintatrium millium passuum similium, Buscoducensi territorium decem oppidorum cum interiacentibus pagis longitudinis sexaginta, latitudinis triginta millium passuum similium, Ruremundensi territorium decem oppidorum cum pagis interiacentibus longitudinis quinquaginta, latitudinis triginta millium passuum similium, Comitatu Hornensi in eis comprehenso, Harlemensi territorium duodecim oppidorum præter pagos interiacentes longitudinis nonaginta, latitudinis triginta millium passuum similium, Daventriensi territorium vigintiquinque oppidorum præter pagos interjacentes longitudinis sexagintaduorum, latitudinis quadragintasex millium passuum similium, Levvardiensi territorium decem oppidorum præter pagos interiacentes longitudinis septuagintaduorum, latitudinis quadraginta millium passuum similium, Gruningensi territorium Patriæ Gruningensis, & Drentiæ, ac Insularum Rolluge, & Borchim, Middelburgensi territorium decem oppidorum præter pagos adiacentes longitudinis quinquagintasex, latitudinis trigintatrium millium passuum similium, pro sua cujuscumque eorum Episcoporum Diœcesi, sicut dictum est, assignanda, personas vero Ecclesiasticas pro cleris, & laicos in illis habitantes pro populis eorumdem.

Archiepiscopatibus attributæ Ecclesiæ suffraganeæ.

§.13. Præterea Cameracensi Attrebatensem, Tornacensem, Audomarensem, & Namurcensem, Mechliniensi vero Antuerpiensem, Gandavensem, Brugensem Iprensem, Buscoducensem, & Ruremundensem, Trajectensi autem Ecclesiis prædictis Harlemensem, Daventiensem, Levvardiensem, Gruningensem, & Middelburgensem Civitates Diœcesesque prædictas eisdem scientia, consilio, & potestatis plenitudine, ac auctoritate Apostolica tenore præsentium attribuimus, & pro cujuscumque ipsarum Metropolitanis Provinciis esse statuimus, ipsasque sic erectas Cathedrales Ecclesias, eosque qui pro tempore fuerint ipsarum Episcopi pro suffraganeis eorum, qui pro tempore fuerint Cameraci, Mechliniæ, & Trajecti Archiepiscopi, qui suffraganei, ut membra capiti, sic eisdem Archiepiscopis Metropolitico jure subjecti sint, & Cameracensis, Mechliniensis, & Trajectensis Protensis Provinciarum Cleros; & Populos pro suis cujusque Ecclesiarum Provincialibus, quorum singulorum causæ ad suum cujusque eorum Archiepiscoporum secundum sacros Canones deferantur, perpetuo similiter concedimus, & assignamus. Et quod ad Archiepiscopalia, Metropolitica, & Provincialia jura pertinet, Civitates, Diœceses, cleros, & populos sæpius commemoratos eisdem Præsulibus, qui pro tempore fuerint, subiicimus, sicut easdem, Civitates Diœceses, cleros, & populos, quod ad ordinariam Episcopalem jurisdictionem, & potestatem attinet, suis quoque ipsorum, qui pro tempore fuerint, Episcopis subiectos esse decernimus.

Dos Archiepiscopatui Mechliniensis, & novis erectis Ecclesiis a Philippo Rege assignanda.

§.14. Archiepiscopali vero Mechliniensi quinque millium, & cuilibet ex Episcopalibus mensis hujusmodi trium millium ducatorum auri de Camera annuos redditus ex certis decimis, & bonis, ac fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis per dictum Nuncium specificandis, & repartiendis ex nunc prout ex tunc, & e contra postquam specificati, & repartiti fuerint, ac interim donec specificatio, & repartitio huiusmodi factæ, ac effectum sortitæ sint, & non ultra Mechliniensi trium millium, ac cuilibet ex Episcopalibus mensis prædictis mille, & quingentorum ducatorum similium annuos redditus per ipsum Philippum Regem ex redditibus, & proventibus, quos ex dicta Regione percipit, assignandos, & Archiepiscopo Mechliniensi, ac singulis Episcopis præfatis pro tempore existentibus singulis annis quousque specificatio, & repartitio prædictæ, ac pro ea tantum parte, quæ plenarium suum effectum minus sortita fuerit, & non ultra integre, ac proportionabiliter persolvendos pro earum dote de pari

pari consilio eadem auctoritate etiam perpetuo applicamus, & appropriamus.

Eidem Regi concessum jus nominationis ad dictas Ecclesias concessum.

§.15. Eidem autem Philippo Regi ejusque Successoribus, qui pro tempore ejusdem Regionis in temporalibus Domini extiterint, Jus nominandi personas idoneas in Theologia Magistros, aut in decretis Doctores, seu Licentiatos Nobilium Universitatum more, diligenti examine, præcedente promotos ad Mechlinienſem, Antuerpienſem, Trajectenſem, Attrebatenſem, Tornacenſem, Harlemenſem, Daventrienſem, Levvardienſem, Gruningenſem, Middelburgenſem, Buſcoducenſem, Ruremundenſem, Namurcenſem, Audomarenſem, Iprenſem, Gandavenſem, & Brugenſem, Eccleſias prædictas, tam hac prima vice, quam quotieſcumque illas pro tempore vacare contigerit Nobis, & Romano Pontifici, qui pro tempore fuerit, per Nos, & eumdem Pontificem in Archiepiſcopos, & Epiſcopos earum ad nominationem hujuſmodi inſtituendos, de eodem conſilio, & ſcientia auctoritate præmiſſis in perpetuum reſervamus, atque concedimus.

Clauſulæ irritantes.

§.16. Ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Derogatio contrariorum

§.17. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac prædictarum, & quarumvis aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, & Ordinum hujuſmodi etiam juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis Eccleſiis, Monaſteriis, Ordinibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, & aliis præfatis, ac quibuſvis aliis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac conſiſtorialiter conceſſis, ac etiam iteratis vicibus confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum insererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus, illaque adverſus præmiſſa ſuffragari nullo modo poſſe, ſeu debere decernimus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Pœnæ contra temeratores hujuſce Conſtitutionis.

§.18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrarum exemptionis, ſegregationis, diviſionis, ſeparationis, liberationis, erectionum, inſtitutionum, conceſſionum, aſſignationum, attributionis, ſtatuti, ſubjectionis decretorum, applicationis, appropriationis, reſervationis, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimonono, quarto Idus Maii, Pont. noſtri Anno IV.

Dat. die 10. Maii 1559. An. IV.

XXXII.

Archiepiſcopi, & Epiſcopi cujuſcumque Ordinis profeſſores, ad clauſtra ſuorum Ordinum redeuntes, ad ejus officia, & dignitates aſſumi non poſſint.

PAULUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN Sacra B. Petri Sede, meritis licet imparibus, divina diſpoſitione collocati, ad ea per quæ ſub religionis jugo, Domino famulantium quieti conſulitur, & ambitionis via præcluditur, diligenter intendimus, & in his noſtri Paſtoralis officii partes favorabiliter impartimur, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Cauſa iſtius Conſtitutionis.

§.1. Cum itaque ſicut Nobis innotuit, nonnulli Epiſcopi, & Archiepiſcopi diverſorum Ordinum profeſſores, dignitates, & Officia, etiam ſuperioritates nuncupatas ſuorum Ordinum ambientes, ad hoc, ut ad illa aſſumi, eaque obtinere valerent, ab eorum Eccleſiis, quibus præerant, etiam munere conſecrationis per eos ſuſcepto, per Sedem Apoſtolicam abſolvi procuraverint, & ad clauſtra ſuorum Ordinum redeuntes, ſe ad dignitates, & officia, ac ſuperioritates hujuſmodi diverſis modis, & viis aſſumi, eaque conſequi ſategerint, & exinde quamplures diſſenſiones, & contentiones, ac religionis inobedientiæ exortæ fuerint, & in dies exoriantur in animarum ſuarum periculum, & dictorum Ordinum opprobrium, ac ſcandalum plurimorum.

Archiepiſcopi & Epiſcopi redeuntes ad clauſtra ſuorum Ord nũ, ad officia aſſumi non poſſint.

§.2. Nos præmiſſis, prout ex debito Paſtoralis officii tenemur, providere volentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, volumus, & Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, & ordinamus, quod nullus cujuſvis Ordinis, ſeu Religionis profeſſor, Epiſcopus ſeu Archiepiſcopus poſtquam munus conſecrationis hujuſmodi ſuſceperit (etiam ſi a vinculo Eccleſiæ, cui præfuerat, per Sedem eamdem abſolutus, eique, quod in ſuo Ordine remanere, & ad dignitates, ac officia, & ſuperioritates hujuſmodi aſſumi, eaque obtinere poſſet, per Sedem eamdem, ſeu illius auctoritate conceſſum foret) ad dignitatem, aut officia, ſeu ſuperioritates hujuſmodi, cujuſcumque qualitatis exiſtant, & quovis nomine nuncupentur, eligi, ſeu aſſequi, aut obtinere nullatenus poſſit, & ineligibilis, ac ad ea obtinenda perpetuo inhabilis exiſtat.

Diſpenſationes deſuper conceſſæ annullantur.

§.3. Ac quævis indulta, conceſſiones, diſpenſationes, & facultates, ac aliæ gratiæ ei, tam a Nobis, & Sede prædicta, etiam per literas Apoſtolicas, etiam in forma Brevis,

vis, vel alias ab ejus Legatis, seu Nunciis, aut Majori Pœnitentiario nostro, quam a Superioribus dictorum Ordinum, ac quibusvis aliis etiam ad id potestatem, & auctoritatem habentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuscumque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam motu, & scientia similibus, & desuper hactenus concessa, & in posterum conceden. nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti sint, & esse censeantur.

Eligentes eos ad officia scienter jure eligendi, ac voce activa, & passiva privantur.

§.4. Et si quis eum de cetero ad dignitates, seu officia, aut superioritates hujusmodi scienter elegerit, jure eligendi perpetuo careat, ac voce activa, & passiva eo ipso privatus existat. Revocantes, cassantes, annullantes, omnia, & singula indulta, concessiones, dispensationes, facultates, & gratias hujusmodi, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis. Ac decernentes irritum &c.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon dictorum Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Episcopis, & Archiepiscopis prædictis, ac quibusvis alias concessis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum.

§.6. Volumus autem, & dicta auctoritate decernimus, quod præsentium literarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, &c.

D. P. An.V. die 29. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die XIX Julii, Pontificatus nostri Anno V.

Publicatio.

Die 22. Julii 1559. retroscriptæ literæ Apostolicæ in forma Brevis affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis Cancellariæ Apostolicæ, ac acie Campi Floræ, dimissis copiis affixis per me Medardum Nicolaum SS. D. N. Papæ Cursorem.

Nicolaus de Matthæis Mag. Curs.

Finis Partis Primæ Tomi Quarti.

INDEX

NOMINUM ET RERUM PRÆCIPUARUM

Numerus paginam indicat. A. primam columnam. B. ſecundam deſignant.

A

B

C

Na-

N

O

P

R

FINIS.

BULLA. MAGNU ROMAN

T. IV. P. I.

1521–1559

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm